MEDICINĂ

ÎN APĂRAREA ORGANISMULUI

Micl, modeste, aproape ignorate în urmă cu vreo 25 de ani, organele limfoide îndeplinesc un rol important în apărarea organismului. Cercetări românești cu deosebită utilitate în elucidarea necunoscutelor patologiei, înscrise în actualitatea medicală internațională

Cînd alergăm foarte tare, la un moment dat, ne dăm seama că am depășit limita de rezistență a organismului. Ni se „taie" respirația și „ceva" ne blochează. Ne doare splina și o acuzăm că ne trădează efortul. Mai inexplicabilă ni se pare însă comportarea splinei în bolile infecțioase. De fiecare dată se constată la palpare : splină mărită. Un necaz în plus, gîndim. Acest organ, căruia, în mod normal, îi uităm pînă și existența, profită de slăbiciune, de atacul bolii, și se manifestă. Medicina modernă răstoarnă însă complet situația, mai bine-zis părerea generală și face din acuzat un salvator. Și ne obligă să dăm atenție acestui modest organ, neluat în seamă și chiar foarte puțin cunoscut, exercitînd un rol important în asigurarea imunității, a apărării organismului. În cazul diferitelor infecții cînd organismul este atacat, splina ia comanda unei „divizii" de apărare. Devine hiperactivă, stimulînd anticorpii și reușind astfel să scoată organismul din situația dificilă, patologică în care se află. După ce și-a încheiat misiunea, splina revine la dimensiunile ei normale, reintră în anonimat. Sînt însă anumite boli, cum este hipersplenismul, sau în bolile maligne, cînd „tactica" splinei eșuează. Iar revenirea la normal nu se mai produce. Datorită cunoștințelor existente astăzi, s-au lărgit însă posibilitățile de indicare a extirpării ei (în hipersplenism aduce de multe ori vindecarea) sau a unui tratament eficient.

Nu ne-am referit însă la splină decît ca un exemplu între altele privind rolul organelor limfoide, splină, timus, măduvă osoasă. Și este poate interesant de notat, pentru că ne-am referit la splină, că după timus, splina este organul cel mai important în ce privește asigurarea imunității.

În urmă cu aproximativ 25 de ani, organele limfoide, ganglionii limfocitari erau foarte puțin cunoscuți. Poate tocmai această „terra incognita" l-a atras pe dr. DUMITRU MICU, în explorarea ei. Și cînd în urmă cu 10-15 ani, medicina modernă a relevat rolul important pentru imunitate al acestor mici organe, dr. Micu era pregătit să răspundă unui interes crescînd față de ele. Se înscriau perfect în aria celei mai ascuțite probleme de actualitate : imunitatea. Preocupările sale devin cunoscute, receptate, iar recent o editură din Napoli îi publică o lucrare de sinteză în limba engleză : „Cellular Pathology of the Lymhoid organs". Scriindu-i prefața, vicepreședintele Societății internaționale de hematologie, Giovanni Astaldi, îi subliniază utilitatea. Într-adevăr, se constată că în patologie „necazurile" apar la nivelul unuia sau mai multora din aceste organe care sînt solicitate în diferite inflamații acute și cronice sau sînt grav lezate în cadrul unor boli maligne, în sarcoame, în leucemii. Dar cartea cercetătorului român nu este doar o sinteză a ce se știe și ce se face astăzi în lume în acest domeniu, ci, evident, este vorba și de o contribuție originală. De la o primă răsfoire, specialistul mai ales își dă seama ușor că la cunoștințele morfologice existente (multe dintre ele rămase din trecut), autorul a adăugat o serie de date noi, rezultate din cercetările sale care au folosit tehnici și metode moderne, de la microscopia electronică, la citochimie, citogenetică, citoenzimologie, imunologie, culturi de celule. Contribuția sa constă în deosebi în datele originale cu privire la dereglările metabolice ce survin la nivel celular în diferite boli, acordînd atenție comportamentului înregistrat de componente celulare ca a izii nucleici, glicogenul, lipidele s.a.

Nu ne-am propus și nici nu este de competența noastră să facem o cronică a unei cărți de știință, ci am dorit doar să semnalăm prezența de prestigiu a unor cercetări și rezultate obținute de școala românească de medicină în circuitul internațional, să atragem atenția asupra acelei munci modeste și tenace în liniștea laboratoarelor, cu implicații importante însă în problemele spitalicești. Pentru că, așa cum ne spunea dr. Dumitru Micu, parafrazîndu-l pe un savant francez („vîrsta omului depinde de starea arterelor sale") : „apărarea organismului depinde de starea acestor organe limfoide".

Catinca MUSCAN

PROTEJAT PENTRU CĂ ESTE LUAT DREPT ALTUL!

Chiar și farsele teatrale pare-se că au fost copiate după natură. A confunda un personaj cu un altul care-i seamănă perfect la înfățișare poate provoca încurcături. Cum rezolvă natura asemenea încurcături ? Și, mai înainte de asta, cum a putut natura care creează doar unicate, să se abată de la un asemenea „principiu" ?

Priviți imaginea. E un șarpe blind, inofensiv, din California. Sau poate, e „celălalt", tot din California, agresiv și veninos ? ! Oricum sînt două specii de șerpi a căror asemănare este atît de mare, încît confuzia este permanentă. Interesant este că „cei" din jurul lor nu riscă să-l atace pe vreunul, de teamă că dă peste cel veninos. Și tocmai aici e superba farsă a naturii ; i-a dat unuia ca armă de apărare înfățișarea celui puternic, apoi a „pariat" pe instinctul de conservare al eventualilor îndrăzneți. În ce privește „unicitatea", ea e respectată. Sub un aspect identic sînt două specii diferite. Între ele se recunosc. Iar savanții le-au notat caracteristicile — diferite.

FIZIOLOGIE

CINE DEȚINE SUPREMAȚIA BIOLOGICĂ: FEMEIA SAU BĂRBATUL?

• Un atentat la scara valorilor • „Mitul" sexului tare în dificultate • Ele sînt mai inteligente dar ei sînt celebri • Fragili sînt ei, puternice — ele

Uimitorul secol XX nu și-a epuizat încă subiectele de mare senzație. Este atacat puternic un mit, s-ar putea spune chiar o „idee mistică" pentru o bună parte a lumii: supremația naturală a sexului zis „tare". Argumentele sînt științifice. „Avocații" forței feminine... în majoritate bărbați... sînt sociologi, biologi, antropologi. Vom cita din pledoariile lor.

Sistemul nervos este cu atît mai vulnerabil cu cît este mai dezvoltat. Dar de aici s-a tras concluzia că dacă femeia suportă mai bine, aceasta se datorește faptului că ea este mai puțin inteligentă. Un alt argument pe care bărbații îl aduc în favoarea lor ar fi că numele celebre rămase în memoria omenirii sînt aproape în exclusivitate numele unor bărbați. Marii creatori — în toate domeniile, de la știință la artă, de la tehnică la... bucătărie — sînt ei. Istoria gîndirii e un document de neînlăturat.

Este adevărat, susține „partea adversă" dar...

Dar actul creației pretinde o disponibilitate intelectuală pe de o parte, o libertate a unei formații stricte și continui, pe de altă parte, care nu sînt decît în mod cu totul excepțional acordate femeii. Ea, dimpotrivă (și în toate societățile de pînă acum s-a întîmplat așa) s-a consacrat în întregime eliberării bărbatului de toate acele griji și sarcini care i-ar fi putut știrbi cît de cît gustul lui pentru marile aventuri și pentru îmbogățirea lui intelectuală.

Or, este știut — testele ca și anchetele sociologice, antropologice o dovedesc — că dezvoltarea intelectuală a fetelor este mai rapidă decît a băieților, vocabularul fetelor este mai bogat, și învățarea, la vîrstă egală, pentru fete e mai ușoară. Într-o anchetă antropologică a prof. M.A. Montagu de la Universitatea din Princeton, se arată că într-o regiune studiată, doar 16% dintre bărbații (muncitori agricoli) atingeau sau depășeau „media" de inteligență obținută de femei. În matematici însă, supremația bărbaților rămîne indiscutabilă.

Se adaugă la aceste considerații și o sumă de argumente ale biologiei și medicinii.

În pofida „fragilității" și „emotivității" legendare, femeile s-au dovedit în fapt, mai puternice. Ele au suportat mai bine decît bărbații deportările sau bombardamentele (statistică londoneză). Maladiile psihosomatice — expresia organică a inadaptărilor sociale sau afective — sînt mult mai numeroase la bărbați. Ulcerul de stomac este de trei ori iar infarctul de miocard, de cinci ori mai frecvent la bărbați. Deși femeia este mai fragilă efectiv din punct de vedere hormonal, intrarea ei pe făgașul activităților intelectuale în lumea modernă, asumîndu-și ca atare responsabilități profesionale pe lîngă sarcinile de menaj, de educație, creșterea copiilor (și greutatea oscilațiilor hormonale), ea rezistă infinit mai bine, tensiunii nervoase. Femeile nu provoacă decît 10% din numărul de accidente de circulație la... egalitate de kilometri parcurși. Delincvența și criminalitatea sînt foarte scăzute în ce le privește: doar 1,5% din condamnările definitive cu închisoarea, 10% amenzi, 3% delicte de beție (statistică suedeză pe anii 1965—67) în condiții educative, sociale și profesionale de egalitate deplină.

Sînt femeile inferioare bărbaților? Fără îndoială, da dacă criteriul supremației este forța musculară, un criteriu important pînă la revoluția industrială.

Sînt superioare, cum o demonstrează unele observații și teste?

Datele științei moderne afirmă cu claritate *complementaritatea* și nu supremația sau inferioritatea unui sex sau celuilalt.

Vom adăuga în final o observație statistică care nu răspunde întrebării privind inteligența, imaginația sau echilibrul nervos. Știți, de pildă, că peste tot în lume se nasc mai mulți băieți decît fete? Și, totuși, către vîrsta de 50 de ani, în țările industrializate, din punct de vedere numeric sexele sînt egale (în celelalte țări, această egalitate numerică se observă de la 25 de ani). Calculele globale actuale indică că în momentul concepției „raportul de masculinitate" este de 125 și chiar de 150 de băieți pentru 100 de fete. El apare ca un adevărat mecanism compensator. Bărbații trăiesc — în medie vorbind — cu șapte ani mai puțin. De ce? Războaiele, s-a spus cîndva. Condițiile psihologice și sociale, se răspunde adeseori astăzi. Dar, o anchetă efectuată printre 30 000 de călugărițe și 10 000 călugări, avînd condiții identice de viață, de alimentație etc. demonstrează că situația este asemănătoare din punct de vedere a longevității și diferențelor stabilite) cu cea a populațiilor active citadine.

Care este explicația acestei inegalități în fața morții? Progresele geneticii umane și observațiile făcute asupra diferitelor specii animale par să indice ca responsabil mecanismul de determinare a sexului. Mai exact: diferența între patrimoniul genetic masculin și cel feminin. Constituția genetică a ființelor umane este conținută în cei 46 de cromozomi, grupați perechi și care se găsesc în nucleii celulelor organismului. 22 dintre perechi sînt identice. Ultima, cea a cromozomilor sexuali, variază după sexul individului. La femeie, conține doi cromozomi X, foarte mari (și ale căror numeroase gene comandă multiplele procese biologice), la bărbat, unul dintre cromozomii X este înlocuit printr-un cromozon y care e de cinci ori mai mic și pare să aibă puține gene. Aici intrăm fără îndoială în domeniul ipotezelor care-și extrag argumentele din alte și altfel de situații. Le citîm așadar, însă cu această rezervă. Se știe, într-adevăr, că orice mutație, orice anomalie privind o genă are repercusiuni mai mult sau mai puțin grave asupra metabolismului celular. „Erorile" care ating o genă a cromozomului x sînt ușor compensate la femeie prin prezența celui de-al doilea X al unei gene normale. La bărbați, e imposibil. Riscă, ca atare, la ei să se manifeste printr-o deficiență psihică sau fiziologică. Printre aceste deficiențe, unele sînt evidente. E vorba anume de cîteva maladii ereditare așa numite „legate de sex". Hemofilia, de pildă, transmisă de unul dintre cromozomii X ai mamei. Doar băieții suferă, pentru că ei n-au cum s-o compenseze (vezi rolul celui de al doilea X la fete.) Așa este și daltonismul, favosimul (o formă de anemie), miopatia sau altele predominante la băieți S-ar putea, afirmă dr. Escoffier Lambiotte, ca și alte carențe enzimatice să aibă unele discrete manifestări și nu este exclus ca și mai marea frecvență — a se citi vulnerabilitate — a bărbaților la bolile cardio-vasculare să-și găsească aici o explicație. În medicina omului se pare că femeia are forță iar bărbații sînt cei... fragili.

ÎN 1973 SE VOR CONSTRUI... TEMPLE ANTICE!

Cîndva în Statele Unite se cumpărau bătrîne castele engleze bintuite de stafii. Omenirea a evoluat. Nimeni nu mai crede în stafii. Astăzi se cumpără artă, artă veche. Și, dacă se poate, temple întregi cu basoreliefuri. Și se poate. Amenințate de apele Nilului, după construirea barajului de la Assuan, o serie de temple egiptene au fost salvate, demontate bucată cu bucată și „oferite" apoi, Europei și Americii. Priviți imaginea de sus. Sînt 1 700 de blocuri de piatră, numerotate cu atenție, transformate în „colete" și sosind apoi în Madrid. E templul Debod. În cea de a doua imagine, unul dintre basoreliefurile vestibulului îl reprezintă pe regele Azakeramon, cu o ofrandă de fructe și pîine la zeul Amon. Așadar, în curînd, în Italia, Spania, Belgia și Statele Unite se vor construi temple antice, egiptene.

CÎND MUNȚII CRESC SUB APE!

Între America de Sud și Antartica e o strîmtoare — Drake. Un coridor de apă ale cărui dimensiuni, „notate" chiar în ultima variantă a „planului de arhitectură" al Terrei, s-au modificat. În acest an s-au măsurat 6 mm mai mult decît în anul trecut. În 1971, la fel. În 1970, de asemenea... Șase milimetri în lățime, ce contează? Cine observă? Și ce importanță poate să aibă? Dar aceste schimbări, care pentru noi apar cu totul insesizabile au pus savanții pe ginduri. Nimic nu se întîmplă fără a exista o cauză. Părerea savanților sovietici, semnalată în revistele de specialitate, este că acest fenomen de lărgire a început acum 30 de milioane de ani. Pe ce se întemeiază afirmația? Ei, bine, între Țara de Foc și continentul antarctic se „construiește" un munte! Un lanț muntos crește continuu, făcîndu-și loc între continente, împingîndu-le în dreapta și în stînga. Crește încet, continuu. Cerul de apă de deasupra lui îi urmărește formarea, crescînd în maluri cîte șase milimetri pe an. În viitorul îndepărtat, oamenii călătorind pe „marea Drake" vor afla poate cu uimire că în 1972 era aici doar un coridor de apă.

OMUL, DESCOPERIND FOCUL, A DEVENIT OMNIVOR

În urmă cu vreo 40.000 de ani, undeva în nordul Africii, un om a descoperit focul și a inventat bucătăria „modernă".

A început să fiarbă ierburi și copiii au avut pentru prima oară în istoria omenirii supă la masă. O mulțime de „zarzavaturi" care nu erau deloc agreate în stare crudă au plăcut fierte. Carnea a încetat să fie singurul fel în meniul zilei. Femeile s-au apucat de gătit iar bărbații, în zilele cînd nu aveau chef să mai meargă la vînătoare, au început să cultive pămîntul. S-a născut agricultura. Carl Leopold din Statele Unite și Robert Andrey din Italia publică o teorie, conform căreia descoperirea focului a pus la dispoziția omului rezerve nutritive considerabile care au permis prima expansiune demografică a lui „Homo sapiens". În același timp noi surse de hrană, neexploatate pînă atunci, au căpătat importanță. Pînă acum, arată cei doi cercetători, arheologii au supraestimat aspectul carnivor al regimului alimentar al omului preistoric, pentru că vegetalele neavînd . . . oase, nu au lăsat urme pentru cercetătorii contemporani.

Temperatura Terrei este reglată în Antarctica?

Ar fi putut fi pe Terra o temperatură cu mult mai caldă decît cea pe care o cunoaștem astăzi. Dar... există, se pare, la Polul Sud o adevărată supapă prin care se scurge căldura. Prof. Alexandr Gussev de la Universitatea din Moscova, comunică acest fapt, am spune, senzațional. Explicația acestei pierderi de căldură ? E aici o circulație de aer extrem de puternică datorită faptului că se înregistrează, pe o imensă suprafață, temperaturi destul de contradictorii. Să nu uităm că aici se află polul frigului. Dar între temperatura solului înghețat și apele care scaldă continentul, diferențele sînt relativ mari. Fluxul de aer călduț dinspre mare cu o grosime de aproape doi kilometri, se îndreaptă spre continent și urcă în spațiu. În același timp, aerul răcit al continentului „coboară" spre ocean. Multe furtuni ciudate, inexplicabile, se explică. Această circulație de aer provoacă schimburi termice de două ori mai mari decît cele din atmosfera Extremului Nord.

CREIERUL ELECTRONIC, INIMA UMANĂ ȘI „OCHII ȘI URECHILE LUMII"

Cea de a șaptea artă, în varianta ei de viitor — filmul în relief — candidează, cu șanse mari, pentru obținerea unui post în clinicile de cardiologie. Deocamdată însă, e în examen. Admiterea aici durează cîțiva ani. Ce poate oferi filmul medicilor ? Bineînțeles, o imagine în trei dimensiuni, a inimii în timpul... funcționării. Medicul poate urmări sub toate unghiurile posibile o inimă bolnavă, poate opri cînd vrea oricare dintre „secvențele" care se „rulează", pentru a examina cu atenție, în detaliu, malformațiile grave și fistulele existente între cavități. În același timp medicului i se comunică analiza debitului sanguin la fiecare „bătaie" a inimii, astfel ca să poată măsura cu precizie funcționarea circulatorie sau să identifice o insuficiență valvulară. Un creier electronic care a „reținut" în memoria sa imaginile tri-dimensionale a sute de cazuri normale și anormale ca și a celor internați în acel moment în clinică, va furniza o serie de date comparative. Este deci o nouă tehnică care-i va ușura medicului marea sarcină a deciziei : Operație ? Grefă ? Sau tratament cardiac ?

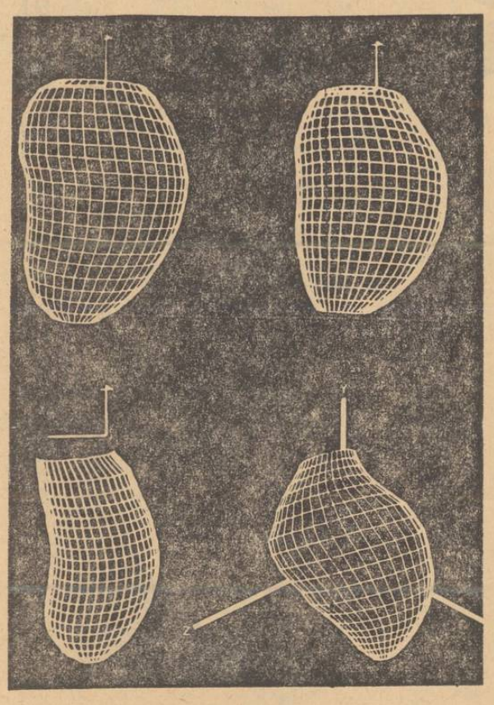

PROTECȚIA MUNCII

MUZICA MIJLOC DE LUPTĂ CONTRA ZGOMOTULUI!

Programe muzicale în uzine și... crește productivitatea muncii. Cantitatea de rebuturi scade cînd melodiile sînt frumoase. O importantă cercetare cu efecte economice mari și imediate.

Dezvoltarea impetuoasă a tuturor ramurilor economiei naționale a dus la o creștere a numărului surselor de zgomot, avînd ca urmare poluarea sonoră a numeroase locuri de muncă și a unor zone foarte întinse. **Cercetările efectuate au pus în evidență faptul că zgomotele care depășesc anumite limite prezintă efecte nocive cu grave consecințe prin afectarea sănătății și capacității de muncă a omului, mergînd de la simpla stare de disconfort psihic și fizic, pînă la afecțiuni organice, cu scoaterea individului din circuitul economic.**

Aspectele medico-sanitare și cele sociale ale influenței zgomotului generează, în ultimă instanță, pierderi economice care rezultă din scăderea capacității de muncă fizică și intelectuală, scoaterea din circuitul productiv (temporar sau definitiv) a unui mare număr de muncitori, ca urmare a îmbolnăvirilor și accidentelor profesionale, concedii medicale plătite și pensionări premature

Există mai multe mijloace de luptă împotriva zgomotului ; se fabrică mașini și utilaje silențioase, se utilizează materiale fonoizolante și fonoabsorbante, se recomandă diferite mijloace individuale de protecție ca antifoane de tip intern sau extern ș.a. Sîntem informați că specialiști din diferite țări ca S.U.A., U.R.S.S. lucrează la punerea la punct a unei noi arme de luptă împotriva zgomotului : muzica. **S-a constatat că muzica funcțională exercită o influență psihofiziologică pozitivă asupra omului în procesul muncii.** În acest sens s-au efectuat experiențe interesante în U.R.S.S. la o fabrică de aparate telefonice. Prima concluzie importantă care s-a tras a fost aceea că **muzica nu trebuie să acopere zgomotul de fond. În caz contrar nu se pot percepe unele zgomote** (sunete) **utile ca: ritmul normal al mașinilor, semnalele de alarmă etc.** Sondajele efectuate în rîndul salariaților a indicat o pronunțată preferință pentru muzica ușoară (90 la sută), față de 6 la sută cîți și-au exprimat preferințele pentru muzica simfonică.

Dar problema nu constă în particularitățile de gen ale muzicii. Influența ei fiziologică asupra omului în procesul muncii constă în faptul că **sistemul nervos central împreună cu mușchii au proprietatea de „însușire a ritmului" semnalelor sonore percepute. În calitate de excitant ritmic, muzica funcțională stimulează procesele fiziologice, făcîndu-le optime și economicoase din punct de vedere energetic.** De aceea starea psihică a lucrătorului, tensiunea sistemului nervos și mușchilor, starea lui emoțională depind de alegerea corectă a ritmului muzicii, de concordanța acestora în ritmul de bază al procesului muncii.

Se știe că, în general, perioada de la începutul zilei de muncă se caracterizează prin capacitate scăzută de muncă, așa-zisa perioadă de „acomodare". Pentru a se micșora această perioadă s-a propus ca oamenii să fie întîmpinați de o muzică în ritm de marș voios. Ca urmare, **perioada de acomodare a scăzut de la 2—2,5 ore la 1—1,5 ore. Muzica funcțională exercită o influență deosebită asupra nivelului indicatorilor tehnico-economici. Astfel într-una din secții, unde se transmitea muzică de ani de zile, timpii morți datorați unor motive subiective s-au redus aproape de două ori, iar cantitatea de rebuturi a scăzut cu 6 — 13 la sută.**

Durata emisiunilor muzicale în secții nu depășește 2—2,5 ore într-un schimb. Durata fiecărei emisiuni este de 10—20 minute. Acolo unde zgomotul depășește nivelul de 80 dB la frecvențe joase, de 75 dB la medii și de 70 dB la frecvențe înalte, muzica se transmite prin difuzoare instalate la distanțe de 4,5—5 m sau sînt grupate 4—5 la un loc. În încăperile cu nivel de zgomot peste 80 dB este necesar să se adopte o altă soluție. De exemplu acolo unde procesul tehnologic nu reclamă deplasarea muncitorilor se poate adopta o soluție mixtă și anume o ureche să perceapă muzica prin cască iar cealaltă prin difuzor. În acest fel se evită izolarea totală a muncitorului față de excitanții sonori externi și poate percepe bine semnalele prevestitoare de primejdie. Se poate adopta și sistemul în care muzica este percepută prin intermediul a două difuzoare minuscule montate în interiorul unor antifoane tip cască. Această metodă a fost adoptată într-o secție de ștanțare unde nivelul de zgomot este de 96—110 dB, predominînd caracterul de impuls înainte de aplicarea acestei metode, muncitorii din secție purtau antifoane tip cască pe care însă nu le suportau mai mult de 55—60 la sută din timpul lor de lucru. Acest fapt se poate explica prin aceea că zgomotul monoton perceput de urechi prin intermediul antifoanelor devenea după un timp obositor, iar muncitorul le scotea în căutarea excitanților sonori.

În prezent o dată cu introducerea programelor muzicale prin căști, muncitorii nu le mai scot pe toată durata schimbului. Dacă înainte ei se întorceau acasă obosiți, acum după terminarea schimbului ei ascultă sau vizionează cu plăcere emisiunile de la radio sau televiziune În secția amintită, pe batiul fiecărei prese este montat un panou cu întrerupător și regulator de intensitate S-a calculat că numai în secția de ștanțare cheltuielile de introducere a muzicii funcționale se amortizează în circa un an.

Pentru pregătirea specialiștilor în muzica funcțională pentru ramura respectivă, în cadrul fabricii amintite s-au deschis cursuri de specializare. Se opinează că este nevoie de o întreagă rețea de asemenea cursuri, deoarece solicitarea de muzică „antizgomot" devine generală

A apărut necesitatea de creare a unor centre metodologice pe ramuri și interramuri, care să se ocupe de lucrări de cercetare științifică în sfera muzicii funcționale, de întocmirea și editarea programelor muzicale și de elaborare unei radioaparaturi tip

Dr. ing. A. DARABONȚ
I.C.S.P.M — Laboratorul de zgomot și vibrații

2 600 DE PRODUSE DE UZ CASNIC

Dar de ce apar pe piață așa greu?

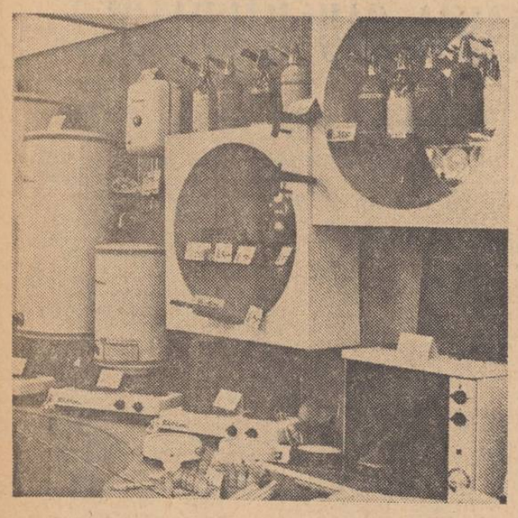

Noi articole de uz gospodăresc realizate în cadrul industriei locale.

26 000 de produse. Acesta este numărul articolelor de uz casnic realizate — pentru anul viitor — de industria locală și de unitățile cooperatiste. Ele au menirea să completeze gama sortimentală necesară în acest domeniu, să ușureze munca gospodinelor.

Ce produse noi găsim printre acestea ? In primul rînd o multitudine de **ARTICOLE DE MENAJ**, cu caracter mărunt, dar foarte utile : **tipuri noi de grătare pentru fript carne și de prăjitoare pentru pîine, un tăietor pentru ouă, un dispozitiv pentru tăiat pîinea, un ascuțitor de cuțite cu opt rotițe etc. Alături de trei sortimente noi de prăjitoare electrice pentru cafea, găsim și o rișniță de cafea din alamă, reintrodusă în fabricație la cererea cumpărătorilor.**

Binecunoscutul **autosifon** are acum și... un frate mai mare, sub forma unui **butoiaș.** Cu 5 capsule se pot obține pe loc 5 litri de autosifon. Prin introducerea separată a 5 litri de bere și a unei singure capsule cu bioxid de carbon, se poate obține o bere rece și spumoasă. In același mod se poate prepara o citronadă, un ceai sau o cafea carbogazoasă...

Datorită carcasei din aluminiu cu polistiren a butoiașului, temperatura scazută a lichidului se menține timp de mai multe ore. S-a mai realizat și un autosifon de o altă formă (tronconică), cu o capacitate de 1 litru, precum și un original frigiderbar.

Noutăți găsim și la grupa **MIJLOACELOR DE ÎNCALZIT ȘI GATIT : minfinjectoare pentru combustibilul lichid, tipuri noi de resouri electrice cu unul și două ochiuri, o sobă electrică cu ventilator, un boiler electric de 100 litri sub prestune, un nou radiator pentru infraroșii etc.** Tinîndu-se seama și de alte **UTILITAȚI CASNICE,** s-au realizat noi **modele de dulăpioare pentru baie, rașchetă de mină pentru parchet, ceară de parchet insecticidă, umerașe din lemn cu perie, cască portabilă pentru uscat părul, truse de scule pentru uz gospodăresc și truse pentru 10—12 papiote de ață.** Tot pentru anul viitor s-au mai realizat **grinzi din beton și blocuri planșeu pentru case prefabricate, apărătoare de vînt pentru coșuri, 50 de modele de corpuri de iluminat, mașini electrice pentru tuns iarba din grădină, diverse obiecte executate din ceramică smălțuită, lemn, sticlă metalizată etc.**

Apreciind preocupările și eforturile producătorilor locali, considerăm că acestea trebuie continuate și pe viitor, concretizîndu-se în contractarea și livrarea tuturor produselor solicitate de reprezentanții comerțului. Cumpărătorii le așteaptă în magazine — pe cît posibil chiar din acest an.

Mircea SCRIPCA

Autosifonul tip sticlă are, din acest an, un... frate mai mare : butoiașul-autosifon la care se poate prepara și o bere spumoasă.

Foto : Mihai POPESCU

TÎNĂRĂ SPECIALISTĂ

O finală execuție a așa numitelor „muște" pentru pescari cere specializare. In Anglia, cîteva femei sînt deosebit de dotate pentru această muncă de migală. Tînăra Jaqueline Wakeford din Romsey, Hampshire, pe care o vedeți în fotografie, a ajuns la o astfel de abilitate — recunoscută, de altfel — încît creează o „muscă pescărească" în numai 20 de minute.

ALEI DE COP

CARTOFUL, ÎNCĂ NECUNOSCUT ?...

Poate nu știați, dar cartoful, deseori folosit în meniurile noastre zilnice, conține mai multă vitamină C decît, de pildă, mandarina. In afară de vitamina C, cartoful este bogat în vitaminele B1, B2, B6, H, K și provitamina A.

Cum îi păstrăm cel mai bine vitaminele ? Specialiștii spun că cea mai bună metodă este să fierbem cartofii sau să-i coacem. Delicioșii cartofi prăjiți distrug mult din prețioasele vitamine. Și, paradoxal, cartofii curățați și ținuți în apă nu pierd vitamina C. Dimpotrivă, cantitatea ei sporește. Dar cu condiția să nu-i ținem în apă mai mult de o oră !

ASPIRĂ DAR ȘI SPALĂ

Toți dorim să cîștigăm timp. In orice ocazie. Un nou aspirator fabricat în Anglia aduce în acest sens, cîteva noutăți deloc neglijabile. El execută mai multe operații : aspiră, spală, aspiră din nou covorul umed, executînd mișcarea bătătorului de covoare. Prevăzut cu un jet de vapori saturați, aspiratorul elimină periatul care poate strica firul covorului. „Intratul la apă" este foarte redus, de vreme ce vaporii nu pătrund în suportul covorului.

AERUL CONDIȚIONAT ȘI FÎNTÎNILE ARTEZIENE

Sistemul de aer condiționat care funcționează la circul din orașul sovietic Alma-Ata folosește drept agent de răcire apa rece ca gheața din fîntînile arteziene. Tot în acest oras, mai funcționează prima instalație de condiționare utilizînd, iarna, zăpezile veșnice din Tiansan iar vara, apa unui rîu de munte.

Politețea în lumea celor mici

COPIII CRESC

Da, cresc și întotdeauna mai repede decît crezi. Ieri încă mai erau mici de tot. Azi sînt adolescenți. Au opinii, gusturi, o comportare cu totul diferită de cele de pînă acum. Mai e oare necesar să le vorbești de reguli de bună purtare, de politețe ? Toate acestea nu par niște lucruri demodate „de pe vremea străbunicilor" ?

Să fie așa? Evident, în lumea adolescenților regulile de comportare au evoluat, mai mult chiar decît cele din lumea adulților. Această evoluție naturală nu trebuie în nici un caz să fie o negație. Fără să fie afectată, emfatică ori considerată ca o hotărîre fără replică, politețea cere să nu te dovedești prost crescut și să știi să te porți corect în orice împrejurare.

Care este tînărul — fată sau băiat — care să nu simtă nevoia de a fi apreciat, iubit, să strălucească în societate ? Cum să izbutești însă fără să fii pregătit pentru asta ?

Sfiala pe care unii tineri o simt în societate, stîngăciile lor, nu izvorăsc atît din timiditate cît și mai ales din necunoașterea regulilor de comportare.

INCREDEREA ÎN SINE : Trebuie să te ridici sau să te așezi ? Trebuie să saluți ? Să te prezinți ? Să întinzi mîna ? Poți să intervii cu o întrebare, cu o completare sau e mai bine să taci ? Ești invitat. E nevoie neapărat de un cadou? Da? Nu? Ce anume ?

Simplul fapt de a fi astfel educat încît să poți vorbi, răspunde, să te poți mișca fără teama că te faci ridicol îți dă încredere în tine. Iată deci utilitatea cunoașterii regulilor de bună purtare.

CE GINDESC FETELE : Adesea fetele se plîng de lipsa de considerație, de atenție a băieților față de ele. Pe de altă parte băieții găsesc aceste atenții de prisos. Greșesc, căci unele dovezi de bună creștere nu vor face decît să le crească prestigiul. Fetele vor aprecia de pildă ca băieții să le ajute să-și îmbrace pardesiul, să le dea întîietate cînd ies pe ușă, să le ajute să coboare din tramvai sau autobuz. Dimpotrivă, vor fi prost impresionate cînd băieții le vor trînti ușa în nas, cînd ei vor sta jos și le vor lăsa pe ele în picioare, cînd, mergînd alături vor fi lăsate să ducă singure un obiect greu. Băieții trebuie de asemenea să știe că grosolăniile nu sînt o dovadă de bărbăție. Toate aceste lucruri mici se amplifică cu vîrsta ; ele devin importante în timpul căsniciei.

VOCABULARUL TINERILOR : El e uneori foarte ciudat. Dar cît rămîne în limitele decenței, cît nu degenerează și nu devine vulgar, ordinar, să-i lăsăm pe tineri să se exprime cum doresc.

ȚINUTA ȘI CURĂȚENIA : Vestimentație clasică sau modernă ? Păr lung sau scurt ? Tinerii au avut întotdeauna tendința spre o ținută originală, fantezistă. Nimic rău atît timp cît se face cu măsură, cît nu șochează bunul simț. Dar, fie că e vorba de băieți sau fete, hainele, ca și părul — lung sau scurt — trebuie să fie curate. Adesea adolescenții par murdari. Poate că nu sînt, dar dau impresia. Îmbrăcăminte pătată, șifonată, nasturi neîncheiați, păr în mițe grase, e mai rău decît o lipsă de fantezie. Curățenia face parte integrantă din buna creștere căci să iesi printre oameni murdar, nu e o manifestare de libertate ci de dispreț față de ceilalți.

LIBERTATEA : Libertate ? Da, dar să trăiești fără frîne nu e niciodată de dorit. Dacă tinerii de azi au norocul să se bucure de o mare libertate de acțiune, s-o folosească cu discernămînt.

Asupra acestor multiple aspecte ale politeței în lumea adolescenților vom reveni.

RECOMANDĂRI PENTRU VIITOARELE MAME

Se știe că o dată cu sarcina survin o serie de schimbări în organismul femeii, schimbări care afectează și tenul.

CLOASMA (petele de pe obraz) apare în timpul sarcinii, din cauza unui deranjament hormonal, care provoacă un dezechilibru în repartiția pigmenților pielii. Petele sînt profunde, au o cauză internă. Ele nu apar doar la suprafață (epidermă) ci și în dermă. De aceea, nu dispar cu nici un fel de cremă, ci abia la cîteva luni după naștere.

Nu trebuie să vă necăjiți. MACHIAJUL **(singurul remediu) vă poate ajuta să treceți peste acest neajuns, fără un efort deosebit.** Se acoperă pata cu un fond de ten foarte deschis, nu fluid, ci compact ; se pudrează împreună cu restul obrazului. Puteți cumpăra de la drogherii un fond de ten anticearcăn care poate înlocui pe cel fluid. In ceea ce privește machiajul propriu-zis al obrazului, **recomandăm viitoarelor mame un machiaj moderat, culori discrete, sprîncene care să nu fie brutal conturate, prea lungi sau prea groase, astfel ca ele să atragă atenția. Evitați fardarea ochilor, dermatografiul pe pleoape, căci riscați să vă provocați stări alergice. Nu vă fardați gura cu un ruj prea gras și nici peste conturul normal al buzelor. In timpul sarcinii, buzele se umflă și nu e necesar să le mai măriți sau subliniați, printr-o fardare exagerată.** Folosiți o pudră bună, care nu conține bismut, după ce v-ați uns, în prealabil, obrazul cu o cremă hrănitoare sau hidratantă (după felul tenului). **Excludeți cremele decolorante care au bismut și mercur, fiindcă sînt dăunătoare pentru ochi.** Demachiați-vă cu un lapte pe bază de lanolină (dacă tenul este uscat) sau cu un lapte astringent (dacă este gras). Evitați săpunul pe obraz (îl folosiți numai dacă tenul este foarte gras) și spălați-vă cu apă de ploaie sau cu ceai de mușețel care este dezinfectant și emolient.

Dacă se poate renunțați la vopsitul părului cu vopsele chimice, care pot fi toxice. Preferați coloranți din plante, care nu atacă pielea. Sfătuiți-vă cu medicul sau cu farmacistul, deoarece există diferite plante care vă pot ajuta. Ingrijiți-vă dinții, făcînd în primul rînd un control periodic la dentist, căci sarcina vi-i decalcifiază. O gură fardată cu dinții înnegriți de carii, sfărîmați, denotă neglijență, face o proastă impresie.

Constanța POPOVICI
pictor machior

BRODERII

De data aceasta vă oferim 32 de desene din care vă puteți alege modelul preferat. Ele se brodează cu un ac de canava, de preferință pe etamină, în cruciulițe, cu muline din diferite culori sau cu lînă.

Se pot face garnituri la rochii, gulere, manșete, cravate, la poșete, semne de carte, cordoane și chiar seturi pentru masă, garnituri la bucătărie. In acest ultim caz, cruciulițele pot fi mai mari, brodate cu diferite resturi de lînă. Aveți însă grijă ca mulineul sau lîna întrebuințată să nu iasă la spălat. Incercați-le, în prealabil.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

F. DANCIU — București : Am citit cu interes scrisoarea dv. și vă înțelegem doleanța. Sîntem siguri că printre tehnicienii sînt unii care pot îndeplini funcția de subinginer. Dar această calitate nu se obține decît printr-o activitate școlară, printr-un sistem de examen pe baza unei programe care nu cuprinde numai materia de specialitate. Iată de ce credem că punctul de vedere al ministerului este îndreptățit. Numai o facultate poate elibera diploma și numai după un studiu bine stabilit. Practica (fără îndoială, deosebit de valoroasă) nu este suficientă fiindcă în timpul școlarizării, studentul este format pentru a înțelege și a pune în aplicare multe alte cunoștințe, este îndrumat spre o calificare cu profil mai larg, nu spre o anumită profesionalizare îngustă. Ne pare rău că nu putem fi de acord cu dv., dar situația este aceasta, pe care v-o înfățișăm.

VALERIA ȘI ELEONORA BALABAN — Lugoj : In îndrumătorul pentru școlile de specializare postliceală nu există unități care să fie create pentru pregătirea de cadre la obiectul „practica tehnico-productivă". Dacă sînteți în situația de a solicita asemenea posturi, adresați-vă inspectoratului școlar județean. Pentru pregătirea acestor cadre s-a conceput un plan separat de specializare.

S. I. — Moinești : Fireste că vă puteți înscrie la concursul pentru intrarea la doctorat. Pentru perioada examenelor, se obține concediu fără plată.

M. G. — Brașov : V-ați propus să urmăriți în rubrica noastră „un răspuns favorabil". El nu poate fi nici favorabil, nici nefavorabil, ci în limitele obiective prevăzute de actualele norme de învățămînt. Virsta nu vă avantajează să urmați cursurile de zi ale școlii la care ați vrea să dați concurs de admitere. Aveți deschisă însă calea spre învățămîntul seral și fără frecvență al școlii de specializare postliceală. Aici vîrsta nu mai este un impediment. V-am face însă, în încheiere, o recomandare : căutați să vă puneți la punct cu ceea ce se cheamă gramatică. La o lucrare scrisă sînteți în situația de a vi se scade nota sau a fi respinsă lucrarea din cauza unor greșeli elementare de scriere corectă, ortografică.

EUGENIA BURTEL — București : Școala care vă interesează este liceul nr. 36, strada Năbucului 6, sectorul 6.

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

ANI — Vaslui. *Veți face examenul secreției vaginale și — în funcție de rezultat — se va stabili tratamentul. Pînă atunci vă veți liniști pruritul și tulburările de somn cu Feniramin, 1 comprimat, seara.*

MARCELA D. — București. *Ne întrebați ce diagnostic poate fi dat petelor albe care v-au apărut recent. Ar putea fi vitiligo — dar pentru a răspunde corect este nevoie de un examen la cabinetul de dermatologie.*

CRIȘAN UNGUREANU. *Crizele pe care le descrieți pot fi în cadrul unei spasmofilii. Vă indicăm gluconat de calciu cu ciocolată 3 comprimate pe zi, vitamina A+D, — drageele pe zi și Diazepan de 2 mg o tabletă mare. Dacă persistă crampele musculare, veți mări doza de Diazepan.*

TEODORA DRAGNEA — Feteși. *Medicamentul Naposim — este un steroid de sinteză indicat pentru dv. Veți lua un comprimat pe zi — numai un flacon. Nu veți repeta fără control medical.*

PAULA DINULESCU — Botoșani. *In timpul sarcinii, nu se țin regimuri alimentare severe deoarece ele pot lipsi fătul de aportul de vitamine și săruri minerale necesare unei dezvoltări normale. Nu sîntem de acord nici cu un tratament prelungit cu Mexaform. In perioada gestației să evitați medicamentele...*

D. MIHAI — Craiova. *Manifestările descrise de dv. sînt fiziologice. Nu este nevoie de nici un tratament.*

CREME PENTRU DESERT

Cremă de brînză proaspătă

Pentru 4 persoane : **500 g de brînză de vaci, proaspătă, 150 g frișcă îndulcită, o lingură de lichior de portocale, cîteva prune cojite (sau alt fruct la alegere).**

Bateți brînza amestecînd-o cu jumătate din cantitatea de frișcă. Adăugați lichiorul (ca s-o parfumați). Impărțiți-o în cupe individuale, decorați-o cu puțină frișcă și cu fructe. Serviți-o foarte rece.

Prăjitură în formă, cu cremă

Pentru 8—10 persoane : **2 rulade cu marmeladă, de preferat din caise (din comerț).**

Crema : **3/4 l lapte, o jumătate de baton de vanilie, 6 gălbenușuri, 150 g zahăr, o lingură de amidon alimentar, un praf de sare, 5—6 foi de gelatină.**

Tăiați ruladele în felii de circa 2 cm grosime. Tapetați fundul și pereții unei salatiere. Puteți prepara rulada și în casă. Separat preparați crema : fierbeți laptele cu batonul de vanilie despicat de-a lungul. Frecați gălbenușurile, zahărul, amidonul și sarea într-un amestec spumos. Turnați deasupra laptele clocotit, amestecînd mereu. Legați crema pe foc foarte slab, amestecînd într-una și fără să o lăsați să fiarbă. Adăugați gelatina topită în puțină apă căldută. Turnați crema încet în salatiera căptușită cu felii de ruladă. Atenție, să nu deplasați feliile. Lăsați-o să se răcească, apoi puneți prăjitura în frigider să se prindă bine. Răsturnați-o pe un platou și serviți-o. E bine s-o faceți de pe o zi pe alta.

Spumă cu ciocolată

Pentru 4 persoane : **150 g de ciocolată de menaj, 30 g unt, o lingură de apă, 4 ouă, 50 g zahăr, un pachet de zahăr vanilat, un praf de sare, frișcă la dorință.**

Topiți ciocolata în baimarie cu untul și apa. Separați albușurile de gălbenușuri. Adăugați gălbenușurile și zahărul vanilat în ciocolată topită. Bateți albușurile în spumă tare, punînd în ele și un praf de sare. Incorporați-le ușor în ciocolată. Serviți spuma foarte rece, în cupe individuale decorate cu o linguriță-două de frișcă.

Crema caramel

Pentru 6 persoane : **1/2 l lapte, 100 g zahăr. Ca să parfumați crema : 80 g de zahăr, 2,5 dl apă, 2 ouă întregi, 4 gălbenușuri. Pentru ca să caramelizați forma : 100 g de zahăr, una-două linguri de apă. Pentru decor, 100 g nuci tocate.**

Fierbeți laptele cu zahărul. Topiți cele 80 g de zahăr cu două linguri de apă, pînă cînd capătă o culoare frumoasă, maronie. Stingeți cu restul de apă caldă. Parfumați laptele cu acest caramel. Separat bateți ouăle întregi și gălbenușurile și turnați-le în lapte, treptat, amestecînd. Puneți în formă zahărul pentru caramelizat, adăugați una-două linguri de apă, topiți pe foc pînă ce zahărul începe să se ardă. El trebuie să aibă o culoare deschisă, căci altfel capătă un gust amărui. Imbrăcați pereții și fundul formei într-un strat egal de zahăr ars. Lăsați-l să se răcească, apoi turnați crema. Fierbeți în bain-marie 45 de minute. Puteți pune vasele și în cuptor cu foc potrivit. Lăsați să se răcească, de preferință de azi pe mîine. Răsturnați pe un platou, decorați cu o coroană de nuci tocate.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

DORIȚI CA AUTOTURISMUL DV. SĂ FIE IN SIGURANȚĂ ȘI APĂRAT DE INTEMPERII ?

COMANDAȚI UN GARAJ DEMONTABIL LA COOPERATIVA

„TEHNO METALICA"

STR. VINĂTORI Nr. 4, SECTOR 6, TELEF. 31.52.92 ȘI 11.40.61

SE POATE EXECUTA PE VIRAMENT ȘI CU PLATA IN RATE

(5 357)

șervețel dezinfectant

felix

ANTISEPTIC, EMOLIENT !

In călătorie sau în alte ocazii, puteți avea condiții igienice de îngrijire a mîinilor, chiar și în lipsa apei, folosind ȘERVEȚELUL PARFUMAT DEZINFECTANT.

Curăță și împrospătează.

Il puteți procura la farmacii și drogherii.

(5390)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

UN PIC DE ATENȚIE ÎN PLUS, TOVARĂȘI GOSPODARI!

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Locuiesc în cartierul Băneasa, la blocurile nou construite acum, proprietate personală, am doi băieți, unul de 3 ani, altul de un an, și iată ce doresc să vă aduc la cunoștință : s-au construit aceste blocuri în capătul șoselei spre Ploiești. Atît la ducere, cît și la întoarcere, stațiile de troleibuz sînt facultative (ziua, la prinz, opresc numai între anumite ore, iar seara la fel). De multe ori mi s-a întîmplat să întîlnesc șoferi amabili care, văzîndu-mă alergînd după troleibuz, au oprit și m-au luat, alteori însă pierderea unui troleibuz poate echivala cu pontarea fișei cu o întîrziere de cîteva minute. Să vă spun că nu înțeleg de ce-s aceste stații astfel, facultative? Mi-a spus cineva că de staționarea troleibuzului (în direcția aeroportului) ar fi deranjați în muncă lucrătorii poștei (poșta se află la 50 m. de stație). Atunci ? Fapt este că, într-o seară de pildă (lucrez în ture la U.M.B.), pe o ploaie torențială, era orele 22,45 (mi se pare că depășisem cu 15 minute limita de... funcționare a stației facultative) șoferul n-a vrut să oprească și ne-a dus (evident, erau și alți călători) pînă la aeroport. Imaginați-vă cum am ajuns pînă acasă, la blocul 8, unde locuiesc. Ciuciulete. Nu-i condamn în mod anume pe șoferi (minus pe acela care, omenește, putea face o „excepție" pe ploaia torențială), așa e regula, mă rog, iar dacă-i vorba să apelăm la... amabilitate, asta-i de la caz la caz. Trece însă vara și vine iarna... Cum o să fie ? Să mergi o bucată bună pe jos (cîteva sute de metri), cînd stația există aproape de blocurile noastre, cvasi-inutil. Desigur, se poate replica : mersul pe jos e sănătate curată, și-apoi tovarășa (adică eu) poate să se scoale ceva mai devreme, ca să nu riște pierderea troleibuzului etc. Dar, vedeți dumneavoastră, fiecare om își știe problemele : eu, de pildă, lucrez în ture, apoi, cu doi copii mici, sînt sculată peste noapte de cîteva ori, deci sînt destul de obosită pentru ca sfertul acela de oră, din zori, „furat", cum se spune, să fie de mare preț... Și pe urmă, cînd încep să fug pînă la stație...

Ar mai fi o problemă de interes comun : „Alimentara" începe distribuirea laptelui la ora 7, la fel a iaurtului ; eu și majoritatea cetățenilor trebuie să fim la serviciu, cînd lucrăm în schimbul I, la ora 6 dimineața (la 5,30 maximum urc în troleibuz, cu sticlele și borcanele goale, le aduc pline la prînz, plus zarzavaturi, din Piața Amzei). Vin, de cele mai multe ori, cu două sacoșe pline, pline, mai găsesc și bărbați „civilizați" citindu-și prea preocupați ziarul, mînerele sacoșelor îți taie palmele, dacă rămîi în picioare pînă la... aeroport (căci, vrei, nu vrei, depășești... facultativa). Deci : ce-ar fi ca în zona amintită aprovizionarea să fie la nivelul celei din Piața Amzei (în fond nu sîntem la capătul lumii) și — de ce nu — să se găsească o soluție convenabilă pentru orarul distribuirii lactatelor ? Continuăm să ne cărăm cu de toate din... oraș (ca și cum noi am locui — unde ?). Pînă acum cîteva luni am stat în str. Popa Soare ; erau centre de gheață acolo, de lapte, venea anume cineva să înceapă distribuirea la ora 5 dimineața, mă rog, gospodari ! Ah ! dac-ați ști cît de greu este să le rezolvi pe toate... toate par „amănunte", dar nimeni nu se grăbește să le soluționeze... Ca să nu mai pomenesc de aspectul general, de pietroaiele din drum (fac și slalom cu cărucior, cînd ies cu cel mic), de proasta gospodărire generală a locului în care locuim. De ce ? întreb cu destul necaz, cînd văd ce se face și se poate face într-alte locuri, tot din București, și tot de la „margine".

EUGENIA NĂSTASE
farmacistă, bloc 8, sc. A, et. I, ap. 6, str. Someșului Rece — cartier Băneasa".

Am mai primit o scrisoare care merită să stea, de asemenea, în atenția gospodarilor din sectorul respectiv :

„Tovarăși,

De peste 40 de ani, din pricina unei boli infantile, sînt paralizată. Acum cîțiva ani m-am hotărît să cer ajutorul Ministerului Sănătății și l-am căpătat : astăzi mă pot deplasa cîte puțin, cu cărucior primit (am 47 de ani), în sfîrșit am și eu iluzia (cam tîrzie) a unei mici independențe, merg după unele cumpărături (să le fiu utilă celorlalți din familie) la Alimentara, Aprozar, la pîine... (totuși, iarna — 5 luni pe an — sînt aproape imobilizată în casă). În rest, dacă n-aș avea necazul pe care doresc să vi-l împărtășesc, totul ar fi... binișor. Căruciorul meu fiind electric și foarte sensibil, nu merge decît pe trotuar plat, neted, urcarea pe trotuar fiind posibilă doar pe o pantă dulce (ca și coborîrea). Dar... asemenea pante nu sînt în cele patru-cinci puncte pe unde eu, ieșind în lume, trebuie să urc și să cobor pe (și de pe) trotuar. Pare o pretenție prea mare ceea ce aș dori eu, știu, însă pentru existența mea, și așa dificilă, „amănuntele" acestea ar fi salvatoare (ca să nu mai vorbim că, oricum, trotuarul din jurul casei în care locuiesc este extrem de prost întreținut, cu gropi). Altminteri, păcat de cărucior. Păcat și de om.

RODICA POPOVICI
str. Alexandrina nr. 4, sector I București"

Evident, amîndouă scrisorile nu necesită prea multe comentarii, în asemenea situații se cer... *fapte* (pe care le așteptăm de la cei răspunzători). S-ar cuveni, totuși, adăugată întrebarea : de ce astfel de cazuri, după opinia subsemnatului suficient de lesne de rezolvat *la fața locului*, necesită intervenția presei ? De ce tovarășii deputați, sau funcționarii plătiți anume pentru a sluji interesele publice, nu intervin prompt ori de cîte ori este necesar, fără a mai aștepta „impulsuri" de la centru ? Aș dori ca rîndurile de față să le fie îndemn gospodarilor — și nu numai celor bucureșteni — de a-și spori atenția față de detaliile existenței cetățenilor și, totodată, de a mări „viteza" de rezolvare a solicitărilor îndreptățite.

POST-SCRIPTUM : Semnatarul acestei rubrici ține să semnaleze — pentru a cîta oară ! — seriozitatea și spiritul pozitiv în care *Ministerul Muncii, Direcția Asistenței Sociale* (director : dr Gh. Popescu) înțelege să soluționeze sesizările noastre, atunci cînd acestea, firește, sînt întemeiate. Astfel : *Anei Minciună* din București, Intr. Ferestrei nr. 4, sect. 2, i s-a aprobat un cărucior de salon ; lui *Traian Oul* din com. Ilva Mare nr. 338, jud. Bistrița-Năsăud, i s-a aprobat un triciclu cu motor. Și *Radu Vinosu* din București, str. Freamătului nr. 11, sector 6, a obținut satisfacerea uneia din cele două solicitări adresate prin intermediul nostru (butelia de aragaz) ; iar *Inspectoratul județean Vîlcea*, din cadrul Ministerului de Interne, ne comunică îmbucurătoarea știre că a reușit s-o găsească pe mama corespondentei noastre *Ana Chircu* din București, str. Străulești nr. 13, pavilion 4, ap. 16, sector 1. Le mulțumim tuturor pentru sprijinul acordat.

I.Vlasiu-Vaslui : aștept numele întreg și adresa ; *Mircea Brejean* (sau *Brezianu*) : aștept numele exact și adresa dumitale, pentru *Gabriela-Cluj*.

UMOR STRĂIN

— Îmi pare foarte rău doamnă că nu vă pot ajuta, dar nu mă pricep la motoare !...

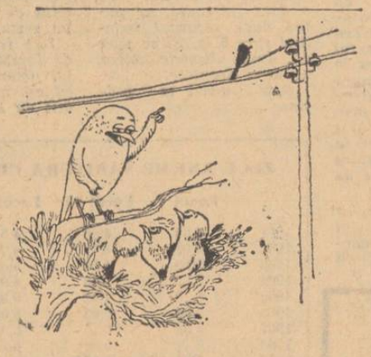

— Unde e tata ?
— La telefon...

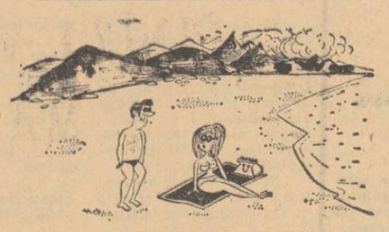

— Dacă vă supără cineva, duduie, vă rog să mă chemați pe mine...

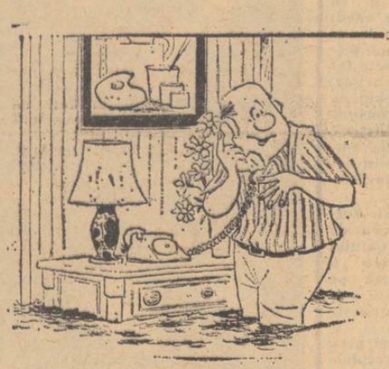

— Draga mea, voi continua să te ascult, dar lasă-mă măcar să închid robinetul din baie...

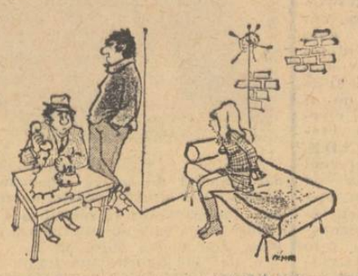

— Giovanni, cînd ceri tatălui meu prețul răscumpărării, ai grijă să ne ajungă pentru un auto tip sport...

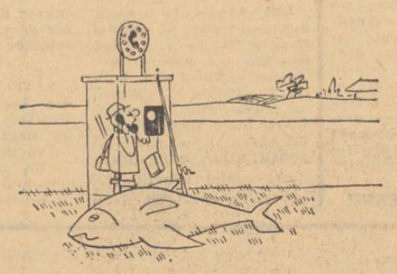

— Felicia, aruncă totul din frigider...

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cercul și sfera

Cele două figuri geometrice au pus probleme oamenilor încă din antichitate, deci cu mii de ani în urmă. Nu înseamnă însă că ele nu mai pot genera întrebări, după cum o vor demonstra cele propuse de consecventul nostru cititor, prof. GHEORGHE BRAȘOVEANU-URLAȚI. Deci, prima întrebare : **Există, oare, un cerc a cărui lungime și suprafață să se exprime prin același număr ? Ce valoare are raza cercului ?**

A doua întrebare : **Există o sferă, al cărei volum și suprafață să se exprime prin același număr ? Ce valoare are raza sferei ?**

Laser, maser, iraser, x-raser

Cuvintele de mai sus, departe de a reprezenta nume proprii, au intrat în limbajul curent contemporan. De fapt, poate mai de mult s-a vorbit ori s-a scris despre laser, deși primul care a fost realizat a fost maserul.

Dv. știți ce reprezintă fiecare dintre denumirile menționate ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Prima invenție a lui Edison

De mic copil, Edison a manifestat un deosebit spirit de observație și curiozitate, pentru tot ce vedea în jurul său. În 1852, cînd avea doar 5 ani, a remarcat că, după ce cloștile stau un timp oarecare pe ouă, din aceste ouă ies pui. Sesizînd fenomenul, și dorind să vadă dacă nu poate obține și el pui, a gonit o cloșcă din cuibar, de pe ouă, așezîndu-se deasupra ei, și stînd acolo cu multă conștiinciozitate. Mare a fost surpriza mamei sale, Nancy, care l-a descoperit în această postură, într-o zi. Foarte calm, micul Edison, care între timp spărsese cîteva ouă, în vreme ce le „clocea", i-a explicat mamei experiența.

Despre această întîmplare, în glumă, se relatează ca fiind „prima invenție" a lui Edison.

De fapt, era germenele unei idei căreia i-a dat curs mai tîrziu, întrucît el a realizat ulterior primele incubatoare, cu care s-au produs apoi milioane de pui de găină. Ce-i drept, de data aceasta, ouăle nu le-a mai clocit el, personal, ci mintea sa...

Cine știe răspunde

La întrebările puse în numărul trecut, răspunsurile sînt următoarele :

1. Erau patru frați și 3 surori. (Frați și surori)

2. Fiul avea 15 ani iar tatăl, 35 ani (Fiul matematicianului)

3 Ceasornicul va fi în avans cu 5 minute, peste 28 de zile ale lunii respective (Ah, ceasornicele...)

Poșta cititorilor

Se cunoaște că televiziunea noastră, prin serialul cu „Sfîntul", a făcut ca acest personaj să devină extrem de bine cunoscut, chiar dacă de fapt el nu a existat niciodată în realitate Astfel, se explică, probabil, că pentru întrebările noastre din această rubrică, publicate în revista cu nr. 774 din 05.08.72, am primit numeroase răspunsuri la problema cu... „Sfîntul". Exprimîndu-ne sincer, trebuie să mărturisim că numai cîteva din răspunsurile sosite nu au fost corecte, în rest, toate au cuprins rezultatul exact cu un lux mai mic sau mai mare de raționamente pe deplin logice. Tocmai de aceea ne-a fost dificil să alegem cele mai bune răspunsuri și ne pare rău că nu putem menționa aici decît cîțiva dintre cititorii noștri, conform obiceiului, prin tragere la sorți. Deci, iată care sînt aceștia : Maier Ghiță — mecanic ajutor, Depoul de locomotive C.F.R.-Oradea, jud. Bihor ; **Ileana Drăgănescu**, Buziaș ; **Angela Pavelescu**, Negrești, jud. Vaslui ; **Corina Măgherușan**, Lechința, jud. Bistrița-Năsăud ; **Pop Aurelian**, Turda, jud Cluj (ne permitem să reproducem un fragment din scrisoarea dv., fiind amuzant și, poate, instructiv : „Nu vreți să sugerați administrației cantinei fabricii „9 Mai", din Turda, să schimbe actualele mese cu patru picioare, cu mese cu trei picioare, pentru că deși pardoseala sălii de mese — foarte frumoasă de altfel — este din mozaic, multe mese oscilează ca o corabie în plin tangaj, încît, o parte — nu chiar toată — din supă se varsă pe mese deși ele mai sînt din cînd în cînd echilibrate cu cojii de pîine de către consumatori". Vă asigurăm că nu-i neapărat nevoie ca meselor să li se taie un picior pentru a se „cumînți" Și asta nu numai la cantina menționată Noi am menționat, totuși, cele relatate de dv., poate că... cine are urechi de auzit va auzi și cine are ochi de văzut, va vedea...) ; **Chițu I. Ion**, elev, comuna Aref, jud. Argeș (Semnatarul rubricii mulțumește pentru frumoasele aprecieri).**

Ionescu Ianuarie, Brăila Regretăm, problema pe care ne ați trimis-o, am publicat-o mai de mult, într-o variantă puțin diferită în ceea ce privește personajele.

Georgeta Bădulescu, București. Din păcate un material identic ca idee a fost anterior publicat în rubrica noastră. Ce să facem ? Dacă nu citiți revista mai de mult ?

Săbău Vasile, mecanic de locomotivă, Depoul C.F.R. Palas, Constanța. Același răspuns ca pentru cititoarea noastră Georgeta Badulescu, din București Mulțumim pentru frumoasele aprecieri cu privire la rubrică.

Rusu Didel. În principiu, de acord cu propunerea. Dar unde este problema ? În plic nu există nici urmă de așa ceva Să fie de vină „The invaders" sau altcineva, care a omis să o expedieze ?

Săndulescu Nicolae, București. În materialul nostru publicat în nr. 771, nu se face nici un fel de referire la anumite persoane. Ceea ce interesa, în fond, nu erau persoanele sau epoca în care, fictiv, este situată acțiunea ci logica problemei, legată și de perspicacitatea cititorilor.

Bătrînceа Mihai, Hateg-Hunedoara. Nu sîntem de acord cu opinia dv privind problema „Sfîntul la Chicago" propusă de elevul Flaviu Bești.

Nu se poate spune că tînărul nostru cititor nu-i elev studios, pentru că, în fond, în materialul trimis, „Sfîntul" este doar un pretext. În realitate, este vorba de o problemă de geometrie și perspicacitate. În legătură cu problema „Puțină geometrie" din nr. 773 și răspunsul din nr 774 nu este nimic neclar și nici necorect. De unde se deduce, din figură, că ipotenuzele triunghiurilor sînt egale cu catetele ? Se vede clar că bețele de chibrit așezate înclinat depășesc dimensiunile pătratului Soluția pe care o preconizați dv. nu este totuși conform cerințelor problemei, pentru că cele patru triunghiuri nu sînt identice.

Badea I., radiotelegrafist, Galați În urma detaliilor primite în scrisoarea recentă, sigur că este vorba de o confuzie, dar, bineînțeles, neînțelegerea Adresa solicitată neputînd fi indicată, aici, o veți afla de la Radioclubul central, cînd mai treceți prin București.

S-au reținut în vederea publicării materialele primite de la cititorii : **Șerbu Gheorghe**, din Arpașul de jos, jud Sibiu ; **Gavril Ștefan**, com. Viișoara, jud. Botoșani ; **Vasiloae M Ioan**, student Facultatea de metalurgie, Inst. Politehnic București; **Tone Elena** și **Iacob Ioan**, elevi din Slatina, cărora le mulțumim

Ing. Liviu MACOVEANU

VIORI CELEBRE IMITATE

• Peregrinările vestitei viori lucrate de Stradivari și aflată acum la muzeul din Oxford • Facsimile vechi ticluite într-un atelier elvețian • 50 de viori celebre socotite autentice, bănuite de contrafacere.

Superbele viori construite cu neasemuită artă devenind tot mai rare, deci greu accesibile, au inspirat unor lutieri cutezători dar pricepuți (cum au fost Jean Baptiste Vuillaume, François Lupot din Florența, genialii imitatori universali – frații William, Charly și Arthur Voller din Londra și alții) ideea să imite frumoasele instrumente, riscînd să suporte chiar și unele consecințe.

Dacă îndrăznețul imitator izbutește să realizeze chiar întocmai forma valorosului instrument, el nu reușește însă să impregneze copiei suava sonoritate a originalului reprodus, deoarece la construirea unei viori nu sînt îndestulătoare numai atenta selectare a lemnului de rezonanță, asamblarea metodică a pieselor componente și lăcuirea fețelor. Imitatorul preocupat intens cu manopera reproducerii nu este capabil să imprime imitației personalitatea sa pentru a da copiei suflul în stare să facă vioara alcătuită de el să debiteze aceleași sunete armonioase ca prototipul instrumentului original, așa că copia oricît de măiestrit ar fi lucrată rămîne doar o reproducere, care nu atinge valoarea originalului. S-a făcut constatarea că două viori construite de aceleași mîini, nu se aseamănă perfect între ele. Deosebirea provine tocmai din dispoziția sufletească diferită, pe care a avut-o lutierul în timpul construirii viorilor.

Contrafacerea viorilor celebre a fost într-o vreme o industrie aducătoare de mari profituri pentru falsificatori pînă cînd practicarea acestei indeletniciri a pus pe gînduri pe colecționari, care au refuzat orice tranzacție cu viori neexpertizate, fără certificatul de originalitate, condiție care nu a fost însă introdusă nici pînă astăzi.

Pentru descoperirea falsului, vioara trebuie supusă unei examinări amănunțite, cum ar fi „detablarea", adică descompunerea viorii, operație delicată și foarte dificilă, legată de o serioasă răspundere, privind atît originea viorii cît și reparațiile suportate de aceasta. Expertul trebuie să fi avut prilejul să vadă și să audă multe viori, ca să-și poată da seama dacă vioara examinată are caracterele instrumentelor lucrate în epoca respectivă. Pentru îndeplinirea acestei sarcini, expertului i se cere să aibă un pronunțat simț analitic. Nu toți lutierii sînt și experți pricepuți, pentru că arta de a construi viori nu implică și talentul de a distinge imitația de original. Expertul trebuie să cunoască particularitatea metodei de fabricație și tehnica fiecărui lutier din epoca respectivă. La toate acestea se mai adaugă capacitatea expertului rafinat prin experiența necesară pătrunderii întregului ansamblu, căci unele viori reparate, lipsite de notația reparațiilor suportate au fost descoperite ca fiind alcătuite din piese detașate provenite de la viori dezmembrate.

De curînd presa a relatat despre un proces care a avut loc în Elveția privitor la unele viori bănuite a fi false, deși aveau certificate de autenticitate. La descinderea făcută în atelierul unui lutier au fost descoperite facsimile cu numele „Stradivarius faciebat...", care se lipeau în interiorul viorilor lucrate într-o mică localitate. Conducătorul atelierului a recunoscut faptul. Această întîmplare a întărit bănuiala că unele etichete lipite în interiorul viorii nu oferă întotdeauna o indicație demnă de încredere.

Lutierul elvețian Henry Verro semnala în anul 1965, că au fost bănuite ca false 50 de viori, dintre care multe fuseseră recunoscute ca autentice de către experți internaționali. Deși nu s-a putut dovedi că certificatele erau date de complezență, totuși faptele dezvăluite au dezlănțuit o panică printre colecționarii de viori celebre. În Anglia unde se păstrează în Muzeul Oxford celebra vioară „Mesia" lucrată de Stradivari în anul 1716, zvonurile au produs o mare vîlvă. Această vioară unică printre celelalte instrumente ieșită din mîna marelui maestru, fusese cumpărată de contele Cozio di Salabrie de la Paolo Stradivari, al 11-lea copil al lui Stradivari. Murind contele Cozio, moștenitorii urmărind să împartă averea rămasă, au convocat în anul 1824 o comisie de experți, care a eliberat un certificat de autenticitate a viorii. După mai multe peregrinări vioara a intrat în mîinile renumitului lutier imitator I. B. Vuillaume, care a copiat-o. Originalul l-a păstrat pînă la moartea sa, în anul 1875, cînd violonistul Alard, ginerele lui Vuillaume, l-a vîndut. Trecînd prin diferite peripeții, vioara a intrat în posesia marelui virtuos Vasa Prihoda, căruia i-a fost furată din cutie în timpul cînd urca în trenul ticsit în gara Bratislava. Museo Civico din Cremona ne informează prin scrisoarea din 22 septembrie 1965 că vioara „Mesia" se află în Muzeul Oxford, fără a preciza dacă instrumentul este însoțit de certificatul de autenticitate emis în 1824. O copie reușită lucrată de Vuillaume se găsea în posesia diplomatului A. Gerschey din Lisabona și despre care nu se știe unde se află acum.

Iată deci că o mare răspundere profesională apasă conștiința expertului care își impune rezerve atît de serioase înainte de a se pronunța, încît s-ar putea spune că stabilirea autenticității unei viori poate fi realizată numai cu multă prudență, dacă în unele cazuri ea nu devine chiar cu neputință.

În concluzie accentuăm că faptul copierii unei viori celebre constituie în orice caz o falsificare chiar dacă s-ar pretinde că imitarea ar fi avut ca scop numai emulația, fără vreo intenție speculativă.

I. Remer-ANSELME

REBUS • REBUS • REBUS

AMICALĂ

ORIZONTAL : 1. Se zice că are simț — Tovarășul de viață ; 2. REX — Sînt frumoase dacă sînt legate de o sinceră prietenie ; 3. Mit anagramat — Pact ; 4. Pătrățică din „Prietena mea PIX" — Tutelă ; 5. Tată, pentru amicii noștri mici — A înscrie, chiar în meciuri amicale ; 6. Una ocolită — Organizația Internațională a Muncii ; 7. Îmbulzire — Ana Faur ; 8. „Amic" cinegetic — Etaj ; 9. Îi aparține — Personalitate — Plecați ; 10. Cristina între amici — Mai mult decît prietenă — Ațe ! ; 11. Mahalaua prieteniei lui Creangă — A chema la telefon.

VERTICAL : 1. Îi caracterizează amiciția ; 2. Se îmbracă țipător ; 3. A argumenta — Posezi —; 4. Comparativ — Inamicul amintirilor 5. Temă neîncepută — La dreapta și la stînga nebunului — Intrare ; 6. „Proptele" (pop.) — Un pahar cu bere — Aproape nou ; 7. Tainâ, dar nu între amici. — Omul lui Jokai Mor ; 8. A opri vorba cuiva — Autorul romanului „Frații Buzești" 9. Petreceri între amici ; 10. Amici și colegi (reg.) — Avînt ; 11. Nume de fată — Supărată.

I. NECULA

BAHICĂ

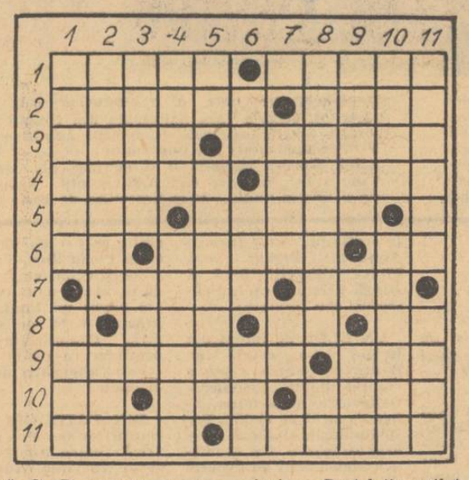

ORIZONTAL: 1) Acasă la Bachus — Trib al peilor roșii. 2) Arene — Renumit județ al patriei noastre prin vinurile sale. 3) A imortalizat pînza „Petrecere cu lăutari" — Strălucită interpretă a melodiei „Bun e vinul ghiurghiuliu". 4) Alt județ vestit în vinuri ...Severin — scriitor român, autorul romanului „Vinul de viață lungă". 5) Cîteva boabe de crăcană ! — Storcesc strugurii în jgheab. 6) Nete! — Un pahar de vin... —... și o parte din oală ! 7) Mare în Arabia (pl) — Salcie de munte. 8) Ion Luca Caragiale (abr) — Cămașă națională — În viță ! 9) Un riesling de la Roma... — În Vidin ! 10) Sunet de trompetă — Avantaj — Lord în Anglia. 11) Frageda copilărie a vinului — Marele specialist în materie de vinuri.

VERTICAL: 1) Varietate de vin autohton — Cadență. 2) „În rariștea de lîngă vii", de exemplu (pl) — Nuia pentru măsurat țuica în butoi. 3) Ca pelinul (fem) — Nume de fată. 4) Boală a viței de vie — Autorul operei literare „Calendarul viticultorului". 5) Fiecare are un cules de vii — Pistosîtul strugurilor. 6) În sete ! — Și în acest loc — Riu în Europa. — 7) Localitate în Elveția — O parte din vin ! 8) Armura cavalerilor medievali — Petrescu Cornelia. 9) Susține vița de vie — Un iaht neterminat ! 10) Vine după cinci. — Poet latin exilat pe meleagurile Pontului Euxin. 11) Reclamă... pentru apă minerală — Toiagul împodobit cu viță de vie al lui Bachus.

D. STANCIU

Cuvinte rare : AUB, ALCA, TAU.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

LA GARA

ORIZONTAL : Ceas — Garat — Accelerate — Roata — Orar — Aur — Ze — Așa — Grivița — As — Ii — A — Ero — A — A — Zgura — Im — Locomotive — Es — Aeg — San — Tendere — T — Sine — Nord.

CUM VĂ PLACE

ORIZONTAL : Cabana — Pod — Olari — Mape — Rune — Colet — Ananas — Ara — Bilet — Oras — Isi — Altita — E — Tacere — M — Canava — Be — Roti — Avion — Atent — Acat

JOCURI DISTRACTIVE

CARE-I VALIZA?

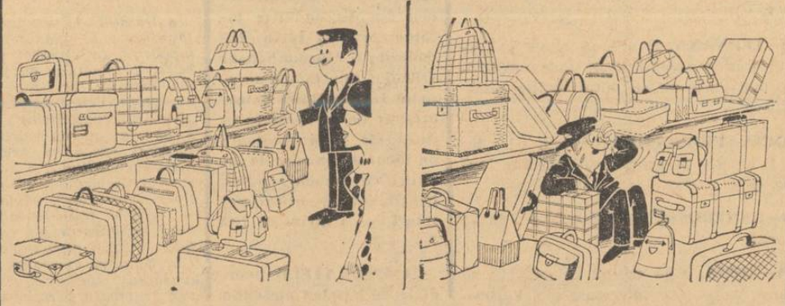

Ada a venit la gară să ridice o valiză lăsată acolo de o prietenă. A găsit-o după ce a răscolit rafturile. Puteți să identificați acea valiză, comparînd cele două desene ?

(Soluția în numărul viitor)

Soluțiile jocurilor apărute în numărul trecut

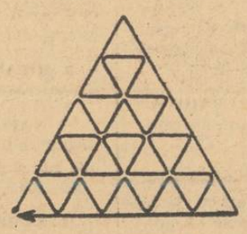

ASPIRATORUL

Desenul nr. 3

HEXAGONUL

30 de hexagoane

SPORT MAGAZIN • SPORT MAGAZIN • SPORT MAGAZIN • SPORT MAGAZIN • SPORT MAGAZIN • SPORT MAGAZIN

Tenis

SITUAȚIA ÎN „MARELE PREMIU F.I.L.T"

După concursurile terminate în ultima săptămînă, Ilie Năstase s-a distanțat și mai mult în clasamentul „Marelui premiu F.I.L.T.". Cîștigînd turneul de la Seatle, Ilie Năstase a primit 30 de puncte (Turneul era de categoria C). Același punctaj l-a obținut și Stan Smith, prin ocuparea primului loc la turneul de la Sacramento. Iată punctajul primilor zece :

1) **Ilie Năstase — 534 p.**
2) **Orantes (Spania) — 395 p.**
3) **Smith (S.U.A.) — 347 p.**
4) **Gimeno (Spania) — 265 p.**
5) **Hewitt (R.S.A.) — 244 p.**
6) **Kodes (Cehoslovacia) — 220 p.**
7) **Connors (S.U.A.) — 190 p.**
8) **Proisy (Franța) — 163 p.**
9) **Pattison (Rhodesia) — 143 p.**
10) **Panatta (Italia) — 129 p.**

Așii rachetei se întrec în aceste zile la Los Angeles (Turneu de categoria A) la care se acordă următorul punctaj : învingător — 75 puncte ; finalist — 52 puncte ; semifinalist — 37 puncte ; cîștigător de sfert de finală — 18 puncte și cîștigător în optimi de finală — 9 puncte.

PRĂJINA — SPRE 6 METRI!

EVOLUȚIA ANUALĂ A RECORDULUI LUMII

1961 — **Davies** (S.U.A.)	4,83 m	(+ 3)
1962 — **Nikkula** (Finlanda)	4,94 m	(+ 11)
1963 — **Pennel** (S.U.A.)	5,20 m	(+ 26)
1964 — **Hansen** (S.U.A.)	5,28 m	(+ 8)
1965 — **Hansen** (S.U.A.)	5,28 m	—
1966 — **Seagren** (S.U.A.)	5,34 m	(+ 6)
1967 — **Wilson** (S.U.A.)	5,38 m	(+ 4)
1968 — **Seagren** (S.U.A.)	5,41 m	(+ 3)
1969 — **Pennel** (S.U.A.)	5,44 m	(+ 3)
1970 — **Papanicolau** (Grecia)	5,49 m	(+ 5)
1971 — **Papanicolau** (Grecia)	5,49 m	—
1972 — **Seagren** (S.U.A.)	5,63 m	(+ 14)

ZECE ANI DE SĂRITURĂ CU PRĂJINA

	Locul 1	Locul 10	Locul 20	Locul 30
1961	4,83	4,66	4,58	4,47
1962	4,94	4,77	4,70	4,56
1963	5,20	4,90	4,82	4,65
1964	5,28	5,00	4,92	4,75
1965	5,28	4,92	4,89	4,78
1966	5,34	5,05	5,00	4,85
1967	5,38	5,15	5,03	4,90
1968	5,41	5,25	5,15	5,00
1969	5,44	5,22	5,10	5,00
1970	5,49	5,25	5,15	5,03
1971	5,49	5,28	5,20	5,18

In a doua zi a lunii iulie, la Eugene (Oregon), cu prilejul concursului de selecție al atleților din S.U.A., Bob Seagren, „veteranul" prăjiniștilor americani a stabilit un nou record al lumii, trecînd — din a treia încercare — peste ștacheta înălțată la 5,63 m ! A trecut, astfel, în istorie și recordul socotit fantastic al lui Kjell Isaksson, „suedezul zburător" : 5,54 m realizat în primăvară, la Los Angeles, după cei 5,51 m săriți la Austin !

5,63 m la săritura cu prăjina !

Ei, și ?, veți întreba. Pentru ca un nou record al lumii să ne facă să tresărim, ar trebui ca atletul să atingă azi... 6 m ! Într-atît s-au demonetizat recordurile mondiale, acele performanțe care păreau a fi „limita posibilităților omenești". Iată însă, pe zi ce trece, că „limita" de care aminteam nu are limite. Ceea ce părea de domeniul fanteziei cu 10—12 ani în urmă, acum este pură realitate. În 11 ani recordul mondial a trecut prin prăjina a nouă atleți și a crescut cu 80 cm. De la cei 4,83 m ai lui Davies (1961) la cei 5,63 m de azi ai lui Seagren.

Nu de mulți ani, cei mai buni prăjiniști ai lumii au început să vorbească de 5,50 m ca fiind performanța „rotundă", „bariera psihologică" ce, o dată întrecută, ar putea duce recordul mondial spre 6 m. Și se pare că, după ultimele cifre, au avut dreptate.

Șase metri la prăjină !...

...Să ne amintim de acele „Jocuri Balcanice și ale Europei Centrale" din 1947 cînd regretatul Zeno Dragomir, în tunetul de aplauze și de aclamații ale stadionului din Dealul Spirii, reușea extraordinara (pe atunci) performanță a sa : 4 metri !

...Sau de torțele aprinse întru cinstirea celor 4,55 m realizați de alt dispărut, de Bob Gutowski, ce reprezentau în 1956 o cifră de nimeni obținută pe același stadion.

Dar fiindcă am vorbit de limite ale organismului omenesc, să amintim că ele nu ar putea urca atît de sus fără ajutorul acestă plantă au fost preluate, șlefuite, înzecite de prăjinile din material plastic, ce catapultează săritorul peste ștachetă. Așa s-a ajuns ca, în 1963, recordul lumii să treacă dintr-o dată de la 4,94 m la 5,20 m. Cei 26 cm cîștigați de John Pennel în dauna lui Penti Nikkula s-au datorat întrebuințării prăjinii din fibre de sticlă. De atunci, cîștigul anual a fost mult mai mic : generalizîndu-se prăjina din materiale plastice, creșterea s-a datorat diferențelor de tehnică ce le cîștigau unul sau altul dintre concurenți.

Ne dăm și mai bine seama de „saltul" săritorilor cu prăjina notînd că anul trecut 30 de atleți au atins, în lume, 5,18 m, înălțime care în 1963 ar fi fost la numai 2 cm de recordul mondial, iar al zecelea săritor în 1971 (5,28 m) ar fi fost recordman al lumii în 1964 !

Este probabil ca cei 5,63 m ai lui Seagren să nu trăiască prea mult. Și asta nu numai datorită atletului american, campion olimpic în 1968 cu 5,40 m, recordman mondial în 1966 (5,32 m), 1968 (5,41 m) și 1972 (5,63 m), ci și altor concurenți ce apar la orizont. Bineînțeles, primul este Isaksson de la care se așteaptă să-și recapete recordul mondial ; apoi, coechipierii lui Seagren, Jan Johnson (5,50 m), dar mai ales Steve Smith (5,50 m tot la 2 iulie, cu 30 cm peste cea mai bună cifră a sa de anul trecut) sau Dave Roberts (5,40 m), finlandezul Kalliomaki (5,30 m), sau, firește campionul olimpic Wolfgang Nordwig din R.D. Germană.

Oricum, prăjina, una dintre cele mai spectaculoase probe atletice, se apropie de 6 m. Pe cînd vom înregistra performanța ?

Mircea TUDORAN

8, 9, 10... OUT!

STEVENSON — ALEXE LA BUCUREȘTI ?

de Paul OCHIALBI

● **DIN ANUL 1956,** cînd pe ringul de la „West Melbourne Stadium", N. Linca cucerea prima medalie olimpică de aur pentru pugilatul nostru și pînă astăzi, nici un reprezentant al „artei nobile" din țara noastră n-a reușit să egaleze performanța remarcabilului nostru „semimijlociu". Tin minte că atunci, înaintea finalei, accidentat, cu mîna tumefiată înțepată de zeci de seringi cu novocaină, Linca a fost primul care a cerut medicului nostru să-l lase să se „bată" pentru medalia de aur cu englezul Tiedt. Și nu se poate spune că Linca nu a luptat eroic, urcînd pe cea mai înaltă treaptă a podiumului olimpic. Linca a fost un exemplu al curajului.

● **ION ALEXE** a fost introdus în echipa olimpică în ceasul al 12-lea, ca urmare a unui meci de baraj susținut la Pitești și cîștigat de el cu o decizie de 2—1, în fața lui Anghel Iancu. Ziariștii străini plasați la bordul ringului olimpic au arătat în cronicile lor că Alexe este un pugilist norocos. Am să-i contrazic pe acești confrați care fac astfel de afirmații. Alexe, primul greu român medaliat la J.O., nu are nici o vină că tragerea la sorți l-a favorizat. Ceea ce ne bucură este următorul lucru : **în cele trei meciuri pe care le-a susținut Alexe A BOXAT EXCELENT din punct de vedere tactic și tehnic făcîndu-ne să uităm slaba evoluție din meciul cu polonezul Trela** (Polonia—România — decembrie 1971 — Lodz). Alexe n-a putut urca în ring fiind accidentat. Pentru a pune capăt zvonurilor că lui Alexe i-a fost teamă, vom comenta pe scurt o literă a regulamentului olimpic în cazul său : **Conform dispozițiilor A.I.B.A. lui Alexe i s-a făcut o radiografie care a constatat fractură. Absența sa din ring a fost dictată numai de medicii oficiali ai turneului olimpic și nu de doctorul nostru P. Radovici.** Credem că sîntem ciari, în această problemă.

● **APROPO DE STEVENSON ȘI ALEXE,** cei doi finaliști la categoria grea ai Olimpiadei. Cubanezul Stevenson s-a mai întîlnit cu Alexe la București în cadrul competiției „Mănușa de aur". S-a pronunțat o decizie de „non-combat", deoarece în primul minut la o ciocnire involuntară cei doi boxeri s-au ales cu... arcadele sparte. La München, Alexe a avut mîna „stricată", așadar un al treilea meci Alexe—Stevenson programat la București ca o finală olimpică neoficială se impune mai mult ca oricînd. Sîntem convinși că o asemenea partidă ar atrage cel puțin 10 000 de spectatori în jurul ringului de la „23 August". Pentru ca acest plan să fie înfăptuit, trebuie pus în spirit organizatoric, puțină preocupare din partea federației de a iniția reuniuni de anvergură, pe care le așteaptă marele public.

● **DE CE SÎNTEM** supărați pe boxerii olimpici ? Iată răspunsul la această întrebare. Pentru că noi am pierdut indirect „duelul" cu alte echipe. Să nu uităm că la această ediție ne-am clasat pe ultimele locuri. Am fost întrecuți de boxul iugoslav care a obținut două medalii (una de aur — una de bronz) realizate prin prezența a numai 3 pugiliști, am fost net depășiți de pugilatul maghiar (1 medalie de aur, 2 de argint și una de bronz) și am fost, culmea, clasați după „scrima cu pumni" din Bulgaria (două medalii, una de aur și una de argint). Cum să nu fim supărați ?

● **CLASAMENTUL** celor mai buni 10 boxeri români pe luna septembrie : 1. I. Alexe ; 2. G. Pometcu ; 3. C. Cuțov ; 4. M. Lazăr ; 5. V. Antoniu ; 6. C. Gruiescu ; 7. Al. Turei ; 8. I. Gyorffi ; 9. V. Zilberman ; 10. M. Culineac.

„JUCĂTORII DE ȘAH SÎNT, ÎN PARTE, ȘI ARTIȘTI"...

Cu ing. Ion GUDJU, președintele de onoare al Federației române de șah, despre apropiata reuniune F.I.D.E. și cîteva probleme „arzătoare" din lumea șahului

La sfîrșitul acestei luni vor începe la Skopje, Iugoslavia, lucrările celui de-al 43-lea Congres al Federației internaționale de șah (F.I.D.E.), care se va desfășura concomitent cu Jocurile Olimpiadelor masculine și feminine de șah. La nici o lună de la încheierea întîlnirii pentru titlul mondial dintre Fischer și Spasski, dezbaterile congresului vor purta pecetea pasionantului „meci al secolului". O serie de probleme înscrise pe ordinea de zi cu cîtva timp în urmă au căpătat acum, după confruntarea de la Reykjavik, o și mai mare actualitate.

Dorind să aflăm ce se va discuta la reuniunea F.I.D.E. de la Skopje, precum și alte probleme de actualitate ale mișcării șahiste internaționale, ne-am adresat cu cîteva zile în urmă, prof. univ. dr. ing. Ion Gudju, președinte de onoare (și fondator) al Federației române de șah, maestru emerit de șah, decan al F.I.D.E., la a cărei fondare a contribuit în 1924 (împreună cu Alehin, între alții) și de al cărei plenum a fost ales, acum cîțiva ani, președinte de onoare. Prof. ing. Gudju face parte totodată în mod activ din comitetul de clasamente și calificări și din comisia permanentă a regulilor de joc.

Desigur, trebuie menționat faptul că anul acesta maestrul emerit Ion Gudju, este „invitat de onoare" al Comitetului de organizare a Olimpiadelor și congresului de la Skopje.

— Un complex de probleme înscrise pe agenda Congresului F.I.D.E. se referă la definitivarea noului sistem de organizare a turneelor și meciurilor preliminare pentru titlul de campion mondial — ne-a declarat interlocutorul nostru. După cum se știe, din cele zece turnee zonale se califică pentru faza următoare — interzonalele — 17 jucători (între care se numără anul acesta, pentru prima dată, și un jucător din România, marele maestru Florin Gheorghiu). Aceștor 17 li se alătură campionul mondial de juniori, jucătorii clasați pe locurile 3—8 la ultimul meci al candidaților (între care Larsen, Korcinoi, Geller), precum și opt jucători desemnați din oficiu de o comisie a F.I.D.E., alcătuită din dr. Euwe, Averbach, Trifunovici, Kashlan și Najdorf. Va fi interesant probabil pentru cititorii „Magazinului" să afle care sînt cei opt jucători desemnați : Gligoric, Hort, Keres, Polugaevski, Smislov, Stein, Tal și Portish. Cu prilejul congresului vor fi alcătuite două grupe interzonale de cîte 16 jucători. Din fiecare grupă se vor califica primii trei clasați, care împreună cu Spasski, învinsul meciului pentru titlu, și Petrosian, învinsul finalei din ultimul meci-turneu al candidaților, vor disputa viitoarea ediție a meciurilor candidaților, care va desemna pe cel ce va obține dreptul de a juca în 1975 un meci pentru titlul de campion mondial.

— La Congres — a continuat să ne relateze prof. ing. Ion Gudju — **vor fi discutate, de asemenea, și probleme legate de definitivarea îmbunătățirii condițiilor de desfășurare a diferitelor turnee și meciuri oficiale în cadrul F.I.D.E. În această ordine de idei, experiența întîlnirii Fischer-Spasski este utilă. Vor fi precizate mult mai amănunțit condițiile pe care trebuie să le respecte organizatorii și jucătorii. Este interesant de remarcat că biroul F.I.D.E. a elaborat „recomandări pentru organizatorii de turnee internaționale", în care se scoate în evidență că jucătorii de șah sau de performanță „sînt, de asemenea, în parte și artiști" și că ei pot da tot ce au mai bun în ei doar „dacă condițiile în care trebuie să joace sînt de cea mai bună calitate". „Recomandările" solicită organizatorilor să-i considere pe șahiști drept oaspeți de onoare și precizează nimic la micile detalii condițiile de organizare ale unui concurs : scaune și mese de joc cît mai comode pentru jucători, temperatura din sala de joc să fie convenabilă și să existe aer proaspăt suficient, să nu fie în apropierea sălii de joc uși care scîrțîie sau fac alte zgomote sau care se trîntesc, să existe o distanță rezonabilă între public și jucători și așa mai departe. Se cere, în general, să se acorde mai multă considerație jucătorului de șah de performanță, ca în persoana sa să fie văzut nu numai sportivul dar și creatorul. Se va mai discuta totodată problema televizării concursurilor, pentru care va trebui să existe în prealabil consimțămîntul tuturor părților interesate, problema numărului de secundanți acceptați pentru un jucător etc.**

La Congres va fi dezbătută și propunerea de modificare a actualului sistem de organizare a Olimpiadelor de șah pe echipe, sistem căruia i se impută că prelungește prea mult jocurile și că, în consecință, este și prea costisitor. Între formulele care se iau în considerare este și aceea a grupelor pe echipe cu o forță de joc mai mult sau mai puțin apropiată așa cum se procedează la hochei cu promovări și retrogradări dintr-o grupă în alta. Vor fi stabilite locul și data revanșei meciului dintre echipele Uniunii Sovietice și restului lumii, vor fi de finitivate regulile de aplicare a sistemului elvețian, se vor discuta cererile de intrare în F.I.D.E. ale unor noi state, precum și ale organizațiilor de șah ale nevăzătorilor, surdo-muților, asociației internaționale a problemiștilor, a jucătorilor prin corespondență, a Asociației presei șahiste etc.

O ordine de zi bogată, axată pe chestiuni de stringentă actualitate — a subliniat președintele de onoare al Federației române de șah — **a căror rezolvare va contribui la asigurarea unui climat și mai favorabil pentru dezvoltarea mișcării șahiste internaționale, mișcare aflată în prezent într-o puternică ascensiune, evidențiată atît de pregnant de ecoul larg pe care l-a stîrnit „meciul secolului".**

U. VĂLUREANU

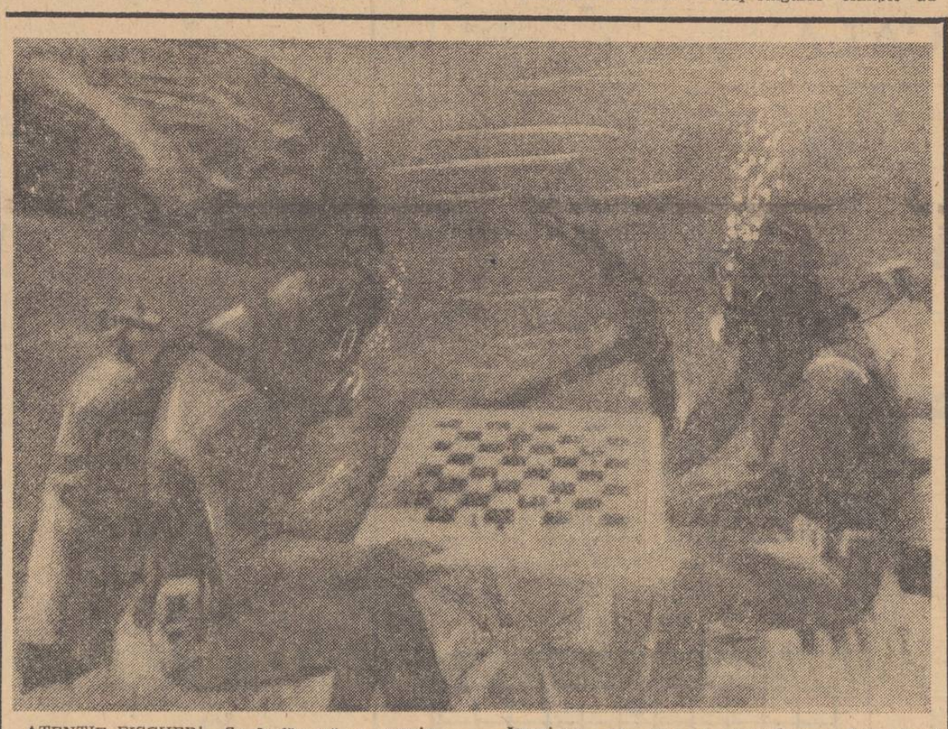

ATENȚIE FISCHER!... Se desfășoară un campionat mondial de șah... subacvatic! Locul de desfășurare : în dreptul coastei australiene, lîngă Sydney. Participanți : 12 șahiști și 4 șahiste, toți scafandri, după cum ne informează cotidianul vestgerman „Die Welt". Masa de joc este confecționată din oțel, iar figurile sînt fixate magnetic pe tablă. Imaginea, pe care o reproducem din ziarul sus-citat, redă o fază palpitantă din timpul desfășurării acestei originale competiții nautico-șahiste. Printre spectatori un impunător... pește al Pacificului. Ancora ruginită o fi pe post de... arbitru ? Cine știe ? Se pare că participanții beneficiază de o liniște totală... spre deosebire de Reykjavik.

MOZAIC

LEV IAȘIN, în prezent director tehnic al echipei Dinamo Moscova, a fost întrebat ce părere are despre urmașul său, portarul Rudakov... „Postul de portar este în mîini foarte bune. Rudakov este un adevărat specialist al penaltiurilor, unde dovedește multă intuiție și... noroc. Eu consider că un portar care nu are și un pic de șansă trebuie să-și schimbe specialitatea".

ESTE ELEV la Liceul din Laigle (Normandia). Practică ciclismul și cîștigă cursă după cursă. Poate va deveni într-o bună zi un mare ciclist. Deocamdată, dintr-o simplă coincidență, poartă numele vestitului ciclist francez Anquetil. Elevul Jean Pierre Anquetil speră să atingă performanțele ilustrului său înaintaș.

UN CLUB de fotbal din Belgia „La cercle de Bourges", pentru a putea rezolva unele probleme financiare, a introdus „abonamentul pe viață". Toți susținătorii clubului care achiziționează un asemenea abonament au dreptul de a asista gratuit la toate meciurile echipei respective pînă la sfîrșitul vieții.

DISCOBOLUL suedez Ricky Bruch a dorit să facă un test în privința popularității sale. El și-a trimis o scrisoare într-un oraș pe care a scris Ricky Bruch, Suedia. Scrisoarea i-a parvenit recordmenului mondial la Stockholm după 48 de ore...

JUCĂTOARE de tenis care folosesc ambele brațe este un fapt mai puțin obișnuit. Dar două asemenea jucătoare să se întîlnească între ele este un adevărat eveniment. Faptul s-a petrecut la un turneu din Anglia între jucătoarele Lita Liem (Indonezia) și Marika Schaar Olanda). Spectatorii au asistat la o întîlnire extraordinar de interesantă în care cele două jucătoare au făcut uz pe rînd de lovituri cu ambele mîini. Pentru simplă curiozitate: Lita Liem a învins cu 7-6, 7-9, 6-3.

CAMPIONATELE mondiale de baschet masculin ediția 1974 se vor desfășura în Porto Rico. Trei săli acoperite construite special în acest scop vor putea primi un total de aproape 30 000 de spectatori.. Organizatorii au prevăzut ca sălile să fie folosite alternativ de toate echipele.

DIN CATEGORIA recordurilor sportive excentrice : patru tineri din orașul Adelaida (Australia) au reușit ca în timp de 36 de ore să facă... 76 505 noduri. Iată și vechiul record : 76 504 noduri în 50 de ore și jumătate (stabilit în 1969 de patru tineri englezi).

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" DIN 24 SEPTEMBRIE 1972

1. **SPORTUL STUDENȚESC—DINAMO.** Va reuși buturuga mică să răstoarne... liderul ? Cine crede așa ceva poate indica 1. Noi mergem cu 2.

2. **S. C. BACĂU—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Băcăuanii pornesc favoriți în această întîlnire care nu se anunță de loc ușoară.

3. **C.F.R. CLUJ—PETROLUL.** Două performere ale actualului campionat se vor afla față-n față. Gazdele au prima șansă. Egalul nu trebuie să lipsească de pe buletine. Aici însă nu este exclusă nici surpriza : victoria petroliștilor.

4. **JIUL—C. S. M. REȘIȚA.** Terenul propriu și experiența mai mare a minerilor fac ca reșițenilor să nu le rămînă nici o șansă. Deci 1.

5. **F. C. ARGEȘ—FARUL.** Campionii au ocazia să urce spre primele trepte ale clasamentului. Credem că vor obține victoria.

6. **BOLOGNA—JUVENTUS.** Un prim derby al campionatului italian. Greu de indicat un învingător. De acea x.

7. **CAGLIARI—ATALANTA.** Riva și ceilalți... sardinienii vor face ca echipa lor, Cagliari, să obțină primele două puncte în noul campionat.

8. **LAZIO—INTERNAZIONALE.** Debutantă în noua divizie, echipa Lazio va face tot ce este posibil pentru a obține victoria. Credem că va trebui să se mulțumească cu un meci egal.

9. **MILAN—PALERMO.** Un singur pronostic la acest meci : 1.

10. **NAPOLI—TERNANA.** O altă promovată. Ternana, va trebui să plece steagul, acolo unde nici echipe cu „firmă" mai mare nu au putut obține rezultate favorabile.

11. **SAMPDORIA—FIORENTINA.** Avantajul terenului poate fi decisiv în acest meci. Credem însă că egalul nu este exclus.

12. **TORINO—LANEROSSI.** Și aici echipa gazdă pornește favorită.

13. **VERONA—ROMA.** Este posibil ca oaspeții să smulgă un punct valorosilor adversari din Verona.

CULISELE HIPODROMULUI

● *PRIMA MANȘĂ a alergării semiclasice, de trap, „Premiul tineretului" are loc mîine dimineață pe hipodromul de la Ploiești. Distanța — 1 600 metri.*

● *DEBUTUL ucenicului (aprantiu) G. Sandu, pe hipodrom în alergări publice, a coincis și cu prima victorie, realizată în alergarea cu handicap „Premiul speranțelor". El a punctat ca un driver încercat speculînd greșelile adversarilor și a avut, spre deosebire de ceilalți tineri concurenți, răbdare — calitate indispensabilă unui conducător de trap. Sub mîna antrenorului Gh. Tănase, specialist în lansarea speranțelor, îi văd frumoase perspective.*

● *PENTRU tulburarea ordinei în timpul alergărilor hipice din 27 august, conducerea Centrului de calificare a calului, a interzis accesul pe hipodrom unui spectator și altuia i-a dat avertisment. Nu s-a spus însă nimic despre cei care au generat această stare de lucruri și despre educație și estetică, elemente care n-au prea fost prezente în ziua aceea pe hipodrom. Este adevărat că tinda trebuie bine măturată, dar să nu uităm că înainte de toate este necesar să facem curățenie în casă, altfel riscăm să fim criticați de musafiri !...*

Doru IONESCU

Poșta rotundă de Ion BĂIEȘU

Un puternic scandal s-a destanșat recent cu prilejul severelor măsuri luate de către federația de fotbal împotriva publicului din Craiova. Spectatorii olteni, care, pînă ieri-alaltăieri erau încoronați și premiați pentru cumințenia lor, se văd grav loviți în orgoliul și demnitatea lor. Numeroase și prestigioase voci le-au luat apărarea în ultimele zile încît eu, care nu am fost la fața locului, sînt nedumerit. Sosindu-mi cîteva scrisori pe marginea acestui caz, voi da publicității fragmente din două menționînd în mod expres și subliniat că eu, personal, nu am nimic cu oltenii, nu sînt un admirator fanatic al virtuților lor, dar nici un dușman feroce și răuvoitor. Sînt pe undeva la mijloc, adică acolo unde-i stă bine unei ființe modeste și imparțiale.

DASCĂLESCU GHEORGHE — Pitești : „Locuiesc în Pitești de foarte puțini ani și întîmplarea a făcut să asist la meciul dintre F.C. Argeș și U. Craiova. Doresc să vă informez despre unele aspecte petrecute în timpul meciului, deoarece eu mă consider neutru, adică nu sînt nici piteștean și nici oltean.

Sîmbătă 9 septembrie 1972, pentru prima dată am fost și eu la un meci la Craiova. Meciul a început bine, zece minute s-a jucat frumos. Văzînd că nu pot marca mai repede un gol, craiovenii au început cu faulturi. Arbitrul, atent, sancționa orice neregulă. Jucătorii craioveni nu erau de acord, vociferau la deciziile arbitrului, iar publicul încuraja acest act de indisciplină prin înjurături și huiduieli. Datorită faulturilor comise de craioveni, Olteanu de la F.C. Argeș a fost scos de pe teren pe brațe, iar portarul Stan, fiind lovit, a căzut jos în nesimțire — și bineînțeles și argeșenii au început să riposteze.

În urma anulării celor două goluri de către arbitrul Petriceanu (pe bună dreptate, căci la unul a fost fault la portar, iar al doilea l-a marcat Oblemenco cu mîna, această infracțiune fiind observată de arbitrul de tușă, care a semnalizat la timp) spiritele s-au agitat. Jucătorii au protestat, s-au certat cu arbitrul minute în șir, l-au înbrincit, iar publicul, care a dat dovadă de o totală nesportivitate, a început să înjure arbitrul cu cuvinte foarte urîte, huiduia și a început să arunce cu sticle pe stadion, lovind pe portarul Stan.

De asemenea, în tribune spectatorii craioveni au bătut niște argeșeni, iar la ieșire loveau în toate mașinile din Argeș cu pumnii și cu umbrelele. Chiar și mie personal mi-au lovit mașina cu pumnii și umbrelele, au făcut cordon în jurul mașinii și mi-au rupt antena. Cînd am văzut așa, am mers la agentul de circulație, care a intervenit și m-a supravegheat ca să pot pleca de la stadion.

Atitudinea nesportivă a jucătorilor craioveni cît și a publicului care a aruncat cu sticle în teren a umbrit acest meci care va rămîne de pomină.

O echipă de fotbal, disciplinată, trebuie să știe să cîștige, dar să știe să și piardă. U.T.A. a luat bătaie acasă de la Dinamo București, fapt pentru care nu a mai putut lua campionatul, însă publicul arădean nu a procedat ca cel din Craiova.

Pentru a se termina o dată cu asemenea acte de indisciplină este bine să se ia măsurile cele mai severe".

DAN ANTONIU, Bd. Luptătorilor nr. 45, București : „Sînt convins că dv. îl cunoașteți cu mult mai bine decît mine pe Adrian Păunescu. Și poate cele scrise de domnia sa în „România liberă" din 16 09. 1972 nu vă miră. Pe mine da. „Suspendați pentru cartofi pai ?" este o poziție într-o manieră fără precedent, chiar la strălucitul polemist care este Adrian Păunescu.

În fond, ce vrea să demonstreze poetul ? O spune fără echivoc : „Protestez în mod vehement împotriva hotăririi nedrepte de a suspenda terenul de la Craiova !". Vehement da, dar și lipsit de respect pentru adevăr.

Adrian Păunescu se ridică cu revoltă împotriva ideii că pe terenul craiovean s-au aruncat cartofi și sticle. Domnia sa susține că în Oltenia cartofii sînt „rara avis", iar sticlele reprezintă „moaște sfinte". Și pune o problemă subtilă : „cere unui oltean să aleagă două lucruri din trei și dă-i să aleagă între un inel de aur, un butoi cu vin și o sticlă. Olteanul va alege sticla, de valoroasă ce-i". (Adrian Păunescu). De aici, concluzia : cum să arunce omul lucrul cel mai valoros pentru el?

Uită Adrian Păunescu că trebuie să ceri respectivului oltean să aleagă două lucruri din *patru* (spun eu) : adică, alături de inel, vin și sticlă, să-l punem pe... Oblemenco! Ei bine, eu zic că olteanul îl va alege mai întîi pe Oblemenco, pentru a-l ovaționa, și apoi sticla (are dreptate Adrian Păunescu), dar pentru a lovi pe cel ce s-ar atinge de idolul Băniei. Să lovească cu ce are mai valoros (sticla) pe cei ce lovesc în idolul lor. Idol cu picioare de lut, după cum am văzut la Constanța, printre școlarii ce i-au fost opuși în vară.

Fără glumă, trebuie subliniat că Adrian Păunescu exagerează apărînd un public oltean recalcitrant.

★

DORIN LĂDARU, Sebeș : „În primul rînd obișnuita prezentare : sînt corespondent sportiv al ziarului județean „Unirea", de la înființarea acestuia, și al ziarului „Sportul", de la intrarea Textilei în „C".

Intrată în divizia C abia cu un an în urmă, Textila a trăit clipele grele ale oricărui începător. Ultima etapă, teren propriu, ultima șansă de supraviețuire în C, în fața unei echipe aflate tot pe la periferia clasamentului, dar lipsită de emoții, pe nume „Vitrometan" Mediaș. Textiliștii forțează scorul mare, îl reușesc în final, dar nu atît cît ar fi trebuit, din cauza unui arbitraj părtinitor, al lui Marcu din Timișoara, care anulează 2 goluri, pe motiv că scorul e „prea mare !".

Să mai notăm un amănunt : cu o etapă înainte, Textila reușește un 1—1 la Hunedoara în fața Constructorului, candidată la retrogradare. Oare au fost și aici aranjamente sau Constructorul să nu-și fi apărat șansele ? În sfîrșit, campionatul se termină, Textila rămîne în „C", numai că F.R.F. insistă în a scoate „vinovați fără vină". Așa se face că la 4 august 1972 Consiliul județean pentru cultură fizică și sport Alba primește un telefon de la F.R.F. pentru a „mobiliza" membrii asociației Textila la o ședință fulger pe data de simbătă, 5 august, ora 15 precis, la care va participa tov. Tănăsescu, de la F.R.F., spre a face unele comunicări și sancțiuni stabilite de Biroul F.R.F. (!??). Oare nu trebuia în prealabil o analiză, o anchetă, și stabilită precis cauza sancțiunii ? Tot așa de fulger însă, tov. Tănăsescu nu mai vine la ședință. Mai trec două săptămîni și, cînd se părea că lucrurile s-au liniștit, ziarul „Sportul" publică senzațională hotărîre a biroului F.R.F. în care se amestecă mai ceva ca într-un ghiveci toate echipele care au cîștigat la scor (uitînd pe cele din divizia A și naționala studențească a României).

Dar nimeni nu poate ști pentru ce au fost sancționate echipele respective, poate nici F.R.F.

Întreb pe drept cuvînt : ce a făcut Textila, în afară de a-și învinge adversarul, pentru a primi o asemenea sancțiune ? Sînt convins că nu se poate da un răspuns.

Acesta este motivul pentru care m-am adresat revistei „Magazin". Poate în acest fel F.R.F. va afla că sancțiunea se comunică celui în cauză și nu numai în presă, lucru de care nu l-a făcut, deși asociația Textila, cu adresa nr. 31, a cerut F.R.F. să-i comunice motivul sancțiunii.

Nu știu ce să vă răspund. Sertarele mele gem de scrisori care urlă împotriva hotăririi federației. Da, și eu cred că hotărîrea acesteia a fost pripită, nedreaptă și nediferențiată. Întrebarea e aceasta : ce mai putem face acum?

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — Box 2001.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVI Nr. 782 — sîmbătă 30 septembrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

AGENDĂ săptămînală

• UN COMPLEX HIDROENERGETIC PE DUNĂRE PRIN COLABORAREA ROMÂNO-BULGARĂ

• ZILE HOTĂRÎTOARE ÎN AGRICULTURĂ

Printre numeroasele evenimente politice ale acestei săptămîni, vizita întreprinsă în R.P. Bulgaria de delegația de partid și guvernamentală română, condusă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, se plasează în centrul atenției opiniei publice din cele două țări vecine și prietene. Ca și cu prilejul vizitei pe care a făcut-o în țara noastră, cu o lună în urmă, tovarășul Todor Jivkov, cînd cetățenii Constanței au manifestat cu căldură pentru prietenia frățească româno-bulgară, de această dată cetățenii Varnei au exprimat sentimentele de prețuire pe care le poartă poporului român, Partidului Comunist Român, secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Prin atmosfera acestei vizite, prin rezultatele convorbirilor dintre conducătorii de partid și de stat din cele două țări socialiste — convorbiri considerate, pe drept cuvînt, calde și prietenești — evenimentul se înscrie ca o contribuție de prim ordin la întărirea colaborării multilaterale dintre România și Bulgaria, dintre cele două partide și popoare. Din rîndul rezultatelor convorbirilor purtate, desprindem faptul că delegațiile au examinat problema construirii în comun a complexului hidroenergetic de pe Dunăre, alături de alte probleme ale dezvoltării, în continuare, a colaborării economice și tehnico-științifice dintre cele două țări. Un complex hidroenergetic construit în comun pe Dunăre va constitui, nu încape îndoială, o nouă punte de legătură trainică între popoarele noastre, adăugată unei alte lucrări care a căpătat, prin tot ceea ce reprezintă, numele simbolic de „pod al prieteniei."

CONTINUARE ÎN PAG. ②

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PE LUNA OCTOMBRIE

de Dumitru BACINSCHI
Director adjunct științific la Institutul de Meteorologie și hidrologie

(Pagina a 6-a)

ÎN ATENȚIE: ACCIDENTELE DE CIRCULAȚIE SANGUINĂ

Cîteva importante realizări românești într-un domeniu care interesează întregul organism uman — și asistența medicală de urgență

(Pagina a 5-a)

CATACLISMELE NATURALE POT FI PREVENITE?

(Pagina a 5-a)

Din lînă artificială țesături de... bumbac!

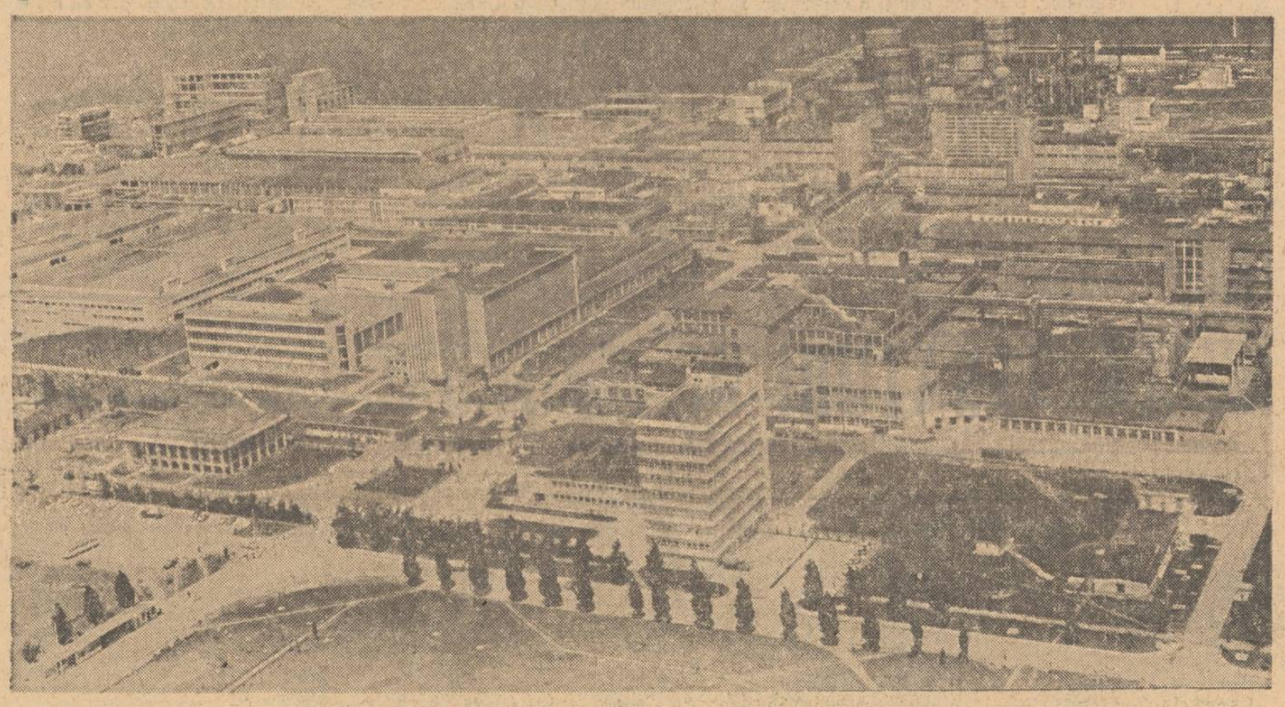

Vedere din avion a platformei industriale de la Săvinești

• La Săvinești angajamentele se concretizează în noi instalații, noi produse și noi inițiative • Un nume preschimbat în renume • Lînă, cît de la o turmă cu 10 milioane de oi • Peste 2 000 de tineri la școala uzinei • O inițiativă cu largi rezonanțe: „Cadrele pentru producția viitoare, în mîini sigure".

Cu numai 15—16 ani în urmă, Săvineștiul era încă un sat anonim presărat, alături de altele, pe zbuciumata vale a Bistriței. O așezare oarecare cărela anii ce s-au scurs i-au conferit o aureolă strălucită, preschimbîndu-i numele în renume. Leagăn al fibrei sintetice românești, Săvineștiul a devenit dintr-odată simbolul chimiei moderne, expresia hărniciei și priceperii, a tehnicii celei mai avansate. Despre uzina modernă înălțată aici cineva vorbea ca de un miracol: acela al tinereții fără bătrînețe. Iar însemnele acestei tinereți i le dau nu numai vîrsta uzinei și a muncitorilor, ci macaralele și schelele nelipsite din peisajul în continuă transformare.

— **Pentru uzina din Săvinești șantierul a devenit o prezență indispensabilă**, ne spunea inginerul **VALERIU MOMANU**, directorul general al centralei industriale de fibre chimice. **De la punerea în funcțiune a primei instalații, întreprinderea a parcurs un drum continuu ascendent, marcat de cele patru etape de dezvoltare. În prezent aici se află în plină construcție trei noi obiective de mare importanță economică: o instalație de coprolactamă, una de fire poliamidice (relon IV) și una de fibre polinitrilacrilice (melana IV), toate prevăzute să fie date în exploatare în cursul anului viitor. Prin intrarea lor în funcțiune, producția actuală de fire și fibre sintetice va crește de peste trei ori.**

Considerăm că nu este lipsit de importanță să amintim că procesele de fabricație ce vor fi utilizate în noile instalații au la bază o tehnologie îmbunătățită, ca urmare a experienței dobîndite, a cercetărilor științifice aplicative efectuate de spe-

Const. AZOIȚII

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Intre 15 și 24 octombrie 1972

TÎRGUL INTERNAȚIONAL — BUCUREȘTI LA A DOUA SA EDIȚIE

• Capitala României — loc de intîlnire a comerțului și tehnicii mondiale • Peste 700 de firme din 27 de țări își prezintă exponatele pe o suprafață de circa 70 000 mp. • Mai bine de 1500 categorii de produse expuse de țara gazdă • Numeroase noutăți tehnice de „ultimă oră" • Alte trei pavilioane noi date în folosință • Cadru propice pentru lărgirea schimbului internațional de valori materiale, de idei și experiență • Climat favorabil dezvoltării cunoașterii, înțelegerii și cooperării între state

(Amănunte in pagina a 2-a)

CELE MAI VECHI CULEGERI FOLCLORICE DIN BRAN

(Pagina a 4-a)

LABORATORUL ÎN CARE SE „FABRICĂ" VIAȚA

(Pagina a 5-a)

„DUETUL" DINTRE O „FLOARE" ȘI UN PEȘTE

(Pagina a 5-a)

BOBBY CHARLTON LA ORA RETRAGERII...

(Pagina a 8-a)

Masivul Everest

TEMERARII ÎN ACȚIUNE

UN NOU ASALT AL EVERESTULUI

11 alpiniști englezi în drum spre cel mai înalt pisc din lume (8 848 m)

PE URMELE LUI MARCO POLO

Expediția exploratorului italian Carlo Mauri pe traseul parcurs în urmă cu șapte secole de Marco Polo

(Relatările în pag. a 3-a)

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

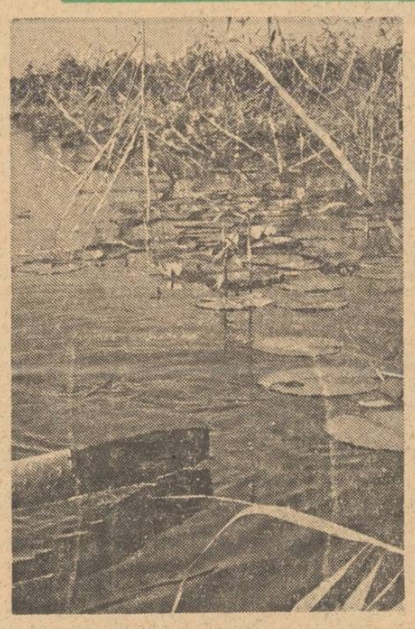

Delta
V. BOGDANEȚ — Bacău

E greu să fii și microbist!
Ion POPESCU — Ploiești

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

PLOUĂ POTRIVNIC

De zile și zile, plouă potrivnic. De zile și zile, așteptăm să se înseninеze și să fim lăsați să ne culegem recoltele. De zile și zile, mama recoltelor, ploaia, încearcă să-și omoare copiii. Iată, dar că, în condițiile create de starea vremii, strînsul recoltelor nu mai e un simplu mod de a munci, nu, a recolta este încă o formă a luptei. Așa ne e dat să le trăim pe toate cu intensitate și să nu fim simpli secerători sau culegători ai recoltelor ci *luptători* pentru ele. Parcă e un făcut: nu ne putem duce la strugure să ni-l restituim pentru că plouă potrivnic. Și trebuie, totuși, să nu lăsăm recoltele să putrezească, să nu lăsăm strugurii să se acrească pe cimp. În loc de a fi o pașnică poveste a roadelor, toamna aceasta devine un anotimp al luptei. Nu știm cîte pierderi va suferi buzunarul țării și al fiecăruia, sub ploaia potrivnică, dar știm că, din nou, s-a văzut cîtă capacitate de luptă, de mobilizare, de muncă și de sacrificiu e în sufletul acestui popor. Cu toții, într-un fel sau altul, am luptat cu ploaia, cu această ploaie tembelă, care măcar n-are formă, pentru a o putea lovi cu furie, cu această ploaie care e de prea multe ori un capriciu, cu această ploaie care vine dintr-o atmosferă și cade asupra unei planete, siluite murdar de experiențe atomice distrugătoare și apte să perturbe un întreg ciclu de virste solare. Plouă potrivnic, ca o provocare, ca o încercare a răbdării noastre și ca un examen. Fericirea noastră trece prin aceste momente și ne e dat, din cînd în cînd, să ne amintim *că numai împreună noi însemnăm ceva în lume.*

Așa cum e, așa cum se desfășoară, așa cum se va termina (în favoarea noastră adică) lupta cu ploaia confirmă acest adevăr. Chiar dacă finalul nu va fi o apoteoză, ci doar salvarea unei bune părți a recoltei, chiar dacă practic pierderile nu vor fi lesne de suportat, din lupta cu ploaia potrivnică noi vom ieși mai treji, noi vom ieși mai uniți.

DE CE SUNĂ OCUPAT LA GETAX

În speranța că numai aceasta e motivul pentru care sună ocupat, dimineața, la Getax, publicăm această, să-i zic, „poveste științifico-fantastică".

„Este vorba de articolul „Treziți-vă" din rubrica „Lumea ca lume" de Adrian Păunescu. Vreau însă de la bun început să vă asigur că eu nu sînt salariată la dispeceratul I.T.B. și nici măcar nu am vreo rudă pe acolo, după cum nu caut să justific sau să apăr neglijența în muncă a cuiva. Pur și simplu îi compătimesc pe disperații solicitanți de taxiuri în ore de noapte sau foarte matinale care prin dv. fac apel la acea „somnoroasă" (presupusă) salariată a dispeceratului

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Între 15—24 octombrie 1972

TÎRGUL INTERNAȚIONAL — BUCUREȘTI LA A DOUA SA EDIȚIE

Spre sfîrșitul lunii august, numeroși gazetari români și străini au participat la o primă conferință de presă convocată de organizatorii celei de-a doua ediții a Tîrgului internațional — București. Anticipînd evenimentul găzduit de capitala României în această toamnă, ing. Cicerone Gorunescu, secretarul general al Camerei de Comerț a țării noastre, a prezentat cu acel prilej o paletă deosebit de bogată de informații. La începutul acestei luni la Leipzig, în plină desfășurare a tradiționalului tîrg internațional, țara gazdă — Republica Democrată Germană — a organizat o prezentare a participării sale la viitoarea întîlnire a comerțului mondial de la București. Cu cîteva zile în urmă, la Moscova, Berlin și Budapesta au avut loc la ambasadele României, conferințe de presă consacrate aceluiași eveniment.

De pe acum, în multe puncte ale globului se vorbește deci despre capitala României ca loc de întîlnire a comerțului și tehnicii internaționale. Este și firesc dacă ne gîndim că momentul din această toamnă a fost de fapt precedat de alte trei manifestări expoziționale economice de specialitate — dedicate echipamentului pentru industria de petrol și chimie, în luna mai, mașinilor pentru industria ușoară, în iulie, utilajelor miniere, în septembrie — manifestări cu caracter internațional ce au fost organizate sub aceeași egidă a tîrgului bucureștean.

Iată cum între prima și cea de a doua sa ediție, tînărul tîrg al României socialiste devine tot mai cunoscut în lumea comercială de peste hotare pentru rolul activ pe care începe să-l joace în amplificarea schimbului de bunuri, în dezvoltarea cooperării și colaborării între state. Drept urmare — ca și la debutul său deplin reușit din toamna anului 1970 — Tîrgul internațional București se bucură la a doua sa ediție de o selectă participare, exprimată prin prezența unora dintre cei mai importanți parteneri comerciali ai țării noastre. Este vorba de participarea a peste 700 de firme din 27 de țări, organizate fie în expoziții colective sub pavilioanele statelor respective, fie în cadrul unor standuri individuale. Aceste firme — din Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Cehoslovacia, Chile, R.P.D. Coreeană, Cuba, Danemarca, Elveția, Franța, R.D. Germană, R.F. a Germaniei, Irlanda, Italia, Israel, Iugoslavia, Japonia, Lichtenstein, Luxemburg, Olanda, Polonia, S.U.A., Suedia, Ungaria și U.R.S.S. — ce dețin o suprafață de expunere de circa 35 000 mp, ilustrează prin participarea lor importantă interesul major față de piața românească.

Ca țară gazdă, România va deține circa 34 000 mp, reprezentînd aproximativ jumătate din suprafața de expunere a tîrgului. Mai bine de 30 de întreprinderi românești de comerț exterior vor prezenta circa 1 500 categorii de produse, precum și machete ale unor instalații complexe, oferind o imagine a potențialului tehnic de concepție și execuție a industriei noastre din ramurile care fac obiectul tîrgului.

Pe acest tărîm este de menționat că înscriindu-se în tendința care se manifestă pe plan mondial, de dezvoltare a manifestărilor expoziționale cu caracter specializat, Tîrgul internațional — București este profilat pe prezentarea de produse din subramurile de virf, purtătoare de progres tehnic ale industriei constructoare de mașini. Este vorba în deosebi de echipament pentru industria siderurgică, mașini-unelte, mașini de forță, echipament energetic, electrotehnic și electronic, sectoare cărora revoluția tehnico-științifică contemporană le conferă un loc decisiv în valorificarea superioară a resurselor naturale, în promovarea structurilor proprii economiei moderne.

Accentul cade desigur pe tipurile și sortimentele noi de produse, cu parametrii constructivi și funcționali superiori, rod al laborioasei activități de cercetare desfășurată azi pe plan mondial. În acest sens trebuie subliniat că dat fiind ritmul rapid de înnoire și diversificare, caracteristic dezvoltării industriei constructoare de mașini din România în actualul plan cincinal, tîrgul din această toamnă va prilejui lansarea noutăților, inclusiv a celor de „ultimă oră" și a unor mașini și agregate în curs de asimilare în fabricație. După o estimație de ansamblu reiese că în intervalul care a trecut de la prima ediție a tîrgului bucureștean și pînă acum, nomenclatorul de fabricație al uzinelor noastre constructoare de mașini s-a lărgit cu circa 1000 de produse noi sau modernizate. Ținînd seama de aceste considerente se poate afirma că noutățile tehnice privesc întreaga arie de produse din profilul tîrgului, începînd de la piese microscopice ale electronicii și mergînd pînă la piese de performanță pentru cele mai mari agregate industriale. Iată pentru ce expunerea produselor României, bazată mai ales pe realizările centralelor industriale din construcția de mașini, este întregită de participarea masivă a institutelor de cercetări și proiectări, care prezintă cele mai noi cuceriri din domeniile lor de activitate.

La ora cînd aceste rînduri văd lumina tiparului, pregătirile pentru ediția a II-a a Tîrgului internațional București, intră într-o etapă finală. Întregul complex expozițional de la Piața Scînteii cunoaște acum febra dinaintea marilor manifestări internaționale. Trei pavilioane noi — însumînd o suprafață de circa 6 200 mp. — au și fost date în circuitul de expunere al complexului. În pavilionul central, ca și pe platformele de expunere în aer liber, a început montajul primelor mașini românești. Simultan pe liniile de garare sosesc zilnic exponatele țărilor participante. Tot în aceste zile se definitivează programele de conferințe tehnice, ale diverselor reuniuni de specialitate, ale proiecțiilor de filme și ale altor manifestări ce vor avea loc pe toată durata tîrgului. Organizatorii depun toate străduințele pentru ca tîrgul bucureștean să corespundă integral cerințelor și exigențelor unei manifestări internaționale de asemenea anvergură și importanță. Sînt create astfel toate condițiile ca cea de a doua ediție a Tîrgului internațional — București să contribuie la întărirea prestigiului pe care l-a căpătat capitala României ca loc de întîlnire a comerțului și tehnicii mondiale, să cunoască un deplin succes în promovarea schimbului internațional de valori materiale, de idei, de experiență, în consolidarea climatului favorabil cunoașterii, înțelegerii și cooperării între state.

Tudor GHEORGHIU

AGENDĂ săptămînală

URMARE DIN PAG. 1

Vorbind despre importanța realizării acestei hidrocentrale de la punctele Cioara-Belene, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că „noi apreciem că realizarea acestui important obiectiv va avea mare importanță pentru dezvoltarea generală a colaborării dintre țările noastre, pentru întărirea colaborării dintre toate statele socialiste. Noi am dori ca și acest obiectiv să constituie un exemplu de colaborare între două țări socialiste, țări vecine și să dea posibilitatea realizării și altor obiective prin cooperare între țările noastre". La rîndul său, tovarășul Todor Jivkov a spus: „Sînt profund convins că realizarea acestei noi mari opere va fi, de asemenea, un factor puternic și simbol al prieteniei și frăției dintre cele două popoare ale noastre, corespunde scopurilor și sarcinilor noastre comune, va constitui o contribuție la eforturile noastre comune pentru întărirea comunității socialiste și a păcii în lume".

★ ★ ★

Toamna acestui an se dovedește, în continuare, cu totul neobișnuită. Ploi neîntrerupte s-au abătut zile în șir asupra teritoriului țării îngreunînd strîngerea recoltei, fapt care poate avea consecințe, în special, asupra legumelor, fructelor, dar și a cartofilor, florii-soarelui și chiar porumbului. Evident, vitregia naturii nu poate fi lăsată să reducă rezultatele muncii depuse timp de un an și, pe tot întinsul țării, a început o acțiune de mare intensitate pentru ca recolta să fie strînsă și pusă la adăpost de intemperii.

Se poate vorbi de o largă mobilizare a tuturor forțelor și a tuturor mijloacelor, se poate vorbi de eroismul celor ce muncesc pe ogoare, care lucrează în condițiile grele ale acestor zile pentru a nu lăsa să se piardă nimic din bucatele acestui an. Exemplele pozitive caracterizează, în cea mai mare parte, această campanie agricolă de excepție. Cu atît mai de neînțeles apar unele cazuri de neglijență înregistrate, de altfel, de presa cotidiană, birocratismul care duce la unele încurcături în transporturi, care împiedică depozitarea operativă sau întîrzie culesul propriu-zis. Atitudinea birocratică este, desigur, condamnabilă în orice împrejurare. Dar e dureros să afli că, în cutare comună, o cantitate de legume, de pildă, s-a deteriorat pentru că un dispecer irresponsabil a trimis un camion cu întîrziere sau pentru că niște oameni lipsiți de simțul datoriei au tergiversat ieșirea la cîmp.

Nu este pentru prima oară cînd, într-o situație deosebită, știm să răspundem cu fapte pe măsură. Lumea satelor se comportă ca atare, și în acest an, față de excesul de umezeală care poate primejdui recolta. Acțiunile întreprinse în fiecare județ, în fiecare comună sînt o chezășie că rodul pămîntului va fi recoltat și depozitat în bune condițiuni, asigurîndu-se astfel necesarul bunei aprovizionări a populației și a industriei.

DIN LÎNĂ ARTIFICIALĂ ȚESĂTURI DE... BUMBAC!

URMARE DIN PAG. 1

cialiștii uzinei de-a lungul a mai bine de un deceniu. Iar tînărul inginer **VALERIU MOMANU** este unul dintre aceia care și-au înscris numele pe multe inovații și raționalizări aplicate în uzină. Și încă un amănunt nu lipsit de importanță: cantitatea de melana, care se va produce anual la Săvinești, ca urmare a intrării în funcțiune a noilor instalații este echivalentă cu lîna rezultată de la o turmă uriașă cu peste 10 milioane de oi.

★

Comunista **MARIA MIHAILĂ** este una din „veteranele" uzinei. Ca participantă la Conferința Națională, ea poartă vie în suflet flacăra aprinsă de cuvintele secretarului general al partidului cu privire la perspectiva deschisă de amplul program de edificare a socialismului, a cărui înfăptuire va situa România la nivelul țărilor dezvoltate din punct de vedere economic.

— Este un obiectiv măreț — spune tehniciana, — **la realizarea căruia noi, chimiștii de la Săvinești, putem și trebuie să ne aducem o însemnată contribuție. Posibilități avem multiple: instalații și utilaje moderne, oameni harnici, specialiști pricepuți, o bogată experiență. Ne gîndim ca aportul nostru-sporul de producție la care ne-am angajat, să nu fie rezultatul creșterii efortului fizic, ci al valorificării pe plan superior a gîndirii tehnice, a potențialului creator al întregului colectiv.**

In atelierul de urzit fire al Uzinei de fibre sintetice — Săvinești.

★

Citeva din reperele acestei preocupări le aflăm dintr-o discuție cu inginerul **VASILE MIHAILESCU**, șeful serviciului de producție.

— În ce direcții anume sînt concentrate la ora actuală eforturile de gîndire ale specialiștilor, ale cadrelor tehnice?

— Ele acționează pe planuri multiple, începînd de la modernizarea instalațiilor și perfecționarea tehnologiilor de fabricație și pînă la reducerea consumurilor specifice și înlocuirea unor materiale aduse din import.

— Aveți în vedere studiile și experimentările ce se efectuează în sectorul de cercetare al uzinei?

— Nu numai la acestea mă refer ci îndeosebi la preocupările cadrelor tehnice care lucrează nemijlocit în producție și sînt interesate direct în rezolvarea problemelor respective.

— Probabil că în anii următori se va putea vorbi despre eficiența lor.

— De ce așa tîrziu? Nu avem timp să așteptăm. Am acționat chiar din primul moment. Încă în cursul acestui an, bunăoară, va intra în funcțiune o instalație de fabricare a metabisulfitului de sodiu, un catalizator care pînă acum se aducea din import.

— Rezultă prin urmare că va contribui la reducerea efortului valutar.

— Desigur. Uzina va realiza anual o economie de peste două milioane de lei valută. Dar nu numai atît. Punerea în funcțiune a acestei instalații, concepută și realizată în întregime numai prin eforturi proprii, va permite totodată valorificarea superioară a sulfului, care pînă acum era utilizat la obținerea unor produse mai puțin valoroase. Efecte asemănătoare va avea și recuperarea carbonatului de sodiu, valorificarea deșeurilor de melana, fabricarea în țară a avivajului, un auxiliar textil folosit pentru ameliorarea proprietăților electrostatice ale firelor sintetice.

VIRGIL SAVELUC, inginerul șef cu producția de melană, a ținut să ne informeze despre o altă direcție spre care sînt orientate la ora actuală eforturile de gîndire ale chimiștilor: diversificarea producției.

— Pînă acum — ne-a spus el — **firele acrilice au fost folosite numai ca înlocuitor al lînii în industria de tricotaje. De acum încolo gama de utilizări a acestor fibre va fi mult lărgită. Din lîna artificială se vor fabrica nu numai flanele ci și covoare, stofe decorative și chiar țesături de... bumbac.**

— Este un simplu joc de cuvinte?

— Ba o realitate. De curînd a fost asimilată în producție o nouă fibră melana, tip bumbac, ce va fi folosită, singură sau în amestec, la fabricarea țesăturilor ușoare pentru lenjerie.

— Avantaje?

— Multiple. Țesăturile sînt mai rezistente, se întreține ușor, nu sînt atacate de agenți naturali.

— Pe cînd în magazine?

—Începînd cu noul an vom trece la producerea pe scară industrială a noilor sortimente.

★

La lactama II, în fața tabloului de comandă veghează un tînăr operator: **VASILE LUPU.** Îl întrebăm:

— Ce socotiți mai de preț: mașina sau omul?

— Fără un om capabil să o conducă, mașina nu face două parale, oricît de bună ar fi.

— Și dacă mașina o ia razna?

— Omul o poate sili să-l asculte. Dar pentru asta trebuie să o cunoască bine, să știe ce să-i ceară.

— Păi asta se învață în școală.

— Se învață, dar nădejdea e tot în uzină. Munca în instalație este cea mai bună școală.

La Uzina din Săvinești pregătirea cadrelor constituie în prezent o problemă de prim ordin. Ca urmare a punerii în funcțiune a noilor capacități de producție în următorii ani numărul muncitorilor se va dubla. Iată de ce uzina a devenit acum o uriașă pepinieră de cadre. La această dată în cadrul uzinei se pregătesc pentru a-și însuși tainele meseriei peste 2 000 de tineri, în perioada ce vine urmînd ca numărul acestora să crească și mai mult. Mulți dintre ei: Virginia Surugiu, Aneta Baghiu, Emilia Ciucan, Ecaterina Muraru sînt bacalaureați. Pregătirea lor cere nu numai experiență ci și multă răbdare, perseverență și tact. Tocmai de aceea inițiativa celor din secția textilă, pornită la sfîrșitul primului trimestru sub deviza: „Cadrele pentru producția viitoare în mîini sigure", a fost privită cu un viu interes. Curînd ea a fost extinsă în întreaga uzină. Cei care au îmbrățișat-o, muncitori cu o calificare temeinică și experiență bogată, s-au angajat să răspundă de pregătirea viitorilor operatori chimiști, laboranți, electricieni, mecanici. Ca șefă de echipă, textilista **MARIA ROTARU**, s-a declarat direct răspunzătoare de felul în care cele 45 de fete pe care le are în grijă își însușesc tainele meseriei de prelucrătoare de fire. Este încă atît de tînără încît nu m-am putut reține:

— Ca virstă se pare că nu ești departe de „eleve".

— La cei 23 de ani mi-am asumat totuși o asemenea răspundere. Mi-au impus-o experiența, cerințele momentului de față, nevoile uzinei.

— Ai avut vreodată îndoieli?

— Nici o clipă. Ce e drept, la început a fost mai greu. Pînă ne-am cunoscut bine. Acum ne înțelegem de minune. Sînt tare mulțumită de ele.

— Cum se descurcă?

— Destul de bine. Pe unele am curajul să le las să lucreze singure la mașină. Cîteva au și primit carnetul de calificare.

În curînd, „elevii" și „elevele" de azi vor lua în primire mașinile și instalațiile aflate acum în montaj. Un nou contingent de tineri se va alătura armatei uriașe a muncitorilor în marea bătălie pentru plan, pentru realizarea cincinalului înainte de termen.

Const. AZOIȚII

Monolog interior despre... FARMEC

de Victor BÎRLĂDEANU

Ziua aceia a căpătat dintr-o dată pentru mine un colorit și o semnificație aparte. Descoperisem — datorită unei împrejurări banale — că „se poate și așa". Cum și ce „se poate și așa" o să vă povestesc în cele ce urmează (cu grija firească de a nu afecta în vreun fel modestia omului care a prilejuit aceste rînduri).

Necesitatea întocmirii urgente a unor acte mă adusese în fața ghișeului unei instituții cu meniri speciale în această privință. În clipa cînd am dat ochii cu coada ce se formase la ghișeu, mi-am zis, resemnat, că voi trebui să pierd pe puțin trei ore și mi-a părut rău că n-am luat cu mine o carte cu peripeții palpitante, din acelea care ajută să-ți treacă mai lesne timpul. Eram gata să și renunț, dar, amintindu-mi că termenul de întocmire a actelor respective bătea la ușă, am renunțat la... renunțare.

La un moment dat am devenit mai atent. Părîndu-mi-se că rîndul de oameni din fața mea înaintează prea încet, m-am apropiat de „ferestruica magică" pentru a vedea care este pricina acestei poticniri. La ghișeu ajunsese tocmai o bătrînică, adusă de spate, nițel cam surdă, care nu prea se dumirea în legătură cu formalitățile ce i se cereau în vederea întocmirii actelor. Și atunci am văzut cu ochii mei „miracolul", adică acel „se poate și așa". Omul din spatele ghișeului, un tînăr grăsuț și jovial, îi explica răbdător bătrînei cum să completeze niscaiva rubrici pe un formular. După cîteva clipe, dîndu-și seama că bătrînei nu-i prea vine la îndemînă această operație destul de complicată, tînărul funcționar a cerut celor ce așteptau permisiunea de a o ajuta mai concret pe solicitatoare, completînd cu mîna lui respectivele rubrici. Permisiune pe care toți i-m dat-o destinși, ba chiar cu oarecare voioșie. Întreaga scenă s-a petrecut zîmbind: întîi ne-a zîmbit tînărul — un zîmbet cald, omenesc, fără falsa poleială a politeței convenționale — apoi zîmbetul lui ne-a molipsit și pe noi, cei care, datorită bunăvoinței tînărului, ne vedeam în situația de a mai întîrzia la coadă.

Impresia esențială pe care ne-a lăsat-o tînărul acela grăsun, jovial și afabil a fost — sintetizată într-o expresie oarecum uzată — de farmec. Fără să posede nici unul dintre atributele curente ale cuceritorului, omul ne-a părut tuturor, în acele clipe, frumos în cel mai nobil înțeles al cuvîntului. Era o frumusețe dinăuntru, simbioză de însușiri morale care ies la iveală și își reliefează superioritatea nu cu ostentația actului săvîrșit exclusiv pentru „ochii lumii", ci dintr-o imperioasă nevoie interioară.

Poate nici o dată n-am priceput mai bine ca în momentele acelea de ce prin alte părți se cere, ca o condiție sine qua non a ocupării anumitor slujbe, „să ai farmec". E vorba, la urma urmelor, nu de un răsfăț, nici de un rafinament excesiv, ci de cerința firească a creării și întreținerii unei stări de spirit destinse și demne, care să dea cetățeanului, în postura sa de solicitator al serviciilor publice, sentimentul că e așteptat, dorit, mai mult chiar — necesar. Că prezența lui la ghișeu, cererea pe care o prezintă, constituie justificarea funcției deținute de omul pus să-l deservească, sensul principal al muncii acestuia.

Era pentru întîia oară cînd „farmecul" își pierdea în ochii mei dimensiunea strict estetică și devenea, pur și simplu, un criteriu etic al relațiilor între oameni.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

care nu înțelege că — întîrziați la gară și nu la plimbare.

Dar tovarășe Păunescu, țin cu foarte mare exactitate să vă comunic că „vinovații" adevărați ai acestor nereguli la „Getax" trebuiesc căutați printre salariații Ministerului Telecomunicațiilor, mai precis „TELEFOANE" care deși sesizați de luni de zile, nu au fost în stare să remedieze defecțiunile tehnice devenite o calamitate. Una dintre acele presupuse salariate care abia răspunde sau doar ridică receptorul și-l închide sînt din păcate, subsemnata — o simplă abonată a postului telefonic 12.03.76 (număr apropiat de „Getax"-comenzi 12.03.86) care nu exagerez cînd vă spun că sînt zile și nopți, cînd numărat, am fost deranjată pentru comenzi taxi de 50—60 de ori în decurs de numai 24 ore, și asta numai pentru simplul motiv că cei de la telefoane nu au înțeles să remedieze defecțiunea ce produce atingere atunci cînd nr. 12.03.86 „Getax" este suprasolicitat.

Din articolul dv. reiese că și cel de al doilea număr pentru comenzi — taxi 12.04.40 prezintă aceeași neregulă și, drept să vă spun îi compătimesc sincer pe cei deranjați ca și mine, căci și eu sînt de plîns.

La toate sesizările mele, multe la număr, s-a deplasat un salariat al „Telefoanelor" la fața locului, fiind vorba de astă dată și de o altă defecțiune, și în timp ce repara aparatul, a asistat involuntar, la cîteva apeluri „Alo, Getax!" Mi-a admirat răbdarea, și mi-a promis solemn că-i va anunța pe cei în drept, dar urmarea este cea pe care ați aflat-o: Salariații „Getax" învinuiți pentru incorectitudine, iar noi cei doi abonați care avem numere apropiate cu comenzi „Getax" — deranjați — insultați și fără speranță de a scăpa de calvar, numai dacă dv. ne veți veni în ajutor și veți interveni la tov. director al departamentului „Telefoane" ca d-lui să spună salariaților săi „Treziți-vă" atunci cînd vi se reclamă defecțiuni mari care sînt o pată pentru instituția în fruntea căreia stau.

Mi s-a propus să-mi schimb numărul. Pe moment mi-a surîs această alternativă dar apoi, reflectînd mai mult, mi-am pus întrebarea: Oare cine de la Telefoane, instituție mare, onorabilă, cu oameni nu lipsiți de răspundere, îmi garantează că „noul număr" ce mi se va oferi nu va mai face atingere cu vreo altă întreprindere suprasolicitată cum e „Aragaz", „I.C.A.B.", „I.R.E.B.", „Lido" sau „Intercontinental" căci în acest caz aș ajunge, probabil, să mă sinucid.

Dacă aveți nevoie de alte lămuriri mai ample, sunați cu tot curajul la 12.03.76 și stau la dispoziție, atît subsemnata, cît și vecinii mei care au ajuns să-și astupe urechile cu vată pentru a scăpa de disperatele sunete ale aparatului meu de telefon atunci cînd eu lipsesc de acasă. Menționez — stau în bloc, pereții sînt relativ subțiri, iar betonul, după cum știți, amplifică zgomotele.

Ca să ofer vecinilor mei și mie liniștea pentru odihnă, am ajuns în ultimul timp la soluția ca, după ora 23 și pînă la 7,30 dimineața, să întrerup legătura prin ridicarea receptorului pe care îl culc pe o pernuță alături de aparat — astfel explicîndu-se de ce la Getax în acest timp sună, spre disperarea solicitanților „ocupat".

IACUBOVICI ROZALIA"

O AMUZANTĂ SCRISOARE DIN CARTIERUL BERCENI

„Nu știu de ce tot incondeiați Abatorul și Ecarisajul, aceste două întreprinderi îndrăgite de locuitorii cartierului nostru (Berceni — Nițu Vasile — Olteniței — Belu — Văcărești). Nimic nu-i adevărat din cele ce spune „Lumea ca lume". Nu-i adevărat că de la aceste două întreprinderi se răspîndesc mirosuri insuportabile, un fel de gaze sufocante — asfixiante-vomitive. Aceste mirosuri sînt, din contra, foarte plăcute, ba chiar reconfortante, ca ozonul brazilor. Unii spun chiar că acest cartier ar putea fi considerat o microstațiune climaterică. În adevăr, să vedeți copiii cartierului sau sportivii din parcurile sportive (Constructorul etc.) cum se îmbujorează cînd adie zefirul Abatorului sau al Ecarisajului. Nu-i adevărat că îi ustură ochii și gîtul! Scorneli!

Aceste două întreprinderi pot fi date ca exemplu de conlucrare pentru ca atmosfera cartierului să nu fie văduvită de acțiunea lor binefăcătoare: dacă această să-i zicem condiționare a aerului încetează din partea Abatorului, începe imediat din partea Ecarisajului. Ba chiar își împart sferele de acțiune: „abate-te tu spre Belu, că eu mă ocup de Berceni..."

Aici la noi e-o plăcere să dormi vara cu ferestrele deschise. Na, c-am spus-o! Acum te pomenești că toată Capitala va da năvală în cartierul nostru, să ne sărăcească atmosfera. Nu-i vorbă că pe tovarășii din administrația municipiului i-am primi cu brațele deschise.

MIHAI CÂMPU"

APEL

Fac un călduros apel, la toți cititorii mei, să-mi semnaleze fapte ce merită atenția acestei rubrici. Pe cît posibil, aș dori ca faptele respective să nu fie simple plîngeri (spre exemplu, împotriva unor autorități locale care nu-i înțeleg pe cetățeni, deși nu exclud ca sursă a discuției publice acest fel de imprejurări), ci fapte încărcate de semnificații mai profunde, pentru stîrnirea unui interes mai general. Nu sîntem deschiși numai spre ceea ce e criticabil, ci și spre ceea ce e lăudabil, nu ne putem mărgini să pledăm pentru o dreptate, de la caz la caz, ci trebuie să tindem a rezolva și chestiuni de principiu. Vă aștept, deci, stimați cititori, cu scrisori scurte, citețe și semnate corect. Nu primesc anonime. La cunoscuta murmurare „vorbe, vorbe, vorbe", să răspundem, cu modestie dar cu încăpățînare, „fapte, fapte, fapte".

Adrian PĂUNESCU

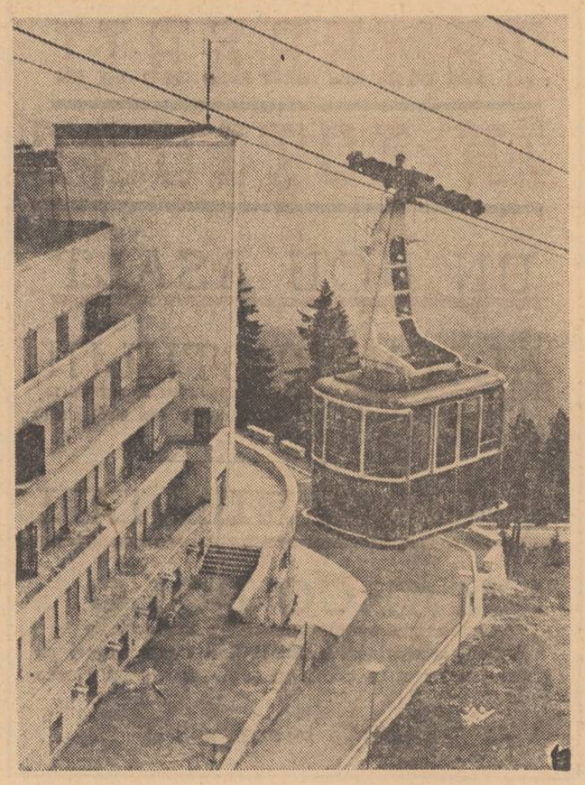

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Cu tele-cabina la cota 1 400

Francisc FINTA — Timișoara

PE FIRUL EVENIMENTELOR

STRONG EXPRESS

de Nicolae LUPU

Operația purta numele „Strong Express". Tema : salvarea Norvegiei de o „invazie străină". Trei sute de vapoare, șapte sute de avioane, 64 000 de soldați — o impresionantă forță militară a N.A.T.O. s-a apropiat de țărmul norvegian în cadrul ultimelor manevre ale căror planuri au fost puse la punct pînă în cele mai mici detalii de către serviciile comandamentului de la Bruxelles. Ce-i drept vremea a fost defavorabilă și avioanele n-au putut decola deși inițial s-a spus că piesa de rezistență a manevrelor urma să o reprezinte acțiunea forțelor aeriene. În sfîrșit unitățile de pușcași marini au debarcat și au înaintat în ordine de bătaie spre satele de pescari care, conform dispozițiilor urmau să fie „eliberate".

Zeci de norvegieni se uitau la costisitoarea ciudățenie denumită „Strong Express", dar mai consternați au fost membrii unității N.A.T.O. care încă de la zidurile primelor case au fost întîmpinați de afișe pe care scria : „Nu blocurilor ! Nu stăpînirii străine !" Ce se întîmplase ? Operațiunile de debarcare au avut loc exact în ziua referendumului în cadrul căruia 53,9 la sută din cei 2 milioane de votanți s-au pronunțat împotriva aderării la Piața comună.

Un ziarist englez se întreba : ce impresie au putut face militarii N.A.T.O. asupra localnicilor și la rîndul lor doleanțele norvegienilor exprimate în afișe asupra militarilor N.A.T.O. ? Primii în mod inevitabil au tras concluzia că cel mai bun mijloc de a fi s'ăpîni în țara lor este să spună nu blocurilor militare, ceea ce au și făcut. Rămîne de văzut dacă și ceilalți au tras concluziile de rigoare din episodul neprevăzut în planul de operații al N.A.T.O. Dacă au putut fi utile la ceva manevrele „Strong Express" au făcut-o prin sublinierea incompatibilității dintre calculele serviciilor militare atlantice și năzuințele opiniei publice norvegiene. Pe cînd un referendum și asupra N.A.T.O., asupra zăngănitului de arme, a politicii de forță, a diferitelor sale moduri de manifestare ? S-ar vedea atunci că de mult timp cei ce stau închiși în cabinetele politicii de bloc nu mai știu ce e aerul proaspăt al marelui larg unde circulă tot mai puternic năzuințele de a vedea lucrurile rînduite după regula — fiecare stăpîn la el acasă. Și asta-i cu adevărat „Strong Express".

AZI, ÎN ORAȘUL CIANCIUN

ÎNSEMNĂRI DE CĂLĂTORIE DIN R.P. CHINEZĂ

Sosind pentru prima oară în orașul Cianciun, orașul-grădină te întîmpină chiar de la ieșirea din gară, cu largile-i bulevarde străjuite de pomi și spații verzi, cu numeroasele-i parcuri, cu imaginea monumentală a numeroase clădiri. Situat în partea de nord-est a Chinei, orașul Cianciun, cu o populație de peste un milion de locuitori, este astăzi un oraș înfloritor, în plin avînt industrial. Totodată, el este al patrulea centru universitar al R.P. Chineze, datorită existenței numeroaselor instituții de învățămînt superior : Institutul Politehnic, Institutul Medico-Farmaceutic, Institutul Pedagogic, Universitatea, toate fiind dotate cu impunătoare clădiri situate în parcuri frumos amenajate. Faima orașului se datorează și puternicei sale tradiții sportive. Aici s-a construit în 1958 un „Palat Sportiv", o sală polivalentă cu 4 000 locuri, în prezent fiind în curs de amenajare „Parcul Popular de la Sud" și „Lacul de la Sud", care vor fi dotate cu piscine și spații corespunzătoare diverselor sporturi nautice.

Nucleul vital al orașului îl constituie zona centrală formată din „Marele Parc Popular", modernele magazine universale, clădirile institutelor de învățămînt superior — vechiul centru al orașului cu prăvăliile înghesuite una în alta trecînd pe planul doi. Zone noi de locuințe etajate, moderne, dar păstrînd elementele tradiționale decorative și constructive specifice arhitecturii chinezești, au umplut spațiile din jurul marilor unități industriale ale orașului.

Cianciun este și unul dintre cele mai de seamă centre industriale ale Chinei. Numai în cei 23 de ani de la eliberare au apărut și s-au dezvoltat aici numeroase fabrici, cum sînt : Fabrica de autocamioane, Fabrica de scule, Fabrica de vagoane și locomotive etc. Un exemplu grăitor în acest sens îl constituie Fabrica de autocamioane înființată în anul 1953. Azi ea ocupă o suprafață construită de 45 ha, incinta uzinală împreună cu spațiile preuzinale ocupînd 150 ha, fiind compusă din 19 sectoare, utilate în mare parte prin autodotare, expresie a colaborării dintre muncitori cu o bogată experiență cu proiectanții specializați și cu cadrele de conducere. Deși inițial fabrica se proiectase pentru o anumită capacitate anuală, astăzi s-a ajuns la dublarea acesteia, pe aceleași spații construite. La fiecare 5 minute un autocamion părăsește banda de montaj.

Pentru realizarea cu rapiditate a industrializării socialiste a țării, concomitent cu dezvoltarea întreprinderilor mari s-a stimulat și dezvoltarea unităților mici și mijlocii, cărora li s-a dat importanța cuvenită. Pentru realizarea acestui scop s-a trecut la reorganizarea unităților mici, care pînă nu de mult funcționau sub forma unor cooperative meșteșugărești, din unirea cărora au rezultat unități de o deosebită importanță.

Sînt doar cîteva însemnări dintr-o recentă călătorie, însemnări caracteristice tuturor locurilor și oamenilor din întreaga Chină Populară.

Marian OPROIU

De pretutindeni

Această vioaie doamnă surprinsă cu prilejul zilnicei ei curse în pădurea Vincennes, la vîrsta de 80 de ani, a rămas o practicantă asiduă a exercițiilor sportive. „Bunica" Marie Liberman a reușit la 66 de ani să obțină centura neagră care se acordă celor mai buni judokani, iar recent a terminat cu succes cursul de inițiere la karate. A doua fotografie o prezintă în sala de antrenament unde a sărbătorit într-un mod original aniversarea împlinirii vîrstei de 80 de ani, făcînd o reușită demonstrație de judo.

CONSTRUCTORII sovietici vor pune curînd la dispoziția posesorilor de aparate de radio baterii „veșnice". „Fotonii" — așa se numesc ele — sînt portative și nu sînt mai mari decît două cutii de chibrituri. Ele se încarcă de la energia solară. Pe un timp ploios „fotonul" se poate încărca ușor de la o sursă artificială de lumină.

RECORDUL de săritură în înălțime la animale este deținut, în prezent, de o mică capră sălbatică africană. Acest animal, care cîntărește mai puțin de 10 kg, poate sări șapte metri fără... elan.

JAPONEZII au realizat primele gambe artificiale — proteze — a căror mușchi de cauciuc sintetic se.. mișcă cu ajutorul unui dispozitiv cu aer comprimat. Sînt primele membre inferioare artificiale, dotate cu mecanisme permițînd mersul, urcarea și coborîrea scărilor cu ușurința unor picioare naturale.

LA NEW YORK a încetat din viață, în vîrstă de 36 ani, Ed Carmel, omul cel mai mai înalt din lume : 2,82 metri. Chiar de la naștere, Ed Carmel prevestea fapte neobișnuite : a cîntărit nu mai puțin de 8 kilograme. La 11 ani el măsura 1,80 metri. În viață, el consuma la masa de prînz, 2—3 găini, pateuri, 200 grame brînză, o tortă și un litru și jumătate de cafea. Pînă și înmormîntarea lui a creat o ultimă dificultate : sicriul tristului Ed a avut o dimensiune specială : 3 metri și 80 cm.

JACK COWIE din orașul englez Gillingham a uitat 29 de ani în șir de aniversarea zilei sale de nuntă. Pentru a nu uita și de cea de-a 30-a aniversare, soția, sa recurse la un truc. Cu o zi înaintea aniversării publică în ziarul local, la rubrica mondenă, următorul anunț: „Jack Cowie, cu prilejul celei de-a 30-a aniversări a nunții noastre îți transmit cele mai bune urări. Dacă îți vei aduce aminte va fi prima oară că aniversăm această zi... a ta credincioasă Nell".

Jack Cowie, în vîrstă de 62 an', n-a fericitat-o însă nici de data aceasta pe soția lui. A uitat să cumpere ziarul!...

TEMERARII IN ACȚIUNE

Un nou asalt al Everestului

● 11 alpiniști englezi în drum spre cel mai înalt pisc (8 848 m), pe versantul sud-vestic, pisc pînă azi nebiruit ● Cei 11 sînt însoțiți de 40 șerpași cu experiență ● La ora cînd apar aceste rînduri asaltul muntelui a început.

ECHIPA de alpiniști englezi încearcă imposibilul : escaladarea celui mai înalt pisc al lumii, Everestul (8 848 m), pe versantul sud-vestic, pînă azi nebiruit. Trei expediții recente, alcătuite din alpiniști de talie mondială, au eșuat — una din ele la numai 600 m de țintă. Cu toate aceste insuccese, cu toate că în locul frumuseții și eleganței pe care le oferă Matterhorn sau Annapurna, aici găsești un perete uriaș de piatră, gol și inospitalier, șlefuit de vînturi reci și violente, exploratorii marilor înălțimi continuă să fie fascinați de ideea învingerii acestui „leviatan rigid și mînios".

FORMATĂ DIN 11 ALPINIȘTI cu mare experiență, echipa britanică pare capabilă de această performanță. La cîrma ei se află Christian Bonington, în vîrstă de 37 de ani. El este autorul unor ascensiuni excepționale, realizate în premieră : Annapurna II (aproape 8 000 m), versantul nordic al Eigerului, Central Tower of Paine (Patagonia) și a condus, în 1970, expediția victorioasă asupra versantului sudic al piscului Annapurna. Adjunctul expediției este locotenent-colonelul James Roberts, 55 de ani, stabilit în Nepal, care și-a petrecut cea mai mare parte a vieții în Himalaya. Patru dintre membrii echipei — Mick Burke, 30 de ani, Nick Estcourt, 28 de ani, Dougal Haston, 29 de ani și Kelvin Kent, 32 de ani — au participat la escaladarea din 1970 a versantului sudic al Annapurnei. Primii doi au avut un rol decisiv în cucerirea piscului, fiind alpiniștii care au petrecut cel mai mult timp la altitudinea de 6 400 m, ultimul avanpost dinaintea asaltului final. Cei 40 de șerpași care vor ajuta expediția au fost selecționați dintre sute de oameni ai munților, fiind preferați cei cu experiență largă în escaladarea versanților sudici.

ASALTUL asupra peretului sudic al Everestului poate fi considerat început. Cu cîteva zile în urmă, expediția lui Bonington, însoțită de șapte dintre cei mai buni șerpași, a ajuns la tabăra de aclimatizare Lobuje, stabilită pe o pajiște de lîngă ghețarul Khumbu (la o altitudine de aproximativ 5 000 metri). Dacă timpul va fi bun, echipa ce va asalta peretele sudic al Everestului, formată din alpiniști și șerpași, va porni în marea aventură la sfîrșitul primei săptămîni a lunii octombrie. Acestia vor avea nevoie de 28 de zile pentru a transporta echipamentele și alimentele la baza de aprovizionare plasată în cel mai bun punct din care doar doi alpiniști se vor avînta spre atingerea semețului vîrf everestian. Pentru a ajunge aici, însă, temerarii alpiniști au nevoie nu numai de timp, ci și de o mare rezistență fizică, de îndemînare și de o voință exemplare.

„PE HÎRTIE, totul mi se pare extrem de simplu. În realitate cum credeți că va fi ?" l-a întrebat Cristopher Brasher, de la „Observer", pe conducătorul expediției. **Dacă ruta aleasă de noi ar fi fost ușoară**, este evident că ar fi fost parcursă de mult și nu de o expediție după alta, ci poate de sute. Baza acestui perete, aflată la o altitudine de 6 700 m, este mai înaltă decît a oricărui alt munte din lume. Cea mai mare dificultate o prezintă, însă, fruntea acestui perete, înaltă de 300 de metri. Ea pare imposibil de învins și, pînă în prezent, a întors din drum trei expediții". (Este vorba de o expediție japoneză, oprită la altitudinea de aproape 8 000 m, una anglo-vest-germană, organizată chiar în această primăvară, și alta internațională, condusă de Dougal Haston și Don Whillans, obligată să abandoneze anul trecut la circa 600 m de țintă).

DUPĂ CUM A DEZVĂLUIT într-un interviu recent, John Hunt, șeful expediției care a cucerit Everestul la 29 mai 1953, ruta aleasă de Bonington nu ridică doar probleme strict alpiniste. Este vorba, în primul rînd, de învingerea problemelor ridicate de lipsa oxigenului cu repercusiuni atît de grave asupra creierului. Sînt afectate nu numai rezistența fizică și psihică, dar intervin perturbări în ce privește puterea de a lua o decizie și, mai ales, prelungirea timpului necesar pentru a lua această decizie. **„Pentru a contracara aceste efecte, care dăunează și minții și trupului** — declară Hunt — **este neapărată nevoie de utilizarea unor echipamente cu oxigen. Mai există, de asemenea, factorii psihologici : echipa lui Bonington are în față o barieră destul de greu de învins : faptul că, în prezent, versantul de sud-vest al Everestului n-a fost străbătut de nimeni. Un astfel de gînd, cuibărit în subconștientul omului, poate fi o piedică extrem de serioasă".** Tot Hunt a adus la cunoștința corespondenților de presă că forța vîntului în Everest este atît de mare, încît prima mare problemă va fi aceea de a reuși să te menții lipit de stîncă.

ECHIPA LUI JOHN HUNT, victorioasă asupra Everestului în 1953, a fost compusă din 10 alpiniști. Doi au avut șansa să pună piciorul pe vîrful pînă atunci neatins de om : neozeelandezul Edmund Hillary și șerpașul Tenzing Norkay. Echipa de azi a lui Bonington numără 11 membri. Dacă va avea sorți de izbîndă doi dintre ei vor cunoaște bucuria de a ajunge în vîrful Everestului prin partea sa sud-vestică. Cine vor fi cei doi ? Nu știu nici Bonington, nici ceilalți zece alpiniști și șapte șerpași.

George NICOLESCU

Șerpași și hamali, în drum spre tabăra de aprovizionare

DOMUL DIN MILANO AMENINȚĂ SĂ SE PRĂBUȘEASCĂ!...

● Pînza de apă freatică din jurul impunătoarei construcții a scăzut, făcînd ca în ultimii zece ani piața Domului să se scufunde cu 16 cm ● Acum, în celebra piață, circulația este închisă ; în unele zone nici pietonii nu au acces ● Un semnal de alarmă în apărarea acestei măreațe opere de artă.

ÎN ZIUA DE 8 SEPTEMBRIE 1972, la Milano s-a tras un îngrijorător semnal de alarmă. Măsurile pe care, oficial, autoritățile milaneze le-au pus în aplicare au confirmat temerile de o tristă realitate: mărețul Dom din Milano, o adevărată minune arhitecturală, se înclină într-o parte și este în pericol de a se prăbuși. Împotriva acestei amenințări a fost organizată apărarea. Astfel, în ziua susamintită, la orele 10, accesul mijloacelor de transport a fost interzis pe oricare din arterele de circulație ce înconjoară impunătoarea catedrală, în apropiere tramvaiele și-au încetinit viteza, iar în anumite zone apreciate ca extrem de periculoase traficul se desfășura cu anumite restricții chiar și pentru pietoni. Toate aceste măsuri de precauție au fost luate cu scopul de a înlătura sau diminua trepidațiile continui din piața Domului, adevărate lovituri ucigașe pentru fundația acestui edificiu. Dar ceea ce din păcate nu se poate înlătura și ceea ce agravează starea de zbucium interior sînt galeriile săpate de-a lungul și de-a latul pentru metroul care din cinci în cinci minute circulă în ambele sensuri; limitarea vitezei în perimetrul expus nu rezolvă decît în mică măsură problema.

ZIARELE ITALIENE au acordat zilele acestea spații largi dramaticei „îmbolnăviri a Domului", precum și diagnosticului pus de specialiști. Care este cauza unei asemenea catastrofe ? De ce Domul stă să se prăbușească ? Unii afirmă că zgomotele sinistre, prevestitoare de moarte, pe care le emit coloanele centrale de susținere ale catedralei se datoresc unui dezechilibru geologic al subsolului milanez care în această zonă a fost foarte bogat în apă freatică. În ultimul timp însă, pînza de apă freatică din jurul Domului a scăzut și ca urmare s-a produs o denivelare de teren : în ultimii zece ani piața Domului s-a scufundat cu 16 cm ! Fatal, dezechilibrul geologic pune în pericol inima orașului !

SE ÎNFĂȚIȘEAZĂ, ASTFEL, opiniei publice italiene, o justificare ; explicația nu este dată decît pe jumătate, căci oricine își poate pune întrebarea : de ce s-a produs această uscăciune a solului ? De ce a secat apa ? Răspunsul a și fost dat ! Toți știu că aceste modificări interne se datoresc faptului că de douăzeci de ani încoace se pompează din acest subsol însemnate cantități de apă necesară atît construcțiilor invecinate cît și funcționării magazinelor, instituțiilor, sălilor de spectacole, băncilor etc. situate în preajma Domului. Speculațiile imobiliare, politica neraționlală de dezvoltare urbanistică începută în 1950 a creat și a lărgit zi de zi golul nimicitor în solida fundație a impunătoarei catedrale.

SITUAȚIA DRAMATICĂ în care se află Domul în ceasul de față a fost prevăzută și dezvăluită public cu trei ani în urmă de prof. Maria Luisa Gatti Perer, promotoarea, în 1969, a primului Congres dedicat Domului din Milano. În cadrul lucrărilor Congresului domnia-sa a afirmat că este neapărat necesar un consult internațional asupra situației îngrijorătoare în care se află Domul, precum și luarea unor măsuri de protejarea lui. S-a dat exemplu — în acest sens — de modul în care în jurul catedralelor franceze se evită înălțarea unor clădiri cu mai multe etaje sau a oricăror construcții masive în timp ce la Milano se procedează exact invers.

SESIZATE DE PERICOLUL SEMNALAT, autoritățile milaneze au numit, în primăvara anului trecut, o Comisie tehnică de analiză a situației. Rapoartele acestei comisii acuză în primul rînd circulația intensă de la suprafață ale cărei efecte nocive se propagă către fundație precum și existența metroului. Prima măsură luată acum un an și jumătate a fost închiderea puțurilor de aducțiune a apei din subsolul Domului. Măsura a fost apreciată ca avînd în prezent același efect pe care l-ar avea „închiderea robinetelor pentru a combate o inundație". Ea a fost luată oricum mult prea tîrziu. Vidul creat de lucrările din ultimii douăzeci de ani pune în pericol viața splendidei catedrale care de șase secole stă solid așezată pe coloanele construite într-un sol bogat în ape. Au fost de ajuns numai douăzeci de ani pentru ca asaltul speculațiilor imobiliare să tulbure echilibrul geologic al centrului orașului.

ASTĂZI, piața centrală a Domului, celebra „Piazza del Duomo", este închisă circulației și în anumite zone nici pietonii nu mai au acces ; nu pentru că pașii trecătorilor ar conta prea mult ci pentru că viața lor în aceste puncte ar fi în pericol în momentul fatal în care legile echilibrului fiind depășite, Domul s-ar nărui peste ei. Golit de viață, izolat ca un bolnav incurabil în marea liniște dinaintea unui tragic deznodămînt, Domul continuă încă să-și mai etaleze splendorile arhitecturale în fața cărora privirile încremenesc : pe de o parte de satisfacția de a le fi văzut, pe de altă parte la durerosul gînd de a nu le mai vedea.

Veronica FERRARINI

PE URMELE LUI MARCO POLO

● Un cunoscut explorator italian, Carlo Mauri, va călători pe drumul parcurs acum 700 de ani de Marco Polo ● Cum va decurge expediția ● Alte amănunte

A refare călare în anii '70 itinerarul străbătut de Marco Polo, cu exact șapte secole în urmă, poate părea cel puțin o dovadă de excentricitate. Inițiatorul acestei călătorii, exploratorul, navigatorul, alpinistul și reporterul Carlo Mauri este, însă, de altă părere. „Dacă nu a mai rămas nimic neexplorat pe Terra, în schimb a rămas nedescoperit omul. De aceea voi face această călătorie și motivul ei mi se pare suficient de întemeiat. Călare, precum Marco Polo, voi reface, de la Veneția la Pekin, „drumul mătăsii", probabil cea mai veche cale de comunicație între locuitorii Occidentului și cei ai Orientului".

Ideea i-a fost sugerată lui Carlo Mauri în timpul unei emisiuni de televiziune la care participa, alături de celebrul navigator Thor Heyerdhal și de nu mai puțin cunoscutul Michel Siffre, cel care a petrecut două sute de zile singur, fără ceas, în adîncurile pămîntului. Tema emisiunii era... curajul. În timp ce Mauri susținea că pentru el curajul reprezintă o „cultură", o „educație", o „valoare dobîndită de conștiință cu ajutorul inteligenței" el a primit un telefon de la un profesor din Monza, care era dornic să știe dacă Mauri ar fi gata să refacă călătoria lui Marco Polo de la Veneția la Pekin cu mijloace animale, cum făcuse precedesorul său cu șapte sute de ani în urmă. Răspunsul a fost un „da" curajos.

După ce a citit și recitit „Milionul", cartea în care predecesorul său a descris fabuloasa sa călătorie, Mauri a trasat pe hartă itinerarul. Plecarea de la Ayas, de pe coasta nord-vestică a Turciei (din Veneția în Turcia Marco Polo a călătorit pe mare) de unde traversînd Turcia prin locuri istorice, cît mai departe de arterele asfaltate, grupul va trece în Irak. Apoi la Bagdad, caii vor fi abandonați, în favoarea unei călătorii pe Tigru, pe ambarcațiuni cu pînze asemănătoare cu cele ale lui Marco Polo. După ce va traversa Golful Persic pînă la strîmtoarea Ormuz, expedița va debarca pe teritoriul persan. În continuare, temerarii expeditionari vor reface drumul lui Polo spre Kenuan care, alăturîndu-se unei caravane a străbătut un drum extrem de dificil mergînd noaptea, ziua fiind nevoiți să se adăpostească sub corturi din cauza căldurii toride. Dar greul de abia va începe căci după Kenuan urmează... deșertul, unde pentru prima oară Marco Polo a călătorit pe o cămilă ; se pare că e destul de greu să te obișnuiești cu... mișcările ondulatorii pe care acest animal le face în mers.

Următoarele ținuturi sînt cele afgane, loc de întîlnire a patru mari țări, unde Polo l-a întîlnit pe „Bătrînul Muntelui", o figură legendară cu aură de vrăjitor.

Trecînd de Herat, caravana lui Carlo Mauri va străbate apoi „acoperișul lumii", munții Himalaya. Cu caravanele care și astăzi o traversează vor trece prin pasul Wakhjir, la cinci mii de metri altitudine, după care prin valea Wakhan vor ajunge în China.

Plecarea va avea loc în aceste zile iar voiajul va dura circa un an.

Cine sînt membrii acestei expediții ? Carlo Mauri, pe care l-am prezentat mai sus, Ermanno Di Carlo și... fiul lui Mauri, Luca, în vîrstă de 14 ani, pe care tatăl său s-a bucurat să-l ia la insistențele soției, după mai mult de o lună de gîndire, în speranța că o astfel de experiență de viață îl va ajuta să se maturizeze.

Oficialitățile italiene, cele ale țărilor prin care va trece expediția au promis tot sprijinul temerarilor călători.

Carlo Mauri la antrenament împreună cu fiul său, Luca Mauri.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

DEȘI ÎN DOUĂ RÎNDURI

S-A CONSTATAT DECESUL.

FETIȚA... TRĂIA!

Un accident de mașină, două consultații medicale făcute în grabă și un părinte care nu vrea să creadă ceea ce i se spune...

Ultimele zile de vacanță erau pentru Rita Etienne, o fetiță belgiană de nouă ani, cele mai prețioase. Cît e ziua de mare nu contenea cu jocul în grădina casei. Spre seară, aproape în fiecare zi, o prietenă, Karine Licoppe, venea s-o ia la plimbare. În seara aceea pe la orele 18,30, cele două prietene au găsit de cuviință să „organizeze" o întrecere Să vadă care aleargă mai repede. Se aflau, cam la 200 de metri de casa părintească, din str Montagne des Aveugles, cînd alergînd, au ajuns pe o străduță îngustă. Asfaltul le-a părut mai primitor. Deodată brusc, de după colț s-a ivit o mașină. Vizibilitatea fiind nulă, accidentul nu a putut fi evitat, deși mașina nu circula cu viteză mare. Rita a fost lovită și proiectată pe caldarîm Karine a înmărmurit de groază Prietena ei nu dădea nici cel mai mic semn de viață. Cunoștea un medic care locuia în apropiere. S-a dus să-l cheme. Deranjat oarecum, acesta a însoțit-o pe fetiță pînă la locul accidentului. După o sumară examinare, a pus diagnosticul : fetița decedase. Între timp sosise și Salvarea. Sanitarul a refuzat s-o ia pe Rita, susținînd că nu transportă trupuri neînsuflețite.

După cîteva minute, alergînd, a sosit și tatăl fetiței. Adusese cu sine un pled călduros, ca s-o acopere. Zadarnic a căutat să convingă „Salvarea" s-o transporte la spital. Poate s-ar mai fi putut face ceva... Sărmanul tată, nu a renunțat la ideea de a-și salva copilul. Cu ajutorul unui trecător, a transportat-o sub un copac și a acoperit-o cu pledul. A fugit emoționat să caute un medic. Fără s-o știe, a nimerit la cel care venise prima oară. După multe argumente, a izbutit să-l convingă să se deplaseze. Acesta, a examinat din nou fetița, — tot grăbit și a confirmat primul său diagnostic. **Atunci cînd ești tată, nu te poți lăsa convins, chiar, și de afirmațiile unui medic. Speri. Chiar și în fața evidenței. Fetița lui nu putea muri. În firavul trupușor trebuia să mai fie o fărîmă de viață. Ceva tainic, nedeslușit, îi șoptea că nu trebuie să se dea bătut. Să mai încerce. Ori și ce ! Așa a făcut și Paul Etienne, căruia nu-i venea să creadă că totul este definitiv pierdut. La un moment dat, a ridicat pledul, să mai privească atent chipul palid al fetiței. Să deslușească pe delicatele ei trăsături, dacă în trupul acela a mai rămas un strop de speranță. Privirea tatălui s-a oprit apoi asupra pieptului micuței. A simțit că i se înrourează ochii. A sezizat un mic, aproape imperceptibil oftat. Deci, nu se înșelase. Fetița lui trăia. S-a repezit ca un nebun la primul telefon public și a chemat salvarea. Veacuri i s-au părut cele cincisprezece minute de așteptare. Dar, în momentul cînd a văzut-o ridicată în mașină, totul i-a părut mai limpede. Trecuse prima fază de groază. Acum era în drum spre spital, în drum spre viață. Medicii de acolo, s-au dovedit plini de abnegație. Cu o viteză uimitoare fetița se afla în sala de reanimare. Munca a durat mult. A fost trudnică. Se punea problema dacă subțirelul fir de viață nu se va frînge, mai înainte ca oxigenul salvator să-și facă efectul ? O echipă întreagă de medici „lucrau" în preajma ei. Unii efectuau masajul cardiac, alții injecții simultane în membrele superioare și inferioare cu substanțe tonice, alții supravegheau scurgerea optimă a oxigenului spre plămînii fetiței. Diagnosticul era grav : traumatism cranian.**

★

Ore îndelungate, trudnice. O noapte întreagă echipa de inimoși medici n-au părăsit căpătîiul fetiței. Dar în zori, chipurile lor erau luminate de un zîmbet. O salvaseră.

(S-a petrecut în septembrie 1972, în Belgia).

SPIRALE

DANTELĂ VECHE

de Eugen BARBU

Cu Traian Lalescu se pune o problemă curioasă în analizarea poeziei. Poate fi poezia numai grațioasă ? Poate ea fi numai paseistă ? Înduioșată ? Patetică la modul cel mai modest posibil ? Poate ea să se țină numai în niște balamale imuabile, numite delicatețe suavă ? S-a spus la fel despre poezia lui Anghel care avea, de asemenea, o fire delicată, bună, dar ce-i cu poezia lui ?

Iată niște întrebări tulburătoare. Nu sînt pentru duritățile cu orice preț ale lexicului, violarea cuvîntului are loc în unele spectacole lirice în focuri înălțătoare de cuvinte frînte, incendiate și muncite ca fierul adus la roșu, și ele, aceste spectacole plac și au rămas peste timp cu toată savoarea lor, mirosind a zgură și a incendiu, cum au fost și rateuri în alte cazuri pentru că nu ajunge numai violența. Poezia este totuși o ocupație misterioasă. Probabil că ea este și o știință sau numai un instinct sublim, poate este ceea ce se numește numai inspirație, dar, vai, poet mare fără cenzură proprie nu cunosc. Poet mare fără cultură mare nu am aflat.

Despre Traian Lalescu știm că scrie versuri de foarte multă vreme. El pare un timorat, un timid, un delicat, un negrăbit, cum afirmă singur. Stimez respectul pentru foaia albă, dar marile poeme nu cer necesarmente fotografia autorului și datele elaborării. Se pot scrie lucruri nemaipomenite într-un minut de geniu și se pot construi capodopere ratate inițial în lungi ani de gestații și reluări. Nu migala garantează singură o înaltă gradare a cuvîntului. Nu timpul lung e în stare să dea acel infailibil luciu, strania iradiere a poemului mare. Sau nu numai asta. Există un imponderabil, o adaptare la atmosfera lirică din jur, cum există o capacitate de a anticipa în poezie pe care o au geniile, primite mai totdeauna cu nedumeriri, cu proteste, cu contestații pentru că gustul comun privește în urmă, nu înainte.

Ce se întîmplă așadar cu Traian Lalescu, poet nobil, fără îndoială, cu un mare respect pentru cuvînt ? Impresia generală după lectura volumului în discuție este de o mare irealitate, de întîrziere, de neaderare la nici o formulă. Poetul este egal cu sine, pare a nu fi ieșit din carapacea proprie. El a rămas undeva în timp și așteaptă un tren electric care să-l proiecteze într-o gară lirică modernă, dar sufletul său a întîrziat pe vechiul peron al plecării. Nu vreau să fac și eu literatura în marginea literaturii ! Traian Lalescu din generozitate și înduioșare își cîntă vechii amici de cafenea, cafeneaua însăși, cu tot acel farmec de demult el unei boeme apuse care vedea în *Capșa* sau *Cafe de la Paix*, adevărate catedrale românești ale poeziei. Poetului îi scapă însă suflul nou al liricii. El pare a ignora orice model deși din cîte știu este un om de carte. Nu vreau să-l împing pe calea imitației, dar parcă un crivăț rece ar fi trebuit să mai înghețe acest suflet rămas la armonicile provinciale. Traian Lalescu mi se pare un Bacovia edulcorat, să nu se supere, fără tragedie ca acela. Stampele sale au luciul mort bacovian și infinita tristețe a promotorului nostalgiilor de margine de țară, atitudinea tristă, dar, ei, acestei atitudini triste parcă-i lipsește ceva : *„Un șvarț stringea în jurul lui, grămadă / Poeți firavi, îndrăgostiți de stele / Înghesuiți pe două canapele / La adăpost de crivăț și zăpadă / Prin nori de fum se înălțau castele / Cu turnu-nfipt în cer, ca o bravadă / Iar visele se revărsau cascadă / Peste-acalmia gravei cafenele / Spre mesele cu domni și domnișoare / Cu buze moi și cu purtare-aleasă / Porneau platourile adormitoare / Și-n dulcea atmosferă de farniente / Acolo-n fund, la cea din urmă masă / Mocneau vulcani, se înfruntau curente"*. Vedeți dv. cum să vă explic : subiectul este propice unei poezii de atmosferă și cafeneaua a fost cîntată de mulți poeți. Poate că stilul belaliu topircenist sau acela de swing al lui Minulescu s-ar fi potrivit mai bine, aici ecoul este, cum am spus bacovian, dar Traian Lalescu *explică* și poezia nu explică niciodată nimic, ea ESTE SAU NU ESTE, se naște din nimic și din cuvinte obișnuite, dar mortarul spiritual are ceva care poate fi în același timp o scoică moartă sau o perlă strălucitoare. Sigur că există la poetul în cauză o infinită, superbă sensibilitate : *„Dantela veche doarme liniștită/ Uitată de-o bunică-n fund de ladă/ Mai răspîndind o undă de ispită/. Din moleșala-i caldă de zăpadă/ A-mpodobit o frunte de mireasă/ Sau a sălțat pe sîn de fată mare/ Valsînd cu ea, asemeni ei frumoasă / În săli de bal, sub raze sclipitoare/ Sparg lacătul, să fur dantela veche/ Sub degete să-i turbur melodia/ Și o înalț, ducînd-o la ureche/ Să-mi înfășor în vraja-i Poezia."* Ideea poemului e nobilă, dar, vai, personificarea dantelei mi se pare fatală și o ireversibilă greșeală de concepție. Aici puteau fi folosite sonurile unei materii vechi, evocatoare, și nu materialitatea ei. Confuzia poetului este de tot mare pentru a-i ierta această scăpare de vedere. *Ballo in maschera* are virtuți de evocare : *„Astă seară, Doamnă, este bal mascat/ Rochia fermecată vă așteaptă-n scrin/ S-a oprit la poartă, sub un cer senin/ O caleașcă veche, dintr-un veac uitat/ A pătruns lumina-n sălile de bal/ (Anul una mie nouă sute doi)/ Se rotesc în valsuri crinoline moi / Și s-au prins în horă măști de carnaval/ Nu știu ce vă-ndrugă un marchiz pedant/ Pe terasă, Doamnă, ați fugit de el/ Și vă urmărește un Pierrot galant/ Iată-l : vă recită. Doamnă, un sonet : / Și apoi, în taină, un gingaș rondel/ I-ați promis, sfioasă, primul menuet"*... Atmosferă, o paloare a cadrului realizînd trecerea timpului, afumarea tabloului din pricina vremii nemiloase, dar de fapt rămînem numai la exterior, la cronică rimată. Anecdotica supără cel mai mult, totul e prea precis pentru ca să nu deranjeze. Marii pictori, dacă nu se irită amicul meu, Traian Lalescu, exagerau în peisaj sau portret un amănunt. El, acel amănunt dezechilibra totul sau tocmai de aceea recrea realitatea. Nu-i un secret ceea ce scriu aici. *Ultimul Gondolier : „E sărbătoare azi la Bellagune/ Gondola albă va porni spre cer/ O va conduce blîndul gondolier/ Pe-un drum de vis, desprins dintr-o minune/ Redeșteptînd uitate primăveri/ Și melodii pe nevăzute strune/ El va visli în noaptea de cărbune/ Plutind din Azi spre umbrele de Ieri/ Se vor urca-n gondola fermecată/ Îndrăgostiții dintr-un alt veleat/ Un frac străvechi și-o rochie demodată/ Tu, Barba Hecco, plimbă-i ca-n trecut/ Și cîntă cum de mult n-ai mai cîntat/ Sînt umbre-n jurul meu ? Mi s-a părut"*. Totul e perfect aici : se folosește o formulă clasică : sonetul, rimele nu sînt trase de păr, cadrul venețian obligă la nostalgii aflate deja în memoria noastră afectivă. O explicație pusă sub titlu ne anunță inițial că poezia e dedicată unui gondolier de 99 de ani care a murit după ce a văzut un secol minunea orașului lagunelor. Perfect. Totul perfect. În afară de o mortificare pe care neîndrăzneala sau negreșit a așternut-o ca pe un strat de praf peste, altfel splendida poezie.

FILMUL BULGAR ÎN FESTIVAL NAȚIONAL

Aflată săptămîna anterioară în plin „festival național", cinematografia bulgară se găsește într-o perioadă de căutare stilistică, marcată de atingerea unei medii profesionale în cadrul varietății tematice, medie capabilă să devină element de pornire pentru creații de valoare. Această ultimă ediție festivalieră, fără să ne fi pus tocmai în fața unei pelicule de mare valoare, s-a dovedit grăitoare asupra deschiderii tematice și căutărilor stilistice. Deși n-a fost preponderent, filmul de actualitate a lăsat o bună impresie, îndeosebi prin pelicula regizorului Ludmil Kirkov „Pleacă băiatule" (scenariul Gheorghi Misev), seducător prin francheța relațiilor dintre personaje, în majoritate tineri la vîrsta absolvenței, prin ascuțimea intențiilor satirice și prin interpretarea ce confirmă o excelentă actriță — Nevena Kokanova și un foarte talentat tînăr — Filip Trifonov, actor de o mare sensibilitate, cu un umor particular, ușor mirat în fața contactelor sale neașteptate sau cotidiene cu viața și oamenii. Același actor, prin spontaneitate și căldură dă consistență unui personaj situat în anii imediați Eliberării, însetat de dăruire, luminat de credință și încredere. „Ca un cîntec" (scenariul : Slavcio Dudov ; regia : Hristo Piskov și Irina Aktaceva), departe de a fi numai evocarea unei perioade frămîntate, de prime transformări materiale și spirituale, urmărește prin chiar personajul de 18 ani, condensarea speranței și entuziasmului. Situată în realitatea imediată, acțiunea filmului „Afecțiune" urmărește încercările unei tinere de a-și defini locul său în viață și între problemele complexe ale realității, de a-și formula propriile concepții despre dragoste, morală, datorie. Deși a fost încoronat cu „premiul special al juriului" la festivalul de la Varna, filmul mi s-a părut mai bogat în intenții decît în finalizări, plutind într-o mare măsură la suprafața stărilor, conflictelor și atitudinilor.

Două ecranizări au fost selecționate pentru a fi prezentate juriului și publicului. Cea dintîi „Datura" (scenariul : Slav Karaslavov ; regia Athanas Traikov) actualizează o tragedie consumată într-o familie de țărani săraci în anii '30, urmărind mecanismul alterării conștiinței în condițiile istorice și sociale date. Filmul suferă de teatralism și, static fiind, îngreunează receptarea tensiunii. În schimb pelicula lui Metodi Andonov, pe un scenariu de Nikolai Haitov, „Cornul de capră" (care rulează și pe ecranele noastre), o baladă națională tragică, se distanțează de restul producției prezentate, fiind, de altfel, filmul ce a primit „premiul publicului" și premiul I al festivalului. Reconfirmînd un mare scenarist : Haitov și lansînd o tînără interpretă — Katia Pascaleva, totodată, mi se pare a fi o importantă cucerire stilistică, definitorie pentru cinematograful național bulgar.

Mai puțin interesantă ca în alți ani, prezența filmului de animație aproape nu s-a făcut simțită pe ecranele festivalului, devenind un moment de slăbiciune, cred eu, ușor de înlăturat de regizorii animiști, altădată încununați cu lauri în competițiile internaționale. În aceeași situație s-ar părea că se află și filmele documentare dintre care doar „Rădăcinile soarelui răsare", datorat lui Velo Radev (regizor de lung metraj artistic), o mărturie sensibilă, dar nu deosebit de inspirată despre Japonia, a suscitat interes.

Televiziunea a fost prezentă cu două pelicule noi din serialul „La fiecare km", a căror acțiune s-a deplasat de această dată, în anii de după eliberare.

Am lăsat în mod special pentru final filmul încununat cu „Roza de aur", un omagiu marelui luptător și om politic Gheorghi Dimitrov, „Nicovala și ciocanul", care urmărește desfășurarea procesului de la Leipzig. Pelicula, lucrată cu seriozitate documentară, poartă semnătura lui Christo Christov pentru regie, Luben Stanev și Ivan Radaev, cu colaborarea lui Wolfgang Ebeling pentru scenariu, avînd ca interpret principal pe Ștefan Ghețov.

Florica ICHIM

AMINTIRI DESPRE LIVIU REBREANU

de Horia OPRESCU

Pe Liviu Rebreanu l-am rugat, în 1936, să prefațeze un volum, ce alcătuisem, omagial, în amintirea lui Ion Creangă. A prinit cu bunăvoie iar cartea a apărut în condiții grafice excepționale, ilustrată de pictorul decorator Kiriacov. Redau un scurt fragment din amintita prezentare a romancierului : **„Simplu, naiv, curgător, în aparență de un firesc la îndemîna oricui, Ion Creangă întrunește toate darurile și frumusețile acumulate în povestirile poporului, roade a nenumărați povestitori anonimi în nesfîrșite timpuri (...) Marea artă, singură, posedă asemenea daruri miraculoase (...) Alături de Eminescu, Caragiale și Coșbuc a devenit stîlp de temelie al literaturii românești..."**

Așa reda, în sinteză, puternicul prozator al României, pe hitrul povestitor moldav, stîlp la temelia prozei noastre, atunci în formație.

Interpretarea, lucidă, asupra virtuosului humuleștean, o dovedește autorul lui „Ion" și cînd vorbește de alți mari creatori, străini. Socot, de aceea, potrivit să dau la lumină asemenea mărturisiri făcute mie, în atitea fericite ore de taină...

Îmi amintea, spre pildă, că Dostoievski, contemporan cu Balzac (deși cu vreo două decenii mai tînăr), păstra, acestuia, o adevărată veneratie. Neștiind decît puțintel franțuzește, Dostoievski se trudea să-l citească pe autorul favorit, **în original.** Deși avea la îndemînă majoritatea lucrărilor traduse în rusește, se ostenea totuși, zile și nopți de-a rîndul, ajutîndu-se de dicționare.

— Această veneratie, preciza Rebreanu, pentru cei mai înzestrați, am dovedit-o și la alți artiști, nu doar scriitori. Spre pildă, Richard Wagner — un inovitor într-ale artei muzicale — și-a părăsit patria spre a se stabili un timp, la Paris. De ce ? Fiindcă aflase că, acolo, într-o colecție particulară, se păstrează, în autograf, partiturile lui Beethoven. Săptămîni de-a rîndul, într-un elan euforic Richard Wagner transcria, cu mînă proprie, partiturile nemuritorului compozitor. Și Rebreanu preciza că, Wagner, doborît de admirativă melancolie, suspina : „Ce-am mai putea crea, noi, cînd Beethoven a dat lumii Simfonia IX-a..."

În modesta vilă de la Valea Mare-Argeș, Rebreanu se retrăgea mai degrabă să lucreze de cît să se odihnească. Aici se recrea îngrijind de pomi fructiferi, de stupi, de legume, după învățăturile aflate în feluritele tratate de specialitate...

Dimineața era fericit să umble cu picioarele goale prin iarba udă de rouă. Îl însoțea zburda lui **Ursei,** cîinele din ogradă.

Minca și bea sobru. Dar avea unele preferințe culinare. De pildă, mămăliguță în pături ; iar vinul, toamna, îl pregătea singur, din cei cîțiva araci de vie ce creșteau, chivernisiți tot de el.

Era meloman. Prefera muzica grea, simfonică.

Iubitor și cunoscător al cerului spuzit de stele, cerceta noaptea, asemeni unui astronom amator, imensitățile cerești cu o lunetă, anume. Nutrea o vagă nădejde că va descoperi o stea nouă, ori vreo cometă...

— Va fi un astru intitulat **Rebreanu** ! — am exclamat aflîndu-i tainica speranță.

— Nicidecum ! mi-a răspuns după o scurtă gîndire. **Dacă voi avea norocul, acel depărtat corp astral se va numi România.**

Norocul nu l-a slujit ! Și mă gîndesc, în ordinea asta, ce ecou ar fi avut în spiritul lui, primul zbor al unui om în cosmos. Pentrucă, amintindu-ne că performanța lui Gagarin s-a petrecut în 1961, ne dăm seama că scriitorul nostru ar fi avut, atunci, 76 de ani. Precum, în timpul celor dintîi aselenizări, realizate de americani, în 1969, Rebreanu împlinea 84 ani. Vîrstă venerabilă, firește, dar nu imposibilă de atins. Însă un prea vitreg destin a făcut ca forța, poate cea mai mare a epicii române, să fie pierdută la abia 58 de ani : în septembrie 1944.

ECOURI • ECOURI

Viața compozitorului Giacomo Puccini constituie subiectul filmului care se turnează în prezent în Italia sub conducerea regizorului Sandro Bolchi. Alături de interpreții consacrați ca Alberto Lionello și Ilaria Occhini, pe generic figurează o prezență inedită : cunoscuta cîntăreață de muzică ușoară Nada. În fotografie : Nada și Alberto Lionello într-o scenă din film.

IN STUDIOURILE din Roma s-au turnat primele secvențe ale unei noi serii (trei episoade) cu comisarul Maigret. În rolul principal, actorul italian Gino Cervi.

CASA DE DISCURI „Electrecord" pregătește în perioada imediat următoare unele înregistrări interesante. Din categoria discurilor de muzică simfonică fac parte : „35 de variațiuni pentru pian pe un vals de Diabelli" de Beethoven (la pian — Gheorghe Halmoș) ; A. Corelli — „Concerti grossi în do minor op. 6, nr. 3 și în sol minor op. 6, nr. 8" și A. Vivaldi — „Simfoniile nr.1 în do major și nr. 2 în sol minor" (ambele pe același disc) în interpretarea orchestrei de cameră fără dirijor a Filarmonicii Naționale din Varșovia ; Dimitrie Cuclin — „Simfonia nr. 16 în sol major „Triumful păcii" cu orchestra simfonică a Radioteleviziunii dirijată de Emanuel Elenescu.

Este în curs de apariție un disc de muzică corală intitulat „Miniaturi corale preclasice" în interpretarea corului de cameră „Madrigal", dirijat de Marin Constantin.

Muzica ușoară va fi reprezentată prin : Dida Drăgan și Dan Spătaru (ambii pe același disc). De asemenea, vor apare cu cîte un disc Pompilia Stoian și Aurelian Andreescu. Un disc de 25 cm diametru va prezenta melodii de Alexandru Mandy. Va fi pregătit un disc de muzică ușoară cu Kisfalassy Balint, Zeitz Gabriela și Banyasz Istvan. În seria „Legende românești" va apare „Meșterul Manole".

MARELE PREMIU al orașului Lugano — Elveția, a fost decernat tînărului grafician gălățean Dumitru Cionca pentru ciclul de lucrări intitulat „Neliniște". Aflată la cea de-a XI-a ediție, Bienala internațională de gravură „Bianco e nero" de la Lugano a devenit una dintre prestigioasele manifestări artistice internaționale. Alături de lucrările lui Dumitru Cionca, în această expoziție au mai figurat lucrări semnate de graficienii Ethel Lucaci Băiaș, George Leolea, Octav Grigorescu și Iosif Teodorescu.

TEATRUL NAȚIONAL „Vasile Alecsandri" din Iași anunță deschiderea stagiunii 1972/1973 în ziua de 9 octombrie 1972, ora 19,30 cu **„Iașii în carnaval"** de Vasile Alecsandri în regia Cătălinei Buzoianu și scenografia lui Mihai Mădescu.

DUPĂ o lungă filmografie cuprinzînd numai comedii, actorul și regizorul american Jerry Lewis s-a hotărît să realizeze primul film dramatic din cariera sa „Ziua în care clovnul a plîns".

PARTICIPANTĂ la Concursul internațional de pictură „Italia 2 000", ediția 1971, organizat de Asociația artiștilor profesioniști Vanvitelli, pictoriței Sanda Sărămăt i s-a decernat ca premiu „una mostra personale" în 1972 — expoziție organizată și deschisă pe spezele Asociației. Vernisajul acestei expoziții va avea loc, în seara zilei de 30 septembrie, la galeria Vanvitelli din Napoli. Cele 10 picturi în ulei ce alcătuiesc simeza expoziției sînt compoziții inspirate din viața și munca cotidiană a femeii — „Culesul", „Înserare", „Discuție", „Floarea soarelui", flori și naturi moarte.

MICA ENCICLOPEDIE

„OPERA COMICĂ" ȘI... SERIOASA EI INFLUENȚĂ ÎN MUZICĂ

de L. SĂRĂȚEANU

În timp ce „lumea selectă" a capitalei franceze urmărea, la „Academia de muzică", Operele scrise și montate de Lulli și Rameau, veselele bilciuri, pline de pitoresc și culoare, trăiau seară de seară feeria „farselor" și „comediilor" muzicale ce atrăgeau, în fața scenelor improvizate de trupele de ambulanți, mii și mii de oameni. Parisul veacului al 18-lea vedea astfel triumfînd nu numai Opera cultă dar și ceea ce trebuia să se numească „Opera comică" de sursă populară — și care avea să exercite, în ciuda numelui, o serioasă influență asupra evoluției muzicii în general și asupra acestui gen special de spectacol care este opera.

Succesul „Operei comice" nu s-a produs, însă, fără dificultăți. Ilustrele personalități care conduceau „Academia de muzică" și „Comedia franceză" (așezămînt deja venerabil) nu vedeau cu ochi buni atracția pe care o exercitau acei „vagabonzi", descinși din căruțe și care cîntau, recitau, făceau toate „giumbușlucurile" din lume, stîrnind ropote de aplauze. Iată de ce, folosindu-și influența asupra autorităților, „Academia de muzică" obținea un ordin care interzicea „saltimbancilor" să cînte, în timp ce „Comedia franceză" obținea un al doilea ordin care le interzicea acelorași „creatori" să joace farse și comedii. O clipă, în bilciul Saint-Germain, sau în bilciul Saint-Laurent, a coborît tristețea. Dar numai o clipă, căci inventivitatea spiritului popular are resurse nenumărate. Ambulanții au avut ideea de a compune... pantomime în care acțiunea să fie întreruptă din cînd în cînd de către un cîntec. Și pentru că interpreții n-aveau voie să cînte, publicul a fost invitat să o facă el însuși. La momentul fixat pentru „muzică", un panou cît toată scena era derulat în fața spectatorilor. Pe el erau scrise cuvintele cîntecului. Se alegea de obicei o melodie cunoscută, astfel încît cei adunați la „comèdie", intonau noul text plini de încîntare, în timp ce, pe scenă, actorii mimau. „Opera comică" își dovedea astfel vitalitatea și — după lungi dezbateri — se obținea, în 1716 din nou dreptul de a se reprezenta de către actori spectacole în care cîntecul, dansul și dialogul se întrepătrundeau.

Primele lucrări ale genului, nu străluceau însă printr-o muzică de prea bună calitate. Dar „Opera comică" franceză avea să primească un ajutor substanțial din partea „Operei-bufe" italienești. Aceasta, născută din „marea operă" care conținea, la început și momente comice, se caracteriza printr-o linie simplă și grațioasă, familiară și accesibilă. Și dacă „Opera comică" se conforma îndeosebi mitologiei feeriilor, „Opera-bufă", plină de realism, aducea pe scenă crîmpeie din viața meșteșugarilor de la orașe, sau a țăranilor. Totul se succeda pe o muzică antrenantă și plină de culoare. La 4 octombrie 1746, prima capodoperă a genului, „Slujnica stăpînă" de Pergolese e reprezentată la Paris. Ea nu e luată în seamă. Dar, cîțiva ani mai tîrziu, repusă în scenă, începe să cucerească un număr tot mai mare de admiratori. Astfel încît Parisul artistic cunoaște vestita „ceartă a bufonilor", spectatorii împărțindu-se între susținătorii vechii „Opere" franceze și entuziaștii partizani ai „Operei bufe".

În dispută intervine și Jean Jacques Rousseau care, după cum se știe, era nu numai marele scriitor, dar și un muzician apreciat în acea vreme și care într-o „Scrisoare asupra muzicii franceze" declară că, dacă „limba franceză este prin excelență a filozofilor și înțelepților", în schimb, ea este «prea puțin propice poeziei și de loc propice muzicii». Cîtă „dreptate" avea enciclopedistul, urma să se demonstreze foarte repede. Într-adevăr, puțin timp după discutata lui „Scrisoare", Rousseau compunea el însuși muzica unei fermecătoare opere, „Ghicitorul Satului" — pe un text francez, bineînțeles. Și această operă, jucată în 1752 la Paris, obținea un succes considerabil.

Dar disputa și mai ales experiența „Operei bufe" italiene avea să dea un nou avînt „Operei comice". Compozitori ca Philidor, Monsigny sau Grétry aveau să creeze lucrări de mare răsunet și care marcau victoria definitivă a unui gen creat de Parisul popular. Acest gen, altădată hulit, urma, de altfel să pregătească și calea reformei „Operei grele" care, prin Gluck, renunța la severitatea „steifului" și caracterul ei solemn, cîștigînd în grație și accesibilitate și dobîndind o nouă tinerețe, plină de sevă și trăinicie.

Au fost recent descoperite

CELE MAI VECHI CULEGERI FOLCLORICE DIN BRAN

În Arhiva Muzeului culturii românești din Scheii Brașovului se află un prețios Codice miscellaneum, de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, autori fiind frații Leonte și Bucur Puscariu și Popovici, dascăli originari din Comuna Sohodol — Bran. Manuscrisul are 130 de pagini și pe lîngă diferite texte de o importanță deosebită prin conținutul și vechimea lor este și oratie de nuntă. Ea reprezintă una dintre cele mai vechi culegeri folclorice din Bran, sfaturi gospodărești, un mic dicționar greco-român și tot aici este și cea mai veche colindă românească din Țara Bîrsei.

Autorul acestei descoperiri este muzeograful **MANOLACHE MIHAI** care ne-a furnizat de altfel toate aceste informații. Întrebîndu-l care este importanța lucrării, domnia sa ne-a spus :

— Academia Republicii Socialiste România are în posesia ei manuscrisul nr. 4 616, considerat ca cel mai vechi text de colindă de stea. El datează din 1788. Textul descoperit de noi este anterior, 1 787, de unde și valoarea lui.

Dar noutățile abundă. Interlocutorul nostru, prin lucrările aflate, restituie istoriei culturii românești încă o serie de „momente" și lucrări.

SIGILIUL LUI ANTON PANN : Pînă acum nu a fost redat nicăieri. Recent a fost găsit pe o scrisoare adresată reprezentanței obștești din Scheii Brașovului, datată din 9 ianuarie 1852. Sigiliul are forma ovală, în mijloc cu o liră și la bază inițialele A.P. în caractere latine.

ȘASE MANUSCRISE ALE LUI NICOLAE BRĂTESCU : Nicolae Brătescu, compozitor român, trăitor în epoca Unirii Principatelor Române a rămas aproape necunoscut, ne spune muzeograful Manolache Mihai. Numele său nu este pomenit în lucrările de sinteză ale lui George Breazul și Viorel Cosma. Cele șase manuscrise datate între 1857 și 1861, recent găsite în arhiva Muzeului din Scheii Brașovului demonstrează o operă extrem de vastă — mai mare decît cea a lui Anton Pann Conținutul manuscriselor este de natură folclorică Nicolae Brătescu a adunat din popor o serie de melodii, pe care muzeograful le studiază împreună cu Constantin Cătina, directorul Casei de Creație.

MANUAL ȘCOLAR CU VALOARE DE CRONICĂ : Și mai este vorba de spiritul modern în care se preda istoria la începutul veacului trecut la școala din Scheii Brașovului. Hortensia Chițu, bibliotecară la Muzeul din Schei, a descoperit în tratatul de geografie al lui Nicola Nicolau informații despre „Crăiia franțuzească", care pînă în acest an 1814, martie 18, se stăpînea"... etc., etc. Și specialistul vede aici valoarea de cronică. Întîmplările sînt redactate și tipărite chiar în perioada cînd se petreceau. Nicola Nicolau era un negustor brașovean, însetat de cultură și atent la evenimentele epocii sale. El a predat ca dascăl la școala din Schei și lucrarea sa numită „geografia sau descrierea pămîntului", tipărită la Buda în 1814 a fost inclusă în programa analitică a școlii. Tovarășa Hortensia Chițu ne dezvăluie cu emoție și un alt capitol important : istoria Chinei sau Hinei cum îi spunea, înfățișată de la paginile 129 pînă la 181 inclusiv.

Se descoperă aici nu numai un text vechi important ca atare, ci și interesul celor de la acea epocă de a accepta evenimentul la zi în lecția școlară, captînd interesul și curiozitatea copiilor.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 1 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.15 Gimnastica pentru toți. 8.30 Cravatele roșii. 11.10 Mari muzicieni la București. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Înainte de ridicarea cortinei. 14.10 Hochei pe gheață : Cehoslovacia — Canada. 14.45 Muzica la noi acasă. 15.35 Roadele pămîntului. 16.35 Autograf. 17.00 Noi descoperiri arheologice în R. P. Chineză. 17.15 Parada modei de toamnă-iarnă. 17.35 Concurs internațional Dirt-Track. 17.50 Melodii celebre în dans. 18.00 Laureații ai Concursului internațional de la Hertzogenbosch — Olanda. 18.30 „Civilul". 18.55 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Muzică populară. 20.20 Filmul „Secretul de la Santa Vittoria". 22.35 Pekin în sărbătoare. 22.55 Telejurnal. PROGRAMUL II : 12.30 Promenada duminicală. 20.00 Flica Soarelui. 20.30 „Pană Lesnea Rusalim" operă de Paul Constantinescu. 21.50 Săptămîna culturală bucureșteană. 22.05 Mannix.

LUNI 2 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză. 18.00 Căminul. 18.40 Scena. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.15 Formații muzicale studențești. 20.30 Contele de Monte Cristo. 21.20 Peștera vîntului. 21.40 Să înțelegem muzica. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.10 Orășelul lui Așchiuță. 20.40 Ghișeul. 21.00 Sub cupola circului. 21.20 Romantic-club. 22.45 Cronica literară.

MARȚI 3 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Teleșcoală. 10.00 Curs de limba engleză. 10.30 Salut Germain. 11.05 Căminul. 11.45 Promenadă duminicală. 12.30 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă. 18.00 Cum vorbim ? 18.20 Nuntașii Bihorului la Agrigento. 18.45 O sută de ani de la înființarea Asociației Generale a Lucrătorilor din România. 19.05 Vedete ale muzicii ușoare. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Județul Alba. 20.20 „Robespierre" de Romain Roland. 21.35 Itinerar suedez. 21.55 Selecțiuni din „Țara surîsului" de Lehar. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Anicka merge la școală. 21.30 Viața economică a Capitalei. 21.50 Tineri interpreți. 22.25 Telex tehnico-științific. 22.35 Dicționar muzical-distractiv.

MIERCURI 4 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Itinerar suedez. 9.25 Nansen. 10.00 Curs de limba franceză. 10.30 Județul Alba. 10.50 Anicka merge la școală. 12.20 Peștera vîntului. 12.40 Telejurnal. 15.55 Fotbal : Levski-Spartak Sofia — Universitatea Cluj. 18.00 Muzică. 18.20 Caleidoscop cultural-artistic. 18.50 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Recital Radu Boureanu. 20.30 Filmul „Hirosima dragostea mea". 22.05 Panoramic științific. 22.20 Vedete ale muzicii ușoare. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 România în lume. 20.30 Portativ '72. 21.15 Agenda. 21.25 Prin expoziții bucureștene. 21.40 Seară de balet. 22.00 „Contele de Monte Cristo".

JOI 5 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 România în lume. 9,35 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Curs de limba rusă. 10.30 Micii meșteri mari. 11.00 Filmul „Hiroșima, dragostea mea". 12.35 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Teleconferința de presă cu tovarășul Octavian Groza, ministrul energiei electrice. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Județul Arad. 20.20 Retrospectivă Walt Disney. 21.10 România, țara mea de dor. 22.00 Tinerii despre ei înșiși. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 România, țara mea de dor. 22.00 „Civilul". 22.35 Cărți și idei.

VINERI 6 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Teleconferință de presă. 9.35 Balade și cîntece bătrînești. 9.45 Desen animat. 10.00 Curs de limba germană. 10.30 Județul Arad. 10.50 Delfinul Flipper. 11.30 Retrospectivă Walt Disney. 12.20 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză. 18.00 Legile în dezbatere publică. 18.15 Satul contemporan. 18.50 Anchetă pentru scriitori și cititorii lor. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Un pahar în plus. 20.40 Filmul „Din nou despre dragoste". 22.10 Teoriile „democratizării capitalului" și realitatea. 22.35 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Biblioteca pentru toți : Nicolae Iorga. 21.15 Agenda. 21.25 Microrecital Renata Vasilescu. 21.40 Cluburi sportive bucureștene. 22.00 Film documentar : ASALT. 23.15 Dans și muzică de pretutindeni.

SÎMBĂTĂ 7 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Nicolae Iorga. 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Teleenciclopedia. 10.50 Ancheta TV : Un pahar în plus. 11.30 „V-am rezervat un loc". 12.30 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerete, dans. 19.00 Reportaj despre Dresda. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremiera. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Emisiune muzical-distractivă. 22.20 La 1 000 metri peste... Salle. 22,40 Telejurnal. 22.50 Săptămîna sportivă. 23.00 Romanțe și muzică distractivă. PROGRAMUL II : 16.30 Agenda. 16.40 Muzică populară 16.50 Reportaj bucureștean. 17.10 Întîlnire cu opereta. 17.30 Filmul „Cei mai frumoși ani".

Clepsidra

RĂDĂCINILE CRISTALULUI

de Constantin VIȘAN

Soarele dispăruse doar de cîteva minute. Dar frigul care începuse să adie prin casele noastre ne da senzația că ne aflăm la o distanță neliniștitoare de razele lui. Și la urma urmei, era o doză de așteptat în această senzație. Între noi și astrul de foc se afla o crustă de gheață de 200 de milioane de ani : vestita peșteră glacială Dobsinska. Am găsit-o în inima muntelui slovac Duca. Porțile ei de cleștar s-au deschis în fața noastră, lăsîndu-ne să pășim într-un peisaj de basm polar, în palatul unui rege nordic. Un rege care și-a adus la curte arhitecți fantaști, bijutieri iscusiți, ingenioși modelatori de statui, punîndu-i să-i înalțe palat fără seamăn. Îndrăgostiți peste măsură de opera lor, meșterii Palatului de gheață continuă să-i adauge în permanență frumusețe. Cu migala și răbdarea posibile doar la temperamentele glaciale. Picătură cu picătură. Coloane modelate în milioane de ani. Pagode de alabastru așteptînd zadarnic glasul lui Budha. Marea sală a tronului... Sufrageria pe masa căreia au încremenit pentru veșnicie superbe cupe de șampanie. Le privesc cu admirație și mă gîndesc la meșterii sticlari de la Moser. De-aici vor fi învățat ei să facă sticla să cînte. Cîtă asemănare între stalactitele și stalagmitele admirate în peșterile vestite din Munții Tatra și cristalul lă fel de vestit care impodobește vitrinele magazinelor cehoslovace. Cristalul de Bohemia... Aici își are rădăcinile frumusețea lui atît de prețuită, atît de invidiată, atît de jinduită. În Palatul de gheață de la Dobsinska, în minunile de calcar de la Macocha și Demanoska, în salba feerică de grote săpate de-a lungul mileniilor în țara lui Smetana. Cîntă ca niște orgi culorile și formele fantastice ale stalactitelor și stalagmitelor. Așa cum cîntă în vitrinele Muzeului din Moser modelele pereche ale giuvaerelor de cristal pornite în lume din mîinile meșterilor din această capitală a sticlei, înnobilate cu sunetul purității.

Nicu CONSTANTIN — Al. LULESCU și ORCHESTRA „ROȘU și NEGRU"

Prezintă premiera :

„Reținеți mese dintimp!"

In curînd la ATLANTIC BAR

cu :

DUMITRU FURDUI — MICHAELA BALABAN — NAE LĂZĂRESCU

cîntă : IOANA ILIANT (laureată a festivalului de muzică ușo

HEMATOLOGIE

ÎN ATENȚIE: ACCIDENTELE DE CIRCULAȚIE SANGUINĂ

Anemii, leucemii, transfuzii — probleme de actualitate ale medicinii moderne, în asistența medicală de urgență.

Hematologia. În obiectivul cercetării : sîngele. Vehiculul fluid al vieții. Poartă cu el și clipa morții, dar și sensul profund, nedestructibil al continuității. Nicăieri nu este imprimată cu atîta claritate filiația între generații. Moștenirea pe care am primit-o și pe care o transmitem mai departe. Prin această creionare în fugă vrem să reamintim importanța unei discipline medicale, legată, firesc, de toate celelalte. Problemele puse, progresele din acest domeniu (dar se poate spune oare „domeniu", cînd întregul organism uman este interesat ?) se reflectă în starea de sănătate a populației actuale și viitoare, în asistența sanitară. Cea de a III-a Conferință națională de hematologie, întrunind laolaltă interniști, pediatri, medici de laborator, transfuzioniști, hematologi, ș.a.m.d. poartă această largă semnificație. Iar temele de mare actualitate — anemiile și leucemiile, hemopatiile maligne și transfuziile — au atras participarea la întîlnirea de la București a unor reputați specialiști din străinătate.

În articolul nostru de astăzi ne propunem însă să ne oprim asupra unor noutăți, unor progrese care aparțin Centrului de Hematologie, București. Interlocutor, **directorul Centrului, dr. VLAD APĂTEANU**, cel care în ultimul deceniu, a semnat împreună cu dr. Gh. Grigoriu posibilitatea și realizarea, în numeroase variante a transplantului de măduvă osoasă.

— Ultimele noutăți ale Centrului de Hematologie ?

— În producția de preparate, derivate din sînge, anul acesta am pus la punct imunoglobulinele umane specifice, dintre care cele mai interesante sînt imunoglobulina antivariolică, antitetanos, antirujeolic, dar mai ales imunoglobulina anti D.

— De ce „mai ales" ?

— Pentru că previne izoimunizarea gravidelor cu RH negativ. Această izoimunizare poate duce la boala hemolitică a noului născut, o situație care se tratează cu mult mai greu decît se previne. Și tot „mai ales", pentru că, reușind să-l producem noi, la nivel calitativ comparabil cu cel de pe piața externă, evităm importul acestui produs foarte, foarte scump, acoperind necesitățile interne. În acest sens avem o strînsă colaborare cu toate centrele de recoltare de sînge și secțiile respective, reprezentînd o acțiune pe tot teritoriul țării.

— Centrul de Hematologie ne sugerează poate în primul rînd cea mai frumoasă imagine de solidaritate umană, pentru că alături de medic, chemat prin profesiunea lui în ajutorul unui om în pericol, e omul perfect sănătos care vine din proprie inițiativă să doneze sînge. Dar această acțiune implică și o dublă responsabilitate.

— Și în acest sens, putem comunica, între altele o realizare din ultimul an. Punerea la punct a unor tehnici de triaj, de control al donatorilor pentru antigenul Australia și care ne permite să micșorăm riscurile inerente în transfuziile de sînge. E o tehnică de determinare, pentru care noi producem reactivii și cu ajutorul căreia se va face controlul tuturor donatorilor din țară.

— Bolile de sînge sînt boli cu determinare genetică. Ar fi cred interesant pentru cititori de știut că aceste acțiuni de investigare se fac în sensul cunoașterii, prevenirii acestor boli.

— Ca urmare a unei teme de cercetare privind tot teritoriul țării, atît din punct de vedere al diagnosticului cît și al cunoașterii statistice, s-a făcut o reorganizare a diagnosticului și evoluției unor boli : hemofilie, enzimopatie eritrocitară, și hemoglobinopatii. Cu această ocazie s-au atacat și domenii mai puțin studiate. O serie de anemii inexplicabile, pînă acum, vor fi mai corect diagnosticate și tratate putîndu-se lua măsuri profilactice.

— Ce înseamnă, în aceste cazuri, profilaxie ?

— Cunoscînd din prima copilărie eventuala existență a unor astfel de afecțiuni congenitale, se pot lua atît măsuri de ordin medical cît și privind îndrumarea profesională sau sfaturi de întemeierea familiei. Unui hemofilic trebuie să i ce sugereze anumite profesiuni compatibile cu posibilitățile sale. De obicei, se știe din fragedă copilărie dacă e sau nu un hemofilic. Am avut însă chiar în această vară un caz, un tînăr de 18 ani. S-a lovit la genunchi, și a făcut un hematom disproporționat față de lovitura primită. Nu știuse pînă atunci că are hemofilie. Din fericire, se poate interveni și stopa posibilitatea de a evolua spre anchilozele obișnuite la asemenea bolnavi. De altfel, preocupări speciale sînt legate de organizarea asistenței bolnavilor de hemofilie, prin creșterea producției de plasmă antihemofilică, de factor VIII liofilizat și încă un produs ușor de preparat — crioprecipitat. Pentru că în hemofilie lipsește de fapt o singură proteină care poate fi luată de la donatorul de sînge. Cu aceste produse, repartizate pe teritoriul țării, acolo unde bolnavii de hemofilie sînt în evidența centrelor, se poate face o bună asistență medicală de urgență, asistență pînă acum insuficient organizată. Actualmente o comisie de experți ai Ministerului Sănătății a elaborat un plan de măsuri ce va fi aplicat în 1973. Se prevede aici producția de factori antihemofilici, îmbunătățirea diagnosticului cu tehnici speciale, măsuri de orientare profesională ca și înființarea unui serviciu de reabilitare funcțională a acestor bolnavi deja cu anchiloze, prin diferite tratamente care să îndepărteze atrofiile datorate imobilizării. Nu aș vrea însă să închei lista ultimelor realizări ale Centrului de hematologie București, fără a menționa încă cîteva din produsele noi. Am făcut un standard de hemoglobină, important la etalonarea fotometriei hemoglobinei. Pentru determinarea ei. De acest studiu au nevoie toate laboratoarele clinice din țară. Autorul lui, dr. Poppa Cecil împreună cu ing. Sorin Tutelea de la Institutul de Fizică Atomică a mai realizat și un numărător electronic de globule, o invenție brevetată, care permite efectuarea a sute de determinări pe zi. Mi-aș îngădui să amintesc aici și o realizare a industriei chimice farmaceutice într-o problemă interesînd nu numai hematologia clinică ci și transfuzională și de laborator. Mă refer la înființarea în cadrul Uzinei de medicamente București a unei secții de materiale de recoltare, conservare și perfuzie de sînge din material plastic. Este un progres important în asistența medicală de urgență.

Catinca MUSCAN

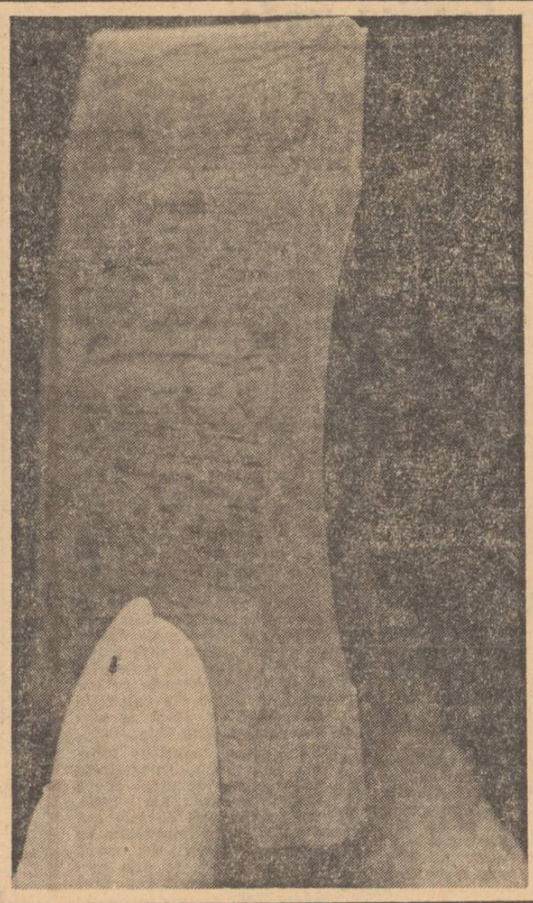

Preferați pentru mobila dv. „lemnul de nuc" de... plastic

Va fi aproape imposibil, afară dacă nu sînteți chimist, să distingeți dacă lemnul din care este confecționată mobila este într-adevăr de nuc sau de plastic. De stejar — stejar sau dintr-un material sintetic, ș.a.m.d. „I.C.I. Plastics Division" din Anglia a prezentat recent un nou vinilin rigid numit „Welvic" MRO/652 care seamănă cu lemnul. Poate fi tăiat, fără însă să lase rumeguș sau așchii, poate fi prelucrat în orice formă, dindu-i-se aspectul fibrelor de lemn, sau suportînd fantezia picturală sau sculpturală a arhitectului de mobilier. Nu vă temeți, se pot bate în el cuie, așa cum se bat în orice lemn. Este ignifug și dacă uitați țigara pe marginea unei asemenea mese, nu vă îngrijorați. Se stinge singură ! Aici, după cum se observă, se deosebește net de lemn. Iată așadar chimia creînd, la cerere, material, „lemnos" cu cele mai variate destinații în ce privește prelucrarea, folosirea și varietatea.

ERGOMETRIE

PERFORMANȚELE MUSCULARE DEPIND ȘI DE INTELIGENȚĂ

Mușchiul este motorul și randamentul său depinde de conductor. Altfel spus, efortul muscular este un fenomen reflex psihologic. Între doi atleți concurînd în aceeași competiție, cel care cîștigă este într-un anume sens cel mai „inteligent". Este o inteligență care depinde de cunoașterea organismului.

La această ediție a Olimpiadei de la München de cîte ori auzeam spunîndu-se la sfîrșitul unor probe: Nou record olimpic ! Nou record mondial ! — ne întrebam, oare cît de departe poate fi împinsă limita performanțelor sportive ? ! Cercetări recente par a răspunde uimirii noastre.Într-un articol semnat în revista „Science et Vie" de către Gérald Messadié, ni se afirmă un lucru de mare simplitate și de o logică perfectă, dar ca orice „lucru simplu" el este bazat pe temeinice cercetări științifice, adesea însă... neglijate. Ne referim la medicina sportivă, nu însă la acea parte „reparatorie" ci la aceea de cunoaștere și stimulare a organismului uman. Într-o cursă de automobile, spune Messadié, campionul este cel care a știut să exploateze optim posibilitățile mașinii sale. Nu întîmplarea, nu norocul este determinant. Diferența între un mușchi și un motor de automobil rezidă în două puncte: mușchiul arde carburanți diferiți (catabolismul) și reconstituie acești carburanți din rezultatul arderii (anabolism). Carburantul prim al mușchiului: adenozina trifosat (A.T.P.). De notat și faptul că nu avem în mușchi, nici în organism, un „rezervor" de A.T.P. Acest carburant este sintetizat continuu, la... cerere.

Să ne referim doar la cîteva date care să ne sugereze cît de cît această importanță a cunoașterii și a folosirii inteligente a potențialului de care un tînăr sportiv dispune. Cifrele de combustie sînt astăzi cunoscute. Am dori doar să menționăm că „funcționînd" la un regim maxim, corpul nu poate să extragă din rezervele sale decît 260 de calorii per kilogram din greutatea corporală, iar procentul maximal de acid lactic este atins la capătul a 35 de secunde aproximativ. Se poate deduce că un sportiv de 80 de kg nu poate spera să ardă decît 20 800 de calorii în regim maxim, „regim" neputînd depăși 35 de secunde. E interesant că acest „regim" este comparabil celui obținut cîndva de unele automobile sportive, echipate cu compresoare (ca Mercedes SSKL). Coincidență amuzantă: compresorul nu putea să fie menținut decît 35 de secunde ! Deci, un sportiv este interesat să întîrzie cît mai mult momentul cînd va recurge la „compresor", adică la acest regim maxim. Evident, regimul alimentar trebuie să fie foarte bogat în calorii și, dacă antrenamentul ar putea apărea ca un raport greutate-efort, atunci e sigur că rolul principal în rentabilizarea energiei cheltuite îi revine creierului. Stabilirea programului este deci esențială. Un sportiv nu se va antrena pînă la limita forțelor sale, pînă cînd va cădea sleit de efort. El știe că cei 800 de mușchi ai săi mobilizați nu-i vor putea furniza decît un anume capital de energie, pe care el trebuie să-l administreze cît mai bine. Controalele electromiografice au permis, de pildă, verificarea faptului că centrii nervoși care comandă servo-mecanismul mușchilor acționează într-un răstimp de a douăzecea parte dintr-o secundă. Dacă servo-mecanismele sînt automate, într-adevăr, inscrierea lor într-un „program" muscular trece prin subconștient, care comandă cheltuielile energetice, pe baza informațiilor nervoase. Bineînțeles, și starea de spirit, starea afectivă a sportivului influențează performanța lui, prin acțiunea hormonală. Hipertensivă și vaso-constrictoare, adrenalina, de pildă, care este produsă de glandele suprarenale sub efectul unor emoții, accelerează ritmurile cardiac și respirator. Dar stimularea endocrină intervine mai ales asupra desfășurării „programului" și mai puțin asupra „conținutului" său.

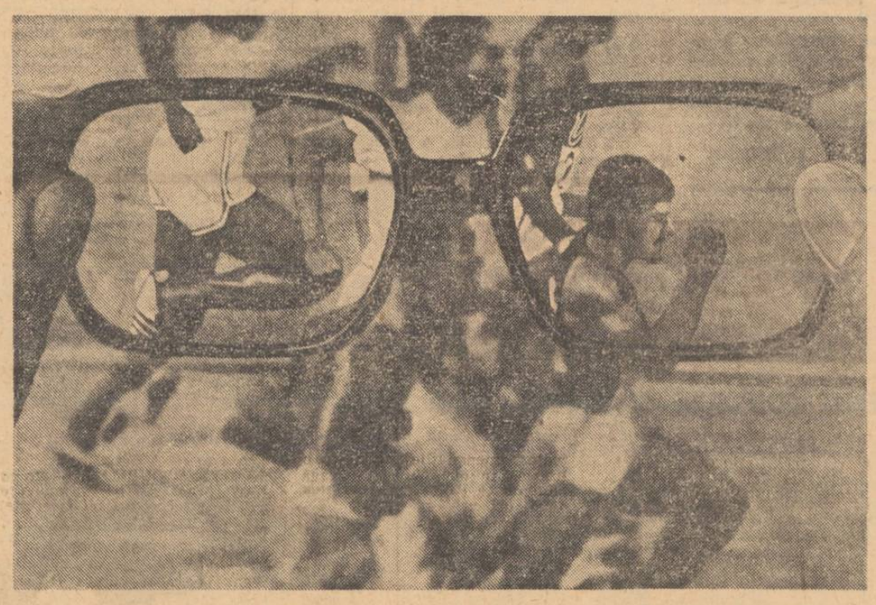

Așadar, de ce inteligență în obținerea performanțelor corpului ? Inteligență în sensul de cunoaștere și controlul cît mai bun al funcționării organismului. Ca să se evite orice pierdere inutilă de energie, să se poată întîrzia stadiul critic cînd acidul lactic amenință să blocheze efortul timp de vreun sfert de ceas și de a obține cea mai bună performanță cu minimum de energie. Există astăzi o sumă de aparate și instrumente care măsoară gradul de oboseală musculară, dar mai important este altceva. Așa cum afirma Alfred Heild, unul dintre responsabilii sportului în Republica Democrată Germană (pe care-l cităm cunoscînd și rezultatele obținute la actuala Olimpiadă): „rezultate în sport vor putea obține doar cei care sînt capabili să urmeze studii serioase". Și, conchide Messadié: „există și în sport o aptitudine asemănătoare cu cea pe care unii o au pentru matematică sau pentru artă și care ar putea la rîndul ei să dezvolte inteligența din care s-a născut această aptitudine".

SCHEMA „ADAM" A FOST ABANDONATĂ

Dr. Norman Wakefield de la Universitatea Monash din Melbourne, Australia, a descoperit la est de Statul Victoria, în vecinătatea unui torent, urma pașilor unui mic amfibian. Se plimba pe aici acum 355 de milioane de ani. Record de vechime pentru emisfera sudică. Mai importantă însă este semnificația lui. Pentru că, la aceeași epocă, acum 350 de milioane de ani, un alt amfibian, asemănător se plimba prin Groenlanda. Cînd a fost descoperit Ichtyostega, din Groenlanda, s-a spus : iată primul vertebrat care a pus piciorul pe uscat. Și iată, pentru a cita oară în ultima vreme, „primul" amfibian, „prima" reptilă, „primul" mamifer și... „primul" om sînt descoperiți în serie, atacînd deci cu probe materiale, cu mărturii indiscutabile ideea fenomenelor unice, nemaiauzite. Specialiștii în paleontologia umană, sprijinîndu-se pe o recoltă bogată de fosile, au demonstrat de altfel falsitatea schemei adamice.

Micul animal descoperit de dr. Wakefield sugerează că mari mutații pot să se producă simultan, în locuri complet diferite. Poate ca răspuns la anumite condiții de viață.

LABORATORUL ÎN CARE SE „FABRICĂ" VIAȚA...

...este o moleculă. Cea a acidului dezoxiribonucleic (A.D.N.), o înlănțuire precisă, codată, de mii de atomi purtători ai ereditații. Pînă de curînd, biologii, în urma unor analize perseverente, a unor anchete minuțioase, indirecte, nu reușiseră decît să construiască modele teoretice ale A.D.N.-ului ai cărui atomi erau prezenți ca niște mingi de plastic multicolore împletindu-se într-o dublă elice. Era o imensă victorie și iată-ne acum spunînd „nu reușiseră decît" atît. Se credea că mai departe nu se va putea merge. Dr. Gareth Thomas de la laboratorul Lawrence din Berkeley, universitatea din California, urmărește mai „îndeaproape" cel mai secret proces al vieții, la microscopul electronic de la Toulouse (unul dintre cele două, cele mai mari din lume), la 3 000 000 volți. Lungimea pe care o are e atît de uluitoare, încît nu-și crede ochilor. Trimite datele prietenului și colegului său, dr. Robert Glaeser, la Berkeley. Da, așa e. Cu cît microscopul electronic e mai puternic, cu atît poți obține un timp de observare mai lung, înainte ca acizii aminați să fie distruși. Cei doi vor spune apoi : cu un microscop electronic de 5 milioane de volți, se va obține o imagine reală a lanțului molecular al A.D.N.-ului, ceea ce va permite lectura în direct a codului genetic.

DRUMUL E GATA. AȘTEAPTĂ ÎN MAGAZIE, ÎN BALOT. ÎL ÎNTINDEM ?

Dialogul ar putea părea că e scos dintr-un film științifico-fantastic. El va putea însă fi curînd cît se poate de real. Un nou drum ce poate fi construit între o localitate și un punct oarecare izolat la cîțiva kilometri depărtare nu se face azi bătînd din palme. Și este întotdeauna impresionantă suma necesară construcției de drumuri, este uimitor cît efort, cîtă mînă de lucru, ce materiale trebuie folosite pentru amenajarea terenului. În primul rînd. Recent însă s-a inventat o peliculă de plastic, ale cărei proprietăți face posibilă crearea unui drum solid, suportînd și traficul de mare tonaj, într-un timp inimaginabil astăzi. Pe orice teren, oricît de accidentat, oricît de impropriu ar părea, în lipsa unor complicate și asidue lucrări (și evident mult costisitoare) se întinde acest covor din fibre sintetice (vezi imaginea), ce poartă denumirea „P.R.F. 140 in Cambrelle". E o idee a inginerilor englezi care au ales pentru demonstrație o regiune bîltită din estuarul riului Lune, în nord-vestul Angliei, întinzînd aici un drum experimental. Pelicula de plastic se usucă repede, lasă vegetația la locul ei, are o bună rezistență chimică și promite economii în proiectele viitoare ale construcției de drumuri. Imaginația autorilor de romane științifico-fantastice se pare că rămîne mult în urma realității tehnice.

— Este o regiune unde s-ar putea face un hotel turistic de mare succes. Teren accidentat, vedere splendidă... Din păcate, nu este pînă aici nici un drum. Și a începe acum construirea unor drumuri, pe asemenea teren... Deși, ce climă e aici, ce frumusețe !

— Să prospectăm terenul. Mergem ? Miine dimineață luăm mașina și dăm o fugă.

— Nu e drum de mașină, tocmai aici e problema.

— Nu e drum deocamdată. Pînă miine dimineață e tot timpul. Cîți kilometri sînt ?

— De la șosea... sînt vreo douăzeci de kilometri.

— O clipă. (Face un număr de telefon). Alo ? Aveți douăzeci de kilometri de șosea, gata ? Excelent ! Ia o hartă și notează traseul noii șosele de miine. Ce lățime am dori ?

SEISMOLOGIE

CATACLISMELE NATURALE POT FI PREVENITE ?

• Valurile seismice, teribile dezlănțuiri ale naturii • „Tsunami" — un strigăt de alarmă • Cercetări recente demonstrează că oamenii pot prevedea apariția uriașelor valuri seismice.

Uriașele valuri seismice care se precipită rapid spre țărmuri, asaltîndu-le pe neașteptate, sînt cu mult mai periculoase decît cele mai puternice cicloane. Acest fenomen poate fi socotit, datorită dezastrului pe care îl poate produce, o dezlănțuire a naturii, dintre cele mai teribile. Pentru a înțelege mai bine ravagiile produse de valurile seismice — în cursul istoriei umanității ar fi fost înregistrate circa o mie de asemenea fenomene — este destul să dăm un singur exemplu. Abătîndu-se asupra coastelor japoneze, în dreptul localității Sanriku, în anul 1896, ele au smuls de pe țărm, în numai un minut, 30 000 de oameni.

Sînt numai cîteva decenii de cînd oamenii de știință au început să studieze în mod serios acest cataclism natural, „tsunami", cum este denumit de către japonezi. Cercetările au debutat în direcția cunoașterii momentului producerii cutremurelor de pămînt submarine ; aceste cutremure dau, de fapt, naștere valurilor seismice. Și, totuși, seismologia este singura știință care poate prevedea seismele. Din această cauză, noțiunile științifice de regionalizare a cataclismului „tsunami", mai exact spus definirea gradului de pericol al valurilor gigantice, pentru o zonă geografică sau alta, a dobîndit o importanță specială.

În urma cercetărilor efectuate pe parcursul a mai multor ani s-au putut desprinde unele concluzii destul de interesante și valoroase. Violența unui „tsunami" este cauzată nu numai de intensitatea tremurăturilor scoarței submarine, ci și, într-o mare măsură, de adîncimea oceanului din apropiere de țărmuri, de contururile litoralului. Valurile seismice sînt, deci, mult mai periculoase pentru golfurile strîmte și micile întinderi ale apei în uscat. Asemenea porțiuni săpate în țărmuri există în Peninsula Kamciatka, în Insulele Kurile, în insula Honshu, Alaska și pe litoralul de vest al Canadei. Cunoscînd acest lucru, savanții sovietici au recomandat transferarea așezării omenești din apropierea vărsării fluviului Kamciatka, într-o zonă neprimejdioasă. Procedînd la studierea statistică a fenomenului „tsunami", savantul japonez Kumiti Iida a reușit, după cîțiva ani de muncă, să conceapă o scară specială, ce i-a permis să determine probabilitatea apariției fenomenului, ținînd seama de cutremurele de pămînt din arhipelagul nipon.

Cunoscînd procedeul savantului japonez, dr. Serghei Soloviov, directorul Institutului de cercetări complexe al Centrului din Extremul Orient al Academiei de Științe a U.R.S.S., de la Sahalin, a reușit, în urma cercetărilor, să-i lărgească aria de aplicare. Actualmente, determinările cu ajutorul scării lui Kumiti se pot face nu numai pe baza cutremurelor din insulele japoneze, ci și a celor ce se produc în oricare regiune a Pacificului

Prin acest procedeu se poate indica magnitudinea minimală a cutremurelor de pămînt care dau naștere la valuri seismice. Fără ea, este imposibil să se poată crea un sistem sigur de avertizare.

În vederea studierii acestui fenomen complicat al valurilor seismice, fizica și matematica au fost solicitate din plin. Analiza matematică a dovedit că valurile sînt mult mai periculoase atunci cînd ele se propagă perpendicular pe mișcările solului, ce au loc în timpul cutremurelor de pămînt. Observațiile întreprinse în Kurile și în Kamciatka au confirmat acest lucru.

Cu toate că se cunoaște geneza valurilor seismice, omenirea nu este în stare, în prezent, să lupte activ împotriva cataclismelor pe care le provoacă. Și, totuși, s-a realizat ceva : știința le poate prevedea.

„DUETUL" DINTRE O „FLOARE" ȘI UN PEȘTE

Plonjorii din mările calde și în special cei din Oceania au observat de cîțiva ani o asociație curioasă, între două ființe abisale : anemona sau actinia gelatinoasă, nefastă tuturor viețuitoarelor care-i trec prin preajma tentaculelor și un mic peștișor vărgat în roșu și portocaliu, denumit Amphiprion.

Actinia are aspect de crizantemă, fiind fixată cu partea de jos a corpului. Doar tentaculele îi sînt mobile și garnisite cu celule veninoase, numite nematoblaste, care paralizează prada. ce astfel este antrenată spre gură Amphiprionul în schimb, care abundă pe recifii de corali intră și iese în deplină siguranță dintre brațele pline cu venin, ba uneori chiar se freacă de tentaculele care par să-l mîngîie cu tandrețe sau dispare în interiorul anemonei, apoi reapare, execută salturi, se reintoarce la adăpostul său...

Secretul acestui „duet" se numește științific comensalism și constă din servicii reciproce : Amphiprionul efectuează curățenia tentaculelor și a gurii anemonei, fapt bine cunoscut pînă acum în cazul egretei albe de la tropice care curăță bivolii de căpușe sau în cel ai crabilor care fac toaleta spatelui iguanelor uriașe din insulele Galapagos Dar ce este mai important : Amphiprionul devine prin coloritul său strălucitor și mișcările sale iuți un punct de atracție pentru pești mari și voraci care se năpustesc asupra lui. În acest moment el se îndreaptă cu viteză spre anemonă, fiind însoțit, firește, de dușmanul său, care intră inocent în capcana de tentacule ce se închide aproape instantaneu deasupra lui.

Cînd nu-i poate asigura hrană „proaspătă", vie, Amphiprionul aduce redutabilei sale prietene anumite resturi organice. Cousteau a reușit să filmeze chiar Amhiprioni aducători de hrană, după ce în prealabil a aruncat în apă bucăți de pește.

S-a crezut mult timp că Amphiprionii sînt imuni față de veninul anemonei dar această credință a fost total zdruncinată atunci cînd s-a observat că și acești pești pot fi uciși de „florile" otrăvitoare, căci anemona nu tolerează decît Amphiprionii proprii (unul, pînă la trei) și nu și pe ai vecinei. Ea își recunoaște „valeții" probabil printr-un mesaj electric, hormonal sau de gusturi.

Dar cu ce recompensează actinia hrana, îngrijirea, curățenia oferită de Amphiprion ? Prin faptul că ea constituie un adăpost pentru adult și-i protejează ouăle.

Servițiile aduse de „valetul" anemonei sînt recompensate, anemona îi dezarmează dușmanii, îl apără de animalele de pradă care-l vînează Este una dintre multiplele forme de adaptare la condițiile ambianței.

În loc de Cronica modei

TOAMNĂ BUCUREȘTEANĂ

Un sfînt obicei sau poate doar o „cuminte" rutină ne îndeamnă, pe noi, femeile, la începutul fiecărui anotimp să îndulcim sezonierele indeletniciri casnice (în cazul de față, de pildă „savantele" conserve sau gemurile sau gogoșarii în oțet...) cu precipitate și subtile căutări de modă. Luăm la rînd magazinele, privim, pipăim, cîntărim în palmă stofe, mătăsuri, încercăm pantofi și poșete și ce mai ține de arsenalul nostru vestimentar.

Dacă e toamnă, vrem stofe mai groase, dar moi, mai altfel colorate decît vara, dar să nu contravină — doamne ferește — culorilor pe care le vrea moda ; vrem pantofi comozi, dar dacă se cer cu tălpi groase, pe aceia îi căutăm. Firește, cu moderația impusă de silueta, înălțimea, vîrsta noastră, deși, uneori, le mai trișăm cu bună-știință. Mai vrem și poșete noi, adică modele noi și mînuși asortate. Dacă se poate, cerem și pălării frumoase și eșarfe și...

Tot un sfînt obicei sau poate tot o „cuminte" rutină ne obligă să comparăm, să nu ne sfiim să provocăm o confruntare între ceea ce vrem și ce s-ar putea — sigur, s-ar putea — găsi. Nepărtinitoare dar și necruțătoare constatăm că...

Magazinele de confecții sînt pline ochi de taioare, pardesie și chiar paltoane. Stofe frumușele, mai ales cele gen tweed și în special, stofele în carouri mari, din care sînt făcute pardesiuri foarte tinerești (magazinul „Eva") ; modele destul de moderne dar prea puține, atît de puține, încît, dacă n-ar diferi țesătura, ai crede că multiplicarea prea generoasă a acelorași croieli se datorește unei iluzii optice. Ah, dar nu e iluzie !

Au sosit stofe noi, indigene sau din import. Au culori foarte deschise — bej, galben, verde, bleu — și țesătură delicată. Cele din magazinele „Romarta" și „Caleidoscop" ne-au plăcut cu deosebire. În schimb, stofele mai groase, de palton, se lasă încă așteptate. Cele pe care le-am văzut nu sînt darnice nici ca țesătură, nici în privința coloritului. Mai sînt și tare departe de ceea ce am admirat la Tîrgul de mostre, ediția 1972. De pildă, blănurile sintetice, pentru care ghizii de la standurile respective ne recomandau să facem comenzi la magazinul „Gioconda". Nici pomeneală. Magazinul nu preia nici o comandă. Or fi știut ghizii ceva — că doar n-au inventat — dar și magazinul respectiv știe, ce știe probabil... fabrica ale cărei produse le desface. O mică neconcordanță ?

Prevăzătoare, am căutat și țesături pentru seară. Mîine, poimîine, vine revelionul și știți cum sîntem noi, ne trebuie ceva nou ! A apărut catifeaua pan, dar parcă s-au vorbit toți să ne îmbrace doar în albastru și în verde... Albastrul este electric iar verdele cam mohorît și negru nu prea există. Se găsește și voile georgette importat. Ne-ar surîde dar — doamne — cine o fi ales imprimeurile ? Afară de cele în dungi și de unul cu desen mai viu, nu mai ai la ce-ți opri ochii. În aceste condiții rămînem la mătăsurile noastre naturale.

Sînt sau nu sînt gratioși, pantofii moderni (cu talnă groasă), totuși vrem să-i găsim în magazine. Unde ? N-am avut timp să pliem producția după modă ? Am fost ocupați cu alte modele noi ? E prea devreme ? Așteptăm, fiindcă în afară de magazinul fabricii de încălțăminte „Dimbovița", modele noi nu se pot vedea nici cu cei mai puternici ochelari. Și cîte erau la Tîrgul de mostre !

Pălăriile și mănușile sînt accesoriile nu doar ale unei eleganțe căutate. Printre alte calități, mai țin și cald. Mănușile (din piele, din material sintetic etc.) nu lipsesc. Sînt mai multe și mai plăcut colorate ca anul trecut sau chiar ca în această primăvară. De aceea, nu vrem să întunecăm bucuria cu mici lipsuri în ceea ce privește o mărime sau alta. Pălării se mai găsesc. Dar nu prea sînt modele. Numeroasele șepci cu cozoroc mare (din stofă, fetru, piele sintetică) ne fac să suspinăm după atît de cerutele pălăricare de ploaie din balonzaid sau chiar fiș. Dacă ar auzi cineva și oftatul ăsta...

La poșete, noutățile întîrzie. În schimb, magazinele de artizanat ne oferă cîteva modele reușite : din piele, din in (imitație de sac) sau din aba, toate împodobite cu iscusite broderii de mînă. Foarte plăcută, în aria magazinelor de acest gen, prezența celui deschis în localul nou Case de modă din București a cooperației meșteșugărești.

Privim, comparăm, apreciem, criticăm. E doar început de toamnă și subtilele noastre căutări sezoniere sînt exigente. Parcă e rău ?

L. MARINA

O LINIE NOUĂ ÎN MODĂ

Linia nouă în modă este cuminte, clasică, dar veselă. Predomină culorile reci — griul, negrul și brunul combinat cu verde, roz sau roșu.

1) Revine la modă mantoul trei sferturi din stofă de lînă groasă, *larg, cu revere ample și buzunare mari, aplicate. Se poartă cu o fustă în pliuri dese.*

2) Talor fantezi *cu o fustă foarte largă, în pliuri largi. Material folosit : tweed.*

3) Rochia fără mînecă, din stofă groasă, *închisă de sus pînă jos cu nasturi mari, este purtată cu o bluză cu mînecă lungă sau cu pulovere pe gît.*

4) Paltonul cu mînecă reglan, *închis la două rînduri de nasturi, cu buzunare mari este confecționat din stofă groasă, de culoare gri.*

Desen de Doina LEVINȚA

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

A. T. — Sebeș, jud. Arad. *Ne scrieți că : „din cauza celor 18 kg în plus ați devenit nefericită și vă petreceți cei mai frumoși ani stînd izolată și mîhnită, departe de toate bucuriile vieții". Nu sîntem de acord cu dv. Nu vă căutați compensații în alimentație. Nu sînt suficiente nici regimurile alimentare drastice. În primul rînd mișcare, sport și voie bună. Vă sfătuim să faceți excursii în grup. Veți reuși să găsiți și prieteni și preocupări interesante care să vă ajute să depășiți starea de spirit în care vă găsiți. La nevoie, vă pot ajuta specialiștii clinicii de endocrinologie din București sau Cluj.*

N. M. — Vatra Dornei. *Veți lua în fiecare seară timp de 10 zile, cîte un drageu de Bergonal.*

I. C. — Suceava. *În cazul unui genum valgum vă adresați specialiștilor clinicii de ortopedie din Iași.*

A. NIRAM — Brașov. *Pentru cefalee, vă recomandăm Antimigrin. Starea dv. psihică va fi ameliorată dacă vi se va aplica psihoterapie dirijată competent și cu răbdare de medicul psihiatru.*

ȘTEFAN IOSAN — Galați. *De ce fuge copilul de acasă, de la școală ? Sînt motivate reacțiile lui sau sînt în cadrul unei afecțiuni psihice ? Acestea sînt problemele care trebuie să fie elucidate.*

Vă sfătuim să internați copilul în clinica de neuropsihiatrie infantilă din București, șoseaua Berceni — spitalul Gheorghe Marinescu. Copilul va fi ținut sub observație și i se vor efectua investigațiile necesare.

DAN ALEXA — Berești, jud. Galați. *Hemograma dv. este în limitele largi ale normalului. Micile oscilații ale tensiunii arteriale pe care le prezentați sînt psihogene în cadrul unei distonii neuro-vegetative. La vîrsta dv. ele nu au o semnificație deosebită. Vă recomandăm : Extraveral.*

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ

PE LUNA OCTOMBRIE

de Dumitru BACINSCHI

Director adjunct științific al Institutului de Meteorologie și Hidrologie

Capriciosul septembrie ne-a confirmat cam devreme că este luna specifică celui de-al treilea anotimp.

Încercînd să estimăm condițiile meteorologice probabile din luna octombrie 1972, am putea spune că ele ar trebui să evolueze asemănător cu cele din luna octombrie 1938, lună luată ca analog.

Din acest punct de vedere, la modul general ar trebui ca în luna octombrie a acestui an temperaturile medii lunare să fie ceva mai ridicate decît valorile normale, multianuale. Excepție ar face a treia decadă a lunii cînd răcirea vremii va crea condiții favorabile pentru producerea brumelor și a primelor înghețuri pe sol. Sub aspect pluviometric ploile vor depăși valorile anuale în nordul țării și se vor apropia de acestea în sudul țării.

Cîteva intervale caracteristice :

1—5 OCTOMBRIE. Cer variabil. Ploi locale în vestul și nordul țării. Temperaturile minime între 4 și 14° iar cele maxime între 16 și 22. Dimineața ceață.

6—10 OCTOMBRIE. Vreme relativ călduroasă. Ploi slabe și burnițe în nordul țării. Temperatura aerului ceva mai ridicată, valorile maxime atingînd și 24 — 26°.

11—19 OCTOMBRIE. Vreme frumoasă, cu cerul mai mult senin noaptea și dimineața. În nordul țării și în zona dealurilor subcarpatice brumă. Temperaturile minime vor oscila între —2° și +8°, iar cele maxime între 16 și 26°.

20—26 OCTOMBRIE. Vremea devine umedă și se răcește. Ploi intermitente și burnițe. Temperaturile minime vor fi cuprinse între —1° și 10° iar cele maxime nu vor depăși 16 — 18°. Pe alocuri brumă.

27—31 OCTOMBRIE. Vremea se va încălzi ușor. Ploile și burnițele vor deveni locale. Temperatura aerului va crește : minimele vor fi cuprinse între 2° și 12° iar maximele între 10 și 20°, local mai ridicate. Seara și dimineața, ceață.

PĂLĂRIA DISCRETĂ

Numele celebrei spioane Mata Hari este folosit în ultima vreme în Italia și Franța pentru a desemna această pălărie cu ajutorul căreia femeia care ar îndrăzni s-o poarte, apare de nerecunoscut. Cei care vor s-o lanseze, îi conferă calitatea de a asigura o urmărire discretă dar eficace — chiar dacă e făcută doar cu un ochi — a comportării soțului...

AEI DI COP

TINERELE GOSPODINE ȘI-AR PUTEA ALEGE

Dintre așa zisele lucruri mărunte pentru bucătărie ne-am gîndit să selectăm azi cîteva „unelte" practice : **Strecurătoarea cu dispozitiv pentru pasat zarzavaturi sau fructe**, ni s-a părut utilă la prepararea supelor, cremelor de fructe, jeleurilor etc.

Suportul pentru uscarea tacîmurilor, din material plastic, este ingenios, mai ales cînd sîntem în pană de... timp. **Dispozitivul pentru tăiat zarzavat** pe care l-am văzut, îmbină materialul plastic cu metalul, este de dimensiuni reduse și își găsește ușor locul într-un raft cît de mic.

DACĂ ȘTIE CINEVA...

Dacă există unități ale cooperației meșteșugărești pentru vopsit „orice obiecte din piele și vinilin", logic e și să fie folosite. Căutam așadar, într-o dimineață, un centru unde să schimbăm culoarea poșetei albe din vinilin — care e încă nouă — într-una mai adecvată toamnei. „Dacă era de piele o primeam", ni s-a tot răspuns, pînă ce responsabilul unei astfel de unități ne-a explicat că de luni de zile nu se primește vopsea specială pentru piele sintetică, deși s-au făcut comenzi. Asta, la București. În alte orașe din țară oare există prețioasa vopsea ? Dacă știe cineva...

VĂ PLAC SABOȚII ?

Poate că vă plac pentru comoditatea lor. Sau nu vă plac pentru că fac zgomot și nu-s prea eleganți. Oricum, saboții, autentici sau prelucrați, s-au impus în modă. Greoaiele sandale continuă să inspire și forma încălțămintei de toamnă și iarnă. Pentru edificare, iată, alături de un sabot puțin sofisticat, cizmulița scurtă cu talpă și toc groase precum și pantoful sport, stil mocasin, cu talpă de crep. Toate reprezintă cele mai noi modele de pantofi purtați pe străzile orașelor europene.

PELERINA FETIȚEI

Pentru nepoata dumneavoastră de 9 ani, stimată cititoare, Carmen Stircea din Iași, am ales această pelerină. Sperăm să vă placă.

Furnituri : 500-550 gr. lînă groasă sau relon, o croșetă nr. 5, trei nasturi, 1 m mătase sau stofă subțire ecosez pentru căptușeală.

Execuția : Se face un lanț de 142-148 ochiuri pe care lucrați un rînd de picioruțe simple iar în continuare un model cît se poate de plin (fără găurele) după preferința dv. La 10-12 cm înălțime, începeți să scadeți, de patru ori pe același rînd. Primul scăzămînt, la 23 de picioruțe — socotite de la bordură — pe ambele părți. La alte 52 picioruțe — numărate tot de la bordură — din nou o scăzătură. Faceți această operație de 13 ori la fiecare al șaselea rînd. Trebuie să fiți atentă să executați scăzăturile odată în dreapta, altă dată în stînga scăzăturii precedente, pentru a echilibra lucrul. La o înălțime de 20-21 cm (socotite tot de jos) faceți două fente (ca pentru buzunare) lungi de 15-16 cm. La 45-47 cm, formați umărul. Două scăzături la 25-27 ochiuri (de fiecare parte) după aceia din nou două deasupra celei precedente. Repetați această operație de șase ori la fiecare al doilea rînd. La 50 cm înălțime — măsurată tot de jos — lăsați pe amîndouă părțile, la fiecare al doilea rînd odată zece, a doua oară cinci și de două ori cîte două ochiuri. Vă opriți.

Gulerul : Faceți un lanț de 40-50 ochiuri, depinde de mărimea răscroiturii pe care o aveți. Lucrați 9 cm de model și vă opriți.

Asamblarea : Montați gulerul, lăsînd însă de-o parte și de alta cîte 4 cm (locul pentru nasturi și butonieră). Bordați apoi pelerina, de jur împrejur cu un rînd de picioruțe simple cu lîna pusă în două. Montați dublura iar apoi coaseți nasturii.

COPIII DV.

pot lua un dejun gustos, compus din 3 feluri de mîncare, cu numai 7 lei, la restaurantele care servesc meniuri pensiune pentru elevi :

— Cișmigiu
— Universitățil
— Carul cu bere
— Feroviarul
— Grivița
— Pajura
— Minerva
— Braseria Grant
— Pensiunea Bulevard
— Moldova
— Select
— Braseria Circului
— Opera
— Orizont
— Rucăr
— Miniș
— Caraiman
— Diham
— Marea Neagră
— Mărășești
— Lacul Roșu
— Izvorul Rece
— Giurgiului
— Unirea
— Prieteniei
— Motanul Negru
— Bufetul Sud
— Bufetul Ulmul
— Bufetul Bucegi

(5447)

Costul unui abonament săptămînal 42 lei

TOAMNA ÎN MAGAZINE

Au sosit modele noi de costume din TEROM pentru bărbați, pardesie din TEROM pentru adulți și copii, rochii din diftină pentru femei și fete, pantaloni din TEROM pentru bărbați...

Iată, adresele magazinelor de unde se pot cumpăra articole de confecții pentru sezonul de toamnă :

— Magazinul „Familia" din str. Lipscani nr. 55 desface confecții pentru adulți și copii.

— Magazinul „Elegant" din Bd. N. Bălcescu nr. 17 — confecții pentru adulți.

— Magazinul „Modern" din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8 confecții pentru adulți.

— Magazinul „Felix" din str. 30 Decembrie nr. 22 vă oferă confecții pentru adulți.

— Magazinul „Julieta" din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1 — confecții pentru femei.

RECOM (5446)

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ...

PENTRU HORTICULTORII AMATORI

MIHAIL COLONELU — comuna Budești, jud. Ilfov. Ați semănat în urmă cu 4—5 ani semințe din diferite soiuri de struguri și nu vă explicați de ce vițele respective, deși sînt viguroase, nu rodesc. Trebuie să știți că în mod obișnuit, vița de vie nu se înmulțește prin semințe ci prin butași nealtoiți (hibrizii producători direcți) sau prin butași altoiți (vițele nobile). Cauzele sînt următoarele:

— Vițele obținute din semințe intră tîrziu pe rod (peste 5 ani) și nu reproduc fidel caracteristicile plantei mame de la care s-au luat semințe;

— în cazul vițelor nobile, la înmulțirea prin semințe, rădăcinile acestora sînt atacate de un dăunător primejdios, filoxera.

DUMITRU POPOV — Brașov. Ați observat la agrișele cultivate în grădină o boală ce se manifestă prin apariția unei pîsle albicioase-cenușii, pe lăstari, și fructe și doriți să cunoașteți modul de combatere. Boala se numește făinare și într-adevăr este foarte păgubitoare deoarece lăstarii și frunzele atacate se usucă, iar fructele se zbircesc și se usucă sau, pe timp umed, crapă și putrezesc.

Pentru combatere, stropiți repetat tufele bolnave cu sulf muiabil în concentrație de 0,4 la sută, sau cu Karatan în concentrație de 01,1 la sută. În cursul lunii septembrie tăiați toți lăstarii atacați, iar mai tîrziu, după căderea frunzelor, e nevoie de o stropire cu zeamă sulfocalcică în concentrație de 10 la sută.

ION MIULESCU — Oravița, jud. Caraș-Severin. Există mai multe produse care pot înlocui zeama bordeleză. Dintre acestea vă recomandăm : Captan 0,2—0,3 la sută și Ortofaltan 0,2 la sută, care au eficacitate și asupra putregaiului cenușiu al strugurilor. Trebuie să știți însă că aceste substanțe au remanență mai mică și influențează negativ drojdiile aflate pe bobițe. Deci, ultimele stropiri în vie trebuie făcute tot cu zeamă bordeleză.

GRIGORE BARBU — București. La întrebarea: ce cantitate de rachiu se poate obține din 100 kg fructe, vă răspundem că randamentul fructelor în rachiu depinde de conținutul în zahăr al fructelor respective, precum și de condițiile de fermentare. Orientativ, din 100 kg de mere, pere, prune, cireșe, vișine, se obțin 5-10 litri rachiu de 45 grade tărie alcoolică.

ADRIAN DINULESCU — Cluj. Coacăzul și agrișul sînt arbuști fructiferi care cresc sub formă de tufe. Pentru a-i forma ca pomișori (cu trunchi), se altoiesc pe cuișor (Ribes aureum) la înălțimea de 70-80 cm, către sfîrșitul lunii august. Se aplică metoda de altoire cu ramură sub coajă în T, folosindu-se ca altoi ramuri de un an, cu 4-5 ochi.

PETRU VATAJELU — Tîrnăveni, jud. Mureș. La întrebarea dv. dacă produsul Perosine (Zineb) poate înlocui zeama bordeleză la stropirea viilor contra manei, răspunsul este afirmativ. Trebuie avut însă în vedere ca stropirile cu Perosine să se efectueze mai des, deoarece acest produs are remanență mai mică decît zeama bordeleză. Se folosește în concentrație de 0,3 — 0,4 la sută.

GH. PAȘCA — comuna Butoești, jud. Mehedinți. Doriți să cunoașteți cu ce insecticide trebuie combătut gîndacul de Colorado din cultura de cartofi, pentru ca tuberculii să nu capete miros neplăcut.

Într-adevăr, pentru combaterea acestui dăunător trebuie folosite produse chimice care să nu imprime miros cartofilor. Iată astfel de insecticide: Lindatox 20, în concentrație de 0,6 la sută, Fosfotox R—35, în concentrație de 0,3 la sută, Pinetox 65, în concentrație de 0,2 la sută. Este contraindicată folosirea prafului Detox 5.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad", Roman, județul Neamț

Gustare de ardei grași

4 ardei grași, 2 roșii mari, 2 cepe, o legătură de pătrunjel verde, 2 ouă, sare, piper, ulei.

Ardeii se taie fideluță. Se curăță și se toacă mărunt : ceapa, roșiile cojite și pătrunjelul verde. Se pun pe foc să se înăbușe în puțin ulei ceapa și ardeii. După ce s-au înmuiat se adaugă roșiile și pătrunjelul. Se lasă totul să scadă 5—10 minute. Se adaugă ouăle bătute ca pentru omletă. Se amestecă pînă ce se prind ouăle. Se sărează, la dorință se piperează. Se servește ca prim fel sau drept garnitură pe lîngă fripturi sau pîrjoale. **(IULIANA PREDESCU — Ploiești)**

Țelină umplută

12 țeline de mărime potrivită, 400 g carne, cîteva cepe, două linguri de orez, 4 legături de verdeață, 1 kg de roșii sau puțin bulion, o lingură de făină, grăsime, sare, piper.

Carnea și ceapa înăbușită în prealabil în puțină grăsime, se trec prin mașina de tocat. Se adaugă orezul, verdeața tocată și puțin miez de roșii tăiat mărunt. Se sărează, se piperează, se amestecă totul bine. Se curăță și se spală țelinele. Se golesc de miez cu rondeaua. Se umple golul cu tocătură. Se așează țelinele umplute într-o cratiță și se acoperă cu apă. Se pun pe foc și după cîteva clocote se adaugă roșiile (cojite, curățate de semințe și mărunt tăiate). Se lasă să fiarbă și cînd sînt aproape gata se îngroașă sosul cu făină, care se subțiază cu puțin lapte și se adaugă în sos. Se servește cu smîntînă. **(AURELIA MARTINESCU — Cluj).**

Budincă de legume

Se poate prepara din : conopidă, dovlecei, cartofi. Se folosește fie un singur fel de legume, fie cîte puțin din fiecare. **Pentru 6 persoane : 1,500 kg legume fierte în apă cu sare, 100 g unt, 3—4 ouă, 6 linguriță de griș, 5 dl de lapte, 300 g brînză telemea rasă (sau proaspătă de vaci), 250 g smîntînă, pătrunjel verde tocat și 2 morcovi fierți nu prea mari.**

Într-o cratiță care merge la cuptor, se pune pe fund jumătate din unt — tăiat în felii subțiri — apoi legumele Conopida se desface în bucheți, cartofii se taie în rondele nu prea subțiri, dovleceii de asemenea. Deasupra se presară restul de unt. Separat, se bat ouăle întregi, se adaugă grișul, laptele, 250 g de brînză rasă. Se toarnă totul deasupra legumelor. Se dă la cuptor circa 20 de minute. Se servește caldă, presărată cu restul de brînză, pătrunjel verde tocat. Se decorează cu rondele de morcov fiert. Se însoțește de smîntînă. **(MARGARETA MAROTINEANU — București).**

Rețetă bucovineană de găluști din cartofi

1½ kg cartofi, 2 ouă, 250 g slănină afumată, făină (circa 200g), 100—150 g telemea sau cașcaval ras.

Se pun la fiert în coajă ½ kg de cartofi; restul de cartofi se curăță și se rad de cruzi. Ouăle se bat și se amestecă cu cartofii fierți — curățați și bine zdrobiți Se adaugă cartofii rași, care nu se scurg de zeamă, și făină. Compoziția trebuie să aibă aspectul unei smîntîni groase. Într un vas mare se pune apă la fiert. Cînd dă în clocot se pun cu lingura găluști nu prea mari. Între timp se taie slănina în cuburi mici și se rumenește în ulei sau untură. Se scurg găluștile de apă și se pun în grăsimea încinsă cu slănină. Se servesc presărate cu brînză rasă. În loc de slănină și brînză, găluștile se mai pot servi cu pesmet cu zahăr sau cu smîntînă îndulcită **(FELICIA ȘERBAN — Oradea).**

Budincă țărănească

Într-o cratiță încăpătoare se prăjesc frumos, auriu, 2—3 cepe mijlocii. Se fierb în apă cu sare 500 g de cartofi curățați și tăiați în bucăți. Cînd sînt gata, se scot cu lingura de luat spumă și se așază peste ceapă În apa în care au fiert cartofii se pun la fiert 500 g de tăiței. Se scurg, se clătesc repede cu apă rece și se pun deasupra cartofilor Se acoperă cu un strat de slănină tăiată în cuburi Se dă apoi cratița la cuptor pînă ce se rumenește slănina Se răstoarnă pe un platou, se presară cu pătrunjel verde mărunt tocat Se servește cu salată de sezon sau cu murături.

● Nu aruncați apa rece în care au fiert cartofii și tăițeii Faceți puțin rîntaș stingeți-l cu roșii cojite și mărunt tăiate Turnați totul în apa de la fiertul cartofilor și al tăițeilor Lăsați să dea în clocot Adăugați puțin orez, găluști de griș sau zdrențe Supa astfel preparată, serviți-o presărată cu pătrunjel verde tocat **(AMALIA-MARGA BLUM — Cîmpina).**

CITITOARELE VĂ SUGEREAZĂ

REȚETE DIN LEGUME DE SEZON

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CURIER SĂPTĂMÎNAL

OMUL DE LÎNGĂ TINE

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

În cele ce urmează am să relatez situația unei fetițe de 13—14 ani, dar vă rog mult să nu-mi publicați numele (deși vi-l dau), s-ar putea ca unii să se supere că mă amestec. Este însă extrem de dureros să vezi în fiecare zi (cînd e școală), s-o vezi pe mama fetiței cum o duce și o aduce pe fată numai în brațe. Mi se pare că are 13—14 ani, cred că a trecut în clasa a VII-a, luînd chiar premiul I (deși, dac-o priviți, nu-i dați mai mult de 5—6 ani). S-a născut cu așa-zise „oase de sticlă", încît, imediat după ce s-a născut, a avut numai fracturi, s-au încercat multe soluții medicale, i s-a făcut o grefă, luîndu-i-se o bucățică de os de la cot (acum nu se mai poate sluji de mîna aceea). Mama fetei e învățătoare, am stat de vorbă cu ea, dar nu cunosc situația în amănunt, totuși, cînd o văd pe fata aceasta ghemuită în cărucior, nu pot trece indiferentă, mă gîndesc și mă tot gîndesc că ceva, cine știe ce, tot se mai poate face pentru ea. De aceea îmi îngădui să vă scriu, să fiu un pic indiscretă. Familia se numește Ticuță Bușe *(fetița: Liliana Bușe), tatăl e profesor la Liceul Horezu — jud. Vîlcea (s-o vedeți numai pe Liliana, din lipsă de colegi sau prieteni de aceeași vîrstă, citindu-le celor din clasa I, povești...). În speranța că poate, ceva, se mai poate face pentru Liliana, vă mulțumesc mult".*

Evident, n-am reprodus scrisoarea corespondentei mele, care ține să rămînă (public) anonimă, pentru a-i da vreun sfat medical (ceea ce, limpede, mă depășește), ci pentru că această scrisoare face parte dintr-un întreg „pachet" de scrisori, în care oamenii intervin în favoarea altor oameni, pe care nici măcar nu-i cunosc prea bine, dar pe lîngă durerile cărora nu pot trece cu indiferență. Nu vreau să folosesc cuvinte mari pentru a califica deosebita probă de umanitate a fiecărui semnatar de scrisoare, astfel încît mă voi mărgini la reproducerea, în continuare, a cîtorva epistole de aceeași — încîntătoare — natură.

„După citirea curierului *în care este vorba despre fostul artificier, bolnav de silicoză, am socotit necesar să vă scriu, deoarece mi-am adus aminte că, în urmă cu patru ani, am citit că un profesor (H.W. Schlipköter) din Dussseldorf a descoperit un medicament — P 204 — care previne și vindecă silicoza"...* (urmează copia unei scrisori de specialitate, pe care n-o mai reproduc; fără îndoială, medicii noștri cunosc medicamentul amintit, și alte mijloace terapeutice pentru a face — după cît m-am informat — ca silicoza să „staționeze", mă rog, îmi declin orice calitate în domeniul medical, rămîne doar să subliniez, și de astă dată, grija „omului de lîngă tine" pentru semenul său, adică în cazul acesta, a pensionarului AUREL MIHAI din București, str. Dr. M. Georgescu nr. 15, care s-a grăbit să ne scrie, în speranța de a-i da o mînă de ajutor Celuilalt).

„În localitatea Ion Creangă, din județul Neamț, locuiește o familie, a lui Jănică Moțoc. Au un fiu, Vasile Moțoc, în vîrstă de aproximativ 15—16 ani (nu știu exact), imobilizat din pricina infirmității. A solicitat un cărucior care, după cum e și firesc, îi este absolut indispensabil. A avut o scurtă perioadă de fericire, răspunsul fiind afirmativ, dar, din păcate, cum respectivul cărucior trebuie plătit din fondurile C.A.P.-ului în care lucrează părinții băiatului, și cum C.A.P.-ul susține că n-are fondurile disponibile necesare acestei cheltuieli, căruciorul nu există. În consecință, tînărul Moțoc va fi nevoit să trăiască mai departe în același căruț improvizat, de lemn. E odios cum unii oameni (dacă-i pot numi astfel) pot trece — cu atîta ușurință — cu vederea peste asemenea cazuri. Să nu existe nici o soluție?"

Ba da, există, dovadă că sînt supusă cazul — public — atenției celor în drept (din județul Neamț), ca și celor din Ministerul Muncii (care în atîtea și atîtea rînduri și-au dovedit promptitudinea în soluționarea unor astfel de situații, sesizate de noi). Precizez că scrisoarea de mai sus este expediată de *VICTORIA ȘTEFAN*, nu din județul Neamț, ci din județul Constanța (localitatea: N. Bălcescu). Alt om care nu poate fi indiferent la nevoile Celuilalt de lîngă el sau chiar de mai departe de el...

Ca să intrăm și noi în rîndul acelorași *oameni de omenie*, citățm *S.O.S.*-ul lansat de un soț îngrijorat profund de soarta soției sale, bolnavă: *„Cititorii care au fost suferinzi sau cunosc cazuri de bolnavi de miastenie vindecate sau ameliorate, rog să-mi scrie și mie de urgență, ce medici au consultat și ce tratament au urmat, pe adresa M.I., str. Roșia Montană nr.74, sector 7, București".*

„Dragă curier,

Mă numesc ILIE CIOACĂ, *domiciliez în București, str. Concordiei nr. 2, sect.5, sînt salariat la O.C.L. Tutunul. Am primit o scrisoare de la un văr de-al meu care-mi scrie despre, să le zicem, necazuri. Părerea mea personală este că a spus numai adevărul (introduc scrisoarea aici în plic) și vă rog din suflet să-l ajutați".* Iată și scrisoarea „vărului" Marin Cioacă, din com. Botoroaga, satul Tîrnava, jud. Teleorman: *„Dragul meu văr, eu m-am hotărît să vă comunic cîteva rînduri, eu m-am îmbolnăvit de doi ani de bronșită cronică, și am făcut dosar la cooperativă, și are 10 luni și nu s-a mișcat nimic, pînă acum nici un drept, cu toate că aici Comitetul de conducere a aprobat și a trimis dosarul la Casa de pensii, la expertiză, la Vida, și comisia nu m-a chemat nici pînă acum. Mai vere, știu că mata ai făcut serviciul pe la Poșta centrală și poate ai vreo cunoștință cu cineva ca să mă ajute să intru în drepturi, că eu n-am pe nimeni și uite ce mi se întîmplă".*

Stimate **Ilie Cioacă**, mulțumesc — sincer — pentru calificativul pe care, indirect, mi-l acorzi de „cunoștință". Sper că, în urma apariției cazului vărului dumitale, la rubrica noastră, ceva se va urni din loc, rapid.

POST-SCRIPTUM: Tudor-Cumpătul, Sinaia: cazul relatat e deosebit de interesant (un personaj care pretindea a fi din... „lumea bună" i-a luat, cu împrumut „veșnic", de peste doi ani, suma de lei 3100, unui om care muncește cinstit de-o viață întreagă). Cu sprijinul cititorilor sînt sigur că vom da de... urma „doamnei" care ...uită să-și achite datoriile. Vă rog dați toate amănuntele cît mai curînd, pentru publicare. Este, dacă vreți, reversul medaliei la cazurile înfățișate sub titlul „Omul de lîngă tine". Dv. i-ați ascultat „necazurile" („Mă mut urgent, am nevoie de bani în plus, etc") și răsplata...

Adrian ANDRONIC

— Ce ghinion! Copilul va trebui să absenteze iar de la școală. Închipuiește-ți dragă că azi mi s-a îmbolnăvit șoferul !!!!

Viorel SANDU

— Doar pentru atîta lucru ne-ați chemat?! Dacă nu vă place cum arată, mutați tabloul mai spre stînga și nu se mai vede nimic !!!

G. BADEA

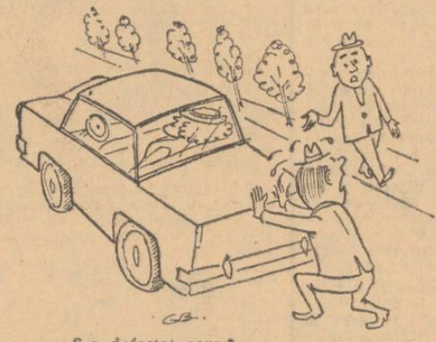

— S-a defectat ceva?
— Nu, dar încă nu am carnet de conducere și soția mea vrea totuși s-o plimb!

V. TIMOC

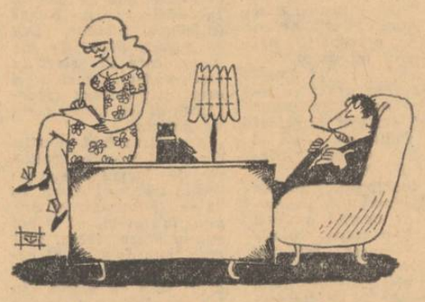

— Aliniat nou: Problema disciplinei în muncă...

REBUS • REBUS • REBUS • REBUS • REBUS

ACVATICĂ

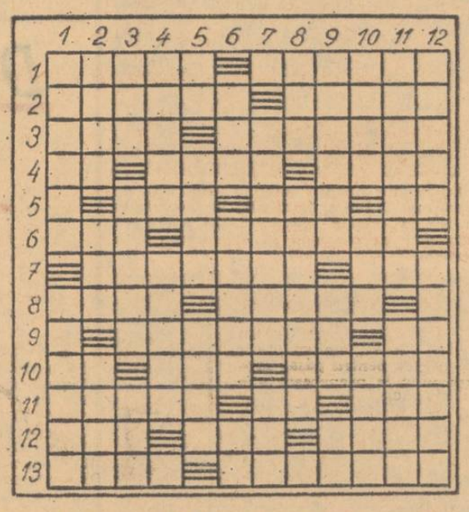

ORIZONTAL: 1. Te salvează de la înec — Uzi (fig.); 2. Nu-i în apele lui... — Lac la mare; 3. ...Roșii..., la fiert Udate artificial; 4. În gheață! — Rezervoare de apă... de ploaie — Cîntec de baltă (rar); 5. În fundul apelor — Întîlnirea vîntului cu apa (sing.) — Nea!; 6. Tematic 100% — O apă și-un pămînt!; 7. Desecare — Băgat la apă (fig.); 8. Din cînd în cînd — Merge ca rața prin apă!; 9. Victima unei celebre tragedii navale — Calciu; 10. Ape! — „Șantier" plutitor — Mlaștină oligotrofă (dicț. encicl.); 11. Floarea apelor — Apă... goală! — Măsuri agrare; 12. Ceas — Strigătul celor înțepți la apă — În josul apei; 13. Cere apă... — Comandantul unei flote (pl.).

VERTICAL: 1. Sub linia de plutire — Lemn care se prelucrează numai aburit; 2. Apă de... ploaie în „haină" hibernală — Devine blond cînd e spălat cu apă oxigenată — Ca apa de izvor (fem.); 3. Apă stătătoare — Concentrat — Stă de strajă la malul mării; 4. Arbori de pe malul apelor — N-are apă (fem.); 5. Dimpotrivă — În componența canalelor de scurgere — Trunchi; 6. Pic, pic.. altfel spus — N-are după ce bea apă — Primul „cuvînt"; 7. Stă pe malul apei... — Antisubmarin (marin.); 8. Pasăre răpitoare — A băut fără... sifon (fem.); 9. Șanțuri pentru scurgerea apelor — Măsuri de capacitate (od.) — În mare!; 10. Gust neplăcut — Colecție de fluiere... — Vas... de apă...; 11. Centru piscicol în Delta Dunării — Colonie la mare!; 12. A înunda și... — a zăgăzui.

Mihai PĂTRAȘCU

Cuvinte rare: **ARI, ASM, OCI, TATANIR.**

PIC... PIC...

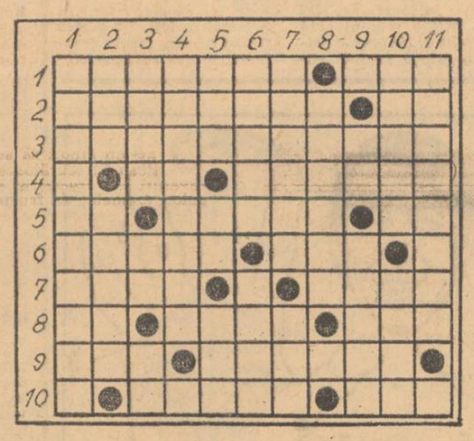

ORIZONTAL: 1) Plouată (fig.) — Couse... (pl.) 2) Cîntă și joacă pe ploaie — Pastă... de sezon (trans.). 3) Umbrelă... la casa omului (pl.). 4) Șapca pe cap! — Stăpînul apelor. 5) Pică... ca la carte!! — Strînge, dar nu pentru glastră, firicel de floare-albastră (pl.) — Semn la început! 6) Semn că norii se ciocnesc — Perioadă de timp. 7) Cerc turtit — Secară albă (Triticum spelta). 8) Adrian Oprescu — Nume masculin — Brumă la început! 9) Curs de apă — Picături, picături... 10) „Omul... care aduce ploaia..." (și se dă în spectacol!) — Fire.

VERTICAL: 1) Umbrelă... 2) Roșii de cîmp... (sing.) — Torențial. 3) Plouat — Tună deci că $\pi R^3 \cdot 4/3 = 4 - R^2$. De aici, simplificînd cu $4 \pi R^2$ rezultă că R = 3. Deci, condiția este îndeplinită dacă R este, de exemplu, de 3 mm, 3 cm, 3 dm, 3 m etc.

Laser, maser, iraser, x-raser

Laserul *este un generator de lumină monocromatică, coerentă, de mare energie, bazat pe stimularea energiei radiate.*

Maserul *este un generator de unde radio, funcționînd pe același principiu cu laserul.*

Iraserul, *ce face parte din aceeași familie, generează radiații infraroșii, iar* X-raserul *radiații X.*

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră, apărute în revista nr. 776, din 19. 08. 1972, am primit răspunsuri corecte de la cititorii: **Benoni Răsteanu**, contabil la Silozul Portărești, com. Giurgița, jud. Dolj; **Gică Tomulescu**, Sinaia; **Vasile Jarca**, com. Bratca, jud. Bihor; **Gheorghe Cojocaru**, București; **Roxana Danielescu**, elevă, Ploiești; **Corneliu Podeț**, elev, Dorohoi (materialul propus este interesant și-l vom publica); **Marian Vlăduț**, elev, Sibiu (materialul trimis l-am reținut pentru publicare).

Pentru problemele publicate în rubrica noastră din nr 777 al revistei, apărut la 26. 08. 1972, am primit răspunsuri bune de la cititorii: **Haralambie Cîrjoescu**, Turnu-Severin; **Munteanu Gelu**, com. Cosmești, jud. Galați; **Viorica Simionescu**, studentă, Medgidia; **Dicu Ioan**, contabil, Sibiu; **Cîrstea Gheorghe**, Rîmnicu-Vîlcea; **Luminița-Roxana Ciumber**, elevă, Sc. generală nr. 1, Pitești, jud. Argeș (ai făcut progrese uimitoare. Luminița, în ceea ce privește corectitudinea scrierii la mașina primită în dar de la mama. Nu știu însă cît de repede scrii și dacă tot numai... cu două degete!); **Mihăescu Valeriu**, București.

În legătură cu problema „Judecata berzelor", din nr. 776 al revistei, am primit trei scrisori, fiecare fiind interesantă în felul său. Cititorul nostru **Emil Bogolea**, pensionar din Constanța, ne informează că în anul 1953 s-a petrecut un caz oarecum analog, în comuna Saligni, jud. Constanța, la circa 10 km est de Cernavodă. Întîmplarea a fost urmărită de mulți săteni. Un alt cititor, **George Mihai**, din Reșița, jud. Caraș-Severin, ne relatează un alt caz, pe care l-a aflat de la un bătrîn, transpunîndu-l apoi sub forma unei povestiri pentru copii.

A treia scrisoare cu privire la problema berzelor, am primit-o însă de la un anonim... care semnează fictiv „**Ionică Firdepraf**", din „Aleea Neterminată", București.

Cristian Aurel, com. Ulmeni, jud. Buzău și ing. **Dumitru Aurel**, Brăila. Ambii aveți dreptate că, referitor la problema „Ziua, luna, anul... dar cum?", din nr. 776 al revistei, pot exista mai multe soluții. Într-adevăr, așa este, însă noi am indicat o singură soluție, informativ, ca exemplificare.

Revitea Petru, Petroșani, jud Hunedoara. Problema pe care ne-o propuneți este bună de povestit între prieteni, eventual la un păhărel. Așa ceva însă, nu poate apare în presă!

Costel Dumitrescu, București. Regretăm, dar materiale de genul celor trimise am publicat pe parcurs. Poate mai găsiți altele.

M.B. — Călărași. Materialul propus va fi publicat dar nu vă putem preciza cînd. Nu avem nimic împotrivă să vă păstrați anonimatul, dacă dv. o doriți. Este o chestiune de gust.

Nicu Sbuchea, Hațeg, jud Hunedoara. În principiu, s-ar putea ca propunerea dv., cu croitorii, să fie interesantă, dar unde este răspunsul? Vă recomandăm să reeditați materialul și să-i anexați răspunsul cuvenit, pentru că numai astfel vom fi în măsură să-i apreciem calitatea.

Am reținut în vederea publicării materialele trimise de cititorii **Viorica Pițu**, încasatoare I.T.B., București; **Maria B. Lăzăroiu**, elevă la Liceul Pedagogic Bacău, comuna Asău, jud. Bacău și **Vasinca Geramis Anatolia**-Brașov, cărora le mulțumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

BAHICA

ORIZONTAL: Cramă — Apași — Romane — Arad — Aman — Tănase — Caraș — Cocea — Ana — Talpi — L Nt — Pocal — Oa — Emiri — Iov — R — Ilc — IE — It — Italian — Idi — Ta — Atu — Pair — Must — Bachus.

AMICALĂ

ORIZONTAL: Percepe — Soț — Rx — Amintiri — Itm — Alianță — Erou — Egida — Tătic — Marca — Evitată — Oim — Navala — Af — A — Ogar — Palier — Sa — Eu — Umili — Ina — Sora — At — Ticău — Suna.

Ale, miliția?...

ÎNTÎLNIREA NEPREVĂZUTĂ

Cum a fost recunoscut și capturat un periculos infractor care încerca să se sustragă de la executarea unei pedepse penale.

Seară de toamnă tîrzie. Ceața care apăruse de dimineață devenise acum mai densă, învăluind orașul într-o perdea transparentă prin care siluetele mai îndepărtate ale clădirilor, automobilelor și trecătorilor se conturau difuz, ca într-un tablou impresionist. Pe una din arterele centrale ale Capitalei, la acea oră cînd animația atingea de obicei intensitatea maximă, doi tineri ofițeri în uniforme albastre se deplasau fără grabă printre pietonii de pe trotuar, antrenați într-o discuție pasionantă și veselă. Erau colegi de promoție, nu se mai văzuseră de multă vreme și e lesne de înțeles că revederea le prilejuise — cum se întîmplă de obicei — nenumărate aduceri aminte. După ce au ocolit împunătoarea clădire a noului hotel „Intercontinental" ofițerii au traversat bulevardul și apoi au pornit în jos pe Academiei de-a lungul căreia și-au continuat drumul fără grabă, și cu aceeași bună dispoziție. Aproape de hotelul „Muntenia", în fața celor doi au apărut brusc un bărbat și o femeie. Perechea — tineri în jur la treizeci de ani fiecare — ieșise din holul hotelului și acum se îndrepta către Universitate. În acest moment unul dintre ofițeri, care tocmai istorisea ceva celuilalt, s-a întrerupt. Uitînd parcă cu desăvîrșire subiectul discuției, total absorbit de neașteptata apariție, își ațintise privirea în urma acestora, ceea ce-l făcu pe celălalt să întrebe nedumerit:

— Ce e? Ce s-a întîmplat?

— Vezi perechea aceea din față, cu femeia în pardesiu albastru? spuse el.

— Da, ce e cu ea?

— Mi se pare că individul e... Da, da, hai mai repede, nu cred să mă fi înșelat...

Și fără alte explicații aproape că o luă la fugă, lăsîndu-și prietenul în urmă, acum și mai nedumerit în privința perechii cu pricina. Iuți totuși și el pasul, convins că fostul coleg de școală militară știe el ceva.

Între timp bărbatul și femeia ajunseseră în dreptul unui pasaj către Calea Victoriei, pe care și intraseră, dar în această clipă primul ofițer le răsări brusc în față.

— Un moment! Actele dumitale! — se adresă el bărbatului.

Luat prin surprindere, acesta tresări, se schimbă la față și în primele secunde căută cu privirea în jur dar, observîndu-l și pe celălalt ofițer (care tocmai sosea din urmă) renunță la un gînd inițial, care în locul și condițiile în care se găsea nu-i oferea prea multe șanse de reușită. Încercă deci o altă stratagemă:

— Actele?!... Pentru ce mă rog!? Ce-am făcut... întrebă cu voce tare, cu o nuanță de vădită nemulțumire, ca să atragă atenția trecătorilor și să creeze atmosferă favorabilă.

— Actele dumitale! repetă pe un ton mai apăsat ofițerul, apropiindu-se de individ, spre a-l avea mai sigur în mînă la o eventuală tentativă de fugă. Să nu încerci cumva să fugi că nu-ți merge, te previn! îi spuse aproape în șoaptă.

— Dumneavoastră glumiți, domnule, eu...

— Ba nu glumim deloc domnule A. Gheorghe. Unde-ți sînt actele?

— Actele... nu le am... Doar, știți, abia am fost liberat din penitenciar — bîigui acesta.

— Ai fost eliberat spui!? Nu știam. Cînd?

— Păi... acu' trei zile — Marți...

— Serios?!

— Zău, să mor dacă vă mint!... Nu-i așa, Stelo? Spune și tu!

— Da, așa e, cum zice el — întări femeia cu un glas subțire, lipsit de convingere. A fost liberat marți...

— În cazul ăsta trebuie să ai un bilet de eliberare. Arată-mi-l. A. Gheorghe se căută cu insistență prin buzunare dar nu găsi firește nimic și se încurcă din nou.

— Unde l-oi fi pus, fir-ar... Pesemne l-am uitat acasă, ori l-am pierdut... Dar să știți că am avut bilet, semnat și ștampilat, în regulă, de la penitenciar... În mod sigur e acasă, o să-l caut și o să vi-l aduc, credeți-mă!...

În momentul acesta cel de-al doilea ofițer, care nu intervenise în discuție dar se dumerise acum de pe deplin despre ce e vorba, se postă lîngă individ și-l prinse cu hotărîre de braț.

— Pînă una alta, fără altă vorbă o să mergi cu noi. Sper că ești atît de isteț încît să-ți dai seama că orice împotrivire ar fi inutilă. Ar însemna să ne obligi să facem uz de forță și... n-ar fi frumos cu atîta lume... Iar dumneata — i se adresă femeii — vezi-ți de treabă, că de dumnealui avem noi grijă...

Femeia se îndepărtă fără să schițeze cel mai mic gest și se mistui în mulțime. Primul dintre ofițeri trecu acum de partea cealaltă a individului, prinzîndu-l de bratul rămas liber. Grupul porni astfel în jos pe Calea Victoriei. Cine îi vedea putea foarte bine să creadă că sînt trei amici care se grăbesc către vreun loc de petrecere, mai ales că tinerii ofițeri erau acum din nou bine dispuși.

La drept vorbind nici nu aveau temei să fie altfel, cînd știau că nu le mai poate scăpa. Împlinirea acestei misiuni ocazionale, neașteptate, era cu atît mai importantă cu cît reținutul era un vechi client al justiției și penitenciarelor, căutat de multă vreme de miliție pentru ispășirea unei pedepse cu care rămăsese dator.

Ion VLAICU

JOCURI DISTRACTIVE

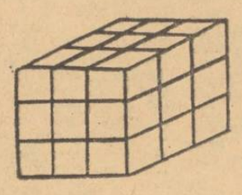

Un cub din lemn vopsit pe toate fețele sale a fost tăiat, în lung și în lat rezultînd 27 de cuburi mici. Se cere să stabiliți cîte cubulețe vor fi nevopsite, cîte vopsite pe o singură față, cîte pe două fețe și, în sfîrșit, cîte cubulețe sînt vopsite pe trei fețe.

(Dezlegarea în numărul viitor)

Soluția jocului apărut în numărul trecut

CARE-I VALIZA?

Este vorba de valiza care în primul desen se află în raftul de sus, sub cea în careuri.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Cine a fost?

Unul dintre cei mai mari poeți clasici germani a îndeplinit o anumită perioadă de timp funcția de ministru de stat.

Știți despre ce poet este vorba, și care sînt operele sale cele mai importante?

Știți să împărțiți?

Este, într-adevăr, vorba de a se împărți un număr format din opt cifre, la altul, alcătuit din două cifre și care să ducă la un anumit rezultat. Dar, mai bine, să vă arătăm concret ceea ce ne propune cititoarea noastră **ELENA PETRESCU**, proiectantă la întreprinderea „SINTOFARM", din București. Se cere să se reconstituie următoarea împărțire:

```
* 0 **** 0 *: ** = * 0800 *
* 0 *
-------
000 **
  **
-------
  00 * 0 *
     * 0 *
-------
     001
```

De fapt, în realitate, ne găsim în fața unei probleme de criptarimetrie. E simplu. **Nu rămîne decît să „descoperiți" numerele în cauză, dacă sînteți curioși.**

Mulțumim cititoarei noastre pentru acest material.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cercul și sfera

Se știe că lungimea cercului este egală cu $2 \pi R$, iar suprafața lui cu πR^2. Dacă se pune condiția ca lungimea cercului să fie egală cu suprafața, în sensul exprimării lor prin același număr, se va scrie foarte simplu $2 \pi R = \pi R^2$. Simplificînd cu R, rezultă că R = 2. Aceasta înseamnă că R poate fi 2 mm, 2 cm, 2 dm, 2 m etc. Dacă am avea de exemplu, un cerc cu raza de 2 cm, lungimea lui ar fi egală cu 12,56 cm, iar suprafața, 12,56 cm^2. Trebuie subliniat însă că aici există numai o egalitate numerică, nu însă și în sensul fizic, întrucît, în cazul lungimii cercului, valoarea de 12,56 exprimă o lungime, în cm, iar în cazul suprafeței, o arie, în cm^2. Pentru sferă, se fac raționamente analoge. Volumul sferei este dat de formula $\pi R^3 \cdot 4/3$ iar suprafața, de relația $4 \pi R^2$. Scriem

— Asta ori își bate joc de mine, ori e asigurat!...

PRIN ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIEI

SE ASIGURĂ:

- **bunurile din gospodărie;**
- **persoana care a încheiat asigurarea și soția (respectiv soțul) acesteia, pentru cazurile de invaliditate permanentă și deces, produse de accidente la domiciliul asiguratului;**
- **obligațiile (despăgubirile civile) ce ar rezulta pentru asigurat și membrii familiei sale, în calitate de locatar, față de proprietarii imobilului în care locuiesc sau față de terți, pentru accidentarea persoanelor și avarierea bunurilor la domiciliul asiguratului.**

Posibilitatea de a se contracta această asigurare este la îndemîna oricui. Ea se încheie prin agenți și inspectori de asigurare, responsabili cu munca ADAS din întreprinderi și instituții, cooperative de credit, unități ale cooperației de consum, unele organizații comerciale de stat și direct prin unitățile ADAS.

În asigurarea bunurilor din gospodărie, în afară de incendiu, Administrația Asigurărilor de Stat își asumă răspunderea pentru suportarea și a altor riscuri ca de exemplu: trăsnet, explozie, ploaie torențială, grindină, inundație, furtună uragan, furt prin spargere și altele

De asemenea, se plătesc despăgubiri și pentru pagubele pricinuite bunurilor asigurate prin carbonizare totală sau parțială, ori topire chiar și fără flacără, stricăciuni accidentale produse la instalațiile de apă, canal și alte cazuri.

Prima de asigurare este foarte redusă: numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 lei sumă asigurată. De exemplu un cetățean care dorește să asigure pe un an bunurile din gospodăria sa la valoarea de 30 000 de lei, va avea de plătit la ADAS suma de 60 de lei.

adas
ADMINISTRAȚIA ASIGURĂRILOR DE STAT

Pentru încheierea asigurării, vă puteți adresa responsabililor cu asigurările din întreprinderi, organizații economice și instituții, agenților și inspectorilor de asigurare sau — direct — oricărei unități teritoriale ADAS.

(5363 c)

Cu și fără... crampoane

BOBBY CHARLTON LA ORA RETRAGERII...

de Eftimie IONESCU

Asistăm, de la mai mică sau de la mai mare distanță, la plecările din arenă ale șefilor promoției 1960—1970, din marea școală a fotbalului. Mai alaltăieri Iașin ; mai ieri, Uwe Seeller, mîine Pele... Fără să fi anunțat o zi anume a retragerii, și trepușabilul Bobby Charlton se pregătește pentru acel adio adresat tribunelor. Un semn, o prevestire am înregistrat duminica trecută cînd, pe Old Trafford, vechea arenă a bătăliilor lui Manchester United, celebrii scoțieni de la Celtic au venit să joace în cinstea gentlemenului Bobby.

Vă închipuiți, meci de fotbal, duminică, în Anglia ! Și venind a doua zi după o etapă. Cine a fixat această întîlnire jubiliară atunci, probabil că nu era un mare amic al „numărului 9" din formația-campioană mondială de acum șase ani. Ce om rar ! Un inamic al lui Bobby Charlton... Cuvinte asemănătoare scria Eric Batty în „Times", chiar în momentul cînd s-a anunțat programul acestei după-amiezi dedicate lui Bobby. Anticipările vorbeau de 15—20 de mii de oameni în bătrîna arenă. „...acei oameni în vinele cărora curge singe carltonian", cum remarca într-o emisiune dedicată sărbătoritului un vechi prieten al lui, Danny Blanchflower, acum reputat comentator de televiziune.

Și oamenii cei mai competenți, se vede treaba, se pot înșela cîte o dată. Joi, în ziua dinaintea meciului, a venit primul semn de infirmare a pesimistelor previziuni : nici un bilet nu se mai găsea la administrația lui Manchester United și telefoanele sunau fără încetare cu noi solicitări și telexul mormăia și el întruna, cerînd tot bilete. S-a crezut, mai departe, că e vorba de un gest de curtoazie față de Bobby. Încasările să nu sufere la meciul jubiliar. Dar să găsești 60 000 de englezi care să sacrifice week-end-ul, fie chiar și celui mai celebru concetățean al lor, asta nimeni nu admitea.

S-a văzut însă și asta. Cu o oră înaintea loviturii de începere, nici un loc în tribune ! Afară, în zi de duminică, în Anglia, la fotbal, vă repet mereu acest lucru, încă cinci mii de oameni așteptînd pe reprezentanții celor care au plecat în tradiționalele zile de vacanță de sfîrșit de săptămînă trimiși spre a vinde biletele. N-au existat nici asemenea „trădători" ai lui Bobby !

Meciul. Un meci, după cum mărturisea la sfîrșit sărbătoritul, pe care și l-a dorit toată viața : fără nici un fault ; cu schimbările acelea de direcție de 30—40 de metri; cu șuturi multe și tari de la mare distanță, tot dintre acelea care l-au făcut celebru pe Bobby. „Am repetat chiar, a deconspirat tot după încheierea partidei-jubiliare, Jack Stein, antrenorul lui Celtic, spre o juca „a la Bobby". Am venit doar pentru el aici !"

Nu s-au marcat goluri, asta este adevărat. A existat un moment cînd tabela de marcaj putea să intre în funcțiune. Mai erau puține minute pînă la sfîrșit și Bobby a primit o minge în fața careului lui Celtic. I-o trimisese Best. În fața lui, trei dintre imensii fundași din Glasgow. Pe primul l-a driblat elegant, al doilea mai mult a simulat atacul, iar al treilea... s-a împiedicat foarte exact, adică spre a-i lăsa cale liberă maestrului spre poartă. Bobby a simțit polițeța regizată și n-a vrut să profite de ea. Ajuns în punctul de 11 metri s-a oprit, a ținut cîteva clipe mingea sub talpa bocancului și... s-a întors cu spatele la poartă. L-a văzut pe Mc Neil, cel „întîmplător" căzut la pămînt, și i-a pasat. Cei 60 000 de oameni au înțeles frumusețea gestului și aplauzele i-au fost adresate onorabilului Bobby Charlton.

Se pregătise și o mică festivitate la sfîrșitul jocului. Dar ea s-a oprit la jumătate. Pentru că sărbătoritul devenise un copilandru care plîngea cu sughițuri, în clipa cînd întreg stadionul i-a cîntat „Bobby, Bobby, ești copilul nostru..." o melodie simplă, ca de copii și ea, compusă pentru el la al doilea meci susținut pentru Manchester United. „Copilul Bobby" a făcut un gest tandru către tribune și a fugit la cabine, cu ochii mereu în lacrimi. Cupele ce îi erau pregătite i-au fost înmînate mai tîrziu. După vreo jumătate de oră, după ce acest bărbat care a trecut prin caznele ce-ți biciuiesc nervii ale meciurilor supreme, s-a liniștit. „Dacă acum, la un fel de repetiție a retragerii n-am rezistat, spunea el, ce o să mă fac la veritabila despărțire ? Pur și simplu n-o să vin la meci. O să plec fără să mă mai vedeți. La marea finală a mea, finala finalului, prefer să lipsesc..."

Cea mai înaltă jucătoare de baschet din lume se numește Guendalina Bachman, în vîrstă de 20 de ani și înaltă de 2,11 metri. Ea face parte din echipa G.E.A.S. din Milano și în ciuda înălțimii sale este foarte sprintenă.

Cunoscutul jucător Sandro Mazzola urmărește pe fiul său Sandrino (3 ani și jumătate) în încercările sale de-a învăța tainele fotbalului. El speră că dinastia Mazzola va continua să fie prezentă în fotbalul italian.

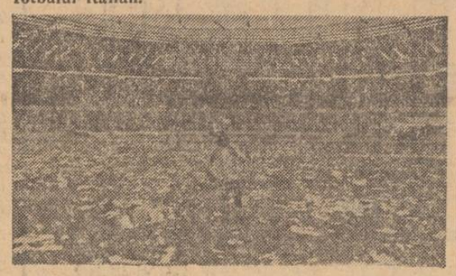

„Templul" fotbalului britanic, cunoscutul stadion „Wembley" din Londra, are de multe ori și altă destinație. Un exemplu recent l-a constituit un festival de muzică rock, urmărit nu numai de zeci de mii de spectatori din tribune, ci și de un număr uriaș de amatori, instalați (locuri mai ieftine) direct pe gazonul terenului. Iar cînd festivalul s-a terminat, faimosul teren de fotbal arăta așa cum se vede în fotografie.

Deși are numai cinci ani, Oscar de la Fuente din orașul Granada (Spania) se afirmă ca un mare și talentat șahist. Nu de mult el a fost supus unei confruntări mai grele: a jucat simultan zece partide cu adversari mai vîrstnici ca el. Rezultatul : șapte partide cîștigate, trei pierdute. Interesant de semnalat este faptul că Oscar deși nu este elev, știe să citească și să scrie. Poate apare incredibil, dar el știa să joace șah la vîrsta de numai doi ani.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• **ESTE CUNOSCUT** amatorilor „nobilei arte" că la J.O. de la München apreciatul campion sovietic Valeri Tregubov (mijlocie mică) a obținut verdictul cu 3-2 în fața americanului Reggie Johnes. Mulți dintre specialiști au declinat decizia. Paul Brienza un om de afaceri din New Jersey s-a oferit să organizeze meciul revanșă în orașul său natal oferind 10000 de dolari lui Tregubov. Desigur, campionul sovietic care este amator, a refuzat această ofertă. În istoria boxului mondial s-a mai încercat reeditarea unui meci disputat la J.O. de la Tokio. Lagutin (U.R.S.S.) îl învinsese pe francezul Gonzales. Lagutin a fost invitat cîteva luni mai tîrziu în Franța unde a evoluat în cadrul unei reuniuni demonstrative.

• **FOSTUL CAMPION** european la categoria „cocoș" **N. Giju** a fost numit antrenor al noii secții A.S.A.-Săgeata din Brăila. Un alt membru al clubului sportiv Steaua, **Marin Lumezeanu** lucrează ca instructor la A.S.A. Tg. Mureș.

• **MAREA SPERANȚĂ** a boxului constănțean **Al. Nicolaie** (71 kg), de la școala sportivă nr. 2, a dat bir cu fugiții, plecînd fără să spună la nimeni din tabăra de pregătire de la Cimpulung-Muscel. Desigur un act de indisciplină care nu poate fi trecut cu vederea.

• **PREȘEDINTELE** C.N.E.J.F.S.-Arges, **I. Crețu** a comunicat federației noastre că va acorda o mare importanță în viitor „nobilei arte". Urmează ca lîngă noua sală a sporturilor să fie terminată o clădire care va fi amenajată pentru antrenamentele boxerilor și halterofililor. În schimb, din Slatina ne parvine vești proaste. Antrenorul **I. Pițu** a părăsit conducerea secției „Alumina" deoarece oficialitățile sportive ale orașului nu acordă importanța cuvenită boxului.

• **ȘI LA TULCEA** boxul se bucură acum de frumoase aprecieri. Ca urmare a importanței care se acordă acestui sport, oficialitățile din Tulcea au primit o frumoasă recompensă din partea federației. În septembrie în orașul Tulcea s-a disputat meciul internațional dintre echipele de tineret ale României și R.D. Germane. Este prima gală internațională organizată la Tulcea. Un pas înainte

• **CAMPIONUL LUMII** Joe Frazier a declarat ziariștilor că managerul său Durham a încercat în repetate rînduri să semneze contracte cu Foreman, Bonavena, Patterson și alții dar fără succes deoarece pretențiile șalangerilor au fost exagerate. El a anunțat că probabil își va pune titlul în joc în fața lui Foreman. Să-l credem ?

• **FOSTUL ȘALANGER** la titlul mondial Jerry Quarry, învins de două ori de Clay, a anunțat că a abandonat definitiv boxul. În viitor el se va ocupa de organizarea unor meciuri Quarry este în vîrstă de 27 ani.

• **BOXERUL FRANCEZ** Pierre Langlois, fost șalanger la titlul mondial al categoriei mijlocie a decedat în orașul Le Havre, unde avea un mic bar. Langlois era în vîrstă de 47 de ani și suferea de o maladie incurabilă.

Clay-Frazier, o fotografie din seria publicitară lansată pe marginea revanșei.

DIN „RECORDURILE" CUPEI ROMÂNIEI LA FOTBAL

• A DOUA competiție fotbalistică internă „Cupa României" a fost înființată în anul 1933. Deși privită la început cu neîncredere, în special de către marile cluburi, această competiție și-a cîștigat pe parcurs o popularitate care a atins cote nebănuite. Astăzi numărul echipelor participante nu scade sub 3 000.

• ÎN PRIMA finală s-au întîlnit divizionarele A. Ripensia — Timișoara și Universitatea — Cluj. A învins formația de pe Bega cu 5—0.

• ÎN CELE 33 de ediții de pînă acum ale Cupei României, mult rîvnitul trofeu a poposit de 22 de ori la București (prin Steaua de 11 ori, Rapid de 7 ori, Dinamo de 3 ori și Progresul o dată), de 3 ori la Timișoara (Ripensia de 2 ori, o dată Politehnica), de 2 ori la Arad (U.T.A.) și cîte o dată la Drobeta Tr. Severin (C.F.R.), Reșița (C.S.M.), Oradea (Progresul), Turda (Ariesul), Ploiești (Petrolul) și Cluj (Universitatea). Așadar, în disputa București — Provincie, rezultatul este de 22—11 pentru fotbalul din Capitală.

• FĂRĂ ÎNDOIALĂ, cea mai palpitantă finală a Cupei României a fost cea din 1940, cînd echipei Rapid București i-au fost necesare patru partide (2—2, 4—4, 2—2 și 2—1) pentru a învinge pe Venus București și a intra în posesia trofeului.

• EȘALONUL SECUND a fost prezent în finală de 9 ori : C.A.M. Timișoara (în ediția 1937/38, Gaz metan Mediaș (1951), C.S.M. Reșița (1954), Industria Sîrmei Cîmpia Turzii (1956), Minerul Baia Mare (1958/59), Dinamo Obor, București (1959/60), Ariesul Turda (1960/61), Politehnica Galați (1962/63).

• DOUĂ ECHIPE de divizia B și-au înscris numele pe lista laureaților C.S M. Reșița (1954), și Ariesul Turda (1960/61).

• FORESTA FĂLTICENI a fost singura reprezentantă a diviziei naționale C în finala Cupei României — în ediția 1966/67.

• DE-A LUNGUL anilor, doar patru jucători au reușit să marcheze într-o finală cîte trei goluri. I-am numit pe Georgescu (Rapid—București) — 1934/35, Cricitoiu (Unirea Tricolor — București) 1940/41, Mircea Dridea (Petrolul — Ploiești) — 1962/63 și Gheorghe Tătaru (Steaua) 1970/71.

• REZULTATELE cele mai categorice (începînd cu „16-mile" de finală, cînd formațiile de categorii inferioare se confruntă cu primul pluton) au fost următoarele : 12—0 Steaua București — C.I.L. Blaj (ediția 1963/64); 12—2 : Prahova Ploiești — S.G. Sibiu (1938/39) ; 11—0 : Phönenix Baia Mare — Tricolor Ploiești (1933/34) și Petrolul Ploiești — Dinamo Brăila 1957/58) ; 10—0 : Rapid București — Laminorul Roman (1961/62) ; 10—1 : „U" Cluj — Arsenal Sibiu (1942/43) ; 10—5 : Fr. Română Brăila — Ateneul Tătărași (1940/41); 9—0 : C.A.M. Timișoara — Sportul studențesc București (1933/34) ; Jiul Petroșani — Victoria Cluj (1942/43) și C.C.A. București — Locomotiva Galați (1951).

Petre FALCOȘ

P. S. Rezultatele de mai sus nu cuprind datele privind ultima ediție a Cupei României, ediție cîștigată, după cum se știe de Rapid.

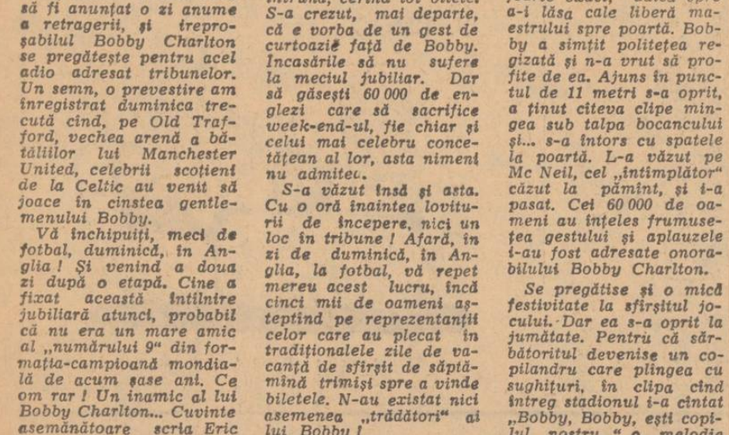

Ce spun mîinile unui portar

Ideea unui reportaj despre mîinile celebrului portar englez Gordon Banks, i-a venit unui ziarist sportiv, atunci cînd, aflat înaintea unui meci de fotbal în cabină, a avut posibilitatea să vadă mai de aproape mîinile lui. Ziaristul respectiv a fost foarte surprins constatînd că mîinile lui Banks sînt mult deformate și trei degete chiar în mod accentuat. Această vizită i-a sugerat reporterului respectiv ideea de-a... prezenta mîinile cunoscutului portar și de-a explica originea accidentelor suferite de el.

Iată și explicațiile care au însoțit desenul de mai sus :

1 Degetul mic de la mîna dreaptă fracturat într-un meci disputat cu echipa Newcastle.

2. Același deget din nou fracturat în alt meci.

3. Luxația degetului lovit de un adversar.

4. Luxația altui deget la un șut care i-a dat mîna pe spate.

5. Degetul gros fracturat într-un meci disputat în Africa de Sud, cînd a plonjat în picioru unui înaintaș.

6 Încheietura mîinii fracturate cînd a jucat la Leicester, la un plonjon (8 săptămîni de repaos).

7. Luxația degetului gros de la mîna stîngă după o întîlnire șoc cu un adversar.

8. Deget fracturat cu ocazia unei intervenții.

9 Articulația degetului mic, dar nu-și amintește cînd a avut loc accidentul.

Să tot fii portar celebru...

CULISELE HIPODROMULUI

• *PRIMA PARTE a „Premiului tineretului" a revenit calului Silvia, cu performanța de 1'28", 1/km. Pînă acum aproape toate cursele Silviei se desfășurau după același șablon: calul era demarat puternic la început, lua conducerea plutonului cam pe la mijlocul alergării, ca apoi să se „stingă" complet în același loc (cu 10—15 m înainte de sosire), unde era ajuns de alți cai și învinsă. Se părea că nu mai este nimic de făcut, mai ales că traseul parcurs era aproape totdeauna pe drumul cel mai scurt (linnă coarda cimpului de alergări). Sesizînd „motivul înfringerilor" antrenorul său a scos-o de data aceasta în afara plutonului, a ocolit mai mult dar a cîștigat. Cloul victoriei a fost completat și de faptul că Silvia a trecut linia sosirii șchiopătînd. Vorba aceea „nu aduce anul ce aduce ceasul".*

• *UN INTERESANT ansamblu electronic, de pariuri mutuale automatizate, mobile, a intrat în funcțiune pe hipodromurile din Saint Cloud, Mezon Lafit, Istanbul și Nicosia. Despre ce este vorba? Ansamblul instalat pe o semiremorcă, care circulă în interiorul hipodromului, este conectat, prin module electronice, de automatele distribuitoare de tichete pentru pariul mutual. Totul este subordonat unui miniordinator central. Prin intermediul unui circuit de televiziune se permite difuzarea informațiilor necesare, pe hipodrom. Astfel se pot cunoaște în orice moment cotele cailor cîștigători probabili, în raport cu cali socotiți de bază, cotele pentru calul declarat cîștigător și pentru pariurile ordinea simplă și triplă, performanțele tehnice în momentul sosirii; la sfîrșitul fiecărei reuniuni ordinatoarele putind furniza un bilanț complet de operațiuni contabile. Se preconizează ca începînd din 1973 „sistemul" să funcționeze și pe hipodromurile din Buenos Aires, unde există în total circa... 2 000 ghișete de pariuri mutuale.*

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" din 1 oct. 1972

1. **DINAMO—F.C. ARGEȘ.** Dificil de anticipat un rezultat într-un meci în care se întîlnesc două formații care duminica trecută s-au prezentat sub nivelul așteptărilor. Bucureștenii pornesc favoriți dar poate interveni și un rezultat de egalitate.

2. **FARUL—STEAUA.** Echipa bucureșteană a făcut un joc bun în fața Rapidului dar și Farul s-a descurcat bine la Pitești. Avînd avantajul terenului constănțenii dețin prima șansă. Steaua păstrează însă posibilitatea realizării unei egalități.

3. **C.S.M. REȘIȚA—SPORTUL STUDENȚESC.** Se întîlnesc proaspetele promovate. Va fi, credem, un bun prilej pentru echipa reșițeană de a realiza prima sa victorie de la începutul campionatului.

4. **A.S.A. TG. MUREȘ—UNIVERSITATEA CRAIOVA.** Formația craioveană traversează o perioadă mai grea datorată, socotim noi, și faptului că majoritatea jucătorilor nu au beneficiat în vară de perioada de odihnă fiind angajați în campionatul european universitar. Favorită, deci, echipa din Tg. Mureș.

5. **PETROLUL—STEAGUL ROȘU.** Performera etapei de duminică, prin victoria obținută la Cluj, echipa ploieșteană are toate șansele de a termina învingătoare și mîine. Rămîne de văzut însă dacă va reuși să-l învingă pe Adamache, portarul care încă nu a primit gol de la începutul campionatului.

6. **U.T.A.—JIUL.** Cu toate că se află în mare scădere de formă echipa arădeană este favorită în partida de mîine.

7. **UNIVERSITATEA CLUJ—S.C. BACĂU.** Meci dificil pentru echipa locală care în acest început de campionat nu-și regăsește forma ce a consacrat-o în trecuta ediție de campionat. Probabil însă că avantajul terenului o va ajuta să termine învingătoare.

8. **RAPID—C.F.R. CLUJ.** Favorită clară echipa bucureșteană chiar dacă pînă acum ea nu a reușit nici o victorie.

9. **ATALANTA—NAPOLI.** În prima etapă a campionatului italian Atalanta a reușit un excelent rezultat de egalitate pe terenul lui Cagliari, în timp ce Napoli s-a chinuit pentru a învinge cu 1—0 pe Ternana. Șansele de victorie surid, deci, echipei Atalanta.

10. **INTER—BOLOGNA.** Învinsă în prima etapă chiar pe terenul ei echipa din Bologna nu are, după opinia noastră, nici o șansă în fața milanezilor.

11. **LANEROSSI—CAGLIARI.** Întîlnirea se anunță destul de echilibrată, motiv pentru care acordăm șanse de victorie ambelor formații. Dar, cel mai indicat ni se pare un rezultat de egalitate.

12. **PALERMO—TORINO.** Echipa torineză se află în mare formă și o vedem capabilă de a realiza mai mult decît o egalitate.

13. **TERNANA—MILAN.** Nu credem că proaspăta promovată în divizia A va reuși să reziste echipei milaneze, favorită clară a acestei partide.

O scrisoare din partea Clubului „Universitatea" din Craiova

În ultimul număr al „Magazinului" am publicat în aceste coloane două scrisori pe marginea meciului de fotbal Universitatea-Craiova — F.C. Argeș în care autorii lor criticau atmosfera de pe stadionul craiovean. Zilele trecute ne-a parvenit o scrisoare și din partea clubului Universitatea din Craiova. N-am dori să fim acuzați de parțialitate, de aceea inserăm și această scrisoare aici :

„Spectatorii olteni, cu temperamentul cunoscut, sînt foarte obiectivi, dar, de această dată, arbitrajul foarte slab, pe unde va părtinitor al arbitrilor Petriceanu și Dragotescu, a creat o asemenea tensiune în tribune, încît și cel mai liniștit spectator nu se putea abține să nu-l dezaprobe.

Ne-a surprins faptul că F.R. Fotbal, fără a cunoaște în amănunțime cele petrecute, a dictat suspendarea terenului din Craiova, o măsură pe care noi o considerăm arbitrară, departe de a ilustra cele întîmplate.

De asemenea, F.R. Fotbal a luat în considerare doar cele relatate de redactorul Paul Slăvescu de la ziarul „Sportul", ignorînd pur și simplu cele relatate de scriitorul Adrian Păunescu, cunoscut pentru sinceritatea sa.

Nu mai puțin ne-a surprins măsura pe care a luat-o F.R. Fotbal față de jucătorul Olteanu care, în fața a 20 000 de spectatori și-a scos tricoul și a aruncat cu el în adversar, primind pentru acest gest o etapă suspendare, iar jucătorul Niculescu, pentru un gest care nici n-a fost dovedit (poate doar în cele relatate de tov. Rapaport, conducătorul lui F.C. Argeș la F.R. Fotbal) a fost suspendat două etape.

Toate aceste măsuri subiective nu fac nici un serviciu sportului nostru, fotbalului în mod deosebit".

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Cedăm spațiul rubricii de astăzi cititorilor care au la inimă soarta echipei naționale. De altfel, toate scrisorile primite în această săptămînă, fără excepție, se ocupă de ultimul meci al tricolorilor și sînt scrise cu cerneala mîniei și a tristeței. Nu ne vom spune părerea, deocamdată, deoarece vom continua să publicăm și săptămîna viitoare opinii pe această temă. Așadar, să dăm drumul leilor în arenă !

PETRE CONSTANTIN, jud. Buzău, „Nu am să mai fac nici un fel de introducere și o să trec direct la subiect. S-a vorbit (și se vorbește) foarte mult despre tricolorii noștri, care în ultimii ani nea adus satisfacții pe care nici o altă echipă nu ni le-a adus pînă acum. Dar în ultimul timp, pe undeva se cam greșește. Și cînd spun acestea mă refer la modul de „triere" al selecționaților. L-am apreciat și-l apreciez mult pe Angelo Niculescu dar, cu regrete, trebuie să recunoaștem că pentru ultimul meci (cel cu Finlanda) nu a alcătuit o formație redutabilă. Cum puteam obține o victorie în fața finlandezilor (o echipă mediocră, dar bătăioasă) cu un Răducanu neinspirat (ca de altfel în multe alte partide) și cu o linie de atac din rîndul căreia doar Lucescu s-a achitat cu „brio" de sarcini. Oare Angelo Niculescu nu a observat că Răducanu, Neagu și alții nu mai corespund? De ce nu sînt încercați și alți tineri dornici de afirmare? Oricine a putut observa cu cîtă ușurință s-a acomodat tînărul Dobrău (19 ani) cu noii săi coechipieri. Dar dacă nu ar fi rămas acel post liber (prin plecarea lui Lupescu) credeți că talentatul Dobrău ar fi ajuns titular? Cu siguranță că nu. Și aceasta datorită faptului că nu se acordă încredere tinerilor jucători Pe banca rezervelor stau jucători mai buni decît cei de pe teren (vezi cazul Adamache, veșnica rezervă a hazardatului Răducanu).

Angelo Niculescu nu a observat că Răducanu Neagu și Iordănescu nu mai sînt de mult oameni de națională ? De ce nu a fost încercat Hajnal (un autentic talent al fotbalului nostru) și alți cîțiva jucători bine cotați pe plan național ?"

★

AL. CHIRIAC, Brașov. „Scriu aceste rînduri chiar a doua zi după meciul nul realizat de TRICOLORII noștri la Helsinki. Nu. Nu sînt sub influiența indignării și a nervilor. M-am apucat să scriu pentru că ar fi trebuit să fac acest lucru fie după acel 0—2 cu Franța, la Paris, fie după acel 2—1 cu Cehoslovacia, la București, cînd numai geniul lui Dobrin mi-a transformat „disperarea" în „extaz", fie după meciul cu olimpicii danezi, pierdut cu 1-2, fie după cele două meciuri cu națională maghiară (București și Belgrad), fie după atîtea și atîtea meciuri în care Răducanu a gafat inadmisibil, aducînd atîtea prejudicii reprezentativei noastre.

Acest Răducanu, un portar extrem de talentat, a adus fotbalului românesc și victorii de răsunet — este un fapt cert și de necontestat — dar, toate acestea devin zadarnice atunci cînd, de la un meci la altul, manifestă inconstanță și neseriozitate, lipsuri generate de slaba sa pregătire intelectuală și educativă, de caracteru-i dificil, și ca urmare a lipsei totale a simțului răspunderii personale.

Cu luni de zile în urmă, un antrenor englez afirma că „dacă ar avea în echipă un astfel de portar l-ar împușca!?!...

Mă rog, asta-i părerea domniei sale. Noi avem alte concepții și nu putem gîndi într-o astfel de manieră. În schimb, putem afirma altfel „de un asemenea portar, ne lipsim !"

Ajunge! Avem portari, poate că nu atît de talentați și de înzestrați ca Răducanu, în schimb sînt oameni serioși, sobri, modești, sportivi adevărați, caracterizați de un înalt simț al răspunderii personale, al datoriei. Adamache este unul dintre aceștia și am convingerea că însuși refuzul de a se mai prezenta la lot — atitudine cu care nu sînt de acord — se datorează exasperării, lezării amorului său propriu, rezervîndu-i-se mereu situația de „rezervă" a unui neserios, și cînd trebuie și cînd nu trebuie. Apoi, mai sînt Ștefan și Iordache, portari tineri și de perspectivă

Ca om, ca cetățean al acestei țări care an de an și-a cîștigat un prestigiu de renume pe toate meridianele globului în domeniul politic, în cel economic, în cel social și în cel al sportului, în toate domeniile de activitate, cer cu tărie antrenorului echipei noastre naționale de fotbal să ia de urgență măsurile ce se impun în acest sens. În lot să fie chemați sportivii care, în momentul cînd îmbracă tricourile NAȚIONALEI, să fie conștienți că reprezintă, în întrecere, o națiune — NAȚIUNEA ROMÂNĂ..."

★

DAN SCRABA, str. Mașina de pîine nr. 41, București : „Vă scriu imediat după încheierea meciului cu Finlanda. Rezultatul meciului nu ne poate, desigur, mulțumi. Dar nu este vorba numai de asta. Este vorba de faptul că, în ciuda condițiilor ce i se asigură, fotbalul românesc, în loc să avanseze, continuă să bată pasul pe loc. Și, a sta pe loc, în zilele noastre, echivalează, cel mai adesea, cu a da înapoi. Jocul naționalei din ultimul timp, mai ales orientarea ei tactică, erau de natură să ne alarmeze. O mare parte a suporterilor au semnalat acest lucru. Imposibil ca o stîncă în mijlocul unei furtuni, arborînd o atitudine de falsă siguranță, Angelo Niculescu a respins orice sugestie, orice sfat, venite chiar din partea unor specialiști în ale fotbalului. Astfel, datorită mai ales tacticii alese de domnia sa, echipa națională s-a văzut scoasă, mai devreme decît o merita, din cursa pentru turneul final al „Cupei Europei", după meciul de pomină de la Belgrad, în care o repriză fără precedent în istoria naționalei noastre a fost urmată de un joc penibil, în care Dobrin, marele Dobrin, unul din cei mai temuți atacanți ai Europei, a primit sarcini defensive ! A venit penibilul amical de la Craiova, în care tricolorii au făcut față cu greu unei echipe mai putin decît mediocre. A fost un semnal de alarmă tras la timp. Cine l-a auzit însă ? Nimeni ! Am fost asigurați, după egalul cu Austria, că lucrurile se vor aranja, că națiunala va juca, în sfîrșit, fotbal. Pentru a vedea la Helsinki același joc penibil al „temporizării", în fața unui adversar care nu-l cerea, pentru a vedea aceleași interminabile pase scurte, aceleași bîlbîieli și lufturi în momentele decisive, același joc orientat mai mult lateral, decît perpendicular pe poarta adversă. Nu ! Nu contează acest 1—1 în sine ! Contează, în primul rînd, că echipa României a jucat orice, numai fotbal nu. Dacă ești într-adevăr mai bun, nici un arbitru din lume, prin nici un mijloc, nu te poate împiedica să fii mai bun decît adversarul. Am tolerat pînă acum această stare de lucruri, a o tolera în continuare ar fi din partea noastră un act de inconștiență, ar însemna definitiva coborîre în anonimat a unui fotbal lesit de acolo cu atîta trudă, după ani și ani de muncă. Posibilități există. Mulți dintre antrenorii noștri au dus departe în lume faima fotbalului românesc. N-ar fi bine să se găsească acum unul care să-i ia lui Angelo Niculescu locul, care, ce-i drept, și-a făcut pe deplin datoria, dar ale cărui idei tactice nu mai corespund cu perioada actuală ? În orice caz, este timpul ca cei în drept să se gîndească serios. Ieri am avut o echipă puternică, care juca de la egal la egal cu marile echipe ale lumii. Astăzi avem o echipă încă bună, chiar dacă nu e la nivelul ultimilor doi ani. Mîine însă... Dacă nu se vor lua urgent măsurile necesare, semi-eșecul de la Helsinki riscă să devină începutul sfîrșitului. Și ar fi păcat...".

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agenții P.T.T.R. factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66. P.O.B. — 2001.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVI 783 — simbătă 7 octombrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

CERCETĂRI ROMANEȘTI ȘI CONCLUZII, SUB RAPORT PRACTIC, PRIVIND VIITORUL COPIILOR NOȘTRI

SUPEREXTENSIBIL
sau despre o nouă tehnologie care tentează industria datorită unui preț de cost redus

BATERII CARE NU SE UZEAZĂ NICIODATĂ

Relatările in pagina a 5-a

REȘIȚA LA ORA PERFORMANȚELOR

• Colectivul secției furnale și-a propus să producă încă de pe acum la nivelul prevăzut pentru 1975 • Noi „familii" de motoare Diesel • „Omul se modelează uneori mai ușor ca oțelul"

Reșița, bătrîna vatră a metalului românesc, și-a obișnuit reporterii și pe oricine o vizitează cu noutățile. Oamenii ei care au împrumutat probaoil din tainele și tăria metalului, pe care-l plămădesc cu atîta iscusință, te primesc de fiecare dată într-un mod inedit. Am apreciat întotdeauna istoria încărcată de fapte a acestor meleaguri de la poalele Semenicului, jubileele celei mai vechi „cetăți" a metalului și a primei locomotive românești, dar ele capătă semnificații noi în contextul performanțelor de astăzi ale Reșiței, ale oamenilor săi. În circuitul valorilor materiale ale patriei, Reșița continuă să rămînă un nume sonor care propulsează pe arterele economiei naționale energii și valențe industriale de cea mai pură calitate. Produsele Reșiței, adevărate „nestemate" ale industriei românești : turbine hidraulice cu caracter de unicat prin mărimea lor, poduri rulante și macarale nelipsite de pe marile șantiere, utilaj chimic și metalurgic, oțel care poate fi invidiat de firme cu reputație mondială sînt prezente astăzi la loc de cinste atît în țară cît și peste hotare.

Ion MEDOIA

CONTINUARE ÎN PAG. ②

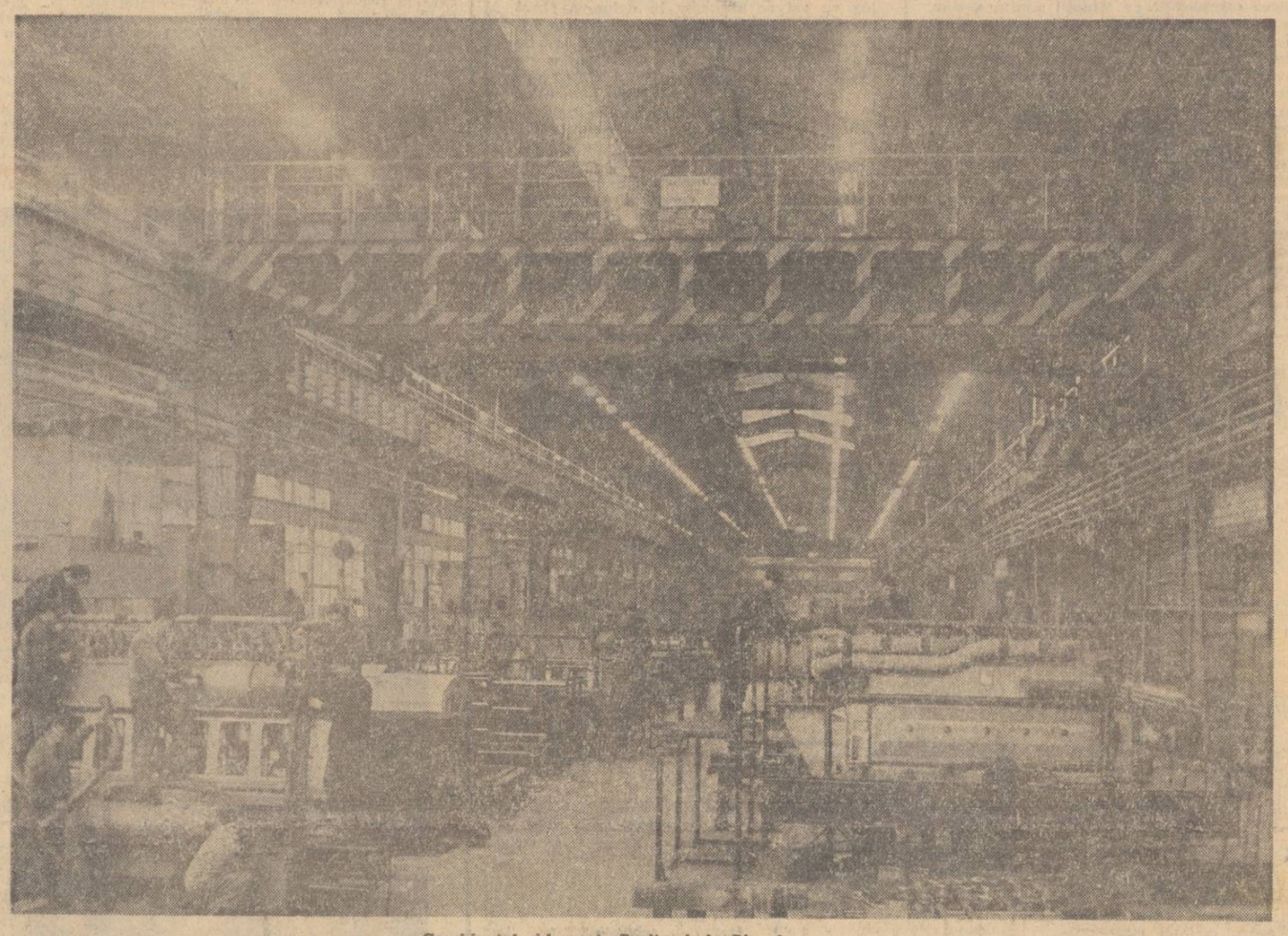

Combinatul siderurgic Reșița: hala Diesel

AGENDA săptămînală

PUTERNICE MANIFESTĂRI ALE PREȚUIRII ȘI DRAGOSTEI FAȚĂ DE PARTID

Vizitele de lucru ale tovarășului Nicolae Ceaușescu se constituie totdeauna ca evenimente deosebite prin caracterul lor multilateral. Ele sînt prilejul unei analize profunde a realităților economice și sociale de pe teritoriul vizitat ; întîlnirile cu oamenii muncii capătă amploarea unui dialog care atinge o paletă întinsă de probleme ale actualității sau perspectivei, ale zonei respective și ale țării întregi ; conducătorul partidului și statului caută împreună cu cei ce muncesc soluții pentru înlăturarea unor dificultăți încă nerezolvate, iau naștere idei îndrăznețe, oamenii capătă îndrumări și sfaturi prețioase ; cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite cu aceste prilejuri, sînt vaste tururi de orizont în toate domeniile vieții politice, economice, sociale din țara noastră, ale vieții politice internaționale ; în sfîrșit, dar nu în ultimul rînd, vizitele se caracterizează prin calde manifestări de dragoste, de prețuire ale maselor față de partid, față de politica partidului, față de conducătorul partidului și statului nostru.

Aceleași trăsături le-am întîlnit și cu prilejul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a întreprins-o săptămîna aceasta în trei județe din nord-vestul țării : Cluj, Satu Mare și Maramureș. La Cluj, ea a cuprins și solemnitatea deschiderii anului universitar, vizitarea acestei mari cetăți a științei și culturii noastre, întîlniri cu profesorii și studenții, un dialog cu excepționale deschideri privind pregătirea noilor generații de intelectuali de care are nevoie patria în uriașul drum de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Nu este pentru prima oară cînd conducerea partidului, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu se preocupă îndeaproape, cu neasemuită grijă de problemele tinerei generații. Se poate spune că această preocupare este o permanență pe agenda de lucru a secretarului general al partidului. Cuvîntarea rostită cu prilejul deschiderii anului de învățămînt superior, cuvîntare străbătută de la un capăt la altul de o aprofundată analiză a sistemului educațional din țara noastră, ale cărui legături cu practica, cu producția, devin realități tot mai palpabile — această cuvîntare, așadar, cuprinde în sine un program complex de

CONTINUARE ÎN PAG. ②

TAINELE CÎMPIEI ROMÂNE

de dr. docent Bucur MITREA

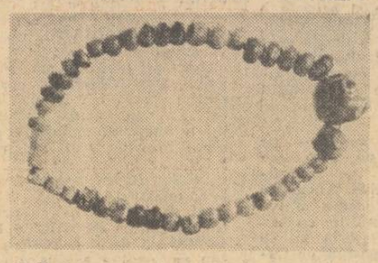

Colier de mărgele vechi de un mileniu

MAI EXISTĂ ENIGME ?

• O filă din istoria milenară a poporului român

• Necropola de la Izvoru prolectează un fascicol de lumină asupra unei epoci puțin cunoscute

• Obiecte din bronz, fier argint și aur găsite în cele 393 morminte cercetate

• Obiceiurile și îndeletnicirile populației care a trăit la nord de Giurgiu în urmă cu un mileniu.

(Amănunte în pagina a 2-a)

„SALATIERA DE ARGINT" LA BUCUREȘTI

Cu șase zile înaintea întîlnirii de tenis dintre reprezentativele României și S.U.A.

(Amănunte în pagina a 8-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

NE PASĂ

Cînd auzim lucruri înfricoșătoare, cînd vedem rezultatele unor acțiuni și ne dăm seama că sînt proaste, cînd înțelegem că, aici, în preajma noastră, persoane neînzestrate decît cu puterea perseverenței au putut comite fărădelegi, ce ar fi putut fi evitate numai dacă am fi fost puțin atenți, atunci, numai atunci, putem evalua pagubele pe care le produce Indiferența.

La un moment dat, într-o așezare oarecare apare un individ despre care se cam știe că e un bețiv notoriu și un scandalagiu de joasă speță, un fel de mic șantajist sentimental ! Cîtă vreme acest monstru stupid și subdezvoltat mai are inteligența să nu se certe concomitent cu toată lumea dimprejurul lui, nimeni de-acolo n-are curajul — căci de curaj e vorba — să-l ia de guler și să-l azvîrle în prima baie publică, pentru a începe, de la concret la abstract, procesul de purificare. Pentru că ne e indiferent ce face numitul, el profită de asta. La umbra indiferenței noastre dospește aluatul lui puhav. Dar n-avem noi, oare, datoria socială de a reacționa, întotdeauna, de a nu fi indiferenți la apariția acestor „dulci copii" ? Indiferența se numește cîteodată lașitate. În fond, ce ne pasă nouă ? Dar, de fapt, *ne pasă*. Dacă eventual categoria respectivă va prolifera și va împiedica pe fiecare dintre noi să trăiască, vom exclama cu candoare: *„Dar cum a fost posibil?"*. Ei, cum să fie posibil? Așa cum vedeți. Într-un climat de indiferență, orice e posibil.

Mergem pe șosea și ne face semn, deodată, de lîngă o mașină aflată în pană un disperat. Îl depășim indiferenți. Dacă am fi noi în locul lui, ni s-ar părea că indiferența cu care trec pe șosea cei cu mașinile în bună stare de funcționare e inexplicabilă, groaznică, inumană.

O bandă bine organizată fură într-un oraș din provincie tot ce-i iese în cale. Simțim și chiar știm asta, dar nu zicem nimic pînă nu intervin organele de drept. Ce ne pasă nouă ? Ce, e averea noastră ? Dar dacă băiatul unuia dintre respectivii ne-ar intra în curte, să-și ia mingea căzută, din greșeală, acolo, și ar strivi o lalea, aoleo, cum ne-am enerva. Nenorocitule, i-am striga, porcule, măgarule, și în general animalule, cum te crește alde tac-tu !?

Îl surprindem pe colegul Iesulescu, compunînd o anonimă împotriva colegului Zetulescu. Ce ne doare pe noi ?! Și nu că nu ne doare, chiar ne bucură citeodată : lasă-i să se încaiere, știa de la sfîrșitul alfabetului, că viața devine mai palpitantă. După aceea, ne întrebăm cum de e posibil să se scrie împotriva noastră anonime. Ne e indiferentă problema anonimelor, pînă la primul accident provocat de o anonimă.

Într-o societate ca a noastră, în care individualismul nu e deloc o aspirație, indiferența se constituie în factor de regres, dacă nu e chiar una din dimensiunile Erorii. *Să nu fim indiferenți la indiferență!* Acest timp e al nostru și această țară e a noastră. Cînd oamenii de bine sînt indiferenți, se înmulțesc amenințător lichelele active. Bunul simț se cuvine să nu fie indiferent, cînd vede monstruozitățile dezvoltîndu-se la început lînguștitor, dar apoi cinic, pe undeva pe aproape. Dacă ne-ar durea mai mult de toate ale țării, dacă am fi mai sîngeri și necazurile celorlalți, așa cum le povestim pe ale noastre, ar fi mai ușor pentru toți. Nu mai merge cu *„eu nu mă bag, nu e treaba mea"*. Tocmai că e treaba noastră. Ca să vezi, e chiar treaba noastră personală.

E timpul ca, azi, la șapte ani de la Congresul al IX-lea al Partidului, cînd am simțit cu adevărat, că țara noastră e a noastră, să des-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Predeal, 3 octombrie 1972

Romulus SIMA — Predeal

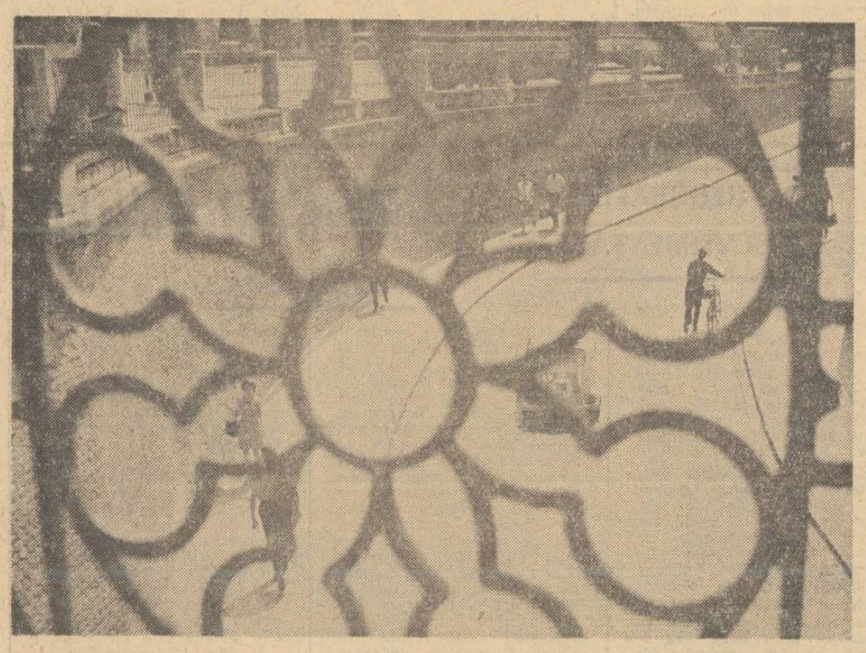

„Dantelă sibiană"

Constantin HRIB — București

PUTERNICE MANIFESTĂRI ALE PREȚUIRII ȘI DRAGOSTEI FAȚĂ DE PARTID

URMARE DIN PAG. 1

activitate pentru ridicarea școlii, în general și a învățămîntului universitar, în special, pe noi trepte de dezvoltare.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu la Satu Mare a coincis cu sărbătorirea unui mileniu de existență a acestui oraș devenit în anii socialismului o remarcabilă forță economică. S-a amintit, cu această ocazie, și de faptul că, cu doi ani în urmă, calamitățile naturale au provocat răni adînci acestui oraș și a fost subliniată cu satisfacție realitatea că într-un termen scurt urmările diluviului au fost înlăturate și străvechea cetate a reintrat repede pe făgașul activității clocotitoare a construcției socialiste. Pe bună dreptate s-au făcut comparații cu situații similare, dar cu mult mai puțin grave, din trecut, cînd drumul refacerii era lung și anevoios, plin de sacrificii. Pentru sprijinul acordat de partid și de stat, pentru grija manifestată, personal, de tovarășul Nicolae Ceaușescu în vederea grăbirii ritmului reconstrucției, pentru politica generală a partidului, care este politica întregului popor, orașul a rezervat oaspeților o primire deosebit de călduroasă, plină de recunoștință și dragoste. O puternică încărcătură emoțională a avut-o, în acest context, vizitarea comunei Odoreu, care, după cum se știe, a fost complet distrusă de inundații, iar astăzi se prezintă ca o așezare prosperă cu case noi și frumoase, cu edificii de utilitate publică nou construite. Locuitorii comunei și-au amintit că în zilele cele mai grele, alături de ei s-a aflat secretarul general al partidului, care a luat primele măsuri și a continuat să se îngrijească de soarta comunei, ca și a altor localități sinistrate pînă la refacerea completă. Numeroși locuitori au ținut să-i aibă oaspete în casa lor nouă pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, să-și exprime personal recunoștința față de grija manifestată de partid și guvern pentru înlăturarea suferințelor pricinuite de calamități.

În continuare a fost vizitat puternicul centru muncitoresc Baia Mare, municipiul de reședință al județului Maramureș. Ca pretutindeni la Cluj și Satu Mare, și aci oamenii muncii au făcut conducătorului partidului și statului o primire călduroasă, plină de dragoste. Și aci, tovarășul Nicolae Ceaușescu a purtat un larg și fructuos dialog cu cei ce muncesc în uzine, a făcut prețioase recomandări, s-a interesat îndeaproape de condițiile de muncă și de viață ale oamenilor. În acest cadru de preocupări, un accent deosebit a fost pus pe problemele pregătirii tuturor oamenilor muncii pentru a putea răspunde înaltelor țeluri ale societății pe care o construim. „Democrația socialistă, participarea întregului popor la conducerea țării — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu — presupune ca oamenii să aibă cunoștințele necesare pentru a putea să-și aducă în mod real aportul la întreaga activitate socială. Problema educației devine un factor esențial al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate".

REȘIȚA LA ORA PERFORMANȚELOR

URMARE DIN PAG. 1

Dar cum reșițenii sînt oamenii faptelor, să ne străduim să vorbim în limbajul lor concret lapidar. Putem înțelege astfel și mai bine adevărata maturitate muncitorească a reșițenilor. Din noianul de cifre și fapte am ales doar cîteva, care ni s-au părut mai semnificative. **Față de 8 000 tone de fontă cît era angajamentul anual al furnaliștilor de la C.S.R. în cinstea aniversării Republicii, ei au dat pînă în prezent mai bine de 10 000 tone. La oțel de asemenea angajamentul anual a fost depășit cu peste 2 500 de tone.** Și exemplele ar putea continua cu fiecare din produsele fizice planificate. Căci aproape la fiecare în parte, reșițenii au obținut producții record în istoria biseculară a combinatului. Dar nici calitatea n-a stat pe loc. La oțelărie, unde pînă nu demult se înregistrau cele mai mari rebuturi, ele au scăzut acum sub 1 la sută. Și aceasta în condițiile în care majoritatea oțelurilor Reșiței sînt de tip special, unele din ele care în mod normal se produc doar în oțelăriile electrice.

mai înalt grad de competitivitate. Ca atare colectivul uzinei pregătește în prezent asimilarea unei noi „familii" de motoare cuprinse între 1 500 și 4 500 C.P. și chiar mai mari, de o foarte largă utilitate, aș zice, noi „feți frumoși" ai industriei noastre constructoare de mașini. Și încă ceva. Dacă în 1958 pentru asimilarea motorului de 2 100 C.P. au trebuit 36 de luni, această nouă familie de motoare, mult mai pretențioasă, va fi introdusă în fabricație doar în 21 de luni. Mai exact acest lucru va însemna ca primul motor de acest fel să lasă pe poarta uzinei cu aproximativ un an înaintea termenului prevăzut inițial.

Aici, în secția Diesel, stau de vorbă cu ing. **ION TUDORA**, șeful serviciului tehnolog, unul din „veteranii" secției, în ciuda vîrstei sale de... 35 de ani.

— **Gustul performanțelor l-am căpătat aici în uzină. Am venit la uzină cu 12 ani în urmă, exact atunci cînd se monta primul motor de 2 100 C.P. numai că atunci lucram la un motor cu mult mai mult ca astăzi. Pe parcurs i-am adus cel puțin 200 de îmbunătățiri constructive, toate trecute prin filtrul inteligenței colectivului nostru. Dar nu numai acolo unde este treabă mai multă. Să nu mă întrebați cîți tineri am ajutat să se califice în această perioadă. Mulți ne scriu de la Hunedoara, de la Galați sau te miri din ce colț al țării. Pe unii i-am uitat că erau copii cînd lucrau la Reșița. Ei însă nu. De-aia zic că omul se modelează uneori mai ușor ca oțelul.**

La combinatul siderurgic, tovarășul **ILIE LAZAR,** locțiitorul secretarului comitetului de partid pe uzină, cu vocea sa de un calm aproape neobișnuit, m-a întîmpinat de data aceasta cu un refuz categoric. Acela de a-mi vorbi despre el însuși.

— **Sînt atîția oameni minunați în uzina noastră despre care ați putea scrie romane întregi. Unul ar fi inginerul Dijmărescu, șeful oțelăriei, de pildă...**

— Despre el am mai scris...

— **Da, dar sînt convins că nu atît cît trebuie. Faptul că această secție de cînd este condusă de el, deși este cel mai tînăr șef de secție din combinat, a obținut recorduri fără precedent. Și cu toate acestea el tot nu este mulțumit. De dragul cuptoarelor nu-și poate face nici concediul ca lumea. Acum este încă în R.F. a Germaniei, dar cu gîndul tot alături de oțelarii Reșiței. E adevărat că ei l-au trimis la facultate pe cînd era lăcătuș, că a terminat studiile ca șef de promoție la București, fapt pentru care i s-a propus un post universitar la facultate, dar el a preferat tot Reșița, cu uzina ei. Dar nici în concediu să n-aibă odihnă ?...**

Comunistul Ilie Lazăr mi-a vorbit apoi despre alți oameni care fac cinste combinatului : **DOBRE PLEȘOIANU,** un adevărat as al laminoarelor, considerat cel mai bun maistru din uzină, **ION VADUVA,** care lucrează de 15 ani în uzină din cei... 28, iar acum cu ortacii lui a ajuns să elaboreze patru șarje în cele trei schimburi, luîndu-se la întrecere cu veteranii Ion Bădescu și Florea Bălan, maiștrul Ladislau Kapornyai de la furnale. Despre șeful de echipă **ROMULUS DRĂGOESCU,** care prin exemplul său personal a exclus din limbajul cotidian al secției noțiunea de „import", ori inovatorii cu cel mai bogat palmares **AUREL BLAGOIE, PETRU IZVERNARU, ION PANESCU,** adevărați „milionari" ai inteligenței creatoare pentru uzină.

Din cauza spațiului, de data aceasta trebuie să ne limităm la aceste frînturi biografice. Dar poți trece oare indiferent pe lîngă acești oameni inimoși, îndrăgostiți de metalul Reșiței care, oricum, nu poate fi la temperaturi mai ridicate decît propria lor pasiune față de muncă ?

Ion MEDOIA

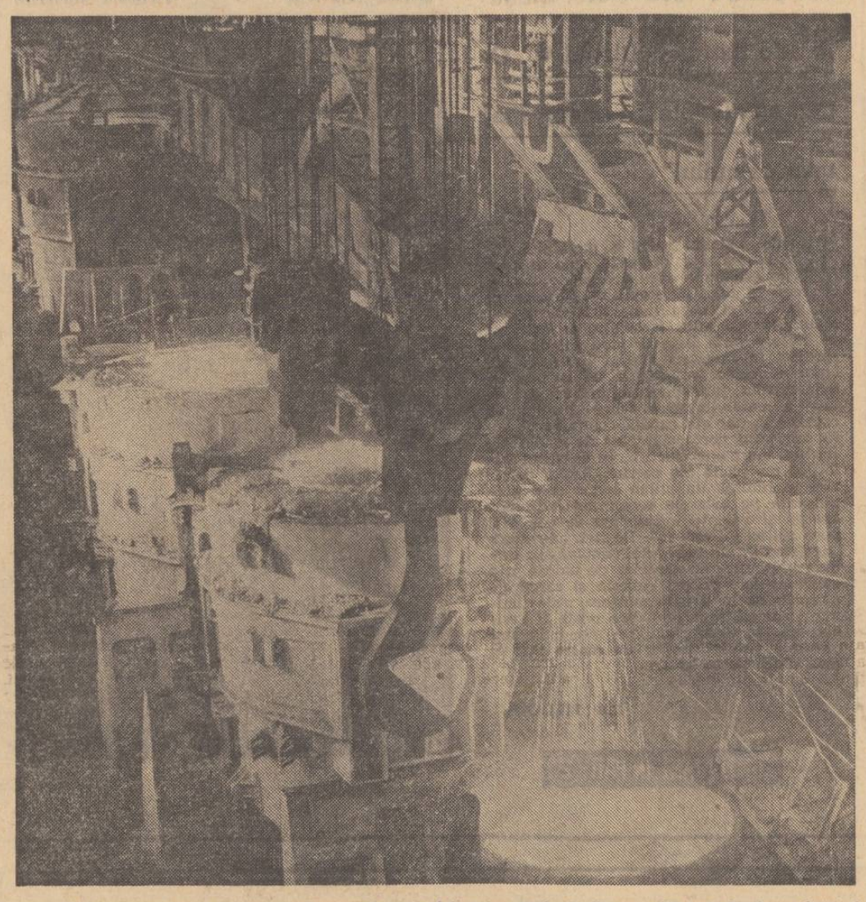

In hala de turnare a oțelăriei reșițene, uriașele oale își primesc încărcătura de metal incandescent.

Despre performanțe asemănătoare se poate vorbi și la secția furnale, unde temperatura aerului insuflat a crescut concomitent cu conștiința oamenilor, iar reducerea consumului de cocs a cunoscut indici dintre cei mai valoroși din țară. **Prin punerea în valoare a potențialului material și uman, colectivul ei și-a propus să producă încă de pe acum la nivelul prevăzut pentru 1975.** De fapt multe din performanțele de astăzi ale combinatului se înscriu cu majuscule în cartea de onoare a uzinei întrunind o serie de atribute ale tehnicii mondiale.

Dar să nu ne lăsăm furați de cifre, de superlative. Pentru că în spatele lor trebuie să vedem oamenii, cei care le făuresc împrumutîndu-le totodată adevărate rubine din frumusețea lor sufletească, din priceperea și iscusința lor. Cine nu-și amintește cu ce ochi a fost privită cu mai bine de un deceniu în urmă apariția primei locomotive Diesel electrice de 2 100 CP ? „Hergheliile" ei zburdă astăzi pe majoritatea magistralelor de oțel ale țării. Tot aici a fost semnat apoi certificatul de naștere al unui nou tip de motor de 2 500 C.P. în varianta românească. Optica constructorilor de mașini este astăzi alta decît cea de acum cîțiva ani. Ei au înțeles chemarea partidului de a produce numai mașini și utilaje de cea mai înaltă tehnicitate care să-i reprezinte cu adevărat la cel **mai competența produselor a crescut, ci înșiși oamenii, mulți din ei veniți din satele dimprejur. Gh. Vișan și Iosif Belgras pe atunci erau strungari, astăzi sînt maiștri, Francisc Draghina a fost lăcătuș, acum este inginer șef adjunct de secție. De fapt media de vîrstă a secției nu depășește... 26 de ani...**

Și oare nu este și aceasta o performanță muncitorească ? Ca, de altfel, și aceea a unora care au păși în al patrulea deceniu la același loc de muncă. Dintre ei face parte și lăcătușul **IOSIF WANINGER,** Erou al Muncii Socialiste.

— **De-a lungul anilor — ne spune el — am parcurs toate treptele meseriei, de la „sagirt" la șef de echipă. Am prins și vremea cînd veneam la lucru în slapi de lemn, nu cu cravată ca astăzi. Meseria nu se făcea pe atunci apăsînd pe buton ci dînd din greu cu barosul. Dar munca n-a fost niciodată dușmanul omului. Am învățat acest lucru de la tatăl și bunicul meu și ei. la rîndul lor, meseriași ai Reșiței.**

— După atîția ani de muncă în uzină cum considerați că trebuie să fie un șef de echipă?

— **După părerea mea, oamenii se împart în două categorii : buni și foarte buni. Totul depinde cum te porți cu ei. Ce să vă mai spun ? Din cei 18 oameni ai echipei, opt îmi sînt ortaci de muncă de peste 20 de ani. Ce ne leagă e poate tocmai faptul că punem cu toții umărul acolo unde este treabă mai multă.**

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

chidem un foc neobosit împotriva indiferenței. Acesta a și fost unul din sensurile Plenarei din Noiembrie 1971, despre aceasta s-a vorbit clar și la Conferința Națională din această vară. Să ne obișnuim să credem și să spunem mai des că *nu ne e indiferent*. Ar fi un semn al libertății responsabile, așa cum ar fi și un semn al participării. Acestea toate decurg din sentimentul importanței pe care fiecare dintre noi simte că o are față de celelalte 20 de milioane.

O DOLEANȚĂ ÎNDREPTĂȚITĂ

Am primit, din partea unor profesori de desen (printre care Ion Șușală și Viorica Baran din București) o scrisoare prin care mi se solicită sprijinul pentru ca absolvenții Facultății de arte plastice a fostului institut pedagogic de trei ani să aibă dreptul de a-și continua studiile, drept pe care absolvenții tuturor celorlalte șapte facultăți, ale fostelor institute pedagogice, îl au. Profesorii care mi-au scris propun ori asimilarea lor cu profesorii de categoria I, ori dreptul la continuarea studiilor la fără frecvență, urmînd fie secția de istorie și teoria artei, fie secția de măestrie. „*În toate aceste cazuri ar rămîne să suportăm toate cheltuielile materiale necesare și să susținem un nou examen de diplomă, dar fără o nouă repartizare*", se spune în scrisoare. Și se mai spune că Institutul de Arte Plastice „N. Grigorescu" a înaintat conducerii Ministerului Educației și Învățămîntului propuneri concrete în acest sens.

Într-adevăr, de ce nu s-ar da dreptul la continuarea studiilor, dacă la perfecționarea profesională, și profesorilor de desen, într-un moment în care aceste procese de perfecționare sînt cerute la scara întregii națiuni?

CINE PE CINE EXCLUDE

Curioase timpuri! Am auzit pe destui contemporani exclamînd „curioase timpuri!" și totuși n-am ce face și spun eu însumi „curioase timpuri!". Lumea nu e ca lumea. La început, cînd am auzit cele ce urmează, nu mi-a venit să cred. Și totuși e adevărat: trei cosmonauți americani au fost scoși din rîndurile cosmonauților în vara acestui an. De fapt, întreaga misiune Apollo 15 nu mai există. James Irwin, David Scott și Alfred Worden au fost exmatriculați dintre cosmonauți. Motivul? Motivul nu-i chiar așa de absurd. Mai bine zis, *nu ar fi* așa de absurd. Dacă țara ai cărei cosmonauți sînt pedepsiți pentru afaceri, n-ar fi o țară a celor mai fabuloase afaceri! Cei trei astronauți au luat, cu ei, în misiune, cîteva sute de plicuri care după întoarcerea de pe lună — încărcate de misterul călătoriei — au fost vîndute în bună parte cu prețuri mai mari decît plicurile obișnuite. La Houston s-a întîmplat, după părerea mea, o tragi-comedie. Nu-i apăr pe cei trei cosmonauți care au făcut din călătoria lor pe lună și un prilej de afaceri. Firește, știrea că eroii cerului, de pe „Apollo 15", duceau cu ei 400 de plicuri, în scopul sporirii valorii acestora și al comercializării lor pe pămînt, nu m-a bucurat. Sigur, m-am scuturat puțin la gîndul că, în aventura lor supremă, pe viață și pe moarte, cei trei cosmonauți au mai avut și răgazul unei afaceri de joasă speță. Nu sună bine, nu cadrează. Nu-i apăr, deci, pe cei trei, nu devin avocatul apt să justifice imprejurarea că, la întoarcerea de pe lună, un plic de zece cenți a fost vîndut cu 1 500 de dolari. Disciplina e disciplină, da ! Totul ar fi perfect. Rămîne ceva imposibil de închipuit și de acceptat: *pedeapsa*. Chiar așa? Rași din galeria cosmonauților? Pentru niște plicuri, ba încă se așteaptă și chemarea cosmonauților în fața justiției pentru nenorocitele alea de plicuri. Antiafacerismul ia proporții, ce să mai vorbim. Poate că, pînă la urmă, cei trei membri ai echipajului „Apollo 15" vor face și ceva închisoare, ca să se învețe minte și să-i învețe minte și pe alții să mai plece pe lună. Toate ar mai fi cum ar mai fi, chiar și pedeapsa n-ar fi atît de absurdă și de neacceptabilă, cu o singură condiție: să fie acordată de oameni care să fi zburat măcar odată pe lună, chiar și cu plicuri la ei. Așa cum se prezintă lucrurile, pînă acum, n-ar fi exclus ca oamenii să uite că totuși, ei da, totuși, chiar dacă au purtat niște plicuri cu ei, cei trei sînt totuși, ei, da, totuși, cosmonauții unei mari misiuni la care am vibrat unanim și de care se leagă istoria acestui veac.

Curioase timpuri! În țara afacerilor e pedepsită cea mai curată dintre afaceri. Și cu ce pedeapsă! Radere! Desființare! Poate că, dacă luau cu ei și lipici, pentru plicurile respective, cei trei erau destinați de îndată scaunului electric. Criminali care omoară oameni în văzul tuturor sînt judecați ani în șir, pentru că ei își pot dovedi la nesfîrșit nevinovăția, în vreme ce trei eroi ai pămîntului sînt dați afară din marea lor vocație pentru o afacere, vai, atît de mică. Și sînt așa de sigur că judecătorii celor trei nu că n-au văzut, pe de-a întregul, interiorul unei rachete, dar înnebunesc de frică în lift și în avion și în tiribombă.

Pentru fapte petrecute pe lună măsurile sedentarilor de pe pămînt pot deveni aberante. Excluderea celor trei cosmonauți dintre cosmonauți, pentru afaceri, abia ne aduce aminte de monstruozitatea tuturor celorlalte afaceri rămase nepedepsite.

Dar cine poate pune mîna-n foc să susțină că trei eroi n-aveau dreptul la 400 de plicuri comercializate ulterior? Ce s-ar fi întîmplat, zic eu, dacă „Apollo 15" eșua? Dacă James, David și Alfred ar fi ars, în univers, cu plicurile lor cu tot?

A face ordine între speculanți, începînd cu cosmonauții, mi se pare culmea ipocriziei.

Probabil că singura ispășire ar fi ca, în viitor, judecătorii celor trei cosmonauți să meargă ei înșiși pe lună. Asta între două sedințe de excludere.

NEMAIVĂZUT

Simbătă, 30 septembrie 1972, la stația de benzină din marginea dinspre Bechet și Calafat a orașului Craiova, a oprit o mașină ; șoferul s-a dus la cei doi funcționari PECO, să solicite benzină, contra bonurilor, obișnuite în astfel de ocazii. Era ora 23,47.

— **Bonurile sînt din trimestrul viitor,** zise unul din funcționari, probabil șeful celuilalt, care nu-i călca înainte nici măcar cu un zîmbet.

— **Și cînd începe trimestrul viitor ?**

— Trimestrul viitor ? Mai e, mai e. Ehee, pînă în trimestrul viitor mai e...

— Cînd începe trimestrul viitor ?

— La data de 1 octombrie începe. Numai atunci începe.

— Bine, dar 1 octombrie e mîine. Adică peste 12 minute. Ne-ați putea da benzină...

— **Să dau eu benzină, din trimestrul III, pe bonuri din trimestrul IV ? Eu ?! Și să vină fun control și să mă ia și să-mi spună: „*de ce-ai dat, mă, benzină în trimestrul III, pentru bonuri din trimestrul IV ?*".**

— Dar mai sînt 11 minute!

— Controlul vine într-o juma' de minut. Și noi ce ne facem ?

Într-un tîrziu, cînd mai erau vreo șapte minute pînă să vină trimestrul IV, cei doi de la PECO s-au milostivit de noi și ne-au făcut favoarea de a ne da benzină pe bonuri de benzină. Nu mai văzusem așa ceva. Stăteam uimiți, și eu, și nea Ion, care se afla lîngă mine, eram stupefiați și pluteam așa, în neștire, între două trimestre. Pînă să întoarcem mașina, pînă una alta, trimestrul IV venise de-a binelea. Fețele celor doi, de la PECO erau acum liniștite. Ne surîdeau triumfal din trimestrul IV. Se simțeau și ei descărcați de o îngrijorare.

Adrian PĂUNESCU

TAINELE CÎMPIEI ROMÂNE

Mai există enigme?

de dr. docent Bucur MITREA

Fără îndoială că în trecutul poporului nostru sînt încă numeroase enigme. Numai că în cadrul lor aș deosebi mai multe categorii. Unele din ele se pot referi la o epocă, la o regiune, localitate sau la o personalitate. Desigur, dezlegarea lor aduce un plus de lumină și clarificare. Dar pe lîngă cele menționate mai sus, există unele de ordin major, cu o pondere grea în istoria noastră națională. Ele se referă la mileniul puțin cunoscut care începe din vremea lui Aurelian și pînă la cristalizarea primelor formațiuni statale românești. Lămurirea acestor enigme ne stă în putință, iar documentele autentice care vor contribui la formarea unei opinii științifice se păstrează în sînul pămîntului patriei noastre. Din această arhivă națională, arheologia românească nu o dată a scos la lumina zilei noi documente, care au deschis noi capitole ale istoriei sau au corectat și amplificat știrile mai vechi.

În cadrul acestei mari probleme, cercetările arheologice întreprinse de către Institutul de arheologie al Academiei de științe sociale și politice au dus la unele rezultate pozitive. Este vorba de necropola de la Izvoru, situată la 25 km nord-vest de Giurgiu, unde cimitirul descoperit în localitatea respectivă a fost datat în secolul al VIII-lea e.n. **Avem de-a face cu o etapă istorică foarte puțin cunoscută și referitor la care cercetătorii de pînă acum au exprimat opinii din cele mai diferite. Dar iată că cercetările pe care le-am întreprins în ultimii zece ani la necropola de la Izvoru pun la îndemîna arheologilor și istoricilor și în același timp la baza istoriei naționale un șir de documente și observații care deschid un nou capitol și proiectează un fascicol de lumină asupra acestei încă întunecoase epoci.**

Din nedumeririle pe care le-ar putea ridica teza prezentată mai sus aș reține două care mi se par esențiale : cum s-a ajuns să se precizeze că avem de-a face cu un obiectiv arheologic din secolul al VIII-lea și nu mai devreme sau mai tîrziu, și apoi, în ce măsură studiul unei necropole, deci al unui cimitir, este în măsură să contribuie la lămurirea problemelor istorice care ne frămîntă. Sînt întrebări legitime care se pun și așteaptă în același timp un răspuns lămuritor. În legătură cu prima problemă care se ridică, aceea a datării, voi da unele amănunte. Toate concluziile, de orice fel, care se referă la obiectivul ce-l studiem sînt bazate pe materialul descoperit în condiții științifice clare, în cursul unor cercetări sistematice. Cu acest prilej au fost aflate, printre altele, cercei, inele, aplici de bronz, catarame și brățări din același metal, care pe baza analogiilor cu altele similare pot fi datate cu destulă precizie. Mai rămîne de explicat un alt aspect : cum poate un cimitir să lămurească și să definească caracterul vieții unei populații ? Aici trebuie să reamintim că sîntem într-o vreme cînd comunitatea avea legile ei nescrise, acel obicei al pămîntului, la care toți membrii se supuneau. Iar în ceea ce privește înmormîntarea, comunitatea avea grijă ca să se respecte toate regulile și obiceiurile, care pentru acea vreme constituiau legea nescrisă.

Și acum cîteva amănunte cu privire la obiceiurile care constituiau riturile și ritualurile întîlnite la oamenii îngropați în necropolă. Ritul dominant este acela al înhumației : scheletele sînt găsite așezate cu capul spre vest, nord-vest, cu picioarele spre est sud-est. De regulă, la picioare se află o oală de lut, uneori și un ulcior în care se puneau ofrande pentru cel decedat. Tot ca ofrande mai erau depuse în mormînt păsări de curte, bucăți de carne de miel, porc sau vită, la care se adaugă ouăle de găină. Pe toate le recunoaștem după resturile de schelete, oase sau coji. Pe lîngă ofrande mai întîlnim o serie de obiecte personale ca : cercei, inele, mărgele, catarame, tub de ace, cuțit de fier. Dar n-au lipsit nici unele unelte a căror semnificație nu ne poate scăpa : secera de fier, aparută în cîteva exemplare, toporul pe care l-am găsit doar o singură dată.

Și acum se ridică problema **ce contribuție aduc săpăturile de la Izvoru la cunoașterea secolului al VIII-lea din istoria țării noastre ?**

În primul rînd cele 393 de morminte dezvelite pînă acum în necropola ce formează obiectul preocupărilor mele, la care săpăturile ce vor continua în toamna aceasta vor adăuga altele, **ne oferă dovada existenței unei populații STABILE,** așezate destul de la nord de Dunăre, într-o regiune protejată de bălți și păduri. **Această populație era NUMEROASĂ, cifra de 393 de morminte ne dovedește că ne aflăm în fața unei importante unități social-economice. În plus, ordinea pe care o observăm în cimitir ne arată că avea o organizare ce-i era proprie.** Mai mult, dacă comparăm necropola de la Izvoru cu alte necropole contemporane de la sud de Dunăre sau din Cîmpia panonică, fațeem și alte constatări nu mai puțin importante. În Cîmpia panonică se aflau în această vreme avarii, un popor de călăreți, care aveau obiceiul să se înmormînteze cu cai sau părți de cai sau obiecte de harnașament. În aceeași vreme, la sudul Dunării, bulgarii se înmormîntau cu săbii, pe care săpăturile arheologice le descoperă în necropole. În cimitirul de la Izvoru nu am aflat nici un caz din cele semnalate. **La atributele precizate mai sus se mai adaugă acum încă unul : acela de populație pașnică, locală.** Săpăturile, prin observațiile care le-au prilejuit, au îngăduit, de asemenea să ne dăm seama asupra ocupațiilor de bază ale acestei populații. **Secerile aflate în morminte nu lasă nici o îndoială că agricultura constituia baza economiei lor. Alături de ea, și în strînsă legătură, era păstoritul.** El se reflectă prin ofrandele ce le găsim în morminte fie sub formă de bucăți mai mari sau mai mici de ovine, fie chiar sub formă de schelete întregi. Dar în economia lor, alături de ovine, sînt prezente vitele cornute și porcii. Toate se găsesc azi sub formă de oase, dar au fost depuse la timpul lor ca ofrandă sub formă de bucăți de carne. Și, pentru ca tabloul economic să fie complet, menționez prezența păsărilor de curte, pe care le întîlnim în morminte, întregi, depuse ca ofrandă ; de multe ori se găsesc și ouăle lor.

Dar concluziile de caracter istoric major nu se opresc aci Aș vrea să subliniez una singură : de caracter social. Prezența unor anumite obiecte de podoabă, într-un număr mai mare sau mai mic, precum și metalul din care ele sînt confecționate, ne ajută să întrevedem și anumite începuturi de diferențiere socială. Astfel apariția, doar în două cazuri, și atunci de bronz, a brățărilor, ne arată acel început de diferențiere socială. Aceeași situație se constată privind metalul din care erau confecționați cerceii : doar în vreo două cazuri au fost de aur sau auriți, în mai multe de argint, iar marea majoritate erau de bronz ca și tot restul obiectelor de podoabă.

Aceleași cercetări arheologice au arătat că descoperirile de la Izvoru nu constituie un caz singular. Situații similare au fost întîlnite în necropolele de la Sultana, Frățești din sudul Munteniei, la care se adaugă în ultima vreme cea de la Obirșia Veche, din Oltenia.

Pe plan istoric începe să se schițeze tot mai clar imaginea unei populații sedentară, organizată, numeroasă și pașnică care a trăit pe aceste meleaguri în urmă cu peste un mileniu. Enigma începe să se dezlege dîndu-ne la iveală unele amănunte asupra unei etape istorice puțin cunoscute. Este doar începutul. Dar pentru moment să nu-i cerem mai mult.

GEOGRAFIE SENTIMENTALĂ

PREGĂTIRI PENTRU CONCERT

de Iordan CHIMET

În această poiană fără nume descopăr că mă aflu în sala de muzică a unui fantastic castel vegetal. Toate tăcerile din jur — căci ca și muzica și tăcerile se așează în diverse ordini, mărimi și ritmuri — se adună și conversează discret. Sugestia pe care o propun pe cît pot, dacă nu înțelege, cel puțin bănui este muzica, evident muzica tăcerii. Ridic privirea în văzduh și disting în ora de mătase a dimineții sunetele zburînd în stol asemeni unor păsări aflate înaintea unei lungi călătorii. Dar pleacă oare cu adevărat sau mai degrabă se întorc ?

Pe aici un alt secol, și înaintea lui altul și altul, au trecut cu puțin timp înaintea sosirii noastre. O frunză gălbuie încă se mai mișcă, unduie coama ierbii sub o mîngîiere abia sfîrșită.

Acestei muzici din afara auzului i se cere un muzeu, de bună seamă invizibil al instrumentelor muzicale. Am consimțămîntul pădurii, un cerb de aur mestecă lumina după-amiezii și cu degete lenețe de trestie inventariez tezaurul pe o scoarță uscată.

Iată viorile de Vrancea cu forme uneori stranii. Una din ele folosită cîndva pare mai degrabă ideea unei viori, o incipiență neterminată, un embrion. Îți vine să crezi că rostul lor ar fi asemănător cu cel al sămînțelor vegetale : puse în pămînt ar putea încolți și de-abia atunci apar pe pajiști viorile adevărate. Sub mîngîierea ploii ar putea cînta. Jurgis Baltrusaitis amintește de proverbul tartar despre mielul care, îngropat, poate naște un ied tînăr care să se ridice din sol asemeni unei legume. Deci înseamnă că totul e posibil.

Lira populară seamănă cu o mașină de tipul chinetoscopului. Cînd o văd simt nevoia să sting lumina și aștept să emită nu sunete, ci imagini pe peretele nevăzut al nopții tivite pe margini cu stele.

Țitera : două racle miniaturale, de poveste, pentru a fi ținute la subsuoară de un pitic. Ar avea însă spațiu pentru a primi înăuntru corpurile a două privighetori sau, poate, numai cîntecele lor.

Cobza este un obiect liric alcătuit din cuvinte, provenit din poezia veacului trecut. Pentru a-l constitui constructorii nu au nevoie de lemn, ei recită exact din memorie și cobza începe singură, să prindă formă.

Naiul se cere evocat cu trecutul său ilustru care ne întoarce mult înapoi, în afara porților istoriei. Cu toată faima de care s-a bucurat în timp el nu s-a lăsat cu adevărat îmblînzit decît de zeii greci în Olimp și de ciobanii noștri în Carpați.

Fluierul a fost mai mult decît un simplu instrument muzical, în curgerea vremii s-a definit ca un simbol viu al naturii care se va întoarce mereu la culorile și ispitele vieții, un ambasador al pădurii, un legămînt sonor cu lumea cea vastă și presimțită nu numai cu cea știută și stăpînită. Este un cuvînt de trecere, o inițiere lirică, un ecou destinat să poarte din loc în loc, plutind pe deasupra pămîntului, o înțelepciune travestită în cîntec. Cunoașteți pedeapsa cumplită de odinioară, aflată din cronici (căreia N. Iorga i-a dedicat după cum ne amintim noi pagini strălucite și chiar o carte) cînd pentru pricini mai grave vinovatului de atunci nu i se tăia capul cum s-ar fi cuvenit de drept ci i se ridica fluierul. La recidivă se adăuga și interdicția de a mai cînta în viitor, fie în societate fie în natură. M-am înfiorat de asprimea osîndei și transpus în fulgerul unei clipe în alt veac, am preferat în fața judecății călăul. Dar iarăși se poate întîmpla ca totul să nu fie decît o amăgire a după-amiezii într-o poiană fără nume.

Și dacă totuși aș dori să cînt, ce să prefer anume ? Fluierul-bici și fluierul-baston îmi evocă în egală măsură ordinea estetică ca și cea morală. Fluierele gemănate descind fenomenul surorilor siameze în lumea vegetală, căci nu au coborît decît împreună din trunchiul copacului matern și astfel călătoresc în existență. Fluierul de Vilcea, îmbrăcat în alamă, îngăduind astfel asemuirea cu un veșmînt de aur, presupune o vocație aristocratică în timp ce fluierele de Șugag-Alba, falnic împodobite au veleități eărturărești avînd text scris pe miner. Fluierele cu toartă, cu dop și fără, cavalul dobrogean, tilinca cu găuri și fără găuri oficiază cu modestie la praznicele gloatei. Buciumele sînt fluiere uriașe datorate unui sortilegiu. Modelate din tablă ca un jgheab, drepte sau incovoiate, lungi pînă la trei metri, erau destinate să anunțe lumii pămîntene și, de ce nu și celei cerești, ultimele vești privind Apocalipsa sau alte noutăți asemănătoare de interes comun, a acelei vremi.

Cornul, zămislit din creangă de copac sau corn de vită, de asemeni urmărind grandiosul dar fără a putea vreodată concura, cu adevărat, buciumul care reprezintă pentru imaginația sveței, probabil, idealul. Cimpoiul este o variantă carnavalescă a fluierului, renegîndu-și însă fără remușcări, strămoșul. Cu burduf simplu sau împodobit pînă ajunge o căprită cu suflet complex, cu pipa stinsă în gură, cu coroană princiară pe cap, se plimbă pe ulițele satului în chicoteli și aplauze ale norodului.

Și dacă după ce am cunoscut măririle, ispitele și deșertăciunile lumii instrumentelor, cu nimic mai prejos ca cele ale oamenilor, ne întoarcem la izvoarele vieții acolo unde se naște și dăinuie bucuria, descoperim cu uimire frunza, coaja de mesteacăn, solzul de pește sau chiar cutia de chibrituri care pusă la gură — cîntă. Poate că rostul lor ascuns este de a ne îndemna să ne întrebăm care este prețul fericirii.

Iată și jucăriile sonore, pentru copii și făurite de copii. Efemere plăzmuiri de argilă întruchipate în iepuri, cai, arici, galinacee stranii aspirînd în sinea lor la rigoarea geometrică cea mai simplă, dar și fățuri fantastice necunoscute în ordinea biologică, toate destinate cîntecului. Un cor fabulos de sute de voci de pe pămînt, ape și văzduh, din realitate și vis se ridica în poiana unei clipe de aur pentru cel ce știa să le asculte tăcerea, dacă nu cumva adormise, pînă atunci, de mult.

LA INSTITUTUL de cercetări științifice în domeniul oftalmologiei din Odessa, printre metodele noi de diagnostic și tratament, acad. N. Pucikovskaia a indicat și utilizarea laserului și ultrasunetului. Cu ajutorul laserului, oftalmologii au făcut operații pe fund de ochi. Cu ultrasunete sînt tratate astfel de boli grave cum sînt atrofia parțială a nervului optic, degenerarea pigmenților, cataracte contractate de pe urma unor traumatisme și multe altele.

POȘTA AUSTRIACA a emis recent o serie de timbre poștale prezentînd motive din operete îndrăgite printre care și un timbru cu motive din operetele compozitorului Rudolf Stolz. Compozitorul s-a revanșat imediat într-un mod într-adevăr original: a compus un vals dedicat filateliștilor.

OAMENI DE ȘTIINȚA sovietici și americani au efectuat în comun o experiență unică. Ei au recepționat din Univers un semnal apărut, potrivit calculelor făcute de specialiști, în urmă cu miliarde de ani. Sursa semnalului a fost un quasar — corp cosmic îndepărtat care emite radiounde de proveniență încă necunoscută.

ÎN CURÎND, o expediție poloneză, prima acțiune de acest fel după cel de-al doilea război mondial, va porni să cerceteze meleagurile Africii. Organizată de Universitatea din Varsovia expediția este alcătuită din 12 membri, oameni de știință și studenți. Pe parcursul călătoriei vor fi vizitate 14 țări ale continentului negru: Maroc, Algeria, Mali, Niger, Nigeria, Camerun, Republica Africa Centrală, Zair, Uganda, Kenya, Tanzania, Etiopia, Sudan și Egipt. Scopul acestei acțiuni este, înainte de toate, științific: se va cerceta cultura materială și artistică contemporană a grupărilor etnice ce vor fi întîlnite.

DEPUTATUL australian Clark a prezentat un proiect de lege care prevede ca medicii să dea în viitor rețete dactilografiate, căci lectura „manuscriselor lor imposibile" la din timpul farmaciștilor și în afară de aceasta poate provoca și „erori fatale".

RECENT s-a produs la Londra prima umbrelă cu... bretele. Aceasta se poate fixa pe umeri prin niște clipsuri din material plastic rigid căptușit pe fața interioară cu burete, pentru a nu jena pe purtătoare. Două ramificații ale mânerului alcătuiesc o alveolă în jurul capului, apoi se întîlnesc într-o tijă unică, care susține umbrela. Avantajul acestui model: înlesnește cumpărăturile pe timp de ploaie, mîinile fiind într-u totul libere.

POTRIVIT unei tradiții ce se respectă cu sfințenie, clienții permanenți ai berăriilor engleze se bucură de privilegiul unor halbe „personale" pe care este zugrăvit chipul clientului respectiv. Cu timpul, chipul real al clientului seamănă mai puțin cu cel zugrăvit. De vină sînt, desigur, anii, dar și statornica poftă de bere.

PE VOLGA au început cursele regulate ale unei nave de pasageri pe pernă de aer. Avînd la bord 50 de pasageri, navă poate dezvolta o viteză de 100 km/h. Avantajul navei constă în aceea că poate naviga pe rîuri cu adîncimi mici și poate debarca pasagerii chiar în locurile unde nu există porturi amenajate.

Fotografia de mai sus o înfățișează pe mica norvegiană Tina Stroemsmoen, alături de mama sa Grete, într-o ipostază stranie care nu e nicidecum trucul ingenios al fotografului. Este vorba de un fenomen spectaculos care se manifestă uneori în preajma furtunilor violente. Cele două Stroemsmoen au o sensibilitate atît de ridicată la perturbațiile meteorologice, mai exact la cîmpuri electrice intense încît în prezența lor părul devine rigid, îndepărtîndu se de cap asemenea unor țepi de arici. Acest instantaneu fotografic e probabil unic, în felul său.

De pretutindeni

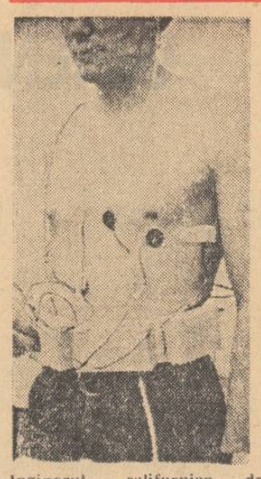

Inginerul californian, dr. Henry Mora, a inventat un nou și extrem de folositor aparat electronic, căruia i-a dat numele de „Bio-centură". Este vorba de o adevărată centură, care îmbrăcată și legată de trup cu un anumit număr de electrozi, transmite pe un ecran imaginea în relief, în trei dimensiuni, a inimii. Această imagine comunică toate datele relative la funcționarea mușchiului cardiac al pacientului, precum și toate variațiile temperaturii corpului.

ÎN UNELE STATE din S.U.A. este în fază de verificare un nou procedeu de luptă împotriva contravenienților la regulile de circulație. Dacă un automobilist surprins în flagrant delict de depășire de viteză nu oprește la somația supraveghetorilor circulației și se îndepărtează în goană, pe urmele lui pornește un automobil special. Conducătorul mai somează pe amatorul de viteză excesivă (cel puțin încă de cinci ori) după care din „pistolul" fixat pe parbrizul mașinii următorii trag cîteva rafale. Este vorba de un pistol special, rafalele sale aruncînd asupra autoturismului urmărit o vopsea specială. Pistolul înzestrat cu lunetă își nimerește fără greș ținta. Iar autoturismul urmărit, astfel „marcat" nu va ajunge departe. Va fi oprit la primul post de poliție.

SOȚII Lily și James Bostock din Edimburg (Scoția) aveau doi băieți (Stephan, 9 ani și Alan, 7 ani) și doreau și o fetiță. În loc de o fetiță, Lilly Bostock a născut ...cinci gemeni, mai precis patru fetițe și un băiat. După o perioadă corespunzătoare în incubatoare cei cinci gemeni (care la naștere cîntăreau între 700—800 grame) au fost încredințați familiei.

Examinați cu atenție fotografia de mai sus. Desigur că nici un element de comparație nu vă poate face să anticipați că cei doi tineri sînt frați... gemeni. Pînă la vîrsta de 5 luni, dezvoltarea lor a fost paralelă și normală. Apoi, unul din frații Nilsson din Stockholm, mai precis Thomas, a început să crească și să se dezvolte cu totul deosebit de fratele său Ingvar. Diferențele s-au accentuat ulterior și mai pregnant și iată cum arată astăzi cînd nimeni nu poate să creadă că sînt frați gemeni. Trăsăturile lor fizice atît de diferențiate se datoresc unor motive bine determinate de medici, mai precis unor hormoni care determină la Thomas o creștere rapidă și o acumulare mai pronunțată.

remember • remember • remember

MUNCHEN (VII)

Seri feerice în München, cu lumini în adevărate explozii pe Kaufingerstrasse și în Marienplatz, cu lume multă pe străzi și cu o atmosferă expansivă ce-mi amintește încă o dată Italia. În Stachus peisaj uman foarte eteroclit, mulți streini veniți la lucru din țări plonjate în dezolare, îndeosebi turci, oameni ai Levantului care-și organizează riguros, aproape ascetic existența lor müncheneză și economisesc în vederea unei case prin cine știe ce sat din Anatolia, ori, umiliți de abundența tentaculară a orașului, se declasează prin localuri aglomerate, prin lupanare unde noaptea apar păsările habituale în căutarea prăzii... ochi fosforescenți, costumație profesională de efect ieftin, tinerețe veștedă și în ansamblu ceva îngrozitor de trist, o boală căreia nimenea nu i-a găsit vreodată leacul, dincolo de ipocriziile conjuncturale ce se străduiesc zadarnic s-o disimuleze...

Lume pretutindenea, pînă în Schwabing unde într-un mic bar îmi regăsesc ambianța preferată... lume necunoscută ca în orice călătorie, deși cu timpul începi a avea prin toate țările cunoscuți și chiar prieteni. Am cunoscut prin aceste părți destui confrați... lectorul unei edituri, maftot al avangardei, un tînăr deșirat cu alură de discobol teuton, prezumțios și cu prejudecăți inflexibile, atent la modă și la jurnalele ei spirituale dintre ale căror pagini se străduia să nu-i scape nimic... undeva într-un birou de instituție, un confrate mai virstnic încerca să-mi afle opinia despre tipul hipsters, anticipînd o antipatie pe care, cu toată politețea, n-am izbutit să i-o împărtășesc... altfel perfect în administrarea carierei și vocației sale, ceea ce n-am înregistrat fără o sinceră invidie... la unul dintre cele mai mari posturi de radio vestgermane, aflat în München, am cunoscut un literat care m-a cucerit deopotrivă cu o inteligență lucidă, tăioasă și cu o rară cordialitate... și contele, descendent dintr-o ilustră familie, diletant subțire și străveziu, ambiționînd a fi un mentor generos dar neisbutind să depășească aura de burghez sufocat de convenții; m-a întristat profund bunăvoința lui de egumen fără mănăstire... și lumea vioaie, agreabilă, tinără în toate privințele, de la Süddeutsche Zeitung, ziarul cel mai îndrăgit de tineretul vestgerman... toate își au undeva confluența cu tipologia universală a literaților, pe care, după o subtilă observație a lui Cehov, dacă bine-mi aduc aminte, o poți iubi sau detesta dar n-o poți evita complet niciodată... ori de cîte ori mi se vor întoarce în memorie serile acestea petrecute la München, un sentiment de melancolie le va însoți imperceptibil, același pe care l-am încercat aici, plimbîndu-mi imaginea printre oglinzi nevăzute, gîndindu-mă la tagma noastră și la splendida pagină din Malte Laurids Brigge despre fețele oamenilor și la înțelepciunea lui Solomon care spune (17, 14) „mureau de golul din inimile lor" și la atitea altele, în timp ce făclia de pe masa mea pilpîia istovindu-se și eu plecam tîrziu pe jos pînă în inima orașului, oprindu-mă în Odeonsplatz și trecînd pe lîngă Porticul Generoșilor, care, îndeosebi noaptea, pare o copie fidelă a superbei Loggia dei Lanzi și zăbovind cîtăva vreme pe o bancă la Wittelsbacher brunnen, cultivată de münchenezi ca o Fontana di Trevi. Serile de la München rămîn pentru mine alături de cele ale Parisului sau ale Romei.

a. e. baconsky

ROSTOCK — DRUMURI PE APĂ

Note de călătorie din R. D. Germană

A doua duminică a lunii septembrie, seara tîrziu. După șapte zile pline trăite în febra Leipzigului, de-a lungul nenumăratelor manifestări prilejuite de ediția de toamnă a tradiționalului tîrg internațional, întîlnirea cu Rostockul mi-a lăsat la început impresia că am poposit, la sfîrșit de sezon, într-o liniștită stațiune balneară și nicidecum într-un oraș-port. Doar de cîteva ori în cursul nopții au ajuns pînă în camera mea de la hotelul „Varnow", sunetele prelungi de sirenă ale unor nave ce le bănuiam plutind undeva departe, plecînd sau venind din larg.

A doua zi, luni de dimineață, încă de la primele ore, străzile au devenit însă deosebit de animate. Populația Rostockului începea o nouă săptămînă de activitate. Dar animația a durat destul de puțin. De la mai multe debarcadere ale bazinului interior, diferite tipuri de ambarcațiuni au preluat pe cei care mai înainte populau străzile și s-au îndreptat pe drumuri de apă, undeva spre mare. Parcă întregul oraș pleca spre aceeași țintă.

Înainte de a urma același drum, am făcut un scurt popas pe terasa unei clădiri cu zece etaje care adăpostește administrația societății de navigație maritimă. Era o splendidă dimineață de toamnă în care totul strălucea în bătaia soarelui ce încerca să risipească ușoara ceață ce mai învăluia orașul.

— Aici a fost vechiul port înainte de război...

— Dincolo este zona formată din putinele clădiri care au mai supraviețuit distrugerilor...

— În zare se văd noile instalații portuare și cele ale santierelor navale...

Imaginea panoramică pe care din acest punct o aveam asupra întregului oraș, îmi era astfel întregită de explicațiile prompte ale gazdelor. Dar gîndul, ca și privirile, îmi rămîneau atrase ca de un puternic magnet, de drumul de apă, spre mare, pe care încă din primele ore ale dimineții mi se păruse că se îndrepta aproape întregul oraș.

Și nu greșisem cu nimic. Pe unii, pe cei mai mulți dintre cetățenii Rostockului, pe care îi zărisem de dimineață grăbindu-se spre locurile lor de muncă, i-am revăzut în drumul pe care l-am străbătut și eu spre mare. Căci aici erau locurile lor de muncă. La mare. Pe cheurile de încărcare și descărcare a navelor, pe șantierele de construcții navale, în portul pescăresc și în fiecare din multele unități industriale ce lucrează la mare și pentru mare.

Peter Greeck, căpitanul micului iaht cu care călătorim, ne poartă pe unda apelor ca la paradă. Trecem în revistă nave sub diferite pavilioane naționale ce stau și se odihnesc, în vreme ce deasupra lor ciocurile macaralelor portuare nu contenesc în mișcarea lor neobosită, dirijată parcă de mîini nevăzute: prin fața ochilor defilează corpurile ruginii ale navelor încă în construcție, somnolente pînă în clipa mult așteptată în care vor primi botezul mării; ne strecurăm încet prin micul port pescăresc, aglomerat de pescadoare, vesnic agitat și plin de pitoresc, de parcă acum ar fi fost decupat dintr-o ilustrată colorată. Un ultim viraj sub palele puternice ale vîntului, trecem de turnul unui far bătrîn de cînd lumea și întîmpinați de țipetele ascuțite ale stolurilor de pescărușii, simțim în sfîrșit marea, talazurile ei în continuă frămîntare. Așa arată deci Marea Baltică în acest miez de septembrie: cu unde cenușii, înspumate, cu valuri mari ce ne joacă micul iaht ca pe o coajă de nucă.

La întoarcere străbatem același drum. Am de data aceasta simțămîntul unor imagini bine cunoscute, de mult îndrăgite. Continuăm să plutim pe apele bazinului interior, dar marea — așa cenușie și cu talazurile ei amenințătoare — a rămas totuși undeva departe în urma noastră. Doar mesagerii ei — pescărușii — ne mai întovărășesc un timp.

...În drum spre capitala districtului învecinat, Neubrandenburg, am răgazul să răsfoiesc însemnările făcute în timpul popasului făcut la Rostock. Vizita pe vasul-muzeu „Frieden", convorbirile purtate în fața machetei portului, întîlnirea cu M. Kochs, primarul orașului, toate s-au transformat în imagini de neuitat despre Rostock, despre orașul-port și oamenii săi harnici ce desfășoară o vastă operă de construcție și reconstrucție, oglindind pregnant vigoarea economică crescîndă a acestei regiuni nordice a Republicii Democrate Germane.

Tudor GHEORGHIU

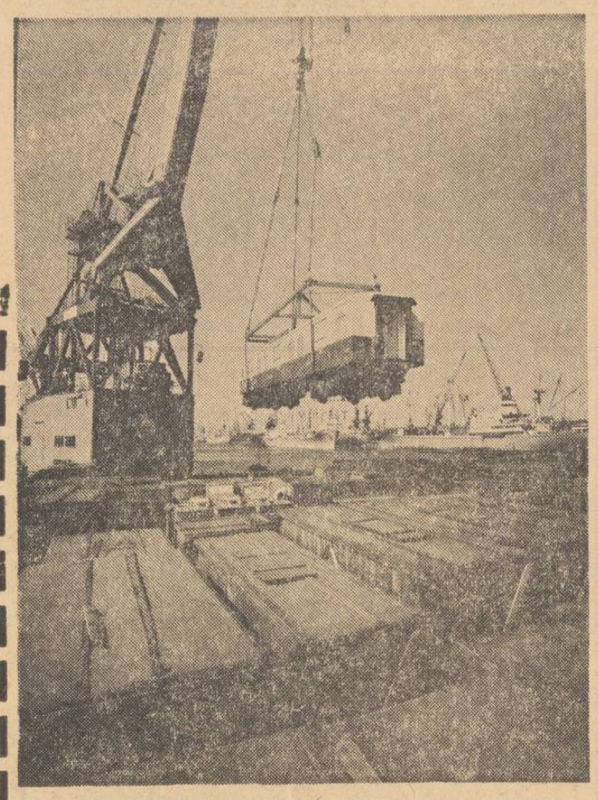

O imagine din portul Rostock

ANACRONISME PE INSULELE COCOS

• Rînduieli „neofeudale" în secolul XX • Dezvăluirile unui raport al Ministerului pentru Teritoriile Externe din Canberra • O monedă arbitrară: fise din material plastic • „Revizuirea fundamentală" a relațiilor social-economice în salba celor 27 de mici insule

CAM ÎN ACEEAȘI ZI la sfîrșitul lunii august agenții și ziare occidentale — ca „Associated Press" (S.U.A.), „Deutsche Presse-Agentur" (R.F.G.), „Neue Zürcher Zeitung" (Elveția) — dezvăluiau existența unor rînduieli „neofeudale" pe Insulele Cocos, tărîmuri învăluite în parfumul depărtărilor exotice. „Rînduieli sclavagiste la «regele» din Cocos?" își intitula ziarul elvețian, citat mai sus, relatarea corespondentului său din Sydney, care scria, printre altele: „Despre existența Insulelor Cocos-Keeling, situate în Oceanul Indian, la 2 500 km. nord-vest de portul Perth, mulți australieni au aflat ieri (30 august-n.n.) pentru întîia oară. Ei sînt îngroziți de faptul că, în pragul casei lor, sub incidența suveranității australiene, dăinuie rînduieli ce aduc cu sclavagismul și cu feudalismul medieval".

POTRIVIT UNUI RAPORT oficial al Ministerului pentru Teritoriile Externe din Canberra, pe Insulele Cocos „domnește" John Clunies-Ross, supranumit «regele» din Cocos, șeful unui clan familial ce deține, pare-se, insulele cu locuitori cu tot. Raportul consemnează faptul că un număr de 483 de muncitori agricoli, în majoritatea lor de origine malaieză, lucrează în condițiile unor relații neofeudale, pe întinsele sale plantații de copra (din care se extrage untul de cocos). Simbria săptămînală o primesc sub forma de fise din material plastic. Cu această „valută" insulară ei nu pot face cumpărăturile de primă necesitate decît în singurul magazin existent ce aparține, la rîndul său, familiei patronale Clunies-Ross. (Cuantumul infim al salariului săptămînal: în medie, vreo 2 dolari). După cum atestă raportul oficial, ei nu au voie să părăsească insula, iar copiilor lor le este refuzată orice școlarizare.

PE INSULELE COCOS nu există legi scrise, litigiile fiind rezolvate de un tribunal sui-generis, alcătuit din John Clunies-Ross și șase vătafi ai săi. În cazul unui apel, Clunies-Ross împarte dreptatea — de astădată definitiv — în chip de unic judecător. Asemenea practici — remarcă ziarul american „International Herald Tribune" — constituie o flagrantă încălcare a înțelegerii ce a intervenit între guvernul din Canberra și John Clunies-Ross, în 1956, anul în care Marea Britanie a transmis Australiei administrarea Insulelor Cocos. Ziarul informează că, în virtutea acestui acord, Clunies-Ross a vîndut sau închiriat guvernului australian terenuri în West Island, spre a fi utilizate ca bază aeriană și centru de comunicații.

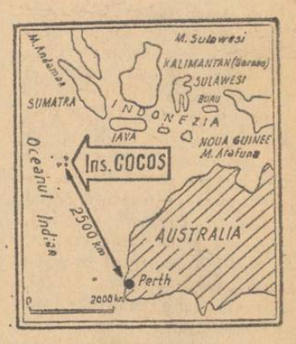

ȘIRAGUL celor 27 de mici insule, însumînd o suprafață de 5,5 mile pătrate — descoperit în anul 1609 de William Keeling — a rămas nepopulat vreo două secole după aceea. Abia în 1826, englezul Alexander Hore a întemeiat prima așezare, iar în 1827 se statornici pe aceste meleaguri navigatorul și aventurierul scoțian John Clunies-Ross, străbunul actualului „rege" din Cocos. După anexarea la Marea Britanie, în anul 1857, întreaga salbă de insule i-a fost dăruită lui George Clunies-Ross și urmașilor săi.

AUSTRALIANA Geneviève Hull, care a trăit trei ani în aceste locuri, vorbește despre un „infern", o „cîrmuire feudală" și îi compară pe muncitorii de pe plantații cu niște „deținuți". Desprins de realitatea socială, Jimmy Stirling, fost aviator militar, vede în Insulele Cocos doar un „paradis tropical", un „vis pentru antropologi". Oarecari aspecte pozitive — situația sanitară mulțumitoare și faptul, în sine, că mina de lucru este folosită — au determinat pe unii reprezentanți ai autorităților australiene să recomande o politică de espectativă. Rînduielile social-economice de pe Insulele Cocos au stîrnit însă, pînă la urmă, dezaprobarea crescîndă a opiniei publice australiene.

LA SFÎRȘITUL LUNII AUGUST, ministrul pentru Teritoriile Externe, Andrew Sharp Peacock, a recunoscut, în incinta Parlamentului australian, deficiențele politicii guvernamentale în tratarea acestei probleme. El a arătat că se impune o „revizuire fundamentală" a relațiilor arbitrare dintre John Clunies-Ross și locuitorii insulelor. El preconizează, de asemenea, reconsiderarea relațiilor guvernului de la Canberra cu „minidictatorul" din Cocos, menită să ducă la instituirea, pe întregul lanț insular, a unei administrații în concordanță cu principiile democratice. În acest scop — a precizat ministrul australian — peste puțină vreme el va lua avionul în direcția Insulelor Cocos.

IMOBILIZAȚI PE UN PERETE ABRUPT AL MONT-BLANCULUI

O inedită salvare cu elicopterul: un alpinist rănit este „smuls" din locul unde se afla blocat, după trei zile și trei nopți de chinuri

Spre sfîrșitul lunii august a acestui an, un alpinist englez, John Seeds, venise la Chamonix, împreună cu prietenul său, Frederich Stone, mînați de dorința de a se cățăra pe un drum încă nebătut, pe masivul Mont-Blanc. Cu mari eforturi izbutiseră să ajungă la colțul Bonatti aux Drus, cînd John a căzut de la o mare înălțime. S-a văzut imobilizat. Își rănise grav piciorul drept: fractura gleznei. Din pricina durerilor insuportabile a fost silit să se oprească. Nu putea face un singur pas. La rîndul său, Stone nu-l putea abandona într-o asemenea dramatică împrejurare. Nici nu-l putea purta în spate, deoarece prietenul său era de două ori mai înalt și, deci, de o apreciabilă... greutate. Ajunseră sus, pe acele culmi unde izbutești numai datorită funiilor și pioletelor. Stone s-a decis, deci, să rămînă alături de rănit, pînă ce vor fi descoperiți de o echipă montană de salvare. Dar, din punctul unde se găseau, nici ei și nici alții nu puteau da alarma. Erau singuri în imensitatea de zăpadă, la 3 500 de metri altitudine. Sperau totuși într-o minune. Mai bine-zis, nădăjduiau că la cabana de plecare de la poalele Mont-Blancului — de unde porniseră la escaladarea piscurilor abrupte — se va observa după cîteva zile, că nu s-au întors. Dar pînă atunci? Provizii nu mai aveau. Nici măcar apă. Dar acolo în majestuoasele înălțimi, cînd ți-e sete, poți bea... zăpadă. De fapt, aceasta a fost unica lor hrană timp de trei zile și trei nopți.

Erau total epuizați de foame, de frig și de neliniști lăuntrice, cînd, în sfîrșit, au auzit vag „bîzîitul" unui elicopter. Erau salvați! Și totuși nu încă, deoarece elicopterul nu putea ateriza. În preajmă nu erau decît colțuri amenințătoare de stîncă, care străpungeau cerul. Nici cel mai mic locșor favorabil aterizării aparatului. Chinuitoarea problemă a salvării rănitului, apărea acum în adevărata lumină. Să-i găsești pe cei doi naufragiați ai înălțimilor și, totuși, să nu-i poți răpi muntelui și să nu-l poți transporta pe rănit neîntîrziat la un spital de chirurgie...

Pilotul elicopterului, Michel Rome, s-a învîrtit de nenumărate ori jur-împrejur, cercetînd terenul. Spera, totuși, că va putea găsi cel puțin în împrejurimi un locșor de aterizat. Truda lui a fost zadarnică. Înimosul pilot nu-i putea părăsi. Trebuia încercat orice, numai să-i salveze. Chiar cu riscul unor teribile complicații. Rome a reușit să stabilizeze aparatul în aer, la cîțiva metri de peretele de stîncă. A încercat acum ceva cu totul deosebit, extrem de riscant. S-a sfătuit cu mecanicul și a aruncat — în direcția alpiniștilor — cablul. O dată, de mai multe ori, cablul a plutit în aer, fără să ajungă în preajma celor doi. La extremitatea lui se afla un volan de oțel (care constituie unul din elementele troliului, montat pe elicopter). Cei doi naufragiați, aruncau priviri deznădăjduite. Deși, salvarea era aproape, ei pierduseră orice speranță. Cum vor reuși oare să ajungă la elicopter? Cablul se afla între elicopter și zidul de stîncă. Dar la oarecare distanță. Și între ei, prăpastia. Pilotul nu s-a dat bătut. A repetat „figura" de nenumărate ori. Tenacitatea n-a fost zadarnică. La a 11-a aruncare a cablului, Stone a reușit să prindă volanul. L-a legat pe rănit cu fringhiile alpine. Acesta s-a lansat atunci în vid și a fost adus la bordul elicopterului. Era o manevră cu totul inedită, care depășește cu mult limitele atinse în domeniul salvării montane.

Mecanicul elicopterului l-a cuprins în brațe pe Seeds. Cu multă delicatețe a reușit să dezlege fringhiile, care-l țineau imobilizat de volanul de oțel și să-l așeze pe targa din interiorul elicopterului.

Acum, faza cea mai grea fusese învinsă. Era rîndul lui Stone. Lucru mult mai simplu, deoarece acesta era nevătămat. S-a aruncat din nou troliul spre zidul de stîncă, o dată, de mai multe ori. Chiar de nenumărate ori. În sfîrșit, volanul a fost la o distanță mică, permițîndu-i lui Stone să-l prindă cu mîinile. Trupul alpinistului a început să plutească prin aer, în timp ce mecanicul stringea troliul. Momente de mare emoție, de tensiune de o parte și de cealaltă: salvați și salvatori.

Acum însă, misiunea fusese îndeplinită. Cei doi naufragiați ai înălțimilor se aflau în elicopter. Rănitul a fost internat la spitalul din Chamonix, la secția de chirurgie.

(S-a întîmplat spre sfîrșitul lunii august 1972, în Franța).

INTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

SALT CU PESTE 100 KM LA ORĂ ÎN APELE LACULUI LEMAN

Doi cascadori încearcă să nu ia în seamă moartea, dar sînt foarte aproape de ea. Numai intervenția scafandrilor i-a readus la suprafață, din apele reci ale lacului.

În sfîrșit, reușiseră! Primiseră, de la Prefectură, autorizația ce le permitea să-și pună în aplicare îndrăzneața și plina de riscuri idee — să sară, fiecare la volanul unei mașini aprinse, în apa lacului Léman. „Spectacolul" fusese fixat pentru 19 august. Sute de oameni dornici de senzații tari, aveau să-i asiste pe cei doi frați, cascadorii Paul și Michel Chirouze. Dar autoritățile interziseră acțiunea, fiindcă nu existau suficiente garanții asupra securității, într-o asemenea situație, a celor doi tineri.

După două săptămîni, însă, încuviințarea prefecturii a fost căpătată. Și totul a fost aranjat: de pe [illegible] vapor se putea admira, mai aproape, plonjonul spectaculos al mașinilor în flăcări, iar de maluri — sute de curioși așteptau, fremătînd. Se deplasaseră pînă aici — și se pare că aveau de văzut ceva cît se poate de deosebit. Deocamdată, în noaptea ce se lăsase, nu se zăreau decît cîteva flăcări ce pîlpîiau în fața mașinilor, pentru a întreține atmosfera dantă. Dar cascadorii, întîrziau să treacă la acțiune, se pare că i-a cuprins frica. Trambulina de pe care urmau să sară, aflată la capătul unei linii drepte lungă de 300 m, era plasată deasupra unei limbi de pămînt — acoperită de stînci. Să părăsești trambulina cu o viteză nepotrivită — înseamnă o moarte sigură. Îngrozit de stînci. Poate riscul e prea mare... Cascadorii ezită... E însă prea tîrziu, nu se mai poate da înapoi!

Cel mai tînăr dintre frați (are doar 22 de ani) — sare primul. Dar mașina sa nu reușește să cucerească viteza necesară pentru a depăși obstacolul: partea din spate a vehiculului atinge stîncile și se prăbușește în mare, într-o jerbă înaltă de apă. N-a trecut decît un minut și jumătate și fratele mai mare sare și el, fără a ști încă — ce soartă a avut mezinul. Viteza automobilului său e mai mare, de peste 110 km/h, se pare că totul i-a reușit.

Ce se petrece cu primul cascador, însă? Cinci scafandri se afundează imediat, în căutarea lui. Au trecut cîteva minute lungi de așteptare: scafandrii au apărut, purtîndu-l pe tînăr. Au povestit cum, blocat în mașină, la 8 metri adîncime, acesta a dat dovadă de o prezență de spirit extraordinară: reușise să se folosească de butelia cu aer comprimat pe care o avea cu el...

Curînd, din apele Lémanului apare și cel de al doilea frate, șiroind de sînge: nici experiența sa nu ocolise accidentul.

Imediat ce emoțiile momentului au trecut, cei doi frați au declarat un lucru — la care nu mulți s-au așteptat: au peste mult timp vor repeta — cu reușită deplină — totul!

SPIRALE

CONSTANȚA BUZEA

de Eugen BARBU

Încet, încet se constituie un pluton masiv de poeți serioși care înlocuiesc un gol lăsat de niște înaintași cam leneși în gîndire și imagini (mă refer la o perioadă nu prea îndepărtată cînd se versifica oricum și despre orice). După Ion Gheorghe care și-a autoantologat volumele produse pînă astăzi iată că Editura Albatros ne oferă o selecție a Constanței Buzea, intitulată „Leac pentru îngeri". Culegerea însumează produsul a aproape 10 ani de poezie cinstită, practicată cu tenacitate și seriozitate într-o luptă cu materia lirică destul de grea, dar cu rezultate dintre cele mai bune.

Reproșam mai de mult poetei o anumită răceală programatică a artei sale, o înghețare deliberată a cuvîntului, dar, iată că timpul îi dă dreptate ei și nu mie, pentru că tocmai această stăpînire a verbului devine o virtute și ceea ce părea a pune o cortină de cristal între poet și cititor a conservat de fapt calitatea produsului literar. Constanța Buzea debutează lilial intristată și termină prin a fi o Gorgonă disperată la modul statuar, fără lacrimă excesivă, plîngîndu-și inima, nu logoreic, cît demn, fără despletiri și hohoteri. Dar să vedem mai bine fragmentul din „Dor de ploaie", poezie scrisă în 1963 : *„Plîngi cu fruntea-n perna albă / Unde părul meu, demult / A crescut încet și singur / Din nesomn și din oftat / Plîngi în visuri / Plîngi în crucea pasărilor călătoare / Plîngi în sborul lor de toamnă / Scuturat în mare".* Există încă de la început la Constanța Buzea o demnitate a spunerii care impresionează. Dacă nu aș cunoaște-o aș asemăna-o în închipuire cu straniile personaje ale lui Sabin Bălașa, drepte, albe, de piatră parcă așteptînd argonauți la malul unei mări, într-atît îmi sugerează poezia să această reprezentare. Iată „Ninge lin pămîntul" : *„Părul mi-era roșu cînd trecuse vara / Părul meu de aur greu, nelegănat / Prăfuit de ceață, tîntuit de brumă / Ninge lin pămîntul unde l-am culcat / Tatie-l cu lumina gheții de pe lacuri / Trestia vibrează limpede visîndu-i / Steaua cere firul lung să se coboare / Ochiul dus de doru-i îngenunche gîndul / Stau cu mîini legate, arcuite-n creștet / Nu mă pot întoarce să te văd cum vii / Părul s-ar desface, aș orbi o noapte / Și-ncă multe zile să-l adun aș ști".*

Într-o *Baladă a neîmpăcării* găsim acest splendid catren : *„Cade aproape desfășurată / Sălbăticită, pînă-n pămînt / Luna și umple copilăria / Gura ei doarme peste cuvînt".* De o mare îndeminare poetică se dovedește a fi și hai-kai-ul de trei versuri : *„Ce lung veșmînt mi-e dat să port / Pe cît de naltă trece-n frunte / Făclia părului meu mort"* (Femeie), unde este cîntat obsesiv părul, ca prezență magnifică în alcătuirea feminității îndurerate, aflate în stare de veghe sau de espectativă.

Arta poetică mi se pare un poem remarcabil tocmai prin alegerea mijloacelor literare cele mai puternice, cuvintele fiind pline de o încărcătură gravă :*„Femios văzuse omul aiurit de-atîta mare / De pe culmile cetății ginditor a coborît / Și, chemat, ursit la masa peșitorilor un cîntec / Care nu ne mai ajunse pentru că-l spunea uitînd / Timpul se umplu de porcii omoriți pentru ospețe / Se topi-n pămînt ca sînge și-n văzduh ca mare vaer / Moartea rămînea un spațiu gol, de oase ofilite / Femios văzu stăpînul cum apare-n prag, de aer / Lira nu avu ce pierde ; la spectacole-oglindă / Sta în brațul sting al celui ca-re-o deschidea la cer / Se mări ca o femeie care vine de departe / Ca să mîngîie urechea îndărătnicului fier / Femios văzuse omul și-i recunoscuse taina / Astfel că atunci cînd sala într-un hohot se umbri / El tăcu pe jumătate gîndul lui împrumutîndu-l / Cerșetorului, și arcul nu se mai împotrivi / Cînd, un vin de răzbunare se trezi bărbos în pivniți / Și o zi de lene vie au turnat în oameni zeii / O lumină peste rumen trupul taurului curse / Și băură toți, enormă, umbra-n vise a femeii"*, mitul terminîndu-se magnific în două versuri memorabile : *„Femios cîntă din lîră, se iertă pe sine însuși / Ochii lui orbind, pe ziduri, cer și mări amestecînd".*

Aceeași demnitate artistică o regăsim în *Norii* : *„Ce pictor de demult își plimbă acum deasupra noastră norii / Cu nepăsare îngerească într-o destindere totală / Ce neam barbar ridică abur, cu pintenii dînd trap culorii / Cu singele vestind turbare în triburile lor de cai ? / De faimă flutură, postumă, femeile acelui neam / Protest și dans la destrămarea ce li se pregătește-n timp / Dar mai ales pe pictor vede suprema lui dezagregare ?"*

De tot frumoasă este poezia „Absolviri" : *„De-atîtea nopți nu dorm ca un blestem / Cade asupra mea o apăsare / Aștept să se rostească, să se scrie / Un act de absolvire-n fiecare / La tremurul luminii lunii chem / Un spațiu pur pentru rememorare / Și-acea subțire fire de femeie / Ce poate mie să mă-ntoarcă / Și care-n gîndul ei călătorind / Memoria și-o sună în argint / Eu nu-ndrăznesc să recunosc, și, totuși. / Ceva un singur fir din mine spune / Că dacă se destramă el / Orice verdict s-ar cerne pe-o ruină / Un Dumnezeu și-ar pierde din minune / De parcă moartea blînd aș evita-o / Beau somnul dintr-o ceașcă luminoasă / Înaintînd nerecunoscătoare / Las geniul limitei să mă-nconjoare".* Cum urmăresc să adun cele mai frumoase versuri scrise în literatura noastră de la origini și pînă în zilele noastre, cu riscul de a mă înșela uneori, nu pot să renunț la două catrene ale aceleiași poete din ciclul „Agonice" : *„Sărac în zile, cine știe, trecem / Legați la gît de lungi copilării / Ninși de puterea sfintelor petreceri / A nu fi, a te naște, a iubi"* (din Leac pentru îngeri) sau : *„Nopți tămăduitoare, senin îndepărtării / Tu, care lumii rece adaosul i-l porți / Privește-mă de-afară și fă un semn albastru / Cu mîna ta de sticlă, cu timpul dinspre morți"*, cum mai departe vom găsi un alt catren excelent (Nervi) : *„Nervi tropăie și nu știi, clădesc un turn enorm / Ai tăi sînt, ori sînt spirite însetate / De suflet proaspăt și singurătate / Vin citeodată, noaptea, și-n spaima noastră dorm".*

Trebuie să închei, nu fără a vă semnala un alt excelent sonet : „Un țărm rămas de-a pururi fără mare" : *„Orgolioși precum sînt toți mărunții / Agonizînd cu nările închise / În munții vii de aer și de vise / Uităm pînă la urmă ce sînt munții / Cei ce așteaptă nu vor ști prea bine / Regretul ține-n sine cu candoare / Otravă, arme, țicuri cabotine / Trăimu-l însă stînși de o paloare / Mascînd scleroza, cît o să mai poată / O slăbăciune-i și o aminare / O desnădejde care nu mai doare / Un simț mărit, un nerv uscat, o pată / Un țărm rămas de-a pururi fără mare / Nimicul ars, și, totuși, lumea toată".*

Hotărît, avem în Constanța Buzea una dintre cele mai riguroase prezențe din poezia noastră...

ACTORII SE MĂRTURISESC

Aimée Iacobescu:

BUCURIA? AȘ DORI SĂ O TRANSMIT SPECTATORILOR

— Unde v-ați născut ?

— Într-o casă răcoroasă, cu cerdac adînc din lemn greu, cioplit, așezată pe o pajiște albită de mărgăritari, între nuci bătrîni și meri, casa bunicilor mei de pe Valea Buzăului, casa în care am copilărit.

— Cine sînt părinții dv. ?

— Doi oameni tineri care mi-au dăruit surîsul lor, în copilărie și mai tîrziu, prietenia lor, care prețuiește pentru mine nespus de mult.

— Ce trebuia să alegeți, după... părinți ?

— Cred că o meserie „mai realistă" dar nu știu precis... Nu mi-au spus niciodată direct că ar fi vrut să aleg alt drum...

— Cînd erați copil, ce profesie doreați să vă alegeți ?

— Avocat. Mi-ar fi plăcut să fiu un personaj important, să împac oamenii din jurul meu.

— V-a îndrumat cineva spre teatru sau a fost o chemare ?

— Nu m-a îndrumat nimeni. Nu m-au atras atît rampa și luminile cît personajele... aceste ficțiuni care grifonate pe hîrtie așteaptă suflet și personalitate pentru a se transforma în existențe omenești... Pentru viața lor autentică trăim noi actorii.

— Cine v-a distribuit în primul rol ?

— Maestrul Sică Alexandrescu în „Adam și Eva" a dramaturgului Aurel Baranga și Dinu Cocea în filmul „Haiducii".

— Ce replici, pe care le-ați spus cu bucurie, pe scenă, ați avut prilejul să le rostiți și dincolo de scenă ?

— Replicile de fapt sînt scrise pentru a trece rampa în sala de spectacol... Din păcate, nu reușesc întotdeauna. E adevărat că pe unele le folosim cu toții cînd devin celebre, dar nu ca replici ci ca citate, cu respect... Dacă le folosește un actor există cred șanse mai puține ca acesta să le trunchieze sau să le falsifice sensul.

— Care este drumul pe care trebuie să-l urmeze un slujitor al scenei pentru a primi stima și dragostea spectatorilor ?

— Trebuie, la rîndul său, să iubească și să stimeze publicul și mai presus de toate să aibă încredere în aprecierea lui.

— Care este marea actriță a scenei românești de azi ?

— Ce-ar fi să lăsăm răspunsul în seama publicului ?

— Un rol pentru care ați ceda bucuroasă toate celelalte roluri ?

— Mașa din „Trei surori" de Cehov.

— Poezia este o pasiune sau un divertisment ?

— Este o modalitate de a trăi intens și concentrat... dar care cere o adîncă înțelegere a vieții, o dragoste motivată și lucidă pentru amănuntul semnificativ al existenței, care prin vers devine relevant... Nu e oare interesant faptul că marii poeți ai noștri din secolul XX au fost filozofi, medici sau matematicieni ? De pildă Blaga, Voiculescu, Ion Barbu.

— Ce este bucuria ?

— Bucuria aș dori să o pot defini pe scenă într-un rol în care să mă simt fericită... să o transmit spectatorilor mei.

— Ce vă doriți mai mult în viață ?

— Să creez un rol în premieră, în așa fel încît personajul să fie definit ulterior plecînd de la interpretarea mea... Ceva în felul în care Coquelaine l-a creat pe Cyrano de Bergerac... Desigur, este foarte greu...

— Ce doriți oamenilor ?

— Să li se înfăptuiască propriile dorințe.

— Ce-i doriți teatrului românesc și celui contemporan ?

— O premieră à la „Hernani".

Vasile POPESCU

Cu regizoarea Geta Doina Tarnavski despre:

„OSTROVUL LUPILOR"

— Ați ales sau ați fost aleasă pentru „Ostrovul lupilor ?" Vreo aplicație personală pentru gen ?

— Am ales acest film deoarece am mai lucrat cu copii și sperăm să reușesc să fac un film de aventuri agreabil pentru copii, și nu numai pentru copii.

— Deci film de aventuri, film pentru toate virstele.

— Film care trebuia să aibă parte de un sezon estival mai lung decît cel pe care mi-l oferă timpul de la 14 august încoace. Așa cum a plouat în toată țara, a plouat și în Deltă fără întrerupere.

— Scenariul ?

— Este iscălit de mine și de Petre Luscalov după romanul cu același titlu, care-i aparține.

— Eu vă mărturisesc că n-am avut bucuria lecturii respectivei cărți. Așa că vă rog să mă lămuriți despre ce aventuri e vorba ?

— Despre multe ! Scatiu și Babușcă, prieteni nedespărțiți sînt angajați într-o bună zi de un necunoscut să-l conducă în inima Deltei, la Ostrovul Lupilor. De aici, o serie de întîmplări aventuroase, din care micii noștri eroi vor ieși victorioși datorită inepuizabilei lor fantezii și necontestatei isteții.

— Deci aventuri în Deltă.

— Delta ar trebui să mai fie verde, dar s-a îngălbenit ; să sperăm că eroii, în toiul aventurilor, nu vor observa aceasta.

— Evident, o serie de interpreți, copiii. Descoperiți cum ?

— Prin tenacitate și răbdare. Anunț în ziar și bătute toate strandurile cu piciorul, vara.

— Înotători ?

— Înotători, mai puțin vîslași, au devenit pe parcurs.

— Numele ?

— Horia Zugrăvescu — Scatiu și Gabriel Nacu — Babușcă.

— Și cu cine se înfruntă ?

— Cu Paul Ioachim, Ion Marinescu, Mircea Anghelescu, — Amza Pellea, Const. Rauțki. Mai departe nu mai deconspir. N-aș vrea să-i frustrez pe spectatori de surprize.

— Pentru un cadru ca Delta cred că aveți un operator de recomandat.

— Operatorul filmului este Dan Platon, care realmente este îndrăgostit de Deltă și care reușește să dea colorit de Eastman pe peliculă Orvo.

— Este o adevărată performanță ! Muzica ?

— Mircea Istrate, care în timpul vizitei la echipă, într-o două partide de pescuit, a avut un moment de inspirație și ne-a lăsat o melodie pentru cei doi eroi, cîntată de toată echipa. Și cred că așteaptă cu nerăbdare, ca și noi de altfel, să ne facă muzica pentru întregul film.

În încheiere, trebuie să adaug niște cuvinte de mulțumire întregii echipe care acceptă să stea despărțită de familie lucrînd fără întrerupere din pricina iernii care se apropie și păstrîndu-și cu toate acestea simțul umorului.

Florica ICHIM

ECOURI

MIHAIL ULIANOV, unul dintre cei mai populari actori sovietici de teatru și film, debutează ca regizor cu filmul „Ultima zi", în care relatează cele din urmă ore trăite de miliția-nul Kovalev căzut la datorie. El însuși interpretează rolul eroului și a scris scenariul în colaborare cu Boris Vasiliev.

„ELIXIRUL DIAVOLULUI" se numește filmul pe care-l realizează în studiourile DEFA regizorul Ralf Kirsten, fiind vorba de un film istoric a cărui acțiune se desfășoară în secolul al XVIII-lea. Interpreți principali: Edmund Fetting și Andrzej Kopiczynski.

Zaharia Stancu la 70 de ani

OMENIA SCRIITORULUI

de Petre SĂLCUDEANU

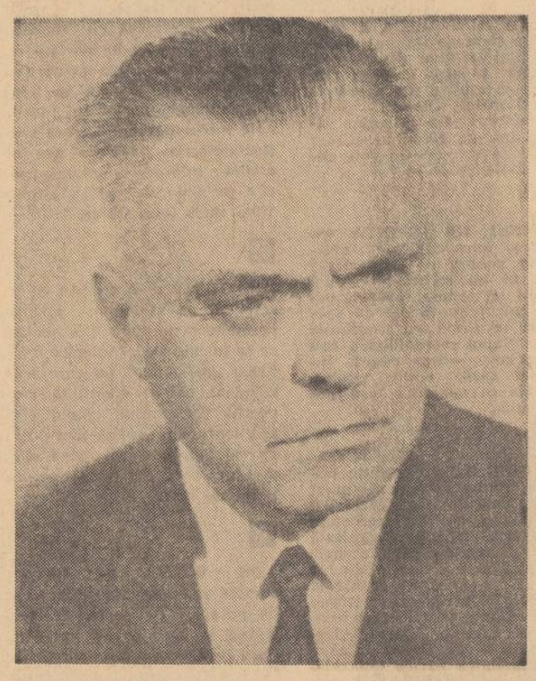

Nu știu de ce, dar în ultimii ani, ori de cîte ori, în discuțiile cu colegii de breaslă sau cu cei din afara ei, vorbeam despre scriitorul Zaharia Stancu îi asemuiam drumul vieții cu acel al unui alergător de cursă lungă, care ia pe umerii săi tot greul drumului și iese învingător. Nu mă pot dezlipi nici acum de această comparație, poate pentru unii lipsită de metafora și culoarea necesară unui moment festiv, dar pentru mine Zaharia Stancu, omul, acesta este, învingătorul, în ciuda multelor primăveri și toamne înscrise pe chipul încă atît de tînăr.

Se spune adesea că nu contează omul, contează ceea ce rămîne în urma lui, întregul de dăruire sufletească topit în cuvinte meșteșugit alcătuite, scriitorul ca atare nefiind altceva decît purtătorul peste ani al flăcării care-i domină existența reală, din această simbioză dintre om și operă valoare avînd doar opera și sensurile ei adînci. Omul-scriitor, în concepția unora, nu este dator contemporanilor săi decît cu truda destinată celor ce vin după noi, în realitatea imediată ancorîndu-și doar unul din capetele semicercului care va deveni curcubeu multicolor peste vreme și timp. S-ar putea să fie și așa, dar pentru mine o valoare cel puțin egală, dacă nu mai mare, o are omul, acest substantiv cu majuscule. Opera cît ar fi de durabil alcătuită nu-și poate forma primele rădăcini decît în contemporaneitate, cînd se nasc primele seve care vor alcătui hrana nemuritoare pentru coroana vie de lauri a celui ce, prin ai săi cei de azi, nu va dispărea niciodată. Altfel, coroana va fi o simplă și veștedă aureolă purtată în afara spațiului sufletesc al celui ce n-a putut să ardă ca o torță vie pentru contemporanii săi.

Înainte de a-l numi pe Zaharia Stancu un mare scriitor, tradus în zeci de limbi străine, îl voi numi mai presus de toate Om cu o aleasă omenie, îl voi numi comunist de omenie, ca să folosesc un termen deviză al epocii noastre, pentru care scriitorul Stancu s-a dăruit și a cărui operă o confirmă. Omenia implică și slăbiciuni omenești, dar uneori slăbiciunile nu reprezintă altceva decît gradul de comparație necesar pentru neasemuita în frumos și neprețuita în valoare — Omenie. Știu, mi s-ar putea spune că sînt subiectiv, dar ca oameni de artă noțiunea de subiectiv fără a fi socotită o scuză, face și ea parte din bulgărele de aur al simțurilor care se metamorfozează în artă. Ne reprezentăm lumea obiectivă prin datele noastre de percepere subiectivă și poate tocmai de aceea opera reprezintă atît de intact pe autorul ei, poate tocmai de aceea marile personalități sînt invulnerabile în lupta cu eroziunile și infinitele spații. Scriitorul și opera sînt două fațete ale aceleiași lumi, și unul și cealaltă reprezintă societatea în care s-a născut și s-a format și, dacă prin profunzime și universalitate opera durează timpului, omul — scriitor își poate domina epoca. Zaharia Stancu, prin investitura de calitate pe care i-au dat-o confrații săi, nu este altceva decît Om, ajuns în această multiplicată toamnă a vieții, pe care o dorim cît mai lungă și însorită, să domine existența celor de o misiune cu el, alături de marele său talent, prin omenie. Fiecare om are în viața lui momente grele, aparent de nebiruit. Sîntem făcuți din carne și sînge și poate din prea mulți nervi, motiv ce ne determină adesea să avem certitudinea că nu putem trăi unii fără alții, că nu ne putem bizui decît unii pe alții, că nu putem ieși din propriile noastre tenebre decît ajutîndu-ne unii pe alții. Unui asemenea moment dificil de viață, Zaharia Stancu i-a răspuns printr-o încurajare și omenească strîngere de mînă. Răul se uită și deseori se iartă în viață. Binele nu se uită niciodată. Și binele făcut dezinteresat înseamnă înainte de toate omenie. În epoca noastră de continuă luptă pentru omenie, Zaharia Stancu, scriitor de frunte și om al cetății sale, s-a aflat și se află în primele rînduri, de data asta nu ca un alergător de cursă lungă singuratic, ci sprijinit de umărul celor pe care i-a format într-un cinste omenească și Omenie.

„Prin ce minune ori prin ce descintec / Mi s-a turnat în trup atîta vis. / Și ce izvor lăuntric s-a deschis / De-s numai chiot însorit și cîntec ?" La această întrebare a sărbătoritului de-acum nu pot răspunde decît printr-un singur și nealterat de veacuri și pînă-n veacuri cuvînt : OMENIA.

Nicu CONSTANTIN — Al. LULESCU și ORCHESTRA „ROȘU și NEGRU"

Prezintă premiera :

„Rețineți mese din timp !"

cu :

DUMITRU FURDUI — MICHAELA BALABAN — NAE LĂZĂRESCU

cîntă : IOANA ILIANT (laureată a festivalului de muzică ușoară „MAMAIA '72")

GABRIELA TEODORESCU — ELENA NEAGU — IRIS CEZAR, MARIAN MUNTEANU și VALERIU BALAJ

dansează : SILVIA SURDU, CORNELIA CHINDRIȘ — RODICA CANDELATTO — MICHAELA MARCAU LUIZA LASZLO — SIMION BLAGA — EUGENIA FLAMIND, SANDY STOIAN

DUO : ZOLLY BALINT — PETRIȘOR LUCA. CORPUL DE BALET „ATLANTIC"

În reprezentație : DOINA și CORNEL PATRICHI

Coregrafia : VIORICA CIȘMIGIU

Direcția muzicală : NANCY BRANDES

Rețineți mese la telefon : 16.29.36

Deschis : 22 — 04

Luni : RELACHE

ATLANTIC-BAR
Str. Academiei Nr. 35—37
RECOM 5459

Clepsidra

SPECTACOLUL CEASULUI

de Constantin VIȘAN

Monumentul reprezentativ al Orașului de Aur este Castelul Hradcany. Pe oriunde ai pătrunde în Praga, privirile vor descoperi în primul rînd Hradul. Asemeni imensei majorități a călătorilor aflați pentru întîia oară pe malurile Vltavei, m-am grăbit să urc și eu colina pe care se înalță această chintesență a arhitecturii și istoriei orașului. Construit pe vechi temelii romane, castelul de azi este rodul unor succesive și fericite suprapuneri de stiluri, dintre care dominante și definitorii rămîn goticul și barocul. La fel ca în palatele imperiale din Viena, totul e însemnat aici cu pecetea grandorii. O grandoare mai austeră însă, mai frustră, mai lineară. De altfel, insemnele curții din Viena sînt prezente și la Hradcany. Maria Theresia Imperatrix era și aici la ea acasă. Îi citesc monograma în grilajul uriașei porți prin care pătrundem în Hradcanske namesti. Aș vrea să mă opresc la Cișmeaua barocă a lui Ieronym Khol. Ghidul ne grăbește însă către Catedrala Sfintul Vit. Pe una din aripile ei străjuește un turn de o impresionantă monumentalitate, zidit între anii 1396-1419 de Petru Paler. Numele îmi sună foarte familiar. Și această aproape geacometiană statuie a Sf. Iiri îmi pare cunoscută. Aflu cu o neascunsă satisfacție că modelul după care a fost turnată se află la Cluj, în fața bisericii reformate. Din austeritatea Sfintului Vit, iată-ne într-un peisaj de povestire fantastică. E vestita Zlata ulicka. Ulița zurarilor, a alchimiștilor. O lume hofmaniană. Chiliile tăiate în zidul incredibil de gros al întăriturilor castelului par a păstra și azi în spațiul lor aerul încărcat cu mistere de pe vremea căutătorilor pietrei filozofale. Acum, alături de cele cîteva zgrubete prăfuite, kafkiene strălucesc nestemate de cristal șlefuite de vrăjitorii din Moser. Le mîngîiem în grabă, cu ochi invidioși, căci însoțitorul mai are să ne arate și alte monumente nebifate încă în programul său. Se apropie amiaza și noi sîntem încă departe de ceasul din turnul vechei primării. Orice s-ar întîmpla, la 12 fix trebuie să fim acolo. E momentul cel mai solemn. Defilarea apostolilor, se spune, are un farmec deosebit la miezul zilei...

Am ajuns la timp. Ba chiar mai trebuie să așteptăm 5 minute. Urmăresc cu încordare limbile uriașe ale ceasului. Ce încet se mișcă... Piața Primăriei e plină o lume pestriță, venită de pe toate continentele. Mai e un minut. O liniște gravă s-a lăsat peste monumentul lui Ian Hus. Porumbeii au rămas singuri. Pînă și copiii s-au strîns ciorchine în fața ceasului. Clipa a sosit... Apostolii își fac apariția. Cu niște figuri semănînd suspect de mult cu țăranii cehi și slovaci. Unii au obrajii roșii, pălăria dată pe ceafă. Sînt gata să stîrnească rîsul. În dreapta uriașului disc al Horoscopului, descoperim însă silueta Femeii cu coasa și devenim cu toții gravi. Cu o nedesmințită punctualitate Doamna descărnată trage de limba clopotului care măsoară timpul. Bătăile inimii. Durata bucuriilor. Așteptarea. Nădejdile. Disperările. Zborul dar și sfîrșitul lui... Cea de-a 12-a bătaie o aud cu tot trupul. Aș vrea să prind un porumbel în palmă și să-mi mîngîi obrazul de ciocul lui... O pereche ieșită de la Ofițerul stării civile se fotografiază pe fundalul ceasului. Toți mirii din Praga îndeplinesc cu sfințenie această ceremonie E în obiceiul acesta ceva care avertizează că de aci înainte timpul va fi măsurat cu strășnicie, de neîndurătoarea clepsidră din ochiul nevestei.

Porumbeii și-au reluat dialogul gîngaș cu călătorii veniți din cele patru zări ale pămîntului. Acum piața Vechii Primării pragheze, mușcată de bombele hitleriste, seamănă cu Piața San Marco. Pe străzile înguste din Staroe mesto caut însă în zadar gondolele Lagunei. Într-o vitrină zăresc în schimb ceasuri cu zodiac și clepsidre. Le privesc cu satisfacția copilului care și-a descoperit jucăriile mult visate. Nu mă mai interesează deocamdată nimic. Prefir încîntat, dintr-o jumătate în cealaltă a Clepsidrei, tăcutele și misterioasele boabe de nisip.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 8 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.30 Cravatele roșii. 10,00 Viața Satului 11,10 Mari muzicieni la București — Igor Markevitch. 12,00 De strajă patriei. 12,30 Emisiune în limba maghiară. 14,00 360 de grade. Din sumar : 14,30 Box : Cassius Clay — Floyd Patterson. Înregistrare de la New York (reluare). 15,30 Fotbal : R.D.G. — Finlanda în preliminariile Campionatului Mondial. Transmisiune de la Dresda. 18,25 Film serial pentru tineret : Civilul (ultimul episod). 18,50 Vetre folclorice : „Lung e drumul Gorjului" 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20,00 Avanpremieră. 20,05 Comentariu la 40 de steme. Județul Argeș. 20,25 Film artistic : La cotitura riului Cu : James Stewart, Arthur Kennedy, Julie Adams, Rock Hudson. Premieră pe țară. 21,50 „Eu am cîntat de cînd mă știu" Recital Marina Voica. 22,35 Telejurnal. 22,40 Campionatul european de baschet feminin — România — Ungaria (repriza a II-a).

PROGRAMUL II : 12,30 Promenada duminicală. 20,00 Eroi îndrăgiți de copii : 20.30 Teatrul liric TV. Ciclul Triptic puccinian Gianni Schicchi 21,30 Săptămîna culturală bucureșteană. 21,35 Romanțe și cîntece de petrecere. 22,05 Film serial Mannix (reluare).

LUNI 9 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17,30 Curs de limba franceză, lecția a 23-a (reluare) 18,00 Căminul... La Brașov. 18,40 Atlas muzical românesc. 19,00 Săptămîna în imagini. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal 20,00 Avanpremieră. 20,05 Reflector. 20,20 Moment folcloric cu Gheorghe Zamfir și formația sa. 20,30 Roman Folleton : Contele de Monte Cristo" (IV). 21,20 Reportaj TV. Caratele hărniciei. 21,40 Să înțelegem muzica. 22.30 24 de ore. 23.00 Campionatul european de baschet feminin : România — U.R.S.S (repriza a II-a)

PROGRAMUL II : 20,00 „Să rîdem cu... năzdrăvanii lui" 20,30 Ghiseul. 20,50 Sub cupola circului. 21.05 Romantic-club. 22,30 Cronica literară.

MARȚI 10 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I . 9,00 Telex. 9,05 Teleșcoală. 10,00 Curs de limba engleză. 10.30 Muzică populară. 10.45 Film serial : Salut Germain 11,15 Căminul la... Brașov (reluare). 11.55 Selecțiuni din emisiunea Promenada duminicală. 12.25 Caratele hărniciei (reluare). 12.45 Telejurnal. 17,30 Curs de limba rusă lecția a 22-a (reluare). 18.00 Steaua polară. Școala și uzina. 18.25 Emisiune de actualitate muzicală. 18.50 Întrebări și răspunsuri. În ajutorul celor care studiază în învățămîntul de partid. 19,20 1001 de seri 19,30 Telejurnal — 20,00 Comentariu la 40 de steme. Județul Bacău 20,20 Seară de teatru : Robespierre (II). Adaptare pentru TV 21,30 Film TV. Sub luciul apei 21,50 Melodii... Melodii. Film muzical realizat de Televiziunea din R.S. Cehoslovacă. 22,10 Teleglob. Imagini din Cipru. 22,30 24 de ore. 23.00 Campionatul european de baschet feminin : România — Polonia (repriza a II-a).

PROGRAMUL II : 20,00 Telecinemateca pentru tineret : Lovitura puternică — Comedie muzicală polonеză. 21,30 Viața economică a Capitalei. 21,50 O seară la Teatrul muzical din Brașov. 22.25 Telex Tehnico-Științific. 22,35 Dicționar muzical-distractiv (reluare).

MIERCURI 11 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Telex. 9,05 Steaua polară. 9,30 O viață pentru o idee : Marie Curie (reluare). 10,00 Curs de limba franceză — lecția a 24-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme (reluare). 10,50 Telecinemateca pentru tineret : Lovitura puternică — reluare. 12,20 Telex tehnico-științific. 12.30 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană, lecția a 23-a (reluare). 18.00 Timp și anotimp în agricultură. 18.30 Fotbal : România — Grecia. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Festivalul național de poezie Mihai Eminescu — Iași — octombrie 1972. 20.45 Telecinemateca : Romeo, Julietta și întunericul cu : Dona Smutna, I. Mistrik, J. Lejbalova. 22,15 Panoramic științific. 22,30 24 de ore. 23,00 Campionatul European de baschet feminin România — Iugoslavia (repriza a II-a).

PROGRAMUL II : 20.00 România în lume 20.30 Moment folcloric 20.45 Arta plastică — Prin expoziții. 21,00 Agenda. 21.10 Concert de muzică ușoară 21.50 Roman foileton : Contele de Monte Cristo (reluarea părții a II-a).

JOI 12 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9,00 Telex, 9,05 România în lume (reluare). 9.35 Prietenii lui Aschiuță (reluare). 10,00 Curs de limba rusă, lecția a 23-a. 10.30 De la Alfa la Omega 11,00 Telecinemateca : Romeo, Julieta și întunericul (reluare). 12,30 Telejurnal 16.00 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Teleconferință de presă. 19,20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal — 20.00 Comentariu la 40 de steme — Județul Bihor. 20.20 Aventuri în epoca de piatră. 21.10 Tinerii despre ei înșiși. 21.55 Dublu primplan Ion Țiriac — Ilie Năstase. 22.30 24 de ore 23.00 Campionatul european de baschet feminin : România — Italia (repriza a II-a).

PROGRAMUL II : 20,00 Concert simfonic. 22,10 Cărți și idei. 22,35 Civilul.

VINERI 13 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9,05 Dublu prim-plan (reluare). 9.40 Muzică populară (reluare). 10,00 Curs de limba germană lecția a 24-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme (reluare). 10,50 Desen animat. 11,00 Teleconferință de presă (reluare). 11,30 Aventuri din epoca de piatră (reluare). 12,20 Film serial pentru copii : Delfinul Flipper (reluare). 12.50 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză (reluare). 18,00 Pentru sănătatea dv. 18,15 Satul contemporan 18.55 Drumuri în istorie : Burebista 19,10 Moment folcloric. 19.20 1001 de seri. 19,30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră 20.05 Arc peste timp 20.20 Film artistic Conul Iinițiă — Producție a studiourilor cinematografice engleze. 21,50 Ancheta științifică internațională „Laboratorul viitorului". 22,30 24 de ore.

PROGRAMUL II : 20,00 O viață pentru o idee Robert Koch. 20,30 Teatru scurt : JUCĂTORII DE CĂRȚI de N. V. Gogol. 21,25 Agendă 21.35 Cluburi sportive bucureștene. 21.55 Film documentar Lăutarul — producție a studioului cinematografic „Al. Sahia" 22,10 Dans și muzică de pretutindeni.

SÎMBĂTĂ 14 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9,05 Jucătorii de cărți de N.V. Gogol (reluare) 10.00 De vorbă cu gospodinele. 10,15 Comentariu la 40 de steme (reluare). 10.35 Teleenciclopedia (reluare). 11.10 Drumuri în istorie (reluare). 11.35 Pentru sănătatea dv. (reluare). 11.50 „Atenție la pescari" — emisiune de divertisment (reluare). 12.30 Arc peste timp (reluare). 12.45 Telejurnal 16.30 Emisiune în limba germană 18.15 Ritm, tinerete, dans. 19.00 Arta plastică, 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră 20.05 Teleenciclopedia. 20.50 film serial : Mannix Fata din tablou. 21.40 Vitamina D... Divertisment. 22.35 Telejurnal. 22.50 Săptămîna sportivă.

PROGRAMUL II : 16.30 Agenda. 16.40 Cîntece și dansuri populare 17.05 Reportaj bucureștean 17,25 Cele mai frumoase lieduri. 17.50 Film artistic Cînd se aud clopotele — O producție a studiourilor iugoslave.

★

În după-amiaza zilelor de vineri 13, sîmbătă 14 și duminică 15 octombrie, studioul T.V. va transmite direct de la Arena Progresul din Capitală jocurile de tenis de cîmp din cadrul finalei „Cupei Davis" : ROMÂNIA (Ion Țiriac, Ilie Năstase) — S.U.A. (Stan Smith Harold Salomon, Erik van Dillen)

Ora de începere a meciurilor se va stabili în ajunul finalei cu acordul ambelor echipe și va fi comunicată prin presă, radio și televiziune.

GENETICĂ

LA MICROSCOP: VIITORUL NOSTRU COPIL

Unul dintre marile adevăruri ale biologiei moderne. Cunoscînd cauzele intime ale unor boli se vor ști și posibilitățile terapeutice. Cercetări românești și concluzii, sub raport practic.

„Gîndirea este grosolană, iar materia incredibil de subtilă". E o celebră butadă care exprimă decalajul între ceea ce știm despre evoluție și secretele încă necunoscute ale ei. Una dintre subtilitățile stranii ale materiei vii este mecanismul progresului. Progresul biologic există ca fenomen obiectiv al evoluției, deși fenomenele regresive sînt foarte numeroase. Și de aici, concluzia. Și de aici, faptul că evoluționismul biologic ne sugerează că și pe plan superior, uman, progresul nu este o fatalitate, un dar al zeilor și al destinului, ci o posibilitate care, spre a deveni realitate, reclamă un efort conștient din partea omenirii. Mi-am amintit, extrapolînd — și poate imperfect în redarea frazelor, pentru că m-am bazat pe memorie, — de această imagine conturată de un strălucit biolog român, BOGDAN STUGREN, **în meditația lui asupra evoluționismului, în dialogul lui cu alți gînditori. Mi-a venit în minte asistînd la discuțiile, la problemele, la frămîntările unor oameni de știință de la noi și de aiurea care s-au întîlnit la București, la cel de al II-lea Congres național de Endocrinologie. Tema, în mare, genetica. Poate în nici un alt domeniu al științei, descoperirile, din ultima vreme, nu ne-au tulburat într-atît, pentru că ne-au făcut să înțelegem ceea ce părea să se refuze înțelesului: universul genetic, cu implicații atît de profunde, dar ale căror ecouri doar le simțeam, acea complexă, „unitate discretă a ereditații, unitatea ei de lucru", gena, sau acel subtil și fidel purtător material al informației genetice, cromozomul. Mai apărea aici cu evidență efortul imens, continuu al științei de a cunoaște... atîtea secrete rămase încă necunoscute. Și de a interveni atunci cînd în moștenirea transmisă e strecurată și o „armă" care poate trage împotrivă-ne. Malformațiile. Bolile ereditare. Pasionant ar fi să vorbim despre toate cîte s-au vorbit. Cum nu este cu putință, am ales cîteva dintre cercetările gazdelor: Institutul de endocrinologie. Interlocutor, dr.** CONSTANTIN MAXIMILIAN, **șeful Laboratorului de genetică.**

— Implicațiile complexe ale bolilor ereditare, ne-a spus domnia sa, au devenit astăzi una dintre preocupările practic universale. În toate colțurile lumii se caută noi metode de cercetare a acestor boli și se sensibilizează marele public, atrăgîndu-i atenția asupra unor probleme despre care aud în fiecare zi, dar pe care le ignorează. Există un număr surprinzător de mare de boli, unele rare, altele foarte frecvente, care sînt determinate genetic. La o extremă, aș pune diabetul zaharat de care suferă pînă la 3—4% din populația unor mari metropole ale lumii, iar la cealaltă extremă, boli care nu depășesc 10.000 de cazuri. Nu ar trebui să uităm că cel puțin 4,5% dintre copii sînt purtători ai unui mic defect în universul genetic. M-aș opri însă mai ales la două probleme — alese și ca teme ale congresului — pentru că ilustrează unul dintre marile adevăruri ale biologiei moderne, și anume, că întreaga noastră viață este condiționată și de ereditate și de mediu. Mă refer la disgenezille gonadale, sau cu alte cuvinte, la modificările anormale ale gonadelor. Ele ilustrează faptul că anomaliile cromozomiale pe care le-am descoperit în urmă cu aproximativ 14 ani, reprezintă cea mai importantă cauză a sterilității. A doua problemă: afecțiunile genetice ale tiroidei. Acestea demonstrează că modificarea unei singure gene poate fi vinovată de apariția unei tulburări deosebit de grave. Profesorul Milcu și colegii săi au arătat că sterilitatea, de pildă, este mult mai frecventă decît am bănuit vreodată. Ea e consecința unei simple anomalii cromozomiale. Chiar și femeile, și procentul e relativ mare, pot fi purtătoare a unor astfel de anomalii.

— Ce se poate întreprinde practic, pornind de la această cunoaștere?

— Cea mai importantă dintre concluziile noastre, sub raport practic, este că fiecare maternitate ar trebui să studieze cromozomii de sex ai noilor născuți. Metoda este extrem de simplă. Și, bineînțeles, orice cuplu steril ar trebui investigat genetic. Cunoscînd originea sterilității, vom ști și care sînt limitele posibilităților noastre terapeutice.

—În cadrul acestui congres, Institutul de endocrinologie a prezentat rezultatele unor cercetări mai vechi și mai noi...

— ...rezultate care au intrat sau, sîntem convinși că vor intra, în literatura internațională ca noi adevăruri.

— De pildă?

— Am descoperit noi sindroame, adică noi tulburări de origine genetică. Am descoperit noi anomalii cromozomiale. Am arătat că hormonii, așa cum sînt administrați în medicina clinică, nu au o acțiune nefavorabilă asupra structurii ereditare, ceea ce are o deosebită importanță practică.

— De fiecare dată cînd succesul — și este indiscutabil un succes — înseamnă a descoperi o tulburare genetică, de ce să n-o mărturisim, ne crispează. Nu ne face plăcere surpriza de a afla că aceste tulburări sînt deosebit de frecvente.

—Dar tocmai cunoașterea, datele care se acumulează, ultimele achiziții ale științei ne deschid drumurile pe care vom merge. Pe de o parte în investigare, pe de alta, spre certitudinea că în viitorul apropiat vom avea posibilitatea de a descoperi, încă de la începutul vieții intrauterine, toate tulburările endocrine de origine genetică. Abia atunci vom putea, între altele, trata eficient toate bolile ereditare. E o perspectivă optimistă. Pentru că din momentul în care am descoperit originea unei tulburări, mai curînd sau mai tîrziu vom găsi și soluția corectării ei.

— Dar pînă la acel „mai curînd sau mai tîrziu", o întrebare pentru „astăzi". Primim la redacție multe scrisori ale tinerelor cupluri care, citind despre aceste probleme vor să știe — vedeți că marele public a început să fie sensibilizat, ceea ce e bine și necesar — care sînt șansele lor de a avea un copil normal. Un singur Institut de referință — „Dr. V. Babeș" mi se pare că nu are cum să facă față tuturor cerințelor.

— Sigur, ar fi de dorit ca toate cuplurile să poată beneficia de sfatul unui genetician. Un sfat competent, oportun ar elimina temerile sau dramele. De altfel, laboratorul nostru dispune de metode foarte moderne și dă zilnic sfaturi genetice părinților care fie că au deja un copil cu o tulburare ereditară, fie că în familia unuia sau altuia este cunoscută o asemenea întîmplare. Din fericire, am putut constata că de cele mai multe ori, temerile sînt mult mai mari decît riscurile reale. Dar fiecare caz în parte trebuie analizat.

— Îndrăznesc să cred că și sub acest aspect al aplicațiilor geneticii în practica socială și în mentalitatea oamenilor, putem vorbi de o etapă cîștigată.

Calinca MUSCAN

Controverse în „lumea" fotoplanctonului

E o diatomee. O plantă microscopică marină, din prima verigă a lanțului trofic: fitoplancton. Numele ei: asterionella japonica. Specialiștii i-au descoperit virtuți antibiotice. Numai că activitatea antibacteriană a acestei diatomee variază după anotimpuri. Nu este vorba de vreun capriciu, ci pur și simplu producția ei de antibiotice e oprită, blocată de un microorganism, cu aparență pașnică (seamănă cu o frunză — microscopică). Prorocentrum micans. Se pare că acest peredinian trimite, printr-un mediator chimic, un semnal de tip informatic care inhibă sinteza metabolică a substanței antibiotice la diatomee.

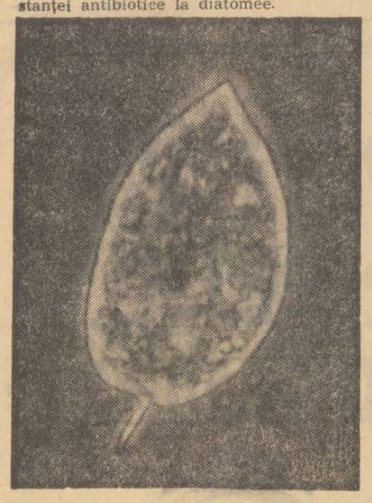

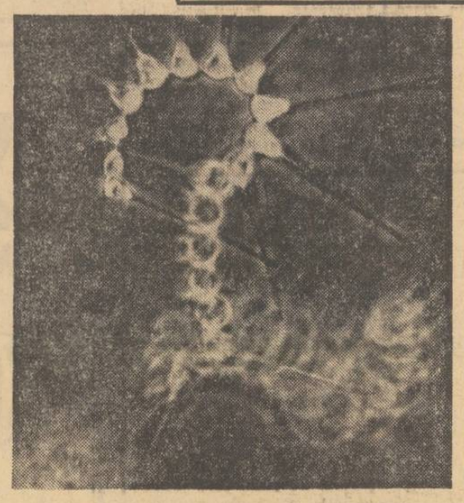

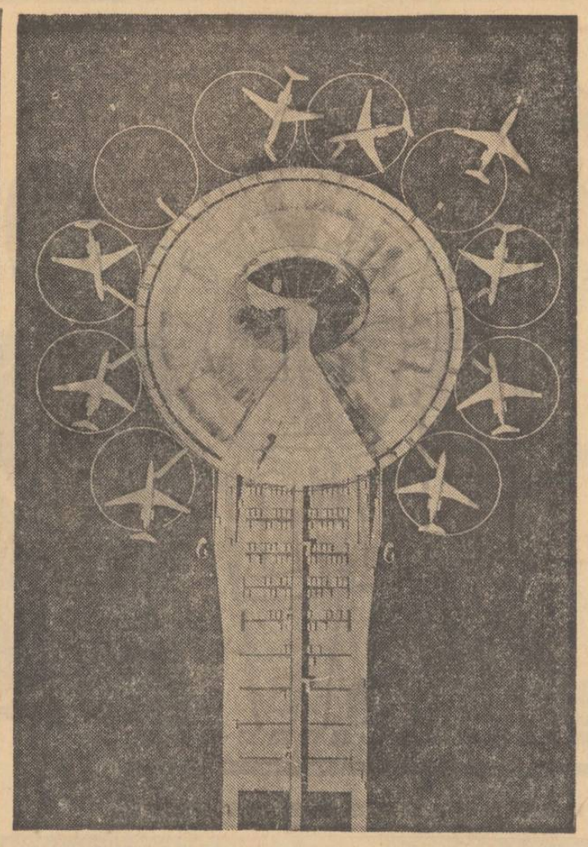

Aerogară. Proiect elaborat sub direcția prof. Szmidt care îmbină într-o soluție ingenioasă funcționalitate și construcție.

ARHITECTURĂ

UN NOU ALFABET AL FORMELOR

Cercetare științifică, învățămînt, practică în strînsă legătură cu economia națională — sînt laturile unui „triunghi" care trebuie să constituie un sistem organic servind ca principiu de bază în formarea tinerilor adepți ai arhitecturii și în dezvoltarea cadrelor științifice. Este părerea unui mare arhitect polonez, de renume mondial.

Este arhitectura o știință sau o artă? Și una și cealaltă, s-a răspuns. Dar cită știință intră în această artă cu care se confruntă astăzi spiritul epocii moderne, sensibilitatea contemporanului, aspirațiile și necesitățile lui? Ar fi credem interesantă o discuție între marii creatori de forme în spațiul de viață, de mișcare al generației de astăzi și al celor următoare. Ne vom referi astăzi la concepția profesorului polonez Boleslaw Szmidt care a trăit marea aventură a arhitecturii contemporane ca arhitect de concepție, premiat la aproape treizeci de concursuri, ca organizator al unei școli superioare de arhitectură și ca profesor a mii de elevi în Polonia și în străinătate. „Există, spunea prof. Szmidt, în istoria civilizației perioade care nu numai că revoluționează obiceiurile, opiniile, și credințele, dar mai mult, care transformă, însăși noțiuni elementare cum sînt spațiul, timpul și mișcarea. Epoca actuală se înscrie între acestea, nu numai din cauza descoperirilor științifice fundamentale dar, înainte de toate, pentru că a modificat valoarea spațiului. Acesta a încetat să fie doar un gol între obiecte pentru a deveni „o formă între altele". Dimensiunile sale depind mai puțin de mărimile geometrice cît de factorii psihologici, ceea ce duce la o schimbare fundamentală în modul în care este privită opera arhitecturală. Aceasta nu este doar un sistem funcțional și de construcție, ea devine, în plus, un sistem de percepție psihologică care a recurs la un nou alfabet al parametrilor spațiului. E o problemă care arată că este nevoie să se continue cercetările efectuate în domeniul psihologiei spațiului și pe de altă parte, face apel la metodele moderne de coordonare arhitecturală, folosindu-se de calculatorul electronic ca de un instrument ajutător, auxiliar și nu ca de o „proteză" care ar înlocui intuiția și imaginația fără de care calculul diferențial însuși n-ar fi putut fi inventat! Într-o epocă unde diferitele domenii ale cunoașterii asociate tehnologiei elaborării de proiecte se ramifică în specialități din ce în ce mai înguste, arhitectul ar trebui să aibă rolul unui factor de sinteză. El are ca sarcină profesională, s-ar putea spune, de a armoniza și umaniza exigențele igieniștilor, sociologilor, socio-tehnicienilor, economiștilor, și mai ales ale tehnologilor. Este aici o problematică extrem de vastă, care revine ca domeniu de lucru planificatorilor, între care se află arhitectul. El are în față „o paletă" fascinantă de diferite culori ale mediului în care trăiește omul contemporan, elemente ale marelui joc al civilizației care implică un simț ascuțit al responsabilităților.

Acolo unde exigențele utilitare, condițiile complicate pe care le pune terenul, topografia mediului înconjurător apropiat sau dificultățile de construcție obligă să rupi cu rutina, acolo apar de cele mai multe ori soluțiile noi și progresiste. Și este fără îndoială că majoritatea descoperirilor s-au născut din necesitate, dar curiozitatea nepotolită este un factor de descoperire chiar mai important în activitățile umane. Ea obligă orice creator adevărat să forțeze, cu o perseverență neostoită, barierele aparent de netrecut ale ignoranței și ale propriei sale neputințe în fața materiei de care dorește să se folosească: ea este cea care l-a trimis pe om în spațiul interstelar și care-i poartă pe fizicienii și matematicienii de astăzi în inegalabila aferă a bucuriei explorării enigmelor lumii care ne înconjoară. Iată de ce, așa cum spunea într-o zi Jan Koszcyc-Witkiewicz: „arhitectura voastră va fi ceea ce sînteți voi înșivă".

TEHNICĂ

SUPEREXTENSIBIL!

În industria de automobile, de pildă, fabricarea pieselor de metal „obișnuit, normal" pretinde mai multe operații distincte pentru a le da forma și rezistența necesare. Folosirea anumitor aliaje metalice cu o plasticitate foarte mare, permite, la un preț redus, fabricarea de piese de mare precizie și complexitate în producția de serie, într-o singură operațiune. O nouă tehnologie tentează industria.

Orice mare noutate care apare în tehnica modernă cu șanse să tenteze industria și să-și cucerească cumpărătorii pornește azi de la preocuparea: mai bun și mai ieftin. Această idee se transcrie apoi în reclama unui nou produs sau unei noi tehnologii pe piața mondială, pentru că de aici — de la mai bun și mai ieftin — se construiește victoria noului într-o competiție foarte strînsă, foarte disputată. În concurență, de fapt, este inventivitatea. Atenți la înscrierile în „cursă", ne întrebăm: ce-o mai fi imaginat de astă dată tehnica? Iată răspunsul pe care-l dau, de pildă, M.A.P. Dewey și D.W. Mason de la Fulmer Research Institute, Stoke Poges, Buckingshamshire, Anglia. O nouă metodă prin care multe aliaje metalice pot fi întinse (fără a se rupe) într-atît încît ajung la de cîteva ori lungimea lor inițială. Deci, un prim avantaj: cu același stoc de aliaje metalice poți face mult mai multe produse. Superplasticitatea lor le face apte unor forme multiple, complexe. Și aceasta... într-o singură operație. Ca urmare, produsele finale costă mai puțin, adăugîndu-se o serie de avantaje. De pildă, în comparație cu plasticele industriale: fiind aliaje metalice rezistența lor și rigiditatea lor în exploatare fiind mai mari, de asemenea au o mai mare rezistență la zgîrieturi, la căldură, la șocuri, la oboseală și... sînt neinflamabile.

Se știe, bineînțeles că majoritatea metalelor și aliajelor metalice pot fi curbate, pot fi extinse, uneori destul de mult, pentru ca să li se dea diferite forme, fără a le rupe. Și aceasta pentru că structura lor avea o oarecare plasticitate. E un termen care nu vine de la plastic, sinonim cu material sintetic, ci de la proprietatea unui material de a se deforma continuu, sub o presiune din afară. Dar cele mai multe, folosite în industrie astăzi pot fi întinse cam de la 5 la 50%, iar altele de tipul numit superplastic, pot fi întinse și mai mult ...la cald. Sînt superplastice unele aliaje cum sînt cele pe bază de nikel și cobalt care pot fi folosite la temperaturi ridicate. Cele mai interesante din punct de vedere industrial sînt cele a căror temperatură de mulare se situează între 200 și 750°C. E vorba de aliajele de aluminiu, fier, zinc. Un aliaj zinc-aluminiu există deja în comerț sub formă de foi. Dar procedeele clasice sînt complicate și delicate, demonstrează astăzi cei care propun o nouă metodă, atrăgînd atenția industriilor de mecanică și de asamblare a pieselor. Noua tehnologie se reflectă favorabil în prețul de cost — mai ieftin decît cel pentru piesele de tip clasic, pentru că se pot fabrica elemente multifuncționale de o complexitate mărită. Nemaifiind necesare de astădată mașini și un utilaj relativ scumpe, fabricanții vor putea să consacre o mare parte din bugetul lor la pregătirea unor noi variante, aducînd mai des și mai rapid modificări pieselor, noutăți de funcționalitate și estetică. Așadar, aliajele metalice supraelastice pot fi mulate astfel pentru a obține piese de mecanică de înaltă precizie în producția de serie, într-o singură operație. Industria de automobile, de pildă, se înscrie în raza acestui interes pentru că fabricarea pieselor de metal „normal" cere mai multe operații separate pentru ca piesele să primească forma și rezistența necesară. I se promite acum, o substanțială reducere a prețului de cost.

Cît de repede se poate tunde o oaie

Recordul deținut de campionii australieni la această „probă": 3 minute de oaie. Dar gloria și cîștigul celor mai rapizi meșteri în tuns au fost „smulse" de un genetician american, Clair E. Terrill, șeful departamentului de agricultură de la centrul de cercetări din Beltsville. El a găsit soluția ca oricare dintre lucrătorii agricoli să poată tunde o oaie cît ai clipi. Ca și în cazul altor descoperiri actuale, ideea s-a născut la granița a două discipline științifice. În momentul cînd se constată că lîna e suficient de frumos crescută, se administrează oii un medicament (anticanceros) un amestec de azot și muștar. În 24 de ore, medicamentul acționează, astfel că apoi nu mai e nevoie decît să treci cu mîna pe spatele animalului și lîna se desprinde „de la sine". O perfecționare ulterioară. După trei săptămîni de la administrarea medicamentului, oaia va avea pe ea un mic „maiou" de lînă, gros de circa a zecea parte dintr-un milimetru.

BATERII CARE NU SE UZEAZĂ NICIODATĂ

Bateriile chimice sînt practice dar viața lor este prea scurtă. De fapt, nu există decît o singură sursă capabilă să furnizeze multă energie folosind un volum foarte mic și care să funcționeze timp îndelungat: radioactivitatea. Perfecționările realizate în acest sens au dus la realizarea unui semiconductor care produce direct curent în contact cu radiațiile. De pildă, bateria numită Betacel constituie și un record de miniaturizare: nu este mai mare decît o monedă și este implantată în corpul uman pentru a alimenta, de exemplu, un pacemaker care reglementează ritmul cardiac. Ceea ce interesează însă sînt asemenea surse de energie pentru marea și mica industrie.

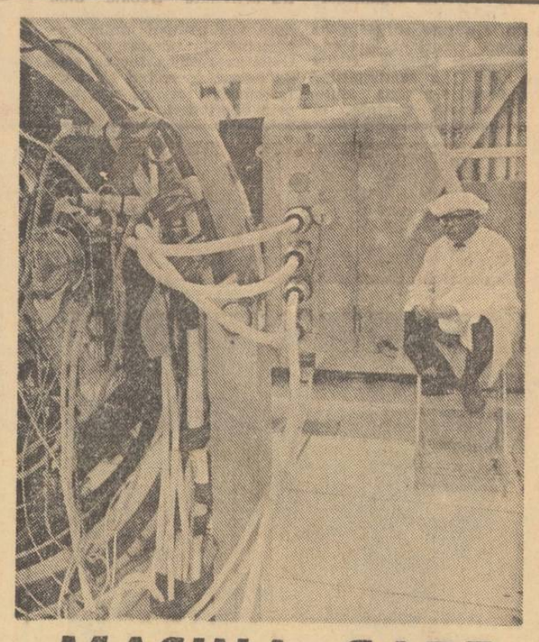

MAȘINA CARE „FERTILIZEAZĂ" PĂMÎNTUL

Iată unul dintre anunțurile cele mai interesante, pentru că e atît de optimist, pentru foamea lumii contemporane pentru necesarul de hrană al populației viitorului. Realizarea unei astfel de mașini a fost anunțată de Ministerul japonez al Comerțului Internațional și al Industriei (MITI). Ideea de la care s-a pornit a fost stimularea creșterii plantelor în regiunile de deșert sau semideșert. Și aceasta cu ajutorul unei pelicule de gudron care reține apa pe un strat gros de aproximativ un metru la suprafața solului. Prototipul mașinii care să impregneze gudronul în sol a repurtat un succes, așteptat de constructorii lui, tratînd o suprafață de 0,75 ha. E un adevărat covor de gudron, gros de 3 mm infiltrat și desfășurat la o adîncime între 60 și 90 cm în sol, pe o lățime de 3 metri, pe care mașina îl produce, avansînd cu un metru pe secundă și lansînd gudronul la o temperatură de 200°C. În același timp și alte lucrări sînt în curs de cercetare și experimentare cu scopul de a transforma deșerturile și semideșerturile în terenuri proprii agriculturii: utilizarea la maximum a apei disponibile, ameliorarea eficacității irigației și problemele puse de procentul ridicat de sare în unele terenuri. Cînd rezultatele cercetărilor vor fi încheiate, se vor face experimentări în fermele pilot din țările în curs de dezvoltare, beneficiind pentru aceasta de sprijinul Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare. Multe sînt țările interesate de acest program care pare să înceapă, la scară mare, la sfîrșitul lui 1973, începutul lui 1974. E vorba de o cooperare tehnică, dublu avantajoasă.

ALEGEȚI-VĂ OCHELARII

POTRIVIȚI CU UN LASER POTRIVIT

Nici o ezitare — în viitor — la alegerea ochelarilor. Priviți același clasic ecran cu imagini sau semne, însă proiectate cu ajutorul laserului. În fața ochilor vor apare mici mușculițe sau pete care se deplasează, pentru miopi într-o direcție, pentru presbiți, în direcția contrară, îndată ce mișcați ochii. Încercați aceste lentile. Cum vedeți? Mișcarea petelor sau mușculițelor se micșorează pe măsură ce lentila este mai adecvată. Dispare, dacă lentila e perfectă. Opticianul poate folosi și un cilindru rotativ iluminat de laser. O asemenea tehnică, care elimină orice impresie subiectivă, a fost „descoperită" din întîmplare de doi cercetători americani, Neil Mohon și Alfred Rodemann de la laboratorul de fizică al centrului naval din Florida. Ei proiectau imagini cu ajutorul laserului, iar mulți dintre spectatori s-au plîns că imaginea e neclară, plină de pete sau mușculițe. Analizînd cauza pentru a suprima asemenea „paraziți vizuali" au ajuns la... a-i conferi laserului o nouă eventuală profesiune. Un aspect interesant al cercetărilor: vederea unui subiect variază în funcție de lungimea de undă a luminii utilizate. La miopi, de exemplu, corecția negativă cea mai puternică este obținută prin culoarea albastră. La polul opus, culoarea roșie. Ochiul, chiar și cel normal, se acomodează mai bine la o imagine sau alta, în anumite lungimi de undă. Oftalmologii sau fiziologii au acum material de studiu.

UMBRA ȘI... RĂDĂCINILE

În imagine, „scheletul" lemnos al unui măr bătrîn de 26 de ani, excavat de lucrătorii unei stații de cercetare dintr-o regiune fructiferă a Angliei. Pe măsură ce îmbătrînește, pomul face, de fapt, mai puțină umbră pămîntului. Dar distanțele ce trebuie respectate între rîndurile de arbori sînt în funcție de „coroana" subterană. Adînci și mari sînt rădăcinile, întinse pînă departe, în pămîntul său natal.

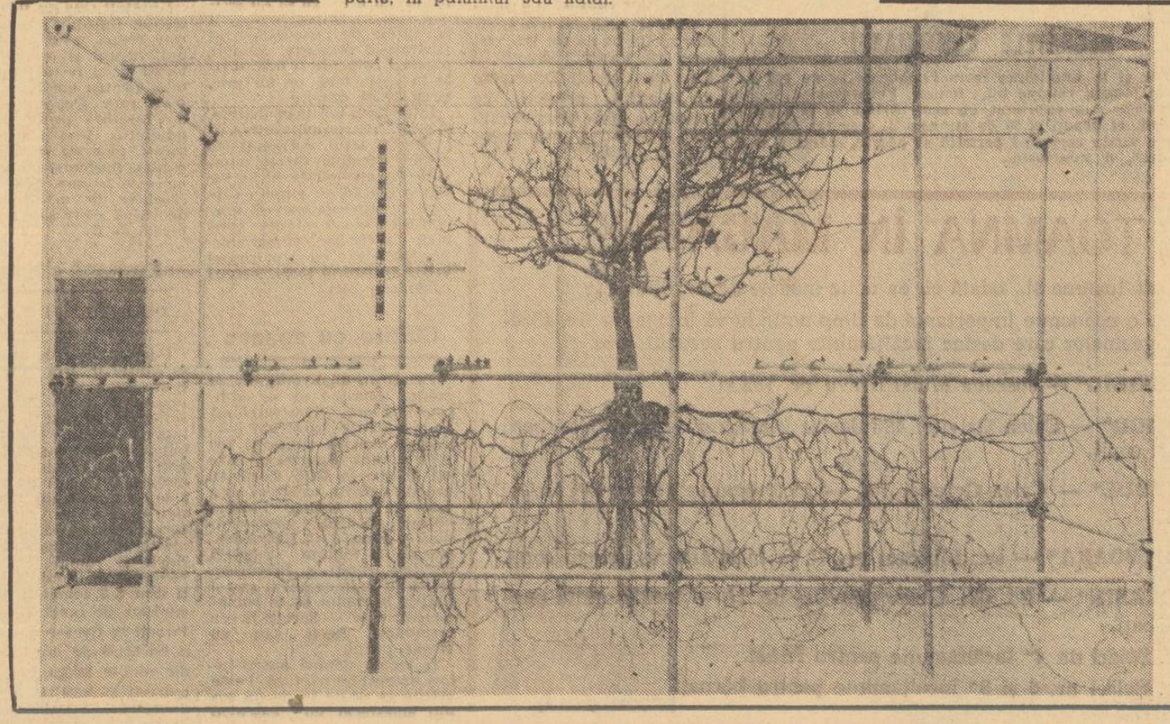

DEPRINDERILE ÎN ACTIVITATEA CASNICĂ

de dr. Elena BARNEA

Recent, o prietenă mi-a destăinuit că își invidiază, într-un fel, vecina de apartament. Ambele sînt în cîmpul muncii, au de întreținut o locuință la fel de mare, obligații de familie similare, dar în timp ce ea mumcește zilnic aproape fără repaos, ba uneori e moartă de oboseală, cum se spune, cealaltă rezolvă totul tot atît de bine rămînîndu-i întotdeauna și timp pentru odihnă și distracție. Și spunea prietena mea : „vecina ei nu-i cu nimic mai îndemînatecă, iar ustensile casnice moderne utilizăm amîndouă în aceeași măsură".

Care e motivul? Cred că e vorba de un **surplus de cheltuială de energie.** Nu este vorba de energia cheltuită pentru meticulozitatea sau pedanteria tipic feminină — această minunată caracteristică a sexului fiind atît de necesară în gospodărie — ci de o lipsă de pricepere în a face totul cît mai economic.

De pildă, femeia nu ar trebui să stea în picioare pentru nici o treabă gospodărească care poate fi executată stînd pe scaun. **Consumul de energie cheltuit de organism pentru simpla poziție ortostatică față de cea șezîndă este cu 5—8 la sută mai mare,** fără să mai adăugăm celelalte neajunsuri bine cunoscute ca umflarea picioarelor, accentuarea varicelor, agravarea platfusului.

Economia de mișcări, este a doua condiție a reducerii risipei de energie. **Chibzuiți-vă bine mișcările necesare efectuării oricărei activități, renunțați la graba (viteza precipitată) care, cu timpul, obosește și scade randamentul.**

Pauzele de **cîteva secunde sau minute în succesiunea timpilor unei activități gospodărești nu înseamnă irosirea vremii, ci, dimpotrivă,** prilejuri pentru refacerea forței de lucru.

Deprinderile, adică **repetarea unor activități în aceleași condiții** economisesc foarte mult din energia cheltuită de organism. Știința numește aceasta **stereotip dinamic.** Aplicarea noțiunii de stereotip dinamic în activitatea casnică nu trebuie confundată cu simpla repetare sau cu experiența menajeră. Ea trebuie să se refere **la puterea femeii de a ordona, sistematiza, ierarhiza și coordona propria activitate din gospodărie.**

Astfel înțeleasă, activitatea casnică duce la reflexe condiționate care se fixează trainic prin repetare, ușurînd simțitor efortul organismului și mărind randamentul muncii. Nu este suficient ca în fiecare vineri să faci curățenia casei (despre curba săptămînală a activităților gospodărești s-a scris anterior în această pagină), ci trebuie să-ți însușești și o anumită ordine, tehnică am putea spune, a activităților necesare în acest scop. O anumită ordine bine gîndită, conform necesităților funcționale ale apartamentului și a economiei de energie a gospodinei trebuie respectată cu strictețe. Cu timpul, se va ajunge astfel ca și **etapele de lucru să se execute** cu un efort minim de gîndire, aproape **automat** și într-un ritm mult mai eficient.

Un exemplu : curățenia începe cu strîngerea cuverturilor și carpetelor din toate camerele. Urmează scuturarea lor, după care acestea sînt așezate la aerisire, în balconul casei. Apoi se trece la curățenia propriu-zisă, din camera copilului sau din dormitor, se șterge praful de pe pereți, tablouri și cărți. Se aspiră covorul, fotoliile, patul, perdeaua etc. La sfîrșitul curățeniei, se așează la loc cuvertura și carpetele. Ultima cameră care se curăță este cea de zi, prin care se circulă pe balcon. Imaginați-vă că o gospodină nu respectă această ordine, nu-și întipărește în minte etapele de lucru, depozitînd de fiecare dată, obiectele scoase din camere în altă parte sau începe curățenia cu camera de zi. Va ajunge să se încurce în lucruri, să le caute pe cele pierdute și, pînă la urmă, să refacă curățenia din camera de trecere. Ar fi o cheltuială inutilă de timp și energie.

Mai mult chiar, ar fi vorba de o enervantă cheltuială de energie în căutarea, la nevoie, a obiectelor mărunte din casă. O gospodină care nu va așeza întotdeauna în același loc trusa cu ace de cusut, cleștele de rufe, rezerva de chibrituri, separat, cuțitele de tăiat la bucătărie de cele de masă etc., etc. nu va rezolva niciodată simplu și rapid activitățile casnice cele mai diferite. Deci și deprinderea ca **într-o casă fiecare lucru să-și aibă un loc al său este foarte importantă în economisirea cheltuielii de energie,** în creșterea randamentului treburilor casnice, eliminarea timpilor morți pentru căutarea obiectelor.

Fără un sistem de lucru bine întocmit, pe etape, întocmai ca într-o activitate industrială unde fiecare manoperă își are ordinea și timpul său, nici în gospodărie nu se pot obține rezultate bune. Deprinderile enumerate joacă aici un rol deosebit de important.

Astăzi, cînd întreaga noastră activitate trebuie bine programată, gospodinele tinere sau cu mai multă experiență vor elimina din activitatea casnică tot ce este de prisos, încercînd să perfecționeze tot ce este bun prin **deprinderi.**

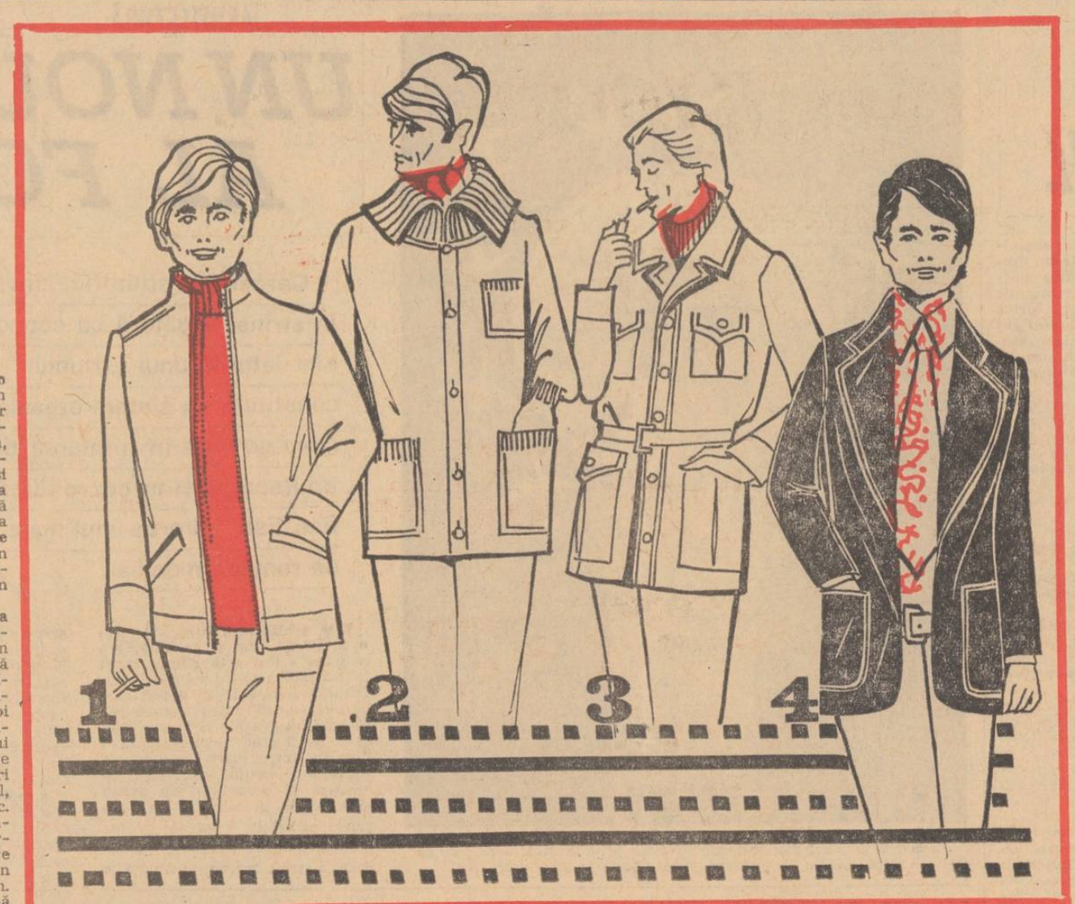

MODA

STILUL SPORT

1. **Bluzon ecru** din poliester, avînd două buzunare oblice închise cu fermoar.

2. **Jachetă tricotată bej, din fibră acrilică,** Este închisă cu nasturi și are buzunare.

3. **Blaser din material subțire, gen impermeabil,** într-o culoare ruginie, cu cordon și patru buzunare închise cu nasturi. Gulerul este clasic cu revere.

4. **Blaser din terilen în amestec cu lînă** de culoare bleumarin sau maron. Buzunarele sînt aplicate. Reverele mari sînt tighelite cu un tighel în culoare deschisă. Același tighel marchează buzunarele. Este o ținută mai elegantă, pentru seara.

Desene de Tanți PFENNINGS

UN TEST DE ...FRUMUSEȚE !

STENDHAL spunea : *„Frumusețea este o promisiune a fericirii".* Cuvintele își păstrează și astăzi actualitatea. Atunci cînd ne simțim frumoase, cîștigăm mai multă încredere în noi, obținem un anumit echilibru sufletesc.

Dar pentru a fi frumoase trebuie să facem cunoștință cu noi înșine. Deși ne uităm în oglindă în fiecare zi, de fapt nu ne cunoaștem. Așa se explică de ce cînd ne privim în fotografie, putem încerca o adevărată decepție.

Să ne plasăm deci în postura de judecător și să ne gîndim, în primul rînd, că este important să fim frumoase în tot cursul anului și nu numai în anumite zile. Dar *ce este în fond frumusețea? În primul rînd, am zice, naturalețe.* Cu alte cuvinte, *să evităm să ne desfigurăm prin fard sau mimică, să nu urmăm cu orice risc moda, dacă nu ni se potrivește. Să ne alegem culoarea de păr, de fard, de îmbrăcăminte, care ne convine cel mai bine.*

Înainte de orice, este necesar să stabilim proporțiile în care se încadrează obrazul, delimitîndu-ne tipul, dintre cele șase tipuri mai frecvent întîlnite : oval, rotund, pătrat, dreptunghiular, triunghiular sau în formă de pară.

Nu este însă suficient să ne studiem în oglindă. *Trebuie să reușim să inscriem pe hîrtie dimensiunile obrazului nostru.* În felul acesta,

comparînd măsurile noastre cu cele ale unui obraz clasic vom determina imediat diferențele, adică vom ști precis ce trebuie retușat. Cu părul pieptănat bine pe spate să măsurăm linia verticală, pornind de la baza părului pînă în vîrful bărbiei. Tot pe verticală, vom măsura dimensiunea triunghiului, de la baza părului pînă la sprîncene. După ce am trasat pe hîrtie două linii verticale, tragem o linie orizontală la nivelul părului, la nivelul sprîncenelor, la baza nasului, în dreptul gurii și la nivelul bărbiei. Avînd aceste proporții încercăm să conturăm ovalul feței. Îl comparăm apoi cu cel clasic. Vom determina imediat cărui tip de obraz aparținem. Păstrăm acest desen deoarece îl vom putea folosi pentru a ne corija sau a ne camufla defectele.

După stabilirea ovalului, vom potrivi și coafura care ne avantajează. Să nu uităm că bine machiată cîștigăm mult. Dar nici *să nu pierdem din vedere că o față machiată bine pierde 50 la sută din farmecul său cînd nu este încadrată de o coafură corespunzătoare.*

Pentru a stabili culorile, să acordăm la început acestui test un timp mai îndelungat, dar care merită. Astfel, ne procurăm resturi de ruj, de fond de ten etc., ne demachiem bine, apoi, instalate în fața oglinzii, aplicăm diverse farduri, drapînd în jurul gîtului, pe rînd, cîte o culoare. Notăm impresiile. Vom constata, fără îndoială, că unele nuanțe ne dau o strălucire mai mare decît altele. În felul acesta, vom stabili cu ușurință fardurile și tonurile de rochii de care avem nevoie.

Sfaturile acestea pot părea inutile sau exagerate. Ele prezintă totuși un mare interes. Cu timpul, vom înțelege că, în măsura în care le vom urma, vom contribui la punerea în valoare a adevăratei noastre frumuseți.

Ludmila COSMOVICI

Politețea în lumea adolescenților

TIMIDITATE

Spunem adesea că adolescenții sînt prost crescuți și nepoliticoși; nu întotdeauna e adevărat. Uneori nu e vorba decît de timiditate sau de necunoașterea regulilor de comportare.

Mulți băieți și fete sînt paralizați de timiditate. Să intre într-o casă plină de oameni necunoscuți, într-un local public: restaurant, teatru, să ceară o lămurire la un ghișeu de informații, să telefoneze de față cu alții, e pentru ei un adevărat supliciu. Își imaginează că toate privirile sînt ațintite asupra lor.

Tulburarea provocată de timiditate îi face să-și piardă stăpînirea de sine, încrederea în ei. Se simt roșind pentru nimica toată, se bîlbîie, nu mai știu ce spun.

Ca să reacționeze „își fabrică" o atitudine mai mult sau mai puțin dezinvoltă, care n-are nimic comun cu buna conduită. Devin aroganți : din grosolănii își fac un scut care să-i apere de timiditate; se refugia într-o jignitoare bătaie de joc la adresa celorlalți. Rîd de gesturile, atitudinile, afirmațiile altora. Nepolitețile acestea enervează pe cei de-o seamă cu ei, indignează pe adulți.

Alți timizi, de teamă să nu devină ridicoli bîlbîindu-se sau vorbind fără șir, cad într-un mutism cu totul și cu totul deplasat. Mutismul acesta poate fi interpretat drept mîndrie, sfidare, amîndouă la fel de supărătoare.

Indemnuri ca: „Haide, prostule că doar nu te mănîncă nimeni", nu sînt menite să-l încurajeze pe timid, ca să nu mai spunem de alte lecții și mai umilitoare date în gura mare, de față cu martori sau de amenințări, oricare ar fi ele.

Ce e totuși de făcut ca să-ți învingi tracul care te paralizează momentan ?

Iată unele mici secrete (de mult știute !). Cînd un timid intră într-un loc public, să zicem o sală de așteptare, în holul unei instituții: poștă, telefoane, într-o mare cofetărie, într-un restaurant pentru elevi, să nu fixeze persoanele prezente ci să-și îndrepte privirile — fără exagerare, într-un punct oarecare în fundul încăperii. Își acordă astfel o clipă de răgaz în care poate căpăta o oarecare siguranță de sine. Dacă totuși se simte pierdut, ca să nu spună cine știe ce, cine știe cui, ca să nu-și piardă șirul gîndurilor, să nu facă gafe, ca să se regăsească și să se destindă, e recomandabil să se gîndească la cu totul altceva decît la locul unde se află. De pildă, că se plimbă pe o plajă singuratică, pe un drum de țară liniștit și familiar ! E un „truc" folosit nu numai de adolescenți, ci și de adulții copleșiți de timiditate.

Învingerea acestor dificultăți cere un oarecare efort. Respectarea unor anumite reguli de politețe cere numai puțină bunăvoință și, bineînțeles, înainte de orice, cunoașterea lor.

Așa cum aminteam și cu un alt prilej, lipsa de încredere în sine a adolescentului poate fi generată și de teama că nu știe cum să se comporte în anumite împrejurări. Despre acestea însă într-un număr viitor.

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME JURIDICE

PAUL CIUCĂ, Brașov. Dacă n-ați putut efectua concediul de odihnă pe anul 1971, pentru motive temeinice — prevăzute de legea 26/1967 — puteți primi în acest an, separat sau împreună cu concediul pe 1972, concediul neefectuat anul trecut. Legea precizează că nu pot fi efectuate într-un an calendaristic, concediile de odihnă cuvenite pe mai mult de doi ani consecutivi (art. 15 legea 26/1967).

SILVIA MOROȘANU București. În conformitate cu dispozițiile legale în vigoare, timpul cît angajatul se află în concediu fără plată, cu o durată de cel mult 30 de zile într-un an calendaristic se consideră vechime în muncă. Așadar, dv puteți solicita concediu pentru prezentarea la concursul de admitere iar dacă acest concediu este de pînă la 30 de zile, în cursul acestui an — deși nu vi se plătește — se include în vechimea în muncă (art. 29 H.C.M. 252/1967).

NICOLAE BRĂTEANU, Constanța. În situația în care vi s-a desfăcut contractul de muncă din cauza încetării activității unității și v-ați reîncadrat în muncă, în termen de 90 zile de la data desfacerii contractului de muncă, beneficiați de vechime neîntreruptă în aceeași unitate (art. 9 legea 1/1970).

FILOFTEIA MARTIN — Brașov. Dumneavoastră dacă ați împlinit vîrsta de 57 de ani, aveți dreptul la pensie de urmaș. Legea prevede că soția are drept la pensie de urmaș la împlinirea vîrstei de 55 de ani, cu condiția ca soțul, la data decesului, să fi avut calitatea de pensionar sau să îndeplinească condițiile pentru obținerea unei pensii. În cazul cînd cel decedat nu era pensionar, dar îndeplinea condițiile de vechime în muncă prevăzute pentru acordarea pensiei integrale pentru limită de vîrstă, membrii de familie au dreptul la pensie de urmaș indiferent de data cînd a survenit decesul susținătorului. Întocmiți-vă personal dosarul și depuneți-l, împreună cu cererea, la organul de pensii în raza căruia domiciliați. Sînt situații cînd soția beneficiază de dreptul la pensie de urmaș chiar dacă n-a împlinit vîrsta de 55 ani.

ION și GEORGE. *In boala varicoasă (varice) tratamentul chirurgical este indicat numai după ce se iau în considerare datele de fiziopatologie obținute prin : probe clinice, prin flebomanometrie și flebografie. Se vor depista și eventualele deficiențe endocrine. După intervenție bolnavul va respecta o serie de condiții generale și locale. Veți evita statul îndelungat în picioare, în nemișcare. Se va uza cît mai mult de poziția șezîndă și de cea culcată, cu membrele inferioare ridicate pe o pernă. Se vor combate tusea și constipația. Eforturile fizice sînt interzise. Dintre sporturi se admit natația și canotajul. Se vor face băi de plante (mentă, mușețel, tei) la 36° însoțite de masaj.*

Medicamentele indicate sînt : Vasculat — 3 comprimate pe zi, 10 zile pe lună, alternînd cu Adenyl tot 3 comprimate pe zi după o pauză de 10 zile.

Pentru a ameliora troficitatea părului vă recomandăm următoarea loțiune capilară. Rp/kaliu nitric 0,50 gr., acid salicilic 3 gr., rezorcină 3 gr., tra. chinae 30 gr., alcool 70° ad. 300 gr., ol. ricin 5 gr. cu care veți fricționa părul la rădăcină. De asemenea veți asocia și medicația: vitamina E (L. tocopherolum aceticum) 2 dragele (de 0,030 gr) pe zi și Gerovital H3 — 1 drageu pe zi după mese. Vă dorim sănătate.

DANUȚ I. — Botoșani. *Vă sfătuim să nu aplicați nici un tratament din proprie inițiativă. Vă veți adresa specialiștilor clinicii de dermatologie din Iași. Cu răbdare și perseverență se vor rezolva toate problemele...*

BOINEA I. — Brașov. *După descrierea dv. mișcările involuntare pe care le prezentați pot fi determinate de cauze multiple. Poate fi un torticolis spasmodic — ca o manifestare sechelară a unui proces encefalitic mai vechi (nu ne-ați relatat antecedentele dv.) dar poate fi și o manifestare a unor tulburări nevrotice psihogene. Vă sfătuim să faceți tratament cu Diazepam de 10 mg o tabletă pe zi și Lecitină — 2 linguriță pe zi.*

A. S. — Cîmpia Turzii, jud. Cluj. *O vaginită cu Candida albicans, rebelă la repetate tratamente cu Stamicin ar putea fi influențată de Saprosan gel vaginal. Vă sugerăm să aplicați acest tratament.*

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

Aleidoscop

DIN NOU TRICOTAJELE

Rochia tricotată rămîne una dintre favoritele colecției de modele pentru toamna — iarna 1972. Creatoarea engleză Mary Farrin a realizat această simplă dar foarte atractivă rochie de zi dintr-un amestec de lînă angora și lînă sintetică. Modelul gulerului înalt, pe gît și al fustei este diferit de partea de sus a rochiei, imitînd dungile. Aceleași amestecuri de lînă sînt folosite — în culori pastel sau mai închise — pentru compleuri sport, costume pantaloni-jachete și chiar pălării cloș.

PARADA MODEI POLONEZE LA BUCUREȘTI

Începutul lui octombrie ne-a adus drept oaspeți, în eleganta sală Ronda a hotelului bucureștean Intercontinental, Casa de mode „Polska" din Varșovia, prezentă la noi în țară cu o reușită colecție de modele, confecții și accesorii vestimentare pentru anul 1973. Dacă ar fi să caracterizăm modelele, am putea spune sintetic, că ele au vădit finețe, îndrăzneală și chiar rafinament.

Întreprinderea Romarta, care a fost amabila gazdă, va prezenta, în schimb, în cursul lunii noiembrie, în Polonia, confecții și accesorii vestimentare din colecțiile de îmbrăcăminte pe care le-a pregătit pentru anul viitor.

MĂIESTRIE BRAȘOVEANĂ

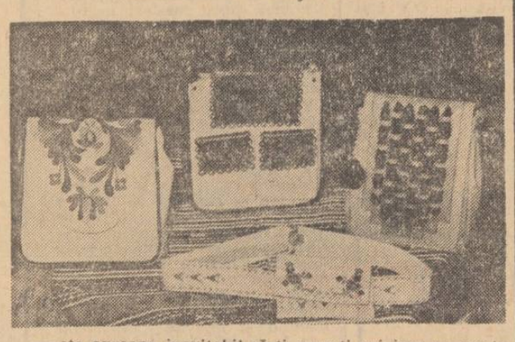

Este aproape inevitabil să-ți oprești privirea pe aceste frumoase genți brașovene produse de cooperativa „Arta" din localitate și reprezentînd măiestria meșterilor din părțile Făgărașului, Sibiului sau Cuciulatei. Materiile prime folosite : aba, piele, țesătură din in și lînă colorată pentru broderii de mînă sau simple împletituri ornamentale. Pot fi admirate la parterul noii Case de modă din Brașov unde sînt expuse spre vînzare.

REGRETELE CENTENAREI

Chiar și la împlinirea memorabilei vîrste de 100 de ani femeia rămîne tot... femeie, Franțuzoaica Marie Duhem și-a exprimat, cu acest prilej, în fața celor șase copii, 14 nepoți și 34 de strănepoți, regretul de a nu mai avea vîrsta care să-i permită să poarte, măcar o singură dată, o minifustă...

SUGESTII PENTRU

MENIURILE SĂPTĂMÎNII

Supă deasă de dovleac

Curățați de coajă 500 g de dovleac alb și 500 g de cartofi. Cojiți două roșii. Înăbușiți în puțin unt două fire de praz tăiate mărunt. Adăugați celelalte legume și o ceapă, o țelină mică, o rădăcină de pătrunjel, totul tăiat în bucăți. Turnați deasupra 1 litru și jumătate apă și lăsați să fiarbă pe foc mic circa o oră. Pasați, adăugați 1/4 l. de lapte, sărați. Dregeți cu un gălbenuș, presărați cu pătrunjel verde tocat. Serviți cu crutoane de pîine rumenite în cuptor.

Mînătărci umplute

Curățați 8 mînătărci frumoase. Spălați-le sub robinet apoi repede în apă acidulată cu lămîie. Nu le lăsați să stea în apă căci se îmbibă și nu mai sînt gustoase. Dacă mînătărcile sînt foarte proaspete nu e nevoie să le curățați de pieliță ; dacă sînt puțin veștede atunci scoateți pielița cu grijă ca să nu stricați pălăria ciupercii. Rupeți picioarele de pe pălării și păstrați-le deoparte. Sărați, piperați pălăriile și înăbușiți-le în puțin ulei, pe foc mic, circa 30 de minute.

Între timp tocați picioarele, 2 cepe, pătrunjel verde, amestecați totul. Adăugați 150 g miez de pîine, sărați, piperați. Puneți amestecul pe foc într-o cratiță cu 3 linguri de ulei. Amestecați această umplutură circa 5 minute. Umpleți pălăriile ciupercilor presărați-le cu pătrunjel verde și usturoi tocat. Serviți calde sau reci.

Clătite cu spanac

Faceți un aluat obișnuit de clătite. Lăsați-l să se odihnească 2 ore. Confecționați apoi 8 clătite (pentru 4 persoane). Separat rumeniți 100 g de slănină afumată pe care ați tăiat-o în fîșii. Curățați, spălați, opăriți, tocați mărunt 1,500 kg de spanac. Piureul obținut adăugați-l peste slănină și lăsați-l să fiarbă împreună 15 minute. Umpleți clătitele, rulați-le. Presărați-le cu 50 g de cașcaval ras și dați-le la cuptor să se rumenească ușor. Serviți-le cu cremvurști fierți sau cu cîrnat prăjit.

În loc de slănină puteți folosi un rest de friptură. Peste clătite se poate turna un sos alb amestecat cu cașcaval ras.

Rață umplută

O rață, 50 g unt, sare, piper. Pentru umplutură : 2 mere, 100 g jambon, 2 cepe, un cățel de usturoi, o ramură de cimbru, cîteva fire de pătrunjel verde, miezul de la o felie de pîine albă muiată în lapte și stoarsă, un gălbenuș, sare, piper, ficatul și inima de la o rață.

Curățați rața de fulgi și intestine. Curățați și tocați merele, ceapa, usturoiul, jambonul, ficatul și inima. Amestecați-le cu restul ingredientelor pentru umplutură. Umpleți rața. Coaseți cu grijă deschizătura prin care ați umplut-o. Ungeți-o cu unt, sărați, piperați și dați-o la cuptor fierbinte pînă se rumenește frumos. Serviți-o cu crochete de cartofi și salată de varză roșie sau altă preferată de dv.

Budincă de mere cu brînză de vaci

Puneți 100 g de stafide să se umfle în trei linguri de rom. Bateți 500 g de brînză proaspătă de vaci cu 2 dl de smîntînă, un praf de sare și 5 linguri de zahăr pudră sau îndulciți după dorință. Adăugați 2 ouă bătute ca pentru omletă, 2 linguri de făină și 2 de nuci mărunțite. Ungeți cu unt și presărați cu făină o formă cu marginile înalte. Amestecați în compoziție stafidele și romul. Turnați amestecul în formă și afundați ușor 6-8 jumătăți de mere curățate de coajă și semințe. Puneți în fiecare din ele cîte o bucățică de unt și dați 30 de minute la cuptor, cu foc potrivit și încălzit din timp.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

TOAMNA ÎN MAGAZINE

A sosit toamna și.. odată cu ea noile modele de încălțăminte.

Faceți o economie importantă de timp notîndu-vă în agenda dv. adresele magazinelor care desfac încălțăminte pentru sezonul rece.

„FLEXIBIL" — șoseaua Mihai Bravu nr. 135 și

„COMOD" — Calea Griviței 423 desfac încălțăminte pentru bărbați, femei și copii.

„CERBUL" — Calea Griviței 163 — încălțăminte pentru bărbați și femei.

„CAPRIOARA" — str. Lipscani nr. 78 — încălțăminte pentru copii.

„MOCASIN" — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 19 — încălțăminte pentru bărbați.

„Str. Șelari nr. 4" încălțăminte pentru femei.

„Str. Șelari nr. 6 și 9" încălțăminte pentru bărbați.

RECOM (5446 A)

Vizitați UNITATEA MODERNĂ DE COAFURA

MANUL LUI MANUC

piața unirii
telefon 13 14 15
LUCRATORI DE INALTA CALIFICARE

RECOM

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

„MĂRUL PUTRED" ȘI...

SFÎNTA INERȚIE A UNORA

CURIER SĂPTĂMÎNAL

de Mihai STOIAN

„Stimate curier,

Mă numesc... locuiesc în orașul... str... nr... și sînt contabilă la... (am socotit necesar să nu dau publicității identitatea corespondentei — n.n.). *N-am părinți și am fost crescută la o casă a copilului din Botoșani. La etatea de 5 ani am suferit un accident, în urma căruia am rămas cu un defect la piciorul drept; fiind orfană și cu acest defect la picior, tot timpul mi-am dorit să am și eu un cămin, și un copil crezînd că acestea imi vor aduce fericirea. În februarie 1968 m-am căsătorit cu...* (idem ca mai sus — n.n.), *care nu avea serviciu, spunînd că abia a venit din armată, dar avînd două calificări (șofer și mecanic dizelist). Dar eu n-am știut că el este un om căruia îi place să trăiască fără să muncească, pe spatele altuia. Forțele de muncă i-au oferit de nenumărate ori loc de muncă, degeaba, așa c-am tras concluzia că nu-i place să muncească, dacă în cinci ani de cînd ne-am căsătorit, n-a totalizat nici măcar un an întreg muncit. Dacă în octombrie 1968 s-a angajat la I.R.T.A. din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, a făcut-o cu scopul de a obține rate la O.C.L. (aparat radio, palton, costum haine), apoi aceste lucruri au fost vîndute și el și-a făcut bani de chefuri și de plimbări. După două luni i se desface contractul de muncă de la I.R.T.A., iar O.C.L.-ul, neavînd pe cine urmări pentru rate, mă trage pe mine la răspundere, vine executorul judecătoresc și-mi pune sechestru pe mobila cumpărată din micile mele economii, încă dinaintea căsătoriei.*

Nemailucrînd nicăieri, a început să-mi vîndă lucrurile din casă. În 1970, întreprinderea mi-a repartizat o butelie de aragaz, pe care n-am folosit-o nici o singură zi, din cauză că el mi-a vîndut-o numaidecît, fără incuviințare. M-am adresat Miliției; răspunsul a fost că „n-au ce să-i facă". În 1971 l-am dat în judecată, pentru pensia de întreținere a fiului său Florin (sentința civilă 2816/30 august 1971), sperînd că așa îl trezesc la adevăr, îl determin să se apuce de muncă. De muncit tot n-a muncit, de plătit pensie de întreținere tot n-a plătit, nici măcar un bănuț pînă acum. Pleacă subit pentru o perioadă, spunîndu-mi că o să mă lase în pace și n-o să-mi mai ia bani, cu forța, din geantă, și de fiecare dată cînd pleacă, îmi ia și lucruri din casă, pe care le vinde. De cîte ori l-am reclamat, neavînd încotro, la Miliție, am primit răspunsul că „asta-i o treabă de familie, nu ne putem amesteca", că numai divorțul rezolvă. Acest lucru îl știu, însă este foarte greu să întrețin un copil, dintr-un singur salariu, să economisesc și 3 000 de lei pentru taxa de divorț, mai cu seamă că, în 1970, m-am pomenit și cu o poprire pe salariu, deoarece „soțul" fusese prins de Miliția Constanța, în neregulă. Amenda, fără să stea prea mult pe gînduri, Secțiunea financiară din orașul Gheorghiu-Dej mi-a imputat-o... mie (el pe litoral, eu la muncă și cu... plata). Altă poprire în 15.VI.72, pentru datoriile lui de la O.C.L., iar în ziua de 18.VII.72 din nou sechestru pe mobila mea pentru datoriile pe care el le are față de un impiegat de mișcare din... Adjud (trebuie să achit 1 000 de lei).

De asemenea, în 13.VI.72 el a fost dat în judecată de C.F.R.-Galați pentru călătorie pe tren fără bilet. Mă aștept acum la o altă poprire căci el voiajează și eu... plătesc, fără absolut nici o vină.

În sfîrșit, în luna mai 1972, după multe insistențe și dovezi, Miliția s-a îndurat să încheie un dosar pentru furt, înșelătorie și abandon, punîndu-i în vedere „soțului" să nu-mi mai fure lucrurile din casă, aceasta în prezența „cumpărătorului" acestor lucruri. Atunci a părăsit domiciliul, dar iarăși mi-a luat din lucrurile de îmbrăcat. Pentru el am primit citație de la Procuratura Bacău, camera 33, și m-am prezentat la Miliție cu ea, mi-au restituit-o spunîndu-mi că, de vreme ce i-au întocmit dosarul, ei nu-l mai urmăresc, să trimit citația înapoi la Bacău. De atunci mi-a mai luat și tot luat lucruri din casă, intră cu chei false în casă, în timp ce eu sînt la serviciu; am făcut contestații la Secțiunea financiară, pentru a nu-mi fi știrbit salariul cuvenit pentru o muncă cinstită, am cerut în continuare sprijinul la Miliție, dar iată că sînt nevoită să vi-l cer, de astădată, pe al Dv, în speranța că se va găsi pînă la urmă ac de cojocul aceluia care, dintr-o cănicie, a înțeles să facă un mijloc de existență parazitară. De ce să răspund eu pentru un om care înșeală, fură și nu vrea să muncească?"

Stimată corespondentă, într-adevăr, dacă lucrurile stau întocmai așa cum le descrieți (și nu văd de ce ați încerca să mă induceți în eroare), atunci cazul este de-a dreptul revoltător. Tovarășii din jurul dumneavoastră, de la serviciu, din cadrul organelor de stat însărcinate, tocmai, cu protejarea oamenilor cinstiți, nu și-au făcut, nici pe departe, datoria. Desigur, este extrem de pozitiv faptul că Miliția nu se amestecă în chestiunile particulare, familiale, însă — atenționare! — doar în măsura în care acestea nu încalcă normele conviețuirii sociale, legea. Pentru furt, pentru abandon familial, pentru înșelătorie, există paragrafe precise de lege, și nu văd nici de ce Procuratura Bacău (cel puțin pînă la data la care ne-ați scris la începutul lui august 1972) nu izbutise să rezolve cazul? La fel și cu „mecanismul" poprilor... Cît privește celălalt aspect, la care nu v-ați referit deloc, adică aspectul *sentimental* al situației în care vă aflați (iată motivul pentru care am eliminat identitatea dv. precisă, din scrisoare), țin să vă conving că, deși dureroasă, pierderea acestui gen de „soț" nu trebuie să vă afecteze, pînă la urmă, exagerat. Ce vreau să spun? Singură scrieți (lăsați să scape „detaliile") că ați fost orfană de ambii părinți și că, datorită unei boli infantile, ați rămas cu o infirmitate. Cu atît mai oribil apare portretul moral al bărbatului care consideră — probabil — în primitivismul său afectiv, că el, masculul întreg, sănătos, trebuie „recompensat" pentru c-a... închis ochii la defectul fizic amintit (mai ales că n-aveți pe nimeni să vă apere, sînteți fără familie proprie). Este a nu știu cîta oară în care se dovedește (am mai spus-o!), că un defect moral poate fi de o mie de ori mai odios decît unul fizic. Luptați-vă pentru a vă găsi nu numai liniștea exterioară, materială, etc. (a dv. și a copilului), ci și liniștea interioară, în întîmpinarea căreia ați crezut cîndva, cînd v-ați căsătorit, că mergeți. Păcat! Ați nimerit prost; acum însă, timpul vă mai poate aduce bucurii. Oricum, dacă rezolvați definitiv „cazul", *cu sprijinul celor în drept*, al „marii familii" — cum se spune — căci „mica familie" vă lipsește, meditați din vreme și la ceea ce se va întîmpla, în perspectivă, cu raporturile fiu-tată (aici nu puteți fi la fel de intransigentă ca în celelalte aspecte ale raporturilor cu „soțul" dv.). Mi-ar fi greu să ofer un sfat, poate doar să vă atrag atenția să nu confundați „planurile"; pînă și un astfel de om, categoric vinovat, poate — cine știe — evolua în bine, iar sentimentele sale paterne — cît or fi ele de firave — pot dobîndi vigoare, în urma „lecțiilor vieții" pe care — sigur — urmează să le primească. Dacă însă, pe parcurs, constatați că omul respectiv este *de neschimbat*, feriți-l pe băiat de un contact prea strîns cu el, tocmai pentru a-l feri de... contagiune. Știți doar povestea cu „mărul putred"... Iertați-mi insistența.

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Întrebări și răspunsuri celebre

De cînd ne naștem ni se pun sau punem întrebări. Unele ni le adresează semenii noștri, altele însăși viața, într-un fel oarecare. Din nenumăratele întrebări pe care și le-au pus oamenii în decursul existenței lor, unele au rămas celebre în istorie, datorită unor răspunsuri subtile, ale unor personalități istorice. În cele ce urmează vă vom prezenta o serie de întrebări, la care puteți răspunde cum veți considera că este mai bine. Vă avertizăm însă că aceleași întrebări au fost puse și unor oameni celebri care, prin răspunsurile date, au devenit și acestea celebre.

În numărul viitor al revistei, veți găsi respectivele răspunsuri, precum și numele celor care le-au dat cîndva, de mult. Întrebările sînt următoarele:

1. Ce este greu?
2. Ce este ușor?
3. Cum am putea trăi o viață cît mai bună și mai dreaptă?
4. Ce folos au mincinoșii?
5. Care este sentimentul ce trece cel mai repede?
6. Cum se deosebesc oamenii educați de cei needucați?
7. Ce este un prieten?
8. Cum ar trebui să ne purtăm cu prietenii?

O problemă cu un înotător

V-o propune cititoarea noastră **MARIANA DĂNET**, din Iași sub forma următoarei povestiri:

În timpul unei ore de clasă, profesorul povestește o istorie cu un tînăr, a cărui casă se află pe malul unui riu.

Într-o zi, relatează profesorul, tînărul a traversat riul de trei ori înot, înainte de a-și lua prînzul, acasă.

Ajungînd la acest punct al povestirii unul din elevii din clasă începu să rîdă. Profesorul, oarecum contrariat, îl întrebă:

— De ce rizi? Crezi că un bun sportiv, un bun înotător, n-ar reuși o astfel de performanță?

Nu se știe ce a răspuns elevul, însă întrebarea pe care v-o punem dv. este **de ce a rîs el?** De fapt, probabil că răspunsul pe care îl veți da, reprezintă și ceea ce i-a spus profesorului.

Mulțumim cititoarei noastre pentru material.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Cine a fost?

Unul dintre cei mai mari clasici germani, care a îndeplinit un timp funcția de ministru de stat, a fost Wolfgang Goethe, născut în 1749, la Frankfurt pe Main. Cîștigînd prietenia lui Carol August, duce de Weimar, ca urmare a activității sale literare, a devenit, după cîtva timp, consilierul acestuia și apoi, ministru. Goethe a trăit pînă în anul 1832, însă operele sale au rămas nepieritoare, fiind traduse cu multe decenii în urmă în numeroase limbi de pe glob.

Știți să împărțiți?

Misterioasa împărțire pe care am prezentat-o în numărul anterior se poate rezolva „ușor" dacă vom folosi următoarele numere:

```
10896109 : 12 = 908009
 108
 ----
  0009 6
    96
    ----
     00109
      108
      ---
       001
```

De fapt, este un fel de a spune că „se poate rezolva ușor". În ceea ce privește această așa-zisă „ușurință" v-ați dat, desigur, seama dv., cam cum este...

Poșta cititorilor

La întrebările din rubrica noastră, publicată în revista nr. 778 apărută la 02. 09. 72, am primit răspunsuri corecte de la cititorii: **Țurcanu Dumitru**, tăbăcar la Fabrica „Flacăra Roșie", București; **I. C. Bădărău**, București; **Ioan Orz**, învățător, com. Uileacu de Beiuș, jud. Bihor; **prof. Gh. Brașoveanu-Urlați**, București; **Violeta Abaza**, elevă, anul I, Liceul nr. 1, Tecuci; **Monel Pop-Coman**, Oradea; **I. Neață**, com. Orbeasca de Sus, jud. Teleorman.

Băluț Ginel, satul Boțești, com. Girov, jud. Neamț. Schema pe care ați trimis-o, reprezintă un așa-zis „montaj hibrid", adică un ansamblu electronic în care se face uz de tuburi electronice și tranzistoare. În anumite împrejurări, se folosesc astfel de montaje, însă pentru amplificatoarele de audiofrecvență nu-și au rost, prezentînd chiar unele inconveniente, ca de exemplu întrebuințarea unui redresor cu o tensiune suficient de mare, încălzirea aparatului datorită căldurii produse de tuburile electronice, necesitatea unor condensatoare cu tensiuni de serviciu de 250 volți etc. Nu vă recomandăm o asemenea schemă. Cît privește schema necesară, o puteți găsi ușor în diverse cărți sau reviste care au apărut pînă acum (de exemplu, revistele: „Sport și tehnică", „Tehnium", „Racheta cutezătorilor" etc.

Am reținut în vederea publicării materialele trimise de cititorii: **Dan Nemțeanu**, Rîmnicu-Vîlcea; **Ghinea Constantin**, satul Jiana Mare, com. Jiana, jud. Mehedinți; **Ilie Constantin**, Constanța; **Ștefănescu Vasilică**, com. Chitila, București, jud. Ilfov; **ing. Abrudan Viorel**, Timișoara și **Toni Dode**, com. Modelu, jud. Ialomița, cărora le mulțumim și totodată îi sfătuim să nu se impacienteze dacă materialele în cauză nu vor apare prea curînd, pentru că... dispunem de un imens portofoliu de aceeași natură, fiecare expeditor așteptîndu-și rîndul...

Ing. Liviu MACOVEANU

C. TABACU

— ...Și cum o pot deschide?
— Aveți toate indicațiile în interior.

G. BADEA

— Mi-a spus tata ca anul ăsta să nu mai las cartea din mînă și să trag tare...

JOCURI DISTRACTIVE

Șapte fragmente

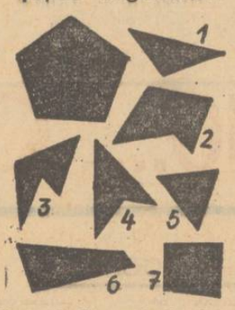

Numai 3 din cele 7 fragmente încap în figura din stînga desenului (nenumerotată). Care anume?

(Dezlegarea în numărul viitor)

Soluția jocului apărut în numărul trecut

Cubul de lemn

Un cubuleț rămîne nevopsit; 6 sînt vopsite pe o singură față, 12 pe două fețe și 8 pe 3 fețe.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ACVATICA

ORIZONTAL: *Colac — Murați — Amărit — Liman — Raci — Irigație — Et — Nori — Orac — N — Mil — Val — Na — Apa — Asemeni — Asanare — Ars — Arar — Rățoi — T — B — Titanic — Ca — Ap — Doc — Tinov — Nufăr — Aa — Ari — Ora — Sos — Aval — Sare — Amirali.*

PIC, PIC

ORIZONTAL: *Amărită — Ace — Paparuda — Im — Acoperișuri — R — Sa — Neptun — As — Inari — Se — Tunet — Era — S — Oval — A — Alac — Ao — Ioan — Bru — Riu — Ploaie — E — Actor — Ițe.*

CASE

ORIZONTAL 1. Asigură bunurile casei — Coboară și urcă... la fereastră; 2. Pictor român, autorul tabloului „Case de lut" — Ochi... țintit la fereastră; 3. Laturile casei — Traian Dobrescu — Ruinele din față!; 4. Cărare pe mijloc! — Topită-n tigaie — Ten!; 5. Bună la cozonaci — Acasă, la început!; 6. Facultate în cadrul „Politehnicii (abr.) — Stă pe casă; 7. Unu și unu! — La intrare-n casă (dim. pl.) — Într-un ceas...; 8. În sală! — Bune la plăcinte! — Careu!; 9. Dramaturg norvegian, autorul piesei „Casa cu păpuși" — Așezare; 10. Devotat paznic la casa omului — Dormitor (mold.).

VERTICAL 1. Ridicate pe lîngă casă; 2. Pictor român autorul pînzei „Peisaj cu casă" — Bec! 3. Cai dobrogeni — În temă! — Neîntrecuți; 4. Intră la spălat, în baie — Prăjește în bucătărie; 5. Semipreparat culinar — Bine! 6. La intrare-n ogradă! — Servit la masă; 7. Diminutiv masculin (fam.) — Conservant la murături; 8. Perdele... groase; 9. Oncescu Gabriel — Ustensile casnice — Specie de moluște; 10. Primenește atmosfera camerelor — Arcadă la fațadă! Bătut în spate! 11. Surogat de cafea — Casă de nomazi... 12. Autorul poeziei „Pe aceeași ulicioară".

Ion BUCUR

Cuvinte rare: RUI, T.C.M. AȚI, ENA.

• REBUS • REBUS •

VESTIMENTARĂ

ORIZONTAL: 1. Ansamblu vestimentar într-un cuvînt — Materie primă pentru confecționarea modelelor; 2. În pas cu moda după ultimul jurnal — Autorul picturii „Bal costumat în atelier"; 3. De mărgele sau de perle — Piciorul din față — Unu și unu (pl.). 4. Accesoriu necesar la proba unei confecții — Două la orice haină — Se zice că îl face haina; 5. Fir rupt! — A te instala pentru tratament, printre halate albe; 6. Locul epoleților (pl.) — Vocale; 7. Formă de vînzare a unor confecții — Cer! — Plasă; 8. Jumătate haine! — Romarta și Textila, de exemplu; 9. Omul cu pantaloni scurți... — „Toate pînzele...", roman de Radu Tudoran; 10. Sub pălărie — Veșmînt feminin cu o răscroială la gît; 11. Îmbrăcăminte de lînă — Vase de bucătărie; 12. Plase, filee, de exemplu — În ilic! — Ață ruptă la un capăt!

VERTICAL: 1. Pînze, stofe... nelucrate — Are salariați care lucrează cu „acul"...; 2. Bolero național — Haine de vreme rea; 3. Riu în Polonia — Poartă rochițe — Acesta poartă lenjerie din pînză de Olanda; 4. Udrea Grigore — De obicei este îmbrăcat în costum negru sau frac — În sfîrșit haine!; 5. Poartă guler (pl.) — Tip de croială mereu nou și modern; 6. Stă în cui costumul — Berete de postav purtate de militari; 7. Sprintenă; 8. Se poartă de obicei în buzunarul hainei (pl.) — Răspuns telefonic; 9. Mărime, la confecții — Aurel Zorlescu — Uneori, e rezervat; 10. În comerț! — Moda... pe hîrtie; 11. Croiala unui model, de exemplu — O dată pe an, parada modei; 12. Desen proiectat pe ecran. — Și acum cel ce admiră frumosul pe linia modei vestimentare.

Marcel RANTZER

Cuvinte rare: AVA, NER.

ASIGURAREA ELEVILOR — O MĂSURĂ UTILĂ DE PREVEDERE

REȚINEȚI: Plătind numai cîțiva lei, se poate încheia o asigurare care este utilă atît în timpul cursurilor școlare, cît și în timpul vacanțelor, în excursii, tabere etc.

O RECOMANDARE: Din ghiozdanul nici unui elev să nu lipsească o poliță de asigurare ADAS, care să fie un însoțitor permanent.

(5363 D)

SECVENȚE

ERA O MASCĂ DE OM OAREȘICUM

Mi-am închipuit că măștile trebuie să aibă ceva din repeziciunea morții. Într-un tîrziu, zgîriată-n lemn sau gips, avînd în degetele celui care-o face, memoria ființei. O pupilă care nu mai strălucește începe să însemne obiect. Iar dincolo de obiect — creatorul.

Ușoară și netedă masca lui Chopin m-a înspăimîntat odată. Dar nu despre această mască este vorba, ci despre acelea care ne vorbesc caricaturizat pînă la **frica de-a le atinge — măștile populare**. Și despre creatorul acestora, Pavel Terțiu căruia i-a fost decernat premiul Uniunii Artiștilor plastici pe anul 1971 pentru „contribuția adusă la conservarea și reînnoirea creației în domeniul măștilor populare".

L-am căutat la Năruja, în țara Vrancei. Drumuri de munte, unde cai subțiri și femei îmbrăcate în negru ocolesc de-o veșnicie potecile umblate. La capătul lor casa; geamuri deschise, șindrilă și bîrnă de brad. „Om cumsecade de ești, intră" văd scris și-mi este cam jenă, în geantă am Nesscafe și țigări de 7 lei pachetul, am venit și am să plec iar toate astea mi le înșiruiam cam repede pentru a mai fi loc și de o întrebare mai acătării.

Dăm mîna, artistul știe pentru ce am venit, trimite pe cineva să aducă „adă și aia nouă" și înspre mine „ultima ieșită" dau din cap că, într-adevăr, pentru asta am venit dar nu numai să le văd ci, și pentru a ne vorbi. Pavel Terțiu atunci se așează jos.

— Și despre ce să vorbim?

— Despre premiu, despre dumneata, despre familia dumitale. Aici el rîde.

— Despre mine nu cred, nici eu nu știu nimic. Despre premiu știi dumneata, iar despre familie nu prea cred că te interesează.

A fost serios cînd a spus toate astea și am crezut o clipă că n-am să reușesc.

— Dar despre „Calul galben", despre „Ploaia cea cu furtună-n ea"? Întîia oară cînd am auzit de ele credeam că sînt poeme, nicidecum măști.

— Așa pe la început, înainte de-a le face le scriu o poveste. Așa am învățat. Respect povestea lor.

— Le oferiți o biografie?

— Păi altfel cum. De ce a trăit și de ce merită să rămînă. Poa' să nu rămînă. Și atunci eu nu pot minți.

— Nu inventați?

— Dacă inventez? Nu m-am gîndit la asta. Adaug doar ce mai văd și eu. Să-ți dau un exemplu. Una era odată moartea, adică frica venită de sus, și alta este acuma. Povestea ei este aceeași dar eu am văzut că vine. Trebuie să sfîrșim. Oamenii mor, florile din cîmp și macii și femeile tinere și copiii și brazii. Noi toți fiindcă așa este. Dar trebuie să știm că pînă la o adicălea trebuie să facem totul. Să muncim, să iubim, să cîntăm, să nu ne pară rău.

— Ați făcut și măști urite?

— Urîte au fost, dacă vreți, cele care așa trebuiau să fie.

— Oamenii de ce poartă uneori măști?

— Pentru a se ascunde de alții.

— Nu și de ei?

— Asta nu o pot face ei. Masca înșeală doar, nu ne și trece munții.

— Dumneavoastră purtați?

— Port cînd sînt amărît.

— Și pe care o alegeți?

— Cea mai frumoasă.

— De ce ați creat măști?

— La noi așa e. Cu ele jucăm atunci cînd sîntem supărați, cu ele gonim relele din noi, ele ne sînt obiceiuri din bătrîni.

— Înțeleg că masca trebuie să fie rea pentru că atunci cînd o dai jos totul să pară mai frumos oricît de vitregit ar fi omul. Nu-i așa?

— Da, ea trebuie să fie cum nu sîntem noi.

★

Fetița a adus de afară apă rece și stă în pragul ușii. Afară e soare și o văd cum pleacă. Revine tăcută și așează pe masă un „om bun" apoi un „om tăcut", apoi un „om rău".

— Eu le-am făcut.

— Sînt frumoase.

— Nu știu...

— Nenea Pavel unde este?

— Aduce țuică.

— Ce-ți place la școală?

— Inima tovarășei profesoare.

— Cum adică?

— E bună și ne duce în păduri. Ne aduce și mere.

— Voi n-aveți?

— Da, dar sînt prea mari.

Pavel Terțiu vine aducînd două mere și o sticlă. Unul se rostogolește de pe masă și fetița îl ia punîndu-l la loc. „De ce nu-l lei Florico?" Și nu cred că am s-o mai revăd. Luase măștile ei și fugise afară.

— Ai văzut vreodată „Dansul măștilor"?

— Nu.

— Atunci degeaba îți tot zic dumitale. Bei?

— Mulțumesc.

— Știi cum se fac?

— ...!?

— Te scoli în zorii zilei, și te duci afară în curte. Dai binețe vecinilor și apoi te uiți în sus la cer. Chiar dacă te sui pe gard nu-l ajungi. Atunci te uiți înainte. Vezi copaci, oameni, flori, case. Unii se ceartă. Alții se iau de mînă. Alții zic „mamă", și „tată". Alții nimic. Apoi îi visezi cum ar fi într-unul. Mai bei?

— Mulțumesc.

— Să vă dau o mască?

— Cum vreți.

— Frumoasă?

— Nu știu.

— Urîtă?

— Nu știu.

★

Țara Vrancei. Sus la capătul drumurilor o casă cu ferestre larg deschise, un cal subțire, iar alături o fată de 10 ani care te ajunge din urmă. „V-am adus de la nenea Pavel asta". Era o mască oareșicum.

Constantin ZLIBUȚ

Așa arată faimoasa „salatieră de argint". Cîntărește 6,052 kg., are o înălțime de 33,02 cm. și o circumferință de 45,72 cm. Este lucrată din argint masiv, avînd în interior incrustații din aur pur. Pe partea exterioară se află numele țărilor și jucătorilor care au participat la primele finale ale „Cupei Davis". Ulterior a fost necesar să se confecționeze un postament, înalt de 20,32 cm. pe care, de jur împrejur au fost fixate plăcuțe de argint pe care au fost trecute, în continuare, numele finaliștilor. Apoi a fost necesar un nou postament, identic cu primul. În anul 1985 va fi nevoie să se confecționeze un al treilea postament. Deocamdată 13 plăcuțe, de pe al doilea postament, sînt albe, așteptînd să fie completate.

★ ★ ★

„Salatiera" se află expusă în sala Dalles (în holul Universității populare) putînd fi vizionată de public pînă joi 12 octombrie, între orele 9 și 18.

Foto Nicu VASILE

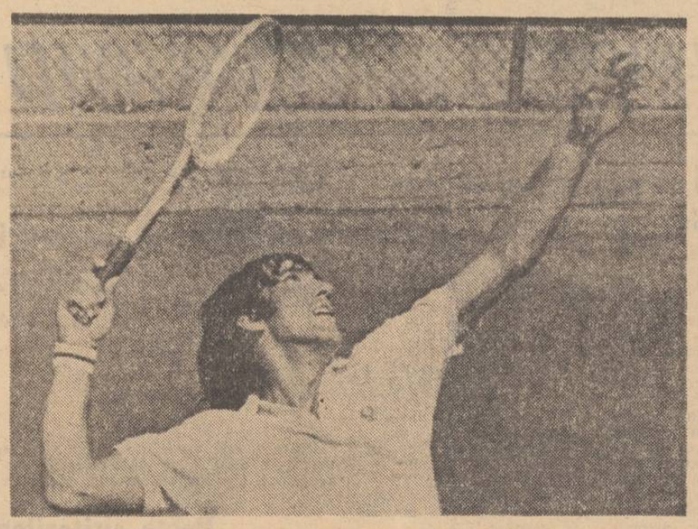

Explozivul și talentatul Ilie Năstase...

„SALATIERA" LA BUCUREȘTI

...și experimentatul Ion Țiriac.

Foto : Th. MACARSCHI

„Salatiera de argint la București !". Da, acest celebru trofeu care de 35 de ani a „refuzat" o întîlnire cu Europa, a poposit zilele trecute la București pentru a fi martor la o nouă finală a „Cupei Davis". A poposit într-o după amiază senină, la bordul unui avion ce a purtat-o peste Oceanul Atlantic, la capătul unui voiaj lung, început din îndepărtatul oraș american Cleveland și încheiat pe pista de beton a aeroportului Otopeni. Amatorii de sport din țara noastră cunosc deja acest amănunt. Titlul pe care l-am așternut deasupra acestor rînduri dorește să sugereze dorința noastră, a tuturor, ca prețiosul trofeu ce răsplătește cea mai bună echipă de tenis din lume, să rămînă la București. Și socotim că nu este o dorință hazardată. Ilie Năstase și Ion Țiriac, acești doi mari jucători care ne-au adus atîtea satisfacții, au de partea lor toate șansele pentru a face ca salatiera să fie scutită de călătoria reîntoarcerii în orașul de unde a venit la București. De două ori tenismenii noștri au fost în preajma „Salatierei de argint", de două ori au jucat privind-o de la numai cîțiva metri. Au ratat însă de fiecare dată tentativa lor de a o aduce la București. Săptămîna viitoare se vor afla în fața celei de a treia încercări. Săptămîna viitoare „Salatiera de argint" va fi pusă din nou în joc. Și din nou tenismenii noștri vor avea de înfruntat același partener redutabil, echipa S.U.A., partener care pe propriul lui teren și-a apărat cu succes trofeul. Acum, după foarte mulți ani, jucătorii americani vor fi nevoiți să dispute finala în condiții de joc cu totul diferite. Săptămîna viitoare ei vor fi aceia care se vor afla pe terenul echipei adverse. Acest avantaj de care beneficiază Ilie Năstase și Ion Țiriac, avantaj care pentru americani s-a dovedit în două rînduri decisiv, ne dă speranțe într-o victorie a reprezentativei române. Dar nu numai faptul că finala se joacă la noi ne generează optimismul ce se degajă din aceste rînduri ci și încrederea pe care o avem în Ilie Năstase și Ion Țiriac. Încrederea întărită pas cu pas, consolidată de fiecare concurs, de fiecare victorie pe care reprezentanții noștri au obținut-o în diferitele întîlniri pentru „Cupa Davis". Ne reamintim cît de dificilă a fost pentru ei partida de la Tbilisi, cu valoroasa echipă a Uniunii Sovietice. Și totuși, au cîștigat-o. Au cîștigat-o pentru că Ilie Năstase și Ion Țiriac sînt, atunci cînd trebuie să fie, un cuplu greu de învins. Apoi să nu uităm că de-a lungul acestui an Ilie Năstase a impresionat lumea tenisului mondial prin evoluțiile sale la diferite turnee, să nu uităm că victoria de la Forest Hills este o victorie pe care numai marii jucători o pot dobîndi. Și să nu uităm că acasă Ilie Năstase și Ion Țiriac sînt doi jucători în fața cărora adversarilor le este dificil să se impună. De altfel, Ilie Năstase a și făcut declarații în acest sens, afirmînd că prima șansă aparține echipei noastre.

Indiscutabil, confruntarea cu tenismenii americani nu va fi ușoară. Valoarea lor este bine cunoscută. Stan Smith, în fața căruia Ilie Năstase a cîștigat dar a și pierdut, reprezintă o forță, un obstacol peste care cu greu se poate trece. Revenim însă și spunem că la București, în ambianța familiară a propriului public, balanta victoriei înclină în favoarea tenismenilor români.

„Salatiera de argint" la București — iată o dorință pe care o dorim cu toții îndeplinită. Lui Ilie Năstase și lui Ion Țiriac, le dorim din toată inima să ne ofere prilejul de a ne bucura de o victorie pe care o așteptăm de multă vreme.

Ion BOCIOACĂ

Jucătorii nord-americani sînt de miercuri oaspeții Capitalei

Foto : S. BAKCSY

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

• Apărarea... a.b.c.-ul în box. Atunci de ce o neglijăm ? • Criza de... grei ! • Răspunsuri la două scrisori.

• **INTR-O** discuție avută nu de mult cu fostul triplu campion european, antrenorul emerit Lucian Popescu, acesta ne spunea că primul lucru care trebuie să-l învețe pugilistul începător este acela de a se apăra, de a evita prin blocaj sau scăderi de nivel receptionarea de lovituri. **„La prima mea lecție de mănuși am primit atîtea lovituri în plină figură încît eram gata să renunț la sportul cu mănuși"** — ne spunea Lucian Popescu. Apoi, învingătorul lui Kid Oliva, ne arăta că în decurs de mai multe luni a pus accentul la antrenamente numai pe apărare. Am făcut această succintă introducere în dorința de a arăta că antrenorii noștri, de la mic la mare, neglijează să predea cu atenție tinerilor pugilisti „apărarea", cel mai esențial lucru în programul de pregătire. Așa se și explică de ce mulți dintre boxerii noștri primesc numeroase lovituri în cursul întîlnirilor, care le scade desigur capacitatea de rezistență. În ultimii ani, în afara acestei grave lacune a tinerilor noștri pugilisti, s-a mai putut constata că în pofida unei combativități exemplare și a unei pregătiri fizice deosebite, ei nu posedă o tehnică necesară pentru a-și pune în valoare aceste calități. Iată de ce, antrenorii noștri trebuie să-și schimbe metodele de pregătire și să lucreze cu migală acordînd atenția cuvenită capitolului „perfecționării tehnicii".

• **CU OCAZIA** turneului olimpic am constatat încă o dată în plus că lipsa de boxeri „grei" se face tot mai acută pe plan mondial. La acest turneu, au participat numai 14 pugilisti. A fost cea mai săracă categorie a Olimpiadei. Țări cu o veche tradiție în box nu au prezentat grei (Anglia, Franța, Italia, Spania, Cehoslovacia, Olanda, etc). Americanul Duane Bobick nu a confirmat pronosticurile specialiștilor reținînd ocazia de a fi un demn urmaș al lui Clay, Foreman și Frazier. Este interesant de arătat că meciul dintre Bobick și cubanezul Stevenson a constituit reeditarea finalei din cadrul Jocurilor „Panamericane". Atunci, în 1971, la Cali, Bobick a cîștigat prin abandon pentru rănire. Acum, la J. O., Stevenson și-a luat o superbă revanșă cîștigînd și el înainte de limită. Cunoscutul antrenor și manager american Dundee, omul care l-a lansat pe Cassius Clay, i-a oferit lui Stevenson o sumă însemnată pentru a trece la profesionism. Boxerul cubanez a refuzat oferta, deoarece în țara sa se practică numai pugilatul amator.

• **FOSTUL ȘALANGER** la titlul mondial al categoriei grea, Eddie Machen, în vîrstă de 40 de ani, a fost găsit mort în apartamentul său din San Francisco. Ancheta poliției a constatat dacă este vorba de un accident sau de o crimă.

Chaplin luînd lecții la mănuși cu Lewis

• **HENRY COOPER** (Anglia), fostul campion european al „grelor", nu s-a îndepărtat de mirajul ringului. El și-a făcut debutul ca reporter de box semnînd cronici pentru revista „Boxing News".

• **RĂSPUNS** la două scrisori. **Bogdan Niculescu**, București : **„Actorul Charlie Chaplin n-a practicat boxul în tinerețe. El a jucat rolul unui boxer în filmul „Luminile orașului". Pentru acest film s-a pregătit cu fostul campion H. Lewis"** ; **Eugen Douda**, antrenor Cluj : **„Aveți dreptate. Turei nu s-a întîlnit niciodată cu campionul țării, St. Băiatu. Antrenorul L. Ambrus nu era în cunoștință de cauză. Credem însă că această eronată informație nu a avut darul să-l demobilizeze, după cum afirmați pe Turei, care a boxat slab la J. O. de la München, fiind eliminat, chiar din primul tur".**

MOZAIC

PÎRCĂLAB activează, după cum se știe la echipa franceză Nimes. Formația sa, după ce a luat un start mai slab, a revenit și acum se află în plutonul fruntaș. Jucătorul român are constant o comportare bună, subliniată de presa de specialitate.

„ELI" este denumirea unui nou aparat electronic destinat special pentru jocurile de tenis. Acest aparat poate înlocui perfect un arbitru semnalizînd cu precizie următoarele greșeli : aut, netz, greșeală de picior.

IN „TIME" sub semnătura lui John Hennessy, a apărut un articol în care autorul se ridică împotriva cronometrajului electronic. Luînd ca exemplu cursa de 400 m liber înot de la Jocurile Olimpice unde învingătorul a fost determinat de o diferență de 2 miimi de secundă, autorul apreciază că în mod normal pentru cei 11 milimetri interval, trebuiau declarați amîndoi drept cîștigători. „Cronometrajul electronic nu este uman" — se scrie în încheierea articolului.

AMERICANUL Dave Wottle cîștigătorul probei de 800 m la Jocurile Olimpice, a declarat că renunță la proiectata sa retragere din viața sportivă. În prezent student la Universitatea din Bowling Green, Wottle a făcut cunoscut intenția de a continua activitatea sa de atlet și că speră să fie prezent la Jocurile Olimpice din Montreal.

REZULTATELE unei anchete întreprinse în Anglia privind popularitatea sportivilor insulari prezenți la Jocurile Olimpice. Cel mai bun sportiv englez a fost indicat David Hemery, iar cea mai bună sportivă engleză : Mary Peters. Ancheta a desemnat în același timp și pe cel mai bun sportiv al Jocurilor Olimpice : Mark Spitz.

FEDERAȚIA de box din Italia a înaintat Ministerului Învățămîntului un proiect care prevede introducerea acestei discipline în școli și universități. În expunerea de motive, dr. Evangelisti, președintele forului de specialitate, arată că boxul nu are bază de masă, că poate fi practicat de tineri ca orice alt sport. În sprijinul acestei teze, federația citează exemplul Cubei unde datorită măsurilor luate, în prezent există peste 3 000 de boxeri, în vreme ce în Italia numărul lor atinge abia cifra de 300. Și mai concret, dr. Evangelisti citează comportarea excepțională a boxerilor cuban zi la Jocurile Olimpice și insuccesul italian la aceeași competiție.

CULISELE HIPODROMULUI

• *TOAMNA a constituit din totdeauna prilejul de afirmare a frumuseții alergărilor de cai și a ameliorărilor de recorduri. Mîine dimineață hipodromul de trap din Ploiești va fi gazda tradiționalei alergări clasice „Premiul Agriculturii". Distanța : 2.200 metri.*

• *PRINTRE PRIMELE alergări „de toamnă", figurează premiul „Midle Park Plate", alergare rezervată în exclusivitate cailor de doi ani (galop), fiind socotită în același timp un derbi al acestei generații. Alergarea datează din 1886 și a fost inaugurată pe hipodromul din Newmarket.*

• *O FRUMOASĂ INITIATIVĂ au avut Organizatorii reuniunilor de trap, prin programarea, duminica trecută, la Ploiești, a unei alergări cu numai șapte cai. Toți, însă, cu șanse de victorie apropiate. Faptul a fost oglindit și din reporturile pentru pariul event, majoritatea concurenților fiind cotați sensibil egali. Alergarea a fost cîștigată de un cal, Cuc, (Othello II și Cumpăna), penultim favorit al alergării, dovedind prin cota realizată (67 lei pentru 1 leu) că nu multe alergări cu mulți concurenți determină calitatea unei reuniuni, ci valoarea concurenților și condițiile cursei.*

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" din 8 oct. 1972

1. STEAGUL ROȘU — RAPID. Echipa bucureșteană nu a cîștigat încă nici un meci de la începutul campionatului, manifestînd o formă slabă. Nu o vedem capabilă să realizeze nici măcar un rezultat de egalitate.

2. JIUL — DINAMO BUCUREȘTI. Învingătoare la Arad, duminica trecută, echipa Jiul se anunță un adversar periculos și pentru dinamoviști mai ales că joacă acasă. Nu este exclus, însă, un rezultat de egalitate.

3. F.C. ARGEȘ — PETROLUL. Neînvinsă încă, echipa Petrolul se va afla mîine în fața unei confruntări dificile chiar dacă duminica trecută pitestenii au lăsat o impresie nefavorabilă la București. Jucînd acasă argeșenii pornesc favoriți.

4. UNIVERSITATEA CRAIOVA — UNIVERSITATEA CLUJ. Derbiurile echipelor universitare au fost aproape mereu deschise oricărui rezultat. Credem, judecînd după antecedente, că echipa craioveană deține șanse mai mari de victorie, dar un rezultat de egalitate poate interveni dacă ne gîndim la faptul că meciul se dispută la Tg. Jiu.

5. SPORTUL STUDENȚESC — U.T.A. Foarte dificil de pronosticat un rezultat în această partidă. U.T.A. traversează o perioadă grea dar, în același timp, o știm capabilă de surprize la București. „Tripla" ni se pare cea mai indicată.

6. C.F.R. CLUJ — A.S.A. TG. MUREȘ. Numai dacă ne referim la rezultatele acestor două echipe obținute în etapa trecută sîntem nevoiți să indicăm ca favorită formația clujeană.

7. S.C. BACĂU — FARUL. Cu toate că pînă acum nu prea a strălucit, nici chiar pe propriul său teren, echipa din Bacău are de partea sa mai multe posibilități de victorie decît adversarul.

8. STEAUA — C.S.M. REȘIȚA. Ar fi o mare surpriză dacă Steaua nu ar cîștiga clar confruntarea cu noua promovată.

9. POLITEHNICA GALAȚI — F. C. GALAȚI. Derbi local, derbi al ambițiilor. Favorită echipa antrenată de Teașcă, F. C. Galați.

10. OLIMPIA ORADEA — F.C. BIHOR. Un nou derbi local, al orașului Oradea de astă dată, în care F.C. Bihor deține prima șansă.

11. POLITEHNICA TIMIȘOARA — C.F.R. TIMIȘOARA. Al treilea derbi local al programului de mîine. Politehnica favorită clară, dar, cum se întîmplă în derbiurile locale, egalitatea nu este exclusă. Remarca este valabilă și pentru derbiurile de la Galați și Oradea.

12. CHIMIA FĂGĂRAȘ — C.S.M. SIBIU. Oaspeții s-au prezentat bine pînă acum, chiar și în deplasare, motiv pentru care credem că și de astă dată sînt capabili de a obține un rezultat de egalitate

13. GLORIA BISTRIȚA — MINERUL BAIA MARE. Echipele dețin poziții apropiate în clasament. Avantajul terenului pledează în favoarea echipei din Bistrița.

TRAGEREA SPECIALĂ LOTO

DIN 10 OCTOMBRIE 1972

ATRIBUIE NELIMITAT PREMII ÎN :

— autoturisme : Dacia 1 300 și Dacia 1 100
— excursii la Brașov de cîte 2 locuri cu petrecerea revelionului
— bani : premii de valoare fixă și variabilă.
— Se extrag 36 de numere
— Se atribuie 25 categorii de premii.

Participarea se face pe bilete de 2,5 și 15 lei varianta.

Luni 9 octombrie, ULTIMA ZI pentru procurarea biletelor.

(5476)

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Așa cum am promis, continuăm publicarea opiniilor cititorilor noștri pe marginea ultimelor comportări ale echipei naționale de fotbal.

T. MOLDOVEANU, București : „Vă scriu după foarte multe ezitări și după ce am reflectat profund asupra celor ce vă voi scrie. Am fost și eu jucător de fotbal divizionar și arbitru de fotbal.

Departe de mine de a contesta anumite calități de antrenor pe care le posedă tov. Angelo Niculescu. Cea mai bună dovadă este faptul că în ultimii ani, reprezentativa țării noastre a obținut cîteva performanțe apreciabile pe plan internațional. Dar, toate acestea au fost obținute în primul rînd de ambiția, talentul și dorința de afirmare a componenților lotului, pe care a avut norocul să-l aibă la dispoziție.

Aș vrea să încep cu lipsa de obiectivitate (sau răspundere) pe care a manifestat-o tov. Angelo Niculescu atunci cînd acuză antrenorii echipelor din care fac parte componenții lotului, cum că „ar fi trimis la lot jucători nepregătiți fizic". Cum este posibil să afirme așa ceva cînd toți jucătorii aveau o perioadă de antrenamente și jocuri în campionat de cel puțin două luni ? Oare nu este suficientă această perioadă pentru a susține un meci în condiții optime ? Eu cred că da ! Dar cauzele sînt altele.

Afară de indisponibilitățile ivite în ultimul moment, echipa se pare că a fost greșit alcătuită. Cel puțin înaintarea. A fost introdus în formație NEAGU, un jucător mediocru, lipsit de tehnică (azi nu se mai admite așa ceva) mizindu-se mult pe valoarea scăzută a formației finlandeze (deși eram puși în gardă de ultimele rezultate bune ale formației) sau pe seama șansei acestui jucător de a marca goluri. După cum s-a văzut, comportarea lui Neagu a fost deplorabilă, toate încercările lui de a realiza ceva din punct de vedere tehnic fiind ridicole, culminînd cu ratarea unei situații de gol cu care nu te întîlnești de multe ori și cu care ar fi putut aduce victoria echipei noastre.

Ei bine, acest Neagu a fost menținut în formație pînă la sfîrșitul meciului, cînd în mod normal trebuia schimbat cu HAJNAL, un jucător penetrant și tehnic care, în orice caz, și-ar fi făcut loc mai ușor printre jucătorii finlandezi. A fost menținut în formație DUMITRU, un jucător foarte bun, al cărui aport în echipa națională s-a făcut simțit de nenumărate ori, dar care, în a doua parte a partidei, a dat semne de oboseală. El nu a fost înlocuit cu ANCA, jucător odihnit, foarte muncitor și verificat în meciuri de mare răspundere. Sînt sigur că aceste înlocuiri ar fi adus o notă deosebită în jocul și rezultatul formației. Cea mai bună dovadă ne-o oferă antrenorul finlandezilor care, atunci cînd a sesizat că echipa noastră este obosită și încearcă să mențină rezultatul favorabil prin pase la mijlocul terenului, a introdus în formație doi jucători odihniți care au mai animat jocul înaintării și au obținut egalarea. Este adevărat, și cu concursul larg al lui RĂDUCANU, un recidivist incorigibil care, necunoscînd, uitînd sau ignorînd regulamentul, a facilitat prin lovitura indirectă cu care a fost penalizat de arbitru, înscrierea golului egalizator.

În jocul echipei nu s-a schimbat nimic. Dacă la începutul formării ei și în compania unor echipe „mari" ca Anglia, Cehoslovacia etc, se mai putea admite acest joc lent al temporizării, astăzi nu se mai poate accepta așa ceva și mai ales în meciul cu Finlanda, pe care în jocurile precedente a dominat-o cu un aer senioral. Pentru ce a fost nevoie să se „plimbe" mingea la jumătatea terenului avînd ca scop menținerea rezultatului, demonstrînd prin aceasta teamă de adversar, în loc să atace continuu după înscrierea golului ? A ajuns oare echipa ROMÂNIEI — după obținerea unor succese răsunătoare — să se teamă de echipa Finlandei ? Cred că nu ! De vină este sistemul de joc și indicațiile date de pe banca antrenorilor. De cîte ori au fost lăsați acești admirabili băieți să joace fotbal în funcție de față și de imaginația lor (fără a ignora o anume tactică), s-au obținut rezultate remarcabile.

Cei ce sînt la conducerea tehnică a echipei naționale să privească mai mult în jurul lor, să vadă (așa cum vedem și noi la televizor) cum se practică azi în lume jocul de fotbal : în continuă mișcare, în viteză, avînd o echipă compusă din jucători tehnici, buni luptători și serioși, și antrenori care să nu-i încorsetеze pe acești jucători, cu sisteme perimate de joc.

Atunci, rezultatele bune nu vor întîrzia să apară iar noi cei ce am călcat cîndva iarba terenurilor de fotbal ca și cei din tribune, vom umple din nou stadioanele și vom fi mîndri de echipa noastră națională."

★ ★ ★

C. NONA, Brăila : „Meciul cu Finlanda a arătat clar două lucruri : jucătorii noștri nu au condiția fizică necesară pentru un joc modern, în viteză, iar tactica „temporizării" le-a intrat atît de mult în sînge, încît chiar dacă Angelo le spune să joace deschis și ofensiv, ei tot lent se mișcă și tot lateral pasează (dintre toți numai Dinu e „neascultător" și dă cîte o pasă bună la om, în adîncime). Nici nu vreau să-mi închipui măcar o clipă că federația îl va menține în continuare pe Angelo, ar însemna să scoată din minți pe toți suporterii echipei. Am o propunere, care nu este nouă : să fie chemat un antrenor străin la conducerea echipei naționale. Din moment ce atîtea federații naționale procedează astfel, înseamnă că sistemul e bun. Jucătorii simt că lucrează într-un stil cu totul nou, cu un om nou și se simt obligați să își dea din rutină în plus, aș da un decret prin care aș desființa posturile de senatori de drept mai bine zis, aș pune la concurs toate posturile echipei. Ce părere aveți ?"

★ ★ ★

Ing. FLORESCU CONSTANTIN, str. Timiș nr. 62 Craiova : „Vă scriu la o oră după terminarea meciului de fotbal Finlanda—România. Sînt atît de dezolat și dezgustat de felul în care a evoluat echipa noastră, încît nu mă pot abține să nu fac o remarcă și o propunere. Ca să fiu scurt, este limpede pentru iubitorii fotbalului că a sosit timpul ca antrenorul Angelo Niculescu să cedeze locul unui antrenor mai tînăr, muncitor, modern, capabil. Propun să se întreprindă o anchetă printre fostele și actualele glorii ale fotbalului nostru pentru desemnarea celui mai capabil antrenor român, care să fie apoi numit în postul de conducător al naționalei".

★ ★ ★

GH. MUȘAT, Ploiești : „Nu vreau să fac pe filozoful și să explic cît de slab a jucat națională noastră la Helsinki unor oameni care au văzut asta cu ochii lor. Vreau să vă întreb pe dumneavoastră și federația unde se află acum Titus Ozon și de ce nu-i trece federației măcar prin minte să-l cheme la conducerea echipei naționale. Nu știe oare Ozon atîta fotbal încît să pună echipa pe roate, s-o scoată din impas ?"

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1419—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108 Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R. factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66. P.O.B. — 2001.

BIBLIOTECA „ASTRA" SIBIU

AGENDĂ săptămînală

OAMENII AU ÎNVINS

În sfîrşit, zile însorite. După aproape o lună şi jumătate de timp ploios. După mai bine de opt zile de ploaie torenţială, fără întrerupere. Meteorologii spun că un asemenea fenomen n-a mai fost întîlnit pe aceste meleaguri de o sută de ani. Şi cînd e vorba de estimarea stării atmosferice din trecut, meteorologii nu se înşală niciodată. Dar nu despre meteorologie este vorba, ci de faptul că aceste opt zile de ploaie cumplită, care au urmat altor săptămîni cu multă umezeală, au coincis cu perioada de strîns a recoltei, de materializarea muncii unui întreg an pe ogoarele ţării. Şi totuşi lucrul la cîmp n-a cunoscut întrerupere. Cît de greu a fost şi mai este, cuvintele nu pot reda exact. Cîte iniţiative, cîte idei îndrăzneţe şi originale au apărut pentru a pune recolta la adăpost, este iarăşi imposibil de evaluat. După cum vorbele nu vor reda niciodată în toată amploarea sa eroismul de care a dat dovadă ţărănimea cooperatistă în această adevărată bătălie a recoltei, eroismul de care au dat dovadă cei ce i-au venit în ajutor — nenumăraţi oameni ai muncii de la oraşe, militari, elevi, studenţi.

Natura ne pune, se pare, din timp în timp, ţăria la încercare. Conştiinţa poporului nostru, conştiinţa sa socialistă se dovedeşte, de fiecare dată, cu mult mai puternică. După cum, şi forţa societăţii noastre nu poate fi înfrîntă de loviturile oarbe ale naturii. Să ne imaginăm ce urmări ar fi avut un asemenea potop cu cîteva decenii în urmă : el ar fi ameninţat cu spectrul foametei şi al mizeriei pe cel puţin un an de zile. Acum, oamenii, într-un elan patriotic unanim, avînd la dispoziţie mijloacele mecanizate necesare, au executat şi continuă să execute exemplar, în ordinea urgenţei, cele mai multe din activităţile agricole de toamnă, punînd la adăpost recolta, pregătind recolta anului viitor. Învingînd greutăţi ce ar putea fi considerate de netrecut. Şi nu arare ori, avînd de apărat şi propria lor gospodărie de furia oarbă a apelor.

Au fost opt zile deosebit de grele, de înfruntare a omului cu natura vitregă, de apărare a pămîntului şi a bunurilor sale de apele dezlănţuite din nou. Biruitor a ieşit omul, omul nostru constructor al socialismului, înarmat cu o înaltă conştiinţă şi bucurîndu-se de sprijinul şi solidaritatea întregii societăţi.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

În aceste zile pe terenul „Progresul"

SE DISPUTĂ FINALA „CUPEI DAVIS"

„Drumurile" Salatierei de argint

(Pagina a 8-a)

PEŞTII ŞI... SECRETUL VIEŢII

Urmărind în continuare o problemă de interes practic — fecundaţia artificială la peşti — cercetători români descoperă un fenomen important de genetică, interesînd marile laboratoare ale lumii.

(Amănunte în pag. a 5-a)

Proletari din toate ţările, uniţi-vă !

magazin

Anul XVI 784 — simbătă 14 octombrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

ÎNAINTEA INAUGURĂRII NOII EDIŢII A TÎRGULUI INTERNAŢIONAL — BUCUREŞTI

O MARE COMPETIŢIE TEHNICĂ ŞI COMERCIALĂ

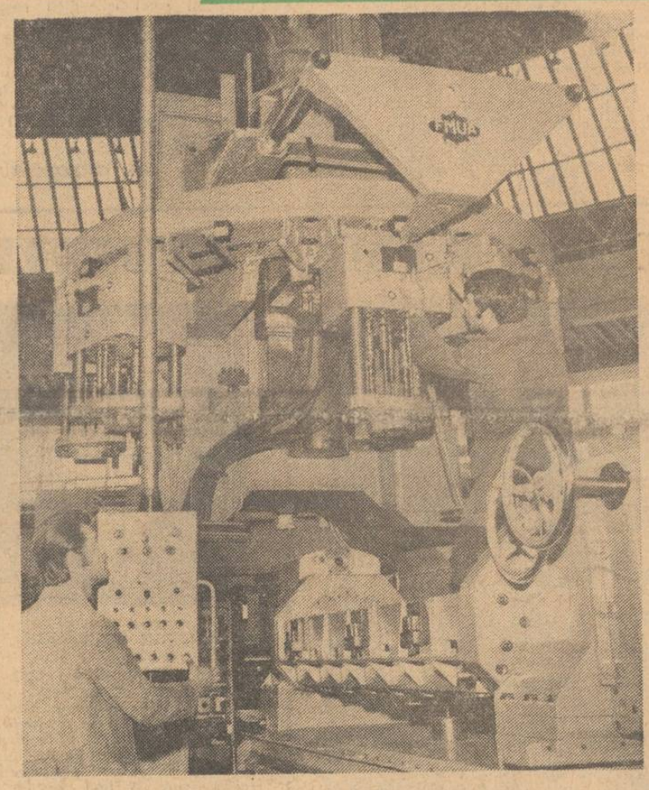

Unul dintre exponatele de vîrf ale Fabricii de maşini-unelte şi agregate — Bucureşti : agregatul pentru găurit, alezat şi filetat blocuri pentru motoare. Noua creaţie a Institutului de cercetări şi proiectări în construcţia de maşini-unelte şi agregate lucrează simultan cu 11 capete multi-broşe şi este condusă electro-hidraulic de la un pupitru central.

Fotografia : Nicu VASILE

TIMP ŞI RITM LA „TRACTORUL"

• În raportul plan-timp rezultatele pe nouă luni indică depăşiri • Graba e bună cînd ai grijă de rezervele interne • Cum poate deveni gîndirea tehnică aur curat • Autoutilare exprimată în cifre : 1953 — 3 milioane ; 1972 — 65 milioane ; 1973 : 114 milioane • Rezonanţele cuvîntului perfecţionare pentru un strungar talentat

Hotărît lucru, vorbele înţelepte din bătrîni, ştiţi acelea despre graba care strică treaba, trebuie reconsiderate. N-ar fi mai bine să zicem graba strică treaba atunci cînd treaba e prost gîndită ? Sau, mă rog, ceva în acest gen, într-o formă sintetică, bineînţeles. Ar găsi-o, fără îndoială, mulţi din cei care îşi gîndesc şi îşi exercită munca la ora actuală în primul rînd în formula „mai iute". Maşini care să lucreze mai repede, piese care să fie predate înaintea timpului sorocit de obicei, planuri depăşite chiar după ce au fost reconsiderate în lumina unei viziuni noi asupra procesului de producţie, asupra ritmului de lucru : toate acestea le-ar încadra, de pildă, specialiştii tractoarelor româneşti de la Braşov într-o variantă a proverbului de care pomeneam. Şeful de atelier **STELIAN NICULESCU** ar zice : graba strică treaba cînd nu cauţi şi nu valorifici rezervele interne. Inginerul **ION MOŞNEAG** ar numi-o „graba calităţii" fiindcă are dinsul un of, relativ la aprecierea încă nedreaptă uneori, a cantităţii muncii proiectantului care... dar o să revenim.

Strungarul **NICOLAE NAGHIU** leagă graba de a înfăptui mai mult de o organizare mai bună iar inginerul **VIRGIL FLOREA** nu poate desprinde cuvîntul de pasiunea de a inventa.

Patru oameni deci, dau acestei întreceri cu timpul o altă semnificaţie, în fond însă toate corelate foarte bine în ansamblul unei munci colective obişnuite.

NEBĂNUITELE REZERVE INTERNE

Asemănarea cu un tată bun, puţin sever, destul de exigent a fost influenţată, numai în parte, de mărturisirea specialistului de înaltă calificare, **STELIAN NICULESCU**, şeful atelierului de piese mici, că îi place, că socoteşte necesar să „răscolească" mereu rezervele interne. De fapt, aşa se înfăţişează acest încă tînăr veteran al uzinei.

— Cînd vorbiţi de rezerve interne, vă gîndiţi la procesul de producţie sau la oameni ?

Lucia MANOLESCU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

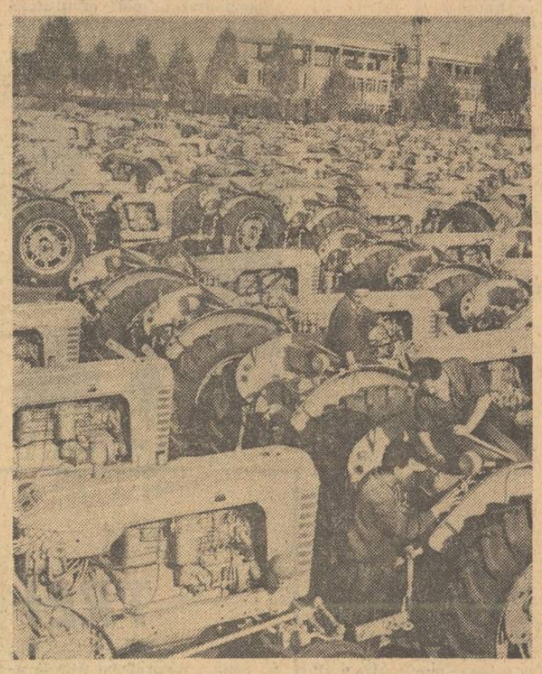

Imagine sugestivă pentru uzina braşoveană ale cărei produse sînt cunoscute şi experimentate în ţară şi peste hotare

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOŞTRI

Toamnă...
Prof. Valeriu BOGDĂNEŢ — Bacău

Deformaţie profesională...
Simion MICLEA — Arad

GESTURILE ŞI PERSONALITATEA

Arta — de loc nouă — de a identifica un necunoscut după felul cum se tunde, cum se îmbracă, cum comentează vremea — a devenit aproape o ştiinţă, prin însumarea observaţiilor asupra privirii, gesturilor, atitudinii.

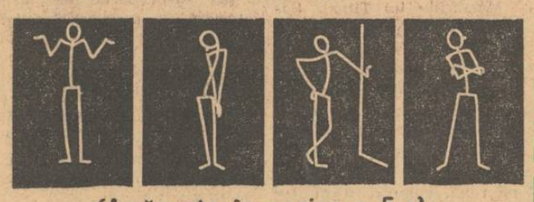

(Amănunte în pagina a 5-a)

86 DE ANI SINGUR PE O INSULĂ NELOCUITĂ

Descoperit recent în largul coastelor dalmate, acest straniu locuitor nu ştie să vorbească, să scrie sau să citească. Amănunte despre felul de viaţă şi de alimentaţie al bătrînului în vîrstă de 98 de ani.

(Relatarea în pag. a 3-a)

Alo, miliţia?... CERCEII AU GRAI?

CÎTEODATĂ, DA!...

• Nelinişti la miliţia judeţului Satu-Mare • Cînd abilitatea infractorilor se bazează pe... naivitatea păgubaşilor • Cu ce s-a soldat vizita celor doi „inspectori"

(Amănunte în pagina a 7-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

EROISM, PATRIOTISM, ABNEGAŢIE

Unii se întreabă (cu o indiferenţă care-i face să trăiască mai mult) ce atîta risipă de cuvinte mari, la noi, la români, cînd construim un dig, cînd scoatem apa dintr-o curte inundată sau chiar cînd desfăşurăm o acţiune de proporţii naţionale, pentru mai binele tuturor. Nu e rostul acestei intervenţii să începă lupta cu indiferenţii de la nivelul deosebirii dintre noi şi ei, în privinţa numărului (mai mare sau mai mic) de cuvinte grele sau entuziaste folosite. Nu să fie mai entuziaşti în vorbe avem a-i convinge pe sceptici, nu să fie mai vorbăreţi ci, ca să zicem aşa, să fie mai „făptăreţi".

Şi totuşi cuvintele au şi ele importanţa lor.

Zilele trecute s-a vorbit, din nou, în România despre *eroism*, despre *patriotism*, despre *abnegaţie*. Scepticii au putut gîndi, o formulă în aparenţă echilibrată : *„a dat, şi ea, o ploicică şi aţi început-o cu eroismul"*. Întîi, că n-a fost ploicică. Şi, al doilea că ea a afectat VIAŢA noastră. Am mai spus-o, şi-mi place să repet, că tot ceea ce afectează viaţa noastră se cuvine şi este trăit mai intens tocmai pentru că, în loc de-a ne gîndi numai la un lucru, îl şi trăim la dimensiunea suferinţei de a-i fi autori. Noi nu sîntem atît de absurzi încît să ne facem a nu şti că, în lume, există blocuri cu nenumărate etaje. Ştim prea bine. Unii dintre noi au şi numărat etajele respective. Ca, de pildă, eu. Stăteam la Chicago la catul o sută, mă uitam în jos, dacă mai aveam curajul, şi în sus, dacă mai aveam unde, şi-mi închipuiam ce bine i-ar sta blocului respectiv, undeva între Bârca şi Craiova, ba chiar la noi la Bârca, în cunoscutul cartier Brătăşani. Ştiu diferenţa dintre casa în care stă bunică-mea şi zgîrie norii de pe Wall-Street. Dar, cu toate astea, nu m-a putut nimeni opri să mă bucur cu adevărat, uitîndu-mă la blocurile de numai şapte etaje din cartierul Berceni. Sînt totuşi *ale noastre*. E, totuşi, bine să ne reamintim că, în ele, şi în altele asemănătoare, ne putem odihni pentru a ridica mîine altele şi mai înalte şi mai solide şi mai bune. Asta e. Sigur, prin multe părţi ale pămîntului plouă şi mulţi au de-a face cu inundaţiile, în această treime de veac, în care norii se mişcă abracadabrant pentru că noi ne mişcăm, noi, pămîntenii, ne învîrtim şi ne sucim pe pămînt abracadabrant. Plouă peste multe teritorii, dar eu *am suferit* cînd am văzut bolţile infecte din judeţul Argeş sau din judeţul Dolj. Durerea în chip concret, în asemenea momente. Suferind pentru o întîmplare de la Urziceni, particip cu adevărat la durerea planetei. Nu există durere abstractă, nu există suferinţă în genere. Iată, de exemplu, cum mă înduioşez eu în faţa oricărui om care reuşeşte să mă înduioşeze !

CONTINUARE ÎN PAG. ②

ÎNAINTEA INAUGURĂRII NOII EDIȚII A TÎRGULUI INTERNAȚIONAL — BUCUREȘTI

O MARE COMPETIȚIE TEHNICĂ ȘI COMERCIALĂ

Doar puține ore ne mai despart de momentul inaugurării celei de-a doua ediții a Tîrgului Internațional — București. Gazdele — și alături de ele peste 900 de firme din 26 de țări — sînt gata să intre în marea competiție tehnică și comercială prilejuită de această manifestare de anvergură. În cele 25 de pavilioane și pe nenumăratele platforme de expunere în aer liber, însumînd aproape 70 000 mp, s-au încheiat și ultimele amenajări. Totul este pregătit pentru start.

În aceste clipe de relaxare dinaintea momentului inaugural izbutim în sfîrșit — ca printre mașini și macarale — să-l abordăm pe consilierul **I. FELEA** din **Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini**, minister care este principalul participant al prestigioasei expoziții a României la tîrg. Cu sprijinul său sintetizăm pentru cititorii noștri cîteva dintre elementele esențiale ale acestei participări:

- **12 întreprinderi** de comerț exterior — Industrialimport, Mecanoexport, Masinexport, Electronum, Mașinimport, Tehnoimport, Autotractor, Imagrex, Faur, Dacia, Industrialexport și Navimpex — prezintă peste 1200 de exponate realizate de 21 centrale industriale și grupuri de uzine;
- **În cadrul** participării României, aceste unități constructoare de mașini au o pondere de 85—90 la sută, ocupînd o suprafață de circa 30 000 metri pătrați;
- **Sînt prezentate** numeroase noutăți tehnice din toate sectoarele construcției de mașini, electrotehnicii și electronicii. Mai mult de 50 la sută din exponate reprezintă produse noi sau modernizate față de ediția precedentă a tîrgului din anul 1970. (Menționăm cîteva dintre acestea: autocamionul basculant de 25 tone, instalația de foraj și punere în producție a sondelor P-80, instalația de intervenție FS-32, agregatul FMUAB pentru găurit, alezat și filetat blocuri de motor, strungurile automate SNA-250 și SNA-320, excavatoarele hidraulice pe pneuri din familia „Castor" etc. etc.)
- **Întreprinderi noi**, recent intrate în producție, care expun pentru întîia oară la tîrgul bucureștean : Uzina de strunguri — Tîrgoviște, Uzina de calculatoare electronice — București, Uzina de construcții metalice — Caransebeș, Fabrica de ferite — Urziceni, Fabrica de celule electrice prefabricate — Băilești, Fabrica de transformatoare mici — Filiași etc.;
- **Un loc aparte** este rezervat creației tehnice românești. Institute de cercetări și proiectări ale construcției de mașini prezintă în acest sens fie exponate, fie lucrări de engineering. Simultan întreprinderi de comerț exterior de specialitate prezintă numeroase brevete pentru invenții tehnice românești;
- **Sînt prezentate** exponate de la cele mai mici — tranzistori de dimensiunea unui ac — pînă la piese și agregate gigant — paleta hidroagregatului de 178 MW cîntărește 22 tone !. Cel mai înalt exponat : macaraua-turn cu braț orizontal de 80/100 tone forță-metri (peste 50 m înălțime) care a fost adusă de la uzina producătoare — Bocșa — în 12 vagoane de cale ferată.
- **Pentru ori ce lămuriri** asupra produselor expuse, vizitatorii români și străini se pot adresa celor peste 200 de prezentatori ce vor fi ajutați în activitatea lor de 60 de translatori;
- **Unul din punctele** de mare atracție pentru vizitatori: Rampa pentru demonstrații din preajma intrării B a pavilionului central. Sînt simulate aici cele mai dificile condiții de teren, pe care autoturismele **ARO** — prezentate în aceste zile și la Salonul automobilului de la Paris — le vor învinge cu ușurință, demonstrînd calitățile pe care le dețin. În același loc este expus — așa cum s-a reîntors — și acel autoturism care a străbătut recent mai multe țări din Africa, transportînd pe membrii unei expediții românești.

În așteptarea startului în marea competiție tehnică și comercială, urăm tuturor participanților — din țară și de peste hotare — bun venit și succes deplin la Tîrgul Internațional — București.

Tudor GHEORGHIU

AGENDĂ săptămînală

OAMENII AU ÎNVINS

URMARE DIN PAG. 1

La ora cînd dăm aceste rînduri la tipar, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se află în mijlocul acestor oameni care au știut să reziste și să învingă. Din dialogul cald, tovărășesc, ce se poartă între conducătorul partidului nostru și locuitorii satelor, ca în atîtea rînduri vor reieși soluțiile cele mai bune pentru înlăturarea stricăciunilor produse de ploi, pentru continuarea muncii, pentru a consemna în zilele ce urmează victoria completă a omului.

★

Săptămîna aceasta au avut loc două deosebit de importante ședințe, a Comitetului Executiv al C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Stat, ambele sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu. Măsurile care au fost adoptate privesc probleme legate de realizarea hotărîrilor Conferinței Naționale a Partidului în legătură cu perfecționarea organizării și conducerii activității economice și a vieții sociale. Astfel au fost stabilite măsuri care să asigure o mai mare apropiere a conducerii partidului și statului de problemele concrete care trebuie rezolvate în diferite domenii de activitate, pentru ca tovarășii din conducerea partidului și statului să conducă nemijlocit principalele sectoare economico-sociale, și, în același timp, să ducă la simplificarea relațiilor de conducere, la îmbunătățirea coordonării și îndrumării acestor sectoare, la o rezolvare mai operativă a sarcinilor.

O serie de alte măsuri și decrete, care au fost adoptate cu acest prilej sînt cunoscute din presa cotidiană. Vom sublinia doar, dintre acestea, Decretul privind instituirea medaliei „25 de ani de la proclamarea Republicii", de-a cărei decernare nu ne mai desparte multă vreme și care va străluci pe pieptul celor mai buni. De asemenea, ratificarea Acordului dintre guvernul țării noastre și guvernul U.R.S.S. privind construirea în comun a încă unui gigant al energeticii: Nodul hidrotehnic Stînca-Costești de pe Prut.

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

„Compoziție" — Ioan ȚAU — Tecuci

De la caz la caz

ANONIMII RISIPITORI

de Al. CORNESCU

Știu o stradă cu care se petrece un fenomen ciudat. De vreo doi ani, pietrele pavajului se află într-o continuă gimnastică: ba sînt rînduite frumos ca pe orice stradă, ba sînt azvîrlite de o parte pentru a face loc unor echipe de săpători. Cînd aceștia-și termină lucrul, strada-și reia aspectul de stradă, dar, după puține ore, revine altor echipe apetitul de a o desfunda în vederea unor reparații, instalații, modernizări, sistematizări etc., etc. Nimănui, sînt pare, nu i-a trecut prin cap că toate operațiunile, nu mă îndoiesc justificate, puteau fi făcute săpînd strada o singură dată, cu o singură cheltuială și cu un unic deranj pentru locuitorii respectivi.

Mă întreb dacă măcar unul dintre cei ce contribuie la reînvierea aci a mitului lui Sisif în era, în secolul și deceniul nostru, ar proceda la fel în propria sa ogradă, dacă și-ar îngădui să plătească nenumărate lucrări în loc de una și ar accepta să fărămînte cu anii noroiul pînă să ajungă la limanul unui drum asfaltat sau măcar pietruit. Cu nici un chip nu cred că există asemenea gospodar așa de vitreg cu propria lui gospodărie, cu propriul său buzunar. Cînd e vorba de gospodăria obștească, optica se schimbă, însă, substanțial. Cu bunul obștesc, lucrurile sînt mai simple: putem uita, apoi ne putem aminti, în continuare ne putem aminti că, atunci cînd ne-am amintit, nu ne-am amintit chiar tot ce era de făcut, și o luăm de la început. Că doar statul plătește, că de aia-i stat...

Am văzut, de curînd, un film, a cărui acțiune se petrece într-o metropolă străină. Eroul principal, de cite ori era nemulțumit de un serviciu public, invoca dreptul său de contribuabil, cu impozitul plătit la zi, de a cere socoteală, de a protesta. Omul se simțea frustrat tocmai în legătură cu contribuția sa bănească la bunul mers al treburilor. Noi nu ne considerăm doar niște contribuabili, conștiința noastră cetățenească este cu mult mai profundă și, de aceea, este cu atît mai dureros să vedem cum, sub ochii indiferenți ai unor edili, banii publici sînt aruncați pe fereastră. Pentru că aventura străzii de care vorbesc nu-i unica de acest fel iar risipa, cînd e vorba de bunuri obștești, pare încă departe de a fi lichidată.

Dacă un barman (nu-i iau, doamne ferește, apărarea) toarnă cîțiva litri de apă într-un butoi cu vin, are de suferit dreptele rigori ale legii. Cine și ce are de suferit pentru asemenea lucrări edilitare executate fără simț gospodăresc? Ar fi bine să fie scoși din anonimatul sub care se ascund.

P.S. Strada la care mă refer se numește Matei Voevod și nu se află chiar la periferia Capitalei.

URMARE DIN PAG. 1

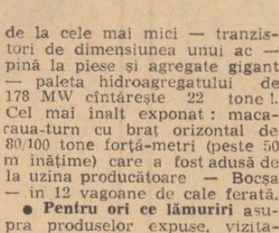

STELIAN NICULESCU

— La amîndouă, dar mai ales, la oameni. În atelierul nostru sînt mulți cei care cunosc și alte meserii decît cea pentru care au o calificare oficială, cu acte. Un strungar de la mine lucrează și la frezăr : la fel, un rectificator. A fost nevoie să se adapteze mereu la piese de un anumit specific, după cerințele unui nou tractor intrat în fabricație și unii dintre ei au găsit și puterea și priceperea necesare de a face mai mult.

— Ceea ce evident, le dă posibilitatea să muncească și mai iute..

— Da, desigur. Rezervele interne omenești la care mă refer sînt atît de mari încît bine puse în valoare, mă îndreptățesc să spun că sînt destui în atelierul nostru care ar putea deveni oricînd cadre de conducere. Și, zic eu, n-ar da greș.

— Dumneavoastră aveți, de acum, calități verificate de conducător, nu ?

— Ei, poate că puțină modestie nu strică. De fapt, cred în oameni, îmi place să mă apropii de ei, să-i înțeleg și să-i fac să mă înțeleagă. Aceasta e, cred, o calitate de conducător...

— Vă iubesc ?

— Nu știu. Cred că mă stimează fiindcă sînt mereu alături de ei. Deși sînt și cam sever. Sau poate tocmai din cauza aceasta.

— Planul îl depășiți lunar, aveți oameni calificați, rebutul scade mereu, calitatea lucrului e mai bună în ultimul timp. Sînteți mulțumit ?

— De cele ce ați spus, da. Numai că angajarea noastră în această luptă pentru „mai repede" presupune și multe altele.

— Printre care ?

— Să gîndim mai iute la ceea ce ne-ar putea aduce tehnica.

— De pildă...

— De pildă, de mai mult timp nu mă părăsește gîndul că trebuie să găsesc o soluție pentru a înlocui ciocanul manual cu care se face redresarea furcilor. Dacă operația ar putea fi mecanizată s-ar reduce și efortul fizic al muncitorului și timpul de execuție. E greu deocamdată, dar soluția tot o voi găsi. Singur sau cu ajutorul altora.

AURUL CENUȘIU

Da, titlul l-am împrumutat fiindcă numește cel mai potrivit această bogăție practic inepuizabilă, dacă ne gîndim la generațiile de muncitori ai uzinei și la permanenta ei înnoire tehnică și umană. Doi ingineri de la „Tractorul" ne-au demonstrat cum se poate transforma concepția proprie a uzinei în... aur curat.

Numele inginerului **ION MOȘNEAG** este legat de cuvîntul atît de des folosit : autoutilare. El proiectează împreună cu cei care lucrează în serviciul de proiectări mecanizări-automatizări, agregate, mașini, dispozitive. Sînt zeci. Unele complet noi. Altele, necesare eliminării importului. Altele, invenții premiate. Sau, cum spune inginerul Moșneag :

— Noi trebuie să proiectăm pe de o parte, utilaje noi, care ridică probleme tehnice dificile, pe de altă parte, utilaje de care este nevoie imediat.

— Proiectantul trebuie să gîndească și el mai repede. Dar, mai ales, trebuie să execute mai repede. Ce soluții are la îndemînă ?

— Proiectantul scurtează timpul cu ajutorul unor elemente tipizate și prin simplificări în desen (reprezentări mai schematice, folosirea fotografiei). Ele ar fi foarte bune dacă n-ar veni oamenii în contradicție cu o concepție cel puțin curioasă, aceea de a se aprecia munca proiectantului mai mult după cantitatea de scheme, de desene. Simplificările apar uneori ca o dovadă că s-a muncit mai puțin.

— Deși e invers. E nevoie de o mai mare concentrație de gîndire pentru a simplifica. În schimb, de un efort fizic mai mic.

— Întocmai. Și aici, apare curioasă concepția de care vă vorbeam.

Inginerul Ion Moșneag, autor, singur sau împreună cu alții a numeroase invenții (una premiată la Oberhausen), spunea că fiecare inginer sau tehnician trebuie să fie și un inventator. Inginerul **VIRGIL FLOREA**, șeful secției sculărie ne-a convins, încă o dată, de justețea acestei aprecieri vorbindu-ne tot despre invenții și mai ales despre trei medalii de aur și una de argint cîștigate de două invenții românești pornite de la Brașov și prezentate la Nürnberg (1971), Bruxelles (1972) și Köln (1972). Prima invenție, cu o lungă denumire pe care o transcriem întocmai : „Procedeu de execuție al electrozilor pentru mașini de prelucrat prin electroeroziune din rășini sintetice peliculizate cu metal" (două medalii de aur) aduce economii 1 tonă cupru electrolitic pe an mașină. A doua invenție : „Mașină semiautomată pentru mortezat canale la scule de șeveruit după evolventă" (o medalie de aur și una de argint), realizează economii anuale de 1 200 000 lei.

TIMP ȘI RITM LA „TRACTORUL"

NICOLAE NAGHIU

Ing. ION MOȘNEAG

Ing. VIRGIL FLOREA

Cel mai tînăr interlocutor, strungarul **NICOLAE NAGHIU**, la 24 de ani deja cu calificare de maistru, are o altă apreciere pentru formula „mai iute" :

— După mine, cheia reducerii timpului în procesul de producție este organizarea muncii.

— Organizarea muncii, a producției presupune participarea multor factori. Ce contribuție poate aduce un muncitor de înaltă calificare ca dumneavoastră ?

— Organizarea exemplară la locul său de muncă, bine gîndită și riguros executată. Dar și o privire de ansamblu în secție. Să te zbați pentru perfecționare, dar nu numai pentru tine. Altfel e imposibil să grăbești ritmul de muncă.

Deci — o spunem cu riscul repetării — graba nu strică treaba dacă graba e gîndită gospodărește. Mai corect spus astăzi, gîndită științific. Cei patru specialiști brașoveni ne-au demonstrat ce fel de corecturi se pot aduce unui vechi proverb. Și nimeni n-a avut pretenția că sînt singurele rectificări posibile.

Lucia MANOLESCU

SECVENȚE

TREI FETE ÎN DELTĂ

BERCEA ELENA, profesoară de Științe naturale și Științe agricole, absolventă a Institutului pedagogic din Galați : „Nu am primit cu bucurie această repartiție. Aș fi vrut să mă aflu în preajma familiei (sîntem 12 frați, părinții țărani cooperatori, lucrează în C.A.P. Certești, județul Galați). Îmi era teamă de Deltă. Tovarășul decan mi-a spus mie că, dacă nu-mi va place, să viu să mă ajute pentru altă școală. Îmi place. Cred că pentru un naturalist este o zonă ideală. La școală am amenajat un cabinet-laborator unde voi ține lecții. Am început să strîng material pentru un ierbar cu flora Deltei și pentru un insectar. Sper să fac rost și de păsări. (Știu să fac împăieri, am învățat la institut). Încă nu am mîncat pește"

LAZĂR ELENA, profesoară de Limba română, absolventă a Institutului pedagogic din Constanța : „M-am zbătut pentru Delta Cunoșteam Delta. Îmi place că e ceva aparte și este multă liniște. Și este mult timp pentru studiu. Și pentru meditație. Este deocamdată tot ce mi-am dorit. Pe mine nu mă sperie Delta, sînt de pe malul mării. În aceste două săptămîni **(pînă la 15 septembrie — N.A.)**, am cunoscut copiii și împrejurimile. am pus la punct biblioteca (o bibliotecă foarte bogată cu peste 1 600 de volume, cărți esențiale). Ce este Delta ? O poezie încă nescrisă".

TÎRLOGEANU IOANA, profesoară de Istorie și Geografie, absolventă a Institutului pedagogic din Constanța, șefa promoției 1972 : „Nu am avut de ales. Am sosit aici descurajată. Parcă aș fi fost trimisă la marginea pămîntului. Dar după ce m-am înapoiat acasă pentru restul de vacanță, m-a prins dorul de Deltă. Se mirau ai mei de mine, de entuziasmul care m-a cuprins. Cît am de gînd să rămîn aici ? Deocamdată nu se pune problema. Mai vorbim după ce termin studiile la Universitate și după ce voi publica o lucrare despre Deltă. Păcat, ce păcat că școala nu are o barcă. O barcă cu motor."

Marin IONIȚA

ELENA BERCEA

ELENA LAZĂR

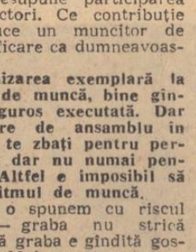

IOANA TÎRLOGEANU

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

deodată, cu ochii întredeschiși, o văd — în locul omului din fața mea — pe bunica mea, rugîndu-mă ceva, regretînd ceva, făcînd ceea ce face omul pe care-l am în față. Și-atunci îmi vine să plîng, atunci mă înduioșez.

Omul cel mai iubit ne vine în minte ca să ne impresioneze, ori de cîte ori sufletul nostru are nevoie să fie impresionat.

A plouat și-au fost inundații. Țara a trecut, din nou, printr-o încercare grea. Cuvintele mari — *eroism, patriotism, abnegație* — și-au făcut datoria, denumind exact faptele adevărate ale celor ce nu cred că „ploicică" e cuvîntul potrivit, față de ceea ce a fost în norii și pe pămîntul României în octombrie 1972. Nu putem drămui cuvintele care vorbesc despre ceea ce ne doare. E țara noastră, e viața noastră. Am mai spus-o, nu e cazul și nu putem să rămînem indiferenți la durerea copiilor noștri, doar pentru că știm că, în genere, există dureri. Abia vom ști mai bine ce e durerea tuturor, după ce vom rosti fără sfială cuvîntul durerii noastre. Atîta de mult m-a impresionat ploaia lungă care a umplut pămîntul nostru încît nu-mi puteam închipui că e vreun loc pe planetă, unde, atunci, să fi fost senin.

Eroism, patriotism, abnegație. Adevărul unei națiuni care de la naștere și pînă azi a trebuit să cunoască și eroismul și patriotismul și abnegația.

O CONȘTIINȚĂ: TITUS POPOVICI

Îl urmăresc cu destulă curiozitate pe Titus Popovici. Au fost momente în care dezacordurile dintre noi aveau haină publică. Era chiar o vreme în care, să spun astfel, nu ne înghițeam deloc. Nu-mi plăcea aerul cam prea înțelept al unui om atît de tînăr. Ziceam chiar că Titus Popovici are o filozofie bătrînească. Și-mi justificam antipatia față de el, dînd mereu exemplul tăcerii îndelungi care a urmat celor două romane ce-l impuseseră. E un *„pensionar al propriei reputații"* declamam, citînd un pamflet anti-Titus al lui Eugen Barbu. Am spus toate astea, pentru a-l lua pe cititor martor că spun adevărul și în cele ce urmează.

După *„Puterea și Adevărul"*, după cele cîteva fragmente de memorii publicate anul trecut în Luceafărul, Titus Popovici se arată a fi într-adevăr un scriitor mare, pentru că înainte de orice el se arată a fi o conștiință. O adevărată renaștere s-a produs în scrisul și în gîndirea lui Titus Popovici și, pentru a ne convinge de asta n-avem decît să ne amintim cele cîteva fragmente de proză publicate în *Tribuna*, ca și nuvela „Moartea lui Ipu". Avem puțini prozatori mari, pentru că avem puțini alpiniști. Din zbaterea deceniilor nu rămîn decît cîteva cărți. Avem, totuși, mai mulți prozatori decît cărți de proză. Și avem și mai puține disponibilități viitoare decît împliniri categorice. Titus Popovici, e, însă, una din aceste disponibilități de excepție. Eu nutresc speranța că Titus Popovici va scrie, o dată cu alții o carte a timpului nostru, o carte politică zguduitoare, pe măsura talentului și a conștiinței sale. În așteptarea acelei cărți, ne întîlnim cu realitatea că, Titus Popovici e autorul unui neuitat document *„Puterea și Adevărul"*. Cu autoritatea profesională și morală pe care i-o dă această paternitate, Titus Popovici acordă, în luna septembrie 1972, un interviu lui Valerian Sava în revista Cinema. Trebuie să mărturisesc, în spiritul aceleiași sincerități mai sus invocate, că interviul lui Titus Popovici *„E timpul concretului"* este un text realmente excepțional, care poate prefața oricînd o eventuală *„istorie a unei absențe: cinematografia românească"*. Prozatorul spune, cu curaj și echilibru, pe numemele lor adevărat multora din nenorocirile ce s-au abătut și se mai abat încă asupra acestui important domeniu al spiritului. Totul e argumentat, analiza e lucidă, scepticismul aparent nu face decît să potențeze necesitatea. Aflăm că după „Puterea și Adevărul", succes absolut al anului, Titus Popovici, în loc de-a fi, așa cum era firesc, invitat să continue n-a fost „încurajat" de organismul cultural pus tocmai să dezvolte filmul românesc. Și ni se pare aberant. De fapt, multe din cele relatate de Titus Popovici ni se par nouă aberante și astfel uităm cîți nervi a consumat și consumă școala cinematografică românească, în curs de dezvoltare.

Mărturiile lui Titus Popovici, din revista Cinema, sînt un model de analiză concretă, marxistă, a cauzelor unei situații ce se cuvine remediată: *situația filmului românesc*. Titus Popovici nu face, ca alții, diversiune. El pune degetul pe rană, chiar dacă ni se pare că, în anumite cazuri concrete, pe care le numește sau nu, el poate deveni subiectiv, pînă la a fi oleacă nedrept. Important este, însă, că această conștiință vie de scriitor revoluționar, care este Titus Popovici, s-a hotărît să intre în arenă să spună. Titus Popovici e, într-adevăr, o conștiință.

DUREREA CA MIJLOC DE APĂRARE

De curînd, în lumea contemporană a fost descoperită (întîi de către părinții ei și, apoi, de către restul omenirii) fetița fără dureri. Iată ce se întîmplă ! În Ungaria, o fată de nici 6 ani, a realizat deja un ideal paradisiac: n-o mai doare nimic. Monica Haynal e vie, e sănătoasă, dar n-are tristeți. N-o doare nimic. Bătăile, loviturile, zgîrieturile, tăieturile, n-au nici o importanță pentru Monica. Monica și-a pierdut și dinții, în ciocniri zdravene, dar n-are plîns. Ziarele consemnează chiar mîndria părinților, de a avea o fetiță, ziceau ei, atît de curajoasă. Bineînțeles că a trebuit să vină maica mare, ca-n toate basmele, și să pună răul înainte: „mă oameni buni, o fi zis ea, un copil care nu plînge e anormal, ascultați-mă pe mine". N-a trebuit mult, să se dovedească încă odată, ce înțelepte sînt bunicile noastre. Tînăra cea curajoasă avea analgezie congenitală. În fine, nu intrăm în amănunte. Fapt e că domnișoara Monica Haynal *nu înțelegea primejdia*. Față de atîția alții care văd primejdii peste tot, Monica realiza inversul: se uita cu ochii mari la lume și nu vedea nici o primejdie. Ea cădea, astfel, în extrema cealaltă. Ziarele relatează pe larg peripețiile prin care au trecut părinții *fetiței fără dureri*, pînă să-i explice acesteia ce e aceea că focul arde, că sîngele curge dacă lași tăietura deschisă, că acul împunge că, vai, cuțitul taie. Sînt speranțe că Monica, lipsită de posibilitatea *de a simți durerea* și de a se feri deci de sursele ei, se va obișnui cu timpul să *o înțeleagă*. Tot nu ne-aude Monica, tot nu simte ea nici o durere, așa că îmi voi spune părerea personală declarînd că, *oricît de mare ar fi capacitatea de înțelegere a durerii, ea tot nu va fi apărată, ca în cazul în care ar reuși să simtă cît de cît durerea.*

Durerea e favoarea noastră. Cînd ne doare știm să ne apărăm. În paradis, acolo unde nu există durere, se poate muri (dacă nu cumva ești deja mort) în urma unei simple înțepături de trandafir.

Durerea ne avertizează. Durerea e sistemul nostru de apărare. Cît încă ne doare, sîntem în siguranță. Existența Monicăi, fetița fără durere, este sinistra metaforă a ceea ce ar vrea unii să fie lumea: un permanent ris îmbecil și o nesimțire totală.

Odată, Monica s-a tăiat cu un ciob de sticlă la picior. Rana era destul de adîncă. Conform obiceiului din mosi-strămoși, rana singera. Ei, bine, ce credeți că făcea Monica? Rîdea să se prăpădească. Arăta cu degetul spre rana care singera și se amuza. Îi plăcea foarte mult distracția respectivă și, probabil, era gata să se distreze în continuare.

E o aspirație profund omenească să trăim într-o lume cu mai puțină durere, dar cum am arăta noi fără durerea noastră? Lumea e de neînchipuit fără durere.

ÎNTR-ADEVĂR, CE AVEȚI CU DUMITRACHE?

„Ce aveți cu Dumitrache?" asta ne întreabă, într-o scrisoare publicată în revista „Săptămîna", Valeriu Buzea, președintele clubului Dinamo. De multă vreme n-am văzut pe un președinte de club, apărînd cu atîta dragoste și cu atîtea argumente, demnitatea unui jucător de fotbal, de fapt a Jucătorului de fotbal. Lovit de regulamente absurde, după ce scapă cu viață din ciocnirile cu fundași nemiloși, Florea Dumitrache (vinovat el însuși într-o oarecare măsură de situația în care a ajuns) face tușa de cîțiva ani, lipsind echipa noastră reprezentativă de un bun atacant central și descurajînd, cu exemplul lui, noile promoții. Este salutară această intervenție a lui Valeriu Buzea, pentru că, declarîndu-se adeptul unei discipline severe, conducătorul clubului Dinamo se constituie, în același timp, în apărător corect al valorilor tinere ale fotbalului. Să nu uităm, fotbalul îl fac fotbaliștii. Nici bunele noastre intenții, nici suspendările de jucători și de terenuri, suspendări uneori complet nemotivate, nici lipsa de grijă față de cauzele unor situații concrete nu fac fotbalul, ci fotbaliștii îl fac. Într-adevăr, ce aveți cu Dumitrache? Ba chiar mai mult: ce aveți cu cei mai buni?

Adrian PĂUNESCU

Pe firul evenimentelor

C. D. C. 76

de Nicolae LUPU

Nemăsurată este setea competițională a ființei umane. Exemple pot fi găsite cu duiumul. Senzațională ni se pare însă încercarea creatorilor unuia din cele mai complexe și avansate ordinatoare de a se lua la întrecere cu propriul lor produs pentru a vedea cine e superior, mai bun: omul sau mașina. S-au apucat să joace șah cu ea.

În prima partidă a învins mașina numită C.D.C. 76. În a doua partidă, cu altă persoană, mașina a fost învinsă. Concluzia? Aparent 1 la 1. Dar al doilea jucător conchide: omul este superior lui C.D.C. 76. Ce ne împiedică să recurgem și în acest caz la sistemul obișnuit de judecare a competițiilor, și să spunem că unii oameni sînt mai buni decît ordinatorul, alții mai slabi? Oare decizia, să-i zicem subiectivă, nu este determinată de faptul că meciul a avut un arbitru părtinitor? Se pare că nu. Pornind de la cazul particular al jocului desfășurat de ordinator, învingătorul, Patrick Herlem, a avut posibilitatea să facă unele aprecieri mai generale care îndreptățesc concluzia. La a treia mutare, de pildă, Herlem a recurs la pseudosacrificiul unei piese pe care a recuperat-o ulterior. Ordinatorul n-a ezitat, a luat-o. Și așa a procedat tot timpul: de cîte ori a avut prilejul a luat fără să se gîndească la consecințe mai îndepărtate. La a zecea mutare, nefiind în stare să sesizeze două mișcări următoare posibile, a pierdut nebunul. În această situație, remarcă Herlem, orice jucător cu bun simț, putea trage concluzia că lupta este inutilă. Dar C.D.C. 76 nu știe să sesizeze apariția înfrîngerii, nu știe să cedeze. „Nu i s-a putut programa conștiința", filozofează Herlem. La mutarea treizeci și unu, C.D.C. 76 se afla în situația de mat categoric. Ce credeți că face? Refuză să recunoască situația și încă într-un mod meschin. Pe ecranul mașinii apare: „S-a făcut o eroare, mișcarea este ilegală". Noroc că arbitrul de față nu putea trage altă concluzie decît că Herlem a acționat în conformitate cu regulile jocului. „Ordinatorul, comentează șahistul, nu a învățat să piardă".

Ar fi interesant dacă s-ar folosi mai larg această experiență. De pildă să comparăm cu reacțiile ordinatorului diferite reacții în multiplele litigii și probleme internaționale care confruntă omenirea, pentru a vedea mai bine care anume dintre ele se identifică cu filozofia lui C.D.C. 76. Care anume reacții și poziții se inspiră din mentalitatea că poți să înghiți piesele altuia, oricînd, oricum, fără consecințe, că e bine să joci fără să te sinchisești de ce se va întîmpla la mutările ulterioare, cine se încăpățînează să cîștige cu orice preț victorii pentru cauze pierdute, înfrînte, cine strigă în gura mare „ilegalitate" tocmai pentru a-și acoperi culpa? Cu ajutorul ordinatorului, prin comparație, am putea face o delimitare mai netă între ceea ce este reacție firească, corespunzătoare valorii minții și personalității umane, și ceea ce aparține roboților lipsiți de astfel de calități.

Și sîntem convinși că în toate cazurile delimitarea ar fi favorabilă lichidării intervențiilor, eliminării politicii de forță, distrugerilor provocate de aceste practici. Și nu numai pentru că mecanismul ființei umane manifestă superioritate receptivă la ceea ce este drept, ci mai ales pentru că așa este și mai inteligent.

Un joc de șah cu C.D.C. 76. Cîte gînduri nu provoacă un asemenea episod acum în preajma unor noi negocieri internaționale de anvergură. Ar putea oare C.D.C. 76 să-și lase circuitele frămîntate de ele? Mi-e teamă că încărcătura emoțională i-ar putea provoca cel puțin un scurt circuit.

Francezul H. Maillard a inventat un nou model de patine.. acvatice, datorită cărora se pot traversa lacurile, golfurile și mările, fără a avea nevoie de o barcă cu motor.

De pretutindeni

RECENT s-a realizat în California un stilou special, conținînd cerneală, capabilă să „impregneze" ceramica și sticla și să reziste la o temperatură de 1.000 de grade. De culoare galbenă — opacă și strălucitoare — această cerneală poate fi folosită și pentru plastic și metale. Â

JAPONEZII au realizat o periuță de dinți în care este inclusă o pastă antimicrobiană. După folosire, periuța se poate arunca. Albastre, roșii, galbene sau verzi, periuțele sînt îmbrăcate într-un celofan protegui-tor, pentru a putea fi lesne puse în poșetă sau în buzunar. Folosirea: în călătorie sau cînd sîntem invitați.

PROPRIETARUL unei stații de benzină din Roanoke (statul Virginia), folosește un șarpe boa drept... păzitor al stației în orele de nefuncționare. Pînă în prezent, rezultatele sînt bune...

SE APROPIE de sfîrșit construcția căii ferate care va uni orașele Belgrad și Bar — port la Marea Adriatică. Lungimea noii căi ferate — una din cele mai complexe și mai scumpe căi de acest fel din lume, este de 475 km. De-a lungul traseului au fost construite 258 de tunele și 215 poduri. Noua cale ferată va asigura pentru o jumătate de țară, cel mai scurt traseu spre mare.

IN MUZEUL popular din Sukoder (Albania) se află un fragment de piatră pe care este săpată o inscripție. Acest document, de dimensiuni reduse — 13,24 cm și gros de 3 cm — a fost descoperit în urmă cu trei ani. Cu toate că semnele săpate pe această bucată de piatră se disting destul de bine, inscripția, care nu are nimic comun cu scrierea latină, greacă sau slavă, nu a fost, încă, descifrată.

LA UZINELE de specialitate din Budapesta a fost realizat un autocamion cu caroseria în întregime din aluminiu. El este de două ori mai scump decît un camion clasic de același tip. În schimb este de trei ori mai durabil. Greutatea redusă a caroseriei permite sporirea sarcinii sale utile.

IN ORAȘUL Le Mans (Franța), Eugenie Dagron, înconjurată de 6 nepoți și 16 strănepoți, a sărbătorit aniversarea a 106 ani de viață. Ea continuă să-și numească fiul (care are 81 de ani!...) băiatule.

IN DECURSUL a trei ani, 1967—1969, din flota comercială mondială au fost scoase și trimise la „fiare vechi" nave însumînd un tonaj de peste 12 milioane tone. Ceea ce depășește tonajul navelor flotelor comerciale ale Franței și Olandei luate împreună.

Toamna e vremea... ciupercilor. Deja în multe localități din Italia ajung vești despre... tragice erori. Cu totul deosebit este cazul lui Terzo Balzani, din Ravenna, care — făcînd o excursie pe muntele Fumaiolo — a avut norocul și surpriza să găsească acest splendid exemplar de ciupercă.

Este o Vescia Maggiore, *care cîntărește nu mai puțin de 3,300 kg.*

DUPĂ „BABY DOC"... „BABY STROESSNER"?

• Generalul Stroessner „nu se mai ține chiar atît de bine în șa" • Proliferarea „papadocismului" • Somoza îi va urma lui.. Somoza • „Baby Doc" are greutăți

„Cu cît o țară din America Latină este mai săracă, cu atît mai lesne, pare-se, cade pradă unui dictator. Sau rămîn state ca Haiti, Nicaragua și Paraguay tocmai de aceea atît de sărace, deoarece căzuseră pradă unui dictator? Deosebit de inapoiate sînt acele republici sud-americane în care vreun clan cu apucături dinastice s-a oploșit într-un palat guvernamental". La această concluzie a ajuns Manfred Neuber, comentator al cotidianului vest german „Die Welt", într-o analiză a coordonatelor politice paraguayene, în perspectiva transmiterii puterii, de către Alfredo Stroessner fiului său mai mare Gustavo Adolfo. Într-adevăr subliniază ziaristul vest-german, Alfredo Stroessner, general de cavalerie, aflat de 18 ani la cîrma țării, „nu se mai ține chiar atît de bine în șa" — în cea a exercitării supremei magistraturi firește. La Asunción, capitala Paraguayului, circulă intens zvonuri în privința urcării în jețul prezidențial a lui „Baby Stroessner", aluzie la instalarea în Haiti, după decesul dictatorului „Papa Doc", a progenitului sale, Jean-Claude Duvalier, — „Baby Doc" — în fotoliul prezidențial.

Ca și Stroessner senior, Gustavo Adolfo, în vîrstă de 31 de ani, a îmbrățișat cariera armelor, specializîndu-se, aidoma părintelui său, mai cu seamă în mînuirea acelora ce folosesc pentru oprimarea poporului paraguayan, care luptă pentru drepturi civile, pentru abolirea inechității sociale, anacronice și înăbușitoare. Succesiunea prezidențială urmează a fi implinită în 1973, cînd actualul președinte, desemnat din nou de partidul de guvernămînt Colorado, va fi reales într-un scrutin însoțit de tradiționalul cortegiu de represiuni și abuzuri — observatorii nu se îndoiesc de acest lucru — de un electorat, reprezentînd cele 2,8 milioane de locuitori, ținuți, în proporții precumpănitoare, în conul de umbră al inculturii și obscurantismului.

După realegerea sa, Stroessner urmează — potrivit supozițiilor provenind din Asunción — să predea ștafeta dictatorială lui Gustavo Adolfo, care, fapt semnificativ, participă între timp, cu frecvență regulată, la întrunirile cabinetului. Dincolo de această inițiere guvernamentală — remarcă ziarul „Die Welt" — „Baby Stroessner" a avut grijă să-și formeze grupuri de adepți proprii atît în rîndurile armatei cît și în cele ale partidului Colorado. Pe de altă parte, primii pași pe parchetul diplomației internaționale, cu care actualul președinte paraguayan caută să-l familiarizeze pe prezumtivul său succesor — s-au soldat cu rezultate mai mult decît modeste, pe măsura „simpatiilor" de care se bucură regimul dictatorial de la Asunción. Fie că era primit cu spectaculoasă reticență, în cadrul unui protocol minim, de niște funcționari ministeriali subalterni, fie că trebuia, de la bun început, să renunțe la orice fel de primire și să călătorească în chip pronunțat particular, ca un oarecare senor Stroessner.

Fundalul pe care se desfășoară, în Paraguay, oscilațiile vieții politice se caracterizează printr-o persistentă involuție a economiei naționale: ritmul anual de creștere este doar de ceva peste 1 la sută, în timp ce 2/3 din totalul mîinii de lucru activează în ramuri industriale slab dezvoltate, aproape în totalitatea lor înglobînd întreprinderi meșteșugărești și rudimentar-industriale; în sectorul agricol este relevant faptul că nici 2 la sută din suprafața țării nu este cultivată. Disparitățile sociale, în această sferă, sînt dramatice: cei peste 1 500 de latifundiari (dintre care 25 „supradimensionați ca concentrare financiar-funciară) stăpînesc cam un sfert din teritoriul țării... iar aproape jumătate din numărul țăranilor somează. Această realitate corespunde cu amplitudinea largă a șomajului urban.

Grefate pe o asemenea configurație de înapoiere social-economică, mecanismele politice acționează sub zodia, pe de o parte a unor tabu-uri strict delimitate, pe de altă parte, a

unei terori instaurate pentru menținerea acestora. Dincolo de protestele timide și, mai degrabă, formale ale așa-numitei opoziții legale — în speță, a partidelor liberal-radical și democrat-creștin — regimul dictatorial al generalului Stroessner este confruntat cu puternica și reala opoziție a unor pături largi ale populației ce se ridică împotriva rînduielilor inchizitoriale și a unei politici social-economice organic falimentare.

Opoziția include forța de muncă semiindustrială, unele pături mijlocii ale populației, nemulțumite de deteriorarea continuă a conjuncturii, masele tineretului studios la diferite niveluri. În același context se situează acțiunile revendicative la țară, concentrate în jurul „Ligilor rurale", inițial formate ca asociere funcțională (pentru lucrarea în comun a culturilor de manioc, din care se extrage tapioca, aliment principal al mediului sătesc) care, eliberîndu-se treptat din chingile supravegherii oficiale, au dobîndit un pronunțat caracter social-politic. În sfera nemulțumirii populare se înscriu și reacțiile în lanț ale corupției ce se manifestă prin acordarea directă a unor „concesii" protipendadei regimului, tranzacțiilor patronate de autorități, profitabile pentru unii, dar păgubitoare visteriei țării.

În evoluțiile politice din Paraguay se înregistrează un semnificativ paralelism, atît cu mașinațiile îndreptate, în Nicaragua, spre perpetuarea dominației clanului Somoza, cît și cu guvernarea, în tradiție „papadocistă", a lui Jean Claude Duvalier. Fostul președinte nicaraguan, Anastasio Somoza („Tachito"), urmaș al fondatorului dinastiei Somoza, „Tacho", care, în primăvara acestui an, și-a depus mandatul pentru a nu nesocoti, chipurile, o prevedere constituțională ce oprește reînnoirea succesivă a funcției prezidențiale — guvernează, deocamdată, prin mandatari. Este vorba de faptul că doi dintre membrii triumviratului, instituit pentru o perioadă de 30 de luni, pînă la alegerile prezidențiale, fac parte din Partidul liberal, al cărui lider este Somoza (care mai cumulează funcția de șef suprem al gărzii naționale, forța armată a țării). Al treilea membru al triumviratului, delegat al Partidului conservator, dispune în acest for interimar de un singur și ca atare, ineficient vot.

Cît privește situația din Haiti, unele transformări, mai mult de regie, intervenite după moartea lui Duvalier-tatăl, nu îndreptățesc cîtuși de puțin o reevaluare, în fond, a situației. **„Pentru că în doi ani** — cităm săptămînalul francez „L' Express" — **au apărut 90 de firme noi, oficialitățile de la Port au Prince consideră că în țară s-ar fi produs schimbări esențiale. În realitate, însă, sărăcia în Haiti continuă să rămînă aceeași. Față de 1962 produsul național brut a scăzut cu peste 20 la sută. 85 la sută din populație este analfabetă. Nivelul mediu de viață este de 40 de ani iar un medic revine la 15 000 de locuitori. Statisticile arată că există mai mulți medici haitieni în Canada decît în Haiti".**

Devenind „președinte pe viață" în aprilie 1971, Jean-Claude Duvalier se vede astăzi confruntat cu problemele supraviețuirii politice, asemănătoare acelora ce caracterizau răstimpul apăsător al guvernării părintelui său. **„«Baby Doc» are greutăți** — scrie ziarul austriac „Die Presse". **După ce — 15 luni de la moartea tatălui său, — domnise o liniște părelnică, în ultimele săptămîni par să izbucnească din nou vechile lupte pentru putere, pe care Papa Doc obișnuia să le rezolve prin vărsări de sînge. În armată și în aparatul polițienesc au fost operate arestări, iar formațiile represive ale lui Papa Doc — tontons macoutes — renasc în chip neîndurelnic".** Omul tare al actualului regim este Luckner Cambronne (fost comandant al gărzilor „tontons macoutes"), dublu titular al ministerelor apărării și internelor, personaj ahtiat — ca și întreaga echipă ministerială haitiană — după grabnică și masivă înavuțire. Neschimbate au rămas teroarea, corupția și exploatarea maselor, efigia dictaturii duvalieriste. Aceasta în pofida faptului că „Baby Doc" și-a primenit gărzile. Președintele Jean Claude Duvalier nu mai este însoțit la tot pasul de „tontons macoutes" ci de „leoparzi", purtînd combinezonul pestriț al parașutiștilor. El are, ca și teribilul său părinte, mereu la îndemînă un pistol-mitralieră. Al său însă este poleit cu aur... Cît o să-i ajute acest fapt să-și mențină prin teroare dominația?

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

86 DE ANI SINGUR PE O INSULĂ NELOCUITĂ

Descoperit recent în largul coastelor dalmate, acest straniu locuitor nu știe să vorbească, să scrie sau să citească • Amănunte despre felul de viață și de alimentație al bătrînului în vîrstă de 98 de ani.

Un cotidian italian publica spre sfîrșitul lunii august o scurtă știre: **„Într-o insulă din arhipelagul Incoronata a fost descoperit un Robinson Crusoe care trăiește acolo de circa 80 de ani".**

Acest arhipelag — după cum a avut prilejul s-o constate, cîteva săptămîni mai tîrziu, reporterul unei reviste milaneze — este format din nu mai puțin de ... 346 de insulițe, alcătuind o barieră protegu-itoare a coastei, de la Zara la Sibenik.

A găsi pe acest om, nu era un lucru lesnicios. Cu atît mai mult, cu cît, pescarii din regiune, dornici de a cîștiga ceva bani, jurau, fiecare la rîndul lui— că l-au văzut și știu precis pe ce insulă trăiește. După cîteva zile de căutări și cercetări zadarnice, reporterul a ajuns la concluzia că este vorba de o știre publicată în scopul atragerii turiștilor. Renunțase aproape să-l mai caute, deoarece nici poliția și nici oficiul de turism nu știau nimic despre noul... Robinson. A făcut o nouă tentativă. De astă dată a avut mai mult succes.

Robinson Crusoe trăia pe insula Kornat și avea acum 98 de ani. Insula face parte din arhipelagul Incoronata și se află la distanță de țărm de cîteva ore de navigat. Cînd a coborît pe insulă, a fost primit de bătrînul locuitor — după cum se așteptase — ci s-a găsit față în față cu un omuleț de circa 60 de ani, ocupat cu săpatul gropilor pentru plantatul arborilor. După o îndelungată tăcere, omulețul s-a hotărît să vorbească. A povestit că de acum înainte el era stăpînul acestui petec de pămînt. Bătrînul plecase. Trăia în „pensiune" pe insula Muter, la familia omulețului și în casa lui.

Într-o bună zi, omulețul venise cu barca încărcată cu provizii, semințe și plante și debarcase tocmai pe insula locuită de bătrînul „Robinson", care în realitate se numește Bozo Kucić. La început, acesta se înfuriase, încercînd prin toate mijloacele posibile să se opună ... intrusului. Mai tîrziu însă, obosit de nereușită, a acceptat ca în schimbul insulei și a ... libertății sale, să trăiască în casa acestuia, pe nume Lazlo, la Muter. Acum își petrece timpul dormind și plimbindu-se pe cîmp.

Reporterul a făcut calea întoarsă. După cele cinci ore de navigat, a luat o mașină și a ajuns la ... Robinson. Nu i-a fost greu să se apropie de el. Dar, imposibil să-i ... vorbească. Bătrînul, care are 98 de ani, a uitat în cei 86 de ani de totală singurătate, folosirea ... vorbei. Se exprimă prin gesturi, iar uneori ... gîngurește.

Familia pescarului, care la început îi pregătise un pat și-i pusese un tacîm la masă a trebuit să renunțe. „Robinson" doarme sub un urias smochin. Prînzul, îl ia pe cîmp, fiind găsit de fiecare dată în cele mai neașteptate locuri.

Un tînăr din Muter, lucrător la Șantierul naval din Sibenik, i-a povestit reporterului viața bătrînului.

Bozó Kucić s-a născut al doisprezecelea copil dîntr-o familie de țărani săraci. Era în 1874. La vîrsta de 12 ani, tatăl său i-a spus:

— Așa nu mai merge! Trebuie neapărat să-ți cauți un rost.

Bozó nu a scos nici un cuvînt. Dar a plecat. A ajuns în insula Kornat, unde a trăit fără întrerupere timp de 86 de ani, pînă în anul 1972.

Este oare posibil ca în acest lung interval de timp să nu-l fi văzut nimeni? Faptul e oarecum explicabil, deoarece insulele acestui arhipelag sînt practic nelocuite, lipsite fiind de apă și de o adevărată vegetație. Dacă nu ar fi fost prilejul extinderii turismului și la aceste insule, fără îndoială că Bozó Kucić ar fi închis ochii pentru totdeauna, fără ca nimeni să ajungă pînă la el.

Cum a trăit? Din darurile naturii. Vîntul îi aducea semințe, din care luau ființă plante. Mînca ouă din cuiburile păsărilor, iar caprele sălbatice îi ofereau blana pentru a se ... acoperi. Cu pietrele acestor păminturi frămîntate de vînturi și-a construit o casă rudimentară, dar fără ... pat. Ploaia îi furniza — spre bucuria lui — apa pentru a-și potoli setea. Îi era teamă de mare. Se apropia numai cînd venea fluxul, pentru a prinde pești.

Nu știe să scrie și deci nici să citească. Dar nici nu a simțit nevoia. Tot timpul cît a stat pe insulă nu a avut nici cel mai mic contact cu oamenii. Acum 18 ani, avea pe atunci 80 de ani, s-a cățărat într-un arbore, pentru a putea observa caprele sălbatice. La un moment dat, a pus piciorul greșit, și, căzînd, și-a fracturat brațul stîng. S-a îngrijit singur și s-a vindecat, păstrînd însă și acum cicatricea.

Nu a băut niciodată alcool, nici n-a fumat. Îi plăcea să-și petreacă timpul sculptînd în piatră sau în puținele bucăți de lemn pe care a reușit să le adune.

Acum viața lui e deosebită. Și Bozó e trist. Privește în depărtări. Uriașul lui trup s-a încovoiat puțin. Ochii lui sînt totuși plini de vioiciune. Atunci însă cînd au vrut să-l fotografieze, s-a înfuriat, și nici n-a vrut să vorbească, în felul său, cu gesturi.

Acest ultim episod s-a petrecut în Iugoslavia, în septembrie 1972.

Așa arată Bozo Kucic, noul... Robinson

READUSĂ LA VIAȚĂ DUPĂ CÎTEVA ZILE...

Neliniștiți de faptul că Renée Cotillot, o femeie din Dijon, Franța, în vîrstă de 65 de ani, nu ieșise din casă mai multe zile în șir, vecinii, presupunînd un accident, au alertat poliția. Deplasîndu-se la fața locului, oamenii ordinei au găsit-o pe bătrînă întinsă pe podeaua unei camere a locuinței sale, fără viață: corpul era rece, pulsul inexistent și ochii dilatați. Chemat de urgență, medicul avea să confirme decesul și să elibereze, în consecință, autorizația de înhumare. După un sfert de oră, trupul neînsuflețit al d-nei Cotillot era ridicat de serviciul pompelor funebre și transportat la morgă. Adusă aici, un salariat a observat, privind-o pe presupusa moartă, o ușoară tresărire a corpului. Imediat acesta a plasat-o într-o celulă refrigeratoare. Apoi a informat spitalul general. Așezată sub un aparat respirator, temperatura și tensiunea bătrînei Cotillot au început să revină la normal, iar inima a început să bată din ce în ce mai tare. Medicii spitalului consideră că corpul bătrînei s-a încălzit în timpul voiajului cu mașina, de la locuința sa la morgă.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

DE LA KYRENYA LA FAMAGUSTA

Note de călătorie

Sub cerul Mediteranei, țara de obîrșie a Afroditei — Ciprul — se află la răscruce de drumuri antice și noi între India, Egipt și Europa. Principalul furnizor de cupru — kypros — către vechea cetate a Babilonului mesopotamic sau către Egiptul lui Tutankamon, sub ocrotirea Afroditei, Ciprul și-a cristalizat, în istorie, renumele de țară a cuprului, a iubirii și a miresmelor de iasomie, sinziene, levănțică, anemone și chiparoși.

Loc de popas în largul mării pentru negustorii de pe corăbiile feniciene, pentru micenieni și mai apoi pentru oștenii cuceritori ai lui Darius, Ciprul intră sub stăpînirea grecilor în timpul lui Alexandru cel Mare, ca apoi, prin Porcius Cato, locul grecilor să fie luat de romani; mai tîrziu în vremea cruciadelor, cipriotii se vor fi înfiorat la auzul cetelor lui Richard Inimă de Leu. Cumoărată, pur și simplu, de templierii francezi, insula va păstra, la Nicosia și la Famagusta, urmele mănăstirilor în stil gotic cu care acestia își consemnează prezența. Pe la 1189, uitat de ocrotirea păginei Afrodita, ba chiar și de cea a lui Crist, Viteazul Otello apăra insula, în numele dogilor Veneției, și murea sfîșiat de gelozie sub diabolicele intrigi ale unui Iago. Oricum, succesiunea virstată ritmic și policrom a cuceritorilor insulei nu ar fi completă, dacă nu am pomeni că după ce la 1571, intrată sub stăpînire turcească, mai tîrziu în 1878 Ciprul trece sub protectorat britanic. Dar destinul zbuciumat al cipriotilor nu-și găsea pacea nici după ce țara lor își cîștiga în 1959 independența sub episcopul Makarios. Învrăjbirea celor două comunități de pe insulă, grecii și turcii ciprioți, izbucnită în 1963, mai are dramatice răbufniri, iar ordinea orașelor și a satelor setoase de pace și liniște este menținută de trupele cu berete albastre ale O.N.U. Și e paradoxal măcar să te și gîndești la conflict și ceartă între acești oameni care — de la un capăt la altul al țării — parcă se cunosc între ei, sînt rude ori prieteni unii cu alții. Și e dur să întîlnești baricade și sîrmă ghimpată pe străzile curate și moderne ale Nicosiei, despărțind cartierele celor două comunități.

Pacea și liniștea, dincolo de vrajbă, rămîn un deziderat vital, o nostalgie, o speranță a cipriotilor, realizabilă, firește, prin calm și înțelepciune. Este o necesitate firească, pentru care forțele progresiste, în frunte cu Partidul Progresist al Oamenilor Muncii din Cipru (AKEL) luptă în mod consecvent.

Șoseaua modernă și bine întreținută ne poartă spre Kyrenya printre șiruri de măslini cu frunze răsfățate în adieri molcome, arătîndu-și sclipiri de argint în razele de soare. Ne abatem pe la Morphu, căci acest orășel, să-l numim agricol are faima celor mai frumoase citrice, așa că iată-ne sub umbra livezilor de portocali, lămîi și mandarini. Ascult cu plăcere și interes explicațiile unei vechi cunoștințe — Haralambos Andreas — asupra calității citricelor, a miezului, a tehnicii culesului și mai ales a vînzării. Mă îmbie stăruitor cu o ladă de portocale, dar aici, copleșit de senzația huzurului fructifer, îl refuz. Nu departe de Morphu, un fel de Ograzeanu cipriot — olar iscusit ca românul de la Horezu — Charalanbous Stavrou, din satul Ayios Georgios, modelează din lut, în virtejul roții de lemn, amfore, vaze, ulcioare în linii a căror grație s-a conturat în cursul unei tradiții memorabile.

Parcurgem drumul spre Limasol, străbătînd o incomparabilă primăvară mediteraneană. Mi se spune că mai tîrziu verdele pilcurilor de leandru devine mai palid, peluzele de iarbă crudă vor părea ca arse, iar piraiele șerpuind firav și molatec printre brusturi și sînziene, mai tîrziu, sub dogoarea arșițelor de vară, vor fi doar niște cotituri de albii secătuite.

De după coline și livezi de smochini, lămîi, portocali sau măslini, alternînd cu sătulețe și gospodării modeste, se ivesc numeroase vile și moteluri, adevărate bijuterii ale arhitecturii mediteraneene, cu terasele lor intinse, cu geamuri mari în geometrie modernă și aerisită, cu coloritul armonios, chemînd parcă lumina, cintecul și pacea.

La Limasol, ne pomenim anturați de un feeric carnaval regizat spontan dar complex, purtînd pe care alegorice simboluri sau scene ale indeletnicirilor unui popor harnic: pescuit, negoț și călătorie pe mare, culesul citricelor — scene sub patronajul lui Bachus și Homer, sau altele de istorie și legende — cum e căsătoria lui Richard Inimă de Leu cu regina Berengaria, ori cete sprintene și grațioase de nimfe succedîndu-se în cadență viguroasă a unor fanfare de elevi sau marinari.

„Petit Paris du Ciprus", cum e numit Limasolul, este principalul port pentru exporturi al țării, renumit pentru vinuri și băuturi, producător de azbest, uleiuri, conserve, crom și țiglă. Aici este și centrul păstăilor de roșcove, ale căror semințe „caration" și-au imprumutat greutatea și numele unității de măsurat aurul — caratele. Din roșcove, la mare trecere aici, localnicii prepară dulceața „koulourakia" și diferite baclavale cu bomboane și vestitul yerokypos-sirop, care îndulcesc buzele și vopsesc obrajii copiilor la numeroasele festivaluri și petreceri din orașele și satele cipriote.

Calendarul de zile și munci ale cipriotilor punctează într-o cadență concretă momente sau vremuri ale unor munci de regulă agricole, culminînd firesc, cu sărbători ale recoltei. Departe de a epuiza o listă a lor, să pomenim deocamdată festivalul piersicilor din satul Kato Mylos, sărbătoarea dyonisiacă a culesului strugurilor în Omodos, festivalul lămîilor la Karavas — toate în luna august; apoi sărbătoarea smochinelor la Zakaki și a broderiilor la Lefkara, în septembrie; festivalurile portocalelor în martie, la Famagusta, și mai, la Morphu ș.a. Ar fi o neglijență dacă am nesocoti festivalul florilor *anthestiria* în principalele orașe cipriote, în luna mai, precum și alte sărbători de teatru, cintece și dansuri populare în diferite orașe de pe insulă. Iată, așadar, un popor sărbătorindu-și recoltele unui pămînt altfel destul de zgîrcit, perpetuindu-și cu dragoste tradițiile de muncă și cultură.

De la Limasol spre Paphos, drumul se abate pe lîngă mozaicul de la Curium, străjuit de ruinele unui amfiteatru și ale unui stadion grec și roman. Se spune că la Paphos dintre stincile albe și abrupte, ieșind din mare, s-a născut din spumele albe și involburate ale valurilor, Afrodita.

Datorită climei variate, livezile cipriote oferă banane și citrice pe litoral, mere, piersici, cireșe pe colinele mai înalte. Principalele recolte ale holdelor cipriote: grîul și orzul cresc sub umezeala ploilor de iarnă; pe suprafețe mici se cultivă legume pentru nevoile locale. Nu lipsesc nici culturile de pepeni, cartofi, fasole, căpșuni, bumbac ș.a. Pe dealurile din vecinătățile Limasolului și Paphos, pîrguiesc în ciorchine varietăți alese de afusali, hamburger și alte soiuri de struguri de masă sau pentru vin. Ciprul produce suficientă carne de porc, ouă, carne de pasăre, iar turmele de oi și capre ori cirezile de vaci oferă produse lactate din abundență pentru nevoile locale, ba chiar și pentru export.

Cu un cuantum de ploaie și umiditate limitat în țară, autoritățile cipriote își concentrează atenția asupra dezvoltării sistemului de irigație și de păstrare a rezervelor de apă din timpul iernii.

Industria cipriotă — concentrîndu-se mai ales asupra prelucrării resurselor locale — a făcut progrese în sectorul alimentar, textil și de încălțăminte. Vinurile și lichiorurile cipriote se bucură de o bună reputație, iar printre ele, vinul dulce — commandaria — are o faimă veche, trăgîndu-și numele de la comandamentele cruciadelor care au trecut prin insulă.

În Cipru, poate mai mult ca aiurea, vestigiile istoriei și culturilor ancestrale conviețuiesc într-o neîntrecută varietate.

Dar zidurile, coloanele, mormintele vibrează doar prin semnificația momentelor de istorie a acestui popor. Îmi port pașii printre cipriotii contemporani și prietenii noștri, pe străzile de azi ale Nicosiei. Mă opresc uneori pe la cîte o prăvălie, amuzat de aglomerația policromă de mărfuri: negustorul îți oferă scaunul să șezi și o cafea turcească sau un ceai, gest obișnuit pentru a-ți umple timpul cît ține tocmeala. Și nimeni nu-și imaginează aici ca negustoria să meargă fără tocmeală. Seara tîrziu, înfometat, mă abat pe la una din numeroasele crîșme curate, moderne și cu o infinită varietate de mîncăruri gustoase, bine preparate. Mă mulțumesc cu deliciul unui mănunchi de „soulakia", de fapt o frigăruie de chebab bine condimentat. Și strașnic mi-ar mai place să mă prind în ritmul expresiv și viguros al frumosului Sirtaki, dansat de cîtiva cipriotii tineri.

A doua zi, mai aruncam privirea în zare, spre crestele albăstrii ale munților Troodos, apoi îmi luam rămas bun de la Nicos Kristodulu, Haralambos Andreas ș.a., purtînd în amintire un zîmbet cald, prietenesc al unor oameni civilizați, care îndrăgesc cîntecul, voia bună și munca pașnică.

Gheorghe DRAGOȘ

SPIRALE

MAZILU, POET...

de Eugen BARBU

Teodor Mazilu și-a croit răbdător și sigur o frumoasă carieră literară. Ceea ce la începuturile sale erau numai niște schițe umoristice, au devenit cu timpul „moralități", proza căpătînd încetul cu încetul acea ironie, ca formă a macerației despre care vorbea Gide, fapt ce ne-a silit să uităm micile poante de debut și să vedem în el un foarte interesant componist de litere. Nu vreau să fac un bilanț dar cred că și autorul de piese era previzibil încă de la primele sale pagini, cu tot acel manierism care a devenit o virtute, tocmai prin repetiția persecutantă. Că există un *stil Mazilu* este mai mult decît evident, cum este evident că în poezie avem un *stil Sorescu*. Detașarea superioară față de subiect, persiflarea fină, replica paradoxală, totul a dus la construirea unei personalități literare bine definite. Dar un Mazilu poet, asta mi se părea mai puțin posibil. Iată deci volumul „Cintece de alchimist" după ce în unele publicații citisem cu surprindere frumoase poeme, semnate de autorul discutat astăzi.

Este deci Mazilu numai un diletant în lirică, un amator superior care se amuză în timpul liber? Nu cred. Volumul apărut la „Cartea Românească" constituie una dintre surprizele cele mai fericite pe care le-am avut de cînd m-am încumetat să fac săptămînal analiza vreunui poet. Dacă excludem cîteva poeme care aduc aminte de autorul lui *Iona* (cel mai acuzat în *Adu-mi ceva frumos...*) versurile dramaturgului sînt în linia gravă a sonetelor shakespeare-iene, o meditație adîncă și ironică asupra vieții, poemele avînd o amărăciune secretă și fiind scrise cu o mînă sigură. Iată preludiul acestor „Cintece": *„Pisică, glorie, tîrfă posacă / Adevărul este tăcerea / Ascultă-mă pe mine / Ascultă-te pe tine / Nu eu îți vorbesc / Ci tăcerea mea / Tăcerea este iubire / Și adevărul nu e altceva decît iubire / Dacă asculți tăcerea / Toate tainele lumii / Se nasc a doua oară..."* Un remarcabil poem exprimînd o greață metafizică în fața habitudinii mi se pare „Mizerabila dimineață" pe care o citez în întregime tocmai pentru a oferi un etalon al producției lirice a lui Mazilu: *„Aceiași casă, același pat / Aceiași tandrețe bătrînă / Același zîmbet, același pat / Și domnul care vrea să rămînă / Același Aznavour / Îngrozitor de mult folosit / Aceiași lumină posacă / Același Vivaldi, nu știu cum rătăcit / Aceleași scrisori din R.F.G. / Unde doamna ar vrea să plece / Să-și cumpere ce-i trebuie / Aceiași amanți din Liban / Înșirați pe aceiași podea / Aceiași iubiți din Luxemburg / Tolăniți pe aceiași sofa / Aceleași adultere, spălate / În aceeași grabă de mama / Și în acest infern / Eu — razele zeului Kama / Pentru mine, cu atîtea griji / Sînii doamnei erau prea mici / Cine l-a adus pe Vivaldi? / Ce disperare m-a împins aici? / Mii de ani lumină mă despart / De zîmbetul doamnei, speranța / Ce m-a adus aici s-a risipit / Zorile luminau distanța..."*

O solitudine gravă este descrisă cu minuție persecutantă în vers amplu cu sunet de orgă: *„Uneori mă simt singur ca Filip al Spaniei / În loc de copaci — lungi coridoare / În loc de adieri — pumnale de Damasc / În loc de spovedanii — curate cupe cu otravă / Sînt vinovat de corbi, de lupi, de șerpi / De întunericul nopții, de plumburiul cerului / În mine s-au născut toate frigurile iernii / Vanitatea mea s-a schimbat în copaci desfrunziți / Acești corbi care mă devoră, eu i-am făcut / Eu i-am hrănit, i-am măgulit, i-am iubit / Eu m-am închis în tăcere, ca într-o cetate / Unde doar lupii mai răzbat în nopți de iarnă / Singurătatea nimănui nu este feerică / Nici a mea, nici a lui Filip al Spaniei / Oare aștept eu corabia iubirii / Să scap de noapte, să pornesc în larg?"*. Aceiași anxietate majoră, sentiment bacovian intens, exprimată într-o altă gamă se desprinde din poemul „Adăpost": *„Hăituit de spaime, ca un brigand / M-am zăvorît în trupul tău / Acoperă cu părul tău adînc / Sufletul meu puțin și rău! / Dumnezeiasca-ți frumusețe / Vine din marea-mi singurătate / Nu fugi! Nu trăda! Nu uita! Hrană a fricii mele de moarte /"*.

Vorbeam la început despre modelul shakespeare-ian al lui Mazilu. Iată-l în două remarcabile realizări lirice, trădînd o melancolie devastantă, un scepticism care este frumos cît pot să fie de frumoase stările limită: *„Nu pot să mor sub cerul albastru / Nici să trădez în zilele cu soare / Cînd frumusețea zorilor triumfă / Ticăloșia mea mai rău mă doare / Zdrobit mă simt de frumusețea lumii / Zorile-s biciul, soarele e cnutul / Însingerat, îmbrățișez splendoarea / Sub care imi tirăsc urîtul* („Nu pot să mor") sau această „Viață interioară": *„Ce-i nebunia asta, ce-i sacul / Blestemat, în care tot îndes / Și amintiri din Copenhaga / Și actrițe de un real succes? / Vai, geme sacul blestemat / De larma ființelor iubite / Leoaica — viața interioară / Zilele astea mă înghite..."* Frumos este de asemenea începutul poemului „Niciodată nu m-am uitat în urma mea", mărturie a aceleiași spaime de singurătate: *„Niciodată nu m-am uitat în urma mea / De-mi-aș fi uitat, aș fi văzut tropăind / Hoardele barbare ale singurătății mele / Eu de mine a trebuit să mă ascund / Cu ochii spaimei am văzut femei / Și spaima am schimbat-o în răsfăț / Așa s-a și născut, din frică și durere / El, înșelătorul și tristul meu desmăț / E drept. O liniște se coboară o vreme / Din carnea îngîndurată și flămîndă / Nu mai vedeam că lupi cu ochii mei albaștri / Voiau să mă sfîșie și mie să mă vîndă"*, cum desăvîrșit mi se pare poemul „Ar trebui ca nașterea să fie": *„Poate ar trebui ca nașterea să fie / O stare de lumină, explozie solară / Și să ieșim cărunți din pîntecele mamei / Obișnuiți cu noaptea și zgomotul de afară / Necruțătoarea moarte să împrumute deci / Suava ignoranță a nașterii de acum / Să nu-și trimită soli, ci doar să ne trezim / Schimbați în plante înalte, în pietre sau în fum / Speranța e nimicul... Ca orișice speranță / O tragem după noi... Eu însă am văzut / Că nu stă în puterea vreunui om să moară / Această punte falsă nu este de trecut / O, nu există, prieteni, o vamă de trecut / În vesnicul întuneric e foarte greu de ajuns / Materia îngenunchiată se tîrîie și latră / Celulele lovite se istovesc în plins / Nici morții n-au murit... e altă amăgire / Ei stau în prag și acolo așteaptă îngroziți / Făgăduitul neant... Dar neantul nu mai vrea / Să înghită și să mănînce acești nefericiți / Ei nu zăresc nici bezna soarelui distrus / Nu-i noaptea care o știm, acolo-i altă noapte / Atît de adîncă, de searbădă, și rea / Încît nici întuneric în noapte nu răzbate / De la începutul lumii, îndrăveniții morți / Se înghesuie sub zidul imaginar al morții / Tînjesc după abisuri, visează mari prăpăstii / Așa cum vom visa și vom muri cu toții"*. Purgat de strofa a cincea acest poem ar rămîne excepțional tocmai prin tonul major.

De la V. Voiculescu nu am avut o mai mare senzație de mimare superioară a nemuritorului vers shakespeare-ian...

— La început cîteva cuvinte despre dumneavoastră.

— Ce să vă spun? Privesc cu oarecare spaimă (nu disperare), pragul dintre maturitate și senectute. Nu sînt împăcat cu această trecere.

— Știu că voi comite o indiscreție, dar nu vreau s-o evit. Care sînt motivele?

— Privirea în urmă, la ceea ce am făcut, nu-mi dă dreptul să fiu împăcat. Iar privirea înainte mă lasă sub semnul îndoielii. Bineînțeles, mă refer exclusiv la mine. Și nu știu dacă o să mai am ocazia și puterea să fac ceva deosebit de ceea ce am făcut pînă acum.

— Ați făcut teatru. Ce este teatrul?

— Ce să fie? O luptă continuă cu textul, cu regizorul, cu mine, cu publicul. Și toate astea sub amenințarea ridicolului — !

— Vă surprinde această părere.

— Sincer să fiu mă surprinde, dar nu ascund că mă interesează argumentul.

— Ei bine, eu consider că este un semn al luciditații. De cînd mă știu, am fost subjugat de adevărurile imuabile, de lucrurile exacte...

— Vă respect pauza și pentru că sînt sigur că vreți să-mi oferiți și alte argumente.

— Da. Cunosc actori care joacă în extaz, transfigurați. Eu nu fac parte dintre aceștia. Poate și de aceea nu prea cred în calitățile mele de actor. Mă-ndoiesc permanent. Adeseori, mă-ntreb dacă aș fi fost mai util societății, făcînd altă meserie.

— V-ați întrebat numai, sau ați și încercat o altă meserie?

— Am încercat. Dar n-am mers pînă la capăt. Și atunci nu mi-a rămas decît să port în mine „sechele" ale altor pasiuni: matematică, cuvinte încrucișate, navigație...

— Refuzați total ideea de a o lua de la capăt?

— Rog să fiu crezut că mă gîndesc în permanență la asta. Dar pe clipă ce ezit, nu mai am cum s-o mai fac. Vorba lui Gregori Solomon din... „Prețul": „timpul, știți dumneavoastră, nu glumește. Cutia e crăpată".

ACTORII SE MĂRTURISESC

Tudorel Popa:

„AȘ VREA SĂ REFAC TOATE ROLURILE NEREUȘITE"

— Ați fi putut juca un singur rol toată viața?

— Da. Cavalerul tristei figuri. Cum nu mai am timp să-l joc pe scenă, îl joc zi de zi în minte. Celelalte personaje nu fac altceva decît să-i dea replici lui Don Quijote.

— Pentru omul din sală, ce cuvinte aveți de rostit?

— Exact invers de ceea ce se spune despre actori: spectatorul este un monstru sacru. Trecînd peste critică și comentarii tipărite, în lumea noastră, a teatrului, se vorbește cu profund respect despre public. Și dacă față de o cronică dramatică ai acoperirea reacției

a. ești lăudat, te bucuri
b. ești criticat, întorci spatele și te controlezi

la curtea majestății sale Publicul nu poți da bir cu fugiții.

— Îl iubiți pe spectator?

— În măsura în care îl și tem. Și cred că așa și trebuie. Fiindcă jocul între dragoste și respect duc la nedegradarea spectacolului. Acesta este un fenomen de teatru căruia nu i s-a găsit leacul.

— Vorbiți-mi despre un rol care știți că v-a asigurat simpatia definitivă a spectatorilor.

— Paganel. Dar pe de o parte Paganel mi-a creat simpatie la public, pe de altă parte s-a ivit pericolul rolului fix. E greu ca spectatorul să mă desprindă de imaginea de pe micul ecran.

— Ce vedeți rău în asta?

— De pildă, rolul din „Prețul", la care țin cel puțin tot atît ca la Paganel. Dacă sala noastră, a Teatrului Mic, ar avea cinci sute de locuri și ar fi „rasă", pentru ca să fiu cunoscut de un număr egal cu telespectatorii care au privit serialul Aventurile echipajului Val Virtej, ar trebui să joc „Prețul" seară de seară, timp de 400 de ani. Și asta cînd anul ar avea 400 de zile. Avantaj și dezavantaj.

— Ați uitat să vă referiți la momentele cînd v-ați urcat pe scena unui teatru numai pentru copii.

— Am făcut parte din teatrul pentru copii și tineret și, cu dragoste și pasiune, am jucat, am dramatizat (Emil și detectivii), am regizat spectacolul „Doi la aritmetică" de Kikova. Cu regret observ că stăruie prejudecata, reticența față de atari activități.

— Ce vă face să credeți asta?

— Sînt, încă, oameni care socotesc că interpretarea unui rol ca Paganel ține de o manifestare artistică minoră. Noroc că între spectatorii mei majoritatea sînt minori.

— Ca actor, v-ați rămas dator cu ceva?

— Cu toate rolurile nereușite. Aș vrea să le rejoc. Eșecul mă stîrnește.

— Dar, ca om?

— Dacă n-aș mai avea datorii, bineînțeles spirituale, n-aș mai fi om.

— Ce datorii mai încercați să plătiți?

— Sînt așa de multe încît mă gîndesc că o să i le las băiatului meu să le plătească. De pildă, el studiază chimia, pe care eu n-am terminat-o. Am făcut-o numai pînă-n anul IV.

— Din vina cui?

— De la poezia „Clopotele" a lui Philippide mi se trage. Ascultîndu-mă, fiica lui Jean Bobescu nu m-a lăsat pînă n-am dat examen la conservator. L-am urmat, doi ani, paralel cu politehnica, pe care publicul nu m-a mai lăsat s-o termin.

— Regretați că ați ales teatrul?

— Regret tot ce n-am făcut și aș fi vrut să fac.

— Ca actor, ce i-ați cerut publicului?

— V-aș răspunde cu un aforism: „Nu cere cît meriți, dar nu primi mai puțin decît ceri".

Vasile POPESCU

MICA ENCICLOPEDIE

„COPILUL"... MATUR

de L. SĂRĂȚEANU

Într-o zi ploioasă de octombrie — calendarul arăta anul 1899 — pornea pe ultimul drum cel pe care admiratorii îl supranumiseră „copilul minune" al mișcării muncitorești: Tony Bacalbașa. I se spunea „copilul" pentru că se afirmase de timpuriu în viața publică. Debutul și-l făcuse în publicistică atunci cînd avea doar 18 ani și cînd publicase în „Emanciparea" nu un textuleț oarecare ci de-a dreptul o prescurtare după „Capitalul" lui Karl Marx. I se mai spunea „copilul" și pentru că făptura lui era puțintică, iar chipul îi păstrase un aer candid chiar atunci cînd ajunsese să depășească adolescența. De altfel, despre această făptură s-a scris el însuși atunci cînd a evocat o mutare, pe vremea ploioasă, alături de înaltul dar slăbănogul Traian Demetrescu, poetul suav care avea să se sfîrșească și el de timpuriu, răpus de tuberculoză: „Eram zgribuliți; Traian Demetrescu se făcuse cît mine, iar eu mă făcusem cît jumătate din mine..."

Tony, pe numele său din acte Anton, a fost însă un „copil" matur cu toate că — mort la numai 34 de ani — abia dacă a putut apuca vremea maturității biologice. A fost matur prin înțelegerea adîncă a locului său într-o lume în care proletariatul românesc lua conștiință de sine și de forța sa și începea să se organizeze. A fost matur, prin idealul său, prin tot ce a iubit și prin tot ce a detestat. Apariție siderală pe firmamentul publicisticii românești de la sfîrșitul veacului trecut, Bacalbașa a lăsat în urmă o dîră de lumină care nu s-a stins nici astăzi. A pus în slujba cauzei celor mulți și cunoașterea temeinică a clasicilor marxismului (capitolele sale despre „Marfă", „Valoare", „Schimb și monetă", „Chipul în care ia naștere capitalul", toate prelucrări după Marx, vădesc un studiu aprofundat și pasionat); a pus în slujba aceleiași cauze un spirit extrem de percutant, un har ales de scriitor și un remarcabil talent oratoric care, de altfel, făcuse din el, în vremile romantice ale începuturilor socialismului românesc, unul dintre marii tribuni ai acestei mișcări.

Cărturar de mari resurse, Anton Bacalbașa a apărat cu dîrzenie dreptul la cunoaștere și la adevăr, ca și principiul scrisului din convingere. Eroul său „Spanachide", conturat într-un stil de o vervă rar egalată, este recapitularea unei întregi categorii de scriitori și ziariști mercenari. Împotriva acestora a exercitat din plin darurile sale de polemist care au îmbogățit presa progresistă românească lăsînd adevărate mici comori de publicistică: „Mi-e silă de polemici! Mi-e silă pentru că lovești ca-n butuci. Dai, dai și stimabilul nu simte... Îi spui că-i turbat, el dă vina pe ciinele care l-a mușcat; îi dovedești că scrie piese de teatru idioate și pline de măcriș — idiotul se laudă că i le-a primit direcția".

Într-o epocă în care existența simplului soldat în armată era cumplit de năpăstuită, Bacalbașa a dus răsunătoare campanii împotriva obtuzității cazone, a brutalității, a lipsei de respect față de om. „Moș Teacă", eroul său, este mult mai mult decît un simplu personaj caricatural. În „Moș Teacă" generații întregi de tineri au recunoscut prostia solemnă, cinismul și meschinăria, și le-au batjocorit. Cu aceeași vervă a atacat Bacalbașa practicile electorale de odinioară care duceau la constituirea unor parlamente pline de „juni cu mustățile-n proțap, cu inteligența evaporată", sau de „bătrîni de operetă cu mintea păstrată ani îndelun„ați sub presă,... bătrîni reformați de Dumnezeu și de legea pensiilor".

Folosindu-și ca pe o armă redutabilă spiritul nicidată, obosit, Bacalbașa ne-a lăsat și o definiție a omului de duh: „Ce-nțeleg eu prin a fi de spirit? E arta de a nu fi ridicol; E ura de moarte împotriva notelor false". Și cine i-a studiat scrisul, cine i-a citit cuvîntările știe că acest om de calitate și prin inimă și prin minte a știut să evite notele false. Nu s-a sfiit să ia cuvîntul ori de cîte ori trebuia lovită o nedreptate, trebuia apărat un năpăstuit: „Vorba cere o sumă de calități stupide precum talent, cultură, tact, voce simpatică și altele; tăcerea trăiește prin ea singură: pentru ca să taci nu ți se cere să ai măcar voce". Și Bacalbașa a dispus de toate acele calități „stupide" cum spunea el ironic și pe care le ținea în cel mai înalt respect. În plus, a fost ajutat și de dreptatea cauzei căreia i-a închinat scurta, dar atît de strălucita sa activitate, repurtînd succese durabile tocmai atunci cînd s-a dăruit acestei cauze.

Membrii formației vocal-instrumentale „Savoy" (în foto, de la stînga la dreapta: Ionel Samoilă — ghitară bas; George Mitrea — solist vocal; Marian Nistor — ghitară, nai, conducătorul formației; Niky Rotărescu — baterie; Nicolae Calangiu — orgă, pian) vor imprima la Radio cîteva noi compoziții ale lui Marian Nistor: „Mesagerul dragostei", „Nopți albe", „Asta-i dragostea", „Cîntec pentru Răducu", „La steaua" — piese ce se vor adăuga celor zece cîntece existente deja în fonoteca Radioului. Continuînd activitatea permanentă în cadrul Ansamblului U.T.C. (materializată în apariții în cadrul spectacolelor „Varietăți la grădină", „Primăvara tinereții", „Mereu înainte" ș.a.), formația „Savoy" urmează să plece în turneu în străinătate, și să apară într-o serie de spectacole organizate de Televiziune.

ECOURI

SCULPTORUL Vasile Năstăsescu și pictorul Gheorghe Vasilescu Popa au fost prezenți peste hotare cu o expoziție care a reunit lucrări de sculptură, pictură și desene. Expoziția, deschisă la Cracovia, în Palatul artelor, a cuprins 19 sculpturi în bronz, lemn, ceramică și 49 picturi în ulei. Desenele au fost prezentate la Clubul internațional al presei și cărții. Expoziția s-a bucurat de o bună apreciere din partea publicului vizitator și a presei de specialitate. Cu o selecție a lucrărilor prezentate la Cracovia, cei doi artiști români au participat la expoziția de artă plastică deschisă la Zakopane, în perioada 2 septembrie—1 octombrie, în cadrul Festivalului internațional de folclor Zakopane 1972.

IN STAGIUNEA 1972/73 Teatrul de stat din Oradea va prezenta publicului spectator următoarele premiere: **LA SECȚIA ROMÂNĂ: „Vlad Țepeș în ianuarie"** de Mircea Bradu; **„O față imposibilă"**, comedie de V. Stoenescu: **„Regele gol"**, comedie de Evghenii Șvarț: **„Revolta marinarilor de pe Caine"** de Herman Wouk: **„Presul"** comedie muzicală de Ion Băieșu; **Acești îngeri triști"**, de D. R. Popescu. Se află în repetiție piesa **„Vlad Țepeș în ianuarie"**, în regia artistică a Magdei Bordeianu și scenografia lui Sică Rusescu. De asemenea, se repetă **„Regele gol"**, în regia lui Al. Colpacci și scenografia Tatianei Manolescu-Uleu. **LA SECȚIA MAGHIARĂ: „Opinia publică"** comedie de Aurel Baranga; **„Mama îmi promite un somn ușor"**, premieră absolută de Sütö András; **„Molière"** — premieră pe țară de M. Bulgakov; **„In amurg"**, premieră pe țară de G. Hauptmann; **„Porunca a 11-a"**, premieră pe țară de Mesterházy Lajos: **„Sveik în al doilea război mondial"** de B. Brecht. În repetiție: **„Porunca a 11-a"**. Regia: Szabo Iosif, scenografia Birò I. Géza.

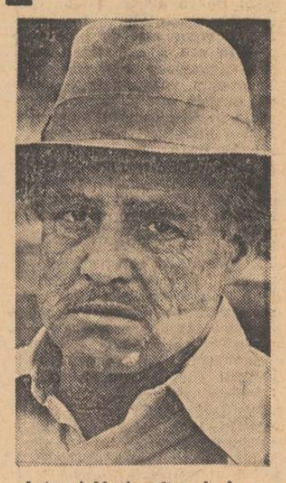

Actorul Marlon Brando în rolul lui Vito Corleone, conducătorul unei asociații de mafioți. Filmul care s-a prezentat recent în premieră se intitulează „Nașul" (în regia lui Francis Ford Coppola) și înfățișează un episod tragic al luptelor interne între diferite grupuri de mafioți din S.U.A.

După ce în 1970 a primit premiul „Zbygniew Cybulski", decernat pentru cea mai bună interpretare a anului, după ce s-a remarcat în „Pădurea de mesteceni", realizat de Wajda, în „Sarea pămîntului negru" și în „Perla coroanei" ambele de Kazimir Kutz, tînărul actor Olgierd Lukaszewicz a fost declarat de publicul spectator din Polonia „vedeta sezonului cinematografic". Zilele trecute el a fost oaspetele țării noastre.

PICTORIȚA ANA CONSTANTIN NE DĂ UN AUTOGRAF

O cunoștință

Muncitoarea textilistă Ana Constantin din București a reușit de mulți ani să se impună atenției publicului prin desenele sale. Artista amatoare a avut plăcuta ocazie de a deschide anul trecut, o expoziție personală, după ce din 1957 a participat la numeroase expoziții ale amatorilor.

Acum, Ana Constantin se găsește în preajma altui important eveniment: o apropiată expoziție personală ce o va deschide, probabil, la Ploiești.

În vizita ce ne-a făcut-o la redacție, cu care prilej ne-a dat drept autograf desenul ce-l publicăm în numărul de față ea ne-a împărtășit gîndurile și proiectele sale: „Expoziția personală va cuprinde 20 de desene în ulei, 15 desene în alb-negru și destul de multă grafică. Ca de obicei, voi da curs preferinței mele pentru portrete. Asta m-a obligat să alerg după modele, luate atît din lumea întreprinderii mele cît și din jur, din cartier. Sper să aduc, de asemenea, în expoziție cîteva compoziții care să placă. E vorba, în primul rînd de o lucrare dedicată educației copiilor în spiritul respectului față de colectivitate și, în al doilea rînd, de aspectul fascinant al unui atelier de sculptură, unde portretele mele obișnuite vor figura cu lucrări dăltuite în piatră. După cum se vede, e un pretext de a mă ocupa tot de chipuri, adoptînd un artificiu. Expoziția mea nu mă scutește însă de a participa și la Bienala amatorilor din această toamnă. N-am lipsit niciodată și n-am motive să absentez, oricît de ocupată aș fi. Deocamdată, planurile mele se opresc aici. Dincolo de ele este un teren nou, necunoscut, o activitate care îmi cere înnoiri, o tehnică pe care o doresc superioară. Calitatea de artist amator nu mă scutește de exigențele generale".

Const. SÎRBU

Clepsidra

LOMNINCKY ȘTIT

de Constantin VIȘAN

Un vîrf semeț din Munții Tatra. Două săptămîni îl dăduserăm roată, îl admiraserăm și-l invidiserăm. Gazdele noastre aminau însă mereu ascensiunea spre creasta lui. Fuseserăm la Strbské Pleso și la Stary Smokoveț, admiraserăm cascada uriașă de la Mala Studna, peșterile de la Koprova și Ticha, albastrele lacuri Velke Hincovo și Modra Pleso. Lomnincky Stit dispărea însă mereu de pe lista excursiilor noastre. Nu știam ce să mai credem. Pentru că ghidul nostru, un bătrîn dar neobosit alpinist, ne vorbea cu o vervă cuceritoare despre frumusețea acestui vîrf, despre neasemuitele satisfacții pe care i le-a oferit în nenumărate rînduri. Era însă un subtil psiholog bătrînul inginer Krejci, ghidul nostru pe cărările din Vysoke Tatry. Știuse să ne atîțe curiozitatea. O făcuse cu o mare răbdare, cu riscul de a fi judecat greșit. Și iată-ne urcînd însfîrșit, spre mult jinduita frunte de piatră a Lomnincky-ei. Nu pe șerpuite și abrupte poteci. Nu legați în coardă, așa cum fac în dreapta și în stînga noastră agilii alpiniști chemați de dificultățile acestui vîrf. Ci alunecînd lin, pe cablurile de oțel ale unui funicular.

Ce veseli, ce încîntați eram toți pe platforma statiei, la pornire. Și cît de vitejii...

— Ce primejdie ne poate pîndi? Cablurile sînt groase, verificate, mecanicii cu experiență...

— Că se întîmplă și accidente, e-adevărat... Dar n-o să ne-aleagă tocmai pe noi...

Aceste replici fuseseră rostite înainte de plecare. Acum nu mai vorbește nimeni. Vîrfurile brazilor sînt departe sub noi. Nu mai îndrăznesc însă prea mulți să se uite în jos. Pe ea să fixeze gura neagră a tunelului în care se află stația terminus a imprudenței noastre ascensiuni.

— De ce n-am luat-o pe jos?

— Ori să fi renunțat cu totul...

— Să urci de bună voie în această ladă de fier suspendată la cîteva sute de metri.

Cînd trece prin dreptul uriașelor picioare ale funicularului, cabina face un declic, are o scurtă trepidație. Destul ca să-ți împrăștie în tot trupul o neliniște. Mîinile se prind de balustrada cabinei. Precauție inutilă, comică, în caz de... Toate fețele sînt palide. Nici nu știm cum am ajuns... Senzația de nesiguranță, de teamă nu ne părăsește. Privim în jur. Panorama e grandioasă. Spre Est recunoaștem Popradul, orașul prin care trecuserăm de atîtea ori drumurile noastre. Înspre apusul soarelui ni se deslușește vestitul Zakopane... Spre Nord bănuirăm firul vijeliosului Dunăre pe care alunecaserăm cu plutele... La Sud lucea trambulina de sky de la Strbské Pleso. Priveam departe în jurul nostru, căutam să recunoaștem locurile pe care le bătusem cu piciorul. Emoția încercată în funicular ne era răsplătită împărătește. Senzația de teamă dispăruse. Încet, încet însă privirile obosiră să scruteze panorama de la poalele masivului Vysoke Tatry ori celelalte vîrfuri. Se pomeniră observînd unde ne aflam de fapt. Pe creasta unei lame de piatră. Amețeala simțită în cutia funicularului ne invadă din nou. Cu o și mai mare intensitate. Constatarăm însă că sîntem protejați de un solid și sigur grilaj de fier. La toate s-au gîndit excelenții organizatori ai turismului în Parcul Național Tatra. Dar dincolo de grilaj, pe o coamă de piatră, incredibil de subțire, înaintau zece tineri. Cu o superbă îndrăzneală și siguranță. Păreau niște ciudați Don Quijoți călărind pe spinarea unui cal primejdios de slab. Un cal lung de cîțiva kilometri și înalt de 2632 de metri. Cu coama de zăpadă, cu picioarele de piatră. Stătea pe loc ori alerga cu capul prin nori calul acesta prăpăstios?

În loc de orice răspuns i-am privit pe cei zece băieți. I-am întovărășit centimetru cu centimetru pînă în clipa în care au pășit cu toții pe platforma unde ne aflam, protejați de plasa de fier. Mersul lor pe fringhia de piatră de la Lomnicku Stit este cel mai frumos lucru văzut în zilele petrecute în Tatra. M-am gîndit atunci că severele creste ale acestor munți au fost urcate și trecute și de fiii Făgărașului. Cu arma în mînă. Pîndiți din toate părțile de gloanțele hitleriștilor. La Banska Bistriça un monument le cinstește amintirea.

DUMINICĂ 15 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. În jurul orei 11.30 Finala Cupei Davis. Tenis de cimp România—S.U.A. Ultimele două meciuri de simplu. Transmisiune de la Arena „Progresul". 360 de grade. 18.10 Retrospectivă Walt Disney. 19.00 Vetre folclorice. 19.20 1001 de seri. Prințesa de mac (I). 19.30 Telejurnal. 20.00 Comentariu la 40 de steme. Județul Bistrița-Năsăud. 20.20 Filmul „După vulpe". Producție italo-americană cu Peter Sellers, Victor Mature. 22.00 „De șapte ori Anca Agemolu!". 22.20 Telejurnal. 22.35 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II: 12.30 Promenada duminicală. 20.00 Eroi îndrăgiți de copii: Filopat și Patafil. 20.30 Opera în concert: „Tristan și Isolda" de Richard Wagner. 21.20 Reportaj bucureștean. 21.35 „La geamul tău..." Romanțe și tangouri. 21.55 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 16 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 17.30 Curs de limba franceză. 18.00 Căminul. 18.40 Scena. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. Prințesa de mac (II). 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Festivalul muzicii ostășești. Selecțiuni din finala concursului de cîntece patriotice. 21.15 Un nou serial: Elizabeth R. Producție a studiourilor de televiziune britanice. 22.00 Finala Campionatului european de baschet feminin (repriza a II-a). 22.35 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 Emisiune muzical-distractivă pentru copii. 20.30 Cîntece și jocuri populare. 20.50 Agenda. 21.00 Romantic club. 22.25 Cronica literară.

MARȚI 17 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Teleșcoală. 10.00 Curs de limba engleză. Lecția a 24-a 10.30 Căminul (reluare). 11.10 Selecțiuni din emisiunea „Promenada duminicală". 12.05 Roman foileton: Contele de Monte Cristo. Reluarea părții a III-a. 12.55 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă (reluare). 18.00 Cum vorbim. 18.20 Barzi și rapsozi. 18.40 Steaua polară. A fi... oțelar. 19.00 Caleidoscop cultural artistic. 19.20 1001 de seri. Prințesa de mac (III). 19.30 Telejurnal. 20.00 Comentariu la 40 de steme. Județul Botoșani. 20.20 Seară de teatru: „Întoarcerea tatălui risipitor" de I. D. Sîrbu. 22.30 24 de ore

PROGRAMUL II: 20.00 Telecinemateca pentru copii: Colț Alb — o producție a studiourilor sovietice. 21.30 Muzică populară. 21.40 Viața economică a Capitalei. 22.00 Arta plastică. 22.20 Dicționar muzical-distractiv (reluare).

MIERCURI 18 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Bucureștiul necunoscut (reluare). 9.25 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Curs de limba franceză. Lecția a 25-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme. Județul Bistrița-Năsăud (reluare). 10.50 Telecinemateca pentru copii: Colț Alb (reluare). 12.20 Universitatea TV (reluare). 12.55 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană (reluare). 18.00 Studioul artistului amator. 18.15 Semnificații ● Informarea maselor și rolul social al opiniei publice. 18.45 Emisiune de actualitate muzicală. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri: Prințesa de mac (IV). 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca: Legenda îndrăgostiților. Cu: Jean Marais, Jean Murat, Madeleine Sologne. 22.10 Teleglob: Imagini din Ungaria. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 O viață pentru o idee: Dimitrie Gusti (I). 20.25 România în lume. 20.55 Agenda. 21.05 Portativ '72. 21.50 Cărți și idei. 22.10 Roman foileton: „Elizabeth R". (reluare).

JOI 19 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 România în lume (reluare). 9.35 O viață pentru o idee: Robert Koch (reluare). 10.00 Curs de limba rusă. Lecția a 24-a 10.30 Micii meșteri mari. 10.50 Teleobiectiv (reluare). 11.10 Telecinemateca: Legenda îndrăgostiților (reluare). 13.00 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Revista literară TV. Romanul actual și adevărul epocii. 19.20 1001 de seri. Prințesa de mac (V). 19.30 Telejurnal. 20.00 Comentariu la 40 de steme. Județul Brașov. 20.20 Aplauze pentru români. „Zeița de aur din Efes" pentru ansamblul Dunărea din Tulcea. 20.40 Aventuri în epoca de piatră. 21.30 Tinerii despre ei înșiși. 22.15 Recital Ruxandra Ghiață. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II: 17.30 Agenda. 17.40 Muzică distractivă. 18.00 Civilul. 18.25 Avanpremieră. 18.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Telecinemateca: Legenda îndrăgostiților Cu: Jean Marais, Jean Murat, Madeleine Sologne. 22.10 Teleglob: Imagini din Ungaria. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 O viață pentru o idee: Dimitrie Gusti (I). 20.25 România în lume. 20.55 Agenda. 21.05 Portativ '72. 21.50 Cărți și idei. 22.10 Roman foileton: „Elizabeth R". (reluare).

VINERI 20 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Teleenciclopedia (reluare). 9.50 Muzică populară. 10.00 Curs de limba germană. Lecția a 25-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme. Județul Botoșani (reluare). 10.50 Revista literară TV (reluare). 11.20 Teatru scurt (reluare). 12.10 Teleglob (reluare). 12.30 Muzică distractivă (reluare). 12.50 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză (reluare) 18.00 Atenție la... neatenție. Jurnal de protecția muncii. 18.35 Pagini din operele „Pană Lesnea Rusalim" de Paul Constantinescu și „Alexandru Lăpușneanu" de Alexandru Zirra. 18.50 Tîrgul internațional București '72. Transmisiune directă. 19.20 1001 de seri. Prințesa de mac (VI). 19.30 Telejurnal. 20.00 Reflector. 20.15 Filmul Bobikins. O producție a studiourilor engleze. Premieră pe țară. 21.40 Universitatea TV. 22.20 Muzică ușoară cu Don Backi. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II: 20.00 Delfinul Flipper (reluare). 20.30 Biblioteca pentru toți: Nicolae Iorga (II). 21.15 Revista economică TV. 21.30 Capodopere ale muzicii universale: „Anotimpurile" de Antonio Vivaldi. Solist Ștefan Ruha. 22.15 Film documentar: Valori arhitecturale românești.

SÎMBĂTĂ 21 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex. 9.05 Portativ '72 (reluare). 9.35 Cunoașteți legile? 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Universitatea TV (reluare). 10.45 „Nuntașii Bihorului" la Agrigento (reluare). 11.00 Comentariu la 40 de steme (reluare). Județul Brașov. 11.20 Capodopere ale muzicii universale (reluare). 12.05 Biblioteca pentru toți (reluare) 12.50 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Medalion: Cincinat Pavelescu. 19.20 1001 de seri: Prințesa de mac (VII). 19.30 Telejurnal. 20.00 Recital de autor: Radu Boureanu. 20.10 Teleenciclopedia. 20.55 Mannix. Recuperarea. 21.45 Vedete ale muzicii ușoare. 22.30 Telejurnal. 22.45 Săptămîna sportivă. ● Concurs internațional de patinaj artistic pentru copii și juniori. Înreg

HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS • HOMO SAPIENS

BIOLOGIE CELULARĂ

PEȘTII ȘI... SECRETUL VIEȚII

Viață înseamnă continuitate. Dar cu ce se deosebește o celulă-ou, capabilă să realizeze un organism întreg, față de o celulă obișnuită, limitată în activitatea ei ? Iată una dintre problemele prioritare ale biologiei moderne. Cercetătorii români sînt antrenați în această mare aventură a cunoașterii.

Mă aflu în fața unui „pescuit" comandat parcă de cele mai rafinate gusturi în materie : sturioni (cegă, păstrugă, moruni) ș.a. Cîțiva dintre acești reprezentanți de elită au fost aleși nu pentru arta culinară ci pentru știință. Într-un laborator al Facultății de Biologie din București li s-a oferit viața pînă dincolo de punctul optim culinar (carnea lor e gustoasă cînd încă sînt imaturi), în schimbul unui secret al naturii. Depinde de tenacitatea, de abilitatea, de inventivitatea cercetătorului pentru a-i determina să iasă din „mutenie", dezvăluind ceea ce constituie astăzi una dintre problemele prioritare ale biologiei, pentru că se referă la unul dintre cei doi poli ai evoluției, pînă acum inaccesibili cunoașterii : apariția primelor structuri dotate cu putere de autoreproducere. Se știe că dintr-o celulă-ou poate să apară un elefant sau o floare, un pește, o furnică sau un om. Descoperirile făcute în aproximativ ultimii douăzeci de ani ne-au învățat că viața se rezumă la două categorii de substanțe... de o complexitate extremă : ADN (acidul dezoxiribonucleic), ARN (acidul ribonucleic) și cei circa 20 de acizi aminați care constituie proteinele. Ni s-a spus că ADN-ul este patrimoniului ereditar și într-un fel arhitectul-proiectant al construcției organismului. ARN-ul e cel care așează „cărămizile" — acizii aminați — după planul primit de la ADN, astfel ca să iasă ceea ce i s-a comandat : o furnică, un ochi de vultur sau un creier de om. Dar aceasta se întîmplă cînd ADN-ul pornește de la o celulă-ou. Dar care este diferența între o astfel de celulă și una obișnuită care nu face altceva decît să se dividă mereu fără aspirațiile vreunei creații ? Întrebarea a frămîntat generații de biologi de la Morgan încoace. Au lipsit pînă acum posibilitățile tehnice și o serie de date ale cunoașterii. Într-un fel, de ce să nu mărturisesc, mă sperie teme-ritatea prof. **M. IONESCU-VARO**, lansat în această aventură de ecou mondial. Ascultîndu-l însă, îmi dau seama — pentru a cîta oară ? — că descoperirea în știință este într-adevăr copilul hazardului și al necesității.

În urmă cu mulți ani, răspunzînd unei probleme legate de practică, dată de Institutul de cercetări și proiectări piscicole, a ajuns la descoperirea unor fenomene. Și anume fenomenul de amplificare genică la pești. Comunicarea, făcută împreună cu dr. Ion Steopoe, apărută în R.D.G. a avut un ecou cu totul neașteptat. Din toate părțile lumii soseau sute de cereri de extracte. Îi interesa oare atît de mult problema fecundației artificiale la pești ? Adresa laboratoarelor indica un alt centru al interesului : fenomenul descoperit. Profesorul M. Ionescu-Varo și-a continuat cercetările, arătînd astăzi că doar o categorie de gene se poate multiplica — și de sute de ori — independent de cromozomi și poate să formeze acizii nucleici necesari unor sinteze celulare anumite.

Așadar, tot materialul necesar sintezei este dat de fenomenul de amplificare genică (de ribozomii necesari). E o constatare care se înscrie în indicator prețios în marea aventură a cuceririi acestui „pol" al evoluției. Interesul suscitat de descoperirea românească a determinat o colaborare internațională cu cel mai nou și mai bine utilat laborator de genetică moleculară din Anglia, al Universității din Leicester. Marcela Vlad, asistenta prof. dr. doc. Mircea Ionescu-Varo lucrează pentru un timp la prof. H. C. Macgregor. Materialul de studiu — batracieni, salamandre, tritoni exotici — este adus din îndepărtate colțuri ale lumii. Scopul este însă același : cu ce se deosebește o celulă-ou, capabilă să realizeze un organism întreg față de o celulă obișnuită, limitată în activitatea ei. Care sînt procesele care duc în urma fecundației la embrionul care se dezvoltă și se diferențiază și, în primul rînd, toate întrebările legate de acizii nucleici — rolul, configurația, repartiția lor etc.

Problema diferențierii celulare a constituit de altfel și tema cursului ținut anul trecut de prof. Ionescu-Varo la Facultatea de Biologie, în paralel, am spune, cu cel ținut de prof. David la Universitatea Rockefeller — S.U.A.

Și am dori să subliniem importanța unui mod, să-i zicem nou, pentru că e logic de a preda biologia studenților. Dar să-l las pe prof. Varo să explice logica :

— A face din curs o înșiruire de nume și date înseamnă a încărca inutil memoria studentului. Inutil, mai ales pentru că o dată examenul dat, o dată facultatea terminată, s-a uitat totul. Trebuie ca studentul să fie atras, să-i placă și să înțeleagă fenomenele, relațiile cauzale, logica dezvoltării lucrurilor. Trebuie ca noi profesorii să le putem oferi o metodă de lucru cu care să se poată descurca oricînd pe teren, să le dezvoltăm curiozitatea, pasiunea, înțelegerea, posibilitatea de analiză a fenomenologiei. Învățămîntul în țara noastră — așa cum au arătat Directivele Congresului al X-lea și ale Conferinței Naționale — trebuie să-i pregătească astfel pe studenți, ca aceștia o dată ajunși pe locurile de muncă să nu fie doar simpli executanți docili, ci să fie creatori, descoperitori. Doar așa ei vor fi în stare să împingă mai departe progresul în cunoaștere și în practica producției, doar așa vor putea face ca noul să se manifeste sub o formă economică.

Calinca MUSCAN

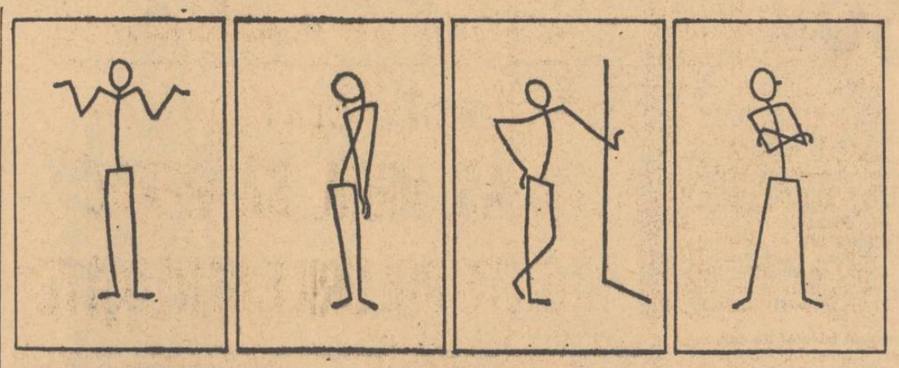

Sceptic, dubitativ, intrebător, fatalist — **Rezervat, timid, umilit, intristat** — **Mulțumit de sine, indiferent, nerăbdător, exasperat** — **Mirat, autoritar, în expectativă, detașat**

PSIHOLOGIE

GESTURILE ȘI PERSONALITATEA

Arta — de loc nouă — de a identifica un necunoscut după felul cum se tunde, cum se îmbracă, cum comentează vremea — a devenit aproape o știință, prin însumarea observațiilor asupra privirii, gesturilor, atitudinii.

Copilul — uneori chiar și adultul — bate din picior cînd e supărat. Și iepurele face la fel, ne asigură Darwin. Von Fritsch a urmărit o asemenea tendință, analizînd dansurile albinelor și semnificația lor : ele indică direcția florilor, care merită să fie vizitate în acea dimineață. Între altele. Dar mișcările giratorii efectuate de către indivizii dintr-o sală de cocktail, plină de lume, indică de asemenea latitudinea și longitudinea... bufetului, în general, invizibilă de la locul dansului. Un candidat căzînd la examenul pentru obținerea carnetului de conducere auto, își roade unghiile, cu un aer perplex. Prof. Schnirla povestește că un șoarece alb, rătăcindu-se într-un labirint experimental, se așeza pe una dintre piste mușcîndu-și unghiile, cu un aer perplex. Spectator la o expunere, să spunem de fizică, pe care nu prea o înțelegeți, vă duceți mașinal mîna pe păr, netezindu-l. Gestul vă trădează. Înseamnă că aveți chef să plecați și vă frămîntă un sentiment contradictoriu : să rămîneți, să plecați ? Vă comportați ca gestică, ca o pisică chemată în același timp de stăpînul și de stăpîna sa : se așează în mijlocul covorului și începe să se „spele", cum spunem noi. Este o activitate de compensație.

Aceste gesturi inutile, ar fi rezultatul unui influx nervos care se exteriorizează prin căi cunoscute. Par a putea fi definite ca acțiuni reflexe artificiale, adică dobîndite. Nu vom intra în disputa psihologilor, dar e de notat, că pe lîngă cele dobîndite, Darwin atrăgea atenția asupra unora... ereditare. De pildă, un tic, între altele (a-și lovi, în somn, nara cu pumnul) se regăsește la trei generații succesive. Oricum, se spune că se poate prevedea, într-o situație dată, cum va reacționa un om prin gesturi, tot așa cum poți prevedea că atingînd un obiect fierbinte, își va retrage rapid, mîna. Așadar, atenție, la gesturi. Ele pot să vă trădeze. Și se pare că ele pot să vă trădeze chiar cînd încercați să le contrafaceți. Specialiștii în „limbajul gesturilor" afirmă că ei nu au înregistrat erori de judecată decît în proporție de 5—10%. Ceea ce demonstrează și că regăsim la imensa majoritate a oamenilor, indiferent de varietatea geografică și diversificările create de secole de civilizație, același comportament al gesturilor și că ar putea fi codificat. Și cu toate că multe dintre gesturile pe care le facem mecanic, derivă din atitudinile animale (sau mai corect, sînt comparabile ca semnificație), oamenii și-au elaborat în cursul evoluției, în decursul civilizației, al vieții, un limbaj al gesturilor mai elaborat, mai rafinat. Este cel puțin ceea ce afirmă cîțiva mari psihologi, antropologi și fiziologi, al căror punct de vedere este comentat de Gérald Messadié într-un articol din revista „Science et Vie". Și în epoca noastră, aglomerată de teste și încercări de a găsi puncte „solide" de referință, și pe care un calculator electronic le-ar putea memora, limbajul gesturilor tinde să adauge un nou criteriu. Un inginer consilier, în Franța, Alexandre Tic, însărcinat să recruteze cadre de conducere pentru marile societăți își „notează" cu atenție și gesturile candidaților în discuțiile pe care le poartă pe diferite probleme de specialitate.

Să citîm, în final, fără a trage de aici concluzii „rigide" pentru că e nevoie de un spirit ascuțit de observație și o corelare atentă cu alți factori, o observație făcută de dr. Jean Bergès asupra celui care fumează. Cel care fumează pipă, este, spune el, în general, o ființă care tinde în același timp să se afirme și să țină la distanță grijile și pericolele. Ar fi, în fapt, un tip mulțumit de sine și care înțelege să-și păstreze distanța față de evenimente. Dacă fumează o pipă dreaptă, este chiar foarte mulțumit de el, dacă pipa este gen Sherlock Holmes, înseamnă că e un tip care se controlează foarte bine și poate pune ipocrit (dacă nu cumva e un colecționar plin de imaginație). Fumați cu țigara parcă lipită de buze ? Înseamnă că sînteți un om foarte activ, fără îndoială, un om care lucrează mult cu mîinile. Țineți țigara între degetul gros și index ? Sînteți o personalitate bogată dar temătoare. O țineți în vîrful degetelor, înseamnă un simț estetic. La rădăcina degetelor curbate ? Forță, simț practic și rigoare în raționament. O stingeți, decapitînd-o ? Vă îndoiți de dv. O stingeți înfundînd-o în scrumieră și cu mișcări circulatorii sau o striviți sub pantof ? Agresivitate refulată.

În deșert la... umbră!

Pentru ca plantele să crească în deșert, au nevoie nu numai de surse de apă ci, bineînțeles, și de un minimum de sol fertil la rădăcină și de umbră. Cercetătorii, fiecare după specialitate, s-au ocupat de toate aceste probleme. Dar umbra ? Umbră în deșert ?! Profesorul Frei Otto, din R.F.G., nu s-a împiedicat de o astfel de exclamație. Ca și ceilalți colegi ai săi, imposibilul nu l-a speriat. Dimpotrivă. Da, poate fi umbră în deșert, cu condiția să ne vină o idee bună. Și cea mai bună idee de a te feri de soare e o umbrelă. E o idee care-i poate veni oricui. Dar cît de mare poate fi această umbrelă pentru a acoperi plantații, terenuri agricole ? Cine stă s-o mînuiască ? Pentru că, umbra trebuie dirijată ? Cît de puternică să fie, ca să n-o doboare vîntul ? Prof. Otto Frei a pus la punct anumite tehnici în colaborare cu firma Hoechst, care i-au permis să realizeze niște „distribuitori de umbră" pentru mari suprafețe. Sînt umbrele ciudate care seamănă mai mult cu plasele de prins pește. Firele sînt foarte solide, din Trevira și pot, după cum sînt „croșetate" ochiurile de mari sau de mici, după forma și dimensiunea fileului, după arhitectura care i se dă și distanța între punctele de sprijin, să împartă o umbră mai compactă sau mai diafană. Toate sînt gîndite ca să corespundă climei locale : intensitatea de izolare, umiditatea, căldura, vîntul, ca și conform soiurilor de plante — condițiilor cerute de acestea. În realitate, prof. Frei a creat cu acești distribuitori de umbră un adevărat microclimat artificial. Locuitorii ținuturilor calde se pot gîndi că și ei ar putea profita de această tehnică, nu numai agricultura viitorului, ca să se bucure de un climat mai temperat în mijlocul celei mai cumplite arșițe.

ENERGIA NUCLEARĂ POTOLEȘTE SETEA

Apă ! O exclamație care echivalează cu viața în multe regiuni ale globului. Dacă deșerturile ar putea fi irigate, nu ar mai fi deșerturi. Dacă ar putea fi adusă apa.... Dar cum ? Cu ce preț ? Cercetătorii sovietici au imaginat dirijarea unor mari fluvii, drumuri de apă prin regiunile secetoase, în semideșerturi. S-au frămîntat iarăși căutînd noi surse de alimentare pentru închisele ape ale Mării Caspice — a căror scădere de nivel îi îngrijorează. Și, evrika ! Va fi folosit explozivul nuclear în cadrul planului de folosire pașnică a atomului. Experiențele nucleare subterane din cursul lunii august aveau să urmărească acest scop, oferind astfel posibilitatea să se construiască un canal care va permite ca o parte din apele Peciorei să „alimenteze" unul dintre afluenții Volgăi. „Reînviorat" acesta va da viață însetatelor pămînturi din jur.

Rugina devine protectoarea... metalelor

Fiecare ne simțim tentați să schimbăm acest titlu cu de pildă : „lupul cioban la oi" ! E tot atît de neverosimil știind cîtă luptă se duce împotriva ruginei, pentru a salva viața metalelor ! Numai în basme, incredibilul este anihilat. Cu un bețișor magic, se poate transforma oricine în orice. În basme și ... în chimie. Acest basm e scris de chimiști. Acești „magicieni" ai erei moderne au reușit să transforme rugina deja apărută la suprafața metalelor feroase, într-un strat protector. E rezultatul unei colaborări dintre cîțiva chimiști din Letonia și Cehoslovacia. Preocupați să găsească un sfîrșit fericit luptei multimilenare dintre rugină și fier, au descoperit un preparat. Întins pe suprafața fierului, el intră în reacție imediat cu „elementele" de coroziune. Din această „dispută" se naște un amestec, insolubil, ce se întinde pe fier cu o peliculă protectoare. Procesul de oxidare este oprit. Casat. Fierul devine „invulnerabil" în fața unui dușman, îmblînzit ca prin farmec. Aici se încheie un basm scris de chimiști și devenit realitate.

CONTOR BIOLOGIC AL POLUĂRII

Pentru a analiza efectele toxice, uneori mortale, ale poluării apelor marine, prin intermediul animalelor acvatice, cercetătorii de la CERBOM (Centrul de studii și cercetări de biologie și oceanografie medicală din Franța) au reconstituit în laborator un întreg lanț trofic. Prima verigă : fitoplanctonul reprezentat printr-o diatomee. A doua, zooplanctonul este prezent printr-un mic crustaceu. A treia : un pește capabil să se hrănească cu zooplancton. E un mic pește roșu, usor de crescut : Carassius auratus. A patra și ultima : șoareci de laborator, însărcinați să-l reprezinte pe consumatorul final, omul. În 1971 s-au studiat efectele toxice ale poluării apelor de mare prin cinci metale : arama, zincul, plumbul, mercurul și cromul. Pentru aceasta, trebuind un pește pe zi de șoarece și șase șoareci de fiecare metal, s-au consumat 10 000 de pești roșii. S-au experimentat și hidrocarburile și detergenții și diferite reziduuri industriale. S-a urmărit și un al doilea tip de poluare a mediului marin : poluarea bacteriană. Un oraș de 300.000 de locuitori aruncă în jur de 1,5 m³ de ape reziduale pe secundă și fiecare centimetru cub din asemenea ape conține 2 pînă la 3 milioane de germeni bacterieni.

ȘTIINȚA ȘI AMATORII DE VIN BUN

La Asociația britanică pentru progresul științelor, profesorul Nicholas Kurti de la Laboratorul Clarendon din Oxford, vorbind despre contribuția adusă de știință la bucuriile existenței, a ținut să arate că ea va pune în viitor, în mîinile fiecărui violonist... un Stradivarius. S-au descoperit, într-adevăr atîtea lucruri în domeniul acusticii, că este posibil acum să știm ce anume face muzicalitatea celei mai minunate dintre viori. Echipamentele de înaltă fidelitate sînt un produs al științei, așa cum sînt structurile sonore electrice care deschid noi dimensiuni artei compozitorilor. Dar muzicalitatea vinului ? Prof. Kurti ține să înlăture temerile amatorilor de vin care urmăresc cu oarecare îngrijorare progresele realizate de metodele de analiză a vinurilor, grație cromatografiei, spectrografiei masei și rezonanței magnetice nucleare, ei așteptînd să vadă profilîndu-se la orizont sticle cu vin sintetic. Tehnicile științifice au demonstrat că vinurile sînt atît de complexe că pot conține pînă la 1 000 de elemente, dintre care doar 300 au putut fi pînă acum identificate. Este foarte puțin probabil că se va ajunge într-o zi să se fabrice vin sintetic. Cunoscătorii, spune prof. Kurti, pot să se bucure !

FIZIOLOGIE ANIMALĂ

BISCUIȚI PENTRU ANIMALELE DE LABORATOR

de acad. Eugen PORA

Experimentarea oricărui nou medicament creat, oricărei noi terapeutici propuse este indispensabilă progresului științei medicale în slujba umanității. Dar pentru a obține un rezultat bun, animalele de laborator trebuie crescute corect pentru a nu oferi un material variabil în cercetare. De aici și importanța rezultatului obținut de cercetătorii clujeni.

După aproape patru ani de cercetări, catedra de fiziologie animală de la Universitatea din Cluj a izbutit să pună la punct o rețetă a unui aliment complet pentru animalele de laborator — șoareci, șobolani, hamsteri, iepuri etc. Pînă acum, hrana acestora era dată de fiecare instituție de cercetare după posibilități și după o indicație standard precizată de Ministerul Sănătății, prin H.C.M. nr. 1051/1961. Piața nu asigura însă întotdeauna găsirea materialelor necesare acestei rețete. Din acest motiv, animalele erau foarte diferite unul de altul, știindu-se ce influență puternică are hrănirea animalelor cu hrană diferită. Din cauza acestei variabilități largi a indivizilor, în loturile experimentale trebuiau incluse foarte multe animale, pentru a se obține o bună medie, statistic valabilă. Hrana pe care am pus-o la punct împreună cu dr. MADAR JOSIF și NINA SILDAN înlătură o serie întreagă de neajunsuri de pînă acum, oferind cîteva avantaje importante cercetării științifice. Noua hrană este pregătită sub formă de biscuiți uscați, astfel ca ea să corespundă naturii dentiției de rozător. Conține : cazeină, lapte praf, urluială de grîu, grîu germinat, lucernă uscată, margarină, drojdie uscată, ulei de pește, sare de bucătărie, carbonat de calciu și un liant : glucoză sau gelatină. Valoarea calorică este asigurată : 60% glucide, 30 % proteine, 10% lipide. E o hrană care conține toți aminoacizii esențiali necesari proteinosintezei, toate vitaminele, oligoelementele și acizii grași esențiali ceruți de o creștere bună, o întreținere optimă și o reproducere asigurată. Nu vom intra într-o serie de amănunte care i-ar interesa doar pe specialiști, ci am dori doar să subliniem cîteva avantaje care exprimă importanța economică : numărul de indivizi ai loturilor experimentale se poate reduce la jumătate ; costul hranei este aproximativ jumătate mai ieftin ; reproducerea este asigurată printr-un număr de aproape 4—5 pui mai mult decît înainte ; îngrijirea animalelor este mult ușurată, cantitatea de muncă necesară e mult mai mică ; rezultatele experiențelor sînt mult mai bune și variabilitatea mult redusă (diferențele de greutate nu depășesc +—5% pînă la vîrsta de cca. 2 ani).

Această hrană biscuitată, numită și „peleturi pentru animale", nu este deloc lipsită de interes. Noi am prezentat-o ca inovație. Se fabrică la Cluj, la întreprinderea „Spicul", str. H. Barbusse nr. 44 și se expediază în cutii de carton de cîte 10 kg., în peleturi de cîte 10 g. În țările intens interesate în cercetarea științifică, experimentală, s-au creat fabrici speciale care se ocupă de prepararea peleturilor. Dar, evident, rețeta hranei este... nedivulgată. Cercetările pe care noi le-am făcut, au avut ca scop în primul rînd găsirea unei formule care să acopere complet nevoile de creștere, de întreținere și reproducere a animalelor rozătoare din laboratoarele noastre de cercetări. Rezultatele obținute ne îndreptățesc să credem că am făcut un lucru bun, asigurînd un material de valoare cercetărilor care se fac la noi în țară pe sute de mii de rozătoare în fiecare an. Ne preocupăm acum și de găsirea unei rețete de hrană completă și pentru celelalte animale de laborator : păsări, pești etc.

NAVA PURTĂTOARE DE... NAVE

Cu ani în urmă, navele purtătoare de containere erau o noutate în transportul maritim. Iată că pe traseul New Orleans, Londra, Rotterdam, Bremerhaven, Hamburg-Le Hâvre circulă o navă cu totul și cu totul inedită : o navă care transportă... nave. Lung de 262 metri și lat de 32 metri, acest vas — „Doctor Lykes", cum a fost botezat — poate primi la bordul său 38 de șlepuri cu o capacitate de 850 tone, fiecare. Elevatorul instalat pe punte poate ridica, simultan, două șlepuri. Avantajele pe care le prezintă acest nou gen de transport sînt importante. Între punctul de plecare și cel de sosire, care pot fi situate în inima teritoriului Statelor Unite sau în interiorul țărilor Europei de vest, nu există nici o transbordare. Ajungînd la gura unui fluviu, Sena, Rin sau Mississippi, de pildă, „Doctor Lykes" poate descărca șlepurile, care, apoi, pot porni singure pe aceste cursuri de apă, către centrele unde sînt solicitate încărcăturile lor. Traseul menționat poate fi acoperit în 30 de zile.

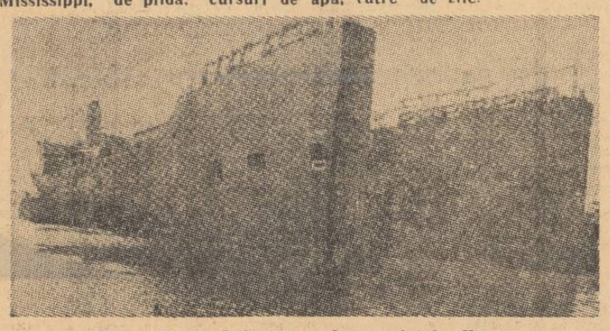

Nava „Doctor Lykes" în rada portului Le Havre

UN HORMON SALVEAZĂ UN OM DE LA INFARCT

Diferitele organe, ale căror leziuni sînt favorizate de hipertensiune

Cei care au hipertensiune arterială trăiesc cu spaima în suflet. La orizontul lor e fie un infarct de miocard, fie o hemoragie cerebrală. O emoție puternică, de pildă, și sistemul nervos simpatic agravează o situație. Cu toate acestea, mulți dintre hipertensivi trăiesc, fără tratament, la fel de mult ca cei perfect sănătoși. Cum se explică ? Un grup de cercetători de la „Columbia Medical Center", New York, urmărind 219 hipertensivi timp de zece ani, constată că totul depinde de „doza" reninei — un hormon secretat de rinichi. Cînd cantitatea de renină este normală, numărul accidentelor vasculare este mai mic față de cei care au o renină exagerată. Și nici un accident nu a fost înregistrat la cei care aveau o cantitate submedie. Dacă rezultatele acestea vor fi confirmate și de alți savanți, clinicienii vor dispune de posibilitatea unei analize simple, de rutină, extrem de importantă, iar cercetătorii, poate, de un remediu ce se va naște, pornind de la reducerea dozei de renină (și evident, de la cunoașterea cauzei).

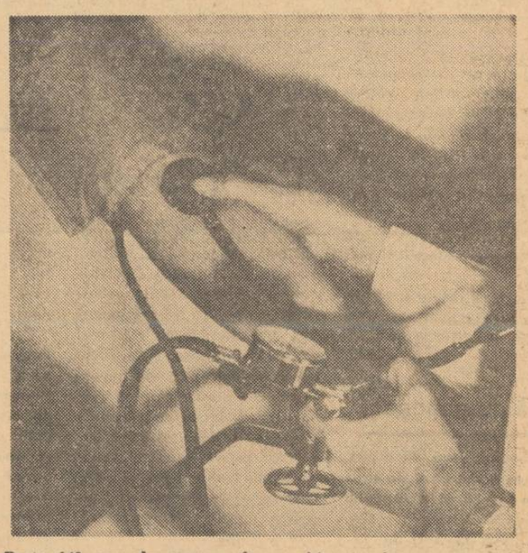

Peste 140 mm de mercur, începe hipertensiunea, ce poate avea consecințe extrem de grave

MODA LA BRAȘOV

Citeva din preocupările și recomandările creatorilor de la poalele Timpei

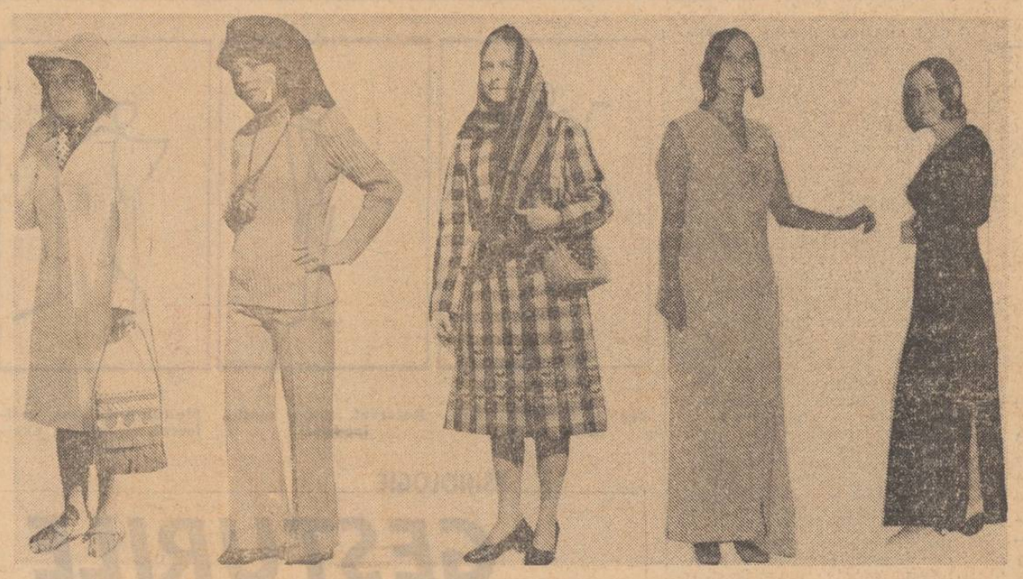

Anumite tendințe ale modei într-un sezon sau altul acoperă un perimetru mare, impunîndu-se indiferent de orașe. Totuși, dragostea și poate chiar mîndria de a păstra accente diferențiate, reprezentative pentru o anumită parte a țării cu tradiția și gustul pentru frumos, dau modelelor o tentă de originalitate.

La Brașov, femeile sînt elegante dar au o preferință pentru eleganța clasică, fără a neglija amănuntul nou ce intervine în modă. Creatorii **MARIA MĂHULEȚ** (croitorie), **ION GUSTEL** (croitorie), **MARIA MIHĂILESCU** (tricotaje), **ELEONORA ȘERBĂNOIU** (pălării) ne mărturiseau, într-o recentă convorbire, că în ciuda unor reticențe pe care le aveau, de pildă, în posibilitatea de adoptare rapidă a noii linii în modă (mantourile largi cu mîneci chimono sau raglan, fustele plisate, șepcile voluminoase, tricotajele în combinații îndrăznețe de culori sau manșeta lată la pantalonul tricotat) cererile clientelei nu ocolesc de loc aceste amănunte mondene de ultimă oră.

Mantoul și compleurile (fustă — jachetă sau pantalon — jachetă) sînt foarte apreciate la ora actuală. Materialele care ne sînt recomandate : în general stofe groase, stofe netede, tweed, jersey de lînă sau supraelastic, diolen, blană sintetică cu firul lung. **Lungimea rochiilor** sau paltoanelor nu mai constituie subiect de dispută. Se poate însă discuta despre lungimea vestelor sau a jachetelor. Ea este foarte variată, în funcție de siluetă iar cea mai „nouă" revenire în modă este jacheta trei sferturi. Specialiștii brașoveni recomandă cu căldură jacheta și chiar vesta trei sferturi din blană sintetică.

Rochiile sînt mai bogate, fustele — fără a se renunța la fusta dreaptă — **sînt mai ample** (cute, pliseuri). Chiar rochia chemisier este reconsiderată în lumina acestor noi tendințe. Foarte agreată este rochia din stofă groasă așa numita robe manteau, potrivită climei reci a Brașovului. Pentru seară, rochia neagră decoltată adînc, își face o spectaculoasă reapariție. **Voalul natural, muselina, mătasea naturală, catifeaua, dantela și chiar materialele subțiri cu fire lucioase sînt țesături moderne. Tricotajele rămîn mari favorite ale sezonului** (bluze, rochii, jachete trei sferturi, pantaloni). **Cît privește pălăriile, preferințele merg spre cele cu boruri mari, spre turbane, spre căciulițe de blană gen tocă, mai rotunjite pe cap, mai mici ca altădată.**

Culorile recomandate și mai ales cerute de clientelă sînt : **oranj, verde, roșu, maron, negru, corail, galben, mult bleumarin în combinație cu alb, roșu sau portocaliu.** Se preferă uniurile, dar imprimeurile rămîn foarte moderne pentru toată gama vestimentației : mantouri, rochii, taioare și chiar rochii de seară.

Modelele prezentate în fotografiile alăturate sînt oferite de specialiștii Casei de modă din Brașov.

1. **Pardesiu alb** cu revere bogate și două clape interesante drept buzunare. Se poartă cu un fular negru cu alb, pălărie roșie și poșetă alb cu roșu.

2. **Costum tricotat de culoare mov,** format din pulover cu gît înalt și pantalon cu manșetă. Pălăria ideală pentru acest ansamblu rămîne șapca, cu cozoroc mare din jerse sau stofă albă, bleumarin, bej sau în carouri, în combinația cărora să se găsească și culoarea mov.

3. **Pardesiu în carouri negru pe alb,** cu eșarfă bogată în dungi din aceeași combinație de culori, terminată cu motocei din lînă colorată. Culorile motoceilor se regăsesc în motivele discrete brodate pe poalele mantoului. Pardesiul, executat de cooperativa „Arta", este inspirat din îmbrăcămintea zonei Cuciulata și se găsește la magazinul de artizanat de la parterul Casei de modă. Se poartă cu o poșetă din în combinat cu piele și șnururi de lînă, de inspirație folclorică.

4. **Rochie de seară din lurex bleu** cu decolteu adînc, marcat de o floare. Deschisă în față, mai jos de talie. Tăietura este marcată de nasturi mici îmbrăcați.

5. **O rochie neagră de seară** din stofă de lînă cu talie sub bust, cu decolteu rotunjit, mînecă lungă, terminată cu o manșetă în formă de volan. Este despicată într-o parte.

L. MARINA

Foto : Viorel BORCEA

O îndeletnicire pentru timpul liber : tricotajul

BLUZĂ TINEREASCĂ

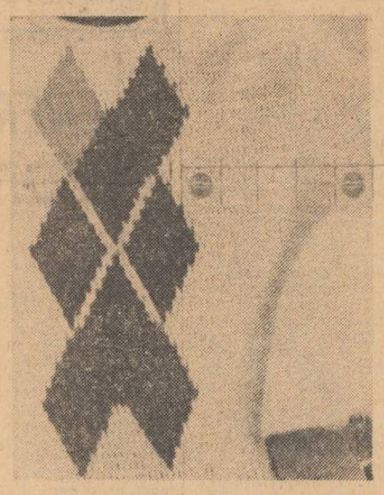

Furnituri : 350 g. lînă sau melană bej. 50 g. lînă maron și cîte 20 g. lînă mov, verde, roșu și galben. Dacă aveți în casă alte resturi de lînă pe care credeți că le puteți combina, croșetați cu ele romburile.

Modelul este format din piciorușe duble, iar în dreptul romburilor se schimbă lina, întocmai după schema alăturată.

Măsura : 22 ochiuri în lățime și 12 rînduri în înălțime sînt egale cu 10 cm.p.

Acest pulover croșetat se începe totuși cu andrelele. Se tricotează un elastic în punct obișnuit, un ochi pe față, unul pe dos. După ce ați tricotat 8—10 cm, începeți cu croșeta, piciorușe duble. Romburile se croșetează, după desen, cu culorile dorite, care nu se schimbă decît pe fața lucrului. Scăzăturile se fac ca la oricare alt pulover, dar atît la răscroiala gîtului cît și la manșeta mînecii se tricotează un elastic, un ochi pe față, unul pe dos.

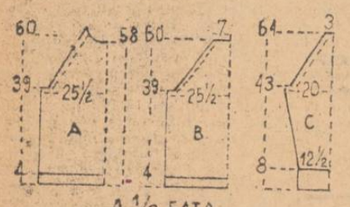

A ½ FAȚA
B ½ SPATE
C ½ MÎNECĂ

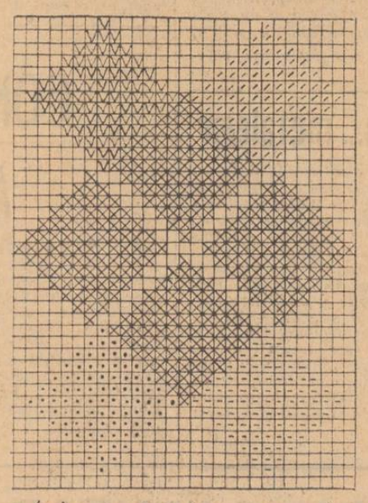

□ bej ▨ mov ⊡ verde
☑ roșu ▩ galben ⊠ maro

ÎNTÎLNIRE LA INTERCONTINENTAL

Din nou, hotelul bucureștean „Intercontinental" a găzduit o plăcută întîlnire, organizată sub egida companiei „Air France", a reprezentanților unor cunoscute firme de băuturi „Courvoisier" și „Ballantines" cu reprezentanți ai Ministerului Comerțului Interior, ai Ministerului Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor, ai Taromului, ai unor companii aeriene străine și a presei. Două interesante filme despre istoria fabricării coniacului din Charente și a whisky-ului scoțian au înlesnit cunoașterea unor tradiționale și renumite meserii ale specialiștilor francezi și englezi în arta băuturilor.

VENINUL DE ȘARPE — DREPT MEDICAMENT

Lebetox se numește un preparat nou care folosește drept materie primă, veninul unor soiuri de vipere lebetine, ce trăiesc în serparul Combinatului zoologic din Asia Centrală. Medicamentul respectiv dovedește deosebite proprietăți curative : oprește pe loc hemoragia.

Aleidoscop

„BUTTERFLY FARM"

În Kent, ținut situat în partea de sud-est a Angliei, se află, încă din 1894, una dintre cele mai puțin zgomotoase creșcătorii din lume. Creșcătoria de fluturi din această parte a Marii Britanii este și un mare centru internațional de schimb. Conducătorul ei poate oferi, la cerere, cea mai mare parte dintre cele 60 000 specii de fluturi de zi și dintre cele cîteva mii de specii de fluturi de noapte. În cuști protejate de plasă și pe arbori și arbuști protejați împotriva prădătorilor, vizitatorii acestei Butterfly Farm (ferma fluturelui) pot urmări ciclul complet de viață a mai multor specii.

În fotografie : Fluturele Grapta comma, unul dintre „membrii" acestei originale creșcătorii.

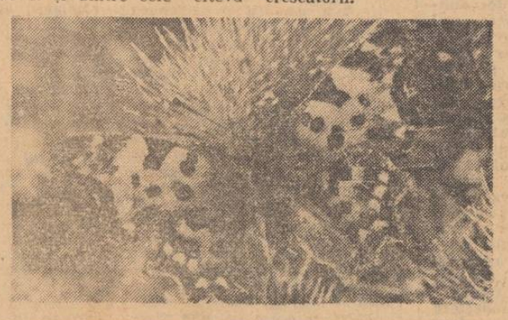

CREATORII DE MODĂ SCRUTEAZĂ VIITORUL

Creatorii modei pariziene se avîntă în ... viitor Imaginea reprezintă moda feminină a anului 2 000 de la bogata pieptănătură, la costum și ... bijuterii. Un insolit amestec de rafinament și ... simplitate.

Ingrijiți-vă sănătatea

M. K. — Ovidiu — Constanța. *Un sindrom depresiv poate avea implicații neuro-endocrine și poate determina seborea și căderea părului. Vă recomandăm Hidroxizin — o tabletă seara. O dată pe săptămînă, veți frecționa părul la rădăcină cu sare fină. Prin periaj veți îndepărta sarea și vă veți spăla cu săpun „special pentru păr".*

DUMITRU A. Cîmpina. *În prezent nu vă putem indica un remediu împotriva predispoziției ereditare spre calviție. Este posibil însă ca în viitor cercetările medicale să răspundă și la această întrebare.*

NELU D. — Slatina. *O ginecomastie de scurtă durată (un an de zile) nu pune probleme deosebite. În cazul dv. persistînd trei ani, reclamă îngrijiri și investigații. Vă veți adresa specialiștilor clinicii de endocrinologie.*

I. BUDIȘTEANU — Iași. *Vinul obținut din măceșe are un conținut bogat în vitamina C dacă fermentația decurge în condiții normale.*

DUMITRU GHEORGHE — Ploiești. *Radiografia dv. lombo-sacrală indică prezența unor osteofite la nivelul vertebrei a patra lombare. Tratamentul se va baza pe metode fizioterapice, masaje. Vă indicăm Băile Felix. Referitor la starea de oboseală permanentă care vă creează neplăceri, credem că Lecitina va avea un efect de stimulare a energiei.*

IOSIF FARA — Bărăbanț, jud. Alba. *Rugămintea dv. a fost transmisă direcției respective din minister.*

NICOLAE M. —Galați. *La vîrsta dv. nu este bine să faceți tratament prelungit cu Sintofolin și nici cu Superprediyol. Aceeea poate fi influențată nu numai de un tratament local corect, sub supravegherea medicului dermatolog, dar și de o alimentație rațională, excluzînd alcoolul, excitantele, reducînd dulciurile și făinoasele, insistînd pe crudități. Cura heliomarină va fi binevenită. Veți face mai multă mișcare, veți merge mult pe jos și veți practica înotul.*

DECORAREA FERESTREI

1. Într-un interior modern, spațiul de sub fereastră poate primi o funcție estetică printr-un cache-radiator realizat pe un grătar cu elemente din P.V.C., tablă, sticlă, care se integrează într-un panou decorativ. Culoarea și desenul vor fi asimilate stilului camerei respective.

2. O fereastră înaltă, dublă, care oferă o lumină sporită nevoilor interiorului respectiv, va deveni un adevărat vitraliu cu ajutorul unor clișee lipite pe contur, desene sau picturi cu ceracolor sau guașe. Sub fereastră, în lipsa radiatorului, pot fi așezate cîteva rafturi cu jucării la îndemîna celor mici.

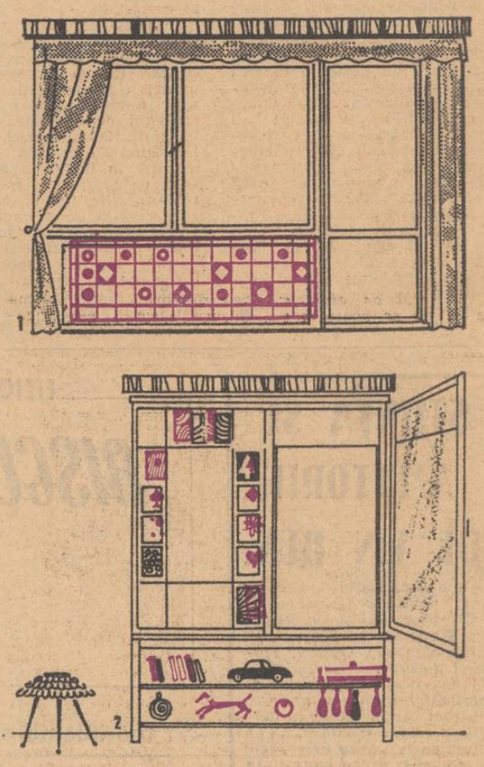

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME DE ÎNVĂȚĂMÎNT

VICTORIA BOBE — București. Mai întîi trebuie să vă spunem că posturile de învățător cer o pregătire specială Dv nu o aveți. Faptul că sînteți absolventă a liceului de cultură generală nu vă scutește de obligația de a urma cursurile unei școli pregătitoare, după care să fiți repartizată unde va fi nevoie.

ALEXANDRINA MANEA — Brăila. Este bine că începeți a vă pune de pe acum problema drumului pe care veți merge după absolvirea liceului. Ceea ce doriți dv. să realizați nu se poate obține decît dacă urmați cursurile facultății de istorie. În acest ultim an de liceu, pregătiți-vă intens, ghidîndu-vă, deocamdată, pînă la apariția viitorului îndrumător pentru admiterea în învățămîntul superior, după cel vechi.

Același răspuns îl dăm și cititorului sau cititoarei din Brașov care semnează cu inițialele L. A.

GHEORGHE VLADESCU — Constanța. Regulamentul școlar arată că elevii care au promovat clasa a IX-a s-au a X-a a școlii generale pot susține examene de diferență în vederea echivalării cu anii I-II ai liceului de cultură generală.

Elevii care se transferă de la liceele de specialitate la liceele de cultură generală pot de asemenea susține examene de diferență. Prezentarea la examenele de diferență pentru un an de studii este condiționată de promovarea tuturor examenelor anului anterior.

COZMA VIORICA — Gura Humorului. Aveți dreptul să vă prezentați de trei ori la examenul de care vă interesați.

A. IETAN — București. Vă înțelegem zbuciumul și necazurile după insuccesele la concursurile de admitere. Înțelegem și dorința de a merge undeva, la o școală, la niște cursuri pentru a vă califica într-o profesie oarecare. Scrisoarea dv. este însă prea laconică și nu sîntem în măsură să vă îndrumăm atîta timp cît nu știm ce aptitudini aveți. Îndreptîndu-vă în altă direcție decît cea care corespunde capacităților dv. ar însemna să vă dăm un sfat prost.

TOAMNA ÎN MAGAZINE

Însemnîndu-vă în agenda dv. adresele magazinelor care desfac articole pentru toamnă faceți o economie importantă de timp.

— Magazinul **„SATURN"** din str. Lipscani nr. 36 și Magazinul **„MERINOS"** din Calea Victoriei nr. 26 desfac stofe din lînă fină și terom.

— Țesături din lînă și mătase găsiți la : Magazinele **„CALEIDOSCOP"** din bd. Magheru 1—3 ; Calea Victoriei nr. 31 ; **„SOMEȘANA"** — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 7 și **„ARGEȘANA"** din str. Băcani nr. 3.

— Țesături din bumbac și lenjerie fină de pat la : Magazinul **„TRUSOUL"** din str. Lipscani nr. 36 B.

— Galanterie, tricotaje, confecții pentru bărbați și femei, stofe, raglane etc. la magazinele : **„FAVORIT"** din Drumul Taberei și **„VULTURUL DE MARE"** din str. Bărăției nr. 31.

RECOM
(5446 B.)

SUPE CALDE PENTRU ZILE RECI

E mai simplu să faci bucătărie așa cum ai apucat de la bun început. Nu ai probleme cu proporții și cantități, cu durata de preparare, cu modul de prezentare și nu-ți pui întrebarea dacă după toată bătaia de cap, noul fel de bucate se va bucura sau nu de succes. E adevărat. Dar asta înseamnă să te condamni la o monotonie culinară de loc recomandabilă. Sînt atîtea rețete care așteaptă să fie încercate! Nu le condamnați de la început sub pretextul că „n-ați mai auzit de așa ceva" sau că „e imposibil să fie gustoase".

Acum, cînd zilele umede de toamnă ne fac să apreciem o farfurie aburindă de supă, am ales cîteva rețete prețuite în bucătăria popoarelor și care sperăm să fie și pe gustul dv.

Supă cu gogoșele

1 dl de apă rece, 60 g unt, 1 2 linguriță de sare, un praf de piper, circa 75 g făină și 2 ouă mici.

Puneți apa la fiert împreună cu untul și lăsați să fiarbă încet, pînă ce untul s-a topit bine. Turnați înăuntru dintr-o dată făina, sarea și piperul. Amestecați viguros ca amestecul să se omogenizeze. Continuați să amestecați, pe foc mic, pînă ce aluatul se desprinde de pereți. Luați vasul de pe foc și lăsați-l să se răcească. Încorporați un ou amestecînd repede. Adăugați apoi un al doilea ou. Așezați pe o tavă presărată cu făină grămăjoare cît mai mici — cam o jumătate de linguriță. Coaceți-le în cuptor cu foc potrivit pînă ce cresc și se rumenesc (aproximativ 10 minute). Stingeți focul cuptorului ; înțepați fiecare gogoșică și puneți le în cuptorul stins, lăsînd ușa cuptorului întredeschisă. În felul acesta mîezul nu va rămîne cleios. Lăsați-le să se răcească și serviți-le separat cu o supă de carne limpede, concentrată. Nu e o rețetă pentru masa de fiecare zi, această supă franțuzească, dar într-o zi festivă ea va fi fără îndoială apreciată.

● Puteți îmbrăca în acest aluat mici cuburi de cașcaval. Gata coapte gogoșelele nu trebuie să depășească mărimea unei nuci potrivite.

Supă cu varză acră

Corespunzătoare ciorbei noastre de potroace — căci se servește mai ales în zori după o noapte de petrecere — această supă, specialitate ungurească este de fapt un fel foarte hrănitor. Completată de un desert ușor, ea poate constitui un prînz bun.

Pentru 6—8 persoane e nevoie de circa 750 g de varză acră, o lingură de făină, o lingură de untură, o lingură de ceapă roșie mărunt tocată, paprica fără economie și sare după nevoie (atenție varza e sărată), 500 g de debrețini sau alt fel de cîrnați afumați, 1 dl de smîntînă acrișoară.

Presați între mîini varza și adunați toată zeama pe care o lăsa. Diluați-o cu apă și puneți-o la fiert.

Separat din untură, ceapă și făină faceți un rîntaș nu prea rumenit. Stingeți-l cu atîta apă pînă obțineți un sos subțire. Adăugați și zeama clocotită de varză, cîrnații tăiați în rondele, varza tăiată fideluță, boiaua de ardei, sare dacă mai e nevoie și continuați fiertul circa 50 de minute. Înainte de a o servi dregeți-o cu smîntînă.

Supă cu orez

120 g de orez, 2 l de supă limpede de carne, sare, piper, 1 dl de smîntînă, 50 g unt, pătrunjel verde tocat.

Fierbeți orezul bine spălat, în apă clocotită cu sare. După cinci minute scurgeți-l și puneți-l într-un litru de supă să fiarbă pînă se înmoaie bine. Pasați subțiați pasta obișnuită cu restul de supă. Sărați, piperați. Puneți-o pe foc să se înfierbînte. Amestecînd mereu dregeți supa cu unt și smîntînă. Presărați-o cu pătrunjel verde și serviți-o fierbinte. (rețetă turcească)

Supă din mărunțaie de pasăre

Pentru patru persoane e nevoie de mărunțaiele (capul, gîtul, rinza, aripile și labele) de la 2—3 pui, de la 2 rațe sau de la o gîscă dacă pasărea e mare.

Alte ingrediente : două cepe și o ramură de țelină mărunt tăiate în pănunchi de zarzavat (e supă mor-cov, pătrunjel, păstîrnac), 10 boabe de piper, sare, 1,5 l de apă sau zeamă de oase, 60 gr. unt, o lingură plină de făină, 1 pahar de vin alb.

Puneți mărunțaiele la fiert cu apă rece. Scoateți supa și lăsați-le să fiarbă circa cinci minute. Adăugați ceapa, țelina, zarzavatul, piperul, sarea. Lăsați să fiarbă încet pe foc slab o oră bună. Strecurați. Alegeți cele mai bune bucăți de mărunțaie, tăiați-le mărunt și păstrați-le.

Separat faceți untul spumă, încorporați făina subțiați cu supă, dați în clocot apoi turnați în oală. Adăugați și vinul. Lăsați pe foc să-și reia fiertul.

Puneți și mărunțaiele. Verificați dacă nu mai are nevoie de sare. Serviți fierbinte cu crutoane din pîine albă rumenită în cuptor. Presărați-o cu pătrunjel verde tocat.

Altă supă cu orez

120 g. orez, 2 l de supă de pasă e, 2 gălbenușuri zeamă de lămîie după dorință, sare, piper.

Puneți orezul la fiert în supă, sărați, piperați și lăsați să fiarbă 15 minute. Bateți gălbenușurile, adăugați zeama de lămîie fără să încetați de a bate pînă ce amestecul devine omogen. Subțiați cu puțină supă. Dați oala deoparte de pe foc, adăugați ouăle bătute cu grijă să nu coagulați gălbenușurile. O acoperiți serviți după 5 minute (rețetă grecească).

Olimpia ȘTEFANESCU

felix

servețel dezinfectant

ANTISEPTIC, EMOLIENT !

În călătorie sau în alte ocazii, puteți avea condiții igienice de îngrijire a mîinilor chiar și în lipsa apei folosind SERVEȚELUL PARFUMAT DEZINFECTANT.

Curăță și împrospătează

Îl puteți procura la farmacii și drogherii.

(5390)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

ȘI UN STROP DE SUFLET DINCOLO DE CIFRE ȘI HÎRTII

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarășe,

V-aș ruga să vă aplecați, cu grijă, și asupra situației nedrepte în care mă găsesc. Iată despre ce este vorba :

Sînt proaspăt absolvent al Școlii profesionale din Cimpia Turzii, în meseria de oțelar. După absolvire, urma să lucrăm la uzinele Industria Sîrmei *din Cîmpia-Turzii, bineînțeles ca oțelar. Spun „să lucrăm", fiindcă sîntem 53 de elevi oțelari care am absolvit acum și avem contractul cu I.S.C.T. Dar la absolvire, pe cînd trebuia să ne angajăm, nici un loc la oțelărie. Nouă ni se spusese că fuseserăm programați pentru noua oțelărie care urma să se construiască la uzinele I.S.C.T. Dar noi am absolvit, oțelăria nu s-a construit și noi trebuie să fim încadrați în producție. Nefiind posturi de oțelari, se decide să se facă angajările în cadrul uzinei, din rîndul proaspeților absolvenți oțelari, în funcție de mediile cu care au terminat școala profesională. Astfel sînt angajați mai întîi vreo șapte dintre absolvenți, printre care eu nu mă număr, cu toate că am terminat școala profesională cu cea mai mare medie (9,72), iar examenul de absolvire sînt singurul care l-am luat cu 10 (scuzați-mi, vă rog, lipsa de modestie, dar vreau să înfățișez nedreptatea ce mi s-a făcut). Aceasta a fost la începutul lunii iulie a.c. După vreo două săptămîni, mai sînt angajați — cred — încă 4 absolvenți, dar nici printre aceștia nu mă număr.*

După primele angajări, l-am întrebat pe tov. Irimeș I., *șeful serviciului personal de la I.S.C.T., că în funcție de ce anume se fac angajările, la care dumnealui îmi răspunde cu dezinvoltură : „În ordinea mediilor". Nu pot înțelege de ce n-am fost și eu angajat atunci ? U.T.C.-ist sînt, 18 ani am împlinit, indisciplinat n-am fost... La începutul lunii august s-au început cursurile de calificare în meseria de strungar, la care au avut acces doar absolvenții oțelari. M-am înscris și eu la aceste cursuri, spunîndu-mi-se că se poate face așa și liceul seral. Dar după ce-am terminat formele de angajare, mergînd la secția unde trebuia să ne calificăm, inginerul de aici ne spune că nu se poate face*

CURIER SĂPTAMÎNAL

din nou la tov. Irimeș, spre a mă reîntoarce la cursurile de calificare. Dar surpriză ! Locurile sînt completate, sau cel puțin așa spunea dumnealui. În ziua următoare mă decid pentru TOT2, dar vizita medicală stabilește : „Inapt pentru TOT2 — muncă în locuri fără noxe profesionale". De atunci, tov. Irimeș mă tot amînă de pe o zi pe alta, negăsindu-mi un loc de muncitor calificat într-o uzină cu mii și mii de muncitori.

Acum, în ajunul examenului de admitere la liceul seral (data scrisorii : 17 august 1972 — n.n.), *dacă nu mă angajez, nu voi putea intra la examen, căci fără dovadă de angajare nu se pot urma cursurile. Cu aceasta încheiu, cerîndu-vă scuze pentru amănuntele plictisitoare.*

Cu stimă

VASILE GIURGIU — oțelar, str. Gh. Lazăr nr. 57, Cîmpia-Turzii".

Dragă Vasile Giurgiu, a trecut ceva timp de la expedierea scrisorii, nu știu cum ți-ai rezolvat situația în cele din urmă, cu problema intrării la seral (te-ai angajat la uzină ?), etc. Oricum, cele înfățișate de dumneata, indiferent de felul în care s-au soluționat pînă acum (*dacă* s-au soluționat pozitiv) ilustrează *ceva* de importanță generală. Iată motivul pentru care nu consider de loc „amănuntele plictisitoare", cum spui.

Așadar, te-ai calificat — timp de 3 ani — într-o profesiune pe care o îndrăgești, asta reiese limpede fie și numai după „detaliul" că, lîngă nume, la semnătură, ai ținut să adaugi *oțelar*, așa cum alții semnează *doctor* sau mai știu eu cum. Bravo ! Ai dreptate să te mîndrești cu această profesiune excepțională, bărbătească și plină de satisfacții, deosebit de însemnată pentru economia țării. De fapt, orice meserie ai învăța, dacă-ți place și o exerciți cu dăruire și pricepere, merită stima celorlalți, a tuturor. În al doilea rînd, țin să subliniez încă o trăsătură pozitivă, a dumitale : faptul că dorești să urmezi mai departe la seral, ceea ce, indiscutabil, îți asigură lărgirea orizontului de cultură generală, fără de care nici un oțelar, nici un strungar, nimeni, nu poate atinge culmile propriei meserii. În al treilea rînd, vreau să extrag — din rîndurile dumitale — încă un „detaliu" prețios : faptul că, la cei 18 ani împliniți, ieșit în lume cu o meserie, pare-se nu numai în buzunar (patalamaua), ci și în practică, de vreme ce ai obținut mediile citate, repet, vreau să extrag din scrisoare „detaliul" că dumneata — ce bine-i așa ! — înțelegi să te sfătuiești cu părinții în tot ceea ce întreprinzi, să le respecți sfaturile, să acționezi și conform lor. Din nou : bravo !

Reîntorcîndu-ne însă la „miezul" cazului dumitale, s-ar putea afirma că greșeala principală — nu a dumitale — este aceea a pregătirii îndelungate a unor cadre calificate, pentru ca apoi... Există prostul obicei ca unele întreprinderi să ceară suplimentări de locuri la școlile lor profesionale, să „umfle" — cu alte cuvinte — numărul strict necesar, iar apoi, la terminarea cursurilor, să pună „suplimentul" la dispoziția ministerului respectiv, pentru... redistribuire. S-ar părea că, la dumneavoastră, lucrurile s-ar fi petrecut altfel. Dar, indiferent de explicația exactă, un lucru rămîne pe prim-plan : *cum* începe tînărul viața sa de muncă, destinul său de lucrător, proiectat pentru patru decenii și mai bine într-o specialitate pentru care s-a calificat ? Începe, așadar, cu o... „neconcordanță" ; apoi trebuie să se angajeze „oricum" și constată că deși mediile sînt declarate ca factori hotărîtori ai angajării, nu se respectă adevărul (scris doar în cataloage) după care — altă soluție — trebuie să se califice într-o nouă meserie (strungar), fără să mai poată urma seralul (e drept că ezită, renunță și revine — „plicticos" poate pentru cel care privește lucrurile *dinafară*, deși se află înăuntru, și încă îndărătul biroului la care se decide soarta tînărului, măcar pe latura sa profesională). În sfîrșit, bun, el va lucra într-un loc deosebit de greu... păcat, e inapt, zic medicii, pentru acel loc de muncă, perfect, va dobîndi altul, ca să nu piardă admiterea la seral și... urmează scrisoarea la *Curier*. „Slalomul" acesta este, după opinia mea, absolut contra-indicat pentru un tînăr (pentru oricare, mai cu seamă pentru tineri). Cel puțin din scrisoare, Vasile Giurgiu reiese a fi un tînăr echilibrat, harnic, dotat. N-ar trebui să respectăm integral — lui V. G. și celorlalți tineri asemănători — aceste calități de preț ? Cum ? Prin promptitudine, prin exactitate, prin căldura cu care ne apropiem de „necazurile" lor, mai mari sau mai mici... Și, acum, să sperăm că totul va fi bine și că *nimeni* nu se va... supăra pe corespondentul meu !

Doriți să primiți la domiciliu

ALMANAHUL „MAGAZIN"

ediția 1973 ?

Trimiteți o carte poștală pe adresa : Librăria „Cartea prin poștă" — București, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12, sector 6.

Comandîndu-l din timp vă asigurați primirea almanahului imediat, la apariție.

Plata se face la primirea coletului, contra ramburs.

M. OPROIU

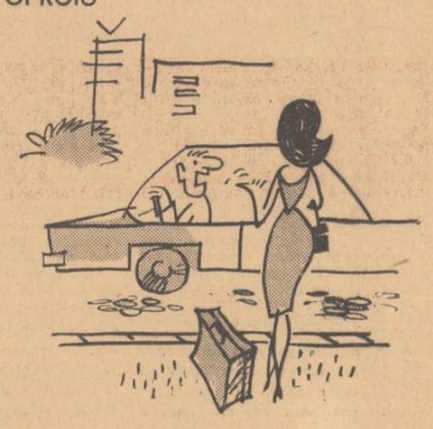

— Unde vreți să mergeți ?
— Indiferent... cu mașina să fie

Viorel SANDU

— Ai vedere slabă, zici ? Bine, treci atunci la controlul tehnic de calitate !!!

Dinu HANUȘ

— Hai acasă, că vine responsabilul să facă închiderea...
— Nu poate !
— De ce ?
— Eu sînt responsabilul !

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

CASE

ORIZONTAL : Adas — Obloane — Catargi — Geam — Aripi — Td — Rui — Ra — Untură — Tn — Esență — Aca — E — Tcm — Acoperiș — UU — Ușite — Cuc — R — Al — Mere — Ru — Ibsen — Ținut — Ciine — Iatac.

VESTIMENTARĂ

ORIZONTAL : Ținută — Stofă — Elegant — Aman — Sir — Pi — Aleși — Ac — Mineci — Om — T — Fi — Internă — Umeri — EE — E — T — Rate — CR — Ava — Ine — Magazine — T — Copil — Sus — Cap — Decoltat — Flanelă — Oale — Rețele — IC — At.

Șapte fragmente

(Soluția)
Fragmentele : 2, 3 și 5

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Chițibușuri matematice

Firește, matematica nu se ocupă de chițibușuri. Dar, unii matematicieni s-au gîndit și la aspecte de acest gen, născocind tot felul de chițibușuri din lumea cifrelor. Ce utilitate au ? Considerăm că destul de mare, întrucît îi obligă pe cei care vor să le rezolve să-și mai amintească de unele operații matematice, iar pe de altă parte, constituie o gimnastică a minții, sub o formă amuzantă.

Tînărul nostru cititor **GABRIEL BAHNAREANU**, elev la Liceul nr. 36, din București, fără a avea pretenția paternității asupra celor ce ne trimite, propune următoarele chițibușuri matematice, spre rezolvare de către cei interesați :

1. Să se obțină numărul 20, folosind numai cifrele 1, 3, 5 și 7, fiecare dintre ele însă, de cîte trei ori.
2. Să se obțină numărul 20, cu ajutorul a patru cifre de 9.
3. Să se obțină numărul 55, utilizînd cinci cifre de 4.
4. Să se obțină numărul 100 întrebuințînd șase cifre identice.

Noi cunoaștem rezolvările. Dar dv ?

Întrebări cu substrat

Cititorul nostru, **ACHIM ILIE**, din Mangalia-Sud, jud. Constanța, propune cîteva întrebări. Iată-le :

1. Se poate scade numărul 88 din numărul 20, rezultînd rest 22 ?
2. Se pot scrie cuvintele „iarbă uscată" și „acoperămînt pentru cap", cu cîte trei litere ?
3. Se pot introduce cinci cai în opt grajduri, în același timp ? De exemplu, în grajdurile schițate mai jos.

Ce știți despre insecte și animale ?

Fiecare dintre noi avem o serie de cunoștințe referitoare la insecte și animale, unele acumulate la școală, altele din viața de toate zilele, din lecturi, filme etc. Dar oare, știm chiar atît de multe despre aceste viețuitoare ?

Încercînd să răspundeți la întrebările expuse în continuare, vă veți da seama în ce măsură cunoașteți detalii cu privire la lumea necuvîntătoarelor.

1. Cine „cîntă" mai frumos : greierele sau greierița ?
2. Pînza păianjenilor are defecte de țesere ?
3. De ce dorm șerpii și peștii cu ochii deschiși ?
4. Ce distanță poate parcurge struțul în zbor ?
5. Ce număr de tigri ar putea exista în Africa ?
6. La care animale din familia cerbilor există coarne, atît la masculi cît și la femele ?
7. De cîte ori naște o iepuroaică într-un an ?
8. Care este animalul ce aleargă cu viteza cea mai mare ?
9. Există animale care urlă mai tare decît leii ?
10. Ce animale se pot adăpa cu apă sărată sau amară ?

Ei bine, cum a mers ? Sau... n-a prea mers ?

Gîndiți, vă rog...

Este ceea ce ne propune cititorul nostru, **GRIGORE SUCIU**, lăcătuș montator la U.U.M.R. din Baia Mare, sub forma următoarei probleme de perspicacitate :

Într-un coș se află cinci mere. Ele urmează să se împartă la cinci copii, astfel încît fiecare dintre aceștia să primească cîte un măr întreg, dar să rămînă și în coș un măr. Este cu putință ?

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Întrebări și răspunsuri celebre

1. A se cunoaște pe sine. 2. A da sfaturi altora. 3. Ferindu-ne să facem singuri ceea ce criticăm pe alții. 4. Faptul că, spunînd adevărul nu mai sînt crezuți. 5. Recunoștința. 6. Tot atît ca vii de morți. 7. Un suflet care locuiește în două corpuri. 8. Așa cum am dori să se poarte ei cu noi.

Primele trei răspunsuri au fost date de Thales din Milet, renumit filozof și matematician grec, ce a trăit aproximativ între anii 640 și 546 î.e.n. (datele exacte nu sînt cunoscute).

Celelalte răspunsuri sînt atribuite lui Aristotel, cel mai important reprezentant al filozofiei clasice grecești, care a trăit între anii 384 și 322 î.e.n.

O problemă cu un înotător

Dacă tînărul locuia într-o casă de pe malul unui rîu, iar el, înainte de a-și lua masa de prînz traversase rîul înot, de trei ori, rezultă o inadvertență, întrucît, după cea de a treia traversare, urma să se găsească pe malul opus, și nicidecum pe țărmul unde se afla casa lui. Prin urmare, nu mai putea să ia prînzul acasă.

Elevul, dotat cu suficient spirit de observație, sesizase inadvertența din explicația profesorului și deci, nu-i de mirare de ce a rîs. Rămîne de văzut ce atitudine a luat profesorul.

În atenția cititorilor rubricii

Anunțăm cititorilor noștri o noutate : în curînd vom organiza în cadrul rubricii un concurs, cu premii sub forma de diverse obiecte și abonamente la revistă.

Cînd va începe concursul ? Urmăriți cu regularitate rubrica noastră și veți afla !

Ing. Liviu MACOVEANU

VALORI...

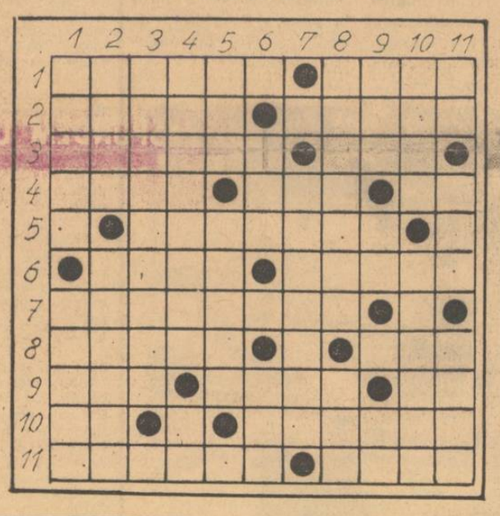

REBUS • REBUS

ORIZONTAL : **1. Ban de metal — Monede 2. Metal utilizat încă din timpuri vechi, la baterea unor monede — Monedă veche de argint în valoare de 30 parale (sec. al XVIII-lea, pl.) 3. Unitate monetară în Indonezia — Unitate veche de capacitate ; 4. Publicist rus (1843—1912) — Întreprinderea de construcții și reparații (abr) — Teme ! 5. Ban în valoare de o jumătate de para (inv.) 6. Monedă egală cu 100 centavos (Bolivia) — Aurul galben al boldelor (pl.) 7. Sume de bani acordate pentru diferite scopuri ; 8. Monedă... mică... — Asociația Studenților din România (abr) ; 9. Prefix pentru ureche — O fată... scumpă — Vocale ; 10. Bani la urmă ! — Dobîndă (od.) 11. Dă restul bine (fig.) — Unitate monetară egală cu 100 dinari (Iran).**

VERTICAL : **1. Monedă veche în valoare de 1 franc și 25 centime — A plăti anticipat. 2 Comună în Japonia — Achitat 3. Monedă franceză de aur în valoare de 20 franci (od. pl.) ; 4. Bani n-am mai văzut de-un secol ! Vin n-am mai băut de-o lună", sînt versurile acestui eminent poet român — În bancă ! 5. Publicist norvegian (sec. XIX, — Întreagă ; 6. Interjecție, exprimînd sughițul — Dintr-o bucată ! 7. Primește și scoate bani din casă (fem.) ; 8. Monedă de aur (od. pl.) — Poet arab ; 9. Nici un șfanț ! — Din neon ! — Posezi 10. Lista de salarii — Unitate monetară în Spania, egală cu 100 centimos ; 11. Lei, mai puțin ! — Zeci de sute... — Ban... adevărat !**

Silvia DUMITRESCU

Cuvinte rare : CION, ORUI, OTI, DAA, AMR.

FRUCTE

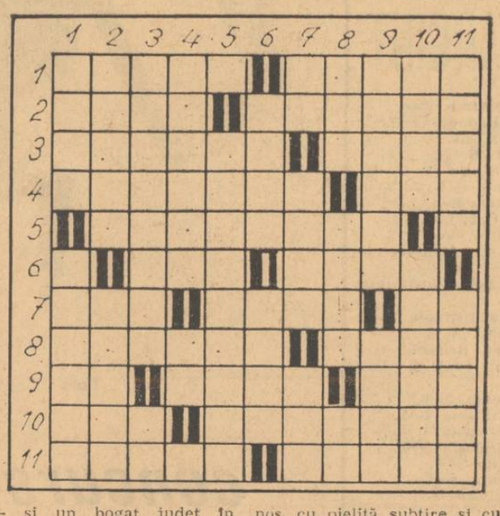

ORIZONTAL : 1. Plantă tropicală cu delicioase fructe comestibile — Scriitor rus, autorul piesei „Livada cu vișini" ; 2. Personalitate de seamă a picturii clasice române... — „...verde", unul din tablourile sale (pl) ; 3. Mîncare orientală cu carne și stafide — Floarea ochilor noștri. 4. „Fructe" din versificația greacă și latină — Fluier altoit... ; 5. Stațiune balneoclimatericâ în județul Vîlcea 6. În resursе ! ; — Și la Nicorești ! ; 7. La breloc ! — Animale sălbatice — Olimpia Cîrnaru ; 8. Oraș în vestul Franței situat pe malurile estuarului Loarei — Mulțime ; 9. Ion Marinescu — Cetate legendară în Orientul Mijlociu — Întreprinderea de construcții și reparații (abr.) ; 10. Uniunea Internațională a Studenților (abr.). — Procesul de maturizare a fructelor ; 11. Comună în județul Bistrița-Năsăud... — și un bogat județ în fructe din țara noastră.

VERTICAL : 1. Fruct cărnos, cu pieliță subțire și cu miezul zemos — Poet român contemporan, autorul volumului de versuri „Mărul de lîngă drum" ; 2. Scriitor revoluționar brazilian, autorul romanului „Pămîntul fructelor de aur" — Citric din țările calde cu fructe comestibile ; 3. Monedă de aur franceză — Sec ! 4. Plantă erbacee cu fructe comestibile, dulci-acrișoare și foarte aromate — La codiță ! 5. Scriitor clasic român, din a cărui operă amintim nuvela „Casa cu geamuri portocalii" ; 6. Prețios fruct al rațiunii umane — Riu în Abisinia ; 7. Costescu Elena — Fabulist al Greciei antice — Tria !!! ; 8. Încep epigramele ! — A sorta — Călinescu Rodica ; 9. Ruptură a peritoneului (med.) — Localitate în Germania ; 10. Orășel în S.U.A. — Mame, fie a soțului fie a soției ; 11. Pom fructifer din familia rozaceelor... — și fratele său bun cu fructe primăvăratice.

Gh. TULEA

Cuvinte rare : ASNA, USNO, LIEG, ONIA.

Indiferent dacă plouă sau strălucește soarele filmul „ALLWETTERFILM ORWOCHROM UT 18" își dovedește calitatea, redînd imaginea fidelă a coloritului 18 DIN. 50 ASA. 45 60ST

FREUDE AM BILD ORWO

Vă rugăm să vizitați standul nostru în cadrul Expoziției R.D.G. în perioada 15—24 octombrie 1972 la Tîrgul Internațional București.

VEB FILMFABRIK WOLFEN
Fotochemisches Kombinat
Deutsche Demokratische Republik

PUBLICOM

• Neliniști la miliția județului Satu-Mare • Cînd abilitatea infractorilor se bazează pe... naivitatea păgubașilor • Cu ce s-a soldat vizita celor doi „inspectori "

Alo, miliția ?...

CERCEII AU GRAI ? CÎTEODATĂ DA !...

Într-una din zilele lunii martie a anului trecut, la miliția județului Satu-Mare s-a prezentat cetățeanul N. V. reclamînd că i-a fost spartă locuința, furîndu-i-se suma de 15.000 de lei în obligațiuni C.E.C. și alte obiecte de valoare. Echipa de milițieni deplasată la fața locului a constatat că infractorii pătrunseseră în imobil prin forțarea încuietorilor. Deși nu ieșea din comun, spargerea aceasta a provocat la sediul miliției județene oarecare agitație, întrucît se adăuga unui șir destul de lung de infracțiuni similare, care indicau aceeași „mînă". Pînă la acea dată numărul spargerilor semnalate nu numai pe raza orașului Satu-Mare, dar și în localitățile Carei, Ardud, Seini, Viile etc. era destul de mare.

Cine erau autorii ? Cum reușeau ei să pătrundă în locuințe în plină zi (toate spargerile se produseseră ziua, cînd de regulă locatarii se găseau la serviciu) fără să fie observați ? Rezultatele cercetărilor întreprinse de organele miliției erau departe de a fi mulțumitoare. Toate investigațiile făcute la locul infracțiunilor se loviseră de același „nu știu, n-am văzut" al celor cărora li se cerea relații, de parcă infractorii se volatilizau pur și simplu la apariția vreuneia dintre persoanele care locuiau prin preajmă. Dar adevărul, cum se va vedea mai departe, era cu totul altul.

Deocamdată însă căpitanul Emil Sălăjan din miliția județeană, care conducea cercetările în acest caz avea toate motivele să fie îngrijorat.

Atenția milițienilor s-a concentrat către locurile infracțiunilor cu scopul de a-i determina pe păgubași și pe vecinii acestora să facă un efort de memorie și să-și reamintească ce persoane străine au văzut prin apropiere în ziua producerii respectivelor furturi. Au fost adunate astfel în final o mulțime de informații mai mult sau mai puțin exacte (unele cum se va constata mai tîrziu, de-a dreptul fanteziste) — pentru că pînă la urmă fiecare dintre cei solicitați cu insistență de milițieni și-a amintit cîte ceva. Era greu de precizat imediat, din relatările fiecăruia, ce este real și ce nu (se știa din experiența anterioară că în astfel de cazuri sînt destul de frecvente confuziile de timp, loc și persoane). Totuși, analiza acestor informații în bloc a oferit echipei lui Sălăjan un element deosebit de prețios : frecventa apariție semnalată în mai multe locuri a unei femei necunoscute, tînără și foarte elegantă (după toate probabilitățile una și aceeași persoană) care își justificase în diferite feluri prezența în locurile respective. Astfel, reclamata G. F. din strada Prunilor căreia i se furase din locuință haine și 6 000 lei numerar și-a amintit subit că în ziua furtului venind acasă s-a întîlnit în poartă cu o „doamnă elegantă care căuta o anume croitoreasă" ; o săteancă, L. M., din comuna Ardud ținea minte că în ziua cînd la vecina ei se furase din casă suma de 7 400 lei, a găsit în curtea proprie „o doamnă distinsă" care a rugat-o s-o conducă la o toaletă. Mai mult, în aceeași localitate și la aceeași dată, locuitoarea S.C. și-a reamintit că a surprins, venind acasă, în propriul dormitor o „cuconiță bine îmbrăcată" care a motivat că „a venit să se intereseze de ceva material de construcție" etc.

Comparînd portretul schițat pe baza descrierii cetățenilor, cu persoanele feminine aflate în evidențele miliției, echipa lui Sălăjan a ajuns curînd, prin eliminare, la un grup de indivizi fără ocupație, alcătuit din soții Alexandru și Maria Gherasim și Ianoș Zahari, fratele Mariei. Înfățișarea femeii, care se îmbrăca foarte elegant (cu toate că toți din grup erau fără ocupație) corespundea acestor descrieri. În aceste condiții se impuneau de urgență două măsuri : mai întîi recunoașterea (de la distanță, se înțelege) de către cei care îi semnalaseră prezența la diferite adrese și mai apoi punerea sub supraveghere spre a se stabili modul de viață și eventual sursa de venituri.

Prima dintre măsuri a fost depășită cu succes — femeia fiind recunoscută de cei care o întîlniseră. S-a trecut apoi la cea de a doua etapă, mai dificilă : urmărirea activității grupului. Dar indivizii puși sub supraveghere se comportau absolut normal, adică fără să ofere milițienilor vreun motiv de acuzare. În acest stadiu reținerea respectivilor era inoportună din două motive la fel de importante : 1) era posibil ca grupul să nu aibă nici o legătură cu spargerile și în acest caz există riscul comiterii unei ilegalități prin arestarea unor persoane nevinovate, cu toate consecințele ce ar fi decurs de aici ; 2) era posibil ca grupul să fie chiar cel căutat adică respectivii să fie autorii furturilor, dar să-și fi mascat cu atîta abilitate activitatea încît milițienii să nu poată obține imediat o probă împotriva lor.

În asemenea situație s-a ordonat continuarea supravegherii indivizilor, dar nu s-a renunțat la căutarea și a altor posibilități. Într-o ședință de discuție cineva a venit cu propunerea de a se efectua investigații discrete la rudele respectivilor. Pretextul pentru vizite nu era greu de găsit. Și astfel într-una din zile doi „inspectori" s-au oprit la locuința mamei Mariei Gherasim. La sfîrșit, unul dintre „inspectori" a întrebat-o pe femeie de unde și-a procurat cerceii de aur pe care îi purta, la care i s-a răspuns că i-a primit de la fiica ei, care la rîndul său i-a primit cadou. Cu această discuția a luat sfîrșit și „inspectorii" au plecat.

La numai o oră de la această vizită soții Gherasim și cumnatul lor Zahari erau arestați și intrau în anchetă, iar pînă seara recunoșteau că sînt autorii a 35 de spargeri din localități particulare, cu care ocazie au furat bani și obiecte de valoare în sumă de peste 200 de mii de lei ! Cum se poate lesne bănui ceea ce a precipitat soluționarea cauzei au fost cerceii de aur aflați la mama infractoarei și care figurau în listele cu obiecte furate depuse de reclamanți la miliție. În fața acestei probe sigure sarcina anchetei a fost mult ușurată.

Astfel a fost lichidată o bandă a cărei activitate infracțională a fost favorizată neîndoielnic și de naivitatea unor oameni obișnuiți să acorde credit unor necunoscuți, chiar și în împrejurări nefirești.

Ion VLAICU

În aceste zile

FINALA „CUPEI DAVIS"

Care dublu va ieși învingător : Năstase — Țiriac...

Predăm aceste rînduri tiparului joi după amiază, la cîteva ore după ce am asistat la tragerea la sorți a meciurilor de simplu. Cu o zi înainte asistasem pe arena Progresul, la unul dintre numeroasele antrenamente făcute de protagoniștii finalei „Cupei Davis", tenismenii români și americani. Era primul antrenament pe soare, după atîtea zile mohorîte și ploioase. Jucătorii erau bucuroși și ne mărturiseau că ar fi și mai bucuroși dacă și în zilele finalei mondiale a tenisului pe echipe soarele va continua să scalde cu razele sale terenul pe care reprezentativele României și S.U.A. își vor disputa faimoasa „Salatieră de argint". În drum spre redacție am trecut pentru cîteva momente pe la sala Dalles, acolo unde s-a aflat la dispoziția publicului trofeul venit de peste Oceanul Atlantic. Sute și sute de vizitatori așteptau să le vină rîndul pentru a trece prin fața salatierei, pentru a vedea această operă de artă devenită atît de celebră în lumea sportului. De vineri, salatiera și cele două postamente din lemn de nuc aveau să fie reambalate în cele trei cutii de aluminiu în care au făcut călătoria transoceanică, pentru a fi transportate la arena Progresul. De ieri, repetăm, dacă vremea este frumoasă, salatiera se află în incinta arenei, spectatoare împărțială la finală, așteptînd liniștită să i se desemneze noul „stăpîn". Este inutil să mai spunem cît de mult am dori ca Ilie Năstase și Ion Țiriac să ne ofere tuturor marea bucurie de a fi ei noii „stăpîni" ai salatierei. Ar fi un triumf al tenisului nostru, al sportului românesc, ar fi o răsplată binemeritată pentru acești doi bravi tenismeni români, ar fi, pentru Ion Țiriac o încununare strălucită a unei bogate și furtunoase cariere sportive, ar fi, pentru Ilie Năstase o nouă confirmare a talentului ce și l-a făcut cunoscut în lumea întreagă. Orele de antrenament, uneori pe ploaie și vînt, decizia ce le-am citit-o pe chipurile lor după fiecare antrenament, afirmațiile lor că vor face totul pentru ca salatiera să rămînă la București, toate acestea ne îndreptățesc să privim cu încredere confruntarea finală a „Cupei Davis". Cînd citiți aceste rînduri probabil că două dintre partidele de simplu s-au și disputat. Azi însă se joacă, credem noi, soarta salatierei, azi în proba de dublu, decisivă de atîtea ori în întîlnirile pentru „Cupa Davis" mai ales atunci cînd față în față se găsesc două echipe de valori sensibil egale, cum, pe bună dreptate se afirmă că sînt echipele României și S.U.A.

Jucătorilor noștri, Ilie Năstase și Ion Țiriac, le dorim din toată inima ca tentativa lor de a intra în posesia Salatierei de argint să fie încununată de succes !

...sau Smith — van Dillen ?
Foto : Cornel MOCANU

„DRUMURILE" SALATIEREI DE ARGINT

1900 — Boston : **S.U.A.—Marea Britanie 3—0.**
1902 — Brooklyn : **S.U.A.—Marea Britanie 3—2.**
1903 — Boston : **Marea Britanie—S.U.A. 4—1.**
1904 — Wimbledon **Marea Britanie—Belgia 5—0.**
1905 — Wimbledon : **Marea Britanie-S.U.A. 5—0.**
1906 — Wimbledon : **Marea Britanie—S.U.A. 5—0**
1907 — Melbourne: **Australasia—Marea Britanie 3—2.**
1908 — Melbourne : **Australasia—S.U.A. 3—2.**
1909 — Sydney : **Australasia — S.U.A. 5—0.**
1911 — Christchurch (Noua Zeelandă): **Australasia—S.U.A. 5—0.**
1912 — Melbourne : **Marea Britanie—Australasia 3—2.**
1913 — Wimbledon : **S.U.A.—Marea Britanie 3—2.**
1914 — Forest Hills : **Australasia—S.U.A. 3—2.**
1919 — Sydney : **Australasia—Marea Britanie 4—1.**
1920 — Auckland (Noua Zeelandă) : **S.U.A.—Australasia 5—0.**
1921 — Forest Hills : **S.U.A.—Japonia 5—0.**
1922 — Forest Hills : **S.U.A.—Australasia 4—1.**
1923 — Forest Hills : **S.U.A.—Australasia 4—1.**
1924 — Philadelphia : **S.U.A.—Australasia 5—0.**
1925 — Philadelphia : **S.U.A.—Franța 5—0.**
1926 — Philadelphia : **S.U.A.—Franța 4—1.**
1927 — Philadelphia : **Franța—S.U.A. 3—2.**
1928 — Paris : **Franța—S.U.A. 4—1.**
1929 — Paris : **Franța—S.U.A. 4—1.**
1930 — Paris : **Franța—S.U.A. 4—1.**
1931 — Paris : **Franța—Marea Britanie 3—2.**
1932 — Paris : **Franța—S.U.A. 3—2.**
1933 — Paris : **Marea Britanie—Franța 3—2.**
1934 — Wimbledon : **Marea Britanie—S.U.A. 4—1.**
1935 — Wimbledon : **Marea Britanie—S.U.A. 5—0.**
1936 — Wimbledon : **Marea Britanie—Australia 3—2.**
1937 — Wimbledon : **S.U.A.—Marea Britanie 4—1.**
1938 — Philadelphia : **S.U.A.—Australia 3—2.**
1939 — Philadelphia : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1946 — Melbourne : **S.U.A.—Australia 5—0.**
1947 — Forest Hills : **S.U.A.—Australia 4—1.**
1948 — Forest Hills : **S.U.A.—Australia 5—0.**
1949 — Forest Hills : **S.U.A.—Australia 5—0.**
1950 — Forest Hills : **Australia—S.U.A. 4—1.**
1951 — Sydney : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1952 — Adelaida : **Australia—S.U.A. 4—1.**
1953 — Melbourne : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1954 — Sydney : **S.U.A.—Australia 3—2.**
1955 — Forest Hills : **Australia—S.U.A. 5—0.**
1956 — Adelaida : **Australia—S.U.A. 5—0.**
1957 — Melbourne : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1958 — Brisbane : **S.U.A.—Australia 3—2.**
1959 — Forest Hills : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1960 — Sydney : **Australia—Italia 4—1.**
1961 — Melbourne : **Australia—Italia 5—0.**
1962 — Brisbane : **Australia—Mexic 5—0.**
1963 — Adelaida : **S.U.A.—Australia 3—2.**
1964 — Cleveland : **Australia—S.U.A. 3—2.**
1965 — Sydney : **Australia—Spania 4—1.**
1966 — Melbourne : **Australia—India 4—1.**
1967 — Brisbane : **Australia—Spania 4—1.**
1968 — Adelaida : **S.U.A.—Australia 4—1.**
1969 — Cleveland : **S.U.A.—România 5—0.**
1970 — Cleveland : **S.U.A.—R. F. a Germaniei 5—0**
1971 — Charlotte : **S.U.A.—România 3—2.**
1972 — București : **România—S.U.A. . . .**

În anii 1901, 1910, 1915—1918, 1940—1945 competiția nu s-a desfășurat.

concurs special PRONOSPORT

15 OCTOMBRIE '72

Se acordă cîștiguri suplimentare în valoare de 250.000 lei din fondul special.

SE ATRIBUIE :

- **Bani ; cîștiguri obișnuite**
- **Bani ; cîștiguri suplimentare de valoare variabilă.**
- **2 autoturisme : 1 Dacia 1300 și 1 Trabant 601 prin tragere la sorți.**

Fiecare variantă are trei șanse de cîștig.

Participarea se face pe buletine (bilete) cu care se participă la concursurile obișnuite.

Azi 14 octombrie, ULTIMA zi pentru depunerea buletinelor.

Cu și fără... crampoane

NUMAI DESPRE GRUPA Nr. 4 A PRELIMINARIILOR

de Eftimie IONESCU

Fiindcă am impresia că sîntem mai calmi și mai dispuși să cercetăm faptele, decît eram în zilele de după meciul de la Helsinki ; fiindcă, între timp, acest intermediar care nu știe ce-i distanța, televizorul, ne-a ținut în mijlocul luptei din grupa echipei noastre oferindu-ne jocul R.D. Germană—Finlanda ; fiindcă, tot între timp, s-au mai înregistrat cîteva fapte, din intimitatea acestei grupe am crezut că e bine să dedicăm rubrica de astăzi subiectului „preliminarii".

Dacă mai aveam vreun dubiu asupra neregularității golului marcat de finlandezi (deși prezentarea, în seara meciului, de către televiziunea din Helsinki a fazei cu pricina, dintr-un alt unghi decît acela din transmisiunea directă, confirmase presupunerile mele născute din simpla urmărire a traiectoriei mingii, raportată la poziția autorului egalării), dacă mai păstram deci și cele mai mici îndoieli asupra mărturiilor tuturor jucătorilor noștri, și a colegilor care au fost pe stadionul olimpic din Helsinki, ele mi-au fost spulberate de fostul internațional suedez Gren pe care întîmplarea mi l-a scos în cale, la Amsterdam, a doua zi după finala „Cupei intercontinentale". Era cu Gustavsson, fostul selecționer al Suediei, și urmăriseră întîlnirea ca trimiși ai federației din Stockholm. Gren a fost la Helsinki, la meci, el face acest oficiu permanent pentru federație, e un fel de observator al ei. Așa se explică de ce a urmărit un meci al României, dar interesul său era pentru formația finlandeză, tradițională adversară a suedezilor în turneul scandinav. „Gol marcat cu mîna, îmi declară Gren. De altfel, chiar și fără să fi văzut, arbitrul de centru putea să-și dea seama că mingea nu mai putea fi reluată cu capul. Inadmisibilă însă scăparea din vedere a arbitrului de tușe care s-a aflat, bine plasat, la 5—6 metri de fază. Ce să-i faci, aceștia sînt arbitrii !" *a încheiat Gren cu o clătinare din cap, care evoca probabil zeci de întîmplări triste cu „cavalerii în negru".*

Fiindcă sîntem la capitolul Ekstejn, arbitrul polonez care s-a dovedit așa de generos cu gazdele, să analizăm puțin și cazul Dinu. E nevoie să precizăm că, așa cum a menționat și pe raportul său, arbitrul i-a arătat jucătorului român cartonașul roșu după terminarea întîlnirii, nefiind vorba deci de o eliminare ci de replica, la cel mai înalt grad de severitate, a conducătorului jocului față de protestele repetate ale jucătorului nostru. Care trebuie să învețe două lucruri din pățania de la Helsinki : întîi că trebuie să păstrezi o atitudine cît mai reverențioasă față de arbitri, mai cu seamă cînd constați că ai de-a face cu unul care e gata să vadă și cele mai mici greșeli ale echipei tale ; al doilea, că o decizie dată nu se mai anulează, și, deci, și protestele devin inutile. Care e situația lui Dinu ? Federația noastră a solicitat, pe de o parte, un raport suplimentar al delegatului F.I.F.A. la joc, Valentin Granatkin (U.R.S.S.) și totodată a cerut comisiei de disciplină să vizioneze filmul partidei sau, în orice caz, măcar finalul său și faza cu golul finlandezilor. Ceea ce F.I.F.A. a anunțat că va face. Date fiind precedentele situații, e de așteptat ca Dinu să primească o etapă suspendare. E foarte probabil ca el să nu poată juca deci într-un meci important, cel cu Albania, prima întîlnire care apare în programul reprezentativei noastre după așteptata decizie a forului internațional.

Mai departe, despre meciul de start al celei mai puternice adversare din grupă a tricolorilor, selecționata R.D. Germane. Un fapt destul de rar, pe care ne grăbim să-l înfățișăm s-a înregistrat după victoria la scor în fața Finlandei. Selecționerul Georg Buschner, de obicei foarte zgîrcit în elogii, s-a declarat foarte mulțumit de întreaga comportare a jucătorilor lui. „Cred că pornirea așa de favorabilă a echipei noastre, a declarat Buschner, ne deschide mult mai largi posibilități de calificare decît aveam înainte de acest 5—0. Socotesc că am devenit principalii favoriți ai grupei și că potențialul fizic actual ne va permite să realizăm egalurile propuse pentru jocurile de la București și Tirana".

Consemnăm optimismul selecționerului echipei R.D. Germane, ca pe un element foarte important în evaluarea luptei din grupa nr. 4 a preliminariilor campionatului lumii.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **ANTRENORII NOȘTRI** promovează cu multă ușurință tinerii boxeri, în dorința de a obține rezultate imediate. Goana după victorii cu orice preț este dăunătoare. La ora aceasta, dispunem de multe elemente tinere care nu cunosc „a.b.c."-ul boxului și deci nu le putem clasifica ca elemente de valoare. Desigur că necunoscînd metodele de apărare, tinerii pugiliști primesc mult prea multe lovituri care le scad prematur potențialul de rezistență și de luptă. În prezent, există foarte multe asemenea elemente care nu corespund întîlnirilor internaționale și „ciocnirilor" cu boxeri mai rutinați, chiar din țară, riscînd foarte mult. Considerăm că federația are datoria de a suspenda licențele pe o perioadă între 3 și 6 luni, unor tineri boxeri, care urmează ca în acest timp să se odihnească sau să-și completeze cunoștințele tehnice. Măsura ar fi bine venită și boxul s-ar pune la adăpost de unele surprize neplăcute.

● **DE CE BOXERII NOȘTRI** fruntași și în special Cuțov, Antoniu, Zilberman și Năstac n-au obținut performanțe remarcabile la Jocurile Olimpice ? Iată întrebarea care ni se pune mereu cînd ne întîlnim cu amatorii de box. De doi ani, Zilberman este în serios regres. De asemenea, de la campionatele europene disputate la București, C. Cuțov n-a făcut nici-un progres la capitolul tehnică. Categoric, Năstac a suferit o înfrîngere... accidentală pierzînd prin KO (prima repriză), în fața cubanezului Montoya, învinsul lui Gyorfi la București. Antoniu, la 30 de ani, rămîne un boxer cu o mare ambiție și forță, însă și el, ca și toți componenții lotului nostru, suferă de aceeași lacună : nu știe să se apere. Plusul de tehnicitate al unor boxeri cu care reprezentanții noștri s-au mai întîlnit pe parcursul altor competiții s-a făcut imediat simțit la J.O. Polonezul Szczepanski, dublu învingător a lui Antoniu (vezi decizia de 4—1 la Madrid și victoria obținută în meciul cu Polonia) a intrat în posesia titlului olimpic, maghiarul Kajdi, a fost finalist la J.O., iar Gedo (Ungaria) a cucerit și el medalia de aur. Deci tehnica primează. Iată de ce antrenorii noștri trebuie să acorde importanța cuvenită procedeelor tehnice.

● **CUNOSCUTUL** manager italian R. Sabbatini, intenționează să organizeze la San Remo o săptămînă denumită „Festivalul boxului". Galele acestui mare eveniment urmează să aibă loc în primăvara anului 1973. În program ar figura printre alte meciuri, o întîlnire dintre selecționatele de amatori ale Cubei și Europei și două meciuri pentru titlul mondial la „pro" : Monzon (Argentina)—Griffith (S.U.A.), Arcari (Italia)—Frazer (Panama) sau Arcari (Italia) — Jose Napoles (Mexic).

● **DAN FRASER,** un promotor al boxului din Los Angeles, a declarat ziariștilor că intenționează să organizeze revanșa Clay—Frazier pentru titlul mondial la mijlocul lunii noiembrie pe ringul arenei „Forum" din Los Angeles, în principiu, Yancy Durham managerul lui Frazier a acceptat locul disputei acum urmînd să fie pusă la punct problema bursei.

● **COLOSUL SPANIOL,** Jose Urtain, fost campion european la categoria grea, se află la Berriz în apropiere de Bilbao. El participă la campionatul basc de... împingere a bolovanilor (sport național basc). Fiecare echipă este alcătuită din mai mulți coloși, care trebuie să împingă un bolovan în greutate de 2 000 kg pe un traseu de 40 m lungime, într-un timp limitat. La competiție participă 20 de echipe.

CULISELE HIPODROMULUI

● *„CONTRAZICERE"* — cum altfel poate fi numită atitudinea oficialilor hipodromului, care au sancționat un driver cu suspendare pe două reuniuni, pentru că a „reținut" un cal din acțiune (Palmier) deși driverul respectiv (I. Crăciun) a cîștigat cu acesta alergarea. Cît de „dezacordată" este sancțiunea rezultă chiar din publicația „Programul alergărilor". Citîm : „pe linia dreaptă Palmier și-a păstrat avantajul față de Tufănița" ; în plus și-a ameliorat recordul cu 2.5 secunde. Dacă adaugăm la aceasta faptul că pînă acum zeci de cai au cîștigat alergările „opriți" (rezultă tot din „Programul alergărilor") ne dăm ușor seama cît de puțin educativă și stimulatorie a fost sancțiunea aplicată driverului menționat și cîtă confuzie a produs în rîndul publicului, care, documentat sau nedocumentat în privința alergărilor, nu-și poate închipui în nici un caz că un driver care cîștigă o alergare poate fi acuzat că reține un cal din acțiune... Dar cum gusturile diferă nu ne rămîne decît să ne bucurăm că sancțiunea driverului Crăciun a coincis cu intrarea lui în concediu...

● *SE FACE SIMȚITĂ* din ce în ce mai mult necesitatea organizării unei conferințe de presă de către Centrul de calificare a calului. Probleme de discutat ? Cu duiumul... printre care, modificarea actualului regulament al alergărilor, probleme de etică profesională etc. Bineînțeles că ne gîndim să nu lipsească de la conferință reprezentanții ministerului tutelar, vechi antrenori de trap și galop, reprezentanții Consiliului popular de sector, A.S. Loto-Pronosport etc.

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" din 15 oct. 1972

1. DINAMO — STEAGUL ROȘU. Jucînd acasă dinamoviștii sînt favorizați, dar să nu uităm că Adamache nu a primit, în șase etape decît un singur gol. Oaspeții au deci, posibilitatea de a realiza un rezultat de egalitate.

2. A.S.A. TG. MUREȘ — F.C. ARGEȘ. Nici una nici alta dintre aceste două formații nu au strălucit în etapele de pînă acum. Credem că echipa locală, avantajată de teren, poate cîștiga.

3. S.C. BACĂU — STEAUA. Un rezultat de egalitate ni se pare a fi cel mai indicat pronostic pentru această confruntare.

4. RAPID — PETROLUL. Echipa bucureșteană este singura, după șase etape, care nu a gustat încă din cupa victoriei. O va face oare în această etapă ? Credem că da.

5. JIUL — C.F.R. CLUJ. Excelentă evoluția de pînă acum a echipei din Valea Jiului. Dacă a reușit ea să învingă pe Dinamo, nu vedem cum nu ar reuși o performanță asemănătoare și în fața clujenilor.

6. FARUL — UNIVERSITATEA CRAIOVA. Niciodată, din anul 1969, craiovenii nu au reușit să cîștige sau să obțină un rezultat de egalitate la Constanța. Nu credem că vor sparge gheața de astă dată.

7. UNIVERSITATEA CLUJ — SPORTUL STUDENȚESC. Chiar dacă clujenii nu au strălucit în ultimele partide nu vedem cum ar putea să rateze victoria în fața unui adversar care ne-a arătat că succesul împotriva dinamoviștilor a fost un simplu accident.

8. U.T.A. — C.S.M. REȘIȚA. „Reîntinerită" după victoria de duminica trecută, de la București, „bătrîna doamnă" este din nou decisă să arate că mai are încă multe zile de supraviețuit. Pornește mare favorită.

9. BOLOGNA — ROMA. Patru din ultimele șase partide susținute între ele în campionat s-au terminat la egalitate. Roma are șanse mari de a scoate și de astă dată un punct, chiar dacă joacă în deplasare.

10. LAZIO — JUVENTUS. Echipa locală are la activul său o nesperată victorie obținută la Florența. S-ar părea, judecînd prin prisma acestui succes, că poate cîștiga și în fața campionilor. Noi socotim însă că Juventus este o echipă suficient de experimentată pentru a realiza cel puțin un rezultat de egalitate.

11. SAMPDORIA — INTERNAZIONALE. Localnicii vor lupta pentru a realiza prima lor victorie în campionat dar le va fi destul de greu să treacă peste o echipă de talia lui Inter. Un rezultat de egalitate pare cel mai posibil.

12. VERONA — FIORENTINA. În primele două etape ambele echipe au realizat cîte două puncte. Mîine Verona deține un oarecare avantaj, dat de propriul teren.

13. CAGLIARI — PALERMO. Localnicii nu au marcat nici un gol în două etape de campionat, manifestînd o cădere de formă față de sezonul trecut. Credem, totuși că în meciul de mîine vor marca și goluri și vor obține și prima lor victorie.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

WIENER ADRIAN, student, str. Baba Novac 1, ap. 57, București 1 „Vă scriu fiind, încă, sub impresia rezultatului „reușit" de echipa noastră națională în meciul cu Finlanda. Nu am intenția să mă opresc asupra comportării de ansamblu a echipei dirijate de prof. Angelo Niculescu (de fapt, este exagerat, cred, să afirm că a fost dirijată cumva), ci doar asupra unui singur jucător. Este vorba despre Răducanu. Cu toată sinceritatea, declar că nu am nimic personal împotriva lui, ca individ, nu sînt un anti-rapidist înverșunat, dar cred că a sosit timpul să analizăm serios comportarea sa. Norocul său a fost că, de fiecare dată, a fost găsită o scuză pentru gafele sale. Talentul său incontestabil a fost întotdeauna baza de plecare în discuții.

A venit meciul cu Finlanda, în care „Tamango" ne-a făcut o nouă surpriză. În ambiția de a se arăta șmecher, a „făcut" lovitura indirectă care ne-a privat de victorie. Deși ai noștri au jucat complet aiurea (nu cred că exagerez), amicul nostru a irosit munca de 87 minute a 11 oameni.

Cred că a venit timpul să-i stopăm „aventura", înainte de a fi prea tîrziu. Faptul că e talentat nu-i poate scuza neseriozitatea cu care privește meciurile echipei naționale.

Să nu așteptăm ratarea unei calificări, la care ne dă dreptul valoarea echipei și componența grupei din care facem parte, pentru a lua măsuri radicale în PROBLEMA RĂDUCANU".

★ ★ ★

ION BUNGHEZ, com. Starchiojd, jud Prahova : „Vroiam să mă adresez mai demult acestei rubrici, dar n-am făcut-o decît cînd a căzut picătura care a umplut paharul. Ei bine, golul finlandezilor trebuie să marcheze o etapă nouă în fotbalul românesc ! A sosit timpul să judecăm lucrurile mai la rece și să renunțăm la unele elemente din echipa națională. Mă refer la portar în primul rînd, care e coautor al golului (celălalt fiind arbitrul). Pînă cînd să suportăm gafele lui Răducanu ?! Am pierdut calificarea la Olimpiadă din cauza unor greșeli fatale la Copenhaga. Nu vrem să pierdem calificarea la C.M. 1974 din cauza unor elemente iresponsabile sau ieșite din formă sportivă, ca Răducanu, Neagu, Iordănescu și susținătorul lor. Angelo Niculescu. Răducanu este un portar bun pentru o echipă de club, dar este depășit de fotbalul modern care cere un jucător sobru, serios, cu simț de răspundere pentru orice meci (Ați văzut meciurile echipei Ajax. Își permite vreun jucător al acestei echipe să facă vreo gafă sau să joace la întîmplare, să fie indiferent față de joc ? Ați văzut cît de ofensiv joacă și acasă și în deplasare ?) Nu vreau să caut un țap ispășitor, dar antrenorul îi tolerează prea multe lui Răducanu și altor jucători. Trebuie să ne dăm seama că echipa nu mai merge așa cum este și să renunțăm la antrenor, care este conservator cu unele nume din națională. În plus, el are la activ grave greșeli de tactică (noi nu am uitat partidele cu Ungaria de la București și Belgrad !)

Ideile expuse mai sus sînt tot mai des împărtășite de suporterii fotbalului românesc și poate vor fi auzite și la F.R.F. și C.N.E.F.S. Se cunoaște că fotbalul brazilian s-a înviorat cu cîțiva ani în urmă tocmai datorită intervenției opiniei publice și unui ziarist de mare curaj. Ce-ați zice dacă și la noi s-ar întîmpla așa ceva ?"

★ ★ ★

IOAN PURZA, Arad : „Mă mir la ce naiba suspinăm după înfrîngerea de la Helsinki (pentru că acel egal — pentru care unii au făcut vătămături la inimă — e de fapt o înfrîngere dată cu pudră).

Mă mir că (în urma acelui meci ce ne-a invitat la un banchet de false principii, un fel de ospățul lui Mihnea-Vodă) nimeni n-are curajul să pună capăt acestei „comedii a erorilor". Continuăm să stricăm orzul pe giște și căutăm se pare (resemnați ?) consolări în Biblie (ca și Faust) de dragul romantismului prăfuit al lui Angelo Niculescu, devenit prizonierul propriei armuri, un fel de Hamlet în redingotă.

M-așteptam ca acel rezultat de 1—1 de la Craiova cu melancolicii austrieci să nu fie decît un fel de capcană pentru finlandezi, dar m-am înșelat amarnic. Ne-am dus la vînătoare de balene cu undiță.

Campionatul a început să fie și el un fel de operetă cu surprize ad-hoc. Curată mojîre ! F.C. Argeș — respiră doar prin vodevilurile lui Dobrin și ale mirelui de zăpadă — Troi. Rapidul (cine a zis că Răducanu nu e Don Quichote ?) se mișcă precum un berbec mort pe o frigare. Iar U.T.A. (această „Mutter Courage" de altădată) sufocată de prea multe complimente și-a dat în petec. Adică totul merge brambura, toți strigă, nimic nu se schimbă.

Dar deschideți baiurile, domnilor, că mor de plictiseală !"

★ ★ ★

G. BĂJENARU, București : „Fotbalul nostru începe să atingă paradoxul, ceea ce nu e semn bun. După nenorocirea petrecută la Helsinki, unde ne-am văzut scoși din cursă, echipa națională a intrat în degringoladă. Și nu numai echipa, ci și federația, ceea ce este și mai grav. Iată o decizie a acesteia care m-a uluit : suspendarea lui Dumitrache ! Cînd toată lumea își punea speranța în redresarea lui, pentru a se pune atacul național pe picioare, federația își taie craca de sub picioare și-l suspendă. Pentru ce ? Pentru că l-a îmbrîncit pe Birău, ca și cum acesta ar fi fost un monument al naturii, ca și cum nu acesta ar fi început să rupă picioarele adversarilor. Mă întreb cine este această comisie de disciplină, cine face parte din ea și dacă nu ar fi cazul să mai fie reînnoită, pentru că acolo se află, după părerea mea, niște străini de fotbalul nostru. Încăodată vă spun că suspendarea lui Dumitrache este absurdă și lipsită de orice sens. Eu nu mai înțeleg nimic ! Ce facem cu naționala, fraților ?"

Aveți dreptate, suspendarea lui Dumitrache mi se pare și mie o măsură fără noimă și mă întreb și eu cine compune această comisie de disciplină și dacă federația nu cumva a scăpat-o din mînă. Evident, Dumitrache era deja pregătit să intre în națională, și cred că Angelo Niculescu a greșit că nu l-a încercat la Craiova și nu l-a luat cu el la Helsinki. Acum, după tristul eșec cu finlandezii, se încearcă formule noi în toate direcțiile. Apărarea a rămas și fără Cornel Dinu, adică fără omul ei de bază, care a fost suspendat de către F.I.F.A., pe motiv că l-ar fi insultat pe arbitrul de la Helsinki... după terminarea meciului. Asta ne mai lipsea.

Incheind discuția despre echipa națională, noii nu avem prea multe de spus. Majoritatea cititorilor cer înlocuirea lui Angelo, alții cer formarea unei echipe naționale mai tinere și mai avîntate, iar un alt cititor, mai ponderat, ne întreabă : „Ce vină are Angelo Niculescu ? Aceștia sînt oamenii pe care-i are, cu ei joacă. Vina lui este că ne-a dat iluzii prea mari. Nu putem spera la mai mult".

Se pare că federația a ajuns și ea la această concluzie pesimistă și merge mai departe pe mîna lui Angelo. Să vedem ce ne va spune el în meciul cu Albania. O hotărîre dreaptă și gîndită nu se poate lua decît la sfîrșitul sezonului.

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1449—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108 Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii" — Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agențiile P.T.T.R., factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia", — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVI 785 — simbătă 21 octombrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

LOTRU - OCTOMBRIE 1972

• La 10 decembrie a.c. prima turbină de 110 megawați va produce energie electrică, fiind racordată la sistemul energetic național cu 20 de zile mai devreme • O vizită printre oamenii înălțimilor, acolo unde ceea ce numim obișnuit muncă se cheamă eroism cotidian.

...I-am cunoscut pe șoferii care conduc acele mașini-mamut de 27 sau de 12 tone, cățărate ca prin minune în „împărăția caprelor negre"

PORNIM, PE O PLOAIE TORENȚIALĂ, de la Voineasa spre Vidra, locul din inima munților Lotrului unde s-a înălțat de-acum aproape de cotele finale, barajul celei mai mari hidrocentrale de pe cursurile interioare de ape ale țării. Pornim cu un I.M.S. alb, aproape nou, mașină cu dublu diferențial. La volan se află un șofer încercat, Gheorghe Stancu, un om tînăr care face cu competență și oficiul de ghid și care ține să ne facă chiar de la începutul expediției noastre o surpriză : **„Vom străbate** — ne spune el — **un traseu prin „împărăția caprelor negre", acolo unde acum zăpada s-a așternut temeinic".** N-am înțeles imediat ce vrea să zică deoarece știam drumul spre cataracte destul de domol. Am aflat însă tot de la el că în urma ploilor Lotrul s-a revărsat pe alocuri inundînd și drumul respectiv. **„Este ultima lui svîcnire căci o dată cu închiderea vanelor de la baraj va fi supus și cuminte"**, ține să precizeze omul de la baraj. Așadar acum, Lotrul ne-a dat și nouă, ziariștilor, bătaie de cap. Din pricina lui trebuie să luăm muntele cu asalt, să-l urcăm și pur și simplu să-l traversăm peste culmi, pe drumul de la Mănăileasa. Pe cînd parcurgem traseul de la cea mai înaltă altitudine, la peste 1 800 m, printr-o pădure de conifere de rară frumusețe și sălbăticie, printre poienele peste care s-a așternut o mantie de zăpadă, șoferul ne dezvăluie un alt amănunt care ne-a atras luarea aminte : la 10 octombrie 1972 el și-a sărbătorit șase ani de peregrinări pe aceste meleaguri : peste 300 000 kilometri, numai pe drumurile de pe văile și pantele Lotrului. L-am felicitat pentru această performanță obținută la volan însă omul, modest, ne-a spus : **„o să vedeți dv. peste cîteva ore ce înseamnă recorduri la volan ; o să-i vedeți și o să-i cunoașteți pe șoferii care depun anrocamente pe baraj și care de fapt l-au înălțat".**

DE-O DATĂ. DIN DEPĂRTARE și de sus, de pe coama muntelui — peste care tot constructorii șantierului au tăiat această șosea de la Mănăileasa la Vidra — zărim apele lacului, creat de mîna omului. „Marea" de pe Lotru se află la circa 1 200 m altitudine. Dar încă acolo, la Voineasa, unul din inginerii șefi ai grupului de șantiere I.C.H. ne-a spus că apele lacului au ajuns la cota 1 244 m, iar barajul la 1 266 m, însă, ceea ce vedem acum depășește puterea imaginației : un munte de rocă și argilă înălțat între doi versanți ca un piept uriaș de stîncă în calea șuvoaielor Lotrului. Și nu numai a Lotrului căci aici sînt și vor fi dirijate cursurile a 87 de ape de pe ambii versanți ai masivului Lotrului, ape aduse prin zeci de kilometri de galerii săpate de harnicii mineri prin măruntaiele muntelui. Aici „jos" în vale, continuă să plouă cu nemiluita, însă mașinile gigant de 27 tone mișună pe coronamentul barajului într-un ritm trepidant. L-am cunoscut acolo pe **COSTICĂ PIȘCU**, un om solid, rupt parcă și el din stîncă, șef de coloană auto și cînd i-am cerut să ne vorbească despre șoferii ce lucrează la baraj, a zis : **„Veniți cu mine, sus, la treabă".** Tancul sau, mai bine spus cariera Chioara, se află la 3 kilometri depărtare de baraj.

Virgil LAZĂR
Mihai VLASIU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

DE CE ASEMENEA PLOI FĂRĂ SFÎRȘIT ?

Sateliții științificl transmit : pe suprafața Soarelui au loc violente erupții. Iar cînd Soarele „se înfurie", provoacă furtuni magnetice și pe Pămînt... plouă.

(Pag. a 5-a)

BOLI RARE? BOLI LIPSITE DE IMPORTANȚĂ SAU BOLI IGNORATE ?

Ce sînt dislipemiile sau hipercolesterolemiile, ce pericol prezintă ele pentru sănătate ?

Viața agitată, stressantă, fumatul, alcoolul, cafeaua, sedentarismul, supraalimentația — iată cauzele unor astfel de boli, ale căror consecințe pot fi deosebit de grave.

Citiți în pagina a 6-a articolul semnat

de prof. dr. docent Iulian MINCU,

Directorul Clinicii de nutriție și boli metabolice a spitalului „Dr. I. Cantacuzino"

Curier săptămînal

CUM SĂ-ȚI GĂSEȘTI UN LOC ÎN VIAȚĂ

de Mihai STOIAN

(Pagina a 7-a)

AGENDA săptămînală

O MARE FRUMUSEȚE MORALĂ

Toamnă. Anotimp bogat și anul acesta, toamna pe care o străbatem rămîne în istorie legată de calamitățile de la începutul lunii și, mai cu seamă, de riposta promptă, energică pe care oamenii au știut și au putut s-o dea dezlănțuirii naturii. Așa cum arătam și în numărul trecut, în ciuda apelor revărsate în mai multe județe, lucrurile au început să intre în făgașul lor normal. „Normal" este un cuvînt liniștitor dar cu un înțeles, acum, modificat. Pentru că „normal" înseamnă, în aceste zile, un asalt împotriva timpului pierdut, o adevărată bătălie a recuperării. Sînt cîmpuri care-și așteaptă culegătorii, care, la rîndul lor, nu prididese cu strînsul recoltei ; sînt alte cîmpuri care-și așteaptă semînța ce va da rod la anul — iar oamenii, și într-un caz și în celălalt, trebuie să se grăbească să facă și imposibilul spre a termina totul înainte ca frigul toamnei tîrzii și al iernii să facă imposibilă munca. Se lucrează intrînd în apă pînă mai sus de glezne, se lucrează și noaptea, s-au luat măsuri speciale ca tractoarele și celelalte mașini agricole să poată fi folosite, fără încetare. Există o înverșunare unanimă în dorința de a răzbi peste piedicile ridicate de natură.

Normal a devenit faptul că, în întreaga țară capătă viață angajamentele privind îndeplinirea cincinalului înainte de termen. Oameni veniți din afara granițelor țării urmăresc și se miră : oare acest ritm de dezvoltare nu determină eforturi prea mari pentru populație? Așa, bunăoară, cum au adresat o întrebare tovarășului Nicolae Ceaușescu ziariștii belgieni care ne-au vizitat țara. Arătînd că la Conferința Națională a Partidului s-a apreciat că există reale posibilități pentru a

CONTINUARE ÎN PAG. ②

Mai există enigme?

UN DOCUMENT EPIGRAFIC INEDIT

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

• Inscripția grecească de pe o cărămidă romană găsită la Romula. • Textul a fost imprimat acum 1800 de ani cu un cui în pasta moale a cărămizii, înainte de arderea ei. • Evenimente istorice necunoscute relevate de inscripție. • Cine au fost cei doi guvernatori romani al căror nume este amintit.

(Pagina a 7-a)

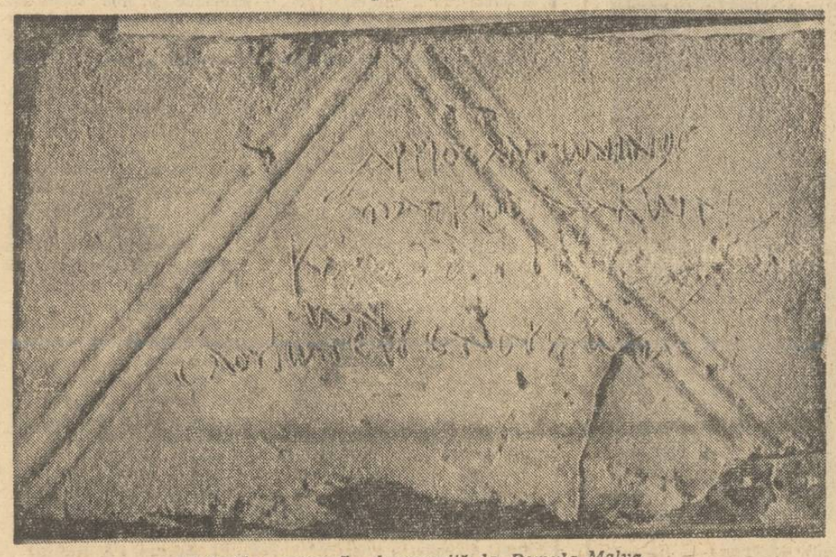

Cărămida romană descoperită la Romula-Malva

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOSTRI

Ultimele știri
Mindirigiu LUPU — București

Bușteni : vedere spre Caraiman
Ion POPESCU — Ploiești

25 octombrie — Ziua Forțelor Armate

ORA „C" I-A GĂSIT LA POSTURI

(Relatarea în pag. a 2 a)

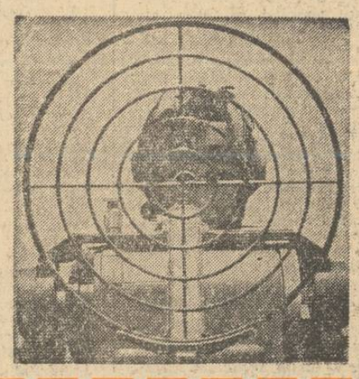

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

SCHIMBUL DE VALORI

Existența, la București, în aceste zile, a Tîrgului Internațional, nu reprezintă doar un fapt pur economic sau comercial. Nu e nici doar un tîrg al tehnicii și al științei, un tîrg sărac în semnificații în planul conștiinței. Tîrgul Internațional-București 1972 este una din întruchipările pe care le ia schimbul de valori în lumea contemporană, schimb de valori ce se cuvine să ocupe scena planetei, într-un asemenea ritm și cu o asemenea autoritate, încît de pe aceasta să fie înlăturate natural, firesc, forța agresivă și pofta de dominație. Căci agresiunea și dictatul nu constituie, nici măcar într-o măsură minimă, valori ale umanității. Ele sînt antivalori, prin ele se exprimă neantul. A voi să domini pe altul, a voi să-i impui ideile tale nu înseamnă în nici un caz schimb de valori, pentru că valorile adevărate se impun într-un climat liber, sînt cerute și ajung să constituie necesitatea majorității. Spre a fi mai clar, am să spun că, spre exemplu, popoarele nu erau indignate și mîhnite, în timpul celui de-al II-lea război mondial, de filmele germane (mă refer la cele de artă, cîtă artă se mai putea face atunci), ci de faptul că, lîngă atîtea crime, aceste filme erau băgate pe gît de armatele fasciste care ocupau țările respective. Și, chiar dacă unul din acele filme era bun, el nu făcea parte din schimbul de valori, el înceta, chiar, să mai fie o valoare, pentru că era o armă ideologică și morală a ocupantului. Schimbul de valori presupune libertatea reciprocă a celor ce vor să cunoască valorile cu care sînt contemporani și să dea conștiinței contemporane propriile valori spre cunoastere, în ideea unui dublu profit. Schimbul de valori este un instrument al păcii, al cooperării și al libertății. Schimbul de valori constringe apetiturile de dominație să devină, dacă pot deveni, dorință de construcție și de comerț. Schimbul de valori exprimă, nu doar energii economice, tehnice și științifice, ci și, mai ales, gradul de seninătate a unui climat politic internațional. Schimbul de valori obligă la încredere pentru că este o expresie a încrederii. Într-un schimb de valori adevărat, participanții formulează succint, atît realități economice proprii, cît și sensul acestor realități. În loc de a construi, fiecare, încruntați tranșee, cazemate și adăposturi, iată că tîrgurile internaționale ne cheamă să ne arătăm unii altora ce înțelegem să facem pe timpul păcii existente.

26 de țări și-au trimis reprezentanții la București, spre a se exprima, din punct de vedere tehnic, economic și științific. Este un schimb de valori dintre cele mai vii posibile în lumea de azi. Acest schimb de valori ne obligă să nu ne mai comparăm doar cu noi înșine, comparație uneori superfluă (de exemplu, n-ar avea rost să spunem că astăzi, spre deosebire de 1920, în România sînt foarte multe televizoare, pentru că în 1920 e-

CONTINUARE ÎN PAG. ②

25 octombrie — Ziua Forțelor Armate

ORA „C" I-A GĂSIT LA POSTURI

Ziua ostașilor țării — 25 octombrie.

Evocăm momente încărcate de dramatismul luptelor cu fasciștii cotropitori. Pagini de istorie ni se înfățișează gravate în marmură sau bronz: monumente și obeliscuri, semn al recunoștinței veșnice propulsate de generațiile prezente și viitoare Construcții semețe, sintetizînd parcă virtuțile moștenite de la înaintași, numite laconic împliniri socialiste, dau strălucire meleagurilor patriei socialiste în fața acestui tablou inima vibrează bărbătește.

...Urmași demni ai gloriei străbune, infanteriștii, artileriștii, geniștii, pontonierii... de azi se înscriu, cu fapte demne de epoca ce o străbatem, pe verticala măiestriei ostășești.

Iată-i pe urmașii infanteriștilor dintr-o unitate mecanizată, cu vechi și bogate tradiții de luptă, care a participat la importante bătălii împotriva dușmanilor cotropitori. Exprimînd o realitate, cazarma lor are aspectul unei facultăți : în sălile de specialitate dotate cu tehnică modernă, tinerii militari pătrund taine pe firul cărora au pășit în școlile medii sau profesionale. Ținuta cu care învață e generată de sentimentul responsabilității dar și de dorința sinceră de a adăuga o filă luminoasă, care să reziste în timp. Munca lor dusă cu tenacitate, nelipsită de greutăți și privațiuni, are ca izvor propulsor fapte încărcate de mare frumusețe morală.

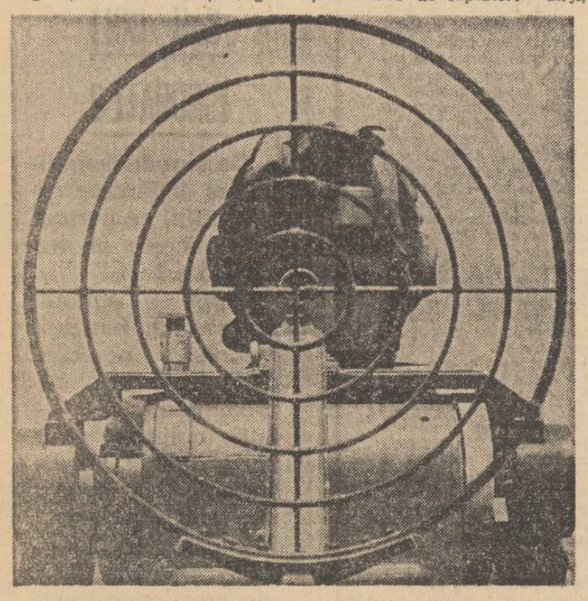

O imagine dintr-o recentă expoziție de fotografii inspirate din viața militarilor forțelor noastre armate : Virgil Ulieru : „Țintă prinsă".

I-am întîlnit pe militarii unității mecanizate, dotată cu tehnică de prim rang într-o aplicație în munți. O înfruntare dură. Stacheta exigenței — exprimată în concepția comandantului — reclama performanțe. Este vorba de escaladarea unui versant drept, nu ca simplu turiști, ci ca luptători, cu întreaga tehnică și mijloacele din înzestrare. Scopul? Întoarcerea unei grupări „inamice" ce apără puternic o înălțime carpatină.

Ascensiunea a început. Pe locuri socotite „împărăția ciutelor" s-au strecurat infanteriști, radiști, geniști... Ora „C" i-a găsit la posturi. Era o adevărată victorie, scrisă cu sudoare și vreo nică Surprins, „inamicul" a fost dat peste cap.

— Băieți dumneavoastră de la cîmpie au atins azi cea mai înaltă cotă. Ce credeți, tovarășe locotenent-colonel Pîrlogeanu, se poate și mai sus?

— Sînt convins că da. Nici un pisc odată atins nu e destul de înalt pentru a te opri ! Nu cred ca cineva să „amețească". Setea, nevoia de perfecțiune e ca o torță ce nu se stinge niciodată.

La poalele muntelui, ostașii unității se îmbarcă pe mașinile lor și pornesc spre cazarmă. Codrii carpatini aduc parcă din adîncuri ecouri ale unor biruințe epopeice împotriva dușmanilor. De odată coloana s-a oprit. În inima masivului, într-un loc acoperit de ierburi, un obelisc în granitul cărula deslușim: „...aici au căzut la datorie 5 ofițeri și un mare număr de ostași apărînd sfînta noastră glie".

Mîini harnice intră în acțiune. De la comandant, la soldat. Pe locul năpădit de ierburi se conturează un adevărat parculeț. Mormintele eroilor sînt acoperite de flori — flori ale recunoștinței

În cuvinte spuse din inimă, comandantul a înfățișat episodul care s-a consumat în acea parte a țării în înfruntarea cu armatele dușmane. Gestul pios de recunoștință al ostașilor contingentului ce se instruiește în această unitate a fost conectat la un nou și puternic izvor de forță.

...Confruntarea gîndurilor cu faptele e caracteristică și ostașilor din subunitatea comandată de căpitanul Ion Vătafu. Exigențele meseriei de pionier le-a întărit responsabilitatea, spiritul de disciplină — elemente esențiale în urcușul lor spre măiestrie.

Integrat organic, prin filiație, convingere și țeluri, în efortul de autodepășire, căpitanul Vătafu prezintă o fizionomie greu de descifrat. Reține atenția extrema lui mobilitate, ceea ce contrastează cu robustețea sa. Omul acesta mic de statură, poartă în el virtuți și idealuri ce-i conferă o mare personalitate. De mai mulți ani obține rezultate bune și foarte bune în plămădirea de luptători dîrji, animați de puternice sentimente ostășești. Drept răsplată a fost decorat cu Ordinul „23 August" clasa V-a, citat prin ordine de zi, recompensat.

În toi de vară, la puține zile după Conferința Națională a Partidului, subunitatea sa a fost supusă inspecției. Moment dificil. Subunitatea lucrase mai multă vreme la strînsul recoltei. E drept, în această misiune obținuse rezultate deosebite. Comisia de inspecție urmărea însă gradul de pregătire de luptă, politică și de specialitate al subunității, al fiecărui militar.

Cu toate că de mai multe săptămîni instruirea militarilor nu se făcuse conform programului, comandantul subunității de pionieri era optimist. Credea în ei, în subordonații săi. Încrederea nu i-a fost zdruncinată nici un moment. Nici măcar atunci cînd în prima probă, sedința de tragere cu armamentul din înzestrare, rezultatul s-a contu at sub calificativul „foarte bine" — țelul lui și al subunității. Cu caracterul lor dîrz, meticulos, pionierii căpitanului Vătafu au realizat o adevărată cursă contracronometru, obținînd numai calificative de foarte bine la toate categoriile de pregătire ce au urmat. Plutonierul Anton Fieraru, sergentul major Gavril Mihuț, caporalul Nicolae Tolea, soldat Mihai Păculea... s au înscris cu succese care depășesc normele înscrise în bareme, dovedind inepuizabila forță de dăruire ostășească.

În acest mic colectiv ostășesc, ca de altfel în întreaga unitate, ca peste tot în forțele noastre armate, se mănîncște bărbătește, cu dăruire și pasiune.

În încheierea acestor rînduri dedicate ostașilor țării de ziua sărbătoririi lor, o concluzie se impune: la școala vieții ostășești, universul etic al oamenilor capătă noi frumuseți, propulsat puternic de gloria trecută și cea prezentă a poporului.

Lt. col. C. ZAMFIR

Agendă săptămînală

O MARE FRUMUSEȚE MORALĂ

URMARE DIN PAG. 1

înfăptui o dezvoltare mai rapidă a economiei naționale, secretarul general al partidului a spus : „Conferința Națională a atras atenția că realizarea mai devreme a cincinalului trebuie să se obțină nu pe calea unor eforturi fizice sau a unor eforturi financiare suplimentare, ci pe calea mecanizării și automatizării producției, a folosirii mai eficiente a capacităților de producție — ceea ce în final trebuie să ducă la o economisire a cheltuielilor materiale, la obținerea unei creșteri mai rapide și a eficienței economice, deci și a venitului național. Tocmai pe această bază, la Conferință s-a stabilit ca și veniturile tuturor salariaților să crească mai mult decît se avusese în vedere la elaborarea planului cincinal".

Precizarea făcută ziariștilor belgieni, pentru noi, nu este nouă : ideea a fost cuprinsă răspicat în documentele Conferinței Naționale, în apelul făcut în cuvîntarea sa de tovarășul Nicolae Ceaușescu pentru valorificarea întregului potențial de inteligență creatoare de care dispune națiunea noastră. Există de-a lungul tuturor documentelor Conferinței o preocupare constantă pentru a face viața oamenilor mai frumoasă, mai bună, mai ușoară. Ritmul înalt de dezvoltare a țării, pe care și l-a propus poporul nostru, către aceasta tinde : metodele alese pentru atingerea acestui ritm confirmă, de asemenea, grija pentru om, pentru dezvoltarea sa armonioasă.

Dar această preocupare a conducerii partidului și statului pentru felul cum trăiesc oamenii nu se limitează numai la măsurile cu caracter general ci se răsfrînge și asupra detaliilor de fiecare zi care sînt studiate cu aceeași atenție în cadrul unui amplu dialog cu masele. O manifestare grăitoare a acestei preocupări o constituie prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu în mijlocul bucureștenilor, în centrele unde aceștia se aprovizionează, analizînd la fața locului și împreună cu cei direct interesați, oamenii muncii, posibilitățile de continuă îmbunătățire a activității comerciale. La ora cînd dăm aceste rînduri la tipar, această vizită a conducătorului partidului și statului nostru în piețele Capitalei și în instituții de interes social, se află în plină desfășurare.

LOTRU—OCTOMBRIE 1972

URMARE DIN PAG. 1

LA CHIORA artificierii **ȘTEFAN CÎRȚAN** și **IOAN COARNĂ**, „pușcă" în fiecare dimineață și în fiecare seară roca pe porțiuni mari creînd front de lucru excavatoriștilor **CONSTANTIN MUNTEANU, AUREL GRIGORAȘ**, și celorlalți a căror agregate înfipte pe o buză de prăpastie mușcă zdravăn, minut de minut, din spinarea muntelui și încarcă cu iuțeală și precizie acele mașini mamut de 27 tone sau, de 12 tone, cățărate ca prin minune în „împărăția caprelor negre". Și i-am cunoscut într-adevăr aici pe șoferii **GH. ORGHIDAN, MIHAI RAHIERU, CONSTANTIN VĂCARU**, și pe mulți alții, și ne-am explicat acum mai bine izbînzile întregului colectiv care a depus în corpul barajului 71.000 m. c. materiale mai mult decît prevedeau sarcinile lor de plan la zi. Pentru că toți acești oameni, în loc de 12 curse cît ar trebui să facă în 10 ore de muncă, efectuează în realitate 18—20 ; coboară cu mașinile împovărate pe niște pante de te apucă amețeala numai cînd privești. Eroismul lor cotidian s-a materializat în barajul acela cît munții din împrejurimi, ajuns la cotele de acum, cote care au permis acumularea cantității de apă necesare începerii probelor tehnologice a turbinei nr. 1 încă la 23 august a.c. și efectuarea în continuare a tuturor pregătirilor pentru ca **primul agregat să intre în funcțiune încă la data de 10 decembrie 1972, cu 20 de zile mai devreme decît termenul inițial. Mai sînt 50 de zile pînă cînd Lotrul va răspîndi lumina și în această perioadă pe șantier se dau bătălii decisive.**

DE LA VIDRA apa a și străbătut în timpul primelor probe albia de beton creată pe sub munte de harnicii mineri. pe o distanță de 13,5 kilometri consacrați, pe aducțiunea principală, pînă la castelul de echilibru de unde a căzut ca un torent prin conducta forțată din oțel blindat, peste paletele primei turbine. Și cum am aflat că și acolo oamenii nu cunosc clipe de răgaz, ne-am îndreptat, pe un drum de aproape 50 de kilometri spre centrala electrică de la Ciungeni. Coborînd pe valea Lotrului, dincolo de Voineasa, peisajul se schimbă brusc. Sînt atît de frumoase culorile toamnei pe valea Lotrului. Plouă, cerul e atît de jos, norii zdrențuiți stau suspendați între creste. Dar culorile de la roșul aprins al stejarilor, la arămiul fagilor și carpenilor, amestecate cu verdele brazilor sînt impresionant de vii, natura creînd aici o frescă magnifică, în sute de nuanțe.

CIUNGET. Biroul șefului de lot al constructorului. Un tînăr înalt despre care ai zice că e încă student dacă n-ar purta cască și o scurtă aspră de șantier, cu guler de blană, și mai ales, dacă n-am fi văzut cu cît respect și încredere îi vorbesc oamenii în vîrstă, mineri temerari cu multe izbînzi în urma lor. Îl cheamă **NICOLAE BĂRBULESCU** și cu cîțiva ani în urmă urca pe Lotru ca proaspăt absolvent al Politehnicii bucureștene. Debutul a fost de fapt un unicat în profesie : construcția uzinei subterane de aici de la Ciunget și a galeriei conducteí forțate, un tunel săpat oblic în munte, pe o lungime de peste 1 320 m. (cu o înclinație de 32 de grade), tunel pe care s-a instalat uriașa țeavă blindată,

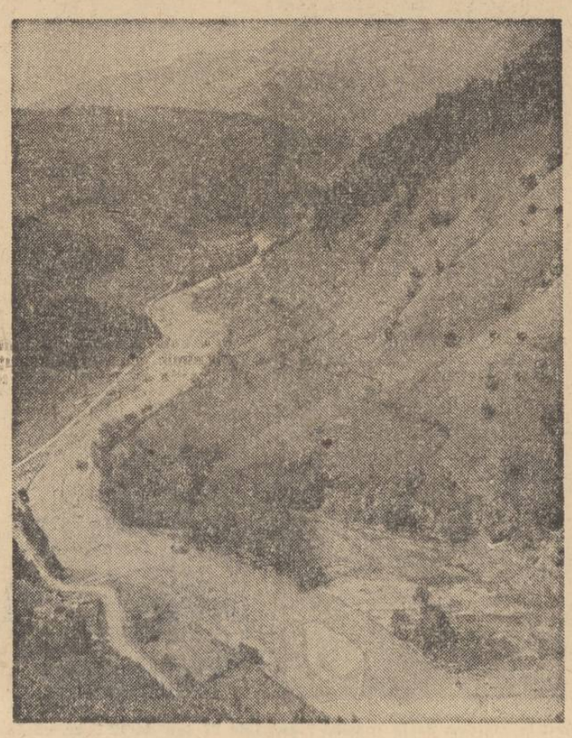

Valea Lotrului văzută din avion

ultimul drum al apelor spre paletele turbinelor. Acum l-am găsit printre constructori discutînd cu maistrul **VICTOR CODREANU**, secretarul organizației de partid, despre unele finisaje ce mai au de executat aici. Se simte în glasul lor, în privirile lor, mîndria izbînzii, dar și o undă de melancolie. Se apropie ora despărțirii de șantierul acesta unde lasă nu numai o lucrare grandioasă, dar și o parte din inima și sufletul lor. **Au fost 200 de constructori, au mai rămas doar 60. O parte din oamenii care s-au luptat ani în șir cu muntele, oameni care și-au sprijinit în ceasurile cele mai grele umerii unii de alții, au plecat spre cantările de sud, spre cele de nord sau spre alte șantiere ale țării.** Au fost clipele îmbrățișării lor calde, au fost clipele părerilor de rău pentru despărțirea de tovarășii dragi de muncă, clipe în care oamenii aceștia tari ca granitul au devenit deodată sentimentali, nespus de sentimentali.

DINTRE CEI CARE AU RĂMAS l-am cunoscut pe **ION BARBU** și **ION GRIGORE**, veniți pe Lotru după ce au trecut pe la Bicaz și Argeș... Ion Grigore e șef de brigadă la „injecții". — „Munca noastră, a celor de la injecție nu se vede, dar e acolo. În pereții centralei subterane : echipa noastră a umplut golurile dintre beton și rocă, a injectat aceste goluri cu nisip și ciment", — ne spune el cu modestie. Am aflat apoi și un amănunt despre familia lui : **„Cei doi copii ai mei au văzut lumina zilei pe șantier, între munți — copii crescuți în aerul tare al brazilor, dar mai ales copii crescuți în locul unde munca are un sens profund, grav."**

LOCUL CONSTRUCTORILOR l-au luat acum, în centrala subterană alți oameni : montorii turbinelor, electricienii. Dorim să-i cunoaștem la treabă și pentru a ajunge la ei înaintăm cu mașina prin tunelul de acces în centrală, un uriaș coridor de 1 100 m., boltit în stîncă, coridor ce coboară în pantă făcîndu-ți impresia că mergi spre fundul pămîntului. Aici la centrala electrică, munca e în toi. Timpul este prețios și oamenii, toți la un loc, sînt hotărîți să-și respecte angajamentul : **la 10 decembrie a. c., prima turbină de 110 megawați va produce energie electrică, va fi racordată la sistemul național.** La acest agregat oamenii lui **FLOREA OPREA** remontau un lagăr axial. Probele cu apă le-au impus unele revizuiri, unele finisări. În același timp 25 de electricieni, sub conducerea inginerului Lucian Axinteanu au devenit aici acum „vioara întîia", cum spun oamenii. Ei fac cu migală și atenție legăturile — peste 15 000 la număr — circuitelor secundare, care însumează numai în subteran 60 000 m. E ultimul asalt, dar un asalt care necesită o muncă de bijutier, o atenție maximă. **Alți 10 km. cablu vor constitui legătura dintre uzină și magistrala aeriană de 220 kilovolți Ciunget-Sibiu pe care „zburătorii" de la Electromontaj Sibiu au și înălțat-o peste crestele munților, ei efectuînd acum ultimele operații de recepție. Paralel cu pregătirea turbinei 1, montorii zoresc lucrările la celelalte două agregate propuse a fi date în folosință și ele cu un avans de 4 luni — (a doua) și 6 luni — (a treia) astfel încît la jumătatea anului 1974 Hidrocentrala de pe Lotru să intre în funcțiune cu întreaga ei capacitate de 510 megawați cu 6 luni mai devreme.** La turbina doi, echipa lui **DUMITRU GRIGORE** pregătea proba pentru etanșarea băii lagărului, făcea montajul vanelor sferice, iar **ILIE ZARĂ** cu tovarășii lui de muncă efectuau circuitele de reglaj. La turbina 3 echipa lui **VASILE CRISTEA** pregătea asamblarea carcasei generatorului... Și toate acestea într-o liniște deplină, întreruptă doar din cînd în cînd, de vorbe șoptite, o liniște ce sugerează măreția muncii, și în același timp febra momentului.

...**LA 10 DECEMBRIE** constructorii de pe Lotru vor sărbători încununarea atîtor izbînzi pe care le-au obținut în cei 7 ani de la începerea lucrărilor : primul flux de energie electrică trimis în circuitul sistemului național. Sărbătoarea lor va fi sărbătoarea întregii țări.

Virgil LAZĂR
Mihai VLĂSIU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Cheile Bicazului — **Marin NĂSTASE — Galați**

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

xistența însăși a televizorului nu era în fază nici măcar embrionară). Tîrgul Internațional-București ne obligă să ne confruntăm cu lumea Și ne obligă, în același timp, să învățăm din confruntarea firmelor participante între ele.

Organizînd Tîrgul Internațional-București, România a dat o nouă dovadă a spiritului în care înțelege noile dezvoltări materiale și spirituale ale contemporaneității. Schimbul de valori, acesta e numele drag tuturor celor ce iubesc pacea și dezvoltarea. Noi am arătat acum, din nou, că nu ne stă în fire că nu ne place și nu ne convine să stăm cu capul între umeri, orbi și surzi la spectacolul de valori al lumii. Aceasta ca un semn al internaționalismului nostru practic, al dorinței noastre concrete de cooperare, de înțelegere, de participare la diviziunea mondială a muncii. Alături de ceilalți, noi înșine avem de profitat din acest schimb de valori. Este evident că, văzînd valorile reale produse de alții, nu vom mai accepta valori false, produse de lenea unora dintre noi. Și mai e ceva : comparîndu-ne cu lumea, nu doar cu propriul nostru trecut, vom ști mai exact, vom determina mai precis statura propriului nostru viitor.

Dar să nu uităm să spunem (dacă la urmă o facem, o facem din modestie) că noi nu am „inchiriat" cele cîteva zeci de hectare numai pentru alții. Noi înșine sîntem participanți direcți la Tîrg, cu produse care, este evident, mai mult decît cele cu care ne-am prezentat la Primul Tîrg, intră în competiția economică, tehnică și științifică a valorilor.

PRESANTA PROBLEMĂ A NOULUI

În ultima vreme, s-a înmulțit numărul scrisorilor pe care le primesc și care deplîng situația inovatorilor. Povestind adevăratele minuni făcute de oameni cu harul noului, care sînt încurajați (de colectivele din care fac parte și, firește, de conducătorii acelor întreprinderi) scrisorile se ocupă deseori de faptul că, în alte colective, oameni amorfi opresc orice inițiativă, orice dorință de inovație, distrugînd destine individuale și golind buzunarul întreprinderilor, prin folosirea aproape exclusivă a fondurilor pentru import. Scrisori, prea multe și prea dramatice pentru a fi epuizate în cuprinsul unei singure intervenții publicistice, denunță lipsa de interes a unor conducători de întreprinderi pentru inovații, opacitatea lor la tot ce e nou și, uneori, mi-e dat să citesc scrisori triste despre afaceri grotești, despre inovații furate, despre inovatori anihilați, despre mecanismul însuși al promovării valorilor care e uneori dereglat.

Sigur că problema inovațiilor și a inovatorilor este, într-o oarecare măsură, și problema personală — uneori tragică ! — a fiecăruia dintre aceștia. Dar, cercetînd realitatea, simțind nevoia de nou a economiei românești, parcurgînd documentele partidului în această privință, trebuie să spunem că problema inovațiilor și inovatorilor este, în cea mai mare măsură, problema noastră, a tuturor.

Căci, nu în zadar, a subliniat președintele țării noastre ideea că, tot ce se va face, mai mult și mai bine, decît era prevăzut, în acest timp, pe care îl trăim, trebuie făcut nu prin creșterea cantității de muncă fizică și a efortului fizic, ci prin sporirea investiției de gîndire, prin asimilarea a tot ce e nou în lume și prin încurajarea a tot ce e nou, inventiv și viu, în gîndirea autohtonă. Firește, pentru o singură inovație substanțială reușită, se consumă atîtea alte inițiative, ce se vor risipi fără finalitate, și multe elanuri pe care rezultatele s-ar părea că nu le justifică. Sigur, sînt și proiecte ridicole, propuneri ce se dovedesc pînă la urmă stupide, dar fără de care descoperirile cele mari, noutățile serioase, sînt mai puțin previzibile. Și, în același timp, există descoperiri care, în faza inițială, stîrnesc rîsul, pentru ca apoi să fie însoțite de-a pururea de mutenia admirativă a viitorului. (Mi-nchipui, de exemplu, imensul hohot de rîs cu care a fost primit proiectul primei mașini cu aburi, de către burtăverzimea momentului, burtăverzime care avea grajdurile pline de cai siguri și care n-avea cum simți necesitatea vitezei).

Trăim, ca obște, un moment în care am putea spune, aproape, că noi avem cu mult mai multă nevoie de nou, decît are nouă nevoie de noi.

„Lumea ca lume" salută toate aceste minți, ale căror lămpi stau aprinse de dorul a ceva nou, mai bun, și mai omenesc. Aștept cuvintele lor. Cuvinte pe care le-aș dori limpezi, sincere și — pe cît posibil — pe înțelesul nostru, al celor ce nu inovăm.

O IMPIETATE

Se vor împlini, în această iarnă, doi ani de la moartea lui Miron Radu Paraschivescu, mare scriitor revoluționar, poet comunist, iubitor al libertății și dreptății. Se vor împlini doi ani, de la plecarea din lume a acelui poet, ce și-a făcut din educarea tinerelor generații un ideal sfînt. A existat, după moartea lui, o propunere, însușită pînă la nivelul Ministerului Învățămîntului, ca școala din Vălenii de Munte — localitate pe care poetul a înnobilat-o cu viața sa — să poarte numele lui Miron Radu Paraschivescu. Am mai scris despre asta, sînt obligat să revin, pentru că, repet, a amîna la nesfîrșit acordarea numelui de Miron Radu Paraschivescu școlii din Vălenii de Munte, județul Prahova, înseamnă a ofensa, peste moarte, frumosul lui spirit, curata lui jertfă, emoționantul său exemplu. Cînd atîția oameni știu că propunerea a fost făcută, cînd nici unul dintre ei, dacă e lucid, nu poate înțelege de ce să nu se numească școala din Vălenii de Munte. *Școala Miron Radu Paraschivescu*, n-ar fi bine să încetăm această impietate și să întreprindem ceea ce e normal să întreprindem?

PIXURILE FĂRĂ REZERVE

De luni de zile, în papetării, în tutungerii, în librării, în toate magazinele care vînd instrumente de scris, se găsesc pixuri de toată frumusețea, cărora nu le lipsește decît puțin, foarte puțin, pentru a fi folosite. Pixurilor respective le lipsesc, scuzați expresia cam dură, rezervele. Au de toate, au culoare și luciu, arcurile zdrăngăne atît de atîtător de-ți vine să te pui cu burta pe scris, chiar dacă ești un tip mai oral : cutiile sînt pluşate pînă-n margine, reclamele te îmbie să le iei, vînzătorii așișderea, numai că n-au rezerve. Adică n-au conținut. Cumperi un pix cu 65 de lei. sau altul de 100, ca să nu mai vorbim că poți cumpăra, nu te oprește nimeni, și un pix cu 200 lei; le cumperi și le folosești. Ei, bine, cît crezi dumneata că o să dureze rezerva dinăuntru? O lună, două, hai, trei, și ce faci după aceea ? De ce dai din umeri? Spune ce faci ? N-ai decît să arunci pixul sau să-l ții ca suvenir din vremea existenței rezervelor.

În țară sînt aduse din străinătate unele din cele mai interesante, mai scumpe și năzdrăvane pixuri ale secundei de față. Ultimul strigăt în materie de pix, ultimul răcnet în materie de creion cu pastă, se află în vitrinele românești. Poți să-ți pavoazezi buzunarul cu pixuri lucioase, dar — în același timp — îți stau la îndemînă și pixurile discrete, de la care n-ai nimic de așteptat decît credință pînă la moarte, în materie de mizgălit hîrtia. Pixuri de pretutindeni vin și dau farmec papetăriilor noastre. Să le spunem un călduros „bun venit" !, ori de cîte ori le vedem !

Dar unde sînt rezervele ? Ce ne facem? N-ar fi mai economic și mai comercial ca, în loc de a cumpăra zece pixuri Watermann din străinătate, să cumpărăm numai două pixuri din aceeași marcă dar și treizeci de rezerve? Maniacii creioanelor cu pastă știu de existența unui pix cu patru culori, care se vinde cu 65 lei. Rar dacă găsești cîte o rezervă de culoare verde pentru pixul respectiv. Rar de tot, la sărbători.

Omagiu pixurilor, dar să nu uităm să le aducem și cezervele aferente! Că nu ne dă mina să ne cumpărăm, bilunar cîte un pix de 200 lei. Adică, zic eu în naivitatea mea, ori aducem în țară pixurile ca să le poată folosi cetățeanul, ori trecem toți pe tocuri și pe călimări. Ori ne apucăm să scriem vorba poetului, cu unghia. Că ea are în permanență rezerve interne.

Adrian PĂUNESCU

Monolog interior despre...

PISĂLOGEALĂ

de Victor BÎRLĂDEANU

În vasta galerie a pisălogilor — cu înfățișări atît de felurite și, uneori, atît de greu de depistat — există una care cu deosebire mă obsedează în ultima vreme : pisălogul placid.

Nu de dragul unui ieftin paradox, credeți-mă, am folosit această aparent de neconceput alăturare de termeni. Știu, cînd pronunți cuvîntul „pisălog", îți vine imediat în minte, printr-un firesc mecanism al gîndirii, imaginea mai ales... sonoră a unei ființe turuitoare, care debitează sute de vorbe pe minut și care ține cu tot dinadinsul să-ți fărîmițeze timpul prin înșirarea de vrute și nevrute. Este pisălogul „clasic", cel care, de-a lungul timpurilor, caricaturizat de nenumărate condeie satirice, a devenit un soi de etalon „stas" al devoratorului de ore și minute.

Fără a fi mai puțin nociv pe planul măcinării timpului, pisălogul placid nu e atît de spectaculos. El nu dă nici o dată buzna peste tine ca să-ți povestească ultimele noutăți aflate pe culoarele întreprinderii sau instituției, nici nu te apucă de-un nasture, cînd te întîlnește, ca să-ți îndruge verzi și uscate, nici nu te urmărește cu telefonul spre a-ți aminti de nu știu ce obligații asumate. Nu. El are metoda lui preferată care, în atîtea rînduri, și-a demonstrat infailibilitatea: vine în biroul tău și tace ; te privește cum asuzi pe pagină, căutînd să surprinzi traiectoria unui gînd, și tace ; tace și așteaptă, fără să se impacienteze, fără să dea nici cel mai mărunt semn de iritare sau măcar de nerăbdare.

Desigur, tăcerea lui — adesea grefată pe o expresie admirativă temeinic studiată și cu migală mimată — nu este atît de dezinteresată cum vrea să pară. Ar avea el ceva să-ți spună, dar, dragă doamne, se „jenează". Cum să te întrerupă din ocupațiile tale atît de importante cu problemele lui personale ? Pînă la urmă însă, înăbușindu-și cu sfîșietoare remușcări scrupulele, își descarcă sufletul. Îți destăinuie, mai mult prin aluzii și perifraze, chipurile „ca să nu te tulbure", niște complicate întîmplări, niște inciilcite mașinații care ar avea drept scop „să-l discrediteze, să-i dezonoreze în ochii opiniei publice". Pînă la urmă, dacă le iei la bani mărunți, îți dai seama că toate aceste „întîmplări" și „mașinații" sînt fie rodul imaginației sale, fie pur și simplu niște nimicuri. Numai că individul nu se lasă cu una, cu două. Revine și după o zi, și după două, și după o săptămînă, și după o lună, cu același chip placid și cu aceeași tăcere jenată, se așează pe același colț de scaun, „admiră" la fel de încîntat gesturile tale banale, ritualul obișnuit al osîrdiei tale cotidiene, amintindu-ți, atunci cînd socotește că a venit momentul potrivit, că-i ești dator cu un răspuns. Răspuns ce ar trebui, neapărat, să repare prestigiul lui știrbit de imaginarele „infamii".

Zadarnic încerci să-l faci să priceapă că nu stă în puterea nimănui să rezolve niște „probleme" născute de propria-i închipuire, că mai bine ar face să-și vadă de treabă decît să toace mărunt și fără folos nervii celorlalți. El clatină din cap a mustrare, apoi se retrage la fel de tăcut și jenat cum a intrat. Pentru a reveni după o vreme iar. Căci în asta constă strania nocivitate a acestui tip de pisălog : în faptul că nimeni n-are puterea sufletească să-l dea pe ușă afară. Cum ai putea să gonești un tip atît de afabil, de tăcut, de „jenat" ?

GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN • GLOB MAGAZIN

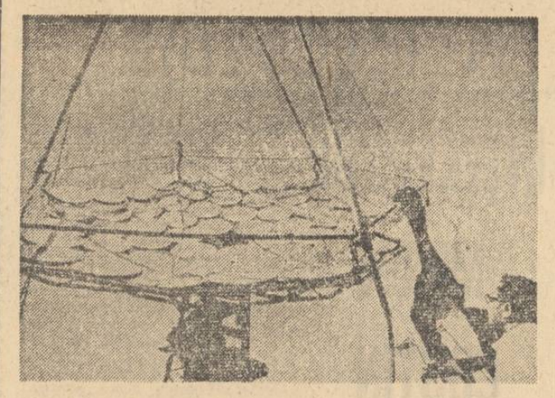

Această uriașă lentilă a fost elaborată de către fizicienii de la Academia de Științe Sovietice pentru desalinizarea apelor sărate, folosind energia solară.

Lentila, care are un diametru de cinci metri, este alcătuită din 60 mari bucăți de sticlă. Temperatura „focarului" ajunge la 2000 de grade. Datorită căldurii astfel obținute se pot dobîndi la o singură clasare, patru tone de apă potabilă pe zi, chiar și în timpul iernii.

Lentila poate fi utilizată în variate domenii : încălzirea locuințelor, scoaterea apei din puțurile deșerturilor, tăierea metalelor, uscarea fructelor și chiar pentru... gătit.

DE PRETUTINDENI

„INTURIST", oficiul de turism din U.R.S.S., are în programul său pentru cei care vizitează Moscova concerte speciale la muzeul de artă veche rusă „Andrei Rubliov". Înainte de concert turiștii au posibilitatea să cunoască arhitectura secolelor XV-XVII precum și colecții de icoane.

LA KOGOSHIMA (Japonia) a fost inaugurat un restaurant subteran. Localul se află la o adîncime de opt metri și poate găzdui 128 persoane. În interiorul localului se află un mare acvariu de unde clienții își pot alege peștele preferat.

În capitala R.D.G., la Berlin, pe Alexanderplatz se află un magazin universal special. El deservește doar pe cei ce au hotărît să se căsătorească. Statisticile arată că, în mod practic, fiecare a patra pereche din R.D. Germană care a decis să se căsătorească folosește serviciile acestui magazin. Mulți vin aici cu părinții sau cu viitorii socri și-și aleg cadourile cele mai potrivite. De cea mai mare atenție se bucură firește secția de îmbrăcăminte pentru mire și mireasă. Acest magazin se ocupă și de anunțurile de nuntă, procură flori pentru mireasă, etc.

UN FERMIER australian a avut ingenioasa idee de a-și supune găinile sale unui strict regim vegetarian. Nici o rimă, numai grăunțe. Rezultatele au fost uimitoare. Ouăle sînt mai mari, iar procentul de vitamină E este mult mai ridicat decît înainte. În plus, ouăle sînt mai sărace în grăsimi dăunătoare, fapt care îndepărtează primejdia colesterolului și bineînțeles, a riscului de ateroscleroză. Concluzia : mîncați deci numai ouă de la găini... vegetariene.

■

ÎN INDIA ministerul de resort a aprobat propunerea cu privire la construcția unui metrou în capitala țării. Există, de asemenea, planuri mai vechi cu privire la construcția de metrouri în orașele Bombay și Calcutta.

■

PE TRADIȚIONALELE căi de transport maritim care leagă între ele porturile Sasnitz (R.D.G.) și Trolleborg (Suedia) circulă un nou și puternic pod plutitor. Construit la șantierele navale din Rostock, podul lung de 153 m, poate transporta 1 350 de călători, 40 vagoane de cale ferată și 73 de automobile.

■

FIECARE LOCUITOR al unui oraș modern consumă, după părerea specialiștilor, circa 300 litri apă. În orașele europene mai mari această cifră este mult mai mică : la Londra 170 litri, la Paris 160 și la Bruxelles 85 litri. La Moscova situație este mai bună : acolo revin peste 350 litri de apă zilnic pe cap de locuitor.

■

„BELL TELEPHONE", o firmă americană, a pus la punct un nou tip de aparat de telefon. Numărul se formează nu cu ajutorul rotirii discului, nici prin apăsarea pe butoane. Se ridică receptorul și se rostește numărul căutat, un dispozitiv automat formează acest număr care apare imediat — pentru control — și pe un mic ecran. Dacă numărul căutat este ocupat, aparatul îl va forma singur în continuare pînă ce de la celălalt capăt al firului se răspunde.

■

LA COPENHAGA s-a deschis un hotel special pentru copii. Cînd din diverse motive, părinții și, îndeosebi, mamele, se internează în spital, copiii lor sînt primiți la hotel. Inițiatorul ideii a hotărît să nu schimbe întru nimic obiceiurile micuților. Aceștia au la dispoziție terenuri de joc, o grădiniță de copii, o școală etc.

Ascensiune pe blocuri ? De ce nu, și-au spus doi tineri din Genova. Zis și făcut. Demonstrația făcută în prezența a mii de spectatori s-a desfășurat pe unul din blocurile orașului care are 33 de etaje. Au fost folosite în acest scop ustensilele specifice unei asemenea încercări, care, pînă la urmă s-a încheiat cu bine.

Spectacolul a fost desigur neobișnuit, interesant, dar evident n-a convins pe nimeni de utilitatea lui. Cei 5 000 de spectatori erau desigur mai degrabă convinși că mai bine este să folosești ascensorul...

■

APROXIMATIV 20 000 de păianjeni și 40 000 de gîndaci intră anual în Europa venind odată cu transporturile de banane din America de Sud. Deși în general inofensivi, păianjenii din Brazilia, Ecuador și Columbia sînt totuși veninoși. În cele mai importante porturi vestgermane fac de gardă permanent medici ca să acorde primul ajutor călătorilor mușcați de aceste insecte.

■

SUB RÎUL Sarisu, care seacă complet vara și care curge prin nordul deșertului Betpak-Dala, hidrologii cazahi au descoperit un al doilea rîu, care curge în subteran, la adîncimea de 30—40 metri, avînd însă un curs foarte lent. Cercetările au demonstrat că din etajul inferior al rîului subteran se pot extrage 300 litri de apă potabilă pe secundă. Apa va fi utilizată pentru aprovizionarea localităților de mineri Karajal, construită în această regiune a Kazahstanului. În apropiere a fost descoperit și un bogat zăcămînt de minereuri neferoase, astfel încît în curînd aici va apărea un adevărat oraș.

remember • remember • remember

MÜNCHEN (VIII)

Alte Pinakothek, palat impunător dar fără personalitate, zidit de Ludovic I al Bavariei în prima jumătate a veacului trecut în stilul italian al Renașterii, ascunde unul dintre cele mai fantastice tezaure de artă ale lumii, deși nu se bucură de faima Luvrului ori a Muzeului londonez cărora, în realitate, le poate fi rival. Piese de excepție ale tuturor marilor pictori europeni, îți dau adevărate vertigii și acel sentiment de inepuizabil, de abisal pe care-l încerci în incinta enormelor muzee occidentale sau în sălile Ermitajului, cînd arta în sine ți se pare absurdă, monstruoasă, emanație a unei genealogii de titani... și cele mai realiste imagini își pierd realitatea antrenîndu-te în lumea unei mitologii unde toate ființele și lucrurile cunoscute îți refuză memoria, silindu-te să le redescoperi cu frisonul unei alte planete.

În sălile unde tronează primitivii germani și pictorii veacului al XVI-lea îmi reconfirm impresia că spiritul acestei geografii zălăzluiește nu atît în opera unui Dürer, pictor într-un anume sens rațional, cît în aceea a unor Cranach bătrînul, artist al Reformei prin excelență, portretist al lui Luther, portretist al unei tipologii germane foarte sesizante confluînd cu un Ursprung imanent, Altdorfer unul din primii peisagiști europeni, pictor al luminii crude care scaldă pădurile germane și al umbrelor unde sălășluiește mitologia exilată de la miezul nopții, Grünewald părintele expresionismului ce reprezintă poate fundamentala dimensiune a originalității spiritului germanic, om al traumelor obscure și al convulsiilor, Pacher cu pictura lui rece ca și cînd ar fi lucrat pe sticlă ori pe metal, sufocînd însă în adîncimi porniri paroxistice și o exaltare nocturnă ce transpare pe chipurile multora dintre personajele sale cu un facies de o ciudată asimetrie și de o sugestie malignă, amintindu-mi chipurile de posedați melancolici ai compozițiilor lui Cosino Tura, Baldung, manieristul ce pendulează între Botticelli și Bronzino, misterios și ocult ca un Hexenmeister capabil să se refugieze în planurile secunde ale artei și să vorbească într-un limbaj derutant, cînd valorile nu se exprimă ci se ascund în antiexpresia lor, ritual ce emană o angoasă de calitatea aceleia degajată de poemele unui Trasch unde labilitatea polarității valorilor handicapează orice comprehensiune directă și te simți migrînd spre un labirint de funcții esoterice... niciodată pînă acum n-am avut sentimentul adevăratelor dimensiuni ale acestor pictori care au reprezentat epoca de aur a artei germane, urmată apoi de secole anodine sub acest raport, o lungă perioadă de mediocritate culminînd cu așa numita pictură biedermeier din veacul trecut, de o platitudine domestică înduioșătoare... somn lung din care avea să izbucnească în plin secol al douăzecilea, strălucita pleiadă a expresioniștilor.

Dar și Dürer are la Alte Pinakothek un tablou fantastic, tentacular, care-i exprimă geniul mai mult decît impozanta și excelenta, de altfel, compoziție cu cei patru apostoli : e autoportretul artistului cu pletele căzute pe umeri, cu un chip alungit și iluminat de o voită insinuare evanghelică... numai Rembrandt și Van Gogh au mai atins în autoportrete o atare tensiune dramatică, deși aici dramatismul e secret, sesizabil mai degrabă într-un subtext abia bănuit, aproape disimulat de falsa aură literară a tabloului, ce derutează și trimite la adrese greșite... în realitate, pictorul dă o replică germanică hieratismului bizantin, fără ca formula propriului său hieratism să triumfe asupra funcției expresive a valorilor... căci autoportretul lui Dürer, prin bogăția sensurilor lui și prin universalitatea mijloacelor, devine aproape un arhetip al artistului în sine... orice mare pictor, poet, muzician din oricare epocă, a avut sau va avea momente de maximă intensitate, de supremă concentrare asupra lui însuși, de ideală situare în punctul sublim al destinelor încrucișate — și atunci a semănat sau va semăna o clipă cu autoportretul de la München...

a. e. baconsky

Corespondență specială pentru „Magazin"

„AM TRĂIT CÎTEVA ORE SUB PĂMÎNT"

• Într-o peșteră de 30 milioane de ani — o întreagă „grădină" zoologică • „Al șaptelea cer" există dar... nu se poate ajunge la el • „Trecătoarea păcătoșilor" în apropierea Palatului lui... Moș Gerilă

Nu mă număr printre temerarii cercetători ai adîncurilor, pasionați de fantastica lume a peșterilor, și nici nu fac parte din grupul amatorilor de „recorduri mondiale", gata să depășească, fie chiar și cu cîteva minute, durata vieții petrecută în condiții de izolare totală, coborînd la mari adîncimi sub pămînt. Și totuși, mi-a fost dat să încerc senzația „îngropatului de viu", trăind, în mijlocul unei imense cavități subterane, sentimente pe care nu le mai încercasem niciodată pe pămînt. Eram însoțit de ghidul Kancio Kanov iar propunerea de a se stinge lumina și de a-mi reține pentru puțin timp respirația, venise de la el : să vedem cum e singurătatea în peșteră cînd e liniște...

Peștera „Sîieva Upka" („grota lui Siiu") își are povestea ei pe care am aflat-o de la Kancio Kanov, omul care m-a surprins plăcut întîmpinîndu-mă cu cîteva expresii românești : „Ce mai face ?" și „Vin-încoace, omule". Spune legenda că numele peșterii „Sîieva Upka" ține de istoria întemeierii celui de al doilea stat bulgar (1187—1396). În acea perioadă, doi frați gemeni, Siiu și Seiu, au ridicat oamenii împotriva jugului otoman. Dar răscoala lor a fost înfrîntă, satele arse. Cei mai mulți dintre răsculați împreună cu cei doi frați au fugit în România. După eliberarea Bulgariei, în aceste locuri au venit urmașii lor punîndu-și în gînd să descopere satul unde s-au născut cei doi gemeni. Și au dat peste peștera căreia i-au dat numele de „Grota lui Siiu".

Veche de 30 milioane de ani (virstă științific stabilită după lungimea stalactitelor existente în peșteră, știind că pentru formarea unui singur centimetru de stalactită trebuie să treacă o sută de ani), peștera are o lungime de 250 metri și înălțimi variind pînă la 30 metri. Se compune din cinci camere, fiecare dintre ele avînd o denumire proprie : „vestibulul" e fără ornamentații deosebite pentru că suferă influența climei în exterior ; „Sala prăpastiei" cu adîncimi, în vecinătatea potecii, care ating pînă la 200 metri ; „Sala de concerte" a cărei desăvîrșită rezonanță o recomandă pentru organizarea unor originale concerte simfonice ; „Sala cosmosului" cu profilul unei rachete descoperită în partea cea mai înaltă a peșterii (pînă în 1954, aici, nu călcase picior de om) ; „Sala coloanelor și a draperiilor" în care doarme și azi Albă ca Zăpada, în fața căreia așteaptă prințul care a salvat-o. În locuri numai de el știute, Kanov îmi arată, cu ajutorul unei raze luminoase proiectată de lanterna de care nu se desparte, ba profilul unei cămile, ba pe cel al unui leu, ba al altor animale. O feerie care încîntă ochiul vizitatorului.

Aceeași lume fantastică din basme aveam s-o întîlnesc într-o altă peșteră din Bulgaria „Le Enika („Ghețarul") aflată în apropierea orașului Vratza. Emil, tînărul care mi-a fost ghid, a ținut să mă avertizeze de la început, că în cazul în care se va stinge lumina să nu cumva să mă mișc de pe loc dacă nu vreau să mă rătăcesc sau să cad într-o prăpastie. Putîn încurajat de riscurile pe care le presupunea excursia mea prin peșteră și neavînd deloc de gînd să mă rătăcesc, am păsit atent în urma lui, pe scările de beton străjuite de ambele părți de balustrade metalice. O tehnică specială de iluminare, variabilă de la o încăpere la alta, pune în evidență inteligent „minunile" acestea subterane, originale creații de artă ale naturii. Fac cunoștință cu o stalactită de 1,5 milioane de ani, după care sînt invitat să număr, dacă nu cred, cele 250—300 „cării de peșteră" pe care le-au făcut picăturile de apă pe fiecare metru pătrat de stîncă.

Și aici, întîlnesc o „sală de concerte" dar mult mai mare ca cea de la „Sîieva Upka" — lungă de 64 metri, lată de 42 și înaltă de 22 metri. În pereții săli se desprind un cap de negru, un crocodil care neapărat trebuie să plîngă, o mulțime de oameni.

În cea de a patra sală este așa-zisul „răcitor" cu o temperatură constantă în tot timpul anului de plus 8 grade (înainte, îmi spune ghidul, se păstrau aici semințele viermilor de mătase). O scară săpată în stîncă ne conduce spre „lacul mic", a cărui apă, spune legenda, are darul să-l ajute pe cel ce o atinge cu un deget să-și îndeplinească o dorință... deși nu e ușor lucru să ajungi pînă la el. Nu pierd ocazia să-mi încerc și eu norocul mai bine zis să încerc marea cu... degetul.

De fiecare dată cînd părăseam o încăpere și intram în alta, Emil avea grijă să stingă lumina în spate și s-o aprindă pe cea din față, așa că drumul de întoarcere, de unul singur, era imposibil, în timp ce traseul celui din față avea sensuri obligatorii. Așa am ajuns și la balconul sălii de concerte de unde aveam o perspectivă panoramică a imensei cavități și de unde puteam deslușii mai ușor pe locuitorii ei. Iată casa „babei Iaga" (baba hîrca) sau chipul „uriașului" despre care, o altă legendă spune că ar fi încremenit în acel loc în momentul în care a văzut intrînd în peșteră primul om. Pe nevasta „uriașului" aveam s-o întîlnesc în ultima sală a peșterii, adormită în patul în care o lăsase bărbatul ei, înainte de întîlnirea amintită.

Pe o potecă îngustă, care-ți solicită întreaga atenție deoarece e învecinată cu prăpastii adînci, drumul continuă trecînd prin dreptul palatului lui Moș Gerilă (l-am văzut cu ochii mei pe bunul moș tocmai cînd se pregătea gînditor și meticulos, să-și încarce sacul gol cu fel de fel de jucării), apoi prin „sala perdelelor" la care ajungi doar dacă poți trece prin așa-numita „trecătoare a păcătoșilor" (o deschidere foarte îngustă de stîncă). Ajuns aici, poți să te lauzi că ești foarte aproape de „al șaptelea cer" dar la care... „din păcate, îmi atrage atenția Emil, nu duce nici o potecă". În sfîrșit, ultima sală accesibilă turiștilor, „sala albă" dormitorul soției „uriașului".

Jocul luminilor cu întunericul, apariția chipurilor săpate în stîncă, cu denumiri izvorîte din bogata imaginație a lui Emil, toate sînt de natură să-ți rămînă pentru multă vreme în amintire. O excursie în astfel de locuri, pe care anual în Bulgaria le vizitează 80—90 000 de turiști, îți dezvăluie o întreagă lume subpămînteană pe care, altfel, cu greu ți-ai putea-o imagina, oferindu-ți prilejul unor satisfacții neașteptate. Ceea ce s-a întîmplat și cu subsemnatul.

Const. AMARIȚEI

În lupta împotriva cancerului a apărut un nou aliat al oamenilor. Este vorba de o descoperire a doctorului Robert Perdue care trăiește la Nairobi (Kenya). El a descoperit că frunzele unei plante care crește în această țară, „Maytanus Oratus", conțin o substanță care reprezintă un puternic agent anticancerigen. Experiențele întreprinse de dr. Perdue cu acest produs, pe care l-a botezat „Maytensina", au dat rezultate îmbucurătoare și ele continuă cu multă atenție și încredere.

Fotografia de mai sus vă înfățișează pe dr. Perdue într-un colț al grădinei în care cultivă planta „Maytenus Oratus".

■

ÎN VARA ANULUI VIITOR se va desfășura în Atlantic, la circa 350 km sud-vest de Azore, una dintre cele mai importante experiențe științifice submarine de pînă acum, în perioada 15 iunie — 1 septembrie 1973, trei nave de cercetări submarine — Alvin (S.U.A.), batiscaful „Arhimede" și aparatul pentru plonjări S.P.-300 (franceze) vor efectua 40 de coboriri în adîncuri. Scopul acestor investigații, la o adîncime de 3 000 m., este acela de a explora dorsala medioatlantică, locul inițial al fenomenului cunoscut sub numele de deriva continentelor.

■

Pe pista de curse de la Fleemington din S.U.A. s-a întîmplat recent un caz care pare aproape de necrezut. Concurentul Len Duncan a ieșit teafăr dintr-un accident în cursul căruia mașina sa s-a răsturnat de patru ori în cea mai mare viteză. Mașina a aterizat pe roți iar concurentul și-a pierdut cunoștința, rămînînd însă aproape nevătămat.

■

LA CANNES a avut loc recent cel de-al VI-lea Festival internațional al pirotehnicii. De pe diferite ambarcațiuni aflate în larg au fost lansate rachete și petarde alcătuind un foc feeric de artificii. În pregătirea acestui spectacol multicolor au fost lansate avertismente și recomandări companiilor de aviație, pescarilor li s-au oferit compensații bănești pentru peștele care nu a nimerit în năvoade. Marele premiu a fost obținut de Spania care a întrecut o țară cu vechi tradiții în jocurile de artificii — Japonia.

■

ÎN ORAȘUL uzbek Ahangaran se construiește o fabrică care va produce un nou material termo și fonoizolant care se numește akmenit. Pentru producerea lui se folosește vata minerală. Akmenitul are o suprafață foarte frumoasă, care poate fi colorată în diferite nuanțe El poate fi folosit cu succes ca material de finisaj pentru diferite încăperi.

Capacitatea proiectată a noii întreprinderi este de 150 000 metri cubi de akmenit pe an.

■

ÎN CASTELUL de la Szydlowiec (Polonia) urmează a fi deschis primul muzeu al instrumentelor de muzică populară din această țară.

Vizitatorii vor avea ocazia să admire mai mult de 100 de instrumente muzicale, unele datînd din secolul al XV-lea. Vor fi expuse armonici primitive, gusle, viori, chitare populare, cimbale, reprezentînd diverse perioade și regiuni.

Autoritățile britanice au hotărît să instaleze un far pe o stîncă uriașă, izolată, situată la 520 km de țărm, în partea de nord a Scoției.

Pe mare, nu se putea ajunge la stîncă și mai ales în vîrful ei, acolo unde urma să fie instalat farul. După ce un grup de specialiști (geologi, tehnicieni), au debarcat acolo cu ajutorul unor elicoptere și au avizat lucrările, a început construcția propriu-zisă.

Aducerea materialelor, a muncitorilor, a specialiștilor, s-a făcut numai cu ajutorul elicopterelor. În fine, întreaga construcție — unică în felul ei în lume — a fost terminată în aceste condiții și dată în folosință.

Imaginea pe care v-o prezentăm reprezintă un moment din timpul executării lucrării.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

SALVAT ÎN ULTIMA CLIPĂ DIN GHEARELE LEOAICEI

Într-un parc-safari, unul dintre vizitatori... uită în ce sector se află și coboară din mașină trezindu-se față-n față cu o... leoaică înfuriată. Ce a urmat aflați mai jos.

Dochamps se află cuibărit în valea rîului Aisne, la o distanță de 129 km de capitala Belgiei și la 67 km de orașul Liège. La 15 iulie 1972 s-a inaugurat un „parc-safari" pe o suprafață de 500 hectare. Aici, trăiesc în libertate tot soiul de animale sălbatice. În vederea realizării unei existențe „armonioase" între pensionarii acestui nou gen de grădină zoologică, fiecare colonie de vietăți își are teritoriul său, bine determinat, în care se dezvoltă, trăiesc și se înmulțesc. Vietățile au fost aduse de pretutindeni, de pe toate continentele. În scurt timp, s-au adaptat oarecum la noile condiții de viață. Oarecum, deoarece întîmplarea ce urmează o va dovedi că nu... total.

22 de hectare însumează teritoriul „stăpînit" de patruzeci de lei și... leoaice. Vizitatorii dornici de senzații tari, și — în același timp — curioși să vadă trăind fiarele în libertate, primesc la intrarea din parcul-safari instrucțiuni menite a fi respectate cu strictețe : **„În nici un caz nu coborîți din mașină. Și nici nu deschideți geamurile. Dacă animalele se apropie prea mult de dumneavoastră, vă continuați liniștiți drumul, făcîndu-le astfel să înțeleagă că nu vă e teamă. Mașina nu trebuie să depășească o anumită viteză reglementară, pentru a nu speria sălbăticiunile".**

Duminică după amiază, Albert Risson, un pensionar în vîrstă de 72 de ani, era trist. Încă o duminică singur. Nu de mult, își pierduse soția și nu se putea obișnui — după o întreagă armonie conjugală — cu solitudinea. Se gîndea acum, ce i-ar fi plăcut, îndeosebi, soției sale. Aceasta iubea nespus animalele, chiar și pe cele sălbatice. Risson a hotărît, deci, să-și petreacă după amiaza în parcul-safari din Dochamps. Distanța nu era prea mare din Marchin, orășelul unde locuia și pînă la parc. Doar 38 de kilometri. Drum ușor de parcurs cu automobilul... A ajuns la intrarea în parc, a primit biletul, însoțit de recomandările de rigoare. Trecuse prin zona zveltelor antilope, apoi prin cea a struților. Acum era în regiunea căprioarelor. Animalele sînt „așezate" pe teritoriile lor, într-un mod, să zicem, gradat, astfel încît vizitatorul să nu aibă de la început emoții prea tari.

Automobilistul trecuse de teritoriul vietăților blînde și acum se afla în incinta leilor. Fără măcar s-o bănuiască. La un moment dat, a făcut imprudența de a deschide portiera mașinii și de a coborî. Nici n-apucase bine să facă cîțiva pași, cînd s-a văzut față în față cu o leoaică. Aceasta era nespus de furioasă, neînțelegînd cum un „om" a avut curajul și îndrăzneala să-i calce... domeniul. În agresivitatea ei se putea descifra și o mare îngrijorare maternă. Avea pui mici. S-a repezit și-a început să-l atace cu violență pe imprudentul vizitator. Cu puternice lovituri de labă a reușit să-l doboare la pămînt. Apoi, a început să-l tîrască zeci de metri rănindu-l și mai grav la cap și la umeri. Dorea să-l ducă pradă puilor. Sărmanul om se vedea pierdut. Nu putea face nici cea mai mică mișcare, pentru a se opune furiei felinei.

Un paznic al parcului a zărit din depărtare o mașină oprită. Strictul regulament fusese călcat. În fugă, a ajuns în apropiere și a zărit... ultimele faze ale dramaticei scene. Cum să-l scoată pe turist din ghiarele leoaicei ? În asemenea cazuri nu te poți lupta cu fiarele înfuriate. Ar fi o mare imprudență. Și nici n-ai dreptul să le ucizi. Trebuie să le faci inactive. Cu mare dificultate a reușit să-i arunce de la distanță cîteva „bombe" cu un anesteziant puternic, special preparat. Operația era dificilă, pentru că trebuia evitat cu orice preț ca grenada liniștitoare să nu lovească în zbor capul rănitului. Noroc că paznicul era în viața lui personală un foarte bun vînător, minunat ochitor.

Leoaica s-a văzut obligată pînă la urmă să-și desprindă ghiarele de trupul turistului, simțindu-i un soi de dulce amețeală. A părăsit scena de luptă... adormind. Și-a întins puternicele labe, cuminte lîngă trup, a pus capul pe iarbă, și după cîteva clipe a început chiar să... sforăie !

De emoție, din pricina rănilor primite și a singelui pierdut, Albert Risson își pierduse cunoștința. Transportat cu propria mașină, în viteză, la spitalul cel mai apropiat, din Aye, starea sa a fost considerată atît de îngrijorătoare, încît nu s-a considerat prudentă transferarea la un spital specializat din Liége. Din fericire, s-a găsit totuși o soluție. Un chirurg din Liége, dr. Hortemans, s-a deplasat în mare grabă la Aye. Aici a purces imediat la o delicată operație chirurgicală. A urmat o noapte albă pentru întreaga echipă de medici a spitalului, care-l asistau pe operat în camera de reanimare. Luni dimineață s-a dovedit că starea rănitului nu mai oferea îngrijorări grave. Va fi salvat...

S-a întîmplat în toamna 1972 în Belgia.

UN NEVĂZĂTOR ÎN LUPTĂ CU DOI RĂUFĂCĂTORI

Pînă la urmă, reușește să-i țină sub amenințarea unei arme pînă la sosirea poliției deși cei doi știau că cel atacat nu vede...

Întîmplarea s-a petrecut recent la Rio de Janeiro. Victor Waldes Silveira a (56 ani) a reușit, cu ajutorul unui pistol, să țină la respect doi hoți care pătrunseseră în casa lui și în acel și timp să anunțe și să cheme poliția pentru a-i aresta. Este dificil de destul de banal pentru cronica cotidiană a marelui oraș brazilian, merită totuși subliniat în mod special pentru faptul că Victor Waldes Silveira este un nevăzător, amănunt, pe care cei doi hoți îl cunoșteau foarte bine. Atacul acestora s-a petrecut într-o seară, cînd în afara lui Silveira, în casă, care era destul de izolată, nu se mai afla nici o altă persoană.

— Datorită simțurilor mele auditive mult mai dezvoltate — a povestit Silveira — am reușit să-mi dau seama că în casă au pătruns doi răufăcători. În cei 32 de ani de cînd mi-am pierdut vederea, puteam să mă deplasez prin casă cu foarte mare ușurință. M-am înarmat cu un revolver care se afla în dormitor și m-am îndreptat spre sufragerie. Am intrat brusc acolo și am strigat : „Sus mîinile ! Cine va încerca să întreprindă ceva va fi împușcat !" Am izbutit, fără greutate, datorită mișcărilor lor, să le localizez poziția în cameră și ținîndu-l la respect cu arma să mă îndrept spre telefon.

De aici întîmplarea s-a precipitat în momentul în care stăpînul casei a ajuns la telefon, unul dintre cei doi hoți (Paulo Borges, în vîrstă de 19 ani) s-a repezit la el. Silveira l-a simțit și a tras două focuri. Hoțul, scoțînd un urlet de durere, s-a prăbușit atins la piciorul drept.

Cînd poliția a sosit la fața locului în urma telefonului primit, i s-a înfățișat următorul spectacol : hoțul rănit era prăbușit într-un colț al camerei, văitîndu-se de pe urma rănii, iar celălalt se afla sub amenințarea revolverului pe care Silveira foarte calm, îl ținea îndreptat asupra lui.

SPIRALE

IMPOSTURA ÎN VERS

de Eugen BARBU

Nu știu cine este acest Miron Georgescu, poet sosit peste noapte în cîmpul literar, dar tare aș dori să cunosc numele redactorului care a putut să ne păcălească atît încît să ne pună la îndemînă volumul intitulat modest : *Poezii*.

Spun asta pentru că mă indignez rar cînd citesc lucruri mediocre și-mi spun că la o grădină cu flori mai pot exista și niscai bălării, că n-o fi foc ! Dar iată că paginile albe au fost asasinate de un om nu fără gust, cît șmecher, de un impostor care dorește cu orice preț să ne uimească, să ne facă să cădem de spaimă în fața invențiilor sale. Aventurieri de cuvînt cum este acest Miron Georgescu fac mult rău liricii în general și strică gustul unor tineri ce speră că falsa „îndrăzneală" a celui citat constituie metoda sigură de pătrundere în cîmpul magnetic al liricii care atrage pe mulți, dar nu încoronează decît pe cîțiva.

Mai întîi titlurile : *De din alb venea o mierlă* ; *Și cum țipă cvadratura* ; *In ureche ochi deschis* ; *Scaun călător pe unde* ; *Fir de fir și galben fir* ; *Celui mare osu-i urlă* ; *Se pierdea în beregată* ; *Și din miez înspre afară* ; *Orb călciiul vulnerabil* (împrumut) ; *Te chemam cu arătătoare* ; *Verde nu și galben da* ; *Și cînta din pana sură* ; *Și mă amețea secunda* ; *Praf de oase în albuș* ; *Se hrănise cu narcise* ; *Sta valetul de mărar* ; *Piciorul ei de sărbătoare* ; *Febril și peste tot ca niciodată* ; *Prea paharul se umpluse* ; etc, etc...

După o primă impresie, Miron Georgescu ar fi un suprarealist cu iz folcloric, sbătîndu-se între atentatele și siluirile (făcute cu talent) asupra limbii de Nichita Stănescu și bijuteriile lui Ion Gheorghe produse din jocurile oculte cu limbajul cronicăresc. Dar, vai, iată cum scrie acest infernal veleitar : *„capul fluturã în aer/cade pajura în vaier/joc de bani și joc de tele/cap poet pajură tele"* (Cap și pajură în joc) sau : *„In ureche ochi deschis/pleoapa spînzurată-n vis/să se vadă cu domolul/sol diezul mi bemolul/și în ochi urechea con/hămesită după son/să se audă cu încetul/verdele și violetul/ochiul surd urechea oarbă/vorbe gata să adoarmă/cîntă mutu surdu-ascultă/melodie gri-ocultă"*.

Să admitem că noi sîntem niște înapoiați mintali care nu cunosc decît reziduurile poeziei universale și că avem un spirit obtuz care nu poate pricepe de ce se scrie cu literă mică peste tot și de ce urechea poate fi *con, hămesită după con* sau *cîntă mutu surdu-ascultă* (mare găselniță !), dar să ne fi cretinizat într-atît încît nici aceste versuri să nu le înțelegem ? *„scaun călător pe unde/„sca"* și *„un"* *intră-n ureche/semne cinci silabe două/scaun vorbă nepereche/ din ureche-n fund de ochi/ în volume nu-n silabe/prin hățișurile timpleI/ca o fiară-n patru labe/trei dimensiuni în metri/greu color citit ori spus/uger sterp cu patru țîțe/patru cu piciorul-n sus/și să-i sorb lemnosul lapte/greu în ochiul terezie/ca în strigăt ori în soață/scaun nescaun să fie"*. S-o luăm bărbățește. Deci : *„sca"* și *„un"*, ar fi fringerea ființei poetice în două, dar *semne cinci, silabe două* ? Mister, mister ! A doua strofă ar fi o acumulare sonor (auditivă), plus una de lectură silind individul să gîndească *(ca o fiară-n patru labe prin hățișurile timplei)*. Raportat, cuvîntul *scaun*, să zicem că ar fi un joc de inteligență despre înțeleptul care are scaun la cap, într-o viziune tehnicoloră, dar ce-i acela *lemnosul lapte* ? dar *scaun nescaun* ce să fie ? Dumnezeu cu mîța și cu poetul ! Iată două strofe din altă producție: (Se uită cu ochi de lupă) : *„se uită cu ochi de lupă/la o umbră clar-obscură/că avea o uitătură/peste dîncolo de după/și pieta cu fir de lupă/de lupoaică-n uitătură/că avea o pictătură* (probabil greșală de tipar) *peste dincolo de după"* și așa mai departe cu acest refren fără sens : *peste dincolo de după* care mi se pare de un ridicol fără *dincolo de după* !

Unde nefrenarea poetului merge pînă la limite mi se pare în „Negre mîini și negre mîini", care bate toate recordurile : *„negre mîini/și negre mîini/deget mic și deget bont/pipărat Pilat din Pont/lins pe mîini de șapte cîini/și albit de negre mîini/se visa în Pont Pilat/pilacub din pipărat/adormit pe cruci de cîini"*. Autorul e enorm, genial într-un fel pentru că și stupiditatea are capodoperele ei !

Dar să nu descurajăm pentru că și scormonirea în gunoi are exploratori : Iată „Celui mare osu-i urlă" : *„celui mare osu-i urlă/din celulă nu din surlă/urlă-n os neadevărul / că e ce mai în răspărul/marelui silit în carne/...* și-acum finalul : *„inelarul în circel/după dor de alt inel/și la margine cel mic/duce boală de nimic"*. Cu adevărat nimicul ridicat la rang de artă ! Și mai departe, poemul „Se pierdea în beregată" : *„se pierdea în beregată/Daniile cintec de chei/navigînd cu o fregată/printre gropile cu lei/leul cintecul de larg/se pierdea în ultim tril/navigînd fără catarg/printre gropi cu Danilе"*. Delirul de cuvinte întrebuințat numai spre producerea de revoltă sau pentru organizarea unei harababuri lirice fără egal, continuă : *„cîntă singur pe trei coarde/coarda ieri și coarda azi/și isonul coardă mîine/două mor rămîne azi/cîntă fără de arcuse/pe trei coarde păr de timp/cîntă nimeni pe arcușul/cu trei fire păr de spațiu/cel departe cel aproape/și subțirele aici/cîntă fără de vioară/pe arcușul dintre stele/cîntă singur și cu nimeni/singur pe vioara cîntă/nimeni pe arcusul unde/cînd și unde cîntă nimeni/singur nimeni printre stele"*. Nu vreau să mai chinuiesc pe cititor cu exemple întregi pentru că suferința devine atroce, dar cîteva mostre nu pot fi lăsate de o parte : *„și-ai însămînțat verzuia/în adîncurile humii"* sau *„nețestoaso între teste/fără geam albastru verde"* sau : *„îți vibra privirea-n aer/între ochi călcîi întinsă/și nu vaier era-n vaier/coarda de călcîi atinsă"* sau *„și avea zece înelare/și eu ciung de-arătătoare"* sau : *„verde nu și galben da/și la deal și mai de-a dura/florile harababura/frunzele anapoda"* sau : *„și pleca harababura/doamna galbenului da/ața neagră și nu sura/și prea rar anapoda"* sau gigantic refren : *„și-a cîntat întîia oară/pete roșii pe trup alb/și cu albe pe trup rosu/rosu-n alb și alb în rosu/vai cum mai cîntă cocosu"* sau finalul aceluiași „Și-a cîntat întîia oară" : *„și-a cîntat a treia oară/pete albe fără alb/pete roșii fără rosu/negru-n alb și negru-n rosu/și n-a mai cîntat cocosu/unde-i albul unde-i rosul/ cine mi-a ucis cocosul"* sau : *„soarta să-și sorteasca soarta"* sau : *„și-am pornit pa'mă și pană/ochiul mi-era numai rană/și te-a stins privirea-mi dură/de Orfeu cap întors/tură"*. Iată și o strofă din „Valetul de mărar" : *„sta valetul de mărar/printre cărțile joc/și-și ghicea de nenoroc/în culoarea de mărar"*. Volumul se încheie într-un adevărat galon de imagini sonate : *„și esti văi și-atunci esti șapte/și esti una dar adîncă/și-ntre șapte și adîncă/deal zac unul în revaos/pe delir de opt si haos"*. De ruptgura la negustori, Miron Georgescu nu le-a rupt, în schimb iată și acest catren : *„prea paharul de siliciu/cu preaplinul lui de cînd/cine să mă unde cînd/cu otrăvuri de supliciu"*, catren ce nu poate fi depășit decît de cel din pagina următoare, la fel de grandios : *„zbor în verticală frîntă/aripă ucisă-n labe/tari aroma de silabe/îmi făceau aripa sfîntă"*.

Parcă poezia obscură mai mergea, dar poezia demențială, arierată, ieșită din țîțîni, nu !

Capodopere în aer liber la Anvers

de Boris BUZILĂ

Intre o statuie și locul pentru care a fost creată există un raport analog aceluia dintre actor și scenă. Sînt statui cărora necesitățile sociale și exigențele urbanistice, valoarea estetică sau hazardul le-au asigurat „roluri" de protagoniști. Scena pe care își desfășoară „jocul" acești actori ai unei singure ipostaze spectaculare o constituie de regulă piața publică, loc privilegiat în care marmura, piatra, bronzul însuflețite pot vorbi, tuturor și fiecărui om în parte. S-au auzit însă și se aud mereu glasuri protestatare vestejind raportul ancilar dintre sculptură și arhitectură, cea dintîi fiind copleșită de cea de pe urmă. Pentru a stabili un dialog fertil, nealterat, între sculptura de idei, nesupusă unei funcționalități imediate, conjuncturale și beneficiarul operei de artă ni se propune o soluție asemănătoare aceleia din teatrul modern: simplificarea „decorului" pentru atingerea esenței!

Dar cum să simplifici, sau să suprimi „decorul" atunci cînd este vorba de elemente fundamentale de civilizație citadină? Pentru o anume sculptură monumentală lipsită de orice ilustrativism, abstractă sau ambiționînd către viziuni ample, mitologice, este însă mult mai simplu să se procedeze la o „conversiune" de ambianță. Unui asemenea gen de sculptură, ca și multor opere de factură pur clasică, îi convine mai mult decorul cvasi-neutru al unui parc public, proiecția pe fundal elementar al unei pajiști plate,

Sculptură de Rik Wouters la Middelheim

amenajat pe o suprafață de aproximativ 36 ha în parcul Middelheim din Anvers, el însuși parte integrantă dintr-o imensă grădină publică, populată de arbori seculari, purtînd denumirea romantică, de rezonanță bucureșteană, Parcul Privighetorilor („Nachtegalenpark").

Curioasă sintagmă aceea de **muzeu** în aer liber, noțiunea de muzeu asociindu-se de regulă aceleia de spațiu închis, supus unui regim de strașnică supraveghere! Cît privește statuile, „de grădină publică" cît timp ne va trebui celor mai mulți dintre noi să ne deprindem cu gîndul că ele ar putea însemna și altceva decît decorativismul rudimentar, impus uneori pînă la trivialitate! Ei bine, acest parc despre care nu știu cît de bine este păzit și ce măsuri de protecție sînt adaptate acolo în anotimpurile reci, el este totuși un inestimabil muzeu. Cîte muzee din lume se pot lăuda să-i aibă în colecțiile lor pe Bourdelle și pe Moore, pe Duchamp—Villon și pe Zadkine, pe Mestrovici și pe Maillol ? Muzeul din Middelheim posedă cîte o lucrare sau mai multe purtînd semnătura ilustră a acestora, a altor sculptori moderni, vreo 70 la număr, reprezentați prin două sute și ceva de opere. Fondul inițial l-au asigurat achizițiile municipalității locale, cărora li s-au adăugat cu timpul donațiile unor participanți la Bienalele de sculptură de la Anvers organizate în anii impari. În timpul bienalelor, specifică „Guide bleu", vizitatorii sînt obligați să plătească intrarea. Orele de funcționare, citez din același ghid, de la zece dimineața pînă la apusul soarelui...

Cînd am vizitat, la începutul lui octombrie, parcul cu statui de la Anvers, soarele scăpăta spre apus, lungind siluetele și așa prelungi, ale „Regelui și reginei" din cunoscuta capodoperă a lui Henry Moore. (La București văzusem o variantă proiectată pe decorul convențional al unei macrofotografii) Ceva mai încolo se aflau „Berbecul îndărătnic" al lui Bourdelle, faimosul „Balzac" al lui Rodin, „Mediterana" lui Maillol, „Profetul" lui Pablo Gargalla, acest Picasso al sculpturii moderne, lasă o impresie teribilă, căreia cu greu îi poți găsi explicație: vizionarismul fascinant al expresiei, dominată de acel ochi unic, a toate văzător, căruia îi lipsește doar triunghiul simbolic sau extraordinara simplitate a mijloacelor plastice folosite.

Intrăm în pavilionul destinat sculpturilor de dimensiuni mai reduse, realizate, parte din ele, din materiale care reclamă o protecție specială. Pavilionul, în care descopăr silueta filiformă a unei sculpturi de Giacometti și esoterica lucrare în lemn cu aplicații în cupru a japonezului Teshigahara, pare o seră într-o grădină botanică, iar sculpturile dinăuntru niște plante de seră:

„Avem și o lucrare românească, una singură", ni se spusese. Mă bucur să o pot descoperi singur, afară, din nou sub cerul liber. „Amintirea" de Ion Irimescu, datată 1965. Lucrarea, excelent amplasată, pe fundalul unui lac reprezintă, în linii subtil stilizate, o tînără care ține în mîna dreaptă o floare. De fapt, toată statuia pare o floare suavă.

Ne îndreptăm spre ieșire. A apus soarele. Am depășit ora admisă. „Ce mult ne dorim un Brâncuși !" ne șoptește însoțitoarea sonorizînd dulce numele compatriotului nostru, cum fac francezii. Îi dau dreptate în gînd: „Ce bine ar sta aici și un Brâncuși !".

MICA ENCICLOPEDIE

ÎNȚELEPTUL MIRON COSTIN

de L. SĂRĂȚEANU

Anul internațional al cărții, celebrat și la noi prin bogate manifestări, a readus în actualitate o vorbă din vechime : „...nu este alta și mai frumoasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decît cetitul cărților". Aforismul aparține lui Miron Costin. Descrierile care ne-au parvenit despre logofătul moldovean din cel de al XVII-lea veac, ni-l înfățișează ca pe un bătrîn venerabil, cu fruntea lată, cu ochii adînci, cu barbă albă și lungă de patriarh. Cărturar de întinse cunoștințe, condeier plin de simțul răspunderii față de scrisul său, istoric, călăuzit de o concepție precisă despre mersul evenimentelor și legile care le guvernează, patriot înflăcărat, Miron Costin reprezintă un moment însemnat în afirmarea culturii românești. Tatăl său, boierul Iancu, era atît de puțin dăruit cu știință de carte încît — potrivit unui document din 1630 — nici măcar „nu știa a scrie dumnealui, postelnicul Costin". În schimb, pe flăcău l-a ținut la Colegiul din Bar (Polonia) unde tînărul Miron a putut face „de folos zăbavă" studiind gramatica latină, istoria antică, filozofia, poetica și retorica. Revenit în Moldova, se afirmă prin cultura sa în ochii lui Vodă Vasile Lupu, care ajunge să-l prețuiască într-atîta încît, uitînd vechea vrajbă cu Costineștii, îl trimite în solie la Kamenița. A fost de mare însemnătate în viața lui Miron Costin faptul că — după aceea — a putut cunoaște nu numai Moldova, dar și Țara Românească iar mai apoi Transilvania. În Țara Românească l-a însoțit atît pe domnitorul Gheorghe Ștefan, cît și pe Dabija Vodă în acțiunile armate ale acestora. Transilvania a stă bătut-o în lung și-n lat însoțind oastea lui Gheorghe Rakoczi. În felul acesta, în mintea cărturarului se conturează mai pregnant ideea unității poporului român. Această idee va fi exprimată în „De neamul moldovenilor", lucrare de mare valoare științifică și scrisă sub însuflețirea unui cald patriotism. Miron Costin, citise cronica lui Ureche Vornicu, cronică interpolată de o serie de copiști și care conținea tot felul de aberații cu privire la originea poporului român. Pentru a desțăra „basmele" și „ocările" scornite de acei interpolatori, Miron Costin pornește să demonstreze, cu demnitate și sobrietate științifică, adevărul despre originea latină a românilor, susținîndu-și afirmațiile pe datele certe de care putea dispune în acea vreme. Scriitorul demască pe „pizmașii neamului acestor țări" (e vorba de principatele românești) a căror uzurință condamnabilă i-a condus la teze jignitoare cu atît mai grave cu cît ele fuseseră incluse într-o lucrare scrisă („Nice este șagă a scrie oceară vecinică unui neam, că scrisoarea e lucru vecinic"). Și dînd un exemplu de constiinciozitate scriitoricească, autorul adaugă : „Eu voi da samă de ale mele cîte scriu".

Pasiunea pentru istorie a cărturarului se hrănește dintr-un țel plin de noblețe. Pe de o parte, Costin dorea să restabilească adevărul în legătură cu originea poporului său. Pe de altă parte, el înțelegea rolul pilduitor al istoriei : „Letopisețele să hie de învățătură" ; „cu acele trecute vremi să pricepem cele viitoare". Căci, pentru Miron Costin istoria nu e o înșiruire pragmatică de fapte și nume. El are o concepție care se bizuie adesea pe materialista înțelegere a existenței unor legi obiective ale istoriei („Nu sînt vremile sub cîrma omului"...). Letopisețul și-l începe „de la Aaron Vodă încoace", arătînd că în felul acesta va continua istoria Moldovei de unde a lăsat-o „răposatul Ureche Vornicul". Meritele lui Miron Costin se îmbogățesc și prin poemul filozofic „Viața lumii" după cum cronica în limba polonă scrisă de el în anii prizonieratului la regele Sobieschi este socotită și azi de către istoricii literari polonezi drept una din primele lucrări în versuri demnă de semnalat în literatura lor.

Erudit, inspirat, dăruit cu o remarcabilă formă epică, gînditor profund și original, Miron Costin rămîne un scriitor ce poate fi citit cu interes și azi nu numai de către iubitorii de literatură veche. În perspectiva istoriei — a acelei istorii pe care a iubit-o cu atîta ardoare și la studierea căreia și-a adus o contribuție de prestigiu, chipul lui Miron Costin ne apare așa cum el însuși creiona pe unul dintre domnitori : „Om deplin, cap întreg, hire adîncă, cît poți zice că nasc și în Moldova oameni".

PLANETA UNUI DĂRUIT — MIHAI DIMIU

De obicei, oamenii de teatru care nu montează șocant, care nu caută hold-up-ul sînt priviți cu circumspecție și au parte de o soartă cam stearsă. Așa, pentru că nu avem curajul să recunoaștem că ne pripim și că într-un spectacol insăși monotonia echilibrului constituie un gest temerar. Un exemplu. Teatrul de Stat din Sibiu și-a inclus în repertoriu, recent, un astfel de gest. Adică, un „Don Juan" puțin spectaculos, scontat și izbutit monoton. Un „Don Juan" implantat în scenă de regizorul Mihai Dimiu cu atîta naturalețe, încît părea un altoi al acesteia. Cîteva cuvinte despre omul de teatru și dascălul Dimiu. El are, după cum se știe, școala provinciei, montînd pînă acum mai mult în afara agorei stilate a Bucureștilor. Destinul zbuciumat al op-ului molieresc s-a întîlnit cu acela calm, fără imprevizibil, al său. Și așa, în vreme ce teatrul românesc suportă, ca un pămînt răbdurîu, o sumă întreagă de munci. Fără să-mi propun o cronică, pot spune că spectacolul, luat ca mostră, este conceput sub specia unui respect creator, prin urmare absolut, față de substratul texturii dramatice. Mihai Dimiu transpiră din plin alături de falsul amorez, pentru a crea senzația unui erou omenește posibil. Erou pe care îl împinge telepatic înainte, trecîndu-l succedaneele praguri ale cunoașterii: cel senzorial (pitoresc), cel rațional (alături de un Zganarelli mai tragic decît stăpînul său, mai tragic decît o glumă căreia i-a murit bufonul) și, în sfîrșit, cel revelator, al impactului morții. Pe scenă se ride, pe scenă se plînge. Și, din cînd în cînd, trece peste noi aripa neagră a unui suris. Mihai Dimiu este un slujbaș-filosof, dar nu pentru că își predă cursurile la Institut cu „Estetica" lui Hegel pe catedră ci pentru că își gîndește spectacolele în mod temerar, ziua în amiaza mare, la lumina lămpii lui Diogene. Pledez aici pentru talentul, deputînea și, deontologia vorbind, pentru onestitatea muncii sale. Pledez aici pentru un caracter. Asta, cu atît mai mult cu cît deunăzi am aflat cu mîhnire că o revistă studențească, pe numele său „Amfiteatru", îl acuză de rea-credință, într-un articol. Pe scurt, iată despre ce este vorba. La începutul acestei veri, cînd străndurile erau în floare și căldura predispunea la somn, cîțiva tineri studenți au căzut la examenul de regie. În toamnă au căzut din nou, așa cum se cade cînd nu pui mîna pe carte. Lucru care nu i-a împiedicat, ba chiar din contră, să mizgălească memorii și să solicite audiențe la minister. Personal, îmi exprim regretul că revista sus-numită i-a crezut, încălcîndu-și conduita academică și obiectivă de pînă acum, acuzînd pe nedrept și în necunoștință de cauză un profesor eminent prin corectitudinea sa. Lucrurile se petreceau, notați, în timp ce „vinovatul" era puțin cu spatele, adică în contumacie, făcînd naveta București — Sibiu, obnubilat de patima teatrului, montînd o piesă vitregă în condiții, uneori, tot atît de vitrege ! Fără comentarii.

Corneliu Vadim TUDOR

Clepsidra

PEISAJE CHINEZE

de Constantin VIȘAN

Dintr-o utopie, hrănită cu lecturi și stampe, am pășit, adevăr aproape incredibil, în realitatea concretă a Chinei. Am străbătut un itinerar pe măsura dimensiunilor vaste ale acestei țări cît un continent. De la Pekin la Șanhai. Din antichitatea însemnată cu bătrîna hieroglifă a Marelui Zid pînă în contemporaneitatea modelată de politica Partidului Comunist Chinez.

Derulez filmul acestei incursiuni de 5 000 de km într-un univers de o extraordinară varietate. Ce imagine să aleg din mille care ne-au încîntat ochii? E posibil să sper că prin ea as reuși să spun cîte ceva despre China ? Oare spațiile acestei țări în care munții sînt rude cu Himalaia, apele cu Fluviul Albastru și cu Fluviul Galben, iar cîmpiile capabile să hrănească 800 de milioane de oameni, pot fi desemnate pe dreptunghiul minuscul al Clepsidrei? Peisajele pictate pe mătase de meșterii din Hanceu, figurinele din jad și fildeș admirate în Expoziția de Artizanat din Pekin mă fac să cred că dimensiunile vaste pot fi totuși exprimate și în spații miniaturale. Infinitul Marelui Zid l-am citit într-o fișie de mătase mai mică decît coperta unui bloc-notes. Pe un bob de orez, un meșter al miniaturii chineze a reușit să caligrafieze versurile unei poezii. O pagodă împungînd cu vîrful ei cerul a fost modelată într-un fragment de jad de cîțiva milimetri. În balcoanele rotunde ale acestui colos redus la dimensiuni miniaturale se pot distinge chipurile a 500 de oameni. Pentru asemenea minune meșterului i-au trebuit însă 7 ani de migală. Munții și templele, Podul cel lung de pe lanți și Canalul roșu din județul Lin-Sien, nesfîrșitele cîmpii de orez și marile cuptoare de oțel, totul a fost brodat pe mătase, șlefuit în jad sau fildeș, împletit în fir de aur sau de bambus, cu o indescriptibilă răbdare și finețe.

Privind aceste bijuterii ale marilor meșteri ai miniaturii dar și ai colosalului mi-am imaginat o uriașă statuie de fildeș și jad, de pămînt și piatră, de lemn și aur, de cărbune și fier pe care 800 de milioane de oameni o modelează cu răbdare și ingeniozitate, cu calm și îndrîjire, cu claritate, împodobind-o mereu cu noi frumuseți, înălțind-o în ochii lumii, întărînd-o, urcînd-o pe treptele civilizației socialiste, ale demnității. Este China socialistă condusă cu înțelepciune de partidul său comunist. Pretutindeni în drumul nostru prin această țară cu frumuseți fabuloase am fost primiți cu căldura prieteniei.

1 Octombrie. Ziua Națională a Republicii Populare Chineze. Aleile de pîs ale Palatului de vară. Pare că s-au strîns aici toate cîntecele, toate culorile pămîntului și cerului chinez toată bucuria din ochii unui popor liber, stăpîn pe destinul său.

Dar despre această bucurie și despre emoția de a fi fost părtașii ei, în Clepsidra viitoare.

La Teatrul Dramatic din Baia Mare a avut loc premiera pe țară a piesei „Adio majestate" de Al. Voitin. Spectacolul, regizat de Petre Popescu, este dedicat celei de-a 25-a aniversări a proclamării Republicii.
În fotografie, o scenă din spectacol.

După cum se știe, actorul francez Pierre Brasseur (67 de ani) a decedat, în urma unui infarct, în orașul Brunico, în timp ce turna în filmul „Cea mai frumoasă seară din viața mea". Această fotografie pe care o prezentăm este un document impresionant, întrucît reprezintă pe Pierre Brasseur împreună cu Alberto Sordi, cu cîteva minute înaintea tragicului său sfîrșit.

Nu mai puțin de cinci case de film din tot atîtea țări (Italia, Franța, Spania, Anglia și R.F.G.) colaborează pentru a duce la bun sfîrșit turnarea filmului „Insula tezaurului" (pe baza unui scenariu realizat după romanul lui Stevenson). Sub conducerea regizorului Andrew White turnează un mănunchi de cunoscuți actori printre care citățm pe Orson Welles, Jean Lefebre, Rick Battaglia, Maria Rhom, Paul Muller și alții.
În fotografie : Orson Welles într-o secvență a filmului.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 22 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 8.15 Gimnastica pentru toți. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Mari muzicieni la București : Willem van Otterloo. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 : 360 de grade. Din sumar : „Duminica unui portar de... fotbal". — un film realizat de studiourile de televiziune din Polonia. 16.30 Campionatul național de fotbal. Divizia A. Steaua—Sportul Studențesc. 18.15 Festivalul cîntecului ostășesc. Gala laureaților. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Comentariu la 40 de steme. Județul Brăila. 20.20 Filmul „Trapez". Cu : Burt Lancaster, Tony Curtis, Gina Lollobrigida. 21.55 Itinerar belgian. 22.10 Gondola de aur. Selecțiuni din Festivalul de muzică ușoară de la Veneția 1972. 22.30 Telejurnal 22.45 Duminica sportivă.

PROGRAMUL II. 12.30 Promenada duminicală. 20.00 Eroi îndrăgiți de copii : Mos Ene. 20.25 Festivalul „Toamna muzicală clujeană" 21.15 Reportaj bucurestean. 21.30 Seară de romanțe. 21.55 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix (reluare)

LUNI 23 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 17.30 Curs de limba franceză (reluare). 18.00 Căminul. 18.40 Ecranul. 19.00 Săptămîna în imagini 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.10 Muzică populară cu Maria Marcu. 20.20 Roman foileton : Elizabeth R. Puiul de leu (partea a II-a). 21.05 Panoramic științific. 21.20 Să înțelegem muzica. Folclorul latino-american. 22.10 Imagini din Luxemburg. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II. 20.30 Parada micilor interpreți. 20.30 Arii din opere. 20.50 Agenda. 21.00 Romantic club. 22.35 Film documentar : Oameni și locuri. producție a studioului „Alex Sahia".

MARȚI 24 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Telescoală. 10.00 Curs de limba engleză. Lecția a 25-a. 10.30 Căminul (reluare) 11.10 Gondola de aur" (reluare) 11.30 Panoramic științific (reluare). 11.45 Roman foileton : Contele de Monte Cristo (reluare) 12.45 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă (reluare). 18.00 Efigii lirice. Versuri în lectura autorilor. 18.10 De la meșteșuguri la arta plastică. 18.20 Atlas muzical românesc. 19.00 Caleidoscop cultural-artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Comentariu la 40 de steme. Județul Buzău 20.30 Seară de teatru : Pledoarie pentru un răzvrătit de Emanuel Robles. 22.30 Imagini din Zambia. 22.40 24 de ore.

PROGRAMUL II. 20.00 Telecinemateca pentru tineret : Prizonierii din Caucaz — o producție a studiourilor sovietice. 21.30 Cîntă violonistul George Toader. 21.40 Viața economică a Capitalei. 22.15 Arta plastică 22.30 Dicționar muzical-distractiv (reluare).

MIERCURI 25 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Bucureștiul necunoscut (reluare). 9.25 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Curs de limba franceză. Lecția a 26-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme (reluare) Județul Brăila. 10.50 Prizonierii din Caucaz (reluare). 12.20 Parada micilor interpreți. 12.50 Telejurnal. 14.55—16.50 Fotbal : F.C. Arges—Real Madrid în optimile de finală ale „Cupei Campionilor Europeni". Transmisiune directă de la Pitești. 17.30 Curs de limba germană (reluare). 18.00 Întrebări și răspunsuri. 18.30 Ziua Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Teleobiectiv. 20.30 Telecinemateca : Iulius Caesar. Cu : Marlon Brando și James Mason. Premieră pe țară. 22.25 Teleglob : Persepolis. 22.35 24 de ore.

PROGRAMUL II. 20.00 O viață pentru o idee : Dimitrie Gusti (II). 20.25 România în lume. 20.55 Agenda. 21.05 Luminile rampei : tineri interpreți. 21.45 Cărți și idei. 22.10 Elizabeth R — (reluare).

JOI 26 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 România în lume (reluare). 9.35 O viață pentru o idee : Dimitrie Gusti (I) — reluare. 10.00 Curs de limba rusă Lecția a 25-a. 10.30 De la alfa la omega. 10.50 Tele-obiectiv (reluare) 11.10 Telecinemateca : Iulius Caesar (reluare) 13.05 Telejurnal. 13.15 Handbal masculin : Steaua — Universitatea București. 16.30—17.00 Telescoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară. 18.30 La volan. 18.50 Cronica literară. 19.00 Satul contemporan. O zi din viața unui primar. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Comentariu la 40 de steme. Județul Caraș-Severin. 20.30 Aspecte din spectacolul Ansamblului folcloric indian. 20.45 Retrospectivă Walt Disney. 21.35 Tinerii despre ei înșiși. 22.15 Itinerar : Viena-Salzburg-Linz. 22.30 24 de ore.

PROGRAMUL II. 17.30 Agenda. 17.40 Selecțiuni din festivalul de muzică de cameră Bemus — Belgrad 1972. 18.10 Filmul Viktoryne. Ecranizare după Balzac realizată de Studiourile televiziunii poloneze. 19.05 Dans și muzică de pretutindeni. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 21.35 Viața științifică a Capitalei. 22.15 Inscripție pe o zi de toamnă. Versuri.

VINERI 27 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Teleenciclopedia (reluare). 9.50 Muzică ușoară. 10.00 Curs de limba germană. Lecția a 25-a. 10.30 Comentariu la 40 de steme (reluare). Județul Buzău. 10.50 Etigii lirice (reluare). 11.00 Satul contemporan (reluare) 12.30 Muzică populară. 12.45 Telejurnal. 16.00 Telescoală 17.30 Curs de limba engleză (reluare). 18.00 Cunoașteți legile ? 18.25 Școala campionilor — emisiune de inițiere sportivă pentru copii : mini-rugbi. 18.50 Teleconferința de presă. Doi ani de la introducerea acordului global în C.A.P. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Reflector. 20.25 Filmul Atentatul. Cu : B. Kurowska, Z. Cynkutis, T. Lomnicki. 21.40 Reportaj din Luxemburg. 21.55 Ochiul în obiectivul științei. Conferință de presă cu participanții la Conferința națională de oftalmologie. 22.35 24 de ore.

PROGRAMUL II. 20.00 Delfinul Flipper 20.25 Aspecte de la Festivalul internațional de balet Varna 1972. 20.55 Program de circ. 21.15 Revista economică TV. 21.30 Capodopere ale muzicii universale. 22.15 Stadion. Emisiune de reportaje din lumea sportului.

SÎMBĂTĂ 28 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I. 9.00 Telex. 9.05 Cunoașteți legile ? (reluare). 9.20 A fost odată ca niciodată... „Punguța cu doi bani". 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Ochiul în obiectivul științei (reluare) 10.45 Pe deal pe la Cornățel. 11.00 Comentariu la 40 de steme (reluare). Județul Caraș-Severin. 11.20 Capodopere ale muzicii universale (reluare). 12.05 Aspecte de la Festivalul internațional de balet Varna 1972 (reluare). 12.30 Program de circ (reluare). 12.50 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 18.15 Film, tinerete, dans. 19.00 Frumusețea nr. 1. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.10 Arc peste timp : „Cutarida". 20.25 Teleenciclopedia. 21.05 Magnix. 21.55 Superpreferata cu Radu Beligan și Matei Alexandru. 22.25 Ecou de romanță... 22.45 Telejurnal. 22.55 Hochei pe gheață : România — R. P. Chineză (reprize a III-a) Transmisiune de la patinoarul „23 August".

PROGRAMUL II. 16.30 Agenda. 16.40 Cetioara mea de brad — muzică și dansuri populare. 17.05 Reporterii noștri peste hotare. 17.20 Cele mai frumoase lieduri. 17.50 Filmul „Cerul n-are gratii" — o producție a Studioului cinematografic București. Cu : Vasile Iehim, Anda Caropol, Ștefan Ciubotărașu, Liviu Ciulei.

ÎN VECHIME, CĂLĂTORI ÎN COSMOS!

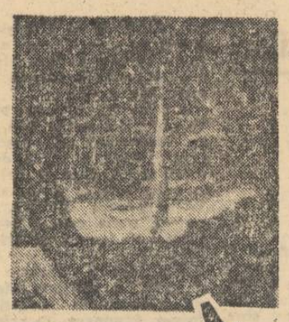

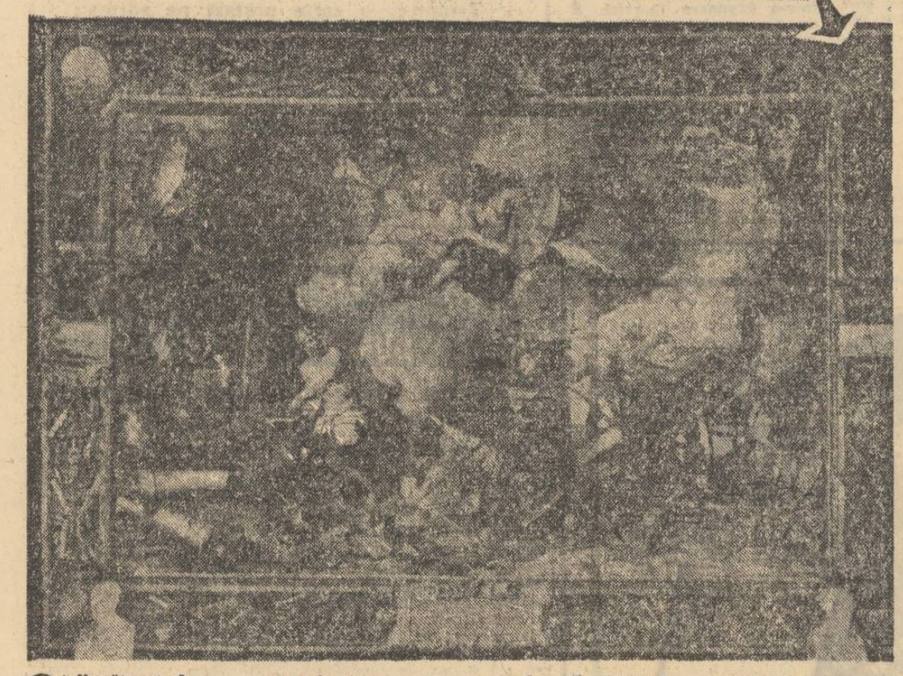

O tulburătoare descoperire: zborurile în cosmos nu sînt apanajul epocii noastre. O rachetă decolînd pe verticală, cu deviza „Splendet et ascendit" aduce mărturia unor pionieri ai spațiului extraterestru de cine știe cînd. Dr. Jean Cheymol examinînd un gobelin, observă în colțul din dreapta sus, o imagine insolită. O rachetă... Informația e consemnată în „Presse Medicale", reluată în „Science et Vie" ș.a.m.d. Explicația? Nimeni încă nu s-a încumetat s-o dea, pînă acum. E vorba de o lucrare a pictorului Le Brun de la mijlocul secolului al XVII-lea (data precisă a gobelinului: 1664). El execută pe carton și apoi acesta devenea model pentru celebrele tapiserii Gobelin. În imagine este tapiseria, intitulată sugestiv „Focul". În centru, zeul Vulcan. În dreapta, sus, și în medalion, imaginea rachetei

MEDICINĂ

NEGLIJENȚA SAU TEAMA POT SĂ NE COSTE VIAȚA

Medicina modernă deține astăzi metode prin care depistează cancerul în faza zero, și care, tratat, este vindecabil. Rezultate recente ale cercetătorilor români.

Astăzi se poate răspunde: sînt cancere vindecabile. Cu o condiție: să fie depistate foarte de timpuriu și tratate la nivelul unor cabinete de specialitate, aplicîndu-se o metodologie adecvată, complexă. Ca un exemplu, cancerul genital, depistat precoce la femei și tratat este perfect vindecabil. Depistarea precoce, nu numai a cancerului, a devenit astăzi arma cea mai bună a medicinii moderne, în lupta ei împotriva bolilor. În ce privește însă cancerul, a depista la timp — și bineînțeles a trata — înseamnă într-un procent cu mult mai mare decît ne închipuim: salvarea vieții. Milioane de femei mor an de an și nu din cauză că medicina nu le-ar fi putut ajuta, ci din cauza propriei lor ignoranțe. Cîndva, desigur, un diagnostic de cancer echivala cu o condamnare definitivă. Atunci, era firesc ca numele bolii să răspîndească teroare. Astăzi, femeia modernă se prezintă periodic la control medical, în acest scop: pentru o eventuală depistare a unui cancer în faza zero și deci perfect vindecabil. În timp ce neglijența sau o stupidă teamă poate s-o coste viața. În acest sens, metodele adecvate — cele care, s-ar putea spune că „prevăd" boala înainte ca ea să apară evident, reprezintă incontestabile succese ale științei medicale. În toată lumea sînt privite astfel. **În acest context de valoare imensă științifică și uman-socială, se înscriu rezultatele de care vom vorbi. Ele aparțin dr. MARIA ZAHARIA, șeful sectorului anatomoclinic de la Institutul de Patologie și Genetică Medicală „Dr. Victor Babeș". O muncă de 20 de ani în care îmbină cercetarea științifică cu activitatea clinică, la patul bolnavului.** Așa s-a format profesional. Așa continuă și astăzi, cînd, în paralel cu laboratorul, lucrează la maternitatea spitalului Brîncovenesc, revenindu-i cazurile-problemă, cazurile dificile. Rezolvările? O metodologie variată și diferențiată. Încă în urmă cu 10 ani, a înființat primele depistări în masă, la nivelul unor unități muncitorești, la Săvinești, la Fabrica de confecții București, unde lucrează 10 000 de femei, la Tricotajul Roșu și altele. Metoda aplicată atunci — cea a lui Aurel Babeș — o metodă care a înscris în știința mondială o prioritate românească, care l-a făcut celebru pe americanul Papanicolaou ce a preluat metoda, dezvoltînd-o. Dr. Maria Zaharia a aplicat și dezvoltat metoda originală românească a lui Aurel Babeș în cancerul genital dar și în alte domenii ale bolii. Pentru că sînt leziuni la nivelul colului uterin care evoluează și nu se manifestă prin examen citologic. Ca să le depistezi este nevoie să asociezi și alte metode, și să le aplici diferențiat. **Căutînd să răspundă situațiilor foarte diferite care se prezentau, a reușit să găsească acea metodă care să aducă elemente în informare mai multe. Folosește, de pildă, două metode acum: cea a examenului în contrast de fază și cea a examenului citologic după fluorocromare supervitală. Sînt metode care au permis ameliorarea diagnosticului, în sensul că posibilitățile de detectare a leziunilor canceroase incipiente sînt mai mari și, implicit, cazurile de cancer invadant scad.**

Recent, abordînd o problemă deosebit de dificilă, dr. Zaharia a ajuns la primele concluzii ce înseamnă un succes nu numai de prestigiu. Este vorba de **diagnosticul diferențial dintre cancerul de început al endometrului și falsele aspecte date de dezechilibrele hormonale.** Este ușor de dedus importanța acestei cunoașteri de extremă finețe. Pentru că uneori se pune un diagnostic de cancer, pentru că ceea ce are în față medicul apare ca atare, și în realitate nu e cancer. Un dezechilibru hormonal poate produce o asemenea aparență falsă. În funcție de realitate, cancer sau dezechilibru, este și tratamentul. Normal. Nu are rost să discutăm toate consecințele ce decurg de aici. Și totuși, e imposibil să nu atragem atenția asupra uneia... din afara problemei. Din toate punctele de vedere. De cîte ori nu auzim de vindecări miraculoase! De cîte ori, nu se aduce „dovada scrisă, obiectivă" că a fost cancer — o arată buletinul spitalului etc. — și, uite, cutare medic și de multe ori deloc medic, simplu tehnician în cine știe ce alt domeniu, sau un inginer inventiv dar „nerecunoscut", „prea invidiat" de specialiștii în materie, ș.a.m.d. el a vindecat. Se enumeră nenumărate cazuri. E de ajuns unul ca speranțele tuturor să facă din acesta „pe toți pe care l-a tratat" cu ceai, cu codiță de nu știu ce, cu un praf anume ș.a.m.d. Cine ar putea nega că nu a fost cancer? Avea dovadă că e cancer și acum toate analizele oficiale atestă că nu mai are. Nu este însăși evidența pe care ți-o prezintă? Și totuși... nu era cancer. **Rezultatele cercetării dr. Maria Zaharia vor putea detecta adevărul de fals. Este evident, însă, că primele concluzii ale unor cercetări dificile înseamnă încă ceva drum pînă la masa analizelor curente. Dar rezultatul se înscrie ca un succes de pe acum. În cazul cancerului, oare trebuie repetat?: profilaxia bolii trebuie făcută la nivelul unor cabinete de specialitate, aplicînd metodologia adecvată, complexă.**

Am dori să mai semnalăm cîteva rezultate obținute în laboratoarele sectorului condus de dr. Maria Zaharia. Ne referim la alte domenii ale patologiei. În cea digestivă, de pildă, preocupările sînt îndreptate tot în vederea stabilirii unor criterii privind malignitatea incipientă. Rezultate foarte bune. Sînt, de asemenea, preocupări în perfecționarea criteriilor morfologice privind tumorile glandelor salivare și parotidă etc. Sînt cercetări care au trecut din faza de laborator în clinică, aplicîndu-se în rețeaua de anatomie patologică și la nivelul unor stații pilot în cadrul municipiului București. Maternitatea spitalului Brîncovenesc, Spitalul P.T.T. și alte unități spitalicești.

„TELEFONUL ATOMIC"

Pieile roșii, de pildă, cunoșteau „limbajul focului". Un limbaj artificial prin care își comunicau vești de la distanță. Undeva pe o colină, se aprindea un foc, iar fumul era modulat, cu o pătură, abil mînuită ca să exprime ceea ce trebuia înțeles bine. Noi vom spune că fumul era purtătorul informației și pătura, modulatorul. Undele sonore, undele herziene (radio), chiar și undele luminoase (laserul) pot fi modulate pentru a purta informația. Noutatea, față de toate aceste posibilități de comunicare la distanță, este folosirea fasciculelor de particule. Astfel, fascicule de așa numiți muoni, produse de marile acceleratoare de particule pot transmite informații, dacă sînt bine modulate. La ieșirea din acceleratorul de particule, muonii sînt codificați. Ca și semnalele morse. Spații sau durata „emisiunii" constituind codajul care, analizat, poate reconstitui mesajul, cu ajutorul unui detector adecvat. R.C. Arnold a emis fascicule de mesoni pi negativi de 6 GeV, care s-au dezintegrat în muoni și pe care i-a trecut printr-un zid de beton gros de 1,5 m. Codajul muonilor a fost realizat printr-un ecran de aramă așezat la ieșirea din accelerator. Muonii, după ce au traversat vreo 150 de metri, au fost captați de doi captatori cu scintilație.

METEOROLOGIE

DE CE ASEMENEA PLOI FĂRĂ SFÎRȘIT?

Sateliții științifici transmit: pe suprafața Soarelui au loc violente erupții. Iar cînd Soarele „se înfurie", provoacă furtuni magnetice și pe Pămînt... plouă.

Nici vara nu a fost așa cum „o știam noi că trebuie să fie" din alți ani... din copilărie. Iar toamna a venit încruntată și... plouă! Plouă într-una. Pămîntul e saturat de apă. Rîurile se umflă, își ies din matcă. Meteorologii ne explică itinerariile aberante ale aerului. Fac pronosticuri și pronosticurile lor, adeseori, nu corespund. De ce? Fac istorie comparată, spunîndu-ne cîte zile de ploaie sau ce cantitate a căzut pe metru pătrat acum 100 de ani... Sau ne vorbesc despre recorduriile absolute înscrise, prea multe după gustul nostru. Și noi sîntem nemulțumiți. Ce se întîmplă, de fapt? Cine este de vină că plouă atît, că plouă la nesfîrșit? Poate mai corect ar trebui să întrebăm: ce anume influențează condițiile climatice? Multe, fără îndoială. Unii vor numi printre acestea și poluarea. Dar cea mai importantă cauză e... Soarele. Să „ascultăm" însă o știre transmisă prin sateliții științifici „OSO 7" — observatorul solar orbital american: **Pe suprafața Soarelui s-au petrecut cele mai violente erupții de opt ani încoace** (în iulie-august). **După măsurătorile înregistrate, calculînd, de pildă, „activitatea solară" din ziua de 7 august, energia degajată într-o oră ar ajunge ca să asigure consumul american de curent electric timp de 100 de milioane de ani!** Sigur, această activitate solară a fost „receptată" și de observatoarele terestre ca și de cei trei sateliți științifici ai Europei. Se știe bine că atunci cînd sînt pete solare, pămîntenii au de suferit consecințele. Și nu e de loc o noutate că **din unsprezece în unsprezece ani, activitatea solară e mai puternică și că în acest interval, scade pînă la o minimă. La mijlocul acestei perioade.** Galileo Galilei observa **petele solare, cu luneta sa în 1635. Dar dacă acest ciclu de unsprezece ani, cum este și firesc, a putut fi urmărit, cercetat și deci binecunoscut de oamenii de știință, ciclul mult mai lung în care acest se înscrie și care e aproximativ de 150 de ani, 200 sau poate ceva mai lung, nu dispune de tot atîtea date, studii. Documentele, rare, nu au rigurozitatea necesară. Pe scurt, se știe mai puțin. Iar stațiile meteorologice nu pot face comparații precise decît bazîndu-se pe o arhivă, relativ recentă. Nu ne mirăm auzim spunîndu-se: „un fenomen asemănător s-a întîmplat acum 100 de ani". Să reținem însă în ceea ce ne preocupă acum, importantul: erupțiile solare au influențe terestre.** Să reținem aici doar cîteva dintre ele. **Se știe că unele au un efect „imediat. Mai exact, se propagă cu viteza luminii, ceea ce face ca să parcurgă cele 150 de milioane de kilometri dintre Soare și Terra în 8 minute. Dintre toate radiațiile emise pe gama lungimilor de unde electromagnetice, razele X au un efect major. Aceasta prin ionizarea intensă pe care o produc asupra straturilor superioare ale atmosferei terestre. Într-un interval de timp de 20 de minute, o jumătate de oră, crește enorm electrizarea straturilor foarte rarefiate ce se situează între 200 și 400 de kilometri altitudine — în partea dinspre Soare. Unele unde străpung ionosfera, altele se reflectă și se pierd în spațiu. În fun ție de „itinerariul" acestora, se în.împlă, ca efect, o seamă de „fenomene stranii". De pildă emisiunile de radio sînt „bruiate". Telefoanele se deranjează. Uneori, pe micul ecran se petrec „ciudățenii". Nu numai jocuri de lumini, scînteieri etc. dar s-ar putea să interceptați o imagine insolită, venită de la mii de kilometri. Imaginați-vă că urmărind un desen animat, apare crainica de la televiziunea engleză! Evident, nu era în program!**

Apoi, ar mai fi particule emise de Soare care vin de asemenea... sub formă de ploaie terestră. Protonii (nucleii de hidrogen) bombardează Terra după o jumătate de oră de la „decolarea de pe Soare" și timp de cîteva ore. Din fericire, atmosfera ne protejează împotriva acestor cataclisme nucleare, ceea ce nu este cazul Lunii și, este ceea ce îngrijorea mai mult, ca probabilitate, ca eventualitate, pe oamenii de știință în legătură cu călătoriile pe solul lunar. Este mai mult decît probabil că fără protecția atmosferei, viața de pe Terra nu s-ar fi putut dezvolta. Dar, depășim interesul imediat al curiozității noastre. **Evenimentele solare se resimt însă nu numai pînă la 120 de km altitudine terestră, ci pătrund pînă la noi. Ecoul lor se resimte evident, pe straturile joase ale atmosferei unde își au sediul fenomenele meteorologice propriu zise. Mecanismul nu este pe deplin cunoscut. Inadvertențele meteorologilor — ironizate pe tot globul — țin de această cunoaștere parțială, restrînsă. Și poate că, înțelegînd astăzi cît de puternică este influența pe care o exercită Soarele în propria noastră „grădină", lumea științifică își va îndrepta atenția asupra acestor probleme cu încă multe enigme.**

FRUNZA E O UZINĂ CU PERFORMANȚE INEGALATE

Doar frunza știe să crească viață, să transforme neviul în viu (fotosinteză). Toate celelalte ființei vii se mulțumesc, ca să trăiască, să transforme o materie vie (hrana) într-alta (propria lor substanță). Frunza verde s-a creat „furînd Soarele. La energie luminoasă pe care Soarele o trimite Terrei, într-o cantitate de aproximativ 9 miliarde de kilocalorii pe hectar și pe an, ia oxid de carbon din aer, oprindu-și carbonul și degajînd oxigenul pe care îl respirăm noi.

PSIHOSOCIOLOGIE

NU EȘTI OM DACĂ NU AI SENTIMENTUL RESPONSABILITĂȚII

Bertrand de Jouvenel, economist filozof de notorietate mondială, ne vorbește despre situația femeii astăzi și educația tineretului. O necesitate interioară este sentimentul de a face ceva socialmente util.

Bertrand de Jouvenel, un nume al cărui ecou traversează continentele. Are 68 de ani. Avea 25 cînd s-a afirmat ca economist filozof. O orientare pe care i-o datorează lui Marx. „E primul economist pe care l-am citit în întregime și aprofundat" Cu „ochii lui Marx" i-a privit apoi pe toți ceilalți economiști. „Dar de iubit l-am iubit pe Engels, pentru că era sensibil". Pasionat în descifrarea viitorilor posibili („a renunța să prevezi e ca și cum ai renunța să vindeci") e considerat astăzi o autoritate în materie.

— Vă supără, m-a întrebat Bertrand de Jouvenel, dacă de astă dată sînt eu cel care propune tema discuției? Mi-ar place să vorbim despre problema femeii. De acord?

— De acord. Este firesc să mă intereseze, dar... cum de vă preocupă pe dv.?

— Schimbarea totală a situației femeii este extrem de interesantă.

— Totală? Mă gîndesc că deși se declară egalitatea femeii, în practica cotidiană, bărbații continuă să afirme superioritatea lor. Inteligența masculină. Raționamentul bărbatului. Ca un exemplu, afirmația relativ recent difuzată în lume: Fischer declara că în materie de șah, raționamentul femeii, niciodată...

— E orgoliul care vorbește. Vă spun din experiența căsătoriei mele. Sînt șahist, nu profesionist, dar de loc mediocru. Joc de la 8 ani. Soția mea a învățat după ce s-a căsătorit cu mine. Mă bate adeseori. Superioritate masculină! Nu ați întîlnit bărbați proști? De o parte și de alta sînt proști mediocri, inteligenți, remarcabili.

— Mă obligați să vin cu argumente care nu-mi aparțin dar se invocă istoria: „nici o femeie nu s-a ridicat pînă la geniul, pînă la talentul, pînă la fantezia... unui Einstein, unui Beethoven, unui Corbusier" ș.a.m.d.

— Pentru că sînt doar puține nume de femei în istorie, s-au tras concluzii greșite. Dar femeia a trebuit să se sacrifice: să-și sacrifice geniul, talentul, avînd sarcini importante în plus: copii, educația lor. Ea este un alergător de cursă lungă care poartă o greutate. Și este evident că nu poate să alerge la fel de repede ca bărbatul care nu are această sarcină. Competiția nu este corectă. Nici o inferioritate intelectuală. Și, apropo de istorie, să nu uităm că femeia a fost primul agricultor. Cînd vînătoarea a încetat să fie ocupația principală, deci, cînd minuirea armelor care pretindea forță fizică, a trecut pe un plan neglijabil, femeia a fost recunoscută ca stăpînă, ca avînd acum acele calități necesare colectivității pentru a gospodări, pentru a-și asuma grija existenței. Este un fenomen fundamental. Ceea ce surprinde este necunoașterea lui. Femeia reprezintă elementul solid al societății, căreia îi revin, în timp de pace, sarcinile sociale și politice. Îmi aduc aminte de o anchetă foarte amuzantă făcută la Manchester, printre familiile muncitoare. Toți bărbații își dădeau soților leafa. De ce?, au fost întrebați. Pentru că ea știe să-i gospodărească rațional — în vreme ce ei i-ar folosi pe ost. De altfel, se observă, că femeile sînt mult mai serioase în tot ceea ce fac decît bărbații. Și aceasta pentru că ele aduc pe lume copii și au sarcina educației lor, partea cea mai dificilă. Tatăl intervine la vîrste mai mari, cînd practic nu mai schimbă mare lucru. Aproape nimic, aș spune. Ceea ce îl învață ea în primul an în al doilea un de viață pe copil este atît de important, încît cred că în funcție de acest rol capital, al femeii, vom putea prevedea o societate bună înțeleaptă sau dimpotrivă. Noi toți sîntem produșii solicitudinii materne. Iar societatea este datoare să protejeze mama și copilul pentru că copilul omului învață mult mai lent decît celelalte specii. Dar tocmai această slăbiciune a speciei este forța societății...

— Îmi place să fiu de acord cu dv., dar cum explicați că în țări dezvoltate, din vest, femeile trebuie să ducă o asemenea luptă pentru a-și obține drepturile legitime?

— Se petrece un fenomen analog cu cel al tineretului burghez. Și încerc să vi-l explic. Este dorința femeii de independență. Și se poate spune că mișcarea tineretului burghez este tot exprimarea voinței de a se afirma. Să transpunem revolta tineretului — într-o societate de consum pe planul familiei, pentru că apare mai evident conflictul și motivația. În măsura în care fiul nu își vede tatăl toată ziua, e la birou, e la afaceri, dar, nu știe ce face tatăl lui acolo, pentru că singura legătură palpabilă cu el e banul. Or, este sigur că oricît ți s-ar da nu-ți ajung. Apoi faptul că doar el, tatăl, e cel care are bani. Este singurul aspect sub care se face cunoscut. În vreme ce fiul muncitorului își vede tatăl la lucru. Are această imagine. Știe cît și cum muncește. Cum și cît cîștigă îl ajută. Cunoaște munca. Fac multe lucruri împreună sînt părinți care s-au sacrificat pentru copiii lor și s-au iscat totuși grave conflicte. Cauza? Părinții n-au înțeles. Copiii trebuie să simtă responsabilitatea. Este capital. Nu ești om, dacă nu ai sentimentul responsabilității.

— De cînd trebuie să-l faci să simtă această responsabilitate?

— Foarte devreme. Copilul trebuie să participe la viața, la greutățile familiei, să știe de ce e greu, etc. Trebuie tratat în egal de mic.

— Cum sînt relațiile dv. cu tineretul? Legătura profesor-student?

— Am avut întotdeauna șansa să lucrez cu un tineret extrem de bun.

— Șansa?

— Probabil, devreme ce aud în jurul meu că tineretul de astăzi este rău. Cel pe care-l cunosc eu e bun și printre ei sînt tineri inteligență remarcabili. Există de altfel un principiu educativ.

— V-aș ruga să-mi-l spuneți pe al dv., nu pe al altora.

— După părerea mea, orice educație este o învățare. Profesorul trebuie să se gîndească că ceea ce predă trebuie să le folosească lor, studenților în viață. De pildă, dacă l-ai învăța box. Eu am practicat diferite sporturi: boxul, am alergat 400 de m... îmi amintesc mereu că în ring, urcam eu, nu profesorul. Dacă m-ar fi învățat numele tuturor campionilor lumii, nu m-ar fi ajutat să mă descurc. Dexteritatea, talentul profesorului, este felul cum se descurcă elevul în ring. Eu detest conferințele de la catedră. Pentru că important este ca ceva să se miște în mintea lor. Și cu cît se mișcă mai mult, cu atît e mai bine. Și orășii — așa își vor da seama cît de important e să știi că ceea ce faci este socialmente util. Este o necesitate interioară pe care avem datoria s-o transmitem tinerilor: sentimentul de a face ceva util.

— Nu ne-am îndepărtat cumva de tema propusă de dv.?

— Deloc.

Catinca MUSCAN

DIFERENȚA ÎNTRE DINOZAURI ȘI STRUȚI

O expediție sovietică a descoperit în deșertul Gobi numeroase cuiburi ale uriașilor dinozauri. Studiind ouăle, cercetătorii au fost surprinși de asemănarea dintre ouăle de dinozauri și cele ale struților de astăzi. Între unele și celelalte însă s-au scurs 60 de milioane de ani!

COMUNICÎND PRIN... CENTRUL PĂMÎNTULUI

Particulele neutrino sînt capabile să traverseze pămîntul prin centrul lui. Sînt ușor de produs. Cu tehnologia existentă, ar fi posibil ca un detector din Australia să recepteze în fiecare oră cîțiva neutrino, emiși de un mare accelerator american de la Batavia, în Illinois. „Decodarea" informației folosește fenomenele de ionizare a gazelor provocate prin sarcina electrică a particulelor. Această ionizare amplificată de un cîmp electric, accelerează electronii eliberați care antrenează o scînteie.

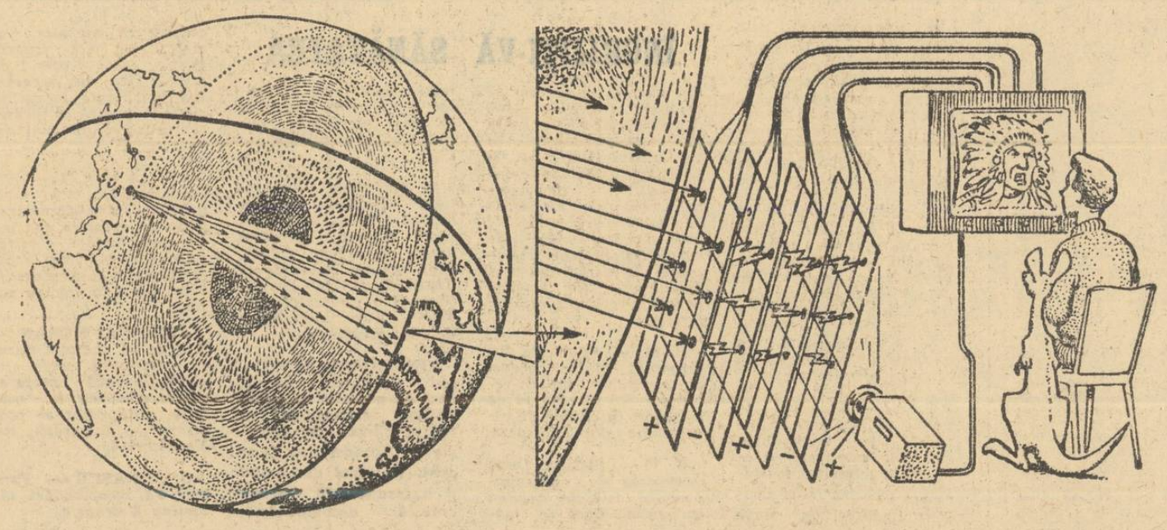

BOLI RARE? BOLI LIPSITE DE IMPORTANȚĂ SAU BOLI IGNORATE?

de prof. dr. docent Iuliu MINCU

Directorul clinicii de nutriție și boli metabolice a spitalului „Dr. I. Cantacuzino" — București

Epoca contemporană a adus, pe lîngă o serie de avantaje deosebite în îmbunătățirea mediului de viață și muncă al omului modern și accentuarea unei patologii care pînă încă nu de mult nici nu exista ca o preocupare deosebită a medicinii. N-aș vrea să menționez decît cîteva dintre aceste boli ale civilizației, deosebit de grave prin consecințele lor, așa numitele boli cronice degenerative cum **ar fi bolile cardiovasculare de origină aterosclerotică (infarctul miocardic, hemoragiile cerebrale, hipertensiunile arteriale), diabetul zaharat, obezitatea, dislipemiile,** (hiperlipemiile) etc.

Nu aș vrea să mă opresc astăzi decît asupra unor tulburări metabolice mult mai puțin cunoscute în trecut și uneori subestimate în prezent, dar care se găsesc într-un procent foarte mare la originea aterosclerozei. Este vorba despre **dislipemii,** cunoscute și sub numele de hiperlipemii, **tulburare tradusă în limbajul obișnuit printr-o creștere a grăsimilor circulante în sînge** (a colesterolului, a trigliceridelor, a tuturor fracțiunilor lipidice etc).

Noțiunea de colesterol crescut în sînge este cunoscută de majoritatea oamenilor. **Colesterolul constituie numai o parte** (este adevărat, importantă prin rolul său în producerea ateroscleprozei), **din aceste grăsimi circulante. Astăzi se cunosc și alte fracțiuni grase, circlante în sîngele omului sănătos și bolnav ca: trigliceridele, acizii grași liberi, fosfolipidele etc.**

Cînd aceste fracțiuni sînt crescute iar raportul normal existent între ele este modificat, apare fenomenul patologic de dislipemie. **Cunoscute și sub numele de hiperlipemii iar în termeni și mai apropiați, de hipercolesterolemii** (de fapt numai una dintre formele clinice cunoscute azi) **aceste dislipemii ocupă, din ce în ce mai mult, un loc important în patologie. Astăzi, se știe că infarctul miocardic, hemoragiile cerebrale, bolile oricărui vas din organism au la origină tocmai aceste tulburări biochimice ale fracțiunilor grase din sînge care trec frecvent, neobservate, atît de pacient cît și de medic.** Tratamentul lor ar duce la prevenirea bolilor grave menționate. Și ce importanță au acestea reiese din cercetările epidemiologice făcute în lumea întreagă precum și de școala medicală românească. **Într-o cercetare efectuată de către noi în București (1970 și 1971) pe o populație sănătoasă de 10 000 oameni, între 25—65 ani, am găsit că un procent de 46% dintre aceștia prezintă modificări ale fracțiunilor lipidice circulante.**

Peste 32% dintre oamenii cu modificări lipidice aveau și modificări electrocardiografice patologice. Ceea ce trebuie accentuat este faptul că restul populației care nu prezenta modificările grăsimilor din sînge nu prezenta nici modificări electrocardiografice. Cercetările noastre sînt superpozabile peste multe din cercetările efectuate în lumea întreagă, **fiind însă mult mai complete și edificatoare prin parametrii abordați și numărul celor cercetați.**

Deci pentru a preveni infarctul, hemoragia cerebrală ș.a. este necesar să tratezi în primul rînd dislipemia. **Dislipemia este găsită asociată și cu alte boli ca: obezitatea, diabetul, hipotiroidiile etc. Dacă tratăm aceste boli de fapt tratăm și dislipemia.**

Poate fi aceasta tratată?

Da și în cele mai multe cazuri, din fericire, extrem de simplu. Pentru aceasta **omul trebuie însă să știe că este bolnav** (fiindcă adesea nu știe) **și să fie convins de importanța tratamentului în prevenirea complicațiilor grave ale bolii, mai ales a complicațiilor cardiovasculare.**

Tratamentul înseamnă **în primul rînd suprimarea noxelor care acționează zi de zi asupra organismului uman,** este adevărat, uneori involuntar, dar de cele mai multe ori din păcate provocate de însăși comportamentul nostru.

Viața agitată, stressantă, la care se adaugă fumatul, alcoolul, cafeaua, sedentarismul și supraalimentația constituie cauze principale ale creșterii lipidelor din sînge.

Stressul este bine cunoscut astăzi. **El provoacă hipersecreția de catecolamine în circulație, catecolamine care nu numai că duc la creșterea grăsimilor și glucozei din sînge dar modifică însăși acțiunea altor glande endocrine,** precum și permeabilitatea peretelui vascular. **Supraalimentația, cu indiferent ce fel de aliment, dar mai ales cu zaharuri și grăsimi accentuează creșterea grăsimilor din sînge.**

Rezultă clar că **o viață normală, echilibrată, cu perioade de muncă și odihnă care se succed regulat, cu mișcare în aer liber, cu înlăturarea noxelor alimentare, cu un regim alimentar corect, rațional, duce la înlăturarea cauzelor de dislipemie în majoritatea cazurilor cunoscute.**

Dislipemia care se menține după luarea tuturor măsurilor indicate mai sus, este de altă cauză și atunci necesită un tratament medical și mai ales alimentar corect, prescris de un medic avizat. În aceste cazuri, la originea bolii există adesea o modificare biochimică, metabolică, ereditară sau dobîndită, care necesită un diagnostic corect și un tratament competent. Astfel, spre a da numai un exemplu în acest sens, **sînt forme de dislipemii care scad numai prin suprimarea grăsimilor din alimentație și sînt forme de dislipemii care scad numai prin suprimarea glucidelor din alimentație sau prin suprimarea alcoolului. Dieta are aici rolul esențial și nu poate fi înlocuită de nici un medicament.** Ea corectează o tară biochimică transmisă genetic sau căpătată, care nu poate fi corectată prin nici un alt mijloc. **Medicația are numai un rol adjuvant.**

Este demn de menționat că un rol important îl are și mediul de viață și muncă, mișcarea în aer liber, gimnastica, evitarea stressului.

Pentru succesul unui asfel de tratament este necesar însă un diagnostic precis pe baza unor analize de laborator corecte și extinse la toate fracțiunile lipidice serice (sau cel puțin la două dintre ele: trigliceridele și colesterolul completate cu o lipidogramă care să pună în evidență chilomicronii, beta și mai ales pre-beta-lipoproteinele).

Numai luînd o astfel de atitudine activă în tratamentul unor tulburări metabolice puțin cunoscute pînă nu de mult și extrem de frecvente astăzi se poate preveni, cel puțin în parte, cea mai gravă boală contemporană, ATEROSCLEROZA.

Politețea în lumea adolescenților

A FI SIMPLU ȘI FIRESC

Bine ar fi ca pînă la vîrsta adolescenței, buna conduită, politețea să devină pentru tineri manifestări firești. Din păcate, sînt unii dintre ei care nu știu ce trebuie să zică sau să facă nu numai cu prilejul unor împrejurări care îi scot din ritmul cotidian al vieții și activității lor, ci și în cele mai obișnuite situații, chiar a celor mai simple. Sînt diverse motivele din pricina cărora ei sînt cu totul dezarmați, riscînd să calce cu stîngul atunci cînd își doresc mai mult să cîștige stimă, afecțiune sau dragoste. Dar un adolescent care reușește să-și învingă timiditatea, să spună un nu categoric aroganței, să fie simplu și natural, să se poarte amabil cu alții, poate deveni cel mai agreabil dintre tineri. Cu puțină bunăvoință regulile elementare de politețe pot fi și ele învățate.

COMPORTAMENTUL GENERAL: El nu va încerca să se impună, să surprindă nici prin vestimentație, nici prin gesturi, nici prin limbaj. Printre cunoștințe ca și printre străini el nu va atrage atenția asupra lui vorbind fără oprire (mai ales despre sine) agitîndu-se într-una, hohotind zgomotos, povestind în gura mare și cu ostentație noutăți și anecdote.

A-ți modera gesturile, a-ți disciplina atitudinile, a vorbi liniștit, lăsînd și altora posibilitatea de a-și exprima gîndurile, nu e o dovadă de mediocritate și nici nu înseamnă un sacrificiu al personalității tale de dragul unor convenții. A nu pierde simțul măsurii e doar un semn al stăpînirii de sine.

CÎTE CEVA DESPRE POLITEȚE. Politețea nu e o haină de sărbătoare ci una de toate zilele. Atenția, respectul pe care ai dori ca alții să ți le acorde, trebuie să le manifești tu cel dintîi. Cuvinte simple ca „te rog", „mulțumesc", „scuză-mă", „dacă ești bun", „bună ziua", „la revedere" nu trebuie uitate nici cînd ești acasă cu ai tăi, nici la școală cu colegii, nici altundeva cu prietenii. Ele nu pot fi condiționate de simpatie sau antipatie.

● Cînd îi vorbesc părinții, un băiat sau o fată, nu-i va întrerupe cu bruscheță, chiar dacă e vorba de un lucru grav, care îl privește și unde este în drept să aibă o părere diferită. Nici nu va pune capăt discuției întorcînd spatele și trîntind ușa.

Observațiile trebuie acceptate cu răbdare, dar ea nu trebuie să degenereze într-o supunere ipocrită. E de recomandat o reacție sinceră, spusă pe un ton calm și fără cuvinte jignitoare.

Este bine știut că între generații se creează o opoziție de idei și sentimente. Dar un copil va încerca să înțeleagă poziția părinților săi și să descopere partea de adevăr care îi poate fi folositoare.

Doriți să primiți la domiciliu

ALMANAHUL „MAGAZIN"

ediția 1973?

Trimiteți o carte poștală pe adresa: Librăria „Cartea prin poștă" — București, str. Sergent Nuțu Ion nr. 8-12, sector 6.

Comandîndu-l din timp vă asigurați primirea almanahului imediat, la apariție.

Plata se face la primirea coletului, contra ramburs.

Aeidoscop

CONDIȚIA FIZICĂ ȘI TREBURILE CASNICE

Medicii afirmă că gospodina ar trebui să folosească cel puțin jumătate oră pentru mers și gimnastică. Practicarea unui sport ar fi, de asemenea de dorit. Toate acestea ar ajuta la depășirea unui debit sanguin de 20 litri pe minut și, în consecință, ar asigura — fără oboseală — efectuarea obișnuitelor sarcini menajere. Revista „Sciences et Avenir" ne oferă o interesantă curbă a variațiilor în sarcina impusă inimii și corpului, în totalitatea sa, în timpul muncilor gospodărești zilnice.

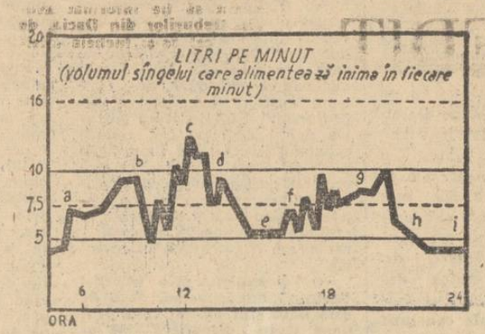

a) aranjarea paturilor; b) curățenia și ordinea; c) diverse curse pentru cumpărături; d) spălarea vaselor; e) repaus-croitorie; f) prepararea mîncării; g) pregătirea copiilor pentru somn; h) ocîhnă-lectură; i) somn.

Toate acestea provoacă, după cum se observă diverse nivele ale debitului sangguin la odihnă. Volumul sîngelui care trece în fiecare minut la nivelul arterelor radiale este de circa 4 litri. El crește în timpul zilei la maximum 10—12 litri. Dacă nu vrea să fie obosită, gospodina trebuie să asigure o consumare maximă de oxigen (un debit de două ori mai mare decît cel în stare de odihnă).

„STEP" ÎN AJUTORUL STUDENȚILOR

Este numele prescurtat al unui caiet de muncă programată, editat de Oficiul federal al mîinii de lucru cu sediul în orașul vest-german Nürnberg. „Step" își propune să ajute tinerii de a-și alege viitoarea profesie, fiind minuțios informați asupra problemelor ce se pun în această privință: condițiile care îl așteaptă în timpul studiilor sau în profesia pe care și-o va alege (condiții personale, factori sociali și nivelul de informații, eventuale obstacole ce se pot ivi, surse complementare de informare de specialitate).

Caietul cuprinzînd 120 de pagini de răspunsuri la întrebări ce se pot ivi în toate aceste direcții a fost testat, înainte de a fi editat, în Bade-Wurtemberg și Renania-Palatinat.

PARADA MODEI LA ORADEA

Creatorii Casei de Modă din Oradea și-au prezentat zilele trecute, colecția de toamnă—iarnă, compusă din peste 100 de modele.

Executate cu mare exigență, pardesiile cu croială raglan, taioarele din stofă tip Covasna (țesătură manuală), mantourile din piele au cîștigat aprecierea publicului. Nenumăratele variante ale pantalonului-jachetă au rămas mai departe îmbrăcămintea practică, atît ziua cît și cu diferite ocazii. Pentru seară, creatorii orădeni recomandă ansamblul jachetă-pantalon tricotat, cu foarte puțină ornamentație. Pentru ocazii deosebite ei au prezentat rochii lungi de dantelă. Tinerilor din Oradea li s-au recomandat costume croite în stil romantic, cu guler tip Napoleon.

Succesul cel mai mare l-au repurtat mantourile din diferite blănuri rare, cusute simplu, elegant. Iar surpriza paradei au constituit-o modelele de pantofi pentru sezonul viitor: tocuri înalte și groase, talpă groasă, aparent incomodă.

MODA

VESTA SCURTĂ

Din garderoba noastră bluza și fusta sînt nelipsite. Această ținută se poate înviora cu veste scurte, croșetate sau tricotate din lînă sau melană.

1. Bluză chemisier din jersey sau alt material alb cu buline negre sau cu floricele mici purtată cu o fustă clos din stofă plină. O vestă neagră de lînă, lungă pînă în talie, cu decolteu adînc în formă de V completează ținuta.

2. Din material în carouri, o bluză cu revere și manșete din una din culorile fondului. Fusta scurtă, pînă la genunchi ara patru pliuri duble care pornesc dintr-o platcă pe șold pusă pe bie.

3. La o bluză și fustă uni o vestă tricotată în dungi late, alb cu negru.

4. La o fustă în carouri purtată cu un pulover pe gît, o vestă mică, închisă la două rînduri de nasturi.

5. Vestele colorate se pot purta și peste rochii. Vesta din desen are un decolteu pătrat și este tricotată în dungi late, colorate în roșu, alb și negru.

Desene de Doina LEVINȚA

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PENTRU HORTICULTORII AMATORI

C. DUMITRU — Buzău. Vă împărtășim mîhnirea dv pentru cele 1600 cuiburi de roșii, ardei, vinete distruse de coropișnițe și vă dăm cîteva sfaturi pentru combaterea lor:

Una dintre metode: folosirea de momeli toxice care se împrăștie printre plante în grămăjoare mici sau se încorporează în sol, din loc în loc, la adîncimea de 2—3 cm (15 grame de momeală la suprafața de un metru pătrat). Și un exemplu de preparare a momelii: 1 kg boabe de grîu (fierte, în prealabil) se amestecă cu 50 grame de insecticid (Aldrin sau Detox, Dulpitox, Heclatox, Lindatox) și 10 g untdelemn.

Altă metodă: toamna (în luna septembrie) pe terenul infestat, se face un șanț lung de 2—3 m și adînc de 30 cm în care se introduce gunoi proaspăt de cal. Totul se acoperă cu pămînt. Coropișnițele se adună în număr mare în acest loc. În primăvara următoare se scoate gunoiul și se distrug insectele găsite.

Răspuns asemănător și pentru cititorul **LAURENȚIU BĂRBULESCU din Tîrgoviște.**

GH. CONSTANTINESCU — București. Doriți să cunoașteți cum trebuie procedat pentru ca vinul obținut din strugurii soiului Muscat de Hamburg să aibă culoarea roșie.

Pentru aceasta, este necesar ca după zdrobirii strugurilor să aibă loc o fermentație parțială pe boștină (4—6 zile). Procedînd astfel, substanțele colorante din pielița boabelor trec în must, colorîndu-l. După trecerea celor 4—6 zile se scurge mustul, se presează boștina și se continuă fermentarea.

ION MATEESCU — București. Dăunătorul care atacă caisul din grădina dv. se numește sfredelitorul tulpinilor. Este un fluture care depune ouăle în crăpăturile scoarței. Din ouă ies larve care sapă galerii în tulpina și ramurile groase ale pomului. La gura galeriei se observă un rumegus roșcat cu miros de oțet.

Larvele din galerii se distrug fie prin introducerea unei sîrme flexibile de oțel, fie prin astuparea galeriei cu un tampon de vată îmbibat cu benzină sau sulfură de carbon. Locul respectiv se unge cu lut.

CONST. PLAMADEALA — com. Tureni, jud. Cluj. Iată cele două răspunsuri așteptate:

1. Cenușa provenită de la cărbuni nu este bună ca îngrășămînt, deoarece conține unele substanțe vătămătoare pentru plante.

2. Temperatura apei cu care se irigă plantele trebuie să aibă valori apropiate de cea a mediului: vara, 15—20 grade, iar toamna, 10—15 grade.

Deci, la irigarea de vară, apa de put fiind rece e bine să fie folosită numai după ce a stat cîteva zile într-un bazin pentru ca temperatura ei să se ridice la nivelul temperaturii mediului.

Ing. Ștefan BĂLĂNESCU
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț.

Lecție de bucătărie pentru tinerele gospodine

Cartofi umpluți

Pentru 4 persoane: 8 cartofi mari, lunguieți (de preferință săpunari ca să nu se risipească la fiert), 30 g. unt, o ceapă, 3 linguri de ulei, 250 g carne de tocat, o legătură de pătrunjel verde, sare și piper după gust, 100 g miez de pîine muiată în lapte și stoarsă, un ou, un dl de apă sau supă limpede de carne, 1 lingură de făină.

Tocați carnea și pătrunjelul (ales și spălat). Tăiați mărunt ceapa și rumeniți-o în ulei pînă ce devine galben-aurie. Atenție! Nu faceți flacăra prea mare, căci riscați să prăjiți ceapa neuniform, ba chiar s-o ardeți. Puneți carnea și verdeața în tigaia cu ceapă. Amestecați cu o lingură de lemn pînă ce tocătura capătă o culoare albicioasă (circa 5 minute). Flacăra cea mai potrivită e tot cea mijlocie. Luați tigaia de pe foc, adăugați miezul de pîine, oul bătut ca pentru omletă, sare și piper.

Curățați cartofii de coajă, goliți-i de o parte din miez (întocmai ca în fotografia noastră). Umpleți-i cu tocătura preparată și pe măsură ce sînt gata, așezați-i într-o formă unsă cu unt.

Turnați peste făină cîte puțină apă sau supă, amestecînd mereu, așa ca să nu faceți cocoloașe. Vărsați sosul încet deasupra cartofilor. Dați forma la cuptor cu foc potrivit, pe care ați avut grijă să-l încălziți din timp și lăsați cam o oră.

Sosul nu trebuie să scadă de tot și mai ales să nu se ardă, de aceea, la nevoie, adăugați din vreme în vreme puțină apă sau supă.

Serviți-i cu salată verde sau cu o altă salată de sezon, preferată de dv.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

MÎINI SUPLE

Revista „La femme d'aujourd'hui" ne dezvăluie două mici secrete ale balerinelor, de fapt două exerciții pentru menținerea suppleții mîinilor. Fiindcă ni se par utile, le reproducem:

— Fixați bine palma pe o masă. Ridicați unul cîte unul, degetele, fără a ridica palma.

— Întindeți la maximum degetele mîinii așezate pe o hîrtie albă. Desenați-o cu un creion. Repetați operația, încercînd să măriți, de la o zi la alta, distanța între degete.

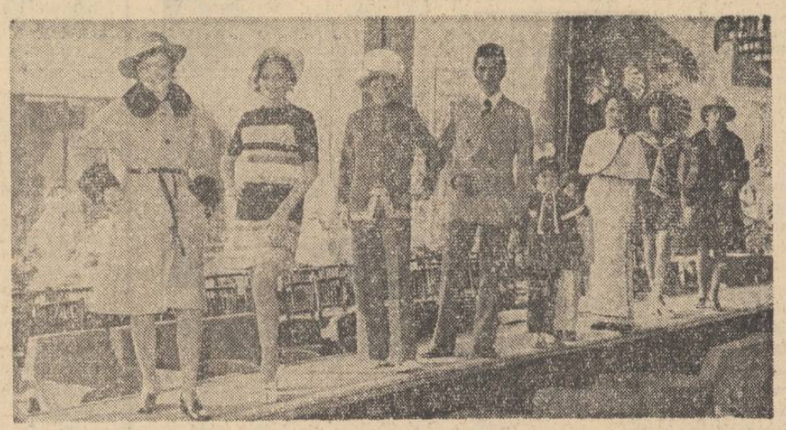

Cîteva din modelele prezentate **Foto: Vilidor**

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

T. PETRESCU — Ploiești. *Nu v-ați îmbolnăvit de nevroză pentru că aveați „crampa scriitorului" ci chiar en este o tulburare de tip nevrotic, o formă dintre multiplele forme de nevroză. Credem că ați înțeles raportul de cauzalitate. Vă indicăm și adresa clinicii unde solicitați să vă tratați: Spitalul „Gheorghe Marinescu", șoseaua Berceni — Clinica de neurologie. Referitor la planta cu proprietăți antidiabetice capabilă de a concura efectele binefăcătoare ale insulinei nu vă putem bucura cu un răspuns afirmativ.*

C. P. — București. *Anemia dv. nu este în legătură cu alimentația. Probabil este determinată de repetatele epistaxisuri pe care le prezentați (pierderi de sînge din nas). Este necesar să se precizeze cauza lor; pentru aceasta vă sfătuim să faceți un control la specialistul O.R.L.-ist și să faceți următoarele investigații: hemoleucograma completă, numărînd și trombocitele; V.S.H.; timp de sîngerare și de coagulare, protrombină — probe de disproteinemie. Este bine să fie urmărită periodic și tensiunea arterială.*

B. M. — Arad. *Nu fiți disperată. Multe cazuri de sterilitate pot fi rezolvate. Vă sfătuim să vă internați în clinica de ginecologie din Timișoara.*

R. V. — Bistrița. *După descrierea dv. presupunem că este un angiom congenital. Dacă se mărește treptat este necesară examinarea copilului de către specialiștii clinicii de dermatologie din Cluj.*

M. NEGREA — București. *Asocierea dintre diabet și arterită obliterantă reclamă îngrijiri atente de lungă durată. Veți rămîne în evidența Centrului de boli de nutriție și a medicului cardiolog de la policlinica de care aparțineți.*

ION SAPUNARESCU — com. Ghimpați. *Adenomul de prostată se poate extirpa chirurgical în cadrul clinicii de urologie — Panduri sau Fundeni. În cazul dv. avînd și o insuficiență renală cronică decompensată, credem că nu este momentul cel mai indicat pentru intervenție. În primul rînd sînt necesare îngrijiri atente în cadrul clinicii pentru a încerca compensarea funcției renale.*

ANINA MIHAI — jud. Caraș-Severin Vă mulțumim pentru aprecierile adresate revistei noastre. Vă recomandăm Fenitramin un comprimat seara și Mentorin 5 picături de 3 ori pe zi în fiecare nară.

ADRIANA MORAN — Vaslui. *Vă indicăm adresa instituției unde se confecționează proteze: „Întreprinderea de produse ortopedice și protezare" — București, str. Negustori 6.*

G. IONAȘCU — Panciu. *Vă recomandăm vitamina E dragele.*

TOAMNA ÎN MAGAZINE

Au sosit modele noi de costume din TEROM pentru bărbați, pardesie din TEROM pentru adulți și copii, rochii din diftină pentru femei și fete, pantaloni din TEROM pentru bărbați...

Iată, adresele magazinelor de unde se pot cumpăra articole de confecții pentru sezonul de toamnă:

— Magazinul „Familia" din str. Lipscani nr. 55 desface confecții pentru adulți și copii.

— Magazinul „Elegant" din Bd. N. Bălcescu nr. 17 — confecții pentru adulți.

— Magazinul „Modern" din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 8 confecții pentru adulți.

— Magazinul „Felix" din str. 30 Decembrie nr. 22 vă oferă confecții pentru adulți.

— Magazinul „Julieta" din Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 1 — confecții pentru femei.

RECOM (5446)

ORICIND BINEVENIT!
ORICIND BINE SERVIT!
LA HANUL
ursul negru
SOVATA

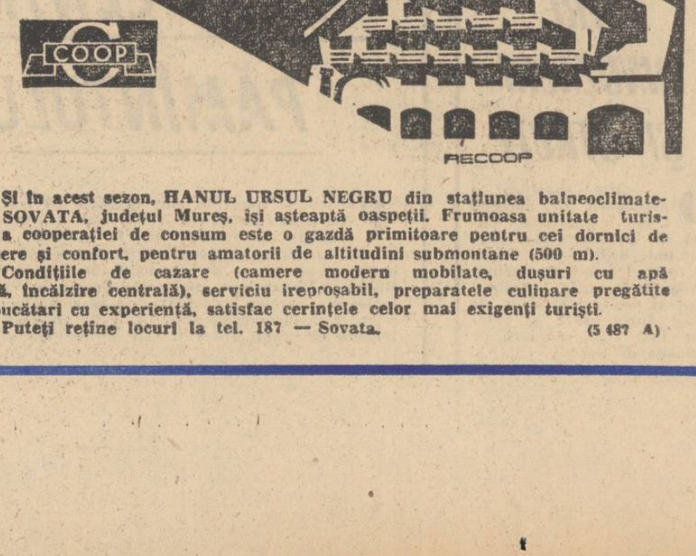

COOP
RECOOP

Și în acest sezon, HANUL URSUL NEGRU din stațiunea balneoclimatică SOVATA, județul Mureș, își așteaptă oaspeții. Frumoasa unitate turistică a cooperației de consum este o gazdă primitoare pentru cei dornici de recreere și confort, pentru amatorii de altitudini submontane (500 m).

Condițiile de cazare (camere modern mobilate, dușuri cu apă caldă, încălzire centrală), serviciu ireproșabil, preparatele culinare pregătite de bucătari cu experiență, satisfac cerințele celor mai exigenți turiști.

Puteți reține locuri la tel. 187 — Sovata. (5 487 A)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

CUM SĂ-ȚI GĂSEȘTI UN LOC ÎN VIAȚĂ...

(UN RĂSPUNS ȘI UN CONTRA—RĂSPUNS)

de Mihai STOIAN

CURIER SĂPTĂMÂNAL

Poate că n-aș mai fi revenit (greșind, evident) asupra „cazului Jugureni", dacă răspunsul primit (semnează : *Ion Apostol*, Președintele Comitetului executiv al Consiliului popular al comunei Jugureni, jud. Prahova) n-ar fi... sunat așa cum sună. Să revedem integral textul publicat de curier :

„Luminați, vă rog, și căile Direcției generale a Agriculturii, Industriei Alimentare și Apelor — Prahova, ca să poată ajunge la Cooperativa agricolă de producție „16 Februarie 1933" Jugureni și să vadă că aici, de citeva luni, funcția de contabil este îndeplinită de două tinere cu zece clase generale, în timp ce cițiva absolvenți ai Liceului agricol din Mizil, cu domiciliul în comuna respectivă, trebuie să meargă la zeci de kilometri depărtare, în călătorie de serviciu. Cele două fete par a fi chiar fetele... președintelui Comitetului executiv al Consiliului popular Jugureni, tovarășul Ion Apostol (la C.A.P. președinte este tovarășul Ion Vasile)".

Așadar, zicem noi, par a fi... Și iată răspunsul :

„Urmarea articolului „De ce numai cu „impulsuri", apărut în revista „Magazinul" din 16 septembrie 1972, referitor la acuzația adusă mie personal ca președinte al Comitetului executiv al comunei Jugureni, cît și președintelui Cooperativei agricole „16 Februarie 1933" din Jugureni, că am abuzat încadrînd fiicele mele în funcția de socotitoare la C.A.P., vă informăm că nu este vorba cituși de puțin de vreun abuz, ci o măsură luată în ultimă instanță, dat fiind faptul că alte persoane îndreptățite nu au solicitat acest lucru, altele au refuzat, pur și simplu, să lucreze pe bază de norme convenționale, iar altele, neavînd nici măcar cele 10 clase elementare.

Față de faptele descrise în articol vă informăm că în comuna noastră nu avem absolvenți ai Liceului agricol Mizil decît pe tov. Dumitrache Lionida și pe Toader Elena. Tov. Dumitrache Lionida a cerut într-adevăr să fie încadrat ca socotitor la C.A.P.-ul nostru, dar spunîndu-i-se că va fi retribuit la norme convenționale, a refuzat oferta de serviciu, spunînd că el vrea să fie retribuit pe bază de salariu lunar, și-și va căuta în altă parte, așa cum îi convine. Potrivit statutului de funcțiuni al C.A.P. pentru funcția de socotitor, nu se prevede retribuire cu salariu, ci pe baza de norme convenționale. Tov. Toader Elena nu a solicitat să vină la C.A.P. „16 Februarie" din Jugureni, deoarece zice dînsa că C.A.P.-ul nostru fiind sărac nu poate să obțină veniturile ce și le dorea și s-a încadrat la un alt C.A.P. din altă comună, unde s-a căsătorit.

Tov. Manolache Maria care a îndeplinit funcția de socotitoare la C.A.P. de la data de 10 februarie 1971 și pînă în februarie 1972, neavînd studiile corespunzătoare (decît 8 clase elementare) a comis, în această perioadă, o serie de greșeli și abateri în ce privește evidența și normarea muncii membrilor cooperatori. Dînd dovadă de liberalism și nesupunere față de conducerea C.A.P., consiliul de conducere a hotărît darea ei afară. Personal am intervenit, la insistențele tovarășei, pe lîngă consiliul de conducere, s-o mențină în serviciu, fiind o fată săracă. Mai mult, pentru ca să-și mențină funcția am ajutat-o să devină membră de partid, ca astfel, alături de ceilalți comuniști, să poată să se încadreze în cerințele unității unde lucra. Tovarășa nu a înțeles sau nu a vrut să înțeleagă ajutorul nostru, de aceea se explică faptul că a continuat cu abaterile, lucru ce a determinat consiliul de conducere al C.A.P. să hotărască scoaterea dinșii din funcția ce o deținea. La sesizarea tovarășei, am discutat din nou cu conducerea C.A.P. Din discuțiile purtate a reieșit faptul că tov. Manolache Maria nu era capabilă să ducă munca de socotitor-contabil, lipsindu-i studiile necesare și, ca urmare a acestei lipse de pregătire, comitea greșeli grave în ce privește serviciul de contabilitate.

Postul a rămas vacant o bună perioadă de timp, timp în care nu a solicitat nimeni ocuparea lui. La insistențele conducerii C.A.P. (nu a președintelui C.A.P., ci a unui număr mare din membrii consiliului de conducere) am acceptat să fie încadrate fetele mele, avînd terminate 10 clase elementare. Consider că s-a interpretat greșit faptul, că fiind primarul comunii și secretarul Comitetului comunal de partid, aș fi exercitat presinguri (!) asupra consiliului de conducere al C.A.P. și că aș fi abuzat astfel de calitatea funcțiilor ce le dețin. Ba mai mult, m-am împotrivit acestei decizii, tocmai pentru a evita unele interpretări greșite a acestei numiri, pentru a evita vociferările din partea unor clevetitori. Menționez faptul că fetele mi-au fost angajate sub rezerva că la prezentarea altui cadru calificat, cu studii corespunzătoare, să le încheie contractul de muncă. Menționez faptul că fetele mele au manifestat interes pentru munca ce o depun și că au dat examen la Liceul agricol din Mizil, cursuri f.f., tocmai pentru a se califica în această meserie.

Personal consider că publicarea articolului s-a făcut pripit, fără a se controla la fața locului care este adevărul, și vă rog să-mi trimiteți în scris părerile dumneavoastră".

Stimate tovarășe *Ion Apostol*, iată în scris părerile mele, însă nu în plic închis, ci... public. Mai întîi, o precizare : data anterioară n-am publicat, ca acum, *un articol*, cum mereu spuneți, reproducînd doar, la post-scriptum, un citat dintr-o mai lungă scrisoare. În al doilea rînd : nicăieri, în textul reprodus de mine, nu există însinuarea că fetele dv. n-ar fi harnice, pricepute (ce rost ar avea să mă leg așa, gratuit, de două tinere care doresc, firește, să-și găsească un loc în viață ?). Dar întrebarea care se pune — și apare suficient de limpede și dintre rîndurile primite de astă dată — ar fi : cum *anume* se poate găsi un loc în viață ? Nu zic că lucrurile așternute de dv. pe hîrtie n-ar fi exacte, însă ele abia că ridică destule probleme, produc anumite nedumeriri. Să încercăm a le aborda cît de cît sistematic : a) Tovarășa M. Manolache a funcționat ca socotitor timp de un an, angajată fiind fără studiile corespunzătoare, „a comis... o serie de greșeli și abateri... dînd (și) dovadă de liberalism și nesupunere față de conducerea C.A.P."... Să presupunem că așa au stat lucrurile. Atunci cum de scrieți, negru pe alb, că „pentru ca să-și mențină funcția (sic !) am ajutat-o să devină membră de partid" ? Afirmația e gravă, deoarece dv., în calitatea ce-o aveți, și de secretar al Comitetului comunal de partid, știți — și trebuie să știți — că *acesta* nu-i, *în nici un fel*, un criteriu pentru intrarea în rîndurile membrilor de partid (și, dacă înțeleg bine, tov. M.M. a fost primită exact în perioada în care — susțineți dv. și ceilalți — a comis... (dar nu mai citez acuzațiile). Ori a... comis, și nu pricep cum de nu s-a discutat despre asta în adunarea care a hotărît primirea ei în rîndurile comuniștilor (fapte serioase, de vreme ce a fost... *dată afară* — expresia vă aparține !) ori n-a... comis ? b) S-a creat un post — singur spuneți : „*postul* (la singular — n.n.) a rămas vacant" ; și, dintr-odată, iată că vorbim despre... două posturi (două fiice aveți, nu-i așa ?). c) La un moment dat se face afirmația, în scrisoarea dv., că tovarășa M.M. a intrat în conflict cu conducerea C.A.P. — printre alte păcate — apoi, la un timp, după „darea afară", cine vine la dv. (un mare număr din membrii consiliului de conducere) să... insiste ca fetele, amîndouă, să fie încadrate ? d) Că au muncit bine, nimic mai normal, c-au dat chiar examen la *fără frecvență*, sincere felicitări (pentru reușită), dar toate acestea nu mă pot împiedica să nu încerc descifrarea mai profundă a faptelor (fie deocamdată, și pe temeiul textelor scrise, primite) : nu cumva fetele dumneavoastră, amîndouă, *ca să poată intra la fără frecvență*, după absolvirea a zece clase, aveau nevoie de o dovadă că sînt în cîmpul muncii. Și, oricum, e mai bine (nu, aici nu strecor nici o ironie, realmente e mai bine!) să lucrezi în satul natal, peaproape de părinți... Chestiunea care rămîne în picioare : s-au făcut toate acestea chiar atît de lin, fără cutremurături pentru nimeni, n-a suferit careva pe nedrept pentru ca altul să fie fericit, nu cumva dorința — întemeiată — a oricărui tată, a oricărei mame, de a-și vedea copiii pe un drum sigur, a întunecat — fie și parțial — dorința altor mame, a altor tați, de a-și vedea odrasla pornită pe un drum bun ?

Direcția generală pentru agricultură, industrie alimentară și ape a județului Prahova ne-a trimis un răspuns în legătură cu situația de la Jugureni, sesizată de corespondentul nostru. Răspunsul este minuțios și echilibrat. Arătîndu-se că printre absolvenții anului 1972, nici unul nu locuia în Jugureni, se recunoaște totuși că : „În dorința de a rezolva cît mai just problema absolvenților, s-a reanalizat și situația absolvenților promoției 1971. Astfel, din cinci absolvenți promoția 1971 care *aveau domiciliul în comuna Jugureni* (subl. ns.), doi au fost repartizați chiar la C.A.P. Jugureni, doi la C.A.P. învecinate, care aveau nevoie de asemenea cadre, iar o tovarășă s-a retras cu familia în București... La C.A.P. Jugureni există în momentul de față liber locul absolventului Satofin Gheorghe care, reușind la Școala de ofițeri, nu s-a prezentat la C.A.P., iar în cazul cînd alte cadre cu pregătire medie ce au domiciliul permanent în comuna Jugureni ar solicita în continuare încadrarea în postul de contabil la această unitate, acest lucru s-ar rezolva imediat, cu sprijinul D.G.A.I.A.A. Prahova, *prin înlocuirea cadrelor care nu au studii corespunzătoare, respectiv a tovarășelor Apostol Mariana și Apostol Cornelia* (subl. ns.)".

Sîntem satisfăcuți de răspuns (minus o nedumerire : cum răspunde D.G.A.I.A.A. Prahova — și nu numai cea din Prahova — de *asigurarea* cadrelor cu studii corespunzătoare, de ce le școlarizează timp îndelungat, pentru ca apoi respectivii să aleagă altă... carieră, alt loc de muncă etc.). „Nedumerirea" constîne, de fapt, o sugestie pentru viitor.

Adrian ANDRONIC

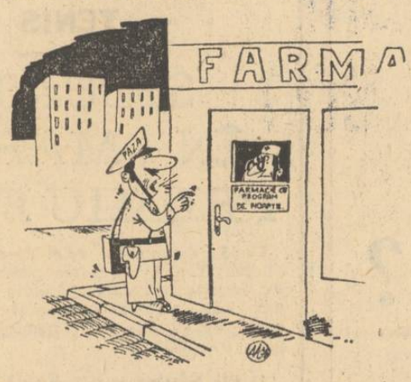

Trebuie să intru în schimb. Vă rog să-mi dați, ca de obicei, un somnifer foarte puternic !!!

Viorel SANDU

— Mai du-te o dată în depozit și vezi dacă nevasta șefului a terminat de probat noile modele, ca să le arătăm și clienților !!!

FLORIAN

— V-aș ruga să interveniți pe lîngă tovarășa secretară să mă lase să intru la dumneavoastră !...

VERIFICAȚI-VĂ CUNOȘTINȚELE

Recreații matematice

Deși mulți nu se prea împacă cu lumea cifrelor, totuși, cifrele pot oferi, „culmea", chiar și momente de recreație. Și aceasta, nu numai matematicienilor. Vreți să vă convingeți? Încercați să rezolvați ceea ce ne propune cititorul nostru **ȚENEA ILIE**, muncitor din Craiova.

Încercați deci să găsiți trei cifre consecutive, a căror sumă să fie egală cu produsul lor!

Hieroglifele egiptene

După cum se știe, în Egiptul antic se făcea uz de scrierea hieroglifică. Deși mii de oameni, în vremurile respective, înțelegeau perfect ce exprimă hieroglifele, totuși, cu timpul, nu s-a mai știut ce înseamnă aceste semne mai mult sau mai puțin bizare.

Oamenii de știință din urmă cu sute de ani, dorind să descifreze scrierea hieroglifică. Totuși misteriosele semne nu voiau să-și dezlege taina. Cum însă nimic nu poate rezista rațiunii și curiozității omului, nu-i de mirare că a fost pătruns și secretul hieroglifelor, în secolul trecut. **Știți cine a descifrat scrierea hieroglifică și cînd?**

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Chițibușuri matematice

1. Utilizînd numai cifrele 1, 3, 5 și 7, fiecare dintre ele de cîte trei ori, se poate obține numărul 20 astfel :

$$1+3+5+7+\frac{75}{75}+\frac{33}{11}=20$$

2. Același număr, 20, rezultă din patru cifre de 9, în modul următor :

$$9+\frac{99}{9}=20$$

3 Cu cinci cifre de 4, vom obține numărul 55, ca în exemplul de mai jos :

$$44+\frac{44}{4}=55$$

4. Numărul 100, totalizat din șase cifre identice, implică o adunare de felul acesta :

$$99+\frac{99}{99}=100$$

Întrebări cu substrat

Numărul 88 se poate scade din numărul 20, obținîndu-se rest 22, dacă vom face o scădere mai puțin obișnuită, în care se uzează și de cifrele latine. De exemplu, se știe că în cifre latine, 20 se exprimă astfel : XX. Scăzînd ca mai jos, considerînd că fiecare din cei doi X ai cifrei XX reprezintă numărul 10, se obține:

$$\frac{XX-}{\frac{88}{22}}$$

2. Cuvintele „iarbă uscată" și „acoperămînt pentru cap" se pot scrie cu cîte trei litere, înlocuindu-le cu sinonimele lor :

a) iarbă uscată — fin,

b) acoperămînt pentru cap — fes.

3. Cinci cai se pot introduce în același timp în opt grajduri numai în modul următor (considerînd fiecare pătrățel cîte un grajd) :

c	i	n	c	i	c	a
						l

Ce știți despre insecte și animale

Întrucît unii din cititorii prezentului număr al revistei se poate să nu fi citit întrebările din numărul anterior, vom da răspunsurile într-un astfel de mod încît să constituie un material informativ de sine stătător. Deci...

1. Între greiere și greiniță, numai greierele este cel ce „cîntă".

2. Spre deosebire de pînzele țesute chiar de mașini, și care mai pot avea defecte, cele țesute de păianjeni nu au defecte.

3. Peștii dorm cu ochii deschiși întrucît nu au pleoape. Șerpii dorm și ei cu ochii deschiși, deși au pleoape, însă acestea sînt sudate și transparente.

4. Struții nu zboară, ci aleargă.

5. Nu se pot număra tigrii din Africa, întrucît aceste animale nu trăiesc pe continentul african, ci în Asia.

6. Singurele animale din familia cerbilor la care atît femelele, cît și masculii au coarne, sînt renii.

7. O iepuroaică poate naște de 3—4 ori într-un an.

8. Ghepardul este animalul ce poate alerga cu viteza cea mai mare, atingînd 90 km pe oră, pe distanțe relativ scurte.

9. Există animale care urlă mai tare decît leii. Acestea sînt așa numitele „Maimuțe urlătoare".

10. Cămilele se pot adăpa și cu apă sărată sau amară.

Gîndiți, vă rog...

Firește că este cu putință să se împartă cinci mere dintr-un coș la cinci copii, astfel încît fiecare copil să primească cîte un măr întreg, iar în coș să rămînă, de asemenea, un măr întreg. Se va da cîte un măr la patru copii, iar celui de-al cincilea copil i se va oferi coșul, în care se va găsi ultimul măr.

Poșta cititorilor

La întrebările publicate în rubrica noastră din revista nr. 779, apărută la 9-9-72, au răspuns corect următorii cititori : **Iliescu I. Corneliu**, Iași (Felicitări pentru formula elaborată !) ; ing **Stelea Constantin**, București ; **Bosca Aurel**, șef contabil, Sectorul Exploatare, Topliță ; **Matilda Ștefan**, elevă Liceul B. P. Hașdeu, Buzău ; **Marina Liviu**, București ; prof. **Florea Ion**, comuna Frumușica, jud. Botoșani ; **Ciucă Florea**, Craiova. (Vedeți că vi s-au îndeplinit speranțele ? Dar dacă răspunsul nu era bun...).

Cuciuc I. Dragoș, București. Este vorba de o interpretare diferită pe care ați dat-o problemei, nefiind de altfel singurul dintre cititori ce a procedat în acest mod. În schimb, am primit numeroase răspunsuri corecte, concordante cu cel publicat în revistă.

M.L., contabil, Iași. Firește că răspunsul dv. a fost corect. Regretăm că nu ați figurat printre aceia cu rezolvări bune însă, după cum am mai menționat și cu alte ocazii, este imposibil ca într-o rubrică atît de mică să publicăm numele tuturor celor care ne trimit soluții corecte. Dv. știți că primim săptămînal de la cititori pînă la 200 scrisori, din care, poate trei sferturi, conțin răspunsuri corecte la întrebările publicate în rubrica noastră ? De aceea, am decis ca să alegem din aceste răspunsuri pe cele mai complete și cu cea mai bună prezentare, trăgînd apoi la sorți numai șapte dintre ele. Prin urmare, nu este vorba numai de calitatea răspunsurilor, ci și de o doză de șansă, pe care unii dintre cititori pot să nu o aibă curînd. Sperăm, că cele relatate nu vă vor descuraja ci, dimpotrivă. De aceea, este bine să perseverați, dacă vă interesează cu adevărat această rubrică.

Am reținut în vederea publicării materialele primite de la cititorii **I. Pecheanu**, Constanța ; **Eleonora Frunză**, elevă, Liceul teoretic Slobozia, jud. Ialomița și **Mamut Ion**, student, Drobeta-Turnu Severin, jud. Mehedinți, cărora le mulțumim.

Ing. Liviu MACOVEANU

Mai există enigme ?

UN DOCUMENT EPIGRAFIC INEDIT

de prof. univ. dr. docent Dumitru TUDOR

Șantierul arheologic de la Romula-Malva (satul Reșca de lîngă Caracal) scoate la lumină în fiecare an importante documente istorice privitoare la trecutul provinciei Dacia. Într-un articol anterior din „Magazin" (nr. 781 din 23 sept. 1972) am prezentat două interesante sculpturi în marmură ale căror inscripții dedicatorii amintesc despre colonizarea pe malurile Oltului a unor elemente romanizate venite din Dardania.

De astă dată înfățișăm cititorilor noștri un alt document epigrafic inedit. Din textul lui se pot culege prețioase informații în legătură cu istoria administrativă a Daciei și a provinciei învecinate acesteia — Moesia Inferioară (teritoriul de azi al Dobrogei împreună cu cel al Bulgariei dintre Balcani și Dunăre).

Este vorba de o cărămidă romană păstrată intactă (lungă de 44 cm, lată de 27 cm și groasă de 7 cm). Obiectul s-a descoperit în albia riului Teslui de către un localnic și a fost achiziționat pentru Muzeul orășenesc din Caracal, prin grija arheologului Gh. Popilian. Pe o față a cărămizii sînt trasate cu cele trei degete centrale ale mîinii, trei adîncituri paralele în formă de unghi aproape drept, șănțulețe care ajutau la fixarea în mortar. O dată cu acestea anonimul cărămidar a imprimat (tot în pasta umedă a obiectului) cu ajutorul unui cui o inscripție cu litere grecești, folosind atît majuscule cît și minuscule cursive. Cînd a așternut acest text elenic, cărămida se afla pe masa de turnare a cărămidarului, deci înainte de arderea ei. În traducere, inscripția ne spune următoarele : **„Arrius Antoninus, guvernator al Dacilor și guvernator al Dalmaților, lui Helvius Pertinax guvernatorului"**... Textul se încheie brusc deoarece, probabil, se continua pe o a doua cărămidă care, din păcate nu s-a descoperit.

Ce trebuie să înțelegem din ceea ce s-a păstrat ?

C. Arrius Antoninus este binecunoscut și din alte izvoare istorice, literare și arheologice. El a fost un senator roman, om politic de seamă și guvernator de provincii, pe timpul împăraților Marcus Aurelius (anii 161-180 e.n.) și Commodus (181-193), pînă ce ultimul, prin anii 183/184, în urma unor intrigării de palat, l-a condamnat la moarte. Cu ajutorul altor documente epigrafice, s-a putut stabili că în Dacia, Antoninus a funcționat ca guvernator prin anii 175-177. **Pentru prima dată aflăm din însemnarea cărămidarului romulens, că din Dacia el a fost avansat ca guvernator al provinciei Dalmația.**

Al doilea personaj, P. Helvius Pertinax este viitorul împărat roman (anul 193) care, de asemenea, a guvernat o serie de provincii romane. Știm, tot cu ajutorul inscripțiilor, că prin anii 175-176, conducea Moesia Inferioară, de unde în aceeași funcție a fost promovat în Dacia ca succesor al lui C. Arrius Antoninus. Pertinax a avut destule necazuri administrative în Moesia, printre acestea numărîndu-se și rezolvarea conflictului pentru pămînt dintre dacii și tracii ce locuiau în Cetatea Ausdecensilor de lîngă Adamclisi (vezi „Magazin", nr. 715 din 19 iunie 1971).

Se pune întrebarea firească : ce rost are însemnarea lăsată de anonimul cărămidar din Romula-Malva, un grecofon care scria foarte prost în limba lui Homer ? Fără îndoială că el a înregistrat un important eveniment cotidian și anume, schimbarea de guvernator în provincia Dacia. Arrius Antoninus este menționat în momentul cînd predă mandatul și pleacă la noul său post. Numele succesorului său, Pertinax, apare la cazul dativ, ceea ce însemnează că lui i s-a „dat" ceva, ceea ce nu poate fi decît mandatul de guvernator în Dacia (anii 176/177 e.n.).

Nu poate fi o simplă întîmplare că asemenea eveniment administrativ de mare importanță s-a consemnat la Romula-Malva de către un cărămidar. Socotim ca foarte probabilă o întîlnire în această localitate a celor doi guvernatori, ca cel nou numit să fie informat asupra treburilor din Dacia, de către cel ce-și încheia misiunea. Să nu uităm că în acești ani, provincia se găsea amenințată de invaziile sarmaților și marcomanilor. La această ipoteză ne îndeamnă și situația geografică a orașului de întîlnire, C. Arrius Antoninus pleca de la Apulum (Alba Iulia) pe drumul cel mai drept care-l ducea pe Valea Oltului în portul Sucidava (Celei-Corabia) de la Dunăre, de unde trebuia să se îmbarce pentru o lungă călătorie pe apă spre Dalmația. Pe aceeași cale trebuia să vină din Moesia Inferioară și Pertinax la noua sa însărcinare. În acea vreme Romula-Malva era capitala unei provincii. Dacia Malvensis și însemnat oraș, deci indicat a găzdui suitele numeroase ale celor doi guvernatori.

Prezența lor în orașul malvens a produs desigur mare vîlvă printre localnici. Acest eveniment al zilei l-a îndemnat pe modestul cărămidar să-l noteze cu puțina sa știință de carte grecească pe un material de scris ce-i stătea la îndemînă în timpul muncii sale la cărămidărie.

ARMONII COLORE

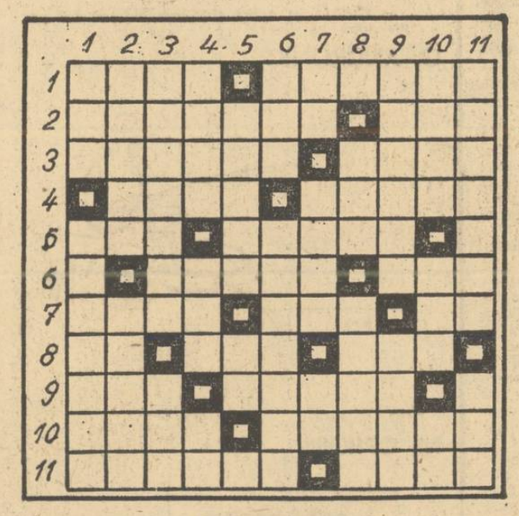

ORIZONTAL : 1. „Zăpadă" pentru pomul de iarnă... — Arbore cu iemnul negru. 2. „Evantai" de lumini multicolore (fig.) — Nu-i ăsta (pop) ; 3. Își schimbă veșmîntul bogat colorat după anotimp — Conducător musulman ; 4. Întinderi albastre... — ...și fata în albastru... ; 5. „Mare de aur" pe uscat — Comerț ; 6) Roșie ca para focului — Cascadă în Irlanda ; 7. Fără luciu (fem.) — În solar! — Udrea Sanda ; 8. Iuni pe jumătate ! — Prieten pe viață — Fruct ; 9. Cureluțe de mașină — Albastru închis cu reflexe violete ; 10. Arbore rășinos cu frunze lucitoare — Care s-a făcut cunoscută ; 11. Joacă în „Patima roșie" de M. Sorbul (pl.) — Verzi, albaștri sau căprui...

VERTICAL : 1. Licoarea lui Bachus — Floarea albă a miresei ; 2. Precum codrii lui Eminescu — A compus valsul „Moara roșie" ; 3. Silicat natural de calciu, galben, verzui sau brun — Punct cardinal ; 4. Zările albastre — Se face roșu de frig — Vocale ; 5. Arbori cu flori verzi roșietice (pl.) — Aproape mov ! ; 6. Infinitivul ogoarelor — Roșesc ușor din cauza sensibilității ; 7. Bobescu Elena — Uniform — Poftim ; 8. Localitate în S.U.A. — A scris romanul „Secerișul roșu" ; 9. Munte de zăpadă... — Profii în arhitectura veche ; 10. De culoarea măslinelor — Alb și negru... — Tomescu Horia ; 11. Celebru compozitor austriac, autorul valsului „Dunărea albastră" — Cînd rozele înfloresc.

Ion CRECEA

Cuvinte rare : EMIR, ESS, IRE, TISA, ELO, ATIC.

MULTĂ ATENȚIE!

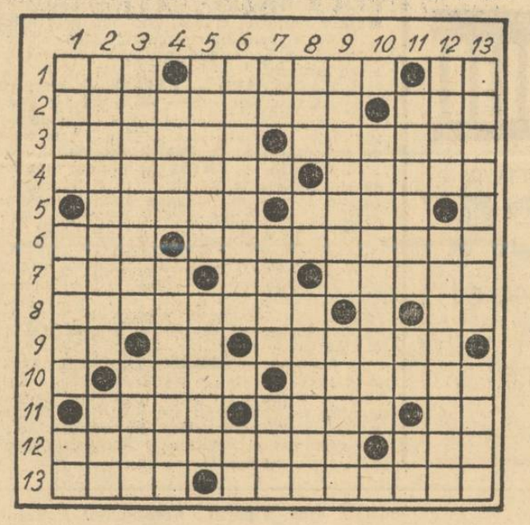

ORIZONTAL : 1) Oglindă... la mobilă — Traducere... din cărți — A prins de veste ! 2) De preferință, înaintea meselor (pl.) — Înghețată... iarna 3) Binecrescuți — Face pe viteazul. 4) Fotbaliști la U.T.A. — Trecut cu vederea (fem. pl.). 5) Privite cu dragoste... — ...și cu mult nesaț. 6) Iță răsucită ! — Îți face semn cu degetul (pl.) 7) Preparat crud... — Acum ! Se dă cu vopsea. 8) Care se ține de cuvînt... — ...pentru viitor ! 9) Rîndurile din față! — Ceva la mijloc ! — Cameră... pe vapor. 10) O mulțime la petrecere — Mănîncă tutun 11) Specialitate de limbă... — Sus în deal — Ieșit ! 12) Luată în rîs — Scoase din criză ! 13) Face diferență dintre om și animal — Se poartă cu mască și mănuși.

VERTICAL : 1) Limbă ascuțită — În ton cu muzica — Din timp ! 2) Face față... la înaintare (pl.) — Erori la urmă ! 3) Arta de a face unele servicii de masă — S-a întors nora ! 4) A încreți fruntea — Farsă teatrală la romani (inv.) 5) Trecută pe listă — Sînt excentrici. 6) Urmează drumuri și poduri — Zup la margini ! 7) Țîșnește înainte ! — Prieten — Pus la perete. 8) A răsări — Acum ! — Preparat la foc (pl.). 9) Schimbat la înfățișare — Prinde rădăcini. 10) Poate fi luată ca model. 11) Preparat din cartofi — În paner ! — Ci... dimpotrivă ! 12) E ud — A se-ntrece în talente. 13) Pastă dată prin mașină — Adoarme pe masă.

Neacșa MIRON

Cuvinte rare : AMATE, ATELANĂ.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

VALORI

ORIZONTAL : Moneda — Fise — Arama — Zloți — Rupiah — Oca — Cion — Icr — Tm — A — Lețcaie — I — Peso — Snopi — Alocații — Bănuț — E — Asr — Oți — Aura — Ee — Ni — A — Camata — Atenta — Rial.

FRUCTE

ORIZONTAL : Banan — Cehov — Aman — Pepeni — Capama — Iris — Adonice — Nai — Olănești — N — B — Esu — Ores — Elo — Lupi — Oc — Nantes — Alai — Im — Asna — ICR — Uie — Coacere — Ciceu — Argeș.

Indiferent dacă plouă sau strălucește soarele filmul „ALLWETTERFILM ORWOCHROM UT 18" își dovedește calitatea, redînd imaginea fidelă a coloritului 18 DIN. 50 ASA. 45 60ST

FREUDE ORWO AM BILD

Vă rugăm să vizitați standul nostru în cadrul Expoziției R.D.G. în perioada 15—24 octombrie 1972 la Tîrgul Internațional București.

VEB FILMFABRIK WOLFEN
Fotochemisches Kombinat
Deutsche Demokratische Republik

PUBLICOM

MOMENTE DE IMPAS LA CLUBURI ?

de Valeriu MIRONESCU

Iă opt ani de zile mi s-a mai întîmplat să sar peste vreun număr sau chiar două, însă niciodată n-am întrerupt atîta timp firul acestei rubrici. Întîi, de la fotbal m-au distras Jocurile Olimpice, apoi, o dată coborît din avion, m-am și urcat în trenul de concediu ce gonea spre litoral. A fost o idee cam trăsnită, să-ți faci cura de mare în a doua jumătate a lui septembrie. Dar, am nimerit în plin. Cu excepția unei singure după-amiezi ploioase, în rest, zile însorite și plajă la toartă. Asta, într-o stațiune modernă și frumoasă, cu frumusețe și comodități, fără exagerare, puse la punct pînă la detaliu. Totuși, dacă mi s-ar propune să repet isprava la anul, aș refuza categoric. Motivul ? La sfîrșit de sezon, gazdele te primesc cum te primesc circiumarii la ora închiderii, cu scaunele pe mese. Își făcuseră suma sau planul, nimic nu-i mai interesa. Eu un lucru nu înțeleg : dacă starea timpului permite prelungirea curei heliomarine pînă spre finele lui septembrie pentru ce gospodarii nu-s preocupați să rentabilizeze această ultimă perioadă ? Pentru ce nu atrag acolo pe oameni printr-o reclamă a cărei primă trăsătură ar fi calitatea serviciilor ? Mă gîndeam la cîte milioane se pot cîștiga în două săptămîni — și nu se cîștigă — mă gîndeam la fotbal și la Angelo, mă gîndeam cum să fac ca să pot aduce, măcar o dată echipa gospodarilor în mijlocul unui stadion, să-și spună lumea părerea despre felul în care e alcătuită formația și cum își joacă jocul ei...

Ceea ce frapează pe suporter în această toamnă este faptul scăderii de valoare a reprezentării fotbalistice peste hotare. Mai întîi, despre cluburi. Fără să stabilim un raport absolut direct cu starea generală a clubu-rilor și a campionatului lor, tot aici aflăm buba. Campionatul, în ediția care a trecut, a fost o apă și un pămînt. După cum evoluează lucrurile, se pare că nici în ediția de față nu vor apare echipe impunătoare în fotbalul nostru. De fapt pentru asemenea înfăptuiri, dispun astăzi de condiții administrativ-organizatorice și de efective corespunzătoare de jucători, numai două cluburi : Steaua, în special, și Dinamo. Dar, din motive diverse ce s-au acumulat de-a lungul anilor la aceste două unități de frunte, echipele lor nu se urnesc din loc. În rest, structurile și mijloacele celorlalte cluburi (firește și loturile) sînt departe de ceea ce pretinde performanța externă. Într-un caz sau altul, ele pot dobîndi rezultate onorabile, uneori chiar răsunătoare, totuși, n-avem un minim de argumente că se vor transforma vreodată în echipe europene.

Sîntem într-un moment fotbalistic în care, pentru echipele cluburilor, perspectivele sînt închise. Acesta mi se pare că este adevărul, n-ar trebui să-l mai contemplăm ci să modificăm starea de lucruri de la cluburi și din campionat printr-o atitudine dinamică. Dacă vrem — și vrem fără îndoială — să se vorbească despre echipele românești în cupele europene. Să se vorbească despre ele nu ca despre niște eroi de moment — care au eliminat pe vreun Fejenoord sau un alt rival cu renume — ci să fie considerate constant drept competitori de calitate și redutabili la oricare dintre întreceri.

Numai că măsurile de fond și de ansamblu, ca și măsuri concrete pentru fiecare dintre cluburi, dacă le iei astăzi, își dau o parte dintre roade abia peste un an. Iar, în cupele europene, peste doi ani de zile ! Cluburile care, mai mult din pricină conjuncturală, și-au cucerit dreptul de a participa la una dintre întrecerile europene, constată brusc că nu sînt pregătite pentru o asemenea încercare de forță. Unele iau măsuri de urgență, altele se resemnează, toate însă se lamentează ! Dar nici un club n-a pornit în noul campionat național cu ideea, susținută de mijloacele adecvate, că la toamna viitoare sau peste doi ani, va participa la cupa europeană și va asalta performanța europeană ! După părerea mea, acest neajuns în domeniul previziunii, în domeniul unei munci sistematice, ordonate pe cel puțin doi ani înainte nu aparține numai cluburilor. Unitățile fruntașe își impart această vină cu federația, suficient de imobilă în privința regulilor ce creează cadrul activității fotbalistice și insuficient de interesată în tot ce nu înseamnă echipa reprezentativă. Vina se împarte și cu C.N.E.F.S., foarte imobil în conceperea unui sport ce poate aduce mări satisfacții nu numai la nivelul echipelor reprezentative sau olimpice (cum se petrec lucrurile în alte ramuri), ci chiar la nivelul cluburilor ! Statistic, într-adevăr se poate ornamenta darea de seamă cu un titlu cucerit la vreo disciplină ce interesează doar familiile participanților. Totuși, s-a gîndit C.N.E.F.S. ce ecou senzațional ar avea printre amatorii de sport din România o performanță europeană a unei simple echipe de fotbal ? N-aș crede, fiindcă altfel am fi văzut și am fi constatat obiective și măsuri corespunzătoare în ultimii doi, trei sau patru ani. N-aș crede, fie și din banalele exemple pe nume Progresul și Rapid. Din două cluburi, altădată înfloritoare, mi-e frică să nu rezulte un derbi patronat de Consiliul municipal pentru educație fizică și sport, în divizia B de fotbal...

TENIS

SITUAȚIA ÎN „MAREA PREMIU F.I.L.T."

După disputarea celei de-a 61-a finale a „Cupei Davis", întrecerea pentru ocuparea unui loc fruntaș în „Marele premiu F.I.L.T." atrage din nou atenția iubitorilor de tenis. Iată care este situația în momentul de față în primele trei locuri :

1) **Ilie Năstase** = 543 puncte
2) **Stan Smith** = 422 „
3) **Orantes** = 416 „

În această săptămînă toți fruntașii clasamentului iau parte la concursul de la Barcelona, urmînd ca pînă la sfîrșitul anului să se mai întîlnească la Paris, Stockholm și în Anglia, pe terenuri acoperite.

8, 9, 10... OUT !

de Paul OCHIALBI

• **AL. VLADAR**, antrenorul federal, ne declară : „**Federația va lua primele măsuri legate de protecția sănătății boxerilor, care desigur vor avea ca scop evitarea accidentelor și traumatismelor. În meciurile programate în țara noastră orice boxer junior care va fi numărat a doua oară în cursul unei partide va fi abandonat de arbitru. Pentru pugiliștii seniori vom stabili ca directorii de ring să-i abandoneze la a 3-a numărătoare. La fiecare gală, va funcționa o comisie care va urmări punerea în aplicare a măsurilor noastre**".

• **BOXUL NOSTRU** n-a obținut nici-o medalie de aur la campionatele europene de la Madrid, la Jocurile Olimpice de la München și la turneul Dinamoviadei de la Sofia. Fără îndoială, se impune o „radiografie" pentru a afla adevăratele cauze ale „maladiei."

• **ÎNTÎLNIRE** cu dinamovistul Paul Dobrescu, care, amabil, ne declară următoarele : „**Voi rămîne la categoria ușoară. Mă voi întîlni oricînd se va ivi ocazia cu colegul meu de club C. Cuțov. La Dinamoviada de la Sofia n-am putut obține medalia de aur, fiind învins de juriu. Oficialii străini s-au răzbunat pe mine deoarece unul din arbitrii noștri a dat semnalul de începere a unor decizii eronate**". Întrebîndu-l care este numele acelui oficial de al nostru, care a călcat în străchini, Dobrescu ne-a rugat să nu-i pomenim numele în gazetă, deoarece s-ar putea să-i plătească polița „indiscreției" la naționale sau cu altă ocazie. Știe omul ce știe despre unii arbitri delegați să oficieze peste hotare, și ca atare se pune în... gardă.

• **SE VA CONSTRUI** o „Academie a boxului". Ideea aparține miliardarului american Bill Daniels. Lucrările de construcție vor începe peste cîteva săptămîni la Denver (Colorado). Aici, se va putea antrena orice boxer, care va dori să-l aibă în „colț" pe Bobby Lewis, un antrenor american de culoare. Acesta a pregătit pînă acum echipa olimpică a S.U.A.

• **CAMPIONUL MONDIAL** la categoria „grea" Joe Frazier a refuzat să-l întîlnească pe Cassius Clay. El poartă în prezent tratative cu George Foreman, campion olimpic la Ciudad de Mexico. Meciul ar urma să aibă loc la sfîrșitul lunii noiembrie la „Madison Square Garden" din New York. Clay nu va șoma în acest timp. Ex-campionul lumii va primi la 12 noiembrie replica deținătorului titlului mondial la categoria semigrea Bob Foster, șeriful orașului Albuquerque (Noul Mexic).

• **GREUL** american Roy Lyle, care a fost învins la București de Ion Alexe cu ocazia meciului România—S.U.A. a trecut la profesionism de mai mult timp, obținînd pînă acum 17 victorii dintre care 14 prin ko. Lyle este neînvins ca „pro".

• **RĂSPUNS** la o scrisoare trimisă de tov. **VASILE PANTEA**-București : **Buletinul „Ring" este o realizare a federației. Că apare cu întîrziere și uneori nu este redactat la un nivel corespunzător este cu totul altceva. În legătură cu conținutul aveți dreptate că el poate fi mai bogat. În orice caz, pentru celelalte propuneri adresați-vă direct editorului : Federația română de box str. Vasile Conta 16. Loco.**

• **SECȚIA DE BOX** a clubului Rapid duce de mai mult timp lipsa unui greu de valoare. De ce antrenorul Luca Romano nu duce tratative cu portarul echipei de fotbal Rapid, Răducanu, care se dovedește un „puncheur" de clasă ? (vezi victoriile prin ko realizate în fața colegilor lui : Rămureanu și Grigoraș).

MOZAIC

50 DE JUCĂTORI fac parte dintr-o nouă asociație a jucătorilor de tenis profesionisti, constituită recent în S.U.A. Cliff Drydale a fost numit președinte, iar Jack Kramer director general.

ÎN URMA unei analize științifice, s-a ajuns la concluzia că lovitura de stînga a boxerului englez Henry Cooper se deplasează cu o viteză de trei ori superioară vitezei satelitului Saturn, iar forța de impact a loviturii sale este egală aproape cu trei tone. (Bineînțeles că trebuie avut în vedere raportul direct între distanțele respective).

EVENIMENT IMPORTANT în viața sportivă a Belgiei : a luat ființă Consiliul superior de educație fizică, sport și viață în aer liber. Este pentru prima oară cînd în această țară se constituie un organism superior pe linie de sport la nivel de minister.

O revistă săptămînală de sport din Londra a organizat un concurs pentru alegerea lui Miss Gol 1972. Iată cele 11 candidate ajunse în faza finală care s-au prezentat cu acest prilej cu tricourile echipelor lor favorite.

Concursul a fost cîștigat de Patricia Duncan în vîrstă de 19 ani(a șasea din dreapta) fotografiată alături de Franck McLinttock, căpitanul formației de fotbal Arsenal din Londra.

CULISELE HIPODROMULUI

• *„PREMIUL DE TOAMNĂ"*, ce va avea loc mîine dimineață pe hipodromul de trap — distanța 2 200 metri — și unde caii vor fi handicapați după record, precede alte alergări semiclasice ca „Premiul tineretului" (partea a II-a) și „Premiul de închidere" cu care se va sfîrșit sezonul (3 decembrie).

• *RAPSOD*, unul din caii pregătiți de antrenorul Gherase Avram, după mai multe evoluții modeste în primăvara și vara acestui an a început să învingă fără drept de apel adversari de certă valoare. Printre învinșii săi : cunoscuții Seceriș și Gînd. El a obținut în patru alergări consecutive trei victorii și un „plasat" pe locul trei. Îl așteptăm să confirme și în alergări cu handicapuri mai severe...

• *SUPRAVEGHEREA* și desfășurarea corectă a probelor hipice necesită un personal cu calificare deosebită. Din corpul oficialilor fac parte starterul (arbitrul plecării), observatorii turnantelor, cronometrorii, egalizatorii șanselor (handicapeurii), arbitrul judecător de sosire. Situația actuală a corpului de arbitri, o parte dintre ei promovați în funcție fără o școlarizare prealabilă, numărul mare al curselor dintr-o zi de reuniune, multiplele aspecte tehnico-tactice ivite în timpul desfășurării alergărilor, dublură în programare, precum și profilul diferit al alergărilor (trap, galop, steeple chase) impun din partea Centrului de calificare măsuri urgente de organizare a unei școli de arbitri. Cursanții pot fi aleși și din rîndul spectatorilor cu vechi state de servicii pe cîmpul de curse, în acest fel creîndu-se un echilibru, de altfel foarte necesar, privind componența corpului de arbitri.

Doru IONESCU

PRONOSTIC „MAGAZIN"

CONCURSUL „PRONOSPORT" din 22 oct. 1972

1. **U.T.A. — SPORT CLUB BACAU.** În ultimele trei ediții ale campionatului echipa arădeană nu a pierdut nici un meci, în fața băcăoanilor, pe teren propriu. Credem că și de astă dată U.T.A. va termina învingătoare chiar dacă manifestă o scădere de formă față de anul trecut.
2. **C.S.M. REȘIȚA — A.S.A. TG. MUREȘ.** Noua promovată în divizia A deține șansa unei victorii dar și oaspeții pot aspira la un rezultat de egalitate.
3. **STEAUA — SPORTUL STUDENȚESC.** Noile schimbări la conducerea tehnică a echipei studențești au adus, se pare, un reviriment în rîndurile jucătorilor, dovadă eșecul la limită suferit duminica trecută la Cluj. Socotim, totuși, că Steaua este prima favorită a întîlnirii, fără a exclude însă posibilitatea unei surprize.
4. **UNIVERSITATEA CRAIOVA — JIUL.** Echipa din Valea Jiului deține primul loc în clasament, grație unor bune evoluții și rezultate. La ei acasă craiovenii sînt însă greu de învins. Îi vedem cîștigători.
5. **PETROLUL — FARUL.** După două partide susținute în deplasare, ambele pierdute, echipa ploieșteană revine pe propriul ei teren. Are toate șansele de a intra în posesia celor două puncte puse în joc.
6. **METALUL PLOPENI — METALUL BUCUREȘTI.** De obicei în divizia B avantajul terenului se dovedește decisiv. Acordăm, deci, prima șansă gazdelor dar ne gîndim și la eventualitatea unei egalități.
7. **GLORIA BUZĂU — F. C. GALAȚI.** Evoluție foarte bună, pînă acum, a echipei din Buzău, nou promovată în divizia B. De la începutul campionatului nici o echipă vizitatoare nu a reușit să se impună pe terenul din Buzău. Nu credem că vor fi capabili de așa ceva elevii antrenorului Teașcă.
8. **CORVINUL HUNEDOARA — MINERUL BAIA MARE.** Gazdele nu au pierdut încă nici un punct pe terenul lor dovedind o forță ofensivă căreia nu i-au putut face față adversarii întîlniți. Minerul este, fără îndoială, o echipă experimentată dar nu credem că poate aspira la cucerirea nici unuia dintre cele două puncte.
9. **METALUL DROBETA TURNU-SEVERIN — C.F.R. TIMIȘOARA.** Echipa timișoreană traversează o perioadă critică. Socotim, prin urmare, că nu poate emite pretenții în fața unei formații ce nu este dispusă să cedeze puncte pe teren propriu.
10. **CATANZARO — VARESE.** În cinci etape de campionat ambele echipe au acumulat același număr de puncte. Catanzaro însă le-a acumulat în partidele susținute, acasă, fapt ce o recomandă ca favorită și în partida de mîine.
11. **GENOA — BRESCIA.** Lidera campionatului secund întîlnește pe propriul ei teren o echipă situată la mijlocul clasamentului și care pînă acum nu a obținut nici o victorie. Genoa, în schimb, nu a suferit nici o înfrîngere. Deci, favorită netă echipa locală.
12. **MANTOVA — BARI.** Mantova este pe ultimul loc fără nici o victorie în cinci etape. Bari deține poziția secundă în clasament, cu trei victorii și două rezultate de egalitate. X, 2 sînt pronosticurile ce ni se par a fi cele mai indicate pentru acest meci.
13. **MONZA — AREZZO.** Localnicii nu au o poziție prea fericită în clasament. Ei au obținut o singură victorie și două rezultate de egalitate. Arezzo, pe locul trei, are o apărare foarte bună, motiv pentru care optăm, în primul rînd, pentru un rezultat de egalitate. Victoria gazdelor nu este, însă, imposibilă.

Adrian ANDRONIC

— Ce stați acolo și vă văicăriți atîta? Am spus că pînă nu terminăm partida nici pomeneală să plecăm acasă.

Sorin POSTOLACHE

— Cum?... și acum cînd am mașină tot pe jos vrei să urc?

O. ANDRONIC

Fără cuvinte.

M. OPROIU

— Spuneți că vi s-a stricat blocul motor, dar dacă nu indicați adresa blocului, unde vreți să-l găsim noi?

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

MIRCEA ENE, București: „Scriu la cîteva ore după terminarea finalei „Cupei Davis". Scriu cu lacrimi în ochi. Durerea și suferința trăite în aceste trei zile au făcut din trupul meu o bucată de piatră. Am impresia că în tot acest timp am halucinat. Nu-mi vine să cred că cel mai mare trofeu sportiv care a trecut vreodată pe la noi ne-a scăpat din mînă, atunci cînd îl aveam atît de aproape. Cum ar fi zis poetul: nu credeam să-nvățăm a pierde... Dar, încet-încet, va trebui să ne obișnuim și cu asta, dacă știm să iubim cu adevărat sportul, dacă înțelegem spiritul adevărat al întrecerii sportive. Nu putem fi supărați, cred eu, decît pe ghinion. Ghinionul care l-a împiedicat pe marele Ilie Năstase să-și mențină la București forma pe care o avea cu o lună în urmă la Forest Hills, ghinionul de a se fi lăsat copleșit de importanța teribilă a meciului, ghinionul de a-l fi găsit pe Smith într-o formă fantastică. În același timp, putem fi fericiți, pentru că am avut ocazia să-l vedem pe Țiriac al nostru în postura lui cea mai magnifică, aplaudat pînă la delir de spectatori pentru superbele dovezi de înaltă ținută sportivă și morală. El a ținut și a reușit să demonstreze (pentru ei, pentru noi și, mai ales, pentru ceilalți sportivi români) că nimic nu poate fi mai fatal unui sportiv decît obsesia că intră în luptă dinainte învins, că în sport orice previziune poate fi răsturnată prin voință, calm și curaj, că trebuie să lupți, să lupți pînă în ultima clipă. Vreme de șapte ore, în meciurile cu Gorman și Smith, în timp ce noi spectatorii eram epuizați total, acest mare titan al sportului românesc se bătea ca un leu pentru fiecare minge, aducîndu-ne un strop de sărbătoare în suflet. Bravo, Ion Țiriac! Te iubim și te respectăm atît de mult încît sîntem siguri că tu nu vei putea să renunți la bucuria de a te întîlni din nou cu noi, în arena sportivă, că încă mulți ani ne vei da ocazia să te admirăm.*

Am pierdut și va trebui să învățăm să pierdem, pentru a ști cum să cucerim victoriile viitoare. În fond, și americanii au pierdut anul acesta campionatul lor internațional de la Forest Hills, englezii nu au mai cîștigat de mult Wimbledonul, iar francezii nu speră să cîștige curînd Roland Garossul. Cupa Davis se pune din nou în joc, poate că la anul viitor nu vom rata ocazia de a o aduce la București. Curaj, Ilie și Ion! Lupta începe din nou!".

Sînt și eu unul dintre cei care și-au cheltuit zilele trecute o parte din sănătate pe arenele „Progresul". Nici eu nu mi-am putut imagina înfrîngerea, îmi pregătisem dinainte un titlu bubuitor pentru un articol, în caz de victorie. După înfrîngerea de la dublu am văzut umblînd pe străzi mii de oameni împietriți, hipnotizați de durere. Noaptea am halucinat, m-am visat jucînd cu Smith, în locul lui Țiriac, tineam parcă racheta cu patru mîini deodată, mingea pornea spre adversar ca o navă cosmică, acesta îngenunchea în fața mea, umilit, după care am luat Cupa Davis și am băut din ea o vadră de șampanie. A doua zi, treaz, visam încă un miracol: victoria lui Țiriac. L-am întîlnit la hotelul „Triumf", unde-și avea cantonamentul și mi-a spus: „Am să fac tot ce e posibil". S-a ținut de cuvînt: a făcut nu numai posibilul, ci și imposibilul pentru victorie. În seturile trei și patru Smith intrase în panică, se clătina. Pentru ca apoi, în final, să dea măsura adevăratei sale valori. Aveți dreptate cînd spuneți: trebuie să învățăm să pierdem, pentru ca să putem cîștiga. Cu Năstase și Țiriac, speranțele noastre rămîn în continuare atîrnate de toartele Cupei Davis.

Ing. C. ANGHEL, Intr. Ion Șulea, nr. 10—14, București: „Ținînd seama de strălucitele succese repurtate de tenismenii noștri în decursul ultimilor ani, de valoarea lor internațională recunoscută (de trei ori finaliști în Cupa Davis), vin cu următoarea propunere: ca și țara noastră să organizeze anual Campionatele internaționale ale României, după cum sînt organizate campionatele internaționale ale Angliei (Wimbledon), ale Franței (Roland Gaross), ale Statelor Unite (Forest Hills) etc. Locul de desfășurare aș propune să fie Mamaia, în perioada iulie-august. Am ales Mamaia pe considerentul că este una dintre cele mai frumoase stațiuni de pe litoralul nostru, iar în această perioadă aici e o mare afluență de public străin și autohton, ceea ce va fi un stimulent din punct de vedere al participării jucătorilor. Prin organizarea acestor campionate sportul românesc se va face și mai cunoscut în lume".

Ideea este minunată și nu atît de nouă. Să nu vă imaginați cumva că forurilor noastre sportive nu le-a trecut prin cap așa ceva. Probabil că există, însă, numeroase dificultăți (printre care și prețurile grele care trebuie plătite pentru participarea stelelor tenisului mondial). Dar inițiativa este prea frumoasă pentru ca federația noastră de tenis să nu încerce să învingă aceste dificultăți.

TOMEL ALBU, str. Karl Marx 2, Sibiu : „E pur și simplu revoltător ce face Televiziunea cu noi, iubitorii de fotbal! Joacă națională noastră la Craiova (nu pe Lună!), iar nouă ni se arată pe micul ecran reluarea unor imagini de la săritura cu prăjina, de la München. Noi eram cu sufletul alături de fotbal, voiam să vedem cum arată și ce face națională, iar Televiziunea ne arată sărituri cu prăjina ! Cînd vor înțelege tovarășii de la Televiziune și F.R.F. că națională e a noastră, a tuturor, și că noi trebuie să vedem toate meciurile ei?! Și nu numai ale națională, ci toate meciurile importante, interne sau internaționale, ale cluburilor. Televiziunea și F.R.F. trebuie să înțeleagă, astăzi, că pentru cîteva mii de spectatori plătitori, prezenți la un joc, nu au dreptul să privească sute de mii de oameni care doresc să vadă meciuri de fotbal pe micul ecran. Să-și bată capul și să găsească soluții (transmisii sîmbăta ori duminica în nocturnă sau dimineața) pentru că noi, amatorii de fotbal sîntem cu sutele de mii. Nu admit în ruptul capului scuzele care se dau pentru faptul că un meci sau altul nu se poate transmite, cînd în zilele noastre se fac transmisii directe de pe Lună!".

Nici eu n-am înțeles de ce nu s-a transmis meciul național de la Craiova și de ce avem atîtea duminici fără fotbal sau în care lipsesc meciurile de campionat cele mai importante. Totuși, Televiziunea nu poate fi acuzată că rămîne intru totul rece la suferințele microbiștilor, face eforturi. Evident, e loc pentru mai mult și mai bine.

LENȚ CONSTANTIN, Poiana Țapului: „Am citit cu mare atenție și de repetate ori clasamentul diviziei B, seria II, la fotbal și nu înțeleg nimic. În acest clasament, echipelor Olimpia Satu Mare și Corvinul Hunedoara le lipsesc cîte patru puncte și din această cauză ele se află pe alte locuri decît pe cele normale, adică sînt la coadă, în loc să fie în frunte. Unde este greșala și care este clasamentul adevărat?".

Probabil dumneavoastră n-ați aflat încă despre măsura luată de federație la începutul campionatului, cînd echipele respective au fost sancționate cu pierderea a cîte patru puncte, pe motiv că „nu și-au apărat corect șansele" într-un meci din campionatul trecut. Federația nu avea nici argumente, nici dovezi pentru o astfel de măsură stranie și a rămas surdă la proteste. Ce putem să-i facem?

— Redacția și administrația Piața Scînteii 1, telefon 17 60 10 (1149—1400) Oficiul poștal 33, căsuța poștală 4108. Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii". — Abonamentele la revista „Magazin" se fac prin oficiile și agenții P.T.T.R. factorii poștali și difuzorii de presă din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate pot face abonamente adresîndu-se întreprinderii „Rompresfilatelia" — serviciul import export presă, București, Calea Griviței nr. 64—66, P.O.B. — 2001.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

„Astra"

AGENDĂ săptămînală

SUB SEMNUL PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ÎNTRE POPOARE

Principalul eveniment politic care a concentrat atenția opiniei publice în cursul acestei săptămîni a fost vizita oficială pe care președintele Consiliului de Stat, Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu au făcut-o, la invitația regelui Baudouin I și a reginei Fabiola, în Belgia.

Începută marți, sub bunele auspicii ale cordialității și stimei reciproce, vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu a prilejuit rodnice convorbiri oficiale, călduroase întîlniri cu populația belgiană la Bruxelles, la Arlon, la Charleroi, în alte localități, cît și în întreprinderi. Vizita în Belgia și apoi în Marele Ducat de Luxemburg — care continuă cînd dăm la tipar aceste rînduri — a deschis noi posibilități și perspective de înțelegere între țara noastră și Belgia, dovedind încă o dată că două țări cu orînduiri sociale diferite pot conviețui în pace și bună înțelegere, pot coopera fructuos într-un scop reciproc avantajos cît și în interesul propășirii în lume a ideii cooperării, păcii și securității popoarelor.

Presa belgiană ca și presa noastră, radioul și televiziunea, au înfățișat pe larg desfășurarea acestei vizite care a exprimat în fiecare manifestare în parte prietenia cu adînci tradiții dintre cele două țări și popoare, respectul și considerația față de personalitatea marcantă a președintelui Consiliului de Stat al țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui neobosită activitate consacrată păcii și înțelegerii internaționale, apropierii și prieteniei între popoare este larg cunoscută și apreciată pretutindeni.

Vizita președintelui Consiliului de Stat în Belgia a prilejuit evidențierea pregnantă a evoluției pozitive a relațiilor româno-belgiene, a creat, așa cum s-a subliniat, noi premise dezvoltării lor în continuare, pe multiple planuri.

În cadrul convorbirilor româno-belgiene începute în cea de-a doua zi a vizitei au fost abordate odată cu problemele relațiilor bilaterale probleme actuale ale situației internaționale, îndeosebi ale securității europene. Cu acest prilej, s-a relevat colaborarea fructuoasă româno-belgiană pentru statornicirea unui sistem de relații interstatale noi, a unui climat de pace, prietenie și cooperare între toate țările continentului nostru.

„Convorbirile pe care le-am avut asupra unor probleme politice, asupra colaborării țărilor noastre în scopul înfăptuirii securității europene și a unei păci trainice pentru toate popoarele, au evidențiat — aprecia tovarășul Nicolae Ceaușescu — că în această direcție există multe convergențe între țările noastre, precum și dorința ca și în viitor să realizăm o colaborare activă în împlinirea năzuințelor de pace și prosperitate ale popoarelor noastre, ale popoarelor europene, ale popoarelor lumii".

Vizita președintelui Consiliului de Stat în Belgia se înscrie astfel, prin importanța convorbirilor și a perspectivelor ce le deschide, ca un eveniment internațional de mare însemnătate, subliniind încă odată, deosebit de convingător, justețea politicii externe a țării noastre, înalta prețuire de care se bucură pe plan internațional.

★

Dacă vizita în Belgia a ocupat locul dominant în cadrul evenimentelor acestei săptămîni, pe plan intern locul prioritar al agendei economice l-au avut muncile agricole, îngreunate după cum se știe, în acest an, din cauza timpului neprielnic. Însuflețita chemare adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu țărănimii cooperatiste, mecanizatorilor și specialiștilor, tuturor lucrătorilor din agricultură cu prilejul „Zilei recoltei", a avut un puternic ecou. Răspunsul însuflețit s-a materializat în zile de muncă harnică și spornică.

Căutînd să folosească fiecare ceas bun de lucru la însămînțări se lucrează în multe părți și noaptea. Pentru a sprijini acțiunea de recoltare, transportul și depozitarea în bune condiții a roadelor acestei toamne, în sprijinul celor ce muncesc pe ogoare au venit unindu-și puterile muncitori și ostași, elevi, studenți, funcționari. Nimănui nu-i pare prea

CONTINUARE ÎN PAG. ②

EXISTĂ VIAȚĂ DINCOLO DE TERRA ?

S-au descoperit în meteoriții proveniți din centura asteroidă dovezi ale posibilei existențe a vieții în universul extraterestru.

(Relatările în pagina a 5-a)

A PREVEDEA IMPREVIZIBILUL

PRIMUL OM CU „INIMĂ ATOMICĂ"

Proletari din toate țările, uniți-vă!

magazin

Anul XVI 786 — simbătă 28 octombrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

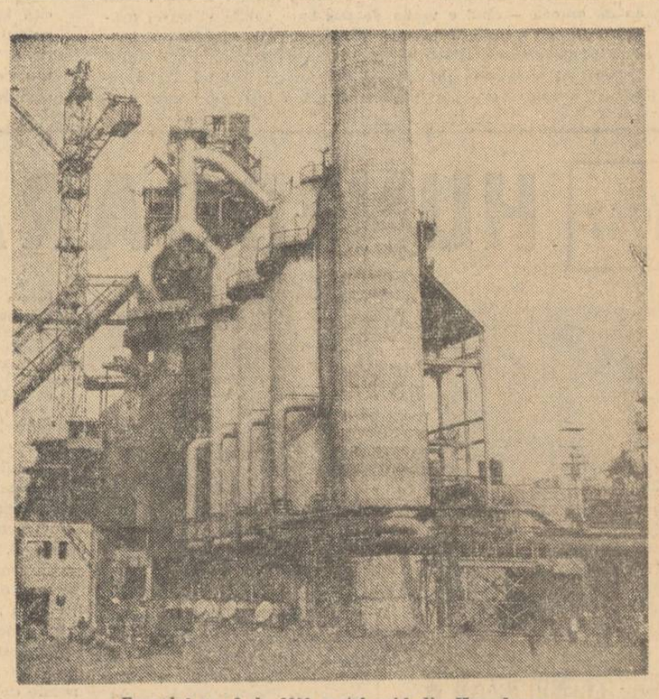

Furnalul nr. 9 de 1000 metri cubi din Hunedoara
Foto : Virgil ONOIU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

Vîrful Negoiul Mic — Francisc FINTA — Timișoara

1947 1972

HUNEDOARA

- *Un loc de prestigiu în economia țării*
- *În 10 ore mai mult metal decît într-un an*
- *Peste 60 la sută din populația județului Hunedoara trăiește în orașe*
- *Monumentele naturii completează valorile județului*
- *Rampe de lansare spre viitor*

Acest județ a intrat în era socialismului cu multe tradiții și valori dar în anii Republicii a acumulat cele mai prețioase comori. Ne-am obișnuit să vorbim cu superlative despre anii Republicii. Și trebuie să vorbim așa. Superlativele acestea se potrivesc foarte bine și pentru județul Hunedoara. Din vremuri de demult aceste locuri au găzduit bogății deosebite. S-au întîlnit aici aurul verde al pădurilor întinse cu aurul negru pe care-l scot minerii din adîncuri, cu lunci pe care rodnicia lor le-a recomandat drept cîmpii ale pîinii. S-au întîlnit multe bogății dar și mulți oameni care s-au luptat cu mizeria și sărăcia.

Am răsfoit — nu știu pentru a cîta oară — niște statistici ale vremii și am pus datele lor alături de realitățile prezentului. Parcă nu-mi vine să cred. Am fost însă martor al salturilor spectaculoase din anii noștri. **În anul 1938, Hunedoara, care era cotată ca cel mai mare centru siderurgic al României, a produs 508 tone de oțel. Astăzi numai unul dintre noile cuptoare produce în circa 10 ore mai mult decît a realizat toată Hunedoara în anul de vîrf al economiei capitaliste. Numai producția de oțel dată anul acesta peste prevederile planului este de aproximativ 45 de ori mai mare decît cea realizată în tot anul 1938.** În alte domenii trecutul nici nu ne-a lăsat elemente cu care să facem comparații. La data cînd a luat ființă Republica o mare parte din populație nici nu știa barem să citească acest cuvînt scump tuturor. În județ erau doar cîteva cinematografe, lipseau drumurile moderne și mijloacele de circulație. Dar sînt numai cîteva exemple pe care istoria și oamenii nu le uită. N-au voie să le uite.

De aproape un sfert de secol județul Hunedoara, la fel ca multe altele din țară, a devenit un mare șantier în care se înalță construcții dar cresc și oameni, se vorbește tot mai mult despre case și orașe noi, despre uzine și agregate noi. Oamenii spun cu satisfacție aceste cuvinte pentru că ei au participat la marile înfăptuiri pe care le definesc aceste cuvinte. Exact cu două decenii în urmă aici, s-a construit un furnal de 450 metri cubi. El a fost primul furnal modern din țara noastră. Furnalul modern de atunci este acum un fel de „pui" de furnal. La 29 septembrie 1972 a intrat în funcțiune furnalul care poartă numărul 9 și este al treilea furnal de 1 000 metri cubi. Eroul Muncii Socialiste Nicolae Mărculescu ne spune cu deosebită satisfacție : **„Acest gigant a fost proiectat și realizat de oameni și de uzine din țară. Este o parte din munca poporului nostru și un exemplu despre roadele politicii partidului nostru".**

Acum furnalul merge bine. S-ar putea spune excepțional. Ei, oamenii, sînt bucuroși de acest lucru. În fond

I. COJOCARU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

LEGENDARELE „TROIANURI" ȘI ORIGINEA LOR

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

•Între legendă și realitate • Brazda lui Novac — cel mai vechi val din țara noastră • Lungimea celui mai mare val : 400 de kilometri ! • Lanțul de castre romane de la răsărit de Olt • Valul Galaților, cele din Dobrogea și cele din vestul țării.

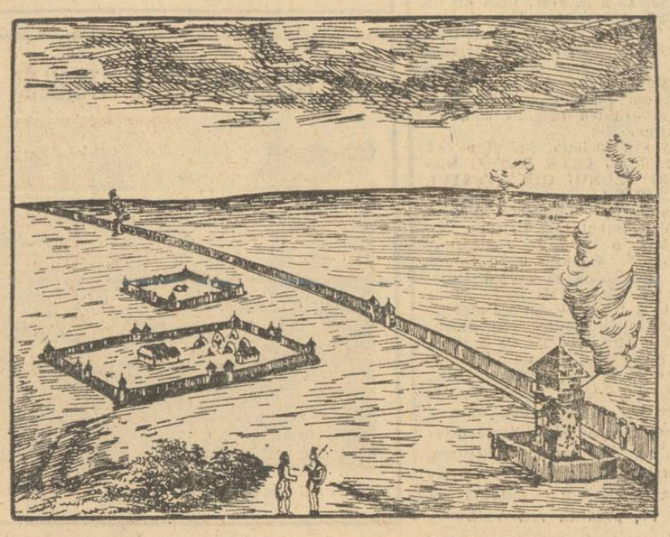

Reconstituirea unui aspect de pe Limes Transalutanus — lanțul de castre romane de la răsărit de Olt. Reconstituirea a fost realizată de Grigore Tocilescu

Mai există enigme?

Amănunte în pagina a 2-a

ZECE REMEDII ÎMPOTRIVA INSOMNIEI

În loc să înghițiți seara pilule mai mult sau mai puțin miraculoase, încercați să respectați cu strictețe anumite reguli simple în legătură cu ora de somn, cu camera în care dormiți, cu hrana, cu activitatea de la sfîrșitul zilei.

(Pagina a 6-a)

MÎINE, UN NOU EXAMEN PENTRU FOTBALIȘTII NOȘTRI

de Eftimie IONESCU

(Pagina a 8-a)

- UN SAVANT PLEACĂ ÎN COSMOS
- ȘTIȚI CE ESTE BIOCRONUL ? • RADIOEMITĂTOR ÎNTR-UN DINTE FALS !

(Pagina a 5-a)

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

NU E SUFICIENTĂ O SINGURĂ ÎNGRIJORARE

Ceea ce e teribil, în desfășurarea agitată a acestei toamne, ceea ce potențează, pînă dincolo de limita răspunderii individuale, zilele pe care le trăim, ceea ce dă întreaga măsură a capacității și luptei noastre nu e numai dificila muncă a tuturor, pentru a recolta, ci și mai dificila muncă de a pregăti recoltele viitoare. Ani grei am mai văzut, deși poate nu ca toamna aceasta ; ceea ce nu putem accepta în niciun caz este un an care să nu-l pregătească pe următorul. E, în această dublă luptă, semnul distinctiv al conștiinței, în raport cu nonconștiința. Neam putea, firește, întreba dacă nu ne e suficientă îngrijorarea pentru ziua de azi, pentru cartofii și pentru porumbul ce se pot pierde azi, și dacă sufletele noastre mai sînt datoare cu o îngrijorare și anume cu îngrijorarea pe care ne-o dă ziua de mîine. E teribil, într-adevăr, cînd te gîndești că trebuie rezolvată nu situația unui moment, nu situația acestei toamne, ci că trebuie avut în vedere și trebuie apărat, de orice scurtcircuit, întregul tablou al continuității. Nu o singură și nu o simplă toamnă ploioasă ne pune la încercare, ci veriga unui lanț temporal care, el însuși poate fi modificat de atitudinea noastră de azi. Dacă ploaia care a căzut, în această toamnă, ar fi spart prin absurd hambarele cu porumb deja culeș și ar fi risipit cam tot atît cîte stricăciuni a produs, paguba ar fi fost mult mai ușor suportabilă, deși am fi simțit-o și ne-ar fi mîhnit și ne-ar fi pus ea destule probleme. Dar încercarea, prin care trecem, nu e numai una fizică și circumstanțială, ci una mai dificilă și mai profundă, pentru că sînt în joc, nu numai cartofii și porumbul de azi, ci și recolte ale verii viitoare. Gustul pîinii anului 1973 nu poate fi străin de încordarea cu care a fost pregătit în această toamnă nebună. De-ar fi numai grija zilei de azi !...

Natura ne pune în situația de a da un exemplu concret de ceea ce înțelegem noi prin grija „zilei de mîine". Avem, acum, la ritmul fierbinte al evenimentelor din natură, grija directă a zilei de mîine. De fapt, aceasta nu e decît o ilustrare a atitudinii noastre de fond față de prezent și viitor. Noi nu înțelegem cum am putea conjuga toate verbele limbii noastre pînă la limita prezentului. Ne place să spunem și : *vom fi, vom face, vom minca, vom călători, se va dezvolta, se va ști, se va ajunge...*

Și, exact în sensul în care ne împărțim forțele în toamna anului 1972 — între stringerea recoltelor existente și pregătirea recoltelor viitoare — tot astfel sîntem datori să ne împărțim grija, eforturile și beneficiile, între ziua de azi și ziua de mîine. Închipuiți-vă ce absurd ar fi un agricultor care n-ar

CONTINUARE ÎN PAG. ②

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SUB SEMNUL PRIETENIEI ȘI COLABORĂRII ÎNTRE POPOARE

URMARE DIN PAG. 1

mare nici un efort cînd e vorba de strîns recolta — rodul unui an de muncă — cînd e vorba de pus baze solide viitoarei producții de grîu. Munca intensă din zilele acestei săptămîni — cînd ploile au încetat — reprezintă așa cum aprecia secretarul general al partidului în mesajul adresat cu prilejul „Zilei recoltei" o contribuție „la lupta generală a întregului nostru popor pentru traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței Naționale, pentru realizarea planului cincinal înainte de termen, pentru dezvoltarea și mai accelerată a economiei noastre naționale, pentru ridicarea bunăstării materiale și spirituale a oamenilor muncii de la orașe și sate".

Cît de evidentă este în societatea noastră relația nemijlocită între creșterea avuției naționale, prin munca întregului nostru popor, și ridicarea nivelului de trai al populației s-a putut vedea din nou la finele săptămînii trecute și la începutul acestei săptămîni în Decrete ale Consiliului de Stat care au stabilit măsuri de creștere a alocației de stat pentru copii, de acordare a unor ajutoare mamelor cu mulți copii, de majorare a pensiilor de asigurări sociale de stat, a pensiilor I.O.V.R., a ajutoarelor sociale, precum și îmbunătățirea unor prevederi ale legislației pensiilor. Aceste măsuri, după cum este lesne de înțeles au avut un puternic ecou în rîndurile oamenilor muncii din întreaga țară care le-au considerat încă o dovadă a preocupării sistematice a partidului și statului nostru pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului.

Recentele măsuri ca și cele prevăzute în privința majorării generale a salariilor, îmbunătățirii aprovizionării populației, dezvoltării construcției de locuințe sînt elemente componente ale politicii partidului. Ele dovedesc grăitor că, așa cum s-a arătat în cadrul Conferinței Naționale, realizarea cincinalului înainte de termen creează resursele necesare pentru ca în următorii ani să fie simțitor depășite toate prevederile cincinalului referitoare la îmbunătățirea condițiilor de trai.

În aceste zile de muncă intensă în fabrici și uzine, în aceste zile de activitate deosebită în agricultură, noile măsuri vin să sublinieze încă odată, cu limpezime, faptul că, odată cu creșterea producției și-a productivității muncii, a venitului național, odată cu realizarea cincinalului înainte de termen, apar posibilități noi de sporire a veniturilor cetățenilor. Depinde deci de noi toți, de abnegația cu care muncim pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al X-lea și Conferinței Naționale, atingerea înaltului țel al politicii partidului — un trai demn și tot mai îmbelșugat pentru toți cetățenii țării.

1947 HUNEDOARA 1972

URMARE DIN PAG. 1

este o mare victorie. Numai acest furnal produce de circa 8 ori mai multă fontă decît a dat Hunedoara în anul 1947. În mod simplu noi numim acest salt tot simplu: progres. Îi spunem, însă, în mod firesc, pentru că ne-am obișnuit să măsurăm ritmurile noastre cu unități mari de măsură. La Hunedoara s-au construit furnale și bateril pentru cocsificare a cărbunelui, au apărut oțelării moderne, luminoase moderne și alte agregate care formează acum o puternică cetate a metalului. Dar pe care să le amintim mai întîi? Respectînd niște adevăruri trebuie să scriem despre marile construcții industriale de la Călan, din Valea Jiului, din Deva și alte localități. Ascensiunea economică a județului Hunedoara este o dovadă elocventă a politicii științifice pe care o duce partidul nostru pentru dezvoltarea multilaterală a țării. (Tabelul alăturat este elocvent în acest sens).

În anii Republicii s-au cheltuit cîteva zeci de miliarde de lei pentru dezvoltarea orașelor și satelor, pentru valorificarea în condiții superioare, a resurselor naturale. Actualul județ Hunedoara deține primul loc pe țară la producția de fontă, oțel, laminate finite pline, cocs, cărbune și minereu de fier. Pe aceste meleaguri se află centrele siderurgice Hunedoara și Călan, cel mai mare bazin carbonifer pe care-l reprezintă Valea Jiului, tînăra centrală termoelectrică de la Mintia și alte unități industriale de talie națională și cu renume internațional. O zi din viața economică a județului înseamnă cîteva zeci de milioane de lei. Dar există și alte valori. În ultimul sfert de veac s-au făcut mari eforturi pentru dezvoltarea multilaterală a localităților și pentru ridicarea nivelului de viață al populației Ce poate fi mai grăitor decît faptul că în acest sfert de veac s-au construit 48 494 de apartamente noi din fondurile statului sau cu sprijinul statului iar toate cele trei municipii și 9 orașe sînt legate între ele prin șosele asfaltate. Mai mult de 60 la sută din populație trăiește acum în orașe. S-ar putea adăuga ritmul în care se dezvoltă și modernizează agricultura, comerțul și alte sectoare. Are acest județ niște valori de unicate în mai multe domenii. El deține performanțe economice, sociale, turistice. Hunedoara ocupă primul loc la producția de metal și cărbune. Hunedoara deține primul loc în ce privește gradul de urbanizare. Numai în acest județ se pot vedea monumentele naturale ale Retezatului, cetățile dacice din munții Orăștiei și cîte altele.

Vorbind despre acest județ minerul Petre Constantin, Erou al Muncii Socialiste, ne-a spus: „Este un județ frumos și se dezvoltă în ritmuri deosebit de rapide datorită politicii partidului nostru. Eu doresc din toată inima să facem mai mult. și sînt sigur că vom face mai mult".

Există în gîndurile și în inimile oamenilor dorința și siguranța de a face mai mult. Ei privesc prezentul și se gîndesc la viitor. În luna septembrie tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost oaspetele hunedorenilor. Secretarul general al partidului s-a întîlnit cu siderurgiștii și cu minerii, cu constructori și cu țărani cooperatori, dînd prețioase indicații concrete privind îmbunătățirea organizării producției, ca și a diferitelor aspecte ale vieții sociale a județului.

Au fost niște confruntări de lucru în care nu s-a făcut economie de sugestii, de critici și indicații. Ele au confirmat încă o dată unitatea dintre popor și partid, dorința unanimă de a se realiza mai mult.

Ultimul pătrar de veac din istoria județului Hunedoara a fost cel mai rodnic și bogat în înfăptuiri. Cu siguranță că peste alți ani acestor realizări li se vor adăuga altele, la fel de importante. Conferința Națională a Partidului a jalonat niște ritmuri mult mai rapide de dezvoltare a țării, ritmuri de care vor beneficia și meleagurile hunedorene.

I. COJOCARU

25 de ani în 25 de cifre comparative

		1947	1972
1	Ponderea populației urbane în totalul populației	17%	62%
2	Apartamente noi din fonduri și credite de la stat	—	48 494
3	Sate electrificate	5	382
4	Numărul furnalelor de 1 000m³	—	3
5	Numărul cuptoarelor de mare capacitate pentru oțel	—	8
6	Producția de oțel (în procente)	100%	4 507%
7	Producția de fontă (în procente)	100%	2 493%
8	Producția de laminate finite	100%	3 118%
9	Producția de cocs metalurgic (în tone)	—	820 000
10	Energie electrică în kilowați/oră	100%	4 393 879%
11	Drumuri modernizate (în km)	40	396
12	Localități cu rețea de distribuire a apei	6	17
13	Grădinițe de copii	54	169
14	Autobuze pentru transport în comun în orașe	3	277
15	Cărți în biblioteci publice	27 000	1 300 000
16	Numărul cinematografelor	11	212
17	Locuri în creșe	25	812
18	Salariați la 1 000 de locuitori	135	331
19	Combine pentru păioase	—	385
20	Îngrășăminte chimice administrate (în tone)	—	12 000
21	Numărul abonamentelor la televiziune	—	49 746
22	Numărul aparatelor de radio la 1 000 locuitori	18	116
23	Cooperative agricole	—	135
24	Centre universitare	—	2
25	Numărul studenților	—	1 503

De la caz la caz

MARKETING

de Al. CORNESCU

Citesc într-o revistă de specialitate despre marketing. Autorul își pune întrebarea de ce numărul celor care-și cumpără haine de gata este mai mic la noi decît în alte țări, majoritatea cetățenilor preferînd să și le confecționeze la croitori. (41 la sută dintre bărbați optează pentru confecții, în timp ce în alte țări procentul se ridică pînă la 90 la sută). Problema nu e nouă și aflăm din articolul respectiv că și Ministerul Comerțului Interior și-a pus-o, drept care a inițiat un studiu de marketing, obținînd „comensurarea cauzelor care frînează dezvoltarea comerțului cu confecții". Printre aceste cauze, s-a constatat că, datorită construcției tiparelor, confecțiile nu pot îmbrăca în condiții estetice corespunzătoare decît un număr relativ mic (cca 30 la sută) din populația masculină adultă. Bineînțeles, nu s-a stat cu mîinile în sîn, ci s-au făcut măsurători antropometrice pe un eșantion, ceea ce a dus la schimbarea tiparelor și a tabelului de măsuri.

Pînă aci este perfect: sperăm că în viitor noile tipare și noile măsuri vor satisface un număr cît mai mare de cumpărători, confirmîndu-se întru totul studiul de marketing întreprins. Mă întreb însă ce fel de marketing au promovat și mai promovează încă directorii fabricilor producătoare care scoteau și mai scot haine numai pentru persoane fiziceșteș fără cusur. Ei personal, mă rog, sînt chiar trași prin inel? Sau nu și-au observat propria făptură decît atunci cînd a fost încadrată într-un „eșantion" necesar unui studiu de marketing? Și nici pe cei din jur n-aveau ochi să-i vadă decît dacă se potriveau în talie cu cei încadrați în statele de salarii pe post de manechin?

S-au făcut, așadar, măsurători antropometrice și s-a constatat ceva cu totul imposibil de observat cu ochiul liber: că printre noi mai sînt și scunzi, și grași, și uscățivi, și uriași, că unii au picioarele ceva mai scurte și alții brațele ceva mai lungi, că există oameni cu spatele lat iar alții aduși de spate etc., etc. Și-atunci, studiul de marketing fiind gata, s-au luat niște măsuri care au dus la creșterea într-ucîtva a numărului celor care-și cumpără haine de gata. Dar insuficient, probabil, de vreme ce problema continuă să se afle în discuție.

Drept care, aș oferi cîteva teme de reflecție, în vederea unui nou studiu de marketing:

— Pe stradă, nu vă supără la ochi lipsa de varietate coloristică a veșmintelor, în special la bărbați?

— În magazine, nu vă nemulțumește faptul că aproape toate hainele și cămășile sînt croite la fel, după același model?

— De ce, dacă-mi iau un costum nou, care mi se pare frumos, după o săptămînă trebuie să constat că sînt îmbrăcat în aceeași uniformă cu toți vecinii din bloc?

Sînt simple întrebări ale unui fost și viitor component de eșantion, gata oricînd la o măsurătoare antropometrică în vederea unui nou și definitiv studiu de marketing. După care, „comensurarea cauzelor care frînează" fiind cunoscută, cu încredere să ne îndreptăm spre magazinele cu haine gata. În proporție, chiar, de peste 90 la sută.

Mai există enigme?

LEGENDARELE „TROIANURI" ȘI ORIGINEA LOR

de prof. univ. dr. docent Radu VULPE

De curînd au avut loc la Mamaia dezbaterile celui de „Al IX-lea Congres internațional de studii asupra frontierelor romane", numit pe scurt și „Congresul Limesului" (limes = „frontieră"). Au participat peste 150 de istorici și arheologi din 30 de țări iar din cele aproximativ 70 de comunicări vreo 20 au fost ținute de cercetătorii români. În cea mai mare parte specialiștii noștri și-au concentrat atenția asupra importantei categorii a „Valurilor" din țara noastră, ale căror probleme, încă neclarificate suficient, comportă mereu noi cercetări și discuții. În cele ce urmează ne propunem a da lămuriri asupra acestor vechi lucrări și a expune punctul nostru de vedere cu privire la rolul și data lor de construire.

E vorba de niște dîmburi lungi de pămînt care, prezentînd alături un șanț, brăzdează ținuturi întregi, pe zeci și chiar sute de kilometri, peste văi și dealuri, peste cîmpuri și păduri. Cu toată structura lor simplă: pămînt depus pe marginea șanțului din care a fost scos, ele sînt impresionante prin enorma lor lungime. În general, tradiția populară le numește „troianuri", cu un termen în care stăruie o oarecare amintire a lui Traian, dar fără nici un temei care prin sine însuși să justifice datarea unuia din ele în vremea acestui împărat roman.

Valurile, împreună cu șanțurile alăturate, reprezentau lucrări construite în scop de apărare și de demarcație teritorială, cu extremitățile sprijinite totdeauna pe obstacole greu de ocolit sau cu totul inabordabile, ca marile rîuri, lacurile, mlaștinile întinse, codrii deși. Șanțurile dublînd, prin adîncimea lor, eficacitatea valurilor, se aflau neapărat în partea dinspre inamic. Aceste monumente nu reprezentau fortificații principale și active, ci erau simple **obstacole**, exact ca șanțurile anti-tanc din epoca noastră. Aveau rostul de-a împiedica înaintarea vehiculelor și a cavaleriei, opunîndu-le, prin taluzul lor exterior dublat de adîncimea șanțului alăturat, un perete pripor de cel puțin 5 m înălțime, foarte incomod chiar pentru pedestrași.

Principalele valuri de pe teritoriul Republicii Socialiste România sînt următoarele:

„BRAZDA LUI NOVAC" DE SUD. Este un nume popular făcînd aluzie la un uriaș legendar care ar fi creat valul trăgînd o simplă brazdă cu plugul său la fel de uriaș. Cum sînt **două troianuri** puse în legătură cu acest Novac, ambele în Muntenia, le deosebim prin precizările **„de Sud"** și de **„Nord"**. **CEL DE SUD**, lung de 175 km, taie șesul Burnazului (Teleorman) de la Viespești pe Olt pînă la Prundu lîngă fostul lac Greaca. Valul închidea bucla largă pe care o formează spre Sud cursul Dunării în dreptul Zimnicei și în fața importantului centru roman de la Novae (Șistov) în Bulgaria. Menit să-i asigure acestui centru o zonă de siguranță în stînga fluviului și să articuleze Limesul Dunării cu Limesul Alutanus (de pe Olt), **a fost construit de romani, probabil sub Hadrian, fiind cel mai vechi dintre valurile lungi din țara noastră.** Șanțul său se afla spre nord.

„BRAZDA LUI NOVAC" DE NORD. Acest val, care străbate Oltenia și Muntenia de la vest la est pe o lungime de peste 400 km, despărțindu Cîmpia Română de zona dealurilor, de la Hinova pe Dunăre (la sud de Drobeta-Turnu Severin) trecînd prin orașul Craiova, pe aproape de Slatina, pe la Urlueni la sud de Pitești, pînă la Ploiești, unde i se pierde urma (probabil oprindu-se în dealurile de pe la Bucov sau de la Urlați), **datează sigur din sec. IV e.n.** Dar pe cînd prof. D. Tudor îl atribuie romanilor, ca o linie de asigurare a zonei de șes recucerite de Constantin cel Mare în nordul Dunării, colegul nostru de la Cluj, K. Horedt, a venit la Mamaia cu o teză după care autorii săi ar fi fost goții, construindu-l ca mijloc de apărare împotriva unei alte populații, stăpînă pe Carpați. Toți participanții străini care au intervenit în discuție au înclinat spre această interpretare. **Totuși, pînă la ivirea unor probe decisive într-un sens sau altul părerea relativă la împăratul Constantin își menține dreptul de a fi luată în considerație.**

LIMES TRANSALUTANUS („frontiera de peste Olt") este numele latin dat de arheologii moderni unui **lanț de castre romane care a fost instituit în vremea împăratului Septimius Severus la răsărit de Olt, ca o nouă frontieră a Daciei Inferioare, pentru a cuprinde în zona apărată a acestei provincii drumul roman ce trecea prin pasul Bran.** Castrele sînt unite printr-un val continuu, de 58 km lungime, de la Flămînda (Poiana) pe Dunăre, lîngă Turnu-Măgurele, pînă la Pitești. Mai spre nord, limesul, reprezentat prin castrele de la Purcăreni și Jidava (lîngă Cîmpulung), iar peste pasul Bran prin acela de la Rișnov (Cumidava), nu prezintă decît scurte porțiuni de val în apropiere de Cîmpulung și de Rucăr. Lipsit de șanț și format numai din humus adunat de la suprafața terenului din jur, nu constituia un val propriu-zis, ci doar dîmbul de sprijin al unei palisade, care, fiind incendiată la părăsirea acestui limes (pe vremea împăratului Filip Arabul), a lăsat pe coama dîmbului un strat de pămînt ars, **vizibil și azi pe o mare parte a traseului.** Acest Valul menționat din Bugeac, **a fost construit de romani la sfîrșitul secolului III sau la începutul secolului IV e.n.**

VALUL DIN MOLDOVA DE JOS. Lung de 86 km, acest val, **de o construcție foarte simplă și grăbită, nu este roman.** Cu un traseu oblic, de la NV spre SE, despărțind zona de păduri din podișul central al Moldovei de fîșia de stepă dinspre Dunăre, începe în codrul de pe rîpa înaltă a Siretului, între Ploscuțeni și Homocea, în dreptul Adjudului, și se oprește la Stoicani pe Prut, la coada lacului Brateș (azi secat). Șanțul său se afla spre sud. Servea deci la apărarea unei populații neromane din mijlocul Moldovei împotriva unei amenințări dinspre stepă. **Datele sale arheologice și topografice, pe care personal am avut prilejul să le verificăm pe teren de la un cap la celălalt, concordă cu împrejurările din anul 376 e.n., cînd regele vizigot Athanarih, surprins pe Nistru de un atac fulgerător al hunilor, a fost silit să se retragă în regiunile înalte și păduroase de la vest de Prut,** încercînd să se apere dinspre sud cu un „zid" (de pămînt) tras de la „rîpile rîului Gerasus (Siret) pînă către Dunăre", cum atestă istoricul contemporan Ammianus Marcellinus.

VALURILE DIN DOBROGEA. Paralele, situate la mică distanță între ele, aceste valuri, în număr de trei, străbat porțiunea cea mai strîmtă din centrul Dobrogei, între Dunăre și Mare, de-a lungul malului de Sud al văii Carasu. Deși pe alocuri se ating între ele, nu formează un sistem, ci prezintă caractere și date diferite. **Cel mai vechi. Valul mic de pămînt,** lung de 61 km, de factură simplă, începe la Cochirleni pe Dunăre, la Sud de Cernavoda, și, după o întrerupere de 4 km la Sud de Medgidia (denotînd că a fost părăsit înainte de a fi fost terminat), continuă pînă la faleza de la Nord de Constanța. Avînd șanțul spre sud, a servit că apărare unei populații neromane, așezată temporar în nordul Dobrogei. Am propus datarea sa în sec. IV sau V, în legătură sau cu federații vizigoți, sau cu hunii, care în sec. V au stăpînit jumătatea de Nord a acestei provincii. **Valul mare de pămînt,** lung de 54 km, cu o întrerupere de 13 km la Vest de Medgidia, explicabilă prin rîpile abrupte care în acel loc îi făceau de prisos, începe tot la Cochirleni, unde a fost construit chiar peste valul precedent, și se termină pe faleza de la Sud de Constanța, lîngă gara nouă. Valul, cu șanțul la Nord, și prevăzut, la intervale mici, cu 62 castre de pămînt (dintre care 34 mai mari, iar 28 foarte mici), a fost construit în două etape, prima oară în epoca tîrzie a Imperiului roman, poate în sec. VI, ca un mijloc de prescurtare a Limesului Dunării de Jos, apoi, după cum reiese din cercetările mai recente ale lui P. Diaconu, a fost refăcut în sec. IX de bizantini Cele două feluri de castre corespund acestor două etape, cele mai mici fiind cele mai tîrzii. **Valul de piatră, cel mai nou din toate, prezintă șanțul spre nord și ține fără întrerupere pe o lungime de 59 km,** de la zidurile cetății Axiopolis, lîngă Hinogu, pînă la Mare, la Constanța, unde se termină în apropiere de valul precedent. A fost făcut din pămînt la bază, însă deasupra sa avea un zid construit rudimentar din piatră brută, fără mortar, gros de un metru și jumătate. De-a lungul său se aflau 26 de castre construite în același mod. Datează din sec. X și se poate să fi aparținut primului imperiu bulgar, dar nu este exclusă nici eventualitatea originii sale bizantine.

Spre a încheia, rămîne să menționăm **CELE PATRU VALURI LUNGI DIN VESTUL ROMÂNIEI,** care, paralele cu Tisa și cu Munții Apuseni străbat Banatul și Crișana de la Sud la Nord, pe o lungime medie de 400 km, între Dunărea bănățeană și cursul superior al Tisei. Cea mai mare parte a traseului lor se află pe teritoriul României, dar extremitățile lor trec pe de o parte în Iugoslavia, pe de alta în Ungaria Foarte inegal păstrate, și încă în curs de studiu, aceste valuri, construite în momente diferite și de forțe diferite, nu alcătuiesc un sistem. Toate datează din epoca migrațiilor. K. Horedt le datează din sec. IV, pînă în sec. VIII.

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

mai păstra grîul, ca să pregătească recolta de mîine, ca să facă din tot acest grîu o pîine excelentă pentru ziua de azi. Pîinea lui ar fi excelentă, dar numai pentru o vară. Acestea sînt cîteva din gîndurile pe care ni le stîrnește toamna nebună a anului 1972.

VINDECĂRILE MIRACULOASE

În fața mea, se află un om serios care-mi vorbește despre *vindecările miraculoase de la Timișoara.*

— Ce vindecări? îl întreb.

— Păi, s-au vindecat bolnavi de sciatică, de reumatism acut și chiar cronic, migrene persistente.

— Poate nu erau bolnavi respectivii...

— Vechimea bolii era uneori de ore, alteori de zile, alteori de ani și chiar de decenii.

Omul din fața mea îmi pune o bandă de magnetofon, cu mărturii ale foștilor bolnavi și ale rudelor lor. Sînt foarte numeroși. *Omul care vindecă de reumatism, sciatică și de alte asemenea boli se numește Vasile Boici și este medic pensionar, la Timișoara.*

Mă obsedează o formulă care revine aproape pe buzele fiecărui fost bolnav „ca și cînd mi-ar fi luat durerile cu mîna".

Se pare că Vasile Boici e în posesia unui leac miraculos. Să nu rîdem! Sîntem datori să încercăm în condiții încurajatoare, această șansă de apărare a ființei umane.

Un medic din Timișoara crede că deține leacul reumatismului și al sciaticei, leacul migrenelor și al altor dureri asemănătoare. Cele mai vechi cazuri de vindecare au aproape două decenii. Vechile dureri n-au mai revenit, după cîte se susține pe banda de magnetofon pe care am ascultat-o. Dar o neîncredere care este, într-o oarecare măsură, explicabilă îl ține pe Vasile Boici departe de posibilitatea de a experimenta, la nivelul dorit, leacul său. Profesorul dr. doc. Ioan Cotăescu, șeful catedrei de fiziologie de la Facultatea din Timișoara, și Iosif Pilz, inginer chimist, sînt doi dintre concetățenii doctorului Boici, dispuși să cerceteze adevărul celor pe care le susține, cu destule argumente vii, medicul. *Propun celor în drept să ofere condițiile cele mai bune doctorului Boici din Timișoara, pentru ca, la București, la Institutul de fiziologie, el să experimenteze, în fața noastră, a tuturor, leacul său.* De ce nu? Cine își asumă răspunderea unui „nu" înainte de verificare?

CINE L-A OMORÎT PE MANUEL SANCHEZ?

Un toreador nu este doar un luptător cu taurii. Un toreador este și un luptător cu destinul. Un artist răzvrătit. O conștiință. El știe că într-o zi va cădea dar nu e de acord să joace banal nici o scenă a vieții și cu atît mai mult pe ultima.

Manuel Sanchez a fost un toreador. Desigur. Manuel Sanchez a murit în luptă. Manuel Sanchez a fost ucis de un taur. Sanchez a fost ucis de Taur. Asta se întîmpla acum 25 de ani. Pentru toreadori, moartea în arenă este obișnuită. Ca și pentru tauri. Și, din păcate, ca și pentru spectatori, căci, dintre cei trei care iau parte la luptă, Toreadorul, Taurul și Spectatorul numai doi au dreptul deciziei: Toreadorul și Taurul. Ei își pun în joc viața. Spectatorul nu are dreptul de a interveni în treburile arenei. Spectatorul se cuvine să fie respectuos, și cu unul, și cu altul.

Manuel Sanchez a murit în arenă. El era un artist al luptei și a murit în luptă. Dar, ce ciudat! Cînd Manuel Sanchez mai avea cîteva clipe de trăit, în lupta sa cu taurul care avea să-l răpună, un spectator a strigat: *„Mai aproape, mai aproape. Manolete, mai aproape de taur, că de-aia ești plătit".*

S-o fi apropiat Sanchez de taur? Probabil. *De-aia era plătit.* A fi plătit! Ce înseamnă a fi plătit? Spectatorul care îi reproșa lui Sanchez că nu luptă, pe măsura plății care i se dă, se gîndea, desigur, nu la cît îi plătesc ceilalți spectatori, ci la cît dăduse el din buzunarul lui. *„De-aia ești plătit!"* De care de-aia? Cine poate plăti, acum, și-n veac, moartea unui om excepțional și cine poate plăti, de fapt, moartea oricui? Eu spun, chiar, că nici moartea taurului nu poate fi plătită. Nici o moarte nu are cont, în băncile vieții. De-aia ești plătit! Adică, mori, adică, lasă-te sfîrtecat, sfărîmat și risipit în arenă, pentru că am dat eu cîțiva bănuți ai mei agoniseiți într-un mod foarte obscur, ca să te văd. Mori tu, ca să mă distrez eu. Mori tu, ca să am eu senzații tari. Mori tu, ca să n-adorm eu.

Manuel Sanchez a fost lovit de taur, la cîteva clipe după ce impertinența însăși și ignoranța arogantă au strigat la el: *„Mai aproape de taur că de-aia ești plătit".* Manuel Sanchez este simbolul însîngerat al unui sacrificiu pe care galeria fără conștiință nu-l poate înțelege. Căci, dacă lupta dintre Sanchez și taur era justificată pînă într-acolo încît taurul nu poate fi considerat vinovat de omorîrea lui Sanchez, fiind el însuși, în luptă, urletul bezmetic al galeriei n-are nici o justificare. Privită retrospectiv, moartea lui Manuel Sanchez ne apare cu totul altfel decît a părut atunci. *Pe Manuel Sanchez nu l-a omorît taurul, ci spectatorul care l-a jignit,* ofensînd în el specia întreagă a oamenilor pe care monstruoasa incultură și subdezvoltarea lăuntrică a celor ce n-au niciodată curajul să intre ei în arenă, îi distrug. Sînt convins că, dacă nu se auzea acel urlet animalic, al omului cu bani, Manuel Sanchez n-ar fi murit, atunci. *Cînd taurul l-a lovit pe Manolete, acesta era deja mort, din punct de vedere uman.* Viu mai era, în el, doar martorul șovăielnic, fiara încertă existentă în fiecare din noi, și care privea cu speriată curiozitate la taurul care îndeplinea formalitatea omorîrii lui Manuel Sanchez.

De moartea lui Manuel Sanchez trebuie absolvit taurul, pentru că după atîta timp de la întîmplare, ne apare mult mai limpede cine e vinovat de omorîrea toreadorului. Cînd i-a strigat în urechi „de-aia ești plătit", spectatorul a încheiat corrida, omorîndu-l pe Sanchez.

Masca mortuară a lui Manuel Sanchez trebuie să exprime, probabil, un amestec rar de groază și silă. Și nu față de tauri.

SUMARUL PRESEI

Un exemplu de formalism și de dezinteres față de scopul pentru care își duce existența îl constituie emisiunea *„Sumarul presei"*, pe care posturile noastre de radio o transmit în fiecare dimineață. Emisiunea respectivă, pe cît de scurtă, pe atît de puțin concludentă, departe de a da ascultătorilor vreo idee despre obiectul în discuție, mai degrabă încifrează și mai mult ideea, pe care o are un om, despre niște ziare pe care încă nu le-a citit.

Propriu-zis, *„Sumarul presei"* nu informează pe ascultători care sînt lucrurile cele mai interesante, pe care le-ar putea citi, în ziua respectivă, în ziare, ci se ocupă mai mult de temele articolelor publicate în diminețile respective. Știm, fără îndoială, că temele sînt importante și noi însine lucrăm în numele acelorași teme, la lumina acelorași idealuri. Dar sîntem într-un moment cînd demonstrația că tema singură nu e suficientă pentru o bună propagandă, nu mai pare utilă. Ei, bine, *„Sumarul presei"* face un rezumat tematic foarte restrîns al presei, nicidecum o referire cu criterii de importantă și de valoare.

Dintr-o emisiune menită să atragă atenția publicului asupra lucrurilor celor mai interesante apărute în presă sumarul presei a ajuns, încet-încet, una din cele mai monotone emisiuni. Ceea ce nu-i puțin lucru. Dar nici nu e scopul pentru care a fost creată emisiunea respectivă. Scopul era inversul. Exact inversul.

Adrian PĂUNESCU

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

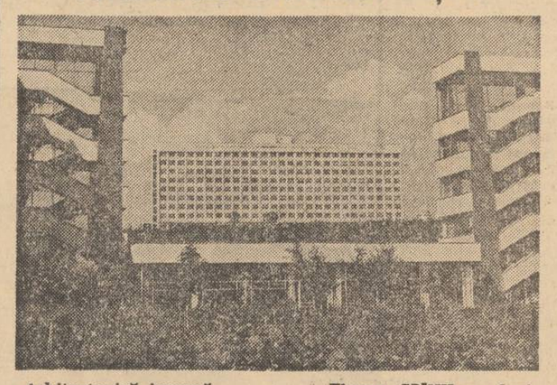

Arhitectonică ieșeană — **Florea SPINU** — Iași

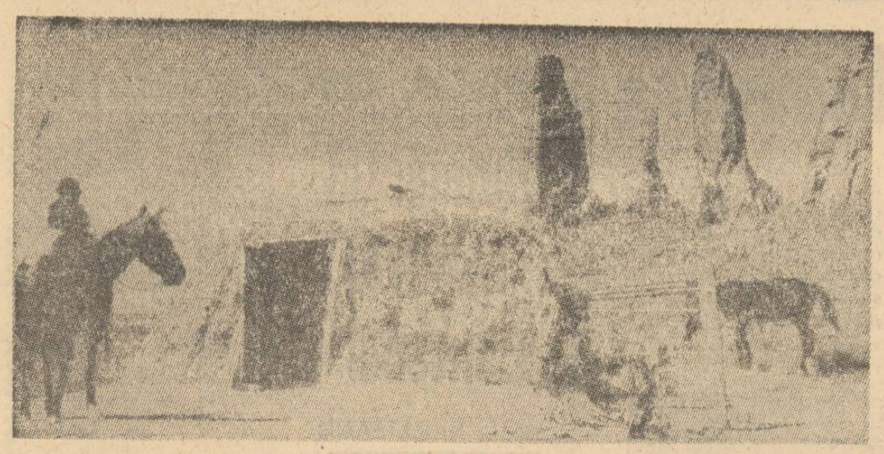

Una din locuințele în care trăiesc membrii tribului Najaro

O POPULAȚIE STRĂVECHE LUPTĂ PENTRU SUPRAVIEȚUIRE

● Urmașii „pieilor roșii", în număr de circa 500 000 trăiesc în 282 rezervații presărate în peste 26 de state de la estul la vestul Statelor Unite ● 65% dintre aceștia sînt șomeri ● Condiții inumane de muncă și de trai pentru indieni și familiile acestora — iată concluziile la care au ajuns reprezentanți ai unor însemnate organisme internaționale.

Situația materială, socială și culturală în care trăiesc cei aproximativ 500 000 de indieni pe teritoriul Statelor Unite, continuă să provoace îngrijorarea opiniei publice. Încă în 1950 Administrația S.U.A. a încercat să pună la punct un program de „integrare" în scopul lichidării mizeriei și subdezvoltării acestei populații. Dar aceste planuri au fost respinse chiar de indieni. Memoria acestor oameni păstrează cele mai triste amintiri despre încercările de acest gen din trecut : dizolvarea a două mari rezervații, Menominee din statul Wisconsin și Klamath din statul Oregon, considerate drept cele mai dezvoltate pe plan economic. Terenurile rezervației au fost scoase la licitație, iar indienii eliberați... În scurt timp, ei au fost reduși la mizerie și aruncați într-o lume necunoscută și neospitalieră. Nu de mult actuala Administrație cerea Congresului alocații substanțiale pentru ameliorarea situației pieilor roșii care „constituie minoritatea cea mai dezmoștenită din țară, fie că este vorba de găsirea unei slujbe, de asigurarea existenței, de școli sau sănătate. Condiția indienilor ocupă cel mai scăzut standard pe scara societății americane".

282 de rezervații

Împărțită în 282 de rezervații presărate în peste 26 de state de la estul și vestul Statelor Unite, vechea populație aborigenă a Americii are venitul, pe cap de locuitor, cel mai scăzut din S.U.A., iar speranțele de viață ale pieilor roșii nu depășesc 44 de ani. Dintre membrii triburilor, mulți sînt cei care își pun capăt zilelor. Astfel, scrie ziarul „La Tribune des Nations", indienii dețin recordul de sinucideri în această țară. Chiar și copiii care abia au împlinit zece ani au curajul să se sinucidă... Subnutriția și bolile fac, la rîndul lor, adevărate ravagii.

Sărăcie legendară

În Munții Albi, trăiesc triburi a căror sărăcie este legendară : indieni vagabonzi care n-au ca acoperiș decît înălțimile munților, printre urși negri și cerbi, așteptînd prilejul oferit de sezonul de vînătoare, pentru a servi drept gonaci sau ghizi turiștilor albi veniți să vîneze.

Potrivit unor date furnizate de B.I.A. (Biroul pentru problemele indiene), 90 la sută din locuitorii rezervațiilor locuiesc în caroserii de automobile scoase din uz, în foste grajduri, în corturi peticite sau în colibe pe jumătate dărîmate, expuși vitregiilor climei aspre din partea nord-vestică a Statelor Unite. Singurele adăposturi care au instalații elementare sanitare, sînt cele cîteva case oferite de „Mutual Help Housing" bătrînilor sau handicapaților și sînt construite din surplusurile federale.

În ultima vreme B.I.A. a construit o serie de „case" pentru „forgotten people" (populație uitată). Protecția copiilor și-au asumat-o diferite societăți caritabile care, după ce au creat adăposturi modeste, fără apă și lumină, selecționează un număr infim de copii pentru a fi școlarizați. La școală însă, lecțiile se predau în engleză, limbă total necunoscută de copiii indieni. Un studiu publicat de „Harvard Center For Law" a arătat că fondurile guvernamentale destinate educării indienilor au fost deturnate. Acest raport socant afirmă că banii au fost utilizați pentru cumpărarea unor echipamente sportive destinate elevilor albi...

La Najaro, una din cele mai mari rezervații din Statele Unite (62 000 k.m.p.), în Arizona, elevii părăsesc școala pentru simplul motiv că nu au cu ce să-și achite taxele școlare și cu ce să-și cumpere cărți.

Dincolo de aceste date se conturează frămîntările unei întregi populații în goana după existență, sau mai exact spus, luptînd pur și simplu pentru supraviețuire. Mii de indieni se îndreaptă anual spre marile orașe din vestul mijlociu sau de pe coasta Pacificului, în speranța unui trai mai bun. Dar, aici noii veniți găsesc viața la fel de aspră sau chiar mai grea, decît în rezervațiile pe care le-au părăsit. Unul din liderii indienilor declara recent următoarele : „Nu avem nici o alegere, nici o perspectivă. În rezervații nu avem unde munci. Dacă părăsim rezervația, aflăm repede că iluziile au rămas iluzii. Pur și simplu călătorim dintr-o zonă a sărăciei în alta"... Potrivit cifrelor oficiale șomajul printre indieni se ridică la peste 350 000 adică la aproximativ 65 la sută. Pretutindeni în Statele Unite — în măsura în care au găsit de lucru — indienii reprezintă mîna de lucru cea mai prost retribuită. Foarte mulți dintre ei lucrează în exploatările forestiere aflate pe pămînturi care cîndva le-au aparținut.

În... reprezentație

Principalul mijloc de existență al indienilor este turismul. În rezervații, apașii cultivă din belșug ideile regizorale ale westernurilor, oferindu-se în aceste spectacole, uneori foarte periculoase, pentru cîțiva dolari. Marea majoritate a americanilor vizitează aceste rezervații la fel cum ar vizita o grădină zoologică. Aici, în rezervații, indienii le sînt prezentați în acele imagini tradiționale ale cuceririi Far-Westului : sălbatici cu pene, îmbrăcați sumar, mînuind arcurile și temutul tomahawk, urlînd pe caii lor micuți în urmărirea albilor. În ziua reprezentației ei se ornează cu pene, își vopsesc figurile în culorile de război și îmbracă veste de piele. În Carolina de Nord, pieile roșii din tribul Cherokees au regizat un spectacol de vară de mare succes inspirat din istoria indienilor. Dar și aici organizatorii albi au luat în mîini această industrie prosperă angajîndu-i pe indieni în schimbul unor sume infime.

În urmă cu aproape două luni în Brazilia a avut loc Congresul interamerican pentru protecția și apărarea drepturilor populației indiene, la care au participat reprezentanți din 19 țări ale continentului american, precum și observatori din partea UNESCO, O.I.M. și O.S.A. Congresul a analizat pe baza unor rapoarte situația comunităților indiene aflate pe teritoriul Argentinei, Braziliei, Boliviei, Ecuadorului Mexicului și Statelor Unite și a adoptat un document în care este reafirmată necesitatea soluționării problemei indienilor americani.

„Declarația de la Brasilia", cum a fost denumit acest document, relevă, printre altele, că, țările americane trebuie să includă populațiile indiene în planurile lor naționale de dezvoltare, să creeze posibilitatea participării acestora la elaborarea lor asigurîndu-le, în același timp, dreptul la educație, eliberarea economică, politică și socială. Declarația consfințește dreptul de proprietate al indienilor asupra pămîntului care aparține diferitelor triburi și asupra rezultatelor muncii lor.

PE FIRUL EVENIMENTELOR

„TRIBURILE" CAPITALULUI

de Nicolae LUPU

Un papuaș, din Australia se lăuda odată la o adunare : „Nu am mai mîncat carne de om de foarte mult timp și mă simt foarte bine. Am făcut acest lucru cînd eram tînăr, acum nu-i duc lipsa și nu vreau ca tinerii mei urmași să o ia de la început".

El argumenta că este mai bine să se acorde fonduri pentru îmbunătățirea condițiilor de educație și sănătate în regiunea unde trăia decît să fie perpetuate condiții de mizerie care pot împinge oamenii din nou la canibalism. El oferea opțiuni. Mai neplăcut este cînd se oferă o singură variantă — înghițirea — fără ca gestul în sine să stîrnească oroarea sau rumoarea pe care a putut-o provoca declarația papuașului. Acum cîtva timp, într-o regiune mult dezvoltată din Europa, două triburi vechi ale capitalului, Citroën și Fiat, și-au unit forțele peste frontiere pentru a domina mai bine pe concurenți. De la o vreme cei de la Citroën au început să simtă pe undeva, în părți esențiale, dinții ascuțiți ai partenerului care acționează după principiul peștele cel mare îl înghite pe cel mic, chiar dacă este asociat cu el.

Surse informate constată că secretele luptei ce se desfășoară în culise sînt păzite cu strășnicie dar în relatările unora care comit indiscreții lucrurile ar sta cam astfel : celor de la Fiat li se pare că Citroënul se folosește de forța financiară a firmei lor fără ca să le acorde avantajele corespunzătoare pe plan comercial și tehnic pe cînd cei de la Citroën consideră că acest argument ascunde de fapt tendința de „a impune raporturi de subordonare și nu de asociere, raporturi inacceptabile pentru toți oamenii întreprinderii, indiferent din ce eșalon ar face parte."

Ce poate să facă Citroënul în acest caz ? Fie să se lase mîncat de Fiat, fie așa cum prezic unii, în cazul unei rupturi, să se lase mîncat de alții care așteaptă în umbră, la margine de drum, avînd gurile pline cu eurodolari. Și episodul are loc exact în momentul cînd de la Paris este lansată, în declarația finală a conferinței țărilor Pieței comune, ideea că trebuie eliminate toate obstacolele și barierele care „împiedică apropierea și concentrarea întreprinderilor, promovarea pe scară europeană a întreprinderilor capabile să concureze... menținerea unei concurențe loiale" etc. etc. Comentatorul ziarului francez „Le Figaro" ajunge la concluzia următoare : „Este neîndoielnic că orice rupere între Citroën și Fiat, și cu atît mai mult între Dunlop și Pirelli ar fi considerată drept un eșec răsunător tocmai pentru politica industrială vesteuropeană, intervenit după conferința la nivel înalt care a subliniat necesitatea ei. Desigur, adaugă comentatorul, nici oficialitățile guvernamentale la cel mai înalt nivel, nici aliații financiari din cele două grupări nu doresc o astfel de evoluție"

Ce-i de făcut ? Poate că ar fi utilă trimiterea unei delegații la papuași. Nu pentru schimb de experiență ci pentru învățăminte utile triburilor „mai dezvoltate" din Europa.

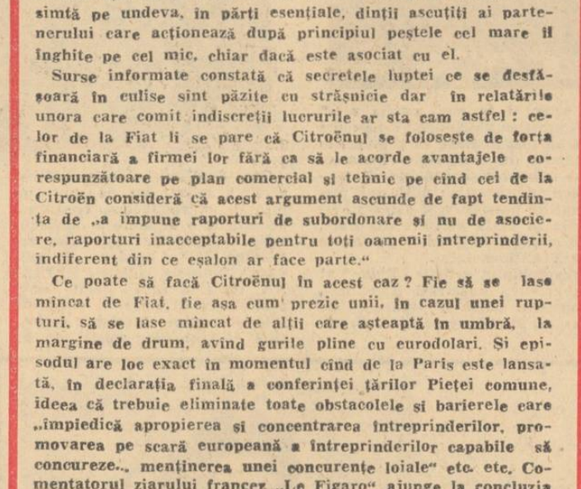

Avionul HM—14 Pou du ciel a fost fabricat în Cehoslovacia după modelul francezului Henri Mignet încă din anul 1932. Are un motor de motocicletă BMW 500 cu o capacitate de 25 C.P. și este unul din exponatele interesante ale Muzeului de aviație din Praga.

MESAJ DIN PREISTORIE

O incursiune fascinantă în istoria populațiilor de păstori care locuiau în neolitic în ținuturile umbroase din sud-estul Franței este rezultatul unei recente descoperiri. Într-o zonă pietroasă din Alpi, pe muntele Bego, roci uriașe lustruite de ghețuri poartă imprimat pe suprafața lor mesajul tulburător al unor oameni ce au trăit în acele locuri cu 3000-4000 de ani în urmă : circa 50 000 de desene, majoritatea înfățișînd scene, figuri simple din viața tot atît de simplă a celor ce le-au creat.

Multe din ele reprezintă coarne și capete de vite, altele piei de animale, arme, dar și profiluri de oameni sau compoziții stranii iscate de fantezia lor primitivă. S-au găsit chiar și semne, ce par a fi nume de persoane, de animale sau de zeități.

Toate la un loc alcătuiesc un interesant tablou al vieții materiale și spirituale a civilizațiilor primitive de pe aceste meleaguri.

La Paris a început experimentarea unui fotoliu pentru pietoni, un nou sistem de transport pe distanțe scurte. O galerie acoperită, a vînd o lungime de 190 m și două stații la extremități, a fost deja construită. Sistemul VEC este, de fapt, un accelerator de pietoni. Aceștia se instalează în fotoliu, situat la bordul vehiculului, care este antrenat de către un lanț de însoțire a convoiului, propulsat de un motor electric. VEC circulă pe două roate cu o viteză de 15—30 km pe oră. Capacitatea de transport va fi de 3 000 pînă la 10 000 de pasageri pe oră.

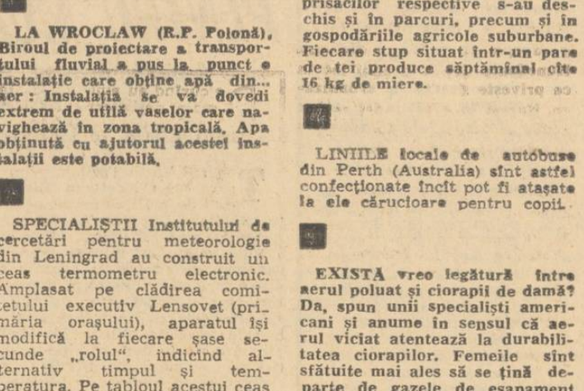

Aceste două fetițe din Anglia, deși din motive diferite, au avut amîndouă o stranie anomalie : nu au avut voie să... plîngă ! Bladen (stînga) s-a născut cu o gravă malformație la inimă și orice stare de agitație deosebită și-n mod special plînsul putea să aibă consecințe fatale. „Fetița care nu avea voie să plîngă" a fost supusă unei intervenții chirurgicale delicate (a durat șase ore) și s-a însănătoșit pe deplin. Kerry Kerr (dreapta) avea o tumoare pe faringe din care motiv nu putea plînge și respira decît grație unui tub special introdus în gît. Dar și Kerry a fost supusă unei operații și vindecată. Acum, (cum o arată fotografia) poate plînge cît vrea...

MEDICUL elvețian Lübich recomandă automobiliștilor consumul de afine negre. Astfel vederea lor, mai ales în timpul nopții, va fi simțitor mai bună. Îndeosebi recomandarea se adresează conducătorilor auto mai în vîrstă care nu văd prea bine pe întuneric.

LA WROCLAW (R.P. Polonă), Biroul de proiectare a transportului fluvial a pus la punct o instalație care obține apă din... aer : Instalația se va dovedi extrem de utilă vaselor care navighează în zona tropicală. Apa obținută cu ajutorul acestei instalații este potabilă.

SPECIALIȘTII Institutului de cercetări pentru meteorologie din Leningrad au construit un ceas termometru electronic. Amplasat pe clădirea comitetului executiv Lensovet (primăria orașului), aparatul își modifică la fiecare șase secunde „rolul", indicînd alternativ timpul și temperatura. Pe tabloul acestui ceas unic, cu o înălțime de 1 m. și o lățime de 3 m. sînt montate 200 de mici lămpi electrice. Cu ajutorul acestora, dispozitivul electronic primind semnalele de la sesizoarele de timp și temperatură „selecționează' combinațiile necesare de cifre și semne.

POTRIVIT datelor furnizate de Uniunea Internațională a Organismelor Oficiale de Turism (UIOOT), numărul turiștilor înregistrați în acest an în întreaga lume se ridică la 190 de milioane, cifră ce depășește cu 9 milioane pe cea atinsă în 1971.

UN TRIBUNAL din New York a condamnat la un an de zile închisoare pe Tommy Watts, acuzat că a rănit grav cu un foc de armă pe un dentist care n-a reușit să-i înlăture durerea de dinți.

PE BALCOANELE bulevardului Nevski și ale altor bulevarde din Leningrad, oraș cu o populație de trei milioane de locuitori, au apărut mini... prisăci. Pentru ca albinele să se simtă ca acasă, biologii au creat stupi speciali avînd dimensiunile unei valize, sau ale unei cărți mai mari. Filiale ale prisăcilor respective s-au deschis și în parcuri, precum și în gospodăriile agricole suburbane. Fiecare stup situat într-un pare de tei produce săptămînal cîte 16 kg de miere.

LINIILE locale de autobuze din Perth (Australia) sînt astfel confecționate încît pot fi atașate la ele cărucioare pentru copii.

EXISTĂ vreo legătură între aerul poluat și ciorapii de damă? Da, spun unii specialiști americani și anume în sensul că aerul viciat atentează la durabilitatea ciorapilor. Femeile sînt sfătuite mai ales să se țină departe de gazele de eșapament ale motoarelor de automobil. Prin concentrația lor aceste gaze provoacă ceea ce se numește „s-a dus un fir".

CUM SĂ ATRAGEM clienții la magazinul nostru? Întrebarea i-a frămîntat pe patronii unui magazin universal din Stockholm care au folosit sfaturile unor psihologi și au dispus ca la intrarea în magazin să fie montate oglinzi mari. Sfaturile s-au dovedit utile demonstrînd totodată că oamenilor le place să-și vadă chipurile în oglindă. Nu numai femeile se privesc în oglindă (412 din 1 000) ci chiar mai des bărbații (778 din 1 000 de trecători). Firește că mulți dintre ei, cei care s-au privit, au trecut și pragul magazinului devenind clienți.

„DE PRETUTINDENI"

Desigur că nimeni n-a reușit pînă acum să facă un inventar complet al tuturor sistemelor care se practică în întreaga lume pentru a slăbi. Iată că din Japonia ne-a parvenit cea mai nouă metodă care s-a răspîndit cu iuțeala fulgerului în întreaga lume și care se numește baia de... cafea ! După cum s-a putut constata, după fiecare baie persoana supusă acestui neașteptat tratament, pierde o jumătate de kilogram.

În ce constă de fapt această „baie" ? Este vorba de o combinație de sauna, baie de cafea și duș. Amatoarea unui asemenea tratament este culcată într-un bazin umplut cu... un amestec de cafea și suc de ananas menținut la o temperatură de 60 de grade. În această poziție rămîne 20 de minute, după care se ridică, este scuturată de cafea (vezi fotografia de mai jos) și apoi urmează un duș, sauna și masaj. După aprecierile specialiștilor, această metodă are efecte neașteptate nu numai în privința scăderii greutății, ci și asupra durerilor musculare și circulației sîngelui.

Iată trei dintre „eroii" cazurilor de moarte aparentă, care datorită unor împrejurări fericite trăiesc și acum.

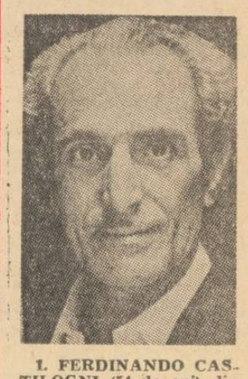

1. FERDINANDO CASTILOGNI (54 de ani) din Milano. În urma unei explozii s-a constatat că a încetat din viață. Cînd se pregăteau funeraliile, „mortul" s-a trezit...

2. TEREZA MARCIANO (51 de ani) din Marsilia. În urma unui accident de mașină a fost declarată moartă. „După ce m-am trezit, povestește ea, auzeam totul dar nu mă puteam mișca. Starea aceasta a durat numai cîteva ore după care am putut să dau reale semne de viață".

3. MARIA RABOSIO (81 de ani) din Milano. După un atac de cord, diagnosticul a fost clar : decedată. După cîteva ore și-a revenit...

CAZURI DE MOARTE APARENTĂ

În Italia se semnalează anual circa 400 de cazuri. Modalitățile științifice trebuie perfecționate pentru a se evita evenimente tragice.

Conform unor date statistice recente, s-a constatat în întreaga lume creșterea neașteptată a cazurilor de moarte aparentă și-n ultimă instanță, a numărului de oameni înmormîntați de vii. Citînd aceleași surse statistice, se precizează, de exemplu, că în Italia, anual, se constată circa 400 de cazuri de acest fel. Este o cifră impresionantă care demonstrează poate, că modalitățile de diagnosticare a încetării din viață a unor persoane nu sînt chiar perfecte.

Iată și unele cazuri citate în sprijinul acestei păreri. Mario Caldesini (79 de ani) din Monza a fost declarat recent ca încetat din viață. Există și un document oficial emis de un medic. După opt ore, Mario Caldesini a deschis ochii. El trăiește și acum !

În urma unui accident de automobil, a încetat din viață londonezul Lester. Young. După înmormîntarea lui, în cursul procesului care a urmat, s-a ajuns la concluzia că este necesară pentru stabilirea vinovăților, o nouă autopsie. Cînd a fost deschis mormîntul, s-a constatat că „mortul" își schimbase poziția inițială și că existau dovezi că încercase să iasă din sicriu. Era evident că Lester Young a fost un caz clar de moarte aparentă.

Un alt caz s-a semnalat la cimitirul Pantin din Paris. Unul din îngrijitorii cimitirului, Robert Gauchet, a auzit zgomote suspecte provenind de la un loc unde fusese cineva înmormîntat cu numai 24 de ore înainte. Gauchet a dat alarma și după 20 de minute, în prezența autorităților sicriul a fost deschis. Medicii au constatat că cel aflat acolo de fapt murise de scurt timp, trupul nici nu era rigid, corpul era încă cald.

Exemple de acest fel se pot da nenumărate. Problema rămîne însă aceeași modalitățile științifice pentru determinarea stării de deces trebuie perfecționate pentru a se evita erori tragice.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

ALERTĂ ! UN MISTREȚ ÎN ORAȘ !

● Faptul, destul de neplăcut pentru locuitori, a ridicat o serie de probleme și pentru cei de specialitate, care au reușit să imobilizeze animalul și să-l ducă nevătămat în pădure.

„Vă rog să luați de urgență măsuri. Un mistreț dă tîrcoale locuinței mele. Am copii mici și mi-e teamă să nu se întîmple ceva grav. Acum e în grădină. Vă mulțumesc!"

Ciudată! Cum ajunsese oare mistrețul chiar în centrul Moscovei, în curtea unui imobil situat pe strada Pravda, așa cum reiese din convorbirea telefonică de mai sus ? Alarma fusese dată. Trebuia neîntîrziat luate măsuri. Cazul era unic. Nici cei mai bătrîni salariați ai Inspectoratului de vînătoare nu auziseră, chiar de la alții, o întîmplare similară. Căror pricini se datora întempestiva incursiune citadină a mistrețului? Și de ce tocmai în inima orașului?

Pentru moment, întrebările rămîneau fără răspuns. O echipă de salariați a fost în cîteva minute la locul cu pricina. Cel care telefonase redase purul adevăr. Mistrețul dădea tîrcoale în grădina imobilului. Părea să caute ceva. Dacă cei de la Inspectoratul de vînătoare s-ar fi apropiat prea mult, sălbăticiunea ar fi zbughit-o și cine știe unde s-ar mai fi rătăcit?

Soluția fatală nu a fost acceptată de nici unul din membrii grupei. Și, apoi, cei care lucrează în sectorul vînătoarei, iubesc animalele pădurii, chiar dacă unii le numesc „fiare. Sălbăticiunea era un exemplar frumos, sănătos, viol. Poate chiar un exemplar de reproducție. Să-l fi ucis cu un glonț ar fi fost simplu. Dar era păcat de viața bietei vietăți, zăpăcite de mișcarea marelui oraș.

Cînd pleci la rezolvarea unor asemenea „ciudate" cazuri, vii bine înarmat. Cu tot utilajul. Și tinerii au găsit cea mai lăudabilă, mai omenoasă soluție. Să-l împuște, însă nu cu gloanțe care i-ar fi ciuruit frumoasa lui blană și l-ar fi ucis, ci cu o soluție specială ...anestezianță.

Cele două fotografii reprezintă faze ale întîmplării. Inspectorul I. Novitceaciov a tras nu o dată, ci de mai multe ori, cîteva încărcături cu... somnifer.

În final, mistrețul s-a oprit din fugă, la început ușor amețit, apoi și-a întins lenevos trupul pe iarba grădinii și a... adormit. Timp suficient pentru a fi îmbarcat într-un autocamion. Mai întîi, au fost făcute însă, în viteză, analizele pentru a se vedea dacă animalul nu e bolnav, nu e turbat. Apoi a fost condus într-una din pădurile unde mai trăiesc semeni de-ai lui.

Rămîne de văzut dacă a ajuns chiar acasă, la familia lui, sau a nimerit la niște... prieteni.

(S-a întîmplat la 5 septembrie 1972 la Moscova).

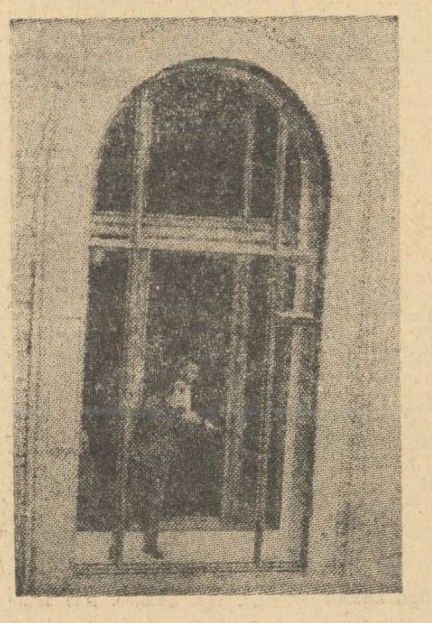

SPIRALE

FUM ŞI NINSOARE

de Eugen BARBU

Editura „Dacia" din Cluj publică, mi se pare, a doua carte a poetului Vasile Igna, prezență modestă încă în lirica noastră, dar promițătoare. Avem aici un urmaș al lui Tonegaru, mai discret și mai filtrat, poate mai puțin exotic, dar cu o mînă bună și mai ales o memorie livrească de calitate care se resimte în producția sa proprie. *„Eu îmi aduc aminte ochi ce nu văd / spațiu de foc laud / ciorchinele putred al serii / stăruind înțelept peste anotimp / fumuri dintr-o palidă corabie / Eu îmi aduc aminte urechi ce nu aud / muzica rece a lucrurilor / și vreascurile fumegînde ale amintirii / sîngele proaspăt a acestui vers abia șoptit / Eu îmi aduc aminte vise ce nu s-au visat / dacă am pierdut totul / veghea a mai rămas / somnul învinețind frunțile urmașilor / sirinxul ciudat al iernii acesteia fără de sfîrșit / Eu îmi aduc aminte o pasăre ce n-a zburat / Și viețuiesc în conul ei de umbră"*.

La drept vorbind Vasile Igna practică tipul de poezie în care pot fi distinse și alte profiluri bune, cum ar fi Mircea Ciobanu sau Dan Laurențiu, adică o lirică secret calofilă, de o mare delicatețe și înaltă aspirație. Nici Vasile Nicolescu nu este departe de școala autorului acestui „Fum și ninsoare" din care pot fi desprinse lucruri frumoase fără risc: *„E ger în atlantida, palide prinț și domn / trec sănii de-ntuneric și elanii /pasc încă iarba ce-a rămas din anii /amurgului de secul și de somn / lemurieni gingavi și triști arici / ne stau de pază-n preajmă, și alături / nu mai e loc, o nu mai e aici / dar cărei lumi poți oare să te-alături / sfînt care-i din ogivă să-ți răspundă / semn că în frunză clorofila moare / cînd viețuiești în înghețată undă / și-n ochiul păsării necălătoare / noi stăm în frig preapalid prinț tăcut / și-ncet ne stingem ca o pleoapă arsă / zăpezile ne-nmormîntează și revarsă /lumina lumii semne vechi pe scut"* (Inalte teritorii).

Peste tot o surdină delicată înmoaie cuvîntul, atitudinea subiectului liric nu e smerit prefăcută ca la Arghezi, cit înduioșată și plină de o veghe secretă: *„Sortiți să fim iar să murim de frig / în patria poetului în seară / cuvînt aud cuvînt pe care-l strig / sub pinzele de ceață și de ceară / un cer de alge dedesubt deschis /foșnetul lor ciudată voce poartă / roua lor picură din ochi de vis / și fără vis veghem o mare moartă / nu vezi din limba clopotului fără tihnă / cum spînzură ciorchinii altui vis în semeni? / cum înfășat în vechea lui odihnă / un alt popor de alge vine-asemeni ? / Sortiți să fim iar să murim de frig / acest popor de alge-l chem sub ziduri / cuvînt aud cuvînt pe care-l strig / și mor cu el în frig și nasc din friguri"*.

O imensă delicatețe însoțește poemul „Iarnă de elegie tîrzie" cu un titlu cam sofisticat, dar trădînd aceiași compunere abilă, plină de mătăsării savante : *„Am rămas departe de înghețuri / din aripe bătînd trăind sub păsări / cum tot nu vei veni ascult în porțelanul cerții / mari molecule de cafea murind / jur împrejur un cîmp magnetic arde / pling lipsa albului în gerul vesperal / o ușă grea cu sgomot se închide / cum tot nu vei veni sînt fericit de somn / singurătatea turnului cu ceas, o, doamne / o învățăm, deși e-n noi-o știm / nu înțeleg de cad ori încă lunec / și unde am ajuns, vai, unde am ajuns"*, unde finalul e ratat și banal, dar începutul poemului dovedește o rară virtuozitate.

O nobilă prezență în volum mi se pare „Cinegetica" : *Panoplia fără arme doarme / somnul toamnei gri trofee arse / în cetatea moartă stau de pază / vulturi palizi cu aripi de lut / Cineva de peste ziduri vine / ca un dans de lebădă-n visare / trebuie să scapi de umbra lui / somnambulă și spulberătoare / unde poți fugi ? rugina-n arme / trece-n ochiul drept ca o cenușă / vulturii cu gheața strînsă-n gușă / ning pămîntul cu bucăți de carne"*. Sigur că aici se vede de departe lucrătura livrescă și se simt prizele cu care sînt legate cuvintele, dar efectul, în totalitate, rămîne de subtilitate și cîntec discret, de frumoase strofe construite, nu atît savant, cît ingenios, lucru la care, vrei nu vrei, trebuie să închizi ochii.

În afara acestor realizări majore citate mai sus, există la acest poet și lucruri onorabile ce pot fi foarte ușor depistate încă la prima lectură. Iată „Semnul" său care are un vers final de mare calitate: *„Uneori printre înalte umbre / peste lespezi de marmură neagră călcăm / prefericitul eu mă întorc / printre voi și uimit revăd chipuri / din alte lumi asemeni mie / Sora mea, fratele, toți / vecinul ale cărui taine noaptea / prin zidul gros al peretelui se dezvăluie nouă / demult într-o pădure uscată / printre zăpezi am ucis un animal / întreg revine acum / și ingenunchează în față-mi / praf pe cîntar / nici cît în gînd am dori / boare din această a noastră viață ce vine / între această zăpadă și cealaltă / cînd trecutul e doar amăgire / cînd timpul e acum pentru noi / și cînd timpul nu are sfîrșit / leneșa ofilire a florilor e fără înfrîngere / ceața e-n pini, deasupra profetică plîngere"*. Sigur că supără descriptivismul dilatat și în general o inconsistență lirică ce ține tot de maniera de a construi logic și premeditat unele stări cu o minuție rece, înnobilată de cuvinte bine vinate, dar pentru ultimul superb, vers, am citat totul.

Un poem frumos, dar inegal este „Noaptea sfîntului Andrei" pe care-l redau fragmentar : *„Cum înclină vezi balanța-n zodii / casa dinspre noapte în lumine / toacă moara aripi de albine / ochi brumați de sinziene poartă / duhurile albe și strigoii / n-ai putere cercetări de semne / să mai faci : e liniștea o smoală / galbenă și verde coborînd în lucruri / bufnița e moartă, trupul ei mă cheamă /legea s-o însemne iar săgetătorii / iarba arsă zace sub o poveste veche / tac întins și morții / vii nu se văd"*.

„Fluid" este de asemenea un produs neșlefuit în întregime, din nou cu un vers final frumos: *„Adu-ți aminte, o, adu-ți aminte / cum culegeai într-o grădină poame / gîndind la fabulele vechi și la nașterea arborilor / vorbind de lume și căderea ei/ Din amintirea ta ieșit, apoi / ca o albină părăsindu-și roiul /un alt regat de ferigi iei în pază / Nu mai e loc să taci / inima arborilor bate lent ca o ispită / decembrie e negru sub zăpezi și trist / trecutul ca o pastă de cenușă / închis în purpuria racilă-a mării curge..."*.

Vasile Igna rămîne pentru noi, deocamdată, o certitudine ce poate fi perfecționată cu noi realizări în care să nu abuzeze de un anume îngheț liric iscat din lipsa de trăire lirică autentică.

Festivalul cîntecului ostășesc „Te apăr și te cînt, patria mea" s-a încheiat cu un deosebit succes. 8 cîntece patriotice, 7 marșuri ostășești și 6 melodii de muzică ușoară au fost distinse cu premii sau mențiuni. Din cele aproape 400 de lucrări, în concertele finale au fost prezentate 71, creații care dau glas nobilelor sentimente și ideaiuri ce-i animă pe fiii oamenilor muncii îmbrăcați în uniformă militară. Prin înaltul lor mesaj civic, creațiile patriotice și ostășești își vor găsi, fără îndoială, un loc statornic în viața noastră culturală, în repertoriul formațiilor ostășești, ale membrilor gărzilor patriotice și detașamentelor de pregătire militară a tineretului.

În fotografie : Corul și orchestra Ansamblului artistic „Doina" al armatei interpretînd cîntecul patriotic „Nava noastră-i România", aparținînd compozitorului Ioan D. Chirescu, artist al poporului, pe versuri de Jean Gheliuc, cîntec distins cu Marele premiu al Festivalului.

ECOURI • ECOURI

DUPĂ „Candidat la președinție", un nou film urmărește o campanie electorală, de această dată în Franța. Edouard Bobrowski semnează „La urne, cetățeni !".

■

SE AFLĂ în curs de turnare un nou film purtînd semnătura lui Krzysztof Zanussi, „Iluminare", în care regizorul se ocupă de problemele savanților contemporani.

DINTRE ACTORII care au trecut la practicarea regiei, Naum Șopov se numără printre cei la care transferul s-a făcut cu deosebit succes. Filmul „Piinea", pe care îl semnează în calitate de scenarist și regizor, a întrunit sufragiile publicului și criticii pe un subiect din rezistența antifascistă din timpul războiului.

Casa de discuri elvețiană „Evasion" a lansat nu de mult un disc de mare succes, conținînd pe fața A o melodie a cunoscutului compozitor și interpret francez Eric Charden, „Primăvara". Numele solistei, ELIANA, nu este însă decît noul pseudonim al tinerei cîntărețe Eliane Dambre, (în foto), cunoscută spectatorilor noștri de pe scena „Cerbului de aur". La ora actuală, această melodie se bucură de o bună primire în public. Anticipînd un posibil turneu în țara noastră, tînăra interpretă elvețiană (care este de obicei acompaniată de formația „Pyranha") a dedicat această fotografie cititorilor „Magazin"-ului.

■

Nu demult, MARINA VOICA a prezentat un excelent recital pe micul ecran (intitulat, sugestiv, „Eu am cîntat de cînd mă știu" — titlu împrumutat de la unul din șlagărele sale). Primele audiții lansate de interpretă cu această ocazie se anunță piese de succes : „Miraj", „Zilele" „Gărgărița", „Lampa", „Singură iar", „Azumba", „Ce mai faci tu ?", „Rumba"... În prezent, Marina Voica s-a dedicat înregistrărilor pentru o serie de discuri Electrecord (în curînd va fi prezentă în magazine cu un disc E.P. precum și pe o serie de discuri colective), și îndeosebi pentru un disc L.P. ce va apare la mijlocul anului viitor. Pe el vor fi incluse 14 șlagăre în versiune românească, între care și cîteva inedite la această oră.

■

Cunoscut ca actor de film Rolan Bikov (interpretul principal al filmului „Mantaua" realizat de Batalov după Gogol) a trecut în ultimii ani în spatele camerei de luat vederi și a semnat, de cu înd, regia filmului „Telegrama" ai cărui eroi sînt trei copii, unul dintre ei fiind chiar în imaginea noastră.

COMPETIȚIA internațională a afișelor de cinema „Filmexpo" organizată în acest an la Ottawa de către Institutul canadian al filmului, a reunit o selecție de 200 de afișe din 16 țări. Dintre cele 66 de afișe cinematografice distinse cu medalii de merit, 5 afișe sînt semnate de artiștii români : Radu Boruzescu, Radu Dragomirescu, Mihai Mănescu, Ion State și Radu Veluda. Lucrările distinse, semnate de artiștii români, sînt afișele pentru filmele : „Felix și Otilia", „12 oameni furioși", „Anna celor o mie de zile" „Oliver", „Viața de familie".

„ADMIR LA PUBLICUL ROMÂNESC MAREA DRAGOSTE PENTRU MUZICĂ"

declară artistul poporului Vasili TRETIAK, prim solist al Operei din Kiev

Tenorul Vasili Tretiak, prim solist al Operei din Kiev, este de mult cunoscut peste granițele Uniunii Sovietice. Apreciat cîntăreț liric, Vasili Tretiak a studiat muzica la Academia din Harkov, afirmîndu-se încă din tinerețe prin naturalețea și acuratețea stilului său interpretativ. Pentru meritele sale deosebite, Vasili Tretiak a primit înalta distincție de Artist al poporului din Ucraina.

Asistăm la ultima repetiție înainte de spectacol și la sfîrșit artistul sovietic are amabilitatea să ne răspundă la cîteva întrebări :

— Pentru prima oară în România ?

— Nu — ne-a răspuns cu un zîmbet larg — nu vin pentru prima dată în țara dumneavoastră. În turneele mele, adeseo i am poposit la București. Cred că sînt la a șaptea sau la a opta întîlnire cu publicul românesc. E un public cald, care m-a primit de fiecare dată minunat. Admir la el marea dragoste pentru muzică.

— Împreună cu ce personalități ați cîntat în turneele pe care le-ați întreprins peste hotare ?

— Pentru că sînt la dumneavoastră în țară, aș prefera să vorbesc de artiștii români alături de care am avut fericirea să interpretez numeroase roluri în operele Carmen, Paiațe, Tosca, Otello și Aida. Nu pot decît să vă amintesc pe reputații artiști de înaltă clasă : Arta Florescu, Zenaida Pally, Iulia Buciuceanu, Maria Șindilaru, Valentin Loghin.

— De fiecare dată, spectacolele susținute în România v-au răspuns așteptărilor ?

— Da. Și aceasta mi-a adus o mare bucurie.

— În ce spectacole ați jucat sau veți juca, în acest turneu, la noi ?

— În „Carmen" de Bizet, la București. Apoi, la Iași, în „Carmen" și „Aida". La Opera din Cluj voi apare în două spectacole pe 30 octombrie și 1 noiembrie, după care mă voi întoarce la Kiev.

Ana Maria VOINEA

UN ORIGINAL MUZEU DE ETNOGRAFIE

Cu Maria SPIRIDON despre pasiunea pentru frumos și tainele creației populare

În Avrigul lui Gheorghe Lazăr, așezarea aceea de un pitoresc inedit, strînsă la poalele Făgărașilor la numărul 46, într-o casă ridicată în tradiționalul stil ardelenesc — adresă cunoscută în toată țara și în multe locuri de pe glob, după cum vom vedea —, trăiește și muncește Maria Spiridon.

Stirpe din neamul lui Gheorghe Lazăr dinspre ramura bărbătească, lelea Maria are mîndria și ambiția de a adăuga notorietății Avrigului, acest plus de frumusețe și inedit creat de mîinile sale și pe care, modestă, nu-l consideră decît un mesaj al strămoșilor transmis de ea generației actuale. Casa ei „din față" este un original muzeu de etnografie, un unicat dacă vreți, abundent în comori de artă populară ieșite din războiul său de țesut,— covoare, fețe de perini, ștergare, cuverturi etc. — într-o coloristică bogată în care însă, domină roșul aprins, specific meleagurilor acestora, simbolul a ceea ce a fost, a ceea ce este, a ceea ce va fi viața oamenilor.

— Din ce te inspiri, lele Marie ? o întreb în timp ce-i admir modelele din casă.

— *Din ce ? Din tot ceea ce mă înconjoară, din pămîntul nostru darnic în roade, din munca oamenilor. Din ploaiele pline cu flori, din holdele aurii, din brazii verzi ai muntelui ; chiar și suveica aceasta miraculoasă mă inspiră ; forma ei o veți descoperi în multe din țesăturile mele. Pe toate caut să le fixez în țesătură, îmbinînd culorile cu armonia și pacea specifice sufletului poporului român. Pe scurt, creația mea are izvoare în frumusețile naturii înconjurătoare și a muncii semenilor. Așa am învățat de la mama, de la bunica, care, la rîndul lor au preluat ștafeta de la străbunici. Așa, mereu, firul ajunge, dacă cercetați bine, în vremurile de demult, în credința mea poate, odată cu scurgerea timpului.*

— Vă considerați și sînteți, fără îndoială, o mesageră a vechilor tradiții în materie de țesături populare. Cum le transmiteți generațiilor de azi și mîine ?

— *O, pasiunea mea nu mi-o pot împlini numai prin ceea ce fac eu, prin propria mea creație ; ea e deplină numai cînd reușesc să o transmit și tinerei generații. Ceea ce fac eu presupune și talent. În satul meu se nasc zeci de fete cu acest talent. Menirea mea este să li-l cultiv, să le ajut să și-l dezvolte ; printr-o muncă asiduă, răbdătoare, făcută cu toată migala ce o cere acest gen de artă. Iată de ce am înființat aici o clasă externă a Școlii populare de artă din Sibiu. Am 40 de eleve. Aproape toate intră ucenice aici, de mici, de prin clasa a doua primară, căci numai la aceste mlădițe le poți afla cu ușurință harul. Pe mine, mama m-a băgat la războiul de țesut de pe la 8 ani fiindcă și ea era o țesătoare vestită în tot Ardealul.*

Am încurcat eu ițele la început, dar pînă la urmă mama a reușit să-mi insufle acea dragoste pentru frumos pe care, cred, am reușit s-o redau în țesăturile și cusăturile mele. Acum, e rîndul eu să mă dăruiesc generației de azi și de mîine. Între cele 40 de eleve am adevărate talente — Elena Stoica, Maria Racotă, Ana Stoica și altele. Dar vin la mine și alte fetițe, neînscrise la școala pe care am înființat-o și care stau toată ziua în preajma războiului meu de țesut, cerînd să le învăț tainele creației populare. Poți să nu le dezvălui aceste comori ? Vezi bine că nu.

Privesc diplomele Mariei Spiridon, puse la loc de cinste printre minunatele ei țesături cu care și-a împodobit pereții.

— Văd că aveți o... recoltă bogată....

— *Da, am fost distinsă în 1961, 1964, 1967, cu diplome și premii la bienalele de artă populară. În 1970 am fost distinsă cu premiul Uniunii Artiștilor Plastici acordat pentru creația populară. Ele au constituit pentru mine un prilej de bucurie și, în același timp, un îndemn.*

— Cum vă petreceți timpul liber ?

— *Timp liber ? Dar cînd am eu „timp liber" ? !*

— Vreau să zic, după ce vă obosește războiul de țesut...

— *Bine-ai sucit-o. Vrei să zici : noaptea. Noaptea scriu. Uitați aici... Numai recent am primit peste 100 de scrisori din țară și din străinătate. Să citim împreună cîteva adrese : Codruța Domșa din Mediaș, Adriana Iliescu din comuna Olteni, județul Teleorman, Rodica Vasilache din Cîmpulung, Rozalia Fodor din Galați... Toate îmi cer modele, sfaturi. Mă gîndesc, ca să le pot ajuta efectiv, la un album de artă populară cu modele după țesăturile mele, care să fie apoi răspîndit în țară și peste hotare. Apoi, fiindcă m-ați întrebat de „timp", mai puneți la socoteală primirea oaspeților de pe toate meleagurile patriei, de pe toate meridianele globului.*

Plec de la Maria Spiridon cu inima plină de mîndrie a cîmpului său de flori de pe acest miraculos picior de plai românesc, încercînd să reține pe din afară, cuvintele acelea înscrise în cartea ei de vizită, de un oaspete de seamă : „Închinăciune marii meștere de frumusețe, păstrătoarea vechilor taine ale țesutului românesc, pe care, mîinile ei de aur ni le dăruiește azi cu prisosință".

Virgil LAZĂR

MICA ENCICLOPEDIE

Umanistul Dimitrie Cantemir

de L. SĂRĂȚEANU

La 26 octombrie 1673 se năștea cel datorită căruia cultura românească avea să înregistreze prima ei biruință pe tărîm internațional : Dimitrie Cantemir. În viața intelectuală a secolului al XVIII-lea, marele umanist moldovean a fost nu numai o prezență dar și o celebritate europeană. Minte larg cuprinzătoare, spirit care — o sută de ani mai tîrziu — ar fi putut fi definit drept „enciclopedic", cercetător pasionat, cunoscător al limbilor latină, greacă veche și modernă, slavonă, rusă, franceză, italiană, turca populară și literară, arabă și persană, ilustrîndu-și competența în filozofie, geografie, etnografie, istoria religiilor, orientalistică, teologie, teoria muzicală, beletristică, Dimitrie Cantemir s-a bucurat de prețuirea înaltă a întregii oameni instruite din vremea sa. Creația lui rămîne, de altfel, pînă în zilele noastre interesantă și bogată în elemente care nu și-au pierdut actualitatea. Pasiunea lui pentru adevăr dobîndește expresii de-a dreptul moderne : „sufletul odihnă nu poate avea pînă nu găsește adevărul...".

Novator în multe domenii (este, între altele, și autorul unui original sistem de notație muzicală), Cantemir rămîne în cultura noastră ca primul autor de eseuri filozofice, ca cel dintîi alcătuitor al unui tratat de geografie, ca primul român care a încercat să plăzmuiască un roman. Academia din Berlin, ca și alte academii, se mîndrea cu prezența în rîndurile ei a gînditorului moldovean. Dar, fără îndoială, că nu numai în numeroasele ipoteze de drum trebuie înscris numele gînditorului și scriitorului. Creația sa, plină de originalitate, este străbătută de harul talentului. E de asemenea interesant de observat faptul că — autor fecund — Cantemir se înscrie printre gînditorii care aduc elemente materialiste în interpretarea numeroaselor sale lucrări filozofice sau istorice. În „Istoria hieroglifică" bunăoară, el promovează teza potrivit căreia la baza cunoașterii se află simțurile și subliniază că, în cunoaștere, criteriul hotărîtor îl constituie nu speculațiile arbitrare ci experiența : „căci experiența și ispita *(cercetarea n.n.)* lucrurilor mai adevărate pot fi decît toată socoteala minții". *În* „Cercetarea fizică a monarhiilor" *poziția avansată a lui Cantemir apare și mai pregnant. Aici el formulează ideea că natura nu cunoaște nimic produs la întîmplare ci că are* „legi proprii" *aparținînd* „ordinei naturale neîntrerupte". *Mai mult chiar, el observă că, întocmai ca natura, și societatea își are legile proprii.*

Preocuparea pentru adevăr a scriitorului împletită cu marea sa dragoste de țară l-a îndemnat să scrie „Hronicul vechimii Romano-Moldo-Vlahilor", *în care își propunea să demonstreze, ca și predecesorii săi, cronicarii moldoveni, unitatea și originea comună a poporului. Remarcabilă este, de asemeni, celebra sa* „Descriere a Moldovei" *pe care și azi oricine o citește cu încîntare și interes. Redactată în limba latină la cererea Academiei din Berlin, din lucrare se conturează cu plasticitate tabloul unei Moldove înzestrate cu rare frumusețe naturale, cu un popor harnic și dotat cu o viață spirituală bogată.* „Descrierea Moldovei" *inaugurează la noi disciplina geografiei. Ea rămîne pînă azi un model de tratare instructivă și vie a acestei discipline reputate pentru aridita-tea ei. În* „Descriptio Moldaviae" *autorul îmbină datele fizice cu cele politice, împletește elementul descriptiv cu bogate informații asupra datinilor, tradițiilor, îndeletnicirilor poporului. Pentru prima dată — și încă într-o lucrare destinată circulației în străinătate — apar orațiile de nuntă, bocetele, sînt prezentate dansuri și jocuri etc. Astfel, pe un plan mai larg decît Neculce, care se mulțumise să culeagă legende istorice în ale sale* „O samă de cuvinte" — *Cantemir se înscrie ca primul cărturar român care include folclorul și etnografia în sfera preocupărilor sale.*

Paralel cu aceasta apare remarcabilă deosebita înțelegere a scriitorului pentru suferințele celor de jos. Dacă în prima sa încercare de roman care este „Istoria hieroglifică" *autorul îi denumește pe tobagi „albine", arătînd că, din rîvna și truda acestora, se hrănesc boierii mari și mici, în* „Descriptio Moldaviae" — *tradusă de autor în românește, și tălmăcită, de asemeni, în germană, greacă și rusă, Cantemir subliniază urgia* „nenorocirilor țărani moldoveni", *cei ce trăiesc într-o lume în care* „vanitatea și lăcomia" *scot* „șapte piei de pe trupul sărmanei Moldove". *Dacă voi adăuga și faptul că lucrarea* „Historia incrementorum atque decrementorum aulae otomanicae") *tradusă în românește cu titlul* „Istoria creșterii și descreșterii curții aliosmănești") *a fost considerată secole de-a rîndul drept tratatul de bază pentru oricine cerceta trecutul Imperiului otoman, acesta va fi un element în plus menit să completeze portretul umanistului Dimitrie Cantemir, spirit universal, diplomat și ostaș, savant și gînditor, poet și muzician, care avea să inaugureze o lungă filieră de reputați făuritori de cultură români, studiați și respectați pretutindeni în lume.*

Clepsidra

Peisaje chineze (II)

PALATUL DE VARĂ

de Const. VIȘAN

În zadar am pornit noi cu noaptea-n cap spre Palatul de vară. Tot Pekinul se afla pe străzi. Pe bicicilete ori în autobuze și camioane, în mici șarete ori în coloane, se scurge ca un fluviu spre aleile Palatului de vară. Dar parcă numai Pekinul ? Pare-se că toată China ține să fie prezentă la serbările populare care vor deschide în parcurile Palatului Sărbătoarea Zilei Naționale. Bucuria, curiozitatea, satisfacția joacă deopotrivă pe chipul tinerilor și al bătrînilor. De la ce depărtări va fi ajuns aici această bătrînică pășind legănat pe picioarele cu tălpile boante, mutilate de vechile rituri ? Este poate cel mai lung și mai fericit drum din viața ei ! Privește totul cu o curiozitate copilărească dar și cu un fel de sfială, de uimire. De parcă nu i-ar veni să creadă c-a apucat să pătrundă și ea în acest loc despre care auzise numai în povești, în care piciorul muritorilor de rînd nu putea să calce decît dacă era slugă împărătească.

Copiii, în schimb, n-au nicîun fel de sfieli. Parcă sînt de cînd lumea aici. Calcă pe aleile împodobite cu lampioane și ghirlande multicolore ca-n curtea propriilor case. De altfel, întregul Palat de vară seamănă cu o imensă tabără de copii, cu un fabulos Palat al pionierilor. Pionieri cu ochi codați, sclipind de inteligență. Unii dansează desfășurînd în văzduhul sărbătoresc lungi panglici de mătase, alții cîntă ca niște clopoței de argint, alții spun versuri sau se-ntrec în concursuri sportive. La ce să te uiți mai întîi ? La dragonii și cocostîrcii care străjuiesc intrarea în biroul de lucru al împăratului ori la jocurile ingenioase ale celor mai tinere generații ale Chinei ? În vasele de aur pentru mirodenii, în jilțul de lemn prețios al împărătesei, străjuit de două mari evantaie din cozi de păun, în toate splendorile din Templul Cerului văd trecutul unei civilizații milenare. În ochii acestor copii veseli, de o politețe greu de conceput pe alte meridiane, e viitorul Chinei angajată în Marșul cel lung al civilizației socialiste.

Pe cerul Lacului, uriașe baloane roșii susțin lungi esarfe de mătase, desenate cu mari hieroglife. Sînt lozinci de muncă și luptă, versuri dintr-o vastă epopee revoluționară, aveluri către solidaritatea și unitatea popoarelor din întreaga lume.

Pe o estradă construită pe bărci a început un spectacol artistic. Admirăm rînd pe rînd jocul farfuriilor rotite incredibil în virful betelor de bambus, acrobații pe bicicletă și prestidigitație, dansuri populare din toate provinciile Chinei. Spectacolul e transmis în direct de televiziune.

Pe luciul de argint al lacului alunecă bărci împodobite feeric. Bărci dragon și bărci lebădă, bărci sugerînd broaște țestoase ori păsări phoenix. În chioșcurile imperiale bătrînii beau ceai verde. Pe alei se aud declanșîndu-se fără încetare aparatele de fotografiat. Înregistrez și eu, cu întreaga ființă, fascinanta tălăzuire de bucurie a acestui 1 Octombrie chinez.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 29 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 8.15 Gimnastică pentru toți. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Mari muzicieni la București. 12.00 De strajă patriei. 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.10 „Toamna". 14.25 Autograf. 14.45 „Designe"... film. 15.00 „Nunta cerbilor". 15.13 Moment umoristic. 15.25 Doina și Cornel Patrichi se destăinuie... 15.35 Tablouri celebre. 15.50 Muzica... la noi acasă. 16.05 Frumusețea matematicii. 16.35 Nou serial pentru tineret „Pierduți în spațiu". 17.25 Fotbal : România-Albania. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Reportajul vizitei tovarășului Nicolae Ceaușescu în Belgia și Luxemburg. 20.45 Cîntă Irina Loghin. 21.00 Filmul „Steaua de tinichea". 22.35 Telejurnal

PROGRAMUL II : 12.30 Muzică ușoară. 12.45 Aventuri în epoca de piatră. 13.10 Spectacol de varietăți. 13.45 Fabule. 13.50 Din filmele de altădată. 13.55 Formația Cantabile. 14.05 Pagini din opere. 14.15 Mozaic. 14.30 Un virtuos al țambalului. 14.10 Lucia Tibuleac. 20.00 Purcelusul Stafida. 20.25 „Tristan și Isolda" de Richard Wagner. 21.20 Reportaj bucureștean. 21.35 Anotimpuri. 21.55 Telex tehnico-științific. 22.10 Mannix.

LUNI 30 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 17.30 Curs de limba franceză. 18.00 Căminul. 18.40 Scena. 19.00 Săptămîna în imagini. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Reflector. 20.20 Petre Constantin, Erou al Muncii Socialiste, miner la Lupeni. 20.45 Roman-foileton : Elizabeth R. 21.30 Steaua fără nume. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Cîntec și joc românesc. 20.30 Desene animate. 20.45 Romantic club. 22.10 Festivalul Chopin — Varșovia 1972.

MARȚI 31 OCTOMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. Teleșcoală. 10.00 Curs de limba engleză. 10.30 Căminul. 11.10 Selecțiuni din „Promenada duminicală". 11.50 „Bunicuța". 12.45 Telejurnal. 17.30 Curs de limba rusă. 18.00 Floarea de stîncă. 18.30 Steaua polară. 19.00 Caleidoscop cultural-artistic. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Județul Cluj. 20.25 Spectacol omagial închinat aniversării unui sfert de veac de la proclamarea Republicii. 21.40 Școala viitorului. 22.10 Edith Pieha. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : Telecinemateca pentru copii : „Armata codobaturilor". 21.30 Melodii populare. 21.40 Viața economică a Capitalei. 22.00 Prin expoziții. 22.15 Dicționar muzical-distractiv.

MIERCURI 1 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 În subteranele Beritei (Liban) și Drumuri la Macocha (R.S. Cehoslovacă). 9.25 Prietenii lui Așchiuță. 10.00 Curs de limba franceză. 10.30 Școala viitorului. 11.00 „Armata codobaturilor". 12.30 Minerul Petre Constantin. 12.55 Telejurnal. 17.30 Curs de limba germană. 18.00 Studioul artistului amator. 18.15 Semnificații. 18.45 Muzica. 19.00 Timp și anotimp în agricultură. 19.20 1001 de seri 19.30 Telejurnal. 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Filmul „Generalul della Rovere". 22.20 Alger — orașul alb. 22.35 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Copernic. 20.25 România în lume. 20.55 Agendă. 21.05 Portativ '72. 21.45 Cărți și idei. 22.10 Serialul Elizabeth R.

JOI 2 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 România în lume. 9.35 Dimitrie Gusti. 10.00 Curs de limba rusă. 10.30 Micii meșteri mari. 10.50 Teleobiectiv. 11.10 Filmul „Generalul della Rovere". 13.10 Telejurnal. 15.00 Handbal masculin : Steaua-Dinamo București. 16.15 Teleșcoală. 17.30 Emisiune în limba maghiară 18.30 La volan. 18.50 Revista literară TV. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Județul Constanța. 20.20 Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 20.55 Aventuri în epoca de piatră. 21.45 Tineri despre ei înșiși. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 17.30 Agenda. 17.40 Telerama. 18.10 Serialul „Pierduți în spațiu" (reluarea episodului I). 19.00 Muzică distractivă. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Concertul Orchestrei simfonice a Radioteleviziunii. 21.00 Desen animat. 21.15 Muzică populară. 21.25 Bucureștiul necunoscut. 21.45 Teatru scurt.

VINERI 3 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Teleenciclopedia. 9.50 Muzică populară 10.00 Curs de limba germană. 10.30 Județul Cluj. 10.50 Revista literară TV. 11.20 Aventuri în epoca de piatră. 12.10 Telegiob. 12.25 Muzică distractivă. 12.50 Telejurnal. 16.00 Teleșcoală. 17.30 Curs de limba engleză. 18.00 Atenție la... neatenție ! 18.40 Oameni și fapte. 18.50 Epilog la cea de-a doua ediție a Tîrgului internațional București. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Avanpremieră. 20.05 Reflector. 20.20 Filmul „Poveste de pe Don". 21.50 Universitatea TV. 22.30 24 de ore. PROGRAMUL II : 20.00 Delfinul Flipper. 20.25 Biblioteca pentru toți. 21.15 Revista economică TV. 21.30 Capodopere ale muzicii universale. 22.15 Stadion.

SÎMBĂTĂ 4 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex. 9.05 Vetre folclorice. 9.20 A fost odată ca niciodată... 9.50 De vorbă cu gospodinele. 10.05 Universitatea TV. 10.45 Portativ '72. 11.00 Județul Constanța. 11.20 Capodopere ale muzicii universale. 12.05 Biblioteca pentru toți. 12.50 Telejurnal. 16.30 Emisiune în limba germană. 16.15 Ritm, tinerețe, dans. 19.00 Medalion Aurel Vlaicu. 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal. 20.00 Din poezia de dragoste a lumii. 20.15 Teleenciclopedia. 21.00 Mannix. 21.50 Hai să cîntăm ! Hai să dansăm. 22.40 Telejurnal. 23.00 Baschet masculin : Dinamo București — Knorr Helsinki. PROGRAMUL II : 16.30 Agenda. 16.40 Cîntece și jocuri populare. 17.10 Leipzigul și Fîntînile din Petrodvoreț. 17.30 Pagini muzicale de mare popularitate. 18.00 Istoria filmului sonor.

VIITOROLOGIE

A PREVEDEA IMPREVIZIBILUL

„Trebuie ca știința să facă pentru om ceea ce se face pentru tot ceea ce-l înconjoară. Să poată fi dezvoltate capacitățile omului, posibilitățile cerebrale — azi nu folosim decît 20% din acest potențial cerebral — cele fizice, insuficient exploatate și să vedem cum putem deveni receptivi la nou", susține Robert Jungk

Robert Jungk, 59 de ani, e considerat a fi, alături de Bertrand de Jouvenel și Gaston Berge, inițiatorul cercetărilor prospective asupra viitorului uman. A scris cărți de răsunet — „avertismente" cum le numește el: „Mai strălucitor decît o mie de sori", „Raze din cenușă" (traduse și în românește), „O internațională a savanților", „Viitorul a început", „A trăi la Hiroșima" (și un film). În vara aceasta, la München, a pus la punct spectacolul, după un scenariu al său: „Istoria jocurilor olimpice din 1976 pînă în anul 2000", o alegorie, viziune „aspră", ironică despre viitor.

— Consecințele tragice ale unor cercetări științifice, mai exact spus: abuzurile atroce ale fantasticei forțe pe care știința a dat-o omului — au constituit tema principală a scrierilor dv. Aș dori să vă întreb dacă vă considerați un pesimist în ce privește viitorul omenirii?

— Dimpotrivă, sînt un optimist și acesta se bazează pe încrederea mea în oameni, pe uimitoarea capacitate a omului de a crea, de a inventa ceea ce îi este util și pe conștiința omului. Noi, vitorologii, ne ocupăm de prezent care se transformă în fiecare clipă. Faptul că cei dinaintea noastră nu se gîndeau la consecințele actelor lor, nu-și dădeau seama de ele, au făcut posibile multe drame. Cei care le-au trăit, păreau surprinși „Cum de a fost posibil?!". Și de obicei — și eu am făcut asta — scriem, comentăm, analizăm, „atragem atenția asupra lor" după ce s-au întîmplat. Deci prea tîrziu. E timpul — nu-i așa? — să ne gîndim înainte. Să prevenim ca „micile fisuri" — observabile dacă le acordăm atenție — să nu devină „neașteptate prăpastii".

— Dar credeți că poate fi prevăzut și... imprevizibilul?

— Da. Și aceasta depinde de dezvoltarea unor capacități, unor posibilități umane, neexploatate însă pînă acum. Ca să înțelegeți, să vă povestesc o întîmplare. Cu fiul meu, acum cițiva ani. Am plănuit împreună cum să ne petrecem duminica, și am alcătuit un program formidabil. Trebuia să luăm trenul dimineața din Berlin, ca să ajungem unde hotărîsem. A doua zi ne-am dus la gară, dar eu aranjasem în așa fel lucrurile ca să pierdem trenul, așa că în momentul cînd intram în gară trenul plecase. Fiul meu a început să țipe, să bată din picior. Tot programul nostru frumos se prăbușise. Era disperat. „Bine, l-am spus eu, țipînd și plîngînd nu îndreptăm cu nimic situația. Mai bine, spune-mi ce facem acum? Tu ce propui?" Fiul meu are acum 19 ani și nu se mai pierde în fața unei situații noi, neașteptate. Cred că pot spune că a învățat să prevadă imprevizibilul.

— Aceasta ar putea fi deci rezultatul unei educații?

— Da, asta și nu numai asta. Cred că ne aflăm la începutul unei perioade de cercetare a omului, de dezvoltare a posibilităților lui.

— La aceasta v-ați referit cînd ați propus crearea de laboratoare ale spiritului?

— Cred că este important. De pildă să vedem cum putem deveni receptivi față de nou, astfel ca să nu mai fim atît de strîns legați doar de ceea ce cunoaștem acum. Răsfoiți toată istoria științei și tehnicii și o să vă dați seama că din această cauză, a lipsei de imaginație în fond, a neputinței de a ieși din ceea ce am învățat, s-au produs toate dramele celor care au propus idei noi. Acele idei absurde, nerealiste, ridicole... care mai tîrziu... Ei bine, cred că e vina educației pe care o facem. Copiii au multă imaginație, mult spirit creativ și îi inhibăm de fapt prin metodele de educație abordate pînă acum. Pe de altă parte, specialiștii, din multiple domenii sînt chemați să facă pentru om ceea ce face pentru tot ceea ce-l înconjoară. Să caute cum anume să le dezvolte imaginația, inteligența, sensibilitatea, tendința de comunicare, necesitatea de a stabili contacte între oameni. Să se cerceteze iarăși posibilitățile fizice ale omului, posibilitățile cerebrale. Azi nu folosim decît 20%. Și încă un lucru important: ca oamenilor să nu le mai fie frică. Să nu le fie frică să gîndească cu îndrăzneală, să nu le fie frică de orice, de bătrînețe, de pildă.

— Dv. nu vă e frică de bătrînețe?

— Frică, nu. Sigur, bătrînețea nu este o perspectivă agreabilă, dar trebuie să găsești acele resorturi care te fac să obții satisfacții.

— Ce înțelegeți de fapt, prin dezvoltarea sentimentului de comunicare, de contacte între oameni?

— Multe. De pildă... Dar am să mă refer tot la o întîmplare pe care am avut-o. Eram în Statele Unite. Făceam auto-stop și m-am oprit la o pompă de benzină. Am intrat în vorbă cu omul de la pompă. Într-un fel, să spunem, ne-am împrietenit repede. Mi-a povestit viața lui. L-am invitat la restaurant să luăm masa. La sfîrșitul mesei, omul m-a întrebat: „Și acum, spune-mi drept, ce vrei de la mine?" „Nimic", i-am spus. „Cum, nimic? M-ai invitat la masă, ai plătit consumația. Pentru ce?". El nu concepea pur și simplu că mi-a făcut plăcere să stăm de vorbă. Îndărătul gestului meu, el căuta motivul. În societatea în care trăia, nimic nu putea fi „gratuit". Îndărătul fiecărui zîmbet, al fiecărui act, oamenii au învățat din experiență, să caute interesul. Or, asemenea mentalitate, asemenea atitudine trebuie schimbată. Și cred, de asemenea, că am ajuns la sfîrșitul unei anumite civilizații a puterii, a forței.

— Dv. ați mai propus înființarea unor „ateliere ale viitorului" din care să facă parte specialiști din toate domeniile vieții.

— Cooperarea dintre specialiști și generaliști e întotdeauna fructuoasă, pentru că viitorologul este generalist, cel care trebuie să aibă o viziune globală a evoluției întregului organism. Dar mai este necesară o colaborare încă neexploatată: aceea a nespecialiștilor, a „omului de pe stradă", adesea ignorat și care are idei foarte interesante. E timpul să democratizăm viitorologia, informînd pe cel necalificat și neinformat astăzi, ca să aibă posibilitatea să participe la procesul, la proiectarea viitorului.

Pentru Robert Jungk, Terra pare să semene cu un singur oraș în care el trăiește și e cunoscut de aproape toată lumea. Unii stau mai aproape — pe „străzile Europei" —, alții în „cartierul" America sau Japonia. L-am văzut acceptînd invitații, în cele mai îndepărtate puncte ale globului, sfidînd parcă timpul și spațiul. „De ce?" l-am întrebat. **„Iubesc mult viața, iubesc oamenii, îmi place să ascult, să văd, să observ, să găsesc semnificația lucrurilor. Ca să prind ceva din toate astea, aș dori să călătoresc tot timpul".** L-am întovărășit cîțiva pași pe stradă, 200 de metri într-o jumătate de oră, pentru că mereu apărea cineva care îl cunoștea sau vroia să-l cunoască.

„Unde-ai dispărut?" „Soția mea", face Jungk prezentările. „Și fiul". Îl așteptau nerăbdători. Nu mai aveau timp decît să ia masa și să plece la aeroport. R. Jungk își amintește că are de luat cîteva lucruri lăsate la Facultate, dar va cobori îndată. Să cheme un taxi. Mașina sosește. Așteptăm. După un sfert de oră cineva se duce după el.

— E greu să fii soția unui om atît de cunoscut? o întreb pe doamna Jungk.

— Greu?! Îngrozitor! Visam o viață liniștită între cărți, el scriind, dar nu e în stare să refuze nici un telefon!

Însfîrșit, coboară. Dar doi tineri îl întîmpină. El se oprește, interesat.

— Papa! strigă soția autoritar.

Robert Jungk continuă discuția calm. „Da, e adevărat. Va scrie o carte". Despre ce? Despre „noua direcție a progresului". „Dv. credeți..."

— Papa!

În spatele meu, fiul îmi șoptește cu o abia disimulată admirație în glas „Așa se întîmplă mereu. Așa-i tata!"

Catinca MUSCAN

În imagine, noul stimulator „atomic" implantat italiencei Melignano; în dreapta, pacienta după intervenție.

PRIMUL OM CU „INIMĂ ATOMICĂ"

De cîteva zile, italianca Nunzia Melignano, în vîrstă de 65 de ani, trăiește cu o „inimă atomică". Este primul om din Italia, și printre primii din lume a cărui inimă este acționată, în momentele critice, de un stimulator electrocardiac ce funcționează cu energie atomică.

Intervenția a fost făcută la Palermo de dr. Giuseppe Bellanco, care i-a înlocuit pacientei stimulatorul devenit, de-acum „tradițional", ce era alimentat de la o baterie chimică obișnuită. Inconvenientul consta în faptul că erau necesare dese intervenții pentru schimbarea sursei electrice, a cărei tensiune scădea relativ repede, ceea ce se repercuta negativ asupra stării fiziculuj pacientei.

Noul stimulator, cu o durată de funcționare considerabil mărită, emite impulsuri electrice ce ajung la mușchii cardiaci, traversînd o mică sondă la extremitatea căreia se află un electrod. Cînd intensitatea pulsațiilor inimii se diminuează, stimulatorul atomic intră automat în funcțiune, „lansînd" impulsuri într-un ritm prestabilit, de regulă 60 bătăi pe minut. Dacă inima își incetează pulsul, stimulatorul acționează imediat, „ajutînd" inima să reintre în normal.

De remarcat că autorul intervenției a avut de înfruntat prevederile legii italiene care interzice transportul și deținerea de către persoane particulare, a materialului radioactiv. Pentru a putea folosi stimulatorul, care funcționează cu o termopilă alimentată de un izotop radioactiv — plutoniu 238 —, doctorul Bellanco a avut nevoie de avizul unei comisii pentru protecția nucleară, care a constatat că aparatul este bine protejat pentru a nu contamina cu radiații atomice pe purtător sau persoanele din jur.

RADIO — EMIȚĂTOR ÎNTR-UN DINTE FALS!

Dacă ați dedus din titlu că este vorba de spionaj, nu ați greșit. Este însă un spionaj în scopuri medicale. Aparatul instalat într-un dinte fals spionează... mișcările maxilarului. Cu ajutorul lui, dr. Irving Cuckman, profesor de odontologie la Universitatea din Tufts, speră să cunoască mai bine „ce se întîmplă" în momentul alimentației. Informația este raportată și în funcție de natura alimentului mestecat. Frecvența emisiei, înregistrare datorită unei antene și a unui oscilograf, indică profunzimea stratului activat și, în consecință, forța mișcării de mușcare. Sau, în cazul cînd nu mușcați, și scrîșniți din dinți, mișcarea maxilarului.

PRODUCȚIE AGRICOLĂ MULT SPORITĂ DATORITĂ GENETICII

Nu trebuie uitat că 70% din nevoile de hrană ale omenirii sînt „acoperite" direct de plante — boabe, tuberculi, zahăr, legume, fructe. Și este fără îndoială că răsplata cercetării științifice în agricultură poate fi evaluată doar măsurîndu-se creșterea producției pe plan național. Un succes, compus din mulți factori care converg: o hrană îmbunătățită a plantelor, metode mereu mai bune de control a buruienilor și bolilor, o îmbunătățire continuă în competența genetică a varietăților recoltei. Într-un articol semnat de un binecunoscut savant englez — prof. Watkin Williams, departamentul științei plantelor, Universitatea din Newcastle pe Tyne — se subliniază în deosebi aportul fantastic al geneticii în mărirea producției agricole. Un singur exemplu: dezvoltarea producției de grîu datorită dezvoltării formelor pitice și semipitice bazate pe genotipi descoperiți la început în Japonia. Aceste noi forme pitice mărește capacitatea plantei de a atinge o producție maximă, reducîndu-se pierderile, cînd solurile sînt de foarte înaltă fertilitate. Această caracteristică, combinată cu o capacitate superioară de a acumula produse de hrană în bob — pe care anumite soiuri pitice de grîu au dovedit că o au — preconizează creșteri viitoare mari în producția de boabe de grîu. „Progresul continuu în îmbunătățirea plantelor de cultură depinde de pasiunea, de ingeniozitatea, de îndemînarea geneticienilor în introducerea de noi gene în varietățile existente și în derivarea de noi combinații din genele cele mai favorabile extrase din multe grupe genetice", scrie prof. W. Williams.

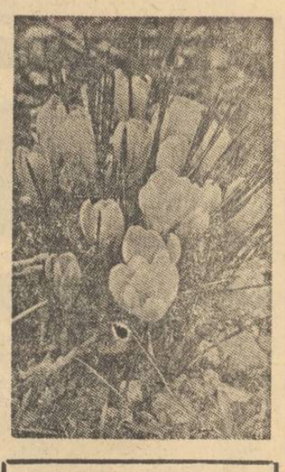

COSMOLOGIE

EXISTĂ VIAȚĂ DINCOLO DE TERRA?

După mulți ani de presupuneri sau speculații, savanții au reușit să adune o serie de date și probe care permit ca răspunsul să încline spre afirmativ.

Căutînd să descifreze „mesajele chimice" ale cosmosului, oamenii de știință au identificat în spațiu formații de nori alcătuiți din compuși chimici simpli — amoniac, alcool, formaldehidă — socotiți a fi promotori ai formării vieții. Un obiect aparte al studiului l-au constituit meteoriții care, pînă la recentele zboruri lunare, erau singurele probe materiale ce puteau furniza date privind istoria universului sau existența vieții în altă parte decît pe Terra.

S-a calculat că în fiecare zi 10 000 tone de praf cosmic „penetrează" atmosfera terestră, ceea ce înseamnă cam 3 650 000 tone pe an. Mare parte din această materie, însă, arde înainte de a atinge solul. Numai din timp în timp „blocuri" mai mari — în fapt, meteoriți denși și duri, din piatră sau fier, a căror viteză este relativ mică, rezistă în parte, la trecerea prin straturile atmosferice și ajung pe suprafața terestră. Încă din secolul trecut s-a dovedit că în structura lor, meteoriții conțin materie organică, adică compuși ai carbonului, ceea ce l-a făcut în 1834 pe Berzelius să se întrebe: „Este vorba de humus sau de urme ale altor compuși organici? Oare meteoriții pot da o indicație asupra prezenței formațiunilor organice pe alte planete?". 34 de ani mai tîrziu, Berthelot extrăgea hidrocarburi saturate dintr-un meteorit, la patru ani de la căderea acestuia.

Cercetările ulterioare au relevat că meteoriții conțin corpuri organice mai complexe decît cele descoperite în norii interstelari. Au fost puse în evidență hidrocarburi saturate etilenice, aromatice, acizi carboxilici, compuși ai azotului etc. Față de ce s-a impus tot mai mult o întrebare: aceste materii organice semnifică existența vieții pe alte planete ale sistemului solar, din care meteoriții provin? Rezultatele obținute au intrigat pe specialiști. În anul 1966, geologul american

Fragment din meteoritul descoperit în sudul Australiei, aproape de Murchison

Urey declara că „dacă cîteva din substanțele provenite din meteoriți ar fi fost găsite în obiecte pămîntene, ele ar fi fost considerate, indiscutabil, biogene".

La sfîrșitul anului trecut, oamenii de știință din cadrul NASA au anunțat descoperirea în meteoriții proveniți din centura asteroidă, situată dincolo de planeta Marte, a numeroase produse chimice, între care și șase aminoacizi. Totodată, ei au scos în evidență opt tipuri diverse de piramidine. Toate acestea, au conchis savanții americani, constituie dovezi ale posibilei existențe a vieții în universul extraterestru.

Mai devreme cu doi ani fusese anunțată descoperirea unor aminoacizi într-un meteorit despre care se crede că provine din centura de asteroizi dintre Marte și Jupiter și care a fost descoperit, la 28 septembrie 1969, în sudul Australiei, în apropiere de Murchison. Fragmente din acest meteorit au fost analizate de o echipă de cercetători din California, care a descoperit 16 aminoacizi, componenți de bază ai proteinelor. Cinci dintre aminoacizii relevați fac parte din cei 20, componenți ai celulelor vii de pe Pămînt. Au fost identificați, de asemenea, cîțiva hidrocarboni, identici cu cei conținuți de ființele vii terestre.

Descoperirile amintite au fost de natură să înlăture îndoielile ce existau în trecut la unii savanți care considerau că prezența aminoacizilor în meteoriți s-ar datora „contaminării" eșantioanelor respective. În momentul impactului cu Pămîntul. Prin aceasta ei căutau să infirme, de fapt, concluziile privind originea extraterestră a produșilor organici relevați în structura meteoriților.

Descoperirile sînt cu atît mai importante cu cît ele vin să completeze datele furnizate de radioastronomi în privința existenței norilor de alcool în apropiere de centrul galaxiei noastre sau a acidului formic în spațiul cosmic.

Este de la sine înțeles, afirma americanul Richard Young, de numele și activitatea căruia sînt legate unele succese obținute de NASA, că „dacă aceste complexe moleculare pot evolua în spațiul interstelar, n-ar fi exclus ca pe alte planete să existe materii organice". În același sens s-a pronunțat și Andrei Rubin, profesor la Universitatea din Moscova care, prezentînd, la cel de-al patrulea congres de biofizică, date privind posibilitatea existenței vieții pe alte corpuri cerești, și-a exprimat părerea că anii următori vor clarifica controversata enigmă a existenței vieții și în altă parte decît pe Pămînt. De altfel, se pare că nu sîntem departe de a putea fi în posesia primelor dovezi concludente. Așa cum s-a anunțat, în cea de a doua parte a anului viitor, în cadrul „Proiectului Viking", Statele Unite vor lansa spre planeta Marte două sonde a căror misiune principală va fi să răspundă la întrebarea: „Există sau nu viață pe Marte?"

Ion STOICA

UN SAVANT PLEACĂ ÎN COSMOS!

Este pentru prima oară cînd printre cei care vor călători în Cosmos este selecționat un geolog, în calitatea lui de savant și nu ca pilot. Și, totuși, Jack Schmitt — numele geologului —, a trebuit să învețe și meseria de pilot. O va exercita pe Len. Mai e interesant și faptul că e un cercetător al Terrei care va evolua spre astre. Sarcina lui este de a „citi primul și ultimul capitol din istoria lunară". E vorba de ultima misiune Apollo, cu lansarea celei de a douăsprezecea rachete „Saturn V". Startul — 7 decembrie la ora 4 și 53 de minute — ora Bucureștilor — la Cap Kennedy. Comandantul de bord e Gene Cernan, iar pilotul navei-mamă — Ron Evans. Satelizarea lunară este prevăzută pentru data de 12 decembrie, orele 18 și 49 de minute. Vor petrece pe Lună 75 de ore și un minut, Cernan și Schmitt făcînd în acest răstimp trei călătorii cu un jeep lunar electric. Între Lună și Terra va avea loc și o ieșire în vid a lui Ron Cernan. Timpul total al călătoriei, un record: trei sute patru ore și treizeci și unu de minute.

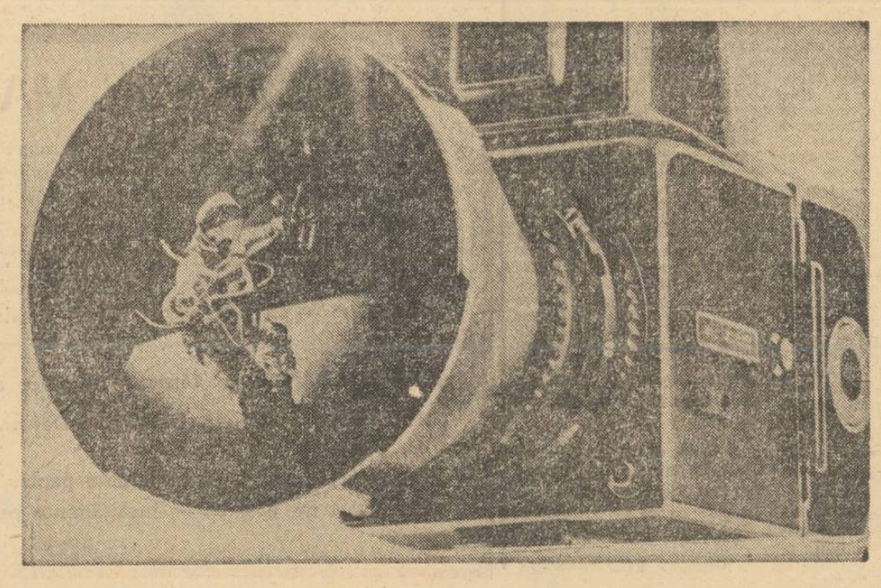

TEHNICĂ

ȘTIȚI CE ESTE BIOCRONUL?

Prof. I. Scutașu-Comăneanu a inventat un tip de ceas, pe cadranul căruia puteți citi care este potențialul dv. biologic în acea clipă.

Prof. Iancu Scutașu-Comăneanu de la Laboratorul psiho-social de la „Uzinele textile Timișoara" ne informează despre o invenție a sa înregistrată încă în urmă cu 10 ani — la 14 august 1962 — despre un nou tip de ceasornic, indicator al ritmurilor biologice care, în comparație cu Aparatul indicator al ritmurilor biologice umane — al Soc. Weber din Elveția — realizat în 1957, cuprinde mai multe date. Anul, luna, ziua, timpul raportat la un cerc de 360° obținînd valoarea matematică a unităților timpului, și, în baza unei formule de calcule, stabilind nivelul potențialului biotic în orice moment. Citățm din informarea pe care ne-a trimis-o: „Potrivit la purtător după datele nașterii sale, cu cadran de 24 ore și ora nașterii indicată în locul orei 12 — indicatorul orar devine astfel și un indicator potențial în baza unei legi a vitalității în funcție de timpul nașterii. Biocronul ca instrument de măsurare a puterii și slăbiciunii organismului este o adevărată busolă de orientare în timp, iar ca ceasornic are o dublă reglare: mecanică, după fusul orar, și fizică — biofizică după timpul natal. Geamul este colorat și împărțit prin două diametre perpendiculare în patru sectoare cu limite precise ale celor patru faze temporale — potențiale: minima, în roșu, ascendenta, în galben, maxima, în verde, descendenta, în mov.

Cu ajutorul biocronului poți ști cînd este timpul de muncă și de odihnă optim pentru fiecare, stereotipul dinamic etc."

Nu ne revine nouă sarcina de a aprecia dacă ideea profesorului timișorean este sau nu optim realizată dar fără îndoială ideea realizării unui ceas care să poată indica biorîtmurile fiecăruia este în atenția lumii științifice contemporane.

LA FIECARE 10 ANI GRIPA „SE ÎNNOIEȘTE"

Centrul mondial al gripei de la Londra a observat „variații antigenice importante" care au intervenit din luna mai, privind virusul gripei. Se știe că din zece în zece ani, virusul gripei se transformă complet. Deocamdată, deși evoluînd mult, el a rămas cumva similar tipului precedent („A/Hong Kong 1/68" a devenit însă „A/Anglia") Centrul a comunicat Organizației Mondiale a Sănătății că pentru a se asigura o protecție completă, nu e nevoie de un vaccin cu totul nou, ci doar de un „complement" de vaccinare.

ZECE REMEDII ÎMPOTRIVA INSOMNIEI

Mulți oameni se plîng astăzi, că nu pot dormi bine. Consultă medicul, înghit pilule, schimbă mediul, intră în concediu pentru astenie. Sînt însă cîteva reguli simple, cunoscute poate, dar nerespectate, reguli care determină, în majoritatea cazurilor, revenirea somnului.

1. Încercați să vă culcați seara, întotdeauna la aceeași oră (dacă somnul nu vine din prima încercare persistați, fără să schimbați condițiile în care trebuie să adormiți).

2. Înainte de culcare, evitați activitățile obositoare sau o excitație puternică a sistemului nervos central.

3. Cinați cu 2—3 ceasuri înainte de ora de somn. Ceaiul tare, cafeaua sau alcoolul sînt contraindicate. Nici conținutul mesei să nu fie prea încărcat. Cît mai puține grăsimi și condimente.

4. Foarte indicat este, după masă, înaintea culcării, o plimbare de cca 30—40 minute în aer liber.

5. Înaintea somnului, aerul din cameră trebuie reîmprospătat. Aerisiți circa 15 minute.

6. Așternutul de pat nu trebuie să fie prea călduros, înăbușitor. Mult mai bine se doarme cînd corpul este învelit într-o lenjerie mai ușoară, care permite circulația aerului și a vaporilor de apă proveniți din transpirația corpului.

7. Nici patul nu trebuie să fie prea moale. În schimb, să fie suficient de elastic. Salteaua cu burete sau somiera metalică sînt la fel de indicate. Pernele trebuie să fie moi, nu prea pline și cu nasturii amplasați la capete (pentru a nu comprima țesuturile obrazului și pielea capului).

8. Temperatura aerului în dormitor trebuie să fie cu 2—3 grade mai scăzută decît în restul camerelor. Deci nu mai mult de 18 grade. Neapărat, aerul trebuie să fie suficient de umezit (nu uitați vasele cu apă pe sobe sau pe calorifer) pentru că un aer prea cald și uscat împiedică somnul.

9. Un decor adecvat în dormitor poate contribui la liniștirea psihicului și crearea unei ambianțe favorabilă somnului. Lumina să nu fie prea vie, iar culorile din tapiserie, pături, covoare sau de pe pereți să aibă tonuri calde, pastelate.

10. Deosebit de importantă este izolația dormitorului de zgomot. Aparatul de radio și televizorul nu se țin în comera de dormit sau, în orice caz, trebuie închise cu o jumătate de oră înainte de culcare pentru a diminua, pe cît posibil, intensitatea excitațiilor care acționează asupra sistemului nervos.

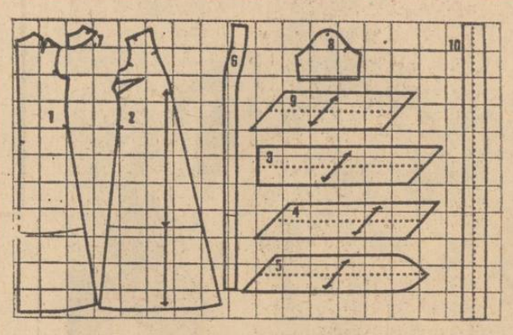

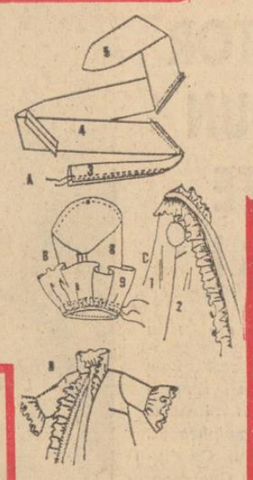

MODA

UN TIPAR ȘI PATRU INTERPRETĂRI

Prezentăm patru modele de capoate care se pot croi după același tipar. Se folosesc moltoane imprimate sau țesături din bumbac imprimate.

1. Capot lung din molton imprimat, pichet, barchet sau altă țesătură mai plină. *Mineca și răscroiala gîtului sînt garnisite cu un volan croit în bie, care se prelungește pînă la tiv. De jur împrejurul decolteului se coase pe dos o bantă lată care prinde volanul.*

2. Capot scurt din țesătură de bumbac imprimată *(albă cu flori roșii). Volanul, de culoare roșie, este din aceeași țesătură.*

3. Capot lung din molton bleu. *Banta care bordisește mînecile și decolteul precum și cordonul sînt din mătase albastră sau din alt material albastru.*

4. Rochie de casă petrecută și ușor rotunjită la poale. *Doi nasturi susțin cele două părți care se petrec una peste alta. Materialul poate fi un imprimeu din fire sintetice sau din bumbac imprimat — alb cu verde. În jurul decolteului și de jur împrejurul celor două părți se dă un tighel mare cu ață în culoarea imprimeului.*

În ce privește tiparul, fiecare pătrat are latura 12—15 cm. Nr. 1 reprezintă spatele, nr. 2 — fața, nr. 3—4—5 — volanul din jurul decolteului, nr. 6—7 — banta care dublează marginea capotului și susține volanul, nr. 8 — mineca, nr. 9 — volanul minecii, nr. 10 — cordonul.

În continuare, pentru o mai bună execuție a modelelor, arătăm cum se înnădesc părțile care compun volanul croit în bie (fig. A 3-4-5). După înnădire, părțile se descalcă iar întregul bie se îndoaie și se dau două creturi.

De asemenea, arătăm cum se aplică volanul la mînecă (fig. B 8-9). În fig. C (1-2) se poate vedea cum se aplică volanul începînd din partea stîngă din dreptul bustului și continuînd în partea dreaptă, pînă la tiv.

Fig. D reprezintă volanul aplicat. Se observă banta care căptușește pe dos cusătura ce unește volanul cu capotul.

Desene de Tanți PFENNINGS

RĂSPUNDEM LA ÎNTREBĂRILE DUMNEAVOASTRĂ

PE TEME JURIDICE

CALIN RADA — Constanța. Comisia de judecată de pe lîngă Comitetul executiv al consiliului popular a procedat legal, atunci cînd a încercat să împace părțile. Legea 19/1968 prevede că în cazul abaterilor comisia de judecată este chemată să judece pricinile respective, în timp ce în cazul infracțiunii de amenințare, care n-a fost săvîrșită pentru prima dată, Comisia încearcă împăcarea părților.

RADA STANCIULEA — București. Din cele ce ne scrieți, hotărîrea judecătoriei este legală într-adevăr, în conformitate cu dispozițiile art. 7 din Decr. 543/1970 privind grațierea unor pedepse, cei care, în decurs de trei ani, de la data aplicării grațierii prevăzută de acel decret, vor săvîrși o infracțiune intenționată, vor executa, pe lîngă pedeapsa ce se va stabili pentru acea infracțiune, și pedeapsa rămasă neexecutată, ca urmare a aplicării grațierii.

IOANA PETRIȘOR — Craiova. Adresați-vă Comitetului executiv al Consiliului popular al municipiului Craiova pentru rezolvarea problemei legată de înregistrarea tardivă a nașterii copilului.

Dacă nu a trecut un an de la nașterea copilului, aprobarea pentru înregistrarea nașterii o dă președintele Comitetului executiv al Consiliului popular al locului unde s-a produs nașterea.

NICOLAE ȘTEFĂNESCU — Timișoara. Răspunsul care vi s-a dat de către unitatea la care lucrați este în strictă conformitate cu legea. Transferul în interesul serviciului se acordă la cererea unității unde urmează a se transfera salariatul de către conducerea unității de la care pleacă, cu aprobarea organului ierarhic superior al acestei unități. Dacă dv. ați lucra într-o instituție centrală sau la o unitate cu statut de centrală, atunci într-adevăr ar fi suficient acordul acestora. De aceea, fără aprobarea organului ierarhic superior al întreprinderii la care lucrați, nu puteți fi transferat în interesul serviciului.

NICULINA FLORESCU — București. Dv. nu vă puteți muta în locuința proprietate personală, chiar dacă ați oferit chiriașului un alt spațiu cu ordin de repartizare pe care acesta refuză să-l primească. În acest caz, trebuie să vă adresați judecătoriei și să aveți la dispoziție, pînă la soluționarea definitivă a litigiului, locuința pe care i-o oferiți.

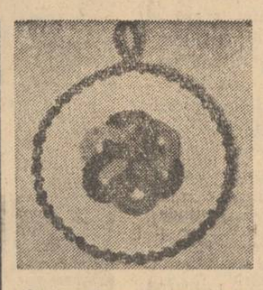

În imaginea de sus: șervețelul de prins cratițele fierbinți; jos — cîteva inele pentru șervețele de masă, lucrate în diverse variante ale modelului de sus sau altele, în flori, cerculețe, dungi etc.

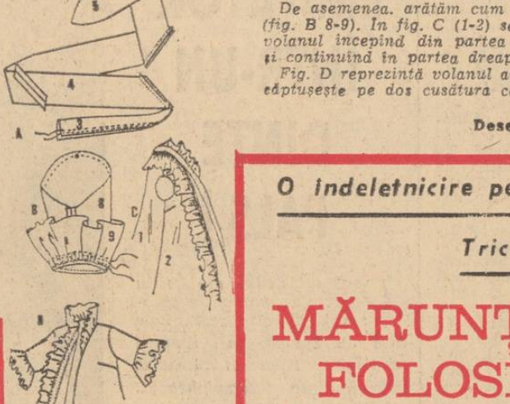

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

F. N. I. — București. *Considerăm că tatăl dv. s-a preocupat de formarea dv., de studii, de disciplină dar a menținut o distanță prea mare între el și dv. probabil cu intenția de a se impune mai bine. Nu a înțeles să se apropie mai mult, tocmai la vîrsta întrebărilor, adică atunci cînd erați avid de prietenia părintelui. Dar și dv. ați greșit că nu i-ați dat de înțeles că doriți să-i faceți confesiuni și că așteptați mai multă afecțiune din partea lui. Nu este tîrziu nici acum să întindeți mîna și sîntem convinși că vă va oferi tot sprijinul pentru a trece această punte mai dificilă din viața dv.*

MARGARETA CREȚU — Rădăuți. *Starea dv. prezentă nu are nici o legătură cu antecedentele relatate. Vă recomandăm Nilfan — 1 drageu seara și o cură helio-marină.*

T. A. Satu Mare. *Enurezis-ul nocturn (pierderea urinei în timpul somnului) se poate trata. Vă adresați medicului specialist în neuro-psihiatrie infantilă.*

H. R. — Oțelul Roșu — Caraș-Severin. *Vă recomandăm tamponări locale cu vitamina A soluție și vitamina B6 și B2 local și de băut conținutul fiolelor.*

VASILE N. — pensionar, Tîrgoviște. *Vă mulțumim pentru aprecieri. Ne străduim să ajutăm solicitanții, indiferent de felul în care abordează problemele. Evident că avem o atitudine egală față de toți care ni se adresează și le răspundem, în limita posibilităților de rezolvare prin corespondență, deși uneori se pun probleme foarte complexe care implică obligatoriu, un examen clinic. În cazul dv., traume psihice repetate și absența unor satisfacții profesionale au determinat hipertensiunea și tulburările nevrotice. Credem că sînt indicate medicamentele: Hydergine, Lecitină pulbere și Hiposerpil. Bineînțeles, tratamentul se face sub observația medicului neuro-psihiatru pentru a individualiza dozele în funcție de reactivitatea organismului dv.*

HRISTEA C. — Mediaș, jud. Sibiu. *Apreciem solicitudinea dv. în calitate de pedagog. Considerăm binevenită cura heliomarină pentru Ștefănel. De asemenea, îi recomandăm mai puține dulciuri și mai multe proteine (lapte, brînză dulce, caș, ouă, carne), legume și fructe crude. Va primi gluconat de calciu și vitamina A+D, drageie, 2 pe zi, timp de 15 zile pe lună și va repeta tratamentul timp de trei luni.*

„SUFERIND" — Tîrgoviște. *Vă recomandăm Folcisteină o fiolă pe zi, Bergonal, 1 drageu seara și Fiobilin, 1 comprimat la masa de prînz.*

O îndeletnicire pentru timpul liber:

Tricotajul

MĂRUNȚIȘURILE FOLOSITOARE

Pentru un șervețel de prins cratițele fierbinți, facem mai întîi un lanț din patru ochiuri care se închide cu un picioruș simplu. În acest cerc, se croșetează 12 picioruse simple. La rîndul următor se înmulțește dublu, la al treilea rînd, la fiecare al doilea picioruș se înmulțește cu unul (18 picioruse), la al patrulea rînd se înmulțește la al treilea picioruș (24), următorul la al șaselea picioruș ș.a.m.d. Avem grijă să iasă un cerc cît mai egal. La aproximativ al 8-lea rînd trebuie să ajungem la 120 de picioruse. Ultimul rînd nu se mai înmulțește. Acum se lucrează o bordură din altă culoare terminată în colțișori.

Pentru inele se face un cerc din 18 ochiuri și 18 picioruse mari, de o singură culoare. Următorul inel se face astfel: După ce am făcut 18 ochiuri lanț nu închidem cercul decît în momentul cînd am băgat cercul lucrat în el. Deabia după aceia croșetăm piciorușele mari. Astfel procedăm cu toate cele 4 cercuri. Le coasem apoi în mijlocul șervețelului.

Inelele pentru șervețele de masă se croșetează fiecare din altă culoare și alt model, astfel ca să nu poată fi confundate de membrii familiei.

ÎNAINTE DE A-L CORECTA

GÎTUL TREBUIE ÎNGRIJIT

Vă dați seama cît de inestetic este un gît uscat, cu pielea neîngrijită și flască, lipsită de vitalitate, cu acele „coliere ale lui Venus" (ridurile în cerc adîncite) care taie gîtul în două sau trei părți? Dacă vă preocupă acest aspect al frumuseții dv. — și trebuie să vă preocupe — îmi permit să vă reamintesc cîteva lucruri ușor de reținut și tot atît de ușor de aplicat.

Mușchii pieloși ai gîtului (sternocleido-mastoidian) nu au acel strat de grăsime din țesutul conjunctiv. Apoi, gîtul suferă și crispările diferențelor de temperatură, ale vîntului, ploilor, caniculei sau frigului precum și o serie de iritări produse din pricina gulerelor rochiilor, mantourilor, a fularelor. De asemenea, gîtul este zilnic spălat cu săpun care-l degresează. Iată cîteva considerente care argumentează în favoarea unei atenții deosebite pentru:

a) Hrănirea lui cu creme grase și hidratante și masarea lui prin mișcări lente de la bărbie în jos. Ciupiți gîtul ușor, cu degetele. Din necunoaștere sau teama de nu-și păta lenjeria, multe femei renunță să-și ungă cu cremă și să-și ingrijească gîtul, ceea ce este o greșeală. Acestea au — la o vîrstă încă tînără — surpriza neplăcută a unui gît îmbătrînit, plin de riduri și negi. În cazul cînd nu puteți unge gîtul seara, încercați acest lucru cel puțin o dată pe săptămînă, înainte de a face baie, folosind și masca obișnuită pentru tenul dv.

b) Evitarea pernelor în timpul somnului. Este de preferat să dormiți fără pernă sau măcar folosiți o pernă foarte joasă.

c) Gimnastică specială: înclinați capul lent în față, ridicați-l și țineți-l drept, lăsați-l pe spate, reveniți. Înclinare pe stînga, revenire, înclinare în dreapta, revenire. Faceți o ușoară mișcare de rotire a capului, foarte încet, de jur împrejurul trunchiului și înapoi, apoi fixați un punct, fără să clipiți, rotind gîtul în stînga și în dreapta capului, într-o mișcare de pendul (e bine și pentru ochi).

d) Exerciții de pronunție specială. Spuneți de cîteva ori litera X. Acest exercițiu contribuie la întinderea mușchilor.

e) Evitarea săpunurilor prea sicative. Întrebuințați săpun pentru copii sau săpun de bărbierit, iar înainte de a vă spăla, stergeți gîtul cu laptele demachiant pentru obraz fiindcă gîtul este tot atît de fin ca și tenul.

Gîtul diferă, prin formă, de la o persoană la alta. Un gît lung dă o notă de sveltețe și spiritualitate. Suportă bine moda rochiilor sau puloverelor strînse pe gît cu gulere înalte.

Este de la sine înțeles că persoanele care au un gît lung și subțire, vor evita decolteurile „en coeur" care l-ar prelungi și mai mult. În cazul cînd nu au o îmbrăcăminte montantă și vor să-l facă să pară mai scurt, vor colora gîtul cu un fond de ten de culoare mai închisă sau cu pudră umbrind baza gîtului și partea de sub bărbie, cu o culoare și mai închisă (deci umbre orizontale). Dacă este și lung și gros, vor umbri și părțile laterale în linie verticală, unul sau doi centimetri. Dacă gîtul este foarte subțire, vor colora mai deschis părțile laterale, ca să mărească volumul.

Cel mai firesc și mai comod este asortarea unor bijuterii care să-i mascheze defectele sau să-i sublinieze calitățile.

De pildă cele cu un gît lung și subțire vor purta coliere late, panglici de catifea cu o broșă la mijloc, eșarfe din aceeași țesătură cu rochia sau din voal, mătase subțire, în culori vii.

Persoanele care au un gît gros, vor căuta să evite rochiile închise la gît, sau cu gulere, preferind pe cele cu decolteuri prelungi sau asimetrice, vor purta coliere lungi sau la cîteva rînduri, departe de gît. De asemenea, dacă ceafa este mai lată, vor adopta un decolteu în spate, cît mai spre umeri, care să micșoreze, prin iluzie optică, această defecțiune. Iată dar că prin îngrijire, și îmbrăcăminte potrivită se poate crea linia dorită pentru gîtul care trebuie să arate la fel de bine îngrijit ca și obrazul.

Constanța POPOVICI

UN MENIU DUMINICAL

Supă de carne cu clătite

Preparați un aluat de clătite obișnuit. Sărați-l, piperați-l, adăugați o ceapă foarte mărunt tăiată, unadouă linguri de cașcaval ras. Faceți clătitele rumenindu-le pe ambele părți. E bine să fie puțin mai groase ca cele pentru desert. Rulați-le și tăiați-le în fîșii subțiri pe care le veți pune în farfuria cu supă în momentul în care o veți servi. Dacă aveți, puteți adăuga în aluatul de clătite și 2—3 ciuperci mărunt tăiate și înăbușite în puțin unt.

Crap cu sos de vin

Un crap mare (circa 1,500 kg.) un pahar de ulei, 1/2 litru de vin alb sec, 2 linguri bulion de roșii, 200 g ceapă, cîțiva căței de usturoi, sare, piper, făină, 1 dl de apă sau supă de carne.

Curățați și tăiați peștele în bucăți. Zvîntați-i. Treceți bucățile prin făină și rumeniți-le într-o cratiță în ulei încins. Scoateți bucățile de pește. În uleiul rămas puneți vinul, apa sau supa, bulionul, ceapa și usturoiul mărunt tăiate. Sărați și piperați așa încît sosul să fie picant bine. Fierbeți pe foc mic 30 de minute. Repuneți bucățile de pește și lăsați încă 15 minute pe foc slab. Din timp în timp scuturați încet cratița. Carnea peștelui trebuie să rămînă tare. Serviți mîncarea cu același vin pe care l-ați folosit pentru sos. Vinul alb se bea foarte rece.

Desert cu mere

250 g. făină, 125 g unt sau margarină, un praf de sare, 1/2 dl. de apă; 1 kg de mere, 50 g de stafide, 50 g. zahăr, un vîrf de linguriță cu scorțișoară, o cuișoară, zeama și coaja rasă de la o lămîie, un ou.

Faceți mai întîi aluatul. Turnați făina pe masa de lucru, faceți în mijloc un cuib, puneți sarea și untul tăiat în bucățele. Încorporați-l repede cu vîrful degetelor, adăugați apa și frămîntați pînă ce obțineți un aluat omogen. Strîngeți-l ghem și lăsați-l la rece să se odihnească 2 ore. Preparați merele. Curățați-le de coajă, tăiați-le în rondele și pe măsură ce le tăiați stropiți-le cu zeamă de lămîie, (ca să nu se înnegrească și să-și îmbunătățească gustul). Într-o formă rotundă, cu pereți înalți, puneți merele, stafidele, presărați zahărul amestecat cu arome.

Întindeți aluatul cu sucitorul, căutînd să-i dați dimensiunile formei. Acoperiți merele. În mijlocul formei înfigeți un horn dintr-o hîrtie groasă sau folosiți un tub gol de carton de la o papiotă de ață. Prin acest horn se vor degaja vaporii de apă, ceea ce va înlesni coptul. Ungeți aluatul cu ou bătut și coaceți 30 de minute la cuptor cu foc bun și încălzit din timp.

E bine să știți

● Acest meniu vă oferă posibilitatea ca a doua zi să puteți oferi la masă un bors făcut din capul și coada de crap.

● Carnea fiartă în supă poate fi preparată într-o mulțime de feluri. Serviți-o fie cu un sos de hrean (sos alb, acrit cu oțet și amestecat cu hrean ras), fie crochete, fie sub forma de clătite umplute cu tocătură (se trece rasolul prin mașină, se amestecă cu verdețuri mărunt tăiate, se rumenește ușor în puțină grăsime, se sărează, se piperează după gust. Clătitele se fac din timp, se umplu înainte de-a fi servite, se strîng în plic și se rumenesc în unt sau untdelemn). Din rasol tocat puteți de asemenea prepara o gustoasă plăcintă.

● Supa e bine să fie făcută de simbătă, strecurată și pusă în frigider. Ea se va limpezi, stratul de grăsime se va ridica la suprafață, se va închega și va putea fi îndepărtat foarte ușor. Aveți interes să faceți o cantitate mai mare de supă dintr-odată. În cursul săptămînii ea poate fi prezentată variat: limpede, dreasă, cu fel de fel de garnituri.

● Dacă aveți un ou cu mădUvă, înainte de a-i pune la fiert tamponați bine capetele cu sare grunjoasă. Măduva nu se va mai risipi.

Olimpia ȘTEFĂNESCU

ALEIDOSCOP

DINȚI SĂNĂTOȘI

Consecventă dorinței de a conserva sănătatea dinților, de a preveni, pe cît posibil, deteriorarea lor, cunoscuta tabrică Nivea a realizat două paste noi de dinți, care se găsesc în magazinele brașovene de specialitate.

Pasta de dinți „EVA" conține fluor iar „COSMOS" are o compoziție cu proprietăți deosebite împotriva tartrului.

BIBERON LA ALTITUDINE!

Copiii călătoresc cu avionul de la cea mai fragedă vîrstă. Chiar cînd mai au încă nevoie de biberon și de jucării „sunătoare". La Hamburg Fuhlsbüttel, Compania aeriană Lufthansa s-a arătat foarte grijulie în această privință. În fiecare lună ea își procură 30 de preparate speciale pentru sugari, 60 tablete de ciocolată, 1 000 de mici jocuri și 500 de cărți de povești pentru copii între 7 și 12 ani. Micii pasageri au la dispoziție scaune speciale și chiar leagăne! Iar la farmacia ce le este destinată, mamele pot cumpăra scutece și alte produse necesare toaletei lor. Delicată atenție, pe care ar aprecia-o probabil și alți mici călători, dacă ea ar fi molipsitoare. De pildă, ar aprecia-o călătorii de o anumită vîrstă — și sînt destui de mulți — care folosesc trenul.

AM GĂSIT ÎN MAGAZINE...

...**două garnituri din metal inoxidabil, foarte necesare unei gospodine și — ne-am gîndit — potrivite unor mici cadouri:**

Garnitură pentru friptură **formată din cuțit și furculiță speciale pentru tranșat și servit.**

Garnitură de palete **formată din paletă pentru servit tort, cleștișor pentru prăjituri și cleștișor pentru mici prăjituri, gen fursecuri. Ambele costă cîte 40 lei.**

TRADIȚIONAL ȘI MODERN

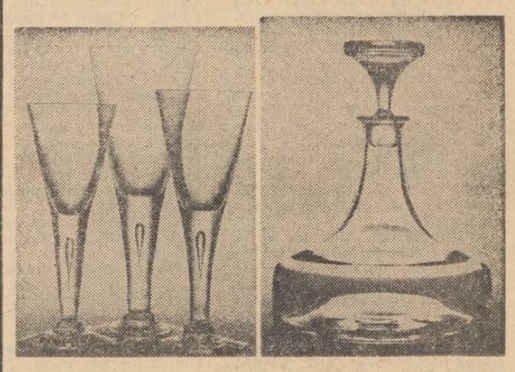

Cristalul se supune și el modei rupînd, după cum se vede și în fotografiile de mai sus, tradiția. El se lasă lucrat — cum încearcă să ne convingă specialiștii englezi — în forme mai moderne, renunță la incrustături, încearcă să convingă prin eleganță și îndrăzneala liniei. Cîți apreciază această modă? Rămîne de văzut, mai ales că gusturile suferă, la fel ca și în materie de îmbrăcăminte, substanțiale schimbări.

TOAMNA ÎN MAGAZINE

A sosit toamna și.. odată cu ea noile modele de încălțăminte.

Faceți o economie importantă de timp notîndu-vă în agenda dv. adresele magazinelor care desfac încălțăminte pentru sezonul rece.

„FLEXIBIL" — șoseaua Mihai Bravu nr. 135 și

„COMOD" — Calea Griviței 423 desfac încălțăminte pentru bărbați, femei și copii.

„CERBUL" — Calea Griviței 163 — încălțăminte pentru bărbați și femei.

„CAPRIOARA" — str. Lipscani nr. 78 — încălțăminte pentru copii.

„MOCASIN" — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 19 — încălțăminte pentru bărbați.

„Str. Șelari nr. 4" — încălțăminte pentru femei.

„Str. Șelari nr. 6 și 9" — încălțăminte pentru bărbați.

RECOM (5446 A)

ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG • ZIG-ZAG

„ÎN CASA SUFLETULUI MEU"...

de Mihai STOIAN

„Stimate tovarăşe,

Cazul lui Romi Poalelungi, publicat mai de mult (astă-vară, rezolvat favorabil la ora actuală — n.n.), *mi-a dovedit că nu sînt unică, deşi multă lume (chiar şi medicii !) au văzut în mine ceva extraordinar... Am cam aceeaşi boală — o encefalopatie infantilă, complicată de o paralizie tîrzie (nu ştiu dacă şi cu aceleaşi efecte sau... defecte fizice) ca ale lui Romi. Şi poate şi acelaşi destin. De opt ani posed o DIPLOMĂ DE MATURITATE (am absolvit liceul — curs de zi — la Gh. Şincai). Am dorit (şi doresc) să urmez Facultatea de filologie. Dar n-am primit permisiunea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului, de a mă prezenta la concursul de admitere...* Totuşi, insist să am acest drept.

Citeva lămuriri sînt inerente :

Am ales literatura, deşi, într-o vreme, făcusem o mică pasiune pentru logica matematicii. Am scris mult, poate prea mult pentru vîrsta mea, mai ales în ultimii patru ani, foarte bogaţi în evenimente personale. În august '68 şi în aprilie '69 am fost operată (la cap), cu rezultate minore. Anul trecut, în mai, am făcut o altă intervenţie chirurgicală, astfel încît acum sper că, şi după o foarte lungă convalescenţă, să pot urma facultatea, fără prejudicii. Între timp, am crezut nimerit să încerc să public — un atu în faţa hotăririi Ministerului... Am vrut să repet experienţa lui Jack London (păstrînd proporţiile) şi am trimis, simultan, poeme la opt reviste literare din ţară. De şase luni aştept răspuns... Dar ciudat, nu mi-a răspuns decît o singură revistă. În rest... Tot în ianuarie am trimis revistei de specialitate o proză despre... un om bolnav (suficient de autobiografică, nu zic că era suficient de bună), nici un răspuns. De ce ? vă întreb pe dv.

Mi-am gîndit situaţia în fel şi chip. Nu-mi accept compromisuri cu Viaţa, cu oamenii, cu mine însămi.

CURIER SĂPTĂMÎNAL

De ani de zile lupt cu Imposibilul (vorbe mari ?). Nu sînt învinsă ! Din totdeauna, greutăţile m-au îndîrjit. Dar şi prea multe greutăţi... Nu ţin să fiu, de fel, melodramatică, de regulă respingă mila sub orice formă. Dar respectul faţă de durerea reală a cuiva, asta nu-i milă ! Omului, mie îi trebuie o certitudine, ideea că nu sînt pe un drum greşit, că nu scriu zadarnic.

Cu stimă,

NONA LUCIA NICULESCU
Splaiul Independenţei 3—7, bloc B I, sc. B, ap. 36, et. III — Bucureşti, sector V"

Stimată Nona Lucia Niculescu, reproduc două dintre poeziile trimise (de fapt doar două fragmente), fără a mă încumeta să dau sfaturi, citesc poezie, dar n-o scriu, aşa că... las altora dificultatea judecăţilor de valoare : *„în casa sufletului meu / Era pustiu de moarte. / Crengi — / Ramuri. / Rupte dintr-un brad / Îmi atîrnau / Prin colţuri. / În geamul meu / Închis / Bătea / Un vînt de toamnă / Rece. / Şi vremea / Se oprise-n loc / Tăcută. / Era o pace-adîncă...* (din *„În casa sufletului meu"*)

De fapt/ Urcînd / Eu coboram / Aşa cum / Dintr-un pom / Din ram / Desprinsă lin / O frunză moartă / Sigur condusă-i spre mormînt / De cel ce-o poartă către cer — / Pribeagul vînt... (din *„Călătoria mea"*)

Totuşi, dacă-i vorba să mă aventurez în zona sfaturilor, cred că, dincolo (sau dincoace) de poezie, de pasiunea pentru scris (care, oricum, n-are ce să strice, dimpotrivă, e un excelent mijloc de echilibrare), dorinţa de a studia mai departe mi se pare mie a fi *drumul principal.* Cît priveşte *„tăcerea"* unor publicaţii literare, n-am cuvinte... Iar acum nu mai avem de aşteptat decît... răspunsul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului. Poate se găseşte totuşi vreo soluţie !

POST-SCRIPTUM : Pană I. Nicolae, din com. Ciuperceni, sat Poiana, jud. Teleorman, se plînge, pe bună dreptate, de faptul că a depus o cerere, solicitînd o adeverinţă referitoare la tatăl său, fost paznic de noapte în comună, iar Consiliul popular comunal nu s-a învrednicit s-o soluţioneze din... 25 martie a.c. (în schimb... a fost plimbat de nenumărate ori cu „vino mîine" şi „vino săptămîna viitoare") ; învăţătorul pensionar *I. T. Ungureanu,* din com. Deleni, jud. Iaşi, a fost directorul primei şcoli din satul F. (regret, nu se înţelege limpede scrisul), com. Deleni, iar anul acesta unul din elevii săi (Huţanu, C. Ioan) a ieşit învăţător şi este numit chiar la aceiaşi şcoală pentru care *I.T.U.* ar dori să facă un album, motiv pentru care îi roagă pe tineri, pe elevii din marile oraşe ale ţării, din toate judeţele, să-i trimită ilustrate, fiindcă va încerca să reconstituie *„harta ţării"* cu ajutorul lor, albumul urmînd să-i dăruiască, evident, şcolii ; X.Y. din Bucureşti, suferind de hipoacuzie (nu auzea bine cu amîndouă urechile, însă după două operaţii aude aproape normal, fără aparat), mărturiseşte că are serioase *complexe de inferioritate* din această cauză, dovadă că, deşi a împlinit 24 de ani n-a putut lega nici o prietenie mai trainică, aşa încît suferă în plus şi din pricina singurătăţii, motiv pentru care — prin intermediul *curierului* — ar dori să intre în corespondenţă cu cît mai mulţi tineri şi tinere ; *Constantin N. Aniţescu,* com. Balta, jud. Mehedinţi, of. poştal Balta, îmi trimite o poză înfăţişîndu-l pe uliţa satului, în căruciorul recent primit şi ţine să mulţumească, prin intermediul nostru, tuturor acelora care i-au scris şi trimis atenţii, inclusiv tov. director dr. Gheorghe Popescu, din Ministerul Muncii (citez din scrisoarea lui *C.N.A.* : „Datorită căruciorului am fost de faţă la cîteva meciuri de volei, am fost să vizionez filme, am participat, fie şi aşezat, la jocuri populare şi petreceri cu tradiţie, m-am reîntîlnit cu foştii mei colegi... Acum am o bibliotecă personală, am primit multe cărţi de la cititorii „Magazinului".)

UMOR STRĂIN

— Mario, nu uita să-mi laşi cheile de la maşină...

— Profită de tinereţea ta ; ea trece repede...

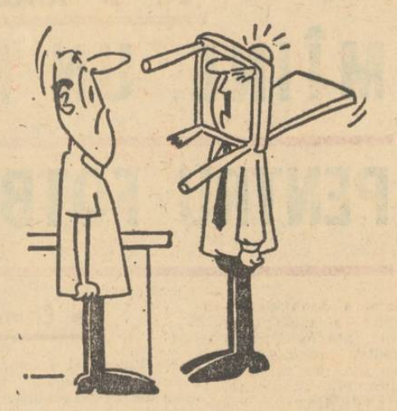

— Doctore, tonicul pe care l-ai prescris soţiei mele este formidabil !...

ACUM TOAMNA...

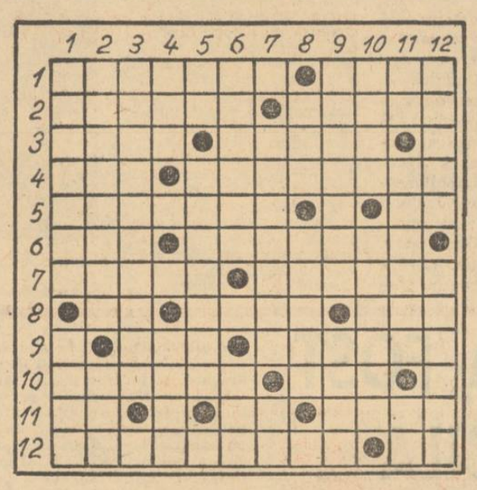

Ca-n palmă...

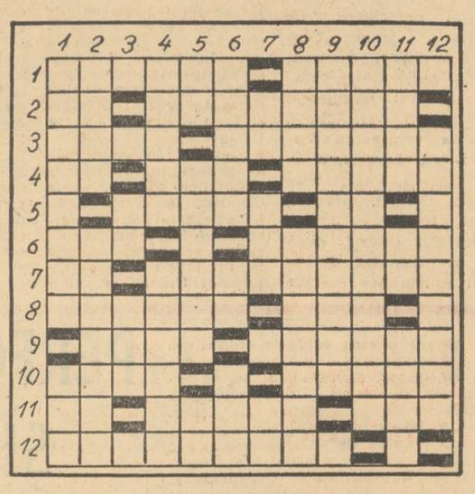

ORIZONTAL: 1) Palmă grea... — Palmares. 2) La un test! — O palmă de loc. 3) Palmieri — A lua la palme. 4) Din mers! — Nicolae cel mic! — Palmă orală (fig.) 5) Oferă pîine pălmaşilor (od. reg). — Notă muzicală 6) Nu prea departe — Te pune în mişcare cît ai bate din palme. 7) La cutie! — Palm, palmares sau palmetă, de exemplu 8) Duce singele şi-n palme — Pe cant 9) A cere mîna — De-o palmă. 10) Calmă cu palmă (pl.) — A suna telefonul. 11) În lotcă! — Brăzdează palmele — Pe centru în Timiş ! 12) Palme.

VERTICAL: 1) Luată la palme (fam.) — Pălmaş de pe vremuri. 2) Cît ai bate din palme (fig.) — Pălmuită (fam.) 3) Cutie! — 3/4 din temă! 4) Dragoste, dragoste... — Ca-n palmă. 5) Cununie! — Operaţie cu palma (pl. fig.) — De la început către sfîrşit ! 6) Oraş în R. F. G. — Primul strigăt curat... — În Panonia ! 7) Tomescu Constanţa — S-a încurcat ăla ! — La gară ! 8) Cununa victoriei — Palmipedă. 9) Se perfectează prin bătăi din palme... 10) Ascunzişuri pentru palmipede. 11) Palmă bătătorită — Ţese scurt! — Aureolă 12) Însoţesc bătăile din palme.

E. SCĂRLĂTESCU

Cuvinte rare: PES, TEM, ANO, AAL.

POŞTA REBUS

Bîrlad (3) ; **Guja M.**, Bucureşti (3) ; **Haidenfelder V.**, Bucureşti (2) ; **Himmer Şt.**, Olăneşti (3) ; **Ionescu C.**, Bucureşti (4) ; **Moldoveanu P.**, Bucureşti (4) ; **Neruţ P.**, Baia Mare (1) ; **Pătraşcu I.**, Bucureşti (4) ; **Pătraşcu M.**, Bucureşti (2) ; **Pescăru N.**, Breaza (1) ; **Pisoschi B.**, Craiova (2) ; **Rantzer M.**, Bucureşti (1) ; **Şerbăniţă Ü.**, Cluj (1) ; **Toma I.**, Bucureşti (1) ; **Tulea Gh.**, Bucureşti (5) ; **Vasile A.**, Bucureşti, Dudeşti (1).

Menţionăm că această listă cuprinde autorii ale căror materiale, nu numai că au respectat condiţiile impuse de A.B.C.-ul rebusist, dar ele reprezintă şi o realizare superioară din punct de vedere al tehnicii rebusiste. Ele urmează să apară în ordinea sosirii la redacţie şi a spaţiului disponibil.

În legătură cu materialele ce le vom primi, pe viitor, informăm pe toţi creatorii de careuri că acelea care nu corespund A.B.C.-ului rebusist — apărut în nr. 757 din 8 aprilie 1972, al revistei noastre — vor fi restituite autorilor.

Cornel M. DUMITRESCU

N.R. Nu solicităm, din partea dezlegătorilor, trimiterea soluţiilor careurilor apărute.

Dezlegările jocurilor apărute în numărul trecut

ARMONII COLORE

ORIZONTAL : Vata — Abanos — Irizare — Alt — Natura — Emir — Mari — Eleva — Lan — Negoţ — U — A — Inima — Ess — Mata — Ola — Us — Iu — Sot — Mar — Ire — Vinat — M — Tisa — Văditâ — Actori — Ochi.

MULTA ATENŢIE !

ORIZONTAL : Lac — Citire — Av — Aperitive — Apa — Măriţi — Inimos — Aradani — Omise — Amate — Avid — L — Ati — Arătători — Coca — Am — Tanin — Oratoric — B — Va — Ri — Ev—Cabina — D —Alai—Lulele — Oral — Vita — It — Ironizată — Ize — Mina — Prisăcar.

ORIZONTAL : 1. Ţinut din ţara noastră străbătut de canale de irigaţii — Expusă ploii ; 2. Ploi torenţiale — Aduce ploile torenţiale de şase luni ; 3. Adăpost şi pentru ploaie — Ape curgătoare ; 4. Rîu pe teritoriul ţării noastre — Loc gol ; 5. Inundaţii (fig.) — Vocală repetată ; 6. Din inimă ! — Naufragiu rămas în analele marinei engleze ; 7. Se ocupă de afecţiunile cardiologice — Furtună cu ploi torenţiale ; 8. Încet, spre sfîrşit ! — Acidă — Unu italian! 9. Ianuarie (abr.) — A intra la apă ... ; 10. Primit pe vreme rea, de exemplu — Nume masculin ; 11. Soare în Egipt — În toamnă ! — De primit ; 12. Autorul cunoscutului roman „Vin ploile" —. Ape pe margini !

VERTICAL 1. Poetul ploii şi al toamnei plumburii — Pasăre de groază ; 2. Se formează la munte în iernile bogate în precipitaţii (pl) — Fruct ; 3. Viteză obligatoriu redusă ; 4. A lucra pămîntul — Mană întoarsă ! ! 5. Bot şi călcîi de galoş ! — Operaţie utilizată la călăfătuirea bărcii (înfin.) 6. Aerisiri — Bun pentru o ţuiculiţă ; 7 Generate de ploi torenţiale — Vocale ; 8. Muiată pe jumătate ! — A se bronza ; 9. Vînt şi ploaie — Stă afară din apă ; 10. Continent cu cel mai mare regim pluviometric (cotitura Brahmaputrei). — Şopîrle mari din pădurile ecuatoriale ; 11. Început de toamnă ! Păsări din pădurile ecuatoriale — Scaun de poveste... 12. Prindea puteri din pămînt (mit.) — Devine mai lungă, acum, toamna.

Valentin HAIDENFELDER

Cuvinte rare : UNO, RA, ANAM, ŢOI

Alo, miliţia?...

„SUVENIRURI" DIN STAŢIUNE

● Cine este, totuşi, cel care a intrat fără să bată la uşă ? ● O plimbare pe muntele Cozia cu surprize... ● Miliţia din Călimăneşti face cercetări şi reţine corpul-delict : un exemplar al unei reviste din luna august ! ● Lui V.R. îi dispar, odată cu alte lucruri, şi actele de identitate...

Uşa s-a deschis brusc şi în prag a apărut un tînăr brunet, bine legat, care la vederea celor de faţă a avut o uşoară tresărire.

— Pardon ! Căutam o fată... pe domnişoara... Lidia Popa. Dar mi se pare că am greşit adresa... Scuzaţi-mă !

— Nu face nimic, tinere. Se mai întîmplă... Dar ce adresă are domnişoara dumitale ?

— Tocmai asta e, că nu ştiu. A plecat înaintea mea din Bucureşti şi nu mi-a comunicat adresa.

— O fi avînd ea vreun motiv, mai ştii ? spuse celălalt cu subînţeles, în hazul celor de faţă. Şi-o fi găsit alt prieten, poate chiar s-a măritat între timp...

— Să-i fie de bine ! spuse tînărul, şi el acum bine dispus.

— Asta ziceam şi eu. Lac să fie.. !

Aşa au făcut cunoştinţă cele două familii din judeţul Constanţa aflate la odihnă la vila „Bujorul" din Călimăneşti, cu tînărul care se recomandase student la facultatea de construcţii din Bucureşti. Apoi lucrurile s-au petrecut cum nu se poate mai normal. Tînărul a fost invitat în companiacelor doi familişti — mai cu o glumă, mai cu o cafea, cum se întîmplă totdeauna la odihnă, unde toată lumea dispune de timp. A doua zi, duminică, la propunerea tînărului, au plecat cu toţii într-o excursie pe muntele Cozia. Pe drum însă tînărul i-a părăsit, motivînd că se reîntoarce în oraş, unde are întîlnire cu un prieten. (Cine ar fi putut să bănuiască atunci că „întîlnirea" aceasta nu era decît un pretext ?). Sus pe munte, nimic de zis, cele două familii s-au distrat minunat. Jos, însă, îl aştepta „surpriza" cea mare : majoritatea lucrurilor de valoare din bagajele personale le fuseseră furate. Odată cu ele dispăruse şi simpaticul „student", care avusese grijă să aşeze cheia camerei la locul ei !

Miliţia, sosită imediat la faţa locului, n-a mai găsit, se înţelege, mare lucru, în afara unui exemplar dintr-o revistă, ultimul număr, sosit în staţiune în ziua precedentă, despre care păgubiţii spuneau că aparţinuse tînărului şi că îl avusese cu el pe munte. Pe prima pagină a revistei, pe margine, se afla o însemnare făcută cu pixul, după toate probabilităţile, chiar de către infractor. Locotenentul major Ilie Săndulescu a împachetat revista cu grijă, aşezînd-o în servietă. Era unicul şi cel mai valoros corp delict care proba vinovăţia celui pus în urmărire.

Descoperirea lui nu părea nici iminentă, nici probabilă deocamdată. Toate datele cunoscute despre el erau, firească, false şi în atari condiţii — în afara unor relatări echivoce privind înfăţişarea — nu existau nici un fel de date certe. Era mai mult ca sigur că după ce dăduse „lovitura", el părăsise staţiunea. Era însă tot atît de sigur că el va reveni (conform psihologiei oricărui infractor), după ce, bineînţeles, victimele sale de acum, care îl cunoşteau bine, vor fi terminat concediul şi vor fi părăsit Călimăneştii. S-au făcut totuşi verificări, în oraş, la gară, la biroul de cazare, dar cum era de aşteptat, fără vreun rezultat...

Peste exact o lună de zile, aşa cum prevăzuseră miliţienii, individul şi-a semnalat din nou prezenţa în Călimăneşti — de data aceasta la o altă vilă, de unde furase, odată cu diferite obiecte, şi actele de identitate ale cetăţeanului V.R., sosit în staţiune pentru cură. Evident, nu putea fi vorba de alt infractor, de vreme ce intrase în cameră fără să bată la uşă acelaşi tînăr „brunet şi simpatic" care întrebase de o fată... se recomandase student la construcţii... se împrietenise cu păgubaşul şi se distrase cu el pînă în ziua cînd dispăruse cu obiectele şi hainele acestuia !

Se reeditau deci împrejurările anterioare. Firească şi de data aceasta cercetările au rămas infructuoase, pentru că, şi de data aceasta el părăsise localitatea.

În zilele următoare şeful miliţiei din Călimăneşti s-a întîlnit întîmplător cu colegul lui de la Tuşnad căruia într-una altele i-a spus şi de necazurile pe care i le provoacă un anume infractor, care după ce dă lovitura pleacă din localitate, ca să revină apoi după o perioadă de timp.

— Ultima dată — i-a spus el — i-a furat unui cetăţean şi buletinul de identitate, de care sigur infractorul va încerca să se folosească...

Unui miliţian asemenea date îi pot fi oricînd de folos aşa că el şi-a făcut însemnări în carneţel. Apoi timpul a început să curgă fără să aducă vreun element nou în problema furturilor de la Călimăneşti.

Iată însă că spre sfîrşitul lunii noiembrie între miliţiile din Tuşnad şi Călimăneşti are loc o convorbire telefonică, în rezumat cu următorul conţinut :

— Alo Călimăneştii ! Cel căutat de voi a „picat" la noi ! Ce ziceţi ?

— Bravo ! Sîntem buni de cinste !

— E tînăr, brunet, înalt — pretinde că-l cheamă R.V., are şi buletin pe numele ăsta.

— E clar ! E „omul nostru". Să nu vă zboare !

— Nu zboară, că mai are nişte „datorii". Ne-a făcut şi nouă nişte „bucurii". Numai că... Alo !

— Te ascult.

— Pretinde că la Călimăneşti n-a fost !

— O să vedem dacă şi aici zice la fel. Cînd ni-l trimiteţi ?

— Cît de curînd...

„Transferat" de la Tuşnad, „studentul", identificat între timp în persoana lui Francisc Lebanov, un cunoscut infractor originar din Arad, a continuat să nege că el e autorul furturilor de la Călimăneşti (pretindea că buletinul lui V.R. l-ar fi găsit aruncat pe stradă !). Un timp anchetatorii l-au lăsat să-şi facă jocul. I-au pus apoi în faţă unicul corp delict de la primul furt : numărul din revistă pe marginea căreia scrisese cu mîna lui „Suvenire de la Călimăneşti", pusese data şi semnase indescifrabil (aşa cum îşi semnase toate declaraţiile date pînă acum). În faţa acestei probe n-a mai avut ce zice, şi a recunoscut totul, urmînd ca acum să-şi primească pedeapsa respectivă.

Ion VLAICU

STIMAŢI CITITORI

Dacă doriţi ca un copil sau oricare altă persoană care vă este scumpă să primească o sumă de bani după un anumit timp, faceţi economii chibzuite, în aşa fel ca, pînă la data respectivă, să stringeţi suma. Ce se întîmplă însă, dacă, între timp, decedaţi ? Persoana respectivă rămîne fără sprijinul dv.

ASIGURAREA CU TERMEN FIX soluţionează această problemă. Cu ajutorul ei, puteţi garanta ca persoana aleasă de dv., după un timp stabilit tot de dv. (nu mai mic de 5 ani, nu mai mare de 20 ani) să primească suma (cel puţin 10.000 de lei) indiferent dacă, la acea dată, dv. veţi mai fi sau nu în viaţă.

Costul acestei asigurări este convenabil.

Ca să asiguraţi, de exemplu, unei persoane o sumă de 10.000 lei, veţi plăti lunar, la ADAS, timp de 9 ani, sumele de mai jos :

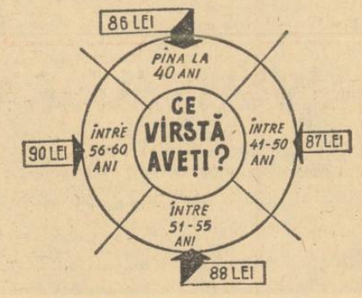

FOARTE IMPORTANT :

1. Totalul primelor de plată de către dv. în toate cazurile este mai mic decît suma care se va plăti de către ADAS.

2. În caz de deces al asiguratului (persoana care a încheiat contractul de asigurare) chiar numai după cîteva zile de la semnarea contractului (din cauză de accidente sau boli infecţioase acute) sau după 2 ani (din alte cauze), asigurarea rămîne în vigoare, fără să fie nevoie a se mai plăti în continuare prime de asigurare, urmînd ca ADAS, la împlinirea termenului fix stabilit în contract, să plătească suma asigurată beneficiarului (persoana desemnată în contract).

3. În cursul contractului de asigurare, se poate schimba oricînd persoana desemnată să primească suma asigurată.

Asigurarea cu termen fix se poate încheia la responsabilii cu asigurările din întreprinderi şi instituţii, la agenţii şi inspectorii de asigurare sau, direct, la orice unitate teritorială ADAS.

Informaţii suplimentare puteţi obţine din acelaşi locuri.

(5489 C)

VERIFICAŢI-VĂ CUNOŞTINŢELE

Contesa de Ségur

Sînt, desigur, mulţi aceia care au citit în tinereţe povestirile contesei de Ségur, sau, cel puţin, au auzit despre ele. Scriitoare cu talent, contesa de Ségur (1799 — 1874) a imaginat numeroase poveşti pentru copii şi tineret. Scriitoarea nu a fost însă contesă franceză prin naştere. Ştiţi de ce origine era, şi cum s-a numit mai înainte ?

Curiozităţi

Găsind interesante o serie de curiozităţi din ţara noastră, pe care ni le-a pus la dispoziţie cititorul nostru **TONI DODE**, din comuna Modelu, jud. Ialomiţa, vi le prezentăm şi dv., stimaţi cititori dar, deocamdată, sub forma de întrebări.

1. Care sînt cele mai vechi dovezi din viaţa omenească ?

2. Care este cel mai vechi text scris ?

3. Care este oraşul cu altitudinea cea mai mare ?

4. Care este staţiunea balneară cu altitudinea cea mai mare ?

5. Care este cea mai adîncă peşteră ?

6. Care este cel mai mare animal ce a trăit vreodată pe teritoriul ţării noastre ?

7. Care este cel mai rapid peşte ?

8. Care este cea mai veche plantă, ce există şi astăzi ?

Mulţumim cititorului nostru pentru material, iar dv. vă dorim succes la rezolvare.

Răspunsurile la întrebările publicate în numărul trecut

Recreaţii matematice

A găsi trei cifre consecutive a căror sumă să fie egală cu produsul lor nu este chiar prea dificil. Să ne gîndim, de exemplu, la cifrele 1, 2 şi 3. Într-adevăr, 1 + 2 + 3 = 6, iar 1 × 2 × 3 fac tot 6. A fost greu? Se poate spune că nu-i o recreaţie a minţii?

Hieroglifele egiptene

Scrierea hieroglifică s-a încercat a se interpreta încă de mult timp. Misterul a persistat pînă în 1822, cînd arheologul francez Jean François Champollion (1799-1832), născut la Figeac, a descifrat semnificaţia hieroglifelor. Cu ocazia expediţiei dintre anii 1798-1799 a lui Napoleon Bonaparte în Egipt, lîngă localitatea Rosetta (Raşid, în arabă) în delta Nilului, a fost descoperită o piatră, pe care erau gravate texte, atît în scriere hieroglifică, cît şi elină (greaca veche). Textele nu se prezentau însă prea substanţiale pentru a permite o completă şi uşoară interpretare a scrierii hieroglifice. Pe parcurs, diverşi cercetători au încercat să interpreteze sensul hieroglifelor, dar nu au reuşit. Unul dintre aceştia a fost şi cunoscutul matematician şi fizician englez Thomas Young, care a ajuns totuşi la concluzia că hieroglifele reprezintă semne fonetice. El a reuşit chiar să identifice numele lui Ptolomeu şi al Cleopatrei. În 1801, ca urmare a tratatului de la Alexandria, în Egipt, piatra de la Rosetta, precum şi alte antichităţi, au intrat în patrimoniul Marii Britanii, ajungînd în cele din urmă la British Museum, din Londra, unde se află şi în prezent.

Poşta cititorilor

Am primit răspunsuri corecte la întrebările publicate în rubrica noastră din revista nr. 780, apărută la 16. 09. 1972 de la următorii cititori : **Kovasc Florian**, student, Facultatea T.C.M., Bucureşti ; **Odoroabă Aurel**, elev, Liceul Jimbolia ; **Ing. Coste Gheorghe**, Breaza, jud. Prahova ; **Onofrei L.**, Botoşani ; **Cureliuc Nicolai-Kolea**, Mărţeiea Mică, com. Dărmăneşti, jud. Suceava ; **Boaru Dan**, elev, Liceul nr. 1, Reghin ; **Victoria Taloş**, elevă, Liceul Beclean, jud. Bistriţa-Năsăud.

Ing. **Moldovean Gheorghe**, Tîrgu-Jiu, jud. Gorj Aţi răspuns corect la trei din întrebările publicate în rubrica noastră din revista cu nr. 780. Propunerea făcută am reţinut-o pentru publicare.

Ing. **Vuza Emil**, Botoşani. Şi dv. aţi răspuns corect tot la trei întrebări. Dacă aveţi propuneri interesante, le puteţi trimite.

Unuţoiu Petre, Bucureşti. Ca şi ceilalţi doi cititori menţionaţi mai sus, şi dv. aţi răspuns corect numai la trei întrebări. Dacă s-a afirmat la „Poşta cititorilor" că materialul expediat de dv. s-a reţinut pentru publicare, fiţi sigur că aşa se va întîmpla. Nu vă putem însă preciza cînd anume, încît aceasta depinde de mai mulţi factori, printre care chiar şi repartizarea în spaţiul grafic disponibil.

Danciu Aurel, com. Vărădia, jud. Caraş-Severin. Problema propusă de dv., deşi este în actualitate, referindu-se la must, nu o putem publica, pentru că un subiect analog a fost tratat anul trecut şi ar însemna să ne repetăm.

Enryk Andronache şi **Mişu Szasz**, Iaşi. Este lăudabil că aţi păstrat o frumoasă memorie unui coleg şi prieten decedat, mergînd pînă la a-i dedica chiar o lucrare de cîteva sute de pagini. V-am sfătui să luaţi legătură cu una din ediurile din Iaşi, căreia să-i depuneţi manuscrisul şi, dacă redacţia de specialitate va considera că lucrarea este interesantă, restul va urma de la sine, pe parcurs.

Ion Amaru, Bucureşti. Observaţiile dv. sînt interesante, însă nu trebuie să uitaţi faptul că rubrica noastră nu se adresează specialiştilor, făcînd uz de demonstraţii matematice pretenţioase, ci unei mase foarte largi de cititori, cu pregătiri extrem de inegale şi variate. Nu sîntem întru totul de acord cu definiţia ; „...un anumit rezultat este soluţie (dacă verifică datele problemei) sau nu este soluţie (dacă nu verifică datele respective)". Oricine încearcă să rezolve o problemă, poate ajunge în final la o „soluţie". Dar aceste soluţii pot fi corecte sau nu, parţiale sau totale etc., neexistînd totdeauna posibilitatea verificării datelor problemei, chiar şi în unele domenii ale ştiinţelor, în afară de matematică. În general, nu ne-am propus să alcătuim rubrica din probleme de matematică, nefiind acesta obiectivul său, însă, ţinînd seama de marea afluenţă de scrisori pe care le primim din partea cititorilor ca răspunsuri, cînd publicăm astfel de probleme, considerăm că este util ca din cînd în cînd să prezentăm şi asemenea materiale.

Ing. Liviu MACOVEANU

Cu și fără... crampoane

MÎINE, UN NOU EXAMEN PENTRU FOTBALIȘTII NOȘTRI

de Eftimie IONESCU

Mîine, a doua convocare a tricolorilor în fața publicului lor, pentru proba numărul doi din preliminariile supremei competiții, meciul cu Albania. E pentru întîia oară, în istoria existenței celor două reprezentative, că ele se află față în față în eliminatoriile campionatului lumii. Jocul lor de mîine e primul după 22 de ani. La 24 septembrie 1950, la București, reprezentativa României învingea cu 6—0 naționala albaneză. Arbitra cehoslovacul Vlcek. Noi îi prezentam pe Voinescu, Ambru, Farmati, Băcuț I, Apolzan, Flamaropol, Filote, Marian, Andrei Rădulescu, Petschowski și Suru. Albania venise cu Vogli, Dibra, Lambri, Shagiri, Spahiu, Pegini, Parapani, Gjinali, Borici, Jarici, Bacali...

Jucătorii celor două țări au disputat de atunci numeroase partide inter-cluburi și inter-reprezentative-tineret, juniori etc. Nu mai departe decît în preliminariile olimpice, selecționatele României și Albaniei și-au disputat întîietatea. La nivelul primelor selecționate însă nu s-au mai organizat jocuri directe; a porni de la acel 6—0, de acum 22 de ani, reprezintă o gravă greșeală. Fotbalul albanez a urcat considerabil pe scara valorilor și nu trebuie să uităm că, spre exemplu, pentru ediția 1968 a „Campionatului Europei" prima sa reprezentativă a scos din cursa pentru turneul final redutabila selecționată a R. F. a Germaniei.

Chiar și în primul joc al grupei preliminare a naționalei noastre, acela disputat la Helsinki în vara acestui an, a fost văzută o foarte activă formație albaneză pierzînd la limită în fața selecționatei finlandeze. Judecători plini de temperament, practicanți ai unui fotbal modern, internaționalii Albaniei se anunță ca adversari incomozi pentru reprezentativa noastră.

Mai cu seamă că, știm foarte bine, selecționata României parcurge un sezon destul de nesigur în care cauzele ezitărilor sînt reprezentate atît de situații obiective cît și de unele mult mai puțin neutre. În jocul de duminică aliniem un unsprezece fără doi dintre primii jucători ai fotbalului nostru: Dinu, suspendat în urma arătării cartonașului roșu de către atît de neinspiratul arbitru polonez Ekstein, în partida de la Helsinki și Dumitru, încă nerefăcut de pe urma unei accidentări suferită în meciul de campionat Steaua-C.S.M. Reșița. Sînt două absențe care nu pot trece neobservate pentru selecționata noastră. Ele prefigurînd soluții de înlocuire cît mai puțin grevante asupra randamentului naționalei. În centrul liniei de apărare va juca probabil Antonescu (la ora cînd predăm la tipar aceste rînduri formația României pentru partida din nocturnă de mîine nu este cunoscută), care a trecut cu brio examenul de admitere reprezentat de întîlnirea cu Akademik Sofia. Linia de mijlocași îl va avea ca titular pe Anca, cel care de atîta timp apare pe banca rezervelor.

Remanieri determinate de lipsă de randament suferă linia de atac. Aici a reapărut Dumitrache, recomandat de dîrzenia cu care se prezintă în fiecare meci de campionat și se vede că Angelo Niculescu intenționează reînvierea cuplului cel mult dorit și așteptat, Dobrin-Dumitrache. Există și soluția, foarte bine apărată de aseme-nea de probele din campionat, cu Năstase ca vîrf, alături de Dobrin. Pentru aripi sînt trei candidaturi: Dembroschi, Lucescu, Iordănescu — ultimele două prezentînd certificatul specializării pentru tricourile nr. 7 și nr. 11.

Cei 11 care se vor alinia mîine la lumina reflectoarelor de pe stadionul „23 August" au o dublă misiune: de a materializa avantajul terenului în acest meci pe puncte și, în supliment de calitate, să ne facă să uităm palida lor evoluție de pe stadionul din Helsinki, la 20 septembrie. Întîlnirea de mîine reprezintă și un interesant mijloc de comparație între principalele aspirante la primul loc din grupă. Pentru că, deși la o bună bucată de timp după vizita la București, unsprezecele albanez o va face și pe aceea de la Leipzig, unde va întîlni, la 8 aprilie anul viitor selecționata R. D. Germane. Există deci posibilitatea unei paralele, prin intermediul unsprezecelui albanez, între reprezentativa noastră și aceea condusă de Georg Buschner, considerate unanim ca favoritele grupei a patra. Nu ar trebui însă să omitem că selecționata Albaniei termină, prin acel amintit meci din aprilie 1973 toate deplasările sale din preliminarii, urmînd să susțină mai departe trei consecutive întîlniri acasă. Nu știu dacă această desfășurare a programului nu va juca un rol decisiv în fixarea clasamentului grupei...

Hai România! Fotografie trimisă de Ștefan BUCUR — București

PERFORMANȚA A FOST ȘI ESTE POSIBILĂ

de Valeriu MIRONESCU

Dacă pentru echipele cluburilor, perspectiva performanței europene, deocamdată, nu se întrevede, în schimb, alta este situația echipelor reprezentative ale țării. Bucurîndu-se de condiții superioare și avînd puterea de selecție nelimitată, echipele reprezentative ale României ar fi putut să se realizeze și pînă astăzi, au și de-acum înainte posibilități bune de afirmare.

Privind în urmă, constatăm că numai un șir de greșeli, precum și cîteva neajunsuri provocate de lipsa de experiență, au împiedicat formația noastră tricoloră să urce pînă în sferturile de finală ale campionatului mondial din Mexic. Și mai evidentă a fost putința echipei reprezentative de a se califica în turneul final al întrecerii europene interțări, după acel 1-1 marcat pe Nepstadion. O precisă fructificare a avantajelor meciului retur de la București, ar' fi dus pe fotbaliștii noștri pe stadionul din Bruxelles. În definitiv, reprezentativa Belgiei avusese, teoretic, mult mai puține șanse în fața italienilor, totuși, reușise să sară hopul. În sfîrșit, discutînd în treacăt despre echipa „olimpică", putem spune că eșecul s-a datorat unor neglijențe crase, întinse pe perioada unui întreg an. Tot în treacăt, zic că la turneul olimpic s-a jucat un fotbal sub nivelul aceluia din finala europeană, chiar din partea echipelor maghiară și sovietică.

De altfel, jocul echipei maghiare nici nu era posibil să fie decît altul în absența lui Bene și a lui Szöke. O formație nu e o treabă abstractă, ci una de ordin foarte concret, de personalități fotbalistice. De aceea, de exemplu, Herberger și cu Șchön n-au renunțat la selecționarea lui Uwe Seeler mulți ani la rînd, nici din motive de formă sportivă slabă, nici măcar atunci cînd tendonul lui Achile de la piciorul tunarului a fost înlocuit cu un tendon de metal și plastic.

Motivele în cazul extrem prezentat mai sus au fost, în principal, două la număr. Întîi, antrenorii aveau de-a face cu ceea ce ne-am obișnuit să numim valoare fotbalistică. Or, valoarea, adică fotbalistul de clasă, nu se poate înlocui decît prin ceva asemănător ca nivel, altfel valoarea formației se duce de ripă. În al doilea rînd, Seeler deținea un rol tactic atît de precis, încît lipsa lui din echipă submina întreaga concepție de joc a celor doi strategi. Am impresia că în acest caz excepțional de longevitate la conducerea tehnică a unei echipe reprezentative, Herberger — Schön, un aport important în formarea și dezvoltarea ideilor de joc l-a avut Uwe Seeler. Într-un fel, Seeler a premers și a pregătit apariția celui mai modern centru înaintaș din lume, Gerd Müller.

Apropiindu-ne de ale noastre, trebuie să vă spun că îmi bazez afirmația despre perspectivele echipei reprezentative pe existența în fotbalul nostru a cîtorva jucători cu personalitate. De altfel, succesele din ultimii ani, ca și eșecurile, sînt în strînsă legătură cu acești jucători, cu modul în care au fost folosite sau nu capacitățile lor.

Cît privește concepțiile, strategia și tactica de joc, mai bine zis, elaborarea lor, aici lucrurile sînt mult mai complicate. Părerea mea este că pînă în prezent noi n-am izbutit să creionăm idei general valabile pentru cîțiva ani de zile, nici să le conturăm în raport cu personalitățile fotbalistice care ne-au stat la dispoziție. Astfel îmi explic că a fost cu putință, de nenumărate ori în trecut, ca unii dintre aceștia să lipsească din formație fără motivări serioase. Astfel, îmi explic că nici pînă astăzi nu știm (deși, posibil, presupunem) care le este rolul tactic cel mai favorabil pentru formație și, la urma urmei, ce și cît sînt în stare fiecare dintre ei.

Să-mi permită cititorii să fac apel la cîteva aduceri aminte despre jucători pe care ei îi cunosc cel mai bine. Am să încep chiar cu Dobrin, despre care continui să cred că ar fi ajuns un fotbalist cu renume mondial, dacă ar fi jucat la... mondiale! Iată, despre Dobrin se formase cu ani în urmă părerea că este tipul mijlocașului constructor de joc. Apoi, după o idee mai veche, cam năstrușnică, a lui Teașcă (pentru ce să dea pase la alții, că tot nu marchează, mai bine îl fac centru înaintaș, să-mi înscrie el singur golurile!), iată-l pe Dobrin uns „vîrf de atac." Rezultatul: cîștigă meciuri decisive, inventează — pur și simplu — goluri, ba, uneori, sparge ca un tanc apărările. Însă, la Belgrad, joacă mijlocaș defensiv. Stupoare: jucătorul „fără capacitate de efort", face risipă de energie și ară în lung și lat toată jumătatea proprie de teren. Bine, pentru un băiat care și-a jucat copilăria pe maidan, adică pe orice post, nu-i prea de mirare, n-ar fi de mirare dacă ar juca perfect și ca fundaș dreapta. Totuși, întreb: astăzi, după ce l-am văzut cu toții jucînd aproape nouă ani de zile, care-i rolul optim al lui Dobrin în formația reprezentativă? Și, ce contribuție poate aduce acest fotbalist la elaborarea unei concepții precise, înaintate, a formației reprezentative?

Întrebări similare se pun și în cazul lui Dumitru. Din lipsă de spațiu rog pe cititori să-și aducă aminte de rolul, strict episodic, însă, al lui Dumitru în meciul de la Budapesta și, în prima repriză a meciului de la Belgrad cu formația maghiară. Nu cumva Dumitru a arătat atunci că are alte aptitudini, cu alt randament decît ca mijlocaș strict defensiv ce deschide și închide ușa la vizitatori?

Despre Dumitrache, pe care, din punctul de vedere al talentului fotbalistic, îl cred alături de Dobrin, povestea e mai lungă la istorisit. În cîteva cuvinte, totuși: Dumitrache putea fi pentru noi ceea ce a fost Uwe Seeler pentru vestgermani. Și ca aport la formarea concepției de joc. Numai că asta era posibil să se întîmple în cadrul lotului, și nu în afara lui. Cu riscul de a nu fi pe placul multor cititori, mă declar contra excluderii din lot a marilor jucători, indiferent de motive. După mine, educarea (chiar și reeducarea cea mai severă) și instruirea continuă, obligatorie, trebuie să se producă la lot, sub ochii antrenorilor responsabili. Chiar în cazul lui Răducanu, sînt de-acord să nu joace în formație, dar el ar trebui menținut în lot și obligat să muncească zi de zi din răsputeri. Constrîns de colectiv, constrîns de antrenori, Răducanu trebuie să învețe cum să se comporte pe teren și în afara lui.

Avem un mănunchi de jucători cu mare experiență, Lucescu, Sătmăreanu, Nunweiller, Dembrovschi, Domide, Adamache, Deleanu a căror prezență în lot se cere menținută și încurajată, pentru ca ei să fie gata oricînd să servească echipa reprezentativă. Avem un mănunchi de tineri, Năstase, Hajnal, chiar Iordănescu, ce pot completa rîndurile formației, dacă vor fi perseverent pregătiți în cadrul lotului. Avem și un lot de tineret, dar acesta va fi cu adevărat folositor numai dacă va îndeplini două cerințe: 1. Selecția să aibă în vedere, exclusiv, necesitățile viitoare ale primei echipe reprezentative. 2. Să nu i se ceară performanțe, înlăturîndu-se astfel selecția conjuncturală a unor jucători fără perspectivă pentru prima echipă.

Avem, prin urmare, jucători pentru toate trebuințele de reprezentare. Chiar mai mulți și mai buni decît au alții. Motivări contrare rămîn simple pretexte, la formațiile reprezentative nu stau în picioare. Performanța externă e la îndemîna noastră: s-o pregătim ca lumea și vom culege roadele.

8, 9, 10... OUT!

de Paul OCHIALBI

● **ÎN CURSUL LUNII DECEMBRIE**, echipa națională va încheia sezonul internațional 1972, susținînd trei întîlniri. Vom evolua în deplasare (1—3 decembrie) în compania selecționatei R. D. Germane, urmînd ca 3 săptămîni mai tîrziu la Galați (nu avem o altă sală adecuată la București, deoarece patinoarul artificial este ocupat) să primim replica redutabilei echipe a Poloniei (Szczepanski, Gortat și compania). Un purtător de cuvînt al federației ne informează că în lipsa unor titulari de valoare, la cîteva categorii vom prezenta o formație întinerită. Orice rău spre bine, spune un proverb românesc. În sfîrșit, a sosit momentul să ne preocupăm să formăm și să rodăm boxeri de certă valoare, chiar dacă vom părăsi învinși „careul magic" — internațional. Mai bine mai tîrziu, decît niciodată.

● **ÎNTÎLNIRE** cu antrenorul federal Ion Popa care ne declară: **„Constănțeanul Aurel Mihai nu mai are loc în echipa țării deoarece nu mai face categoria semimuscă. El boxează acum la muscă. Mihai a devenit un pugilist lent care la „51 kg" nu poate face performanță. În schimb, după o absență de doi ani a reintrat greul gălățean V. Lehăduș. Dacă se va pregăti cu seriozitate Lehăduș poate ajunge cel mai bun boxer din țară la... peste 81 kg. El are calități remarcabile, viteză în execuții, se deplasează cu ușurință și loveste puternic".**

● **REVISTA** „International Boxing" care apare la New York, publică un articol pe marginea profesiei de „sparing-partener" arătînd că aceasta este o meserie grea, cu multe riscuri. Respectiva revistă inserează și alăturata caricatură care ne arată pe unii dintre acești „sparing-parteneri" după orele de serviciu. Acești pugiliști — iluștri necunoscuți — sînt deseori transformați la antrenamente de marii campioni în „pucinboluri" sau saci cu nisip montați pe... picioare. Istoria boxului mondial consemnează că mulți dintre sparing-partenerii intrați în „uzinele" boxului profesionist au devenit mai tîrziu sportivi sonați sau au decedat în urma traumatismelor suferite. Foarte puțini dintre ei au reușit pînă la urmă să cocheteze cu marile performanțe. Dintre aceștia trebuie amintiți Jimmy Ellis, fostul sparing-partener al lui Cassius Clay ex-campion al lumii și celebrii Ambers, Canzonieri etc.

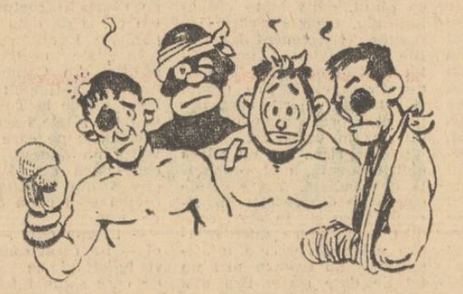

● **LA REDACȚIE** primim numeroase scrisori în care sîntem întrebați dacă în cursul săptămînilor care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului campionul lumii Joe Frazier își va pune titlul în joc în fața lui George Foreman. La ora cînd redactăm această informație, două mari arene își disputâ dreptul de a organiza mult așteptatul meci. Candidează astrodomul din orașul Huston și celebra arenă newyorkeză Madison Square Garden. Nu se știe dacă meciul se va desfășura pînă la sfîrșitul lunii decembrie a.c. În prezent, Consiliul mondial al boxului întrunit la Ciudad de Mexico examinează această problemă. În cazul că Foreman nu va renunța la pretențiile sale financiare exagerate atunci se va organiza revanșa Clay—Frazier, probabil în cursul lunii februarie.

Poșta rotundă

de Ion BĂIEȘU

Credeam ecourile crîncenei finale a „Cupei Davis" demult stinse, dar m-am înșelat. Numeroși cititori continuă să ne transmită părerile lor despre acest eveniment care a înfiorat o țară și două continente. Unele dintre acestea sînt de-a dreptul emoționante și nu am voie să trec peste ele. Dintre toate gîndurile trimise de către cititori, redacției, unul mi se pare cu deosebire nobil: încrederea în minunații noștri tenismeni, autori ai atîtor fapte sportive glorioase, de la care așteptăm și pe mai departe bucurii. Ilie Năstase și Ion Țiriac, sînteți teribil de iubiți în țara voastră! Iată o veste care va aduga încă o aripă trupurilor voastre de zburători!

VASILE CIUPAV, Timișoara: „Vă scriu și eu despre finala Cupei Davis. Vă scriu cu această întîrziere care se datorește unui șoc sufletesc, în urma eșecului suferit de echipa României. Nu pot nici în ruptul capului să mă împac cu gîndul c-am pierdut această finală, nu pot să-mi alin durerea acestei înfrîngeri. Am urmărit cu sufletul la gură dramaticul joc Țiriac — Gorman și am plîns de fericire la încheierea setului cinci, cînd strălucitul nostru jucător a cîștigat pe merit, egalînd scorul după primele două jocuri ale finalei. Nici nu m-am dezmeticit bine din beția fericirii și-a început partida de dublu, de care ne legam atîtea speranțe. După primul set, credeam într-o revenire a cuplului nostru, dar m-am înșelat. Am rămas optimist și după setul doi. A venit ultima mînge de meci. Mai speram încă într-un miracol, dar el nu s-a produs și americanii, profitînd de nesincronizarea sportivilor români, au pus punct acestei probe. Pentru moment, nu știam ce se-ntîmplase, nu puteam să mă-mpac cu gîndul c-am pierdut. Rămăsesem mult timp pironit pe scaun, așteptînd parcă o explicație. Rămăsesem cu privirea ațintită pe ecranul televizorului, de pe care dispăruse de multă vreme arena Progresul. Am plîns, am plîns ca un copil, am plîns de durere. A urmat o noapte albă, fiindcă n-aș fi putut dormi nici dac-aș fi luat cel mai puternic somnifer din lume. Mă gîndeam la Țiriac, vorbeam singur, îl încurajam pe „bătrînul" dar vesnicul tînăr „Țiri", îl simțeam parcă mai capabil ca oricînd să răstoarne disperata situație în care se găsea echipa noastră. Fără să prind de veste a venit și ziua cea mare. Simpaticul Ion Țiriac a făcut primii pași spre terenul de joc, în aplauzele și uralele spectatorilor. De cealaltă parte a fileului făceam cunoștință cu zîmbetul caracteristic al lui Stan Smith. Se schimbă primele mingi. Radiez de emoție și aplaud de unul singur. Jocul a început. „Țiri" zburdă de-a lungul și de-a latul terenului, purtat pe sus de încrederea ce i-a fost acordată de toți românașii patriei sale. Smith este în dificultate. Țiriac scoate mingi imposibile și, avid de victorie, punctează spectaculos. Tribunele sînt în delir. Cei șase mii de iubitori ai tenisului s-au unit într-un glas și scandează fără preget „ȚI-RI-AC", „ȚI-RI-AC". Românul simte stimulentul tribunelor și uită de cei 33 ani ai săi și de cei 26 ai americanului și luptă pentru fiecare minge, cu o sete teribilă de victorie. Ambiția lui Țiri a dus la cîștigarea primului set, cînd, din ochi-mi arzători picurau din nou lacrimi de fericire. Au urmat prea repede acele două seturi cîștigate de american care mi-au produs (și nu numai mie) un scurt-circuit în inimă. Dar în setul patru pe teren nu se „vedea" decît un singur jucător și acela era excelentul Ion Țiriac, care a egalat și ne-a turnat în sufletele ultimul strop de speranță. Americanul bănuia surpriza și, amintindu-și de zilele lui de glorie, a cîștigat ultimul set și o dată cu acesta și salatiera.

BIBLIOTECA „ASTRA"
SIBIU

SPIRITUL GOSPODĂRESC

Omului grijuliu pentru bunurile lui sau pentru cele ce-i sînt încredințate de societate, i se spune gospodar. A gospodări bine înseamnă a ști să păstrezi dar și a ști să folosești cu maxim randament materia primă, mașinile, uneltele, construcțiile, spațiile productive ce-ți sînt date în seamă. În opoziție se află risipa iar risipitorul, în orînduirea noastră, devine un fel de inamic public, fiindcă el nu risipește ce-i al lui, ci azvîrle cu ce-i al nostru al tuturor. Poporul nostru n-a privit niciodată cu simpatie nici pe risipitorul din propria-i avuție, cu atît mai mult va acuza lipsa de spirit gospodăresc cînd este vorba de avutul obștesc.

Problema economicității fiecărei acțiuni nu este nouă ; un mare număr de măsuri ale conducerii partidului și statului au indicat aceasta ca o preocupare constantă și oamenii muncii au răspuns indicațiilor partidului în mod corespunzător. Grija ca fiecare leu cheltuit să se întoarcă sporit ca valoare, ca fiecare gram de metal, de lemn, de ciment, să fie folosit cu eficiența corespunzătoare — această grijă a devenit o caracteristică a marii majorități a celor ce muncesc și constituie unul din factorii care au contribuit la progresul rapid înregistrat de economia țării noastre în anii socialismului. Din păcate, spiritul gospodăresc se prezintă ca un izvor de bogăție încă insuficient explorat, de vreme ce numeroase fapte atestă existența risipei. Și, dacă nu ne este indiferentă nici risipa din averea personală, cu atît mai mult este de condamnat cea din avuția obștească.

Risipa îmbracă cele mai felurite aspecte. Ea apare uneori sub forma unui anumit conservatorism : obiecte care se fac în continuare din materii prime scumpe sau deficitare, deși tehnica modernă pune la dispoziție înlocuitori ieftini și cu aceeași rezistență. Alteori, mașinile nu sînt folosite decît numai la o parte din capacitatea lor. Nu rareori, studiul grăbit, lipsa simțului de prevedere duc la lucrări inutile, păgubitoare. (Recent, televiziunea a prezentat cazul unei balastiere de cîteva zeci de milioane, care nu funcționează și în legătură cu care nici măcar cei care au proiectat-o și construit-o nu știau bine de ce-au făcut-o). Alteori, consumul de energie este supradimensionat față de rezultatele obținute. S-ar putea face calcule multe și interesante privind energia electrică, de exemplu. Dar e suficient să-i invităm pe unul din risipitori să calculeze cu creionul în mînă la cît se ridică cheltuiala pentru un bec uitat aprins în propria-i locuință timp de o noapte întreagă, pentru a înțelege cît ne costă ușurința cu care același ins privește consumul de energie în instituția sau întreprinderea în care lucrează.

Nu în puține cazuri risipa este rodul unei megalomanii alimentate și încurajate de faptul că ea nu este satisfăcută din propriul buzunar. Se construiește mult în țara noastră, se știe. Partidul și statul nu precupețesc nici un efort material cînd e vorba de construcții menite să sporească avuția națională, de construcții în scopuri productive. Pe primul plan al preocupărilor stau, în același timp, construcțiile de locuințe, de spitale și școli, preocupări care fac parte din vastul program de ridicare continuă a nivelului de viață a cetățenilor.

CONTINUARE ÎN PAG. ②

UMANIZAREA TEHNICII

Care este relația optimă între om și unealtă ? — Ce ne răspunde directorul Institutului de Psihologie, dr. Robert FLORU

CE FEL DE OAMENI SÎNT SAVANȚII?

UN CEAS CARE ARATĂ VÎRSTA!

(Amănunte în pag. a 5-a)

Proletari din toate țările, uniți-vă !

magazin

Anul XVI 787 — simbătă 4 noiembrie 1972 — 8 PAGINI 1,50 LEI

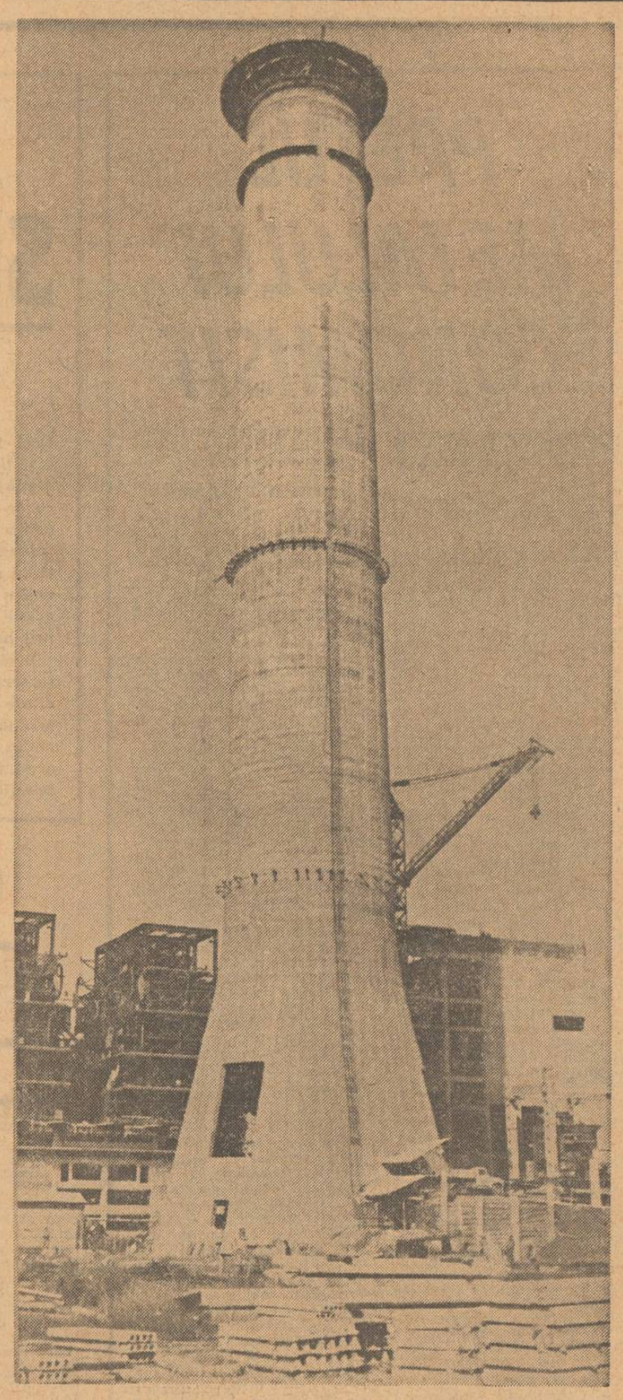

Coșul de fum se apropie de cota finală
Foto: C. DARIE

GIGANTUL DE LA POALELE BĂRĂGANULUI

● *Momente de bărbăție și eroism din activitatea constructorilor marei termocentrale de la Chișcani*

● *Chesoniștii au un avans de zece zile*

● *Constructorii marelui coș de fum au cîștigat șase zile, anunțînd „premiera" la 10 decembrie a. c.*

Chiscani era pînă nu demult un sat oarecare la marginea Brăilei, fără prea multă faimă. El a ieșit din anonimat odată cu construirea aci a unora dintre cele mai mari unități ale industriei noastre chimice: Combinatul pentru Fibre Artificiale și cel de Celuloză și Hîrtie. Chiscani înseamnă astăzi celofibră și hîrtie. Chiscani va însemna mîine lumină. Căci la marginea din spre apus a Chiscanilor, constructorii înalță, la poalele Bărăganului, cea mai mare termocentrală a țării care va pulsa în final, în arterele economiei naționale, 1950 Mw.

Atrași de ineditul lucrării au poposit la Chiscani constructori cu vechi state de lucru pe cele mai mari șantiere ale țării. De 3 ani, de cînd au bătut primul

Viorel CHIURTU

CONTINUARE ÎN PAG. ②

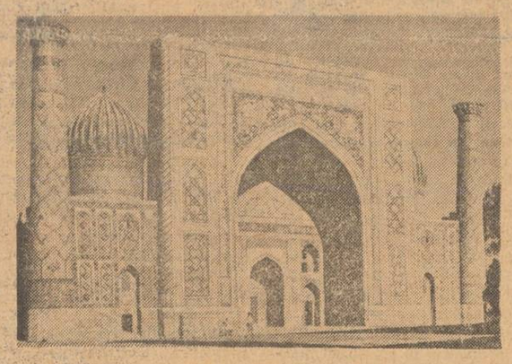

După restaurare, Medrese Șir-Dor (Samarkand) și-a recăpătat strălucirea de odinioară.

ITINERAR SOVIETIC

Amănunte în pagina a 3-a

BUHARA : Arhitectură, podoabe incrustate pînă la desăvîrșirea de filigran

SAMARKAND · Arhitectură, podoabe viu colorate....

CUM VA FI VREMEA ÎN LUNA NOIEMBRIE

de Dumitru BACINSCHI

director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

(Pagina a 6-a)

PREȚUL METALULUI ECONOMISIT

● *În zece luni — 43 tone metal economisit* ● *Fiecare părere e un cîștig pentru fabrică. Angajamentele brigăzii lui Savin Bușcă au fost mult depășite* ● *Idei în perspectivă la uzina „Timpuri noi"*

Timpul este o noțiune care își poate schimba valoarea atunci cînd oameni cutezători vor să-l supună dorinței lor de progres. La uzina de motoare și compresoare „Timpuri noi", timpul, reevaluat la dimensiuni potrivite posibilităților judicios gîndite, și-a schimbat valoarea. **În limbajul de producție al uzinei un an trebuie să însemne zece luni ; o lună — 20 de zile ; în 480 de minute ale unui schimb de lucru, trebuie obținută o producție egală cu cea de 576 minute ; o zi (8 ore) = o producție de 9 ore și 36 minute. Timpul cîștigat nu rămîne însă o noțiune legată doar de ritmul rapid necesar pentru realizarea planului de producție în acest cincinal. Învingerea lui nu este disociată de sarcinile privind productivitatea, calitatea, reducerea cheltuielilor, economiile de metal.**

Așa cum fiecare oră cîștigă o valoare sporită prin producția care se realizează, metalul care se prelucrează pentru a deveni produs finit se înnobilează prin efortul acelorași oameni cutezători de a-l folosi ca niște buni gospodari. Printre angajamentele sporite ale anului 1972, luate în cinstea aniversării Republicii, am întîlnit și cifra pe care o căutam :

L. MARINA

CONTINUARE ÎN PAG. ②

În pregătire

NOUL COD POȘTAL

● O importantă lucrare menită să asigure expedierea mai bună și mai rapidă a circa 500 milioane de corespondențe anual ● Principalele criterii ale sistemului de codificare a adreselor adoptat în țara noastră ● Însemnări importante în cartarea, îndrumarea și transportul corespondențelor și coletelor poștale între cele 16 091 localități din țară ● Evitarea confuziilor în cazul localităților omonime ● Fiecare cetățean va primi un nomenclator cu toate unitățile poștale din țară, cu numerele de cod respective ● La începutul anului 1974 vă veți folosi de noul cod poștal.

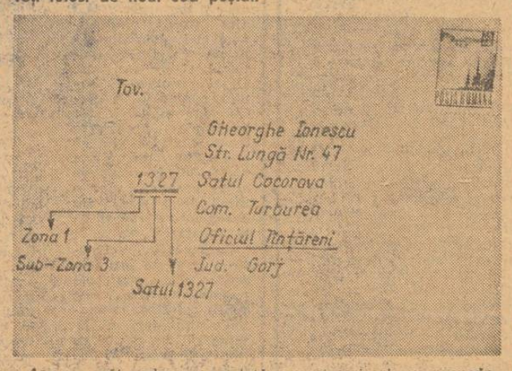

Așa va arăta adresa completă a unei scrisori, cu prevederea numărului de cod poștal respectiv. Săgețile indică viitoarea împărțire poștală zonală despre care dăm amănunte în pagina a 7-a.

LUMEA CA LUME

de Adrian PĂUNESCU

O FORMĂ A IUBIRII

În ultima vreme, presa noastră a insistat mult, asupra necesității ca — în întreaga țară — să se pună capăt risipei de materiale și de energii și să se instaureze, la toate nivelele, spiritul gospodăresc, echilibrat și clar, atît de util unei societăți care construiește. Nu sînt destule cuvintele, în aerul dimineții acestei zile, în care scriu, pentru a mă găsi și eu, de îndată, alături de atîția colegi ai mei care scriu, în campania dedicată instaurării spiritului gospodăresc și eliminării păgubitoarelor risipe. Îmi vine în minte ideea că, mereu, în sufletul poporului nostru au stat la loc de cinste aceste idei. Oamenii noștri au deprins, datorită vitregiilor istoriei, îndeminarea de a scoate tot folosul din puținul pe care li l-a oferit natura sau societatea, chiar dacă printre ei au fost și destui indivizi care din simplă inocență sau din rea voință au prejudiciat și valori morale alături de cele materiale. (Am mai văzut eu cazuri de oameni care, în prima zi de salariu, cheltuie tot și, după aceea, se vaită trei săptămîni) Asemenea oameni nu trebuie lăsați, bineînțeles, să răspundă de gospodărirea vreunui sat, a vreunui oraș sau a unor zone geografice și mai întinse. Dar trebuie să ne întrebăm, totuși, asupra căror resorturi trebuie acționat pentru ca lupta cu risipa să fie rodnică iar țara să fie împînzită, dintr-un capăt în altul, de gospodari fără preget. Eu cred că trebuie mers la rădăcină. Și rădăcina se află undeva în conștiință și în suflet. Există, firește, și oameni nebuni, dispuși să-și risipească fără milă, bunurile existente în locuința lor. Dar nu despre aceștia vorbim azi, ci despre oamenii care sînt foarte zgîrciți cu banii personali și foarte darnici cu banii statului, despre oamenii care duc permanentă grijă față de fiecare ac din gospodăria lor, dar care risipesc milioane în gospodăria tuturor. În afara unor înrăiți și a unor hoți de vocație, oamenii care risipesc, risipesc din lipsa dragostei față de lucrurile pe care le risipesc. Aici trebuie acționat. Să creăm dragostea care să nu îngăduie risipa ! Cei răuvoitori trebuie pedepsiți, dar în același timp trebuie recompensați, cum se cuvine, adevărații gospodari. Noi știm, în principiu, că tot ce e în această țară este al nostru. Știm că răspundem, în fața viitorului și în fața strămoșilor noștri, de toate bunurile materiale și spirituale ale patriei prezente. Dar generalitățile ne îndepărtează, uneori, de trăirile particulare și se întîmplă că sîntem noi de acord și știm bine că țara e a noastră, dar nu acționăm, *la locul de muncă*, în conformitate cu ideea generală. Spunem și credem (și sîntem chiar gata să o dovedim) că putem apăra această țară, cu toate puterile noastre, de orice necazuri, de orice intemperii, de orice primejdii. Dar, la locurile unde muncim zi de zi, ne purtăm, cîteodată ca și cînd ele n-ar

CONTINUARE ÎN PAG. ②

MISTERUL NUMIT ANTARCTICA

● Flăcările, fumul și cenușa au făcut drum într-un continent... un ghețar. Cîteva din filele „cărții" scrise în mantaua de gheață.

(Relatarea în pagina a 5-a)

MIRACULOASA SALVARE

Un copil de trei ani se prăbușește de la etajul trei al unui bloc din Bacău și se alege doar cu spaima...

Pagina a 2-a

PREȚUL METALULUI ECONOMISIT

URMARE DIN PAG. 1

50 tone economii. Rezultatele pe zece luni arată că s-au obținut 43 tone.

Picătura de metal

Unul din cei care au contribuit masiv la economisirea metalului în uzină este muncitorul specialist **SAVIN BUȘCĂ**, șeful unei brigăzi de la turnătorie-neferoase, formată din 40 de oameni. După socoteala lui și a maistrului, șef de atelier, **ALEXANDRU BĂDINĂ**, valoarea economiilor realizate la materiale neferoase de brigada respectivă se ridică la 230 000 lei pe zece luni, ceea ce, spune Bușcă :

— Înseamnă că oamenii sînt mai atenți și la picăturile de metal ce cad pe lîngă oala de turnare.

— Înainte, nu-i interesa ?

— Mai puțin. Cînd însă fiecare a fost consultat, prin fișele de sondaj lansate de Comitetul sindical al uzinei asupra mijloacelor, metodelor pe care le socotește potrivite pentru înfăptuirea tuturor sarcinilor pe care și le-a asumat uzina, fiecare s-a simțit obligat să gîndească mai mult la munca lui și să-și ia răspunderea unei propuneri bine judecate.

— Ce surse a găsit brigada pe care o conduceți în ceea ce privește, de pildă, economia de metal ?

— Vă amintesc trei dintre ele, cele mai importante, de fapt : analizarea și corectarea dimensiunilor unor rețele de turnare și maselote, trecerea la turnarea în cochile a unor repere care se lucrau manual, reducerea adaosurilor de prelucrare tehnică. Privite cu mai multă băgare de seamă aceste operații au dezvăluit rezerve interne neașteptate sau, mai corect spus, nedescoperite la o cercetare mai superficială. Rezerve de acest fel mai sînt.

— Care anume ?

— De pildă, se poate reduce consumul de metal la piese cu cote mari de prelucrare (S 18 și altele), se pot turna mai multe piese printr-o singură turnare (mă gîndesc la familia pistoanelor), turnarea pieselor din bronz în așa fel încît să se înlăture ceea ce se pierde acum.

Ideea brigăzii

ALEXANDRU BĂDINĂ spunea despre Bușcă Savin că este foarte sever, foarte pretențios dar și un excelent prieten. Tocmai aceste calități i-au făcut pe cei din brigadă să-l respecte și să-l iubească. Savin Bușcă spunea și el despre Bădină :

— Se pricepe tare bine la organizare, are și talente pedagogice. E cam aspru cînd nu se face treabă, dar se bate pentru orice necaz al unui om.

Se prețuiesc reciproc. Sînt prieteni. De aceea și conlucrează bine. Amîndoi mi-au vorbit despre o idee prețioasă pe care brigada lui Bușcă a lansat-o la ultima adunare a Comitetului oamenilor muncii : aceea de a realiza, după o concepție proprie și cu posibilități proprii, o anexă a atelierului de turnătorie care ar înlesni, printre altele, înfăptuirea unui plan lunar de 50 de tone piese, deci întreaga cantitate necesară acum uzinei, fără a mai apela la alte uzine, precum și o mare economie la consumul de metal.

— Colectivul de la turnătorie mai are și alte idei de această valoare ?

— Mai degrabă o sugestie, răspunde Al. Bădină : **gîndirea tehnică trebuie să-și sporească mai mult cuvîntul. Se simte nevoia îmbunătățirii fluxului tehnologic, a modernizării condițiilor de lucru. Roadele unor astfel de măsuri asociate cu înalta calificare și cu dorința oamenilor de a-și folosi cu multă judecată posibilitățile ar da rezultate minunate. Și care dintre noi n-ar fi mulțumit să creeze cu mintea și cu forța mîinilor rezultate excepționale...**

★

Metalul se înnobilează prin efortul acestor oameni de a fi zgîriți cu fiecare picătură de metal care poate fi recuperată. A face economii devine, treptat, și deviză și o concepție de lucru. Și o obișnuință.

L. MARINA

FOTOGRAFIILE CITITORILOR NOȘTRI

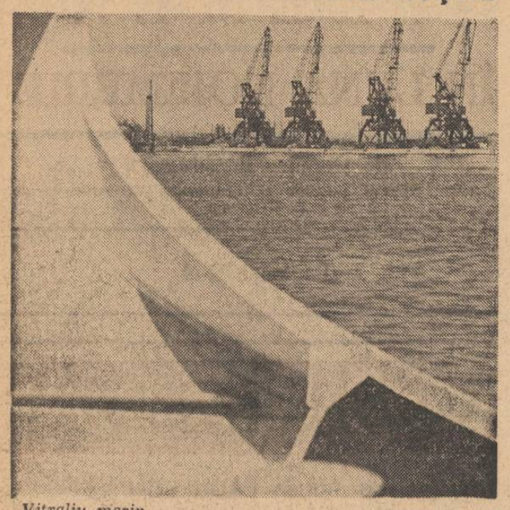

Vitraliu marin

Prof. Valeriu BOGDĂNEȚ — Bacău

AGENDĂ SĂPTĂMÎNALĂ

SPIRITUL GOSPODĂRESC

URMARE DIN PAG. 1

Deci, în prim plan, grija pentru dezvoltarea economiei și a vieții sociale, obiectiv cu care se poate mîndri orice partid din orice țară a lumii. Iată însă că, ici și colo, apar derogări cu de la sine putere de la acest principiu. Pe seama și în dauna spațiilor productive apar construcții administrative supradimensionate, cu birouri ce depășesc nu numai necesitățile dar și cel mai elementar bun simț; a devenit pentru unii o practică de a schimba la intervale scurte mobila din aceste birouri, înțelegînd prin modernizare nu utilaje de cea mai nouă tehnică, ci încăperi administrative de ultimul tip.

Evident, s-au făcut și se vor mai face construcții care să servească dezvoltării vieții culturale. Dar ele trebuie ridicate numai acolo unde spațiile existente sînt folosite la maximum, unde, cu alte cuvinte, necesitatea imperioasă obligă la așa ceva. Altminteri, ce rost au noi localuri de acest fel, cît timp, în unele localități, sălile existente sînt folosite numai cîteva ore pe zi sau cîteva zile pe săptămînă ?

Ca să nu mai vorbim de faptul că, uneori, se cheltuiesc fonduri însemnate pentru unele lucrări pur și simplu de neînțeles. Într-un centru județean, de pildă, se construiesc în jurul localului de teatru niște ziduri exterioare, menite să-l facă mai impozant pe dinafară, fără nici un efect asupra funcționalității sălii sau a scenei. În alt oraș, pe lîngă cele două săli de teatru care nu sînt utilizate zilnic, s-a construit și o casă de cultură elegantă, din care cea mai mare parte este ocupată tot de o... sală de spectacole. Grandomanie, firește, dar pe banii cui ?

Rigurozitatea cu care a intrat problema evitării risipei, sub toate aspectele ei, în atenția opiniei publice își găsește de aceea, deplină justificare. Întregul popor depune, zi de zi, o muncă plină de abnegație ; nu sînt puține momente cînd cei ce muncesc răspund cu eroism unor situații ieșite din comun. Cu ce drept, atunci, o minoritate se comportă cu ușurință față de ceea ce, cu greu, cu trudă și chiar cu sacrificiu, s-a obținut pentru binele obștesc ? Faptul că opinia publică sancționează ea însăși asemenea atitudini este un act de maturitate politică, un act cu o puternică valoare educativă.

GIGANTUL DE LA POALELE BĂRĂGANULUI

URMARE DIN PAG. 1

țăruș al acestui mare obiectiv industrial, oamenii aceștia au fost călăuziți de o singură dorință : să înalțe cît mai repede și în condiții tehnice desăvîrșite această nouă cetate a luminii. Marea întrecere socialistă în care este antrenat întregul nostru popor, dornic să aducă în dar celei de a 25-a aniversări a Republicii izbînzile cele mai de seamă, a dinamizat lucrul și pe acest mare și important șantier al construcției socialiste. Oamenii s-au luat la întrecere cu timpul. Prin munca lor neobosită ei au reușit să „mute" din proiecte, în realitate, pe cîmpia Chiscanilor, obiectivele care vor furniza energia electrică. **Sala mașinilor pentru primul grup este închisă în proporție de peste 75%. Primul cazan de aburi a fost și el montat. Urmează montarea cazanelor 2 și 3. Se montează prima turbină și se pun fundațiile primu'ui transformator de 15/220 kv. În zona prizei de apă, unde se va forma un adevărat riu de talia Mureșului, cu un debit de 70 mc. apă pe secundă, a fost lansat primul cheson și se lucrează la cel de al doilea.**

Poposim în această zonă și încercăm să intrăm în discuții cu oamenii care realizează una dintre cele mai spectaculoase lucrări, — chesoanele pentru priza de apă a termocentralei. Sîntem obișnuiți să-i întîlnim pe constructori sus pe schele, de jur împrejurul obiectivelor care se profilează în spațiu. Contrar obișnuinței, de data aceasta pe constructorii despre care este vorba nu-i putem găsi pe asemenea schele. Nici nu-i putem vedea. Locul lor de muncă este în... adîncuri. Da. N-am greșit cu nimic. Chesoniștii, căci despre ei este vorba, sînt constructorii care înaintează în... subteran. Munca lor se materializează în niște colosi de beton armat, înalți cît un bloc cu 7 etaje care coboară pînă la —17 m.

La „campană" — o cabină ermetică în care intră fiecare chesonist înainte de a coborî în adîncuri pentru a i se face pregătirea cuvenită să poată suporta presiunea mare din interior, îl găsim pe șeful de brigadă **ION COMAN**, care tocmai se pregătea să coboare împreună cu un grup de 12 chesoniști, sub colosul de beton, la lucru.

— Munca noastră este foarte complicată. Ea nu se aseamănă nici cu a scafandrilor și nici cu cea a minerilor. Ca să fii chesonist îți trebuie nu numai curaj dar și sănătate. Cum se spune, trebuie să fii sănătos tun. Altfel, nu reziști acolo jos, unde presiunea trebuie întreținută incontinuu la două atmosfere pentru a crea o perină de aer pe care trebuie să coboare chesonul.

— De unde ați învățat această meserie ?

— De la tatăl meu. Aveam 16 ani cînd m-a luat cu el la montarea unui cheson la noi în comună, prin 1949. De atunci am lucrat împreună pe toate șantierele, pînă anul trecut cînd tata a ieșit la pensie.

Bătrînul Tănase Coman a plecat să se odihnească în comuna Tătărani din județul Vrancea. El și-a crescut și calificat feciorul într-una dintre cele mai complicate meserii, aceea de chesonist pe șantierele patriei. Și-acum i-a predat ștafeta. Și nu numai pe el l-a calificat. Pe toți cei 40 de bărbați care formează astăzi brigada de chesoniști a lui Coman.

Precizia cu care operațiunea de coborîre se desfășoară la cel de al doilea cheson se bazează pe o îndelungată practică și experiență acumulată pe multe din șantierele patriei. Tot experiența este aceea care i-a ajutat pe chesoniști și specialiști să găsească o nouă soluție constructivă pentru realizarea simultană a chesoanelor 2 și 3. Prin aplicarea ei se realizează o construcție unitară de proporție (1 200 mp.) într-un termen mai scurt decît cel prevăzut și cu cheltuieli mai mici. Este una din modalitățile de a răspunde chemării partidului privind realizarea cincinalului actual înainte de termen. **Examenele de bărbăție și pricepere susținute de chesoniștii lui Coman pe șantierele de la Oradea, Turnu-Măgurele, Slatina, Copșa-Mică, Galați, Rovinari, pe Valea Carasu în Dobrogea și pretutindeni acolo unde a fost nevoie să se realizeze fundațiile trainice ale marilor obiective industriale, au fost trecute de fiecare dată cu calificativul excelent. Avansul de 10 zile pe care l-au cîștigat la lucrarea de coborîre a celui de al doilea cheson îi apropie pe acești temerari constructori ai adîncurilor de acelasi calificativ.**

— Avem însă constructori care lucrează în... cer, ne spune tov. **PETRE MARINESCU**, inginerul șef al șantierului, omul care poartă răspunderea tuturor lucrărilor ce se desfășoară aci la poalele Bărăganului.

— Cum vine asta ?

— Așa bine. Ia priviți în sus.

Într-adevăr, sus pe cerul acoperit cu nori grei, plumburii încărcați cu apă se profilează siluete unui turn care urcă în înaltul cerului. Este **coșul de fum al termocentralei, care în final va avea 200 de metri — unul dintre cele mai înalte coșuri din țară.** Și realizarea acestui obiectiv a pus destule probleme constructorilor. Dar constructorii, înarmați cu experiența șantierelor, au găsit soluția realizării lui : **56 de piloni din beton armat au fost implintați pînă la 38 m. adîncime în pămînt. Aceasta e fundația pe care a început să „crească" uriașul coș de fum care se compune din 2 trunchiuri de con concentrice.**

Luăm loc în unul din lifturile interioare care transportă sus, la cei peste 154 m. altitudine (ne aflam în 25 oct a.c.) unde a ajuns construcția coșului, materiale și oameni. Urcăm prin interiorul lui ca printr-un tunel, către cei cîțiva din cei 90 de constructori aflați acolo sus în schimb, în marea întrecere cu înălțimile și timpul. Pentru că, trebuie să precizez că aci, pe ploaie, pe vînt, noaptea ori ziua, glisarea continuă. Aflăm de la ing. **CORNEL MILICĂ**, șeful lotului acestei lucrări că **cei 90 de constructori s-au angajat să atingă cota finală cu 6 zile înainte de termen.**

— Ne-a fost greu pînă l-am văzut ridicat deasupra celorlalte construcții — ne spune maistrul **VASILE VEZEANU**, pe care-l găsim sus printre constructori. **Acum înaintăm rapid. Așa că la 10 noiembrie vom sărbători evenimentul de care vă vorbea tov. inginer. Bineînțeles că la început am avut de înfruntat multe greutăți. Proiectul acestei grandioase lucrări are elemente noi, care se aplică pentru prima dată în țară. Dar, după cîte vedeți, am reușit să le învingem...**

Sfidînd înălțimile amețitoare, colosul de beton „crește" în fiecare zi cu cîte 3 m. Întrecerea dintre cele 2 schimburi conduse de **GRIGORE CÎMPAN** și **EMERIC VÁRZAR** dau și aici pe schelele cerului un dinamism aparte lucrărilor de glisare. Întrecerea cu timpul i-a cuprins pe toți constructorii și dornici de a o cîștiga fac tot ce este omenește posibil. Dulgherii **ALECU BOGMAN, ȘTEFAN MITITELU**, fierarii betoniști **TEODOR VÎRLAN** și **ȘTEFAN HARAGEA**, mecanicii **GHEORGHE ȘERBAN** și **COSTICA CAZAN** sînt doar cîțiva dintre cei care sfidînd înălțimile, ploile și frigul înaltă, prin priceperea și hărnicia lor, această îndrăzneață și impunătoare construcție componentă a marei termocentrale de la Chiscani.

De sus, de pe coșul de fum, ni se desfășoară la picioare, la proporțiile realității, macheta din biroul inginerului șef care înfățișează viitoarea cetate a luminii. Constructorii celei mai mari întreprinderi din țară specializate în lucrări de asemenea proporții, Energo-construcția, o „desenează" aidoma aici, pe cîmpia Chiscanilor, din oțel și beton.

Viorel CHIURTU

SECVENȚE

UN COPIL DE TREI ANI SE PRĂBUȘEȘTE DE LA ETAJUL TREI...

...dar cîteva sfori întinse pentru uscatul rufelor îi salvează viața

Camera copiilor dă în balcon, locul lor preferat. De acolo, de la înălțimea celor trei etaje ale blocului turn din Cornișa-Bistrița, cei doi frățiori privesc cu plăcere peste casele pitice din jur, zîmbesc soarelui blînd de toamnă, urmăresc emoționați plimbarea norilor cu chip de balauri. Deși nu are decît cinci ani, Cristinel îi place să-și dea aere materne. Mai ales atunci cînd bunica i-l încredințează pe Cristinel, frățiorul ei de trei ani. Ca și acum, cînd bunica e plecată în piață, iar mămica, la bucătărie, pregătește masa. Cristina știe că e obosită, de abia a venit de la serviciu și ar vrea să-i dea o mînă de ajutor. De aceea a plecat și ea la bucătărie.

Rămas singur, Cristinel privește din nou peste balustrada balconului. Urmărește vrăjit plutirea diafană a unui nor, se minunează de grația cu care cîteva păsări înscriu pe cerul azuriu cercuri și volute imaginare. Așa zboară și tata, gîndește băiețelul. Ce minunat trebuie să fie să zbori ! Să te simți deodată ușor, mîngîiat și purtat de adierea vîntului. Ce n-ar da să poată zbura și el ! Dar cum ? Se uită în jur. Deasupra, sîrmele, pe care mama întinde rufele. Ce-ar fi să se poată agăța de ele, să nu mai simtă pămîntul sub picioare, să plutească și el, măcar așa, o clipă ? Visuri. Sîrmele sînt acolo, sus, iar el abia dacă ajunge cu mînuțele la balustrada balconului. Așa că renunță. Se îndreaptă spre usa camerei. Cînd să pășească pragul, se împiedică de ceva. Ce o fi ? Privește înciudat și dă cu ochii de grătarul de lemn pe care, grijuliu, tatăl l-a așezat de curînd pentru ca cei doi copii să nu simtă răceala betonului. Parcă ar fi o scară, gîndește Cristinel. Și, deodată, îl străfulgeră un gînd. Ridică, cu puteri nebănuite, grătarul, îl sprijină de marginea balconului și începe să urce. A ajuns pînă sus. Încă un pas și poate pune piciorul pe balustradă. De acolo pînă la sîrmă nu mai e mult. Numai un pas, dar, o mișcare greșită și se prăbușește în gol...

★

...Cînd vecina de jos a sunat la ușă, pentru a o anunța că băiețelul a căzut de pe balcon, Mariei Schiopu nu i-a venit să creadă. S-a repezit în camera copiilor, pe balcon. Cristinel, nicăieri. De abia atunci a înțeles toată grozăvia situației. Și-l închipuia pe băiețel zdrobit de bordura de beton, care înconjoară blocul. Înfiorătoare, imaginea o făcu să-și piardă cunoștința...

...Se trezi, nici ea nu știe cum, afară, înconjurată de locatari. În brațe, strîns la piept, Cristinel. Îl privea și nu-i venea să creadă. Băiețelul ei teafăr ! Nici o urmă de sînge, nici o zgîrietură. Cineva îi arătă niște sfori rupte lîngă bordură. A fost de ajuns ca să înțeleagă cum s-a produs minunea. În cădere, copilul nimerise pe niște sfori întinse jos pentru uscat rufele. Și, astfel, totul s-a terminat doar cu o mică fracțură închisă, la piciorul sting, care acum este complet vindecată.

Cristinel Șchiopu alături de surioara lui

(S-a întîmplat la Bacău, în septembrie 1972.)

LUMEA CA LUME

URMARE DIN PAG. 1

face parte din ideea de țară, din destinul național și din fericirea noastră personală.

Condiția fundamentală pe care trebuie s-o creăm, la rădăcină, pentru a avea gospodari buni la suprafața pămîntului, este transformarea adevărurilor generale în adevăruri valabile și, mai ales, vii, pentru fiecare dintre noi, adică materializarea ideii că *tot ceea ce e al tuturor e, în mod firesc al fiecăruia*. Risipim ceea ce nu iubim. Păzim ceea ce iubim. Acum, după Conferința Națională a Partidului, în România trebuie potențată în sufletele oamenilor o iubire înnoită față de ceea ce înseamnă țara noastră. A fi bun gospodar e o formă a iubirii. Să creăm această iubire !

NICI O CĂLĂTORIE PE EVEREST NU E ZADARNICĂ

În momentul cînd scriu, cei 11 membri ai echipajului britanic, care încearcă escaladarea Everestului, sînt pe punctul să rateze. Și iată, au și început să apară, deocamdată printre compatrioții celor 11 temerari *„înțelepții de final"* care consideră că expediția nu trebuia organizată. Și, în fond, care-i rezultatul ? Și care ar fi, dacă ar reuși ? Un munte, acolo... Ce se alege din asta ?

Dar eu spun că nici un drum pe Everest nu e zadarnic. Nici un drum pe Everest nu trebuie calomniat. Nici un argument nu poate infirma necesitatea speciei umane însăși de a escalada Everestul. Căci nu numai rezultatul contează, ci și drumul. Și uneori, ca în Odiseea, rezultatul este chiar drumul. Și e important nu numai ultimul pas, pasul victoriei, ci celelalte cîteva milioane de pași care l-au precedat și l-au pregătit. Pînă la urmă, victoria cea mai mare este drumul spre victorie. Dacă nu am avea Everestul, noi, pămîntenii, am fi mai slabi. Everestul ține trează conștiința omenirii. Virful acela de munte dă un straniu și rodnic halou ursitei omenești. Eu cred că nici nu vom apuca să trăim o expediție, reușită în întregime, pe Everest. Everestul nu va fi cucerit niciodată. Tocmai de aceea, paradoxal, nu e zadarnic nici un drum pe Everest. Evident, am putea avea mai multe păreri despre oportunitatea unuia sau altuia dintre momentele, în care au pornit drumurile spre Everest. Dar Everestul poate constitui, în ultimă instanță, o problemă de conștiință a fiecărei ființe umane. Schilozii tresar din somnul tristei lor situații și deschid febril paginile ziarelor care povestesc drumurile pe Everest. Faptul că niște oameni, niște ființe apropiate de sufletele noastre și similare cu noi, încearcă să urce pe cel mai înalt munte din lume, constituie oxigenul sfînt al atîtor muribunzi care mai supraviețuiesc o zi, înfrigurați de o nouă speranță. E o minciună, e o crimă chiar, ideea că drumul pe Everest costă prea mult. Specia umană, în esența ei, este umilită dacă Everestul încape pe mîna unor afaceriști cleptomani.

Cu cît conștiința noastră e mai demnă de acumularea de suferință (care sîntem noi, oamenii), cu atît Everestul încetează de a mai fi doar o realitate geografică și devine o realitate psihologică și morală, de a cărei fascinație atîrnă ursite succesive de oameni vii. Nici un drum pe Everest nu e zadarnic. Singura victorie pe care trebuie s-o așteptăm, în această luptă cu cel mai înalt virf de munte, de pe planeta noastră, este victoria asupra propriei noastre sfieli și asupra neghiobiei de a nu îndrăzni. Nu cucerirea Everestului trebuie s-o rîvnim ci să ne bucurăm că încă ne mai place să o pornim în sus. Mi-aduc aminte răspunsul, de o mitologică mîndrie, pe care unul dintre cei ce au încercat escaladarea Everestului, l-a dat la întrebarea *„De ce v-ați dus în expediție spre virful Everest ?"*. Știți ce-a răspuns cel întrebat ? El a spus doar : *„Pentru că există"*. De-aia.

S.O.S. — ABECEDARUL

Sînt oameni care, de teama de a gîndi o idee nouă, iau ideea nouă a altora și o aplică în domenii în care ea n-are nici un rost.

Cu o intraductibilă stupefacție, am luat cunoștință de faptul că niște inovitori și simplificatori de ocazie au hotărît ca literele B, C, E, G, L, O, P, R, T, să se scrie de mînă, cînd e vorba de caracterele lor mari, mult mai simplu decît s-au scris pînă acum. Ca să vezi și dumneata unde era nevoie de simplificări : în alfabet !!! Dacă nu se făceau simplificările astea, dacă nu era pocit alfabetul limbii române, înnebuneau elevii (deoalta cu părinții) și cădea bruma complicațiilor peste inspectoratele școlare. Dar eu nu înțeleg, totuși, de ce simplificatorii alfabetului mare de mînă s-au oprit la jumătatea drumului. La urma urmei, existau soluții și mai radicale. Se putea hotărî simplificarea alfabetului de tot. Adică să rămînem numai cu strictul necesar, să nu mai umblăm cu beuri, hașuri, uuri, kauri și, mai ales, cu icsuri și zeturi. Putem rămîne, în genere, la vreo trei-patru litere, ca să simplificăm lucrurile, și, să nu încărcăm mintea oamenilor cu intelectualisme impracticabile. De ce e nevoie de atîtea vocale ? Și vin eu și vă-ntreb : ce urmăriți dv. păstrînd atîta amar de ani, puzderia asta de consoane, în alfabetul limbii române ? Gata ! Trebuie simplificări mari, în instituția alfabetului. Să nu le plesnească mintea copiilor de-atîta învățătură. Un alfabet cît mai restrîns ! Iar literele să fie făcute numai din linii drepte ! Cu biciul să fie pedepsiți copiii care desenează cîrlige ! Și să fie două litere : O și I. Și nici ele, ci direct poza unei *oi*.

Deocamdată, iată, nu ne putem declara satisfăcuți. Nu s-a mers pînă la capăt nici în eroare. Simplificările în cauză nu sînt decît niște biete pociri, ale unui alfabet pe care eu nu înțeleg de ce îl tot chinuie, din cînd în cînd, niște oameni care, ba mănîncă pe â din a, ba simplifică literele mari de mînă, trădînd astfel un profund complex de analfabetism disimulat. Pentru cititorii care n-au la îndemînă un abecedar voi reproduce săptămîna viitoare fotografiile acestor stafii de litere.

UN TRIUMF

Sînt firme care poartă exact numele care nu li se potrivește. (De altfel ar fi cazul ca numele mari să nu mai fie folosite în tot locul. De ce or fi existînd atîtea cooperative care se numesc „Progresul", cînd numai progres nu e acolo înăuntrul lor ?). Sînt și firme care-și merită numele. Una dintre acestea, este firma „Triumf" din București, strada Miciurin. E vorba de un magazin alimentar, cu toate ale lui, care reabilitează în ochii oricui ideea de comerț, compromisă de atîția comercianți (care uneori n-au ce le cer cumpărătorii iar alteori nu știu cum să vîndă) Nici la „Triumf" nu se găsesc lucruri care nu se găsesc în alte părți. Dar organizarea magazinului, simplificarea raporturilor dintre vînzător și cumpărător, buna igienă și amabilitatea absolut omenească a tuturor funcționarilor de la „Triumf" (mai ales a conducătorilor unității) ne bucură și ne aduc aminte că e obligatoriu să considerăm în general, că buna creștere și buna servire sînt drepturile noastre, ale cetățenilor. Atîtea articole critice despre comerț apar la noi — multe din ele îndreptățite — încît am considerat că e bine să laud acest triumf al inteligenței practice care este magazinul „Triumf".

CAPTAREA BUNĂVOINȚEI

Am lăudat și îmi face plăcere să laud din nou emisiunea de televiziune *„Steaua fără nume"*. Dar, de această dată, am de făcut și o propunere care izvorăște dintr-o nemulțumire. Nemulțumirea mea se numește juriu. Datorită faptului că, din acest juriu nu fac parte — la ritmuri echitabile — compozitori de toate vîrstele și de toate orientările importante ale muzicii noastre ușoare, e promovată și încurajată numai o anumită muzică. Nu zic rea sau bună, zic o anumită muzică. Lipsesc sistematic, din juriul *„Stelei fără nume"* tineri compozitori, ori oameni de cultură interesați mai intîm de fenomenele moderne din artă. Și nemulțumirea mea se mai numește juriu și din alt motiv. Cred că e anormal ca tinerii interpreți să se prezinte în concurs cu lucrări ale membrilor juriului. E dezagreabilă orice încercare de captare a bunăvoinței pe aceste căi.

Mai ales că bunăvoința a și fost captată în cîteva rînduri.

În rest, *„Steaua fără nume"* e o emisiune remarcabilă.

SCRIU CĂRȚI, NU VÎND CĂRȚI

Rog pe amabilii mei cititori, care mi-au scris să mă întrebe cum ar putea reține, la mine, exemplare din ediția a doua, a volumului meu de poezii : *„Istoria unei secunde"*, să nu se supere de faptul că eu nu mă ocup cu vînzarea cărților mele, ci doar cu scrierea și pînă într-un punct, cu tipărirea lor. Îi informez cu plăcere că *„Istoria unei secunde"* se va găsi în toate librăriile din țară, probabil în jurul datei de 15 noiembrie.

Adrian PĂUNESCU

Monolog interior despre...

URCUȘ

de Victor BÎRLĂDEANU

Întîlnirea a avut loc, după ani și ani, în halele spațioase ale unei uzine dintr-un vechi centru industrial. Pe omul acela mărunt și smead, cu un început de chelie ascuns cochet sub cîteva fire așternute cu grijă de-a lungul creștetului, îl cunoscusem cîndva, la puțină vreme după ce terminase facultatea, în aceeași uzină, în aceeași secție, înconjurat aproape de aceiași oameni. Părea un specialist capabil, pasionat de profesia pe care și-o alesese și, de aceea, destinat unei spectaculoase cariere.

Iată însă, mi-am zis, că omul n-a făcut carieră la care se așteptau cei din jur. A rămas aici, în uzina în care fusese repartizat la absolvire, s-a împotmolit în cine știe ce treburi mărunte, s-a plafonat, ratîndu-și perspectivele, a bătut pasul pe loc, devenind nu o stea a creației tehnice, ci un inginer oarecare.

Cît mă înșelasem mi-am dat seama mai tîrziu, cînd mi-au fost relatate unele ieșiri semnificative privind activitatea inginerului Y în această uzină pe care începusem s-o consider, datorită unor amăgitoare aparențe, locul ratării sale. Adevărul era că, în cei aproape cincisprezece ani, de cînd lucra în uzină, omul a cărui reîntîlnire mi-a prilejuit aceste rînduri fusese de cîteva ori invitat să ocupe posturi mai înalte în felurite foruri locale sau centrale, posturi care ar fi însemnat nu numai evidente avantaje materiale, dar și o ascensiune sensibilă pe scara prestigiului social. De fiecare dată însă le-a refuzat, și nu din capriciu sau din teama de răspundere, ci cu temeinica motivare că „mai are ceva de terminat" — o comandă importantă în curs de executare, o reorganizare pe cale de înfăptuire, o invenție aflată în stadiu de finisare.

Nu „împotmolirea în treburi mărunte", deci, îl împiedicase pe inginerul Y să facă o carieră exterior spectaculoasă, ci un acut sentiment al datoriei, o adîncă și definitivă integrare în colectivul de care se simțea organic legat. Și — fapt semnificativ — în confidențele pe care mi le-a făcut cu prilejul acestei reîntîlniri peste ani n-a răzbătut nici o clipă vreo undă de amărăciune, vreun strop de regret pentru „ocaziile pierdute". Dimpotrivă, fără să exulte de bucurii contrafăcute, omul își mărturisea cu sinceritate satisfacțiile autentice, de profunzime, pe care le încercase de-a lungul anilor văzîndu-și utilitatea, bucurîndu-se de stima și dragostea colectivului

— Există — îmi spunea — un urcuș care a reprezentat întotdeauna pentru mine mai mult decît ceea ce se cheamă în limbaj curent „avansare". E vorba de urcușul în propriți tăi ochi și în ochii tovarășilor tăi de muncă, de urcușul acela, adesea imperceptibil în aparență care te ajută să simți că prezența ta în mijlocul oamenilor a însemnat și înseamnă ceva...

Și inginerul Y spunea toate acestea nu cu acea „modestie a renunțării", cu acel „orgoliu al sacrificiului" care răzbat uneori în cuvintele adevăraților ratați. Pentru el rămînerea în uzină, realizarea sa ca specialist și ca om acolo unde o fost încontinuat dintru început de încrederea colectivului, însemnau nu o renunțare, ci transpunerea în faptă a unei vocații reale și fără greș.

ITINERAR SOVIETIC

BUHARA, SAMARKAND

ÎNTRE LEGENDĂ ȘI CONTEMPORANEITATE

de Ion COLESNIC

Cu străvechea cultură uzbecă ne-am familiarizat mai în amănunt încă la Muzeul literaturii „Alișer Navoi" din Taşkent. Aici, amabilele noastre gazde, cu dragoste și pasiune ne-au înfățișat eforturile considerabile, materiale și științifice, ce se fac pentru conservarea, restaurarea și valorificarea monumentelor de o inestimabilă valoare istorică și artistică, eforturi care concentrează cele mai calificate forțe din R. S. S. Uzbecă, din întreaga Uniune Sovietică, iar prin intermediul UNESCO, chiar din lume.

În muzeul „Alișer Navoi", de fapt, exponatele alcătuiesc reprezentarea sintetică a nașterii, înfloririi, decăderii și renașterii, în anii Puterii Sovietice, a culturii uzbece. Pe bună dreptate confrații noștri ziariști uzbeci subliniau faptul că un popor nu se respectă pe sine dacă nu-și respectă propria tradiție și cultură națională. Iar ceea ce se întîmplă acum în R.S.S. Uzbecă este tocmai redescoperirea și valorificarea străvechii culturi în cadrul marii familii a popoarelor sovietice. Am admirat, deopotrivă, nu numai înțelepciunea și frumusețea versului a doi mari poeți uzbeci Alișer Navoi și Babir, ca și miniaturile gingașe ce împodobesc lucrările lor, dar și tablourile pictorilor contemporani care zugrăvesc viața nouă a poporului, înfățișarea cochetă a noului oraș Taşkent.

Gazdele ne-au sfătuit și ne-au creat posibilitatea de a vedea cu ochii noștri, la fața locului, ce înseamnă Buhara și Samarkand.

Încă de la bordul comodului avion An-40, orașul Buhara, dispus pe mănoasa Vale Zevarșan, își dezvăluie personalitatea prin zidurile cetății ultimilor emiri, așezată pe cea mai înaltă colină — Arc (ceea ce în limba uzbecă înseamnă cetate orășenească întărită ; reședința conducătorilor) și vestigiile trecutului îndepărtat. Vechi centru comercial, meșteșugăresc, vestit prin covoarele de Buhara și încrustațiile în metale colorate, este menționat în cronicile chineze încă din sec. V. În timpul dinastiei Samoniților, sec. IX—X (Ismail Samonit, sec. IX), cultura, știința, comerțul și meșteșugurile cunosc o mare dezvoltare. În apropierea localității s-a născut Abu Ali Ibn Sina — Avicenna (980—1027). Buhara este un imens muzeu viu al istoriei arhitecturii milenare din Asia Centrală. Aici sînt numeroase monumente ale culturii uzbece care își au sorgintea pe parcursul a unsprezece secole, între care Mauzoleul Samoniților — o bijuterie de încrustație în piatră și marmură — și ansamblul de moschei — Poi-Kalian — care putea adăposti în curtea sa 8 000 de bărbați la rugăciune și în interiorul căruia se află Minaretul Kalian, sau „Marele Minaret", sau „Minaretul Morții" cum i se spunea. Construit în anul 1127, înalt de 46,5 m, cu o scară interioară în spirală cu 100 de trepte, servea pentru chemarea la rugăciune și ca far de orientare pentru caravanele din deșert. În vîrful lui ardea o flacără permanentă păzită cu străşnicie, căci stingerea ei însemna rătăcirea caravanelor, deci moartea lor. Și din aceasta se vede importanța orașului la timpul respectiv.

Caracteristica monumentelor din Buhara nu este coloritul, care își ocupă locul cuvenit, mai ales în decorațiile interioare — combinații de încrustătură cu aur și culoare — ca și pe unele cupole, ci arhitectura lor și încrustația în piatră și marmură dusă pînă la desăvîrșirea de filigran. Bunara își pierde din importanță odată cu constituirea (sec. XIV) statului centralizat al lui Timur care își mută reședința la Samarkand, a cărui înflorire începe. Dar Buhara păstrează pentru posteritate vestigiile unei înalte culturi și un prezent care o onorează.

Buhara sovietică este un puternic centru al industriei ușoare — combinat textil, care prelucrează principala bogăție a regiunii, bumbacul și mătasea — (se construiește o nouă uzină pentru prelucrarea complexă a bumbacului în care vor lucra 15 000 de oameni), ateliere în care se produc faimoasele covoare de Buhara, o mare uzină pentru argăsirea pieilor de caracul, numeroase ateliere de artizanat. Pentru reînvierea meșteșugului străvechi al încrustării metalelor colorate a luat ființă o școală specială în care tineri uzbeci învață meșteșugul strămoșesc. În ultimii ani, deșertul atît de puțin ospitalier, la insistența și perseverența oamenilor, și-a dezvăluit noi valențe prin importante zăcăminte de petrol, gaze, aur și alte minereuri utile care sporesc bogăția republicii, a țării sovietice.

Samarkand este poate, cel mai vechi oraș : întemeiat în mileniile IV — III î.e.n. În secolul IV î.e.n. este amintit sub denumirea de Manacanda, odată cu cucerirea sa (anul 329 î.e.n.) de către Alexandru cel Mare. În evul mediu era unul din cele mai importante centre politice, economice și culturale din Asia Centrală. Între anii 1924 și 1930 a fost capitala R. S. S. Uzbece. Cunoaște o puternică ascensiune în sec. al XIV-lea cînd devine capitala statului centralizat al lui Timur, considerat ca leagăn al culturii uzbece. Aici s-au dezvoltat științele, matematica, astronomia, chimia, mineralogia, istoria, literatura. Se cuvine a fi evocate cîteva nume : Alahamat Al Horezmi (780—850), fondatorul algebrei ; Abu Ali Ibn Sina — Avicenna care a scris peste 300 de lucrări, cele mai multe fundamentale în domeniul medicinei ; Omar Haiam (1040—1123) poet, filozof naturalist, astronom — a reformat calendarul persan, a intuit legea gravitației, afirmînd, la vremea lui : „Dacă pămîntul n-ar fi rotund, atunci n-ar fi zi și noapte, vară și iarnă". Dar dintre toți se detașează cu deosebită strălucire Muhamed Taragai Ulugbek (1394—1449) astronom, teolog, poet, matematician și istoric, protector al științelor și artelor. La indicațiile și calculele lui, între anii 1424—1429, s-a construit un observator astronomic (diametru 46,4 m, înălțimea cupolei 30 m) al cărui sextant este așezat exact pe lungimea meridianului, pe un postament de marmură, proiectantul vădind temeinice cunoștințe de fizică privind dilatarea corpurilor. În urma observațiilor efectuate Ulugbek a scris o lucrare, care l-a făcut celebru, în care pune bazele teoretice ale sistemului stelar și întocmește catalogul a 1018 stele. Cu mijloacele de care dispunea, acum peste 500 de ani, el determină durata anului la 365 de zile, 6 ore, 10 minute și 8 secunde. Astăzi, după cele mai moderne mijloace de determinare și măsurare, durata anului este stabilită la 365 de zile, 6 ore, 9 minute și 6 secunde. Deci Ulugbek a greșit față de posteritate doar cu 1 minut și 2 secunde pentru un an. Ce uimitoare precizie !

Dintre numeroasele monumente se disting : ansamblul de mauzolee Șahi-Zinda (Șahul viu). Legenda spune că în secolul al VII-lea cumnatul lui Mohamed, Hassan Ibn Abbas a venit la Samarkand pentru a răspîndi credința mahomedană. Pentru această crimă a fost pedepsit cu tăierea capului. După decapitare, el și-a luat capul în mîini, a coborît în fîntînă și trăiește acolo. Mecet Bibi-Hanun (Mecet — în uzbecă — lăcaș de închinare pentru musulmani), cel mai mare din Asia Centrală ridicat în doi ani de cea mai iubită soție a lui Timur, în cinstea expediției acestuia în India. Legenda spune că credința musulmană considera femeia ca ființa cea mai de jos. Timur nesocotind această dogmă aspră, nu numai că a iubit-o nespus de mult dar o socotea egală cu el, se consulta cu ea în toate treburile statului, inclusiv politice și de război. Ansamblul Medrese (medrese — în uzbecă — școală superioară teologică musulmană — universitate) compus din trei universități construite începînd din secolul al XV-lea de Ulugbek, Șir-Dor și Tilla-Kari. Aici, pe lîngă teologie se învățau științe cum ar fi : astronomia, matematica, chimia, mineralogia, istoria, literatura. Între anii 1465—1468 la Universitatea lui Ulugbek a învățat marele poet uzbec Alișer Navoi. Un alt ansamblu care atrage atenția vizitatorilor este Guri-Amir mauzoleul emirilor, unde se află și mormîntul lui Timur.

Monumentele din Samarkand se remarcă prin arhitectura lor măreață, a cupolelor în speță, dar mai ales prin podoabele exterioare viu colorate, din plăci de ceramică smălțuită în care predomină culorile alb-albastru — verde, aurul.

Samarkandul își făurește și legendele contemporane care se numesc : industria constructoare de mașini cu ramurile sale moderne — electrotehnică, electronică, mecanică fină, ale cărei produse sînt cunoscute în întreaga Uniune Sovietică și peste hotare ; industria chimică de îngrășăminte ; industria textilă și alimentară, o vastă rețea de artizanat.

Monumentele din Buhara și Samarkand își reînvie gloria de altădată. Ele sînt supuse unei minuțioase restaurări care înglobează deopotrivă o imensă muncă de cercetare științifică pentru respectarea riguroasă a adevărului ca și rezolvarea unor probleme tehnice — dificile chiar și în condițiile tehnicii contemporane, cum ar fi de pildă „secretul" emailului și al culorii, reproducerea fragmentelor de sculpturi care lipsesc, cu care și-au împodobit lucrările atît de măiestrit, cu gust și simț artistic uimitor, îndepărtații meșteri.

BUHARA : „Minaretul Morții"... stingerea făcliei însemna moartea caravanelor.

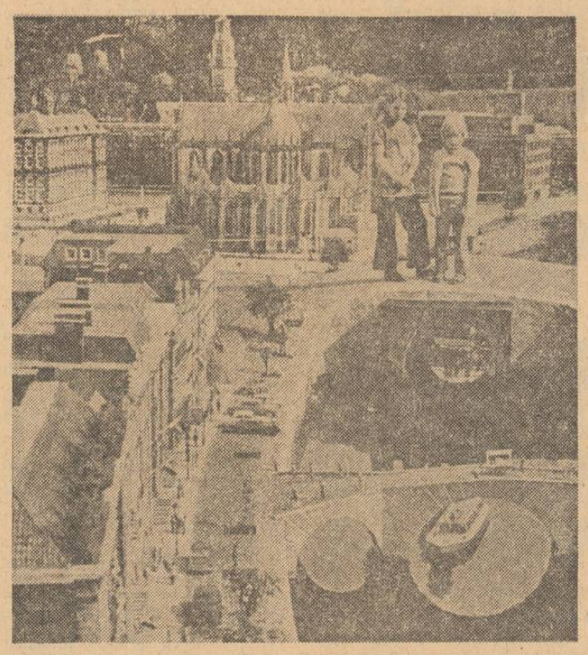

În Olanda s-a construit recent un original orășel în dimensiuni „liliputane". Orașul miniatură are case, școli, muzee, teatre, cinematografe, canale, catedrale, automobile, circulație — toate reproduse cu o mare fidelitate. „Orașul" are misiunea de a servi la educarea copiilor, făcîndu-i să înțeleagă și să privească cu simț de răspundere problemele lumii în care trăiesc.

PRIMARUL orașului Veneția, Giorgio Longo, a anunțat că a început exportul porumbeilor din Veneția. Orașul acesta dorește să exporte 100 000 porumbei, avînd prea mulți. Cu toate că reprezintă o mare atracție turistică, ei provoacă pagube enorme, mai ales monumentelor vechi.

EUGENE PHILIPS, în vîrstă de 60 de ani, originar din orașul Oklahoma City (S.U.A.) s-a rostogolit de pe scările verandei sale. Aceasta a fost cea mai fericită căzătură a vieții sale. El își pierduse vederea cu 16 ani în urmă, orbind subit. Acum, după căzătură, Philips își recapătă vederea. Medicii care l-au examinat cred că lovitura i-a atins țesuturile de deasupra nervului optic.

DIN ANVELOPE vechi poate fi „montat" un dinozaur, aceasta a fost ideea patronului unui magazin de piese auto din Tokio. Ideea transpusă în viață a însemnat instalarea într-o piață a capitalei Japoniei a unui dinozaur gigantic, "reptila" fiind asamblată din numeroase anvelope de diferite mărimi. Firește cei mai numeroși admiratori sînt copiii.

LA LONDRA există un magazin care vinde foarfeci, chei de deschis cutii de conserve, unelte de tîmplărie, cuțite de curățat cartofi, toate pentru uzul „stîngacilor". Ideea a plăcut, patronul unei fabrici franceze lansînd o rișniță de măcinat piper de același fel.

UN FOST pilot francez, Réné Leclercq, pensionar, a avut surpriza să constate că pe biletele loteriei franceze este imprimată o veche fotografie publicată într-o revistă de specialitate care îl reprezintă în timpul unei partide de... pescuit. Leclercq a dat în judecată Ministerul Finanțelor, iar tribunalul din Nissa i-a dat cîștig de cauză obligînd ministerul să-i plătească despăgubiri...

O TURMĂ de capre, undeva într-un sătuleț din Africa de Sud-Vest. Păstorul turmei, o femeie de maimuță — Ala. Ea cunoaște toate animalele în subordine, pe care le supraveghează urcată în pom. Caprele care se abat din drum — la ducere sau întoarcere, Ala le îndeamnă cu o nuieluș. Pentru munca ei Ala primește banane...

UN STRIGĂT de alarmă lansat de cercurile medicale : s-au constatat numeroase cazuri mortale printre tinerii care se lasă tatuați. Explicația constă în condițiile lipsite de igienă în care se fac aceste tatuaje, care duc în primul rînd la îmbolnăvirea de hepatită și transmiterea bolii la alte persoane.

DUPĂ 13 ANI de studii, a luat ființă la Metropolitan Museum of Art din New York, noul Institut de costume. Acesta s-a instalat într-o galerie de expoziții permanente, prezentînd evoluția îmbrăcămintei feminine în ultimii 200 de ani. Treizeci de manechine evocă succesiunea modei în S.U.A., Anglia și Franța, începînd din 1785 și pînă în zilele noastre.

O ENZIMĂ rară, urokinaza, care dizolvă părticelele de sînge coagulat din emboliile cardiace, va fi în curînd fabricată la bordul cabinelor spațiale. Cercetătorii americani afirmă că în condițiile de imponderabilitate ale spațiului, producerea medicamentului se va realiza la un preț de cost de 20 de ori mai redus decît pe... pămînt.

UN GLOB DE FLORI au ocazia să admire vizitatorii orașului polonez Wroclaw pe una din arterele cele mai frecventate, strada Kosciuszko. Continentele au fost lucrate pe glob din lotus, trandafiri, crizanteme și alte flori. Culorile minunate ale florilor atrag de departe pe toți trecătorii care se opresc pentru a le admira.

ÎNTR-UN SAT bulgăresc trăiește un cocoș care prin longevitatea sa contrazice pe ornitologi. Aceștia și manualele de specialitate arată că galinaceele trăiesc 8—10 ani. Cocoșul despre care este vorba a împlinit însă două decenii. O comisie de specialiști studiază cauzele acestei longevități.

O ECHIPĂ americană formată din diferiți specialiști a decis să întreprindă o expediție în Nepal pentru a descoperi „omul zăpezilor". Va fi o adevărată expediție științifică care va folosi cele mai moderne mijloace de cercetare.

CONFORM previziunilor specialiștilor, în anul 1975 Brazilia va deveni mare exportatoare de carne datorită înființării unor uriașe crescătorii de animale în Amazonia, unde sînt condiții excepționale pentru creșterea animalelor.

Abai, unul dintre cei mai simpatici pensionari ai Grădinii zoologice din Torino, a murit. Hipopotamul Abai, prietenul micilor și marilor vizitatori, a murit în urma unui accident stupid, provocat de o fetiță. Uriașul animal obișnuia să primească fructe și bomboane pe care vizitatorii le aruncau direct în gura lui uriașă. Într-o zi, un gest necugetat al unei fetițe: i-a aruncat o micuță păpușă din material plastic. Hipopotamul a înghițit-o și păpușa a blocat funcționarea organelor vitale. Vizitatorii grădinii zoologice au pierdut un vechi și bun prieten.

LA PARIS a avut loc pentru prima oară Salonul calului. Publicul a admirat numeroase exemplare selectate de cai superbi de cursă și de tracțiune din cele mai diferite rase. În a treia zi a acestui original salon, trei sute de călăreți au venit în formație în fața primăriei unde a avut loc un miting desfășurat sub deviza „Automobilul ucide, automobilul otrăvește. Calul să trăiască!"

remember • remember • remember

MUNCHEN (IX)

Rabelaisian ca în majoritatea pînzelor sale, Bruegel bătrînul are aici superba Pays de Cocagne, *poate cea mai terre à Terre dintre picturile lui, realizată parcă printr-o hipertrofiere interioară a imaginii, inflație de sensuri într-un spațiu relativ mic și echilibrat unde în preajma rămășițelor ospățului frust, personajele adormite, monștri suavi ai opulenței și ai desfrîului, gastronomic, par a suferi în vis cumplite pedepse, par a expia, bîntuiți de viziunile realității corupte de propriile lor excese, festinul la care s-au dedat... dar Bruegel incomparabilul rămîne la Viena... aici am avut revelația celui de-al doilea dintre fiii lui, cunoscut sub numele de Bruegel de Velours, mult mai personal decît fratele său, urmărit de o lumină albastră ireală și de peisaje în care aglomerații umane se constituie în adevărate montaje cinetice... niciodată n-am întîlnit într-un muzeu european o asemenea bogăție de pînze ale acestui mare pictor de umbră, pictor de capete studiate parcă la un microscop fabulos, pictor de culori sugrumate, capabil să renunțe la orice desfătare cromatică și să-și delecteze ochiul în lumea spectrului nopții, acolo unde realitatea își lasă tot ceea ce nu vrea să ne dezvăluie... ar fi aproape de idilă și de vis facil dacă nu te-ar sesiza în tablourile lui o tristețe claustrală de bijutier, de șlefuitor de pietre condamnat la robii obscure... catifeaua din numele lui e un eufemism nemeritat și mistificator... catifeaua nu e aici decît o epidermă înșelătoare... o platoșă purtată ca un supliciu în memoria urmașilor... și în ultima instanță o etichetă sumară de inventar... îngrozitoare e această eternitate a artiștilor, care nu e decît o succesiune de morți și de resurecții ritmate de exaltările, de voluptățile, de aspirațiile și de indiferențele legatarilor fortuiți, incapabili să te recunoască altfel decît dîndu-ți chipul și asemănarea lor.*

★

Alte Pinakothek e un Sesam inepuizabil. Vechii italieni, ucenici ai lui Giotto în picturile lor pe lemn și flamanzii epocii de aur și nebunia lubrică a lui Rubens și spaniolii obsedați de negru și olandezii cu circiumile lor grobiene și cu peisajele unde lumina cu stranii molecule de ceață înnobilează umile cîmpuri domestice și mări cenușii, și francezii veacului al XVII-lea și marii venețieni și... mult, poate prea mult... bogăția acestei culturi europene începe să devină irealizabilă, aberantă... popoare înstrăinate de albia duhului caută orizonturi mai albe care s-ar cuveni ostenelii lor seculare, în timp ce pe altarę somptuoase și semi-abandonate răsar zeități apocrife, așezate de rîvna celor ce n-au avut încă prilejul de a se osteni îndeajuns... și eu sînt poate unul din ei, un străin ce poartă prin orașele Apusului steme necunoscute pe care prea puțini mai încearcă să le înțeleagă... și am sentimentul că vin prea tîrziu sau mult prea devreme, cînd graiurile încep să se facă neînțelese deși construcția Turnului continuă parcă în transă, înaintînd ireproșabil chiar atunci cînd ziditorii nu mai par adeseori decît stafii ale predecesorilor ilustri... e oare un demon al inerției, un blestem sau o soartă ?... oricum e mult, e poate prea mult... se simte o suprasaturație, o nevoie vitală de alte începuturi căci istoria ajunge a se îngîna cu arheologia și monumentele capătă imperceptibil valori simbolice de necropole virtuale care așteaptă să primească mumiile predestinate și să-și acorde superba lor morfologie la sistemul geometric al piramidelor din deșert... poate cuvintele mele își caută mai mult sensul decît îl au de pe acum... dar iată pe balustradele de piatră ale grădinii muzeului, un grup de tineri îngrozitor de sordizi, cu savante coafuri de papuași — operă, însă, a unor excelenți frizeri din München sau de aiurea — rupind, ostentativ, cu unghiile dintr-o imensă piine neagră de tip rustic... tinerii aceștia au o mie cincisute de ani și vor să-și uite virsta, îi chinuie nostalgii echivoce de primitivitate, îi apasă un amurg invizibil, o nebunie, o ceață... e mai ușor să te erijezi în judecător ridicol și inoportun și să vituperezi împotriva lor, decît să încerci a-i înțelege și a aproxima un destin... acești hieți pitecantropi de operetă sînt mai puțin pitecantropi decît alții care strălucesc de eleganță induminecată și rămîn impermeabili la orice depășește perimetrul fiziologiei lor, aici sau aiurea... și cred că istoria nu e decît fundalul genealogiei lor și arta un ideal adjuvant al digestiei... nu, în ce mă privește, mă simt mai aproape de toți nemulțumiții pămîntului, oricît ar fi de stîngaci, de absurzi, de stupizi în revoltele, obsesiile și aprehensiunile lor... și acum ieșind din muzeul acesta simt că am mai îmbătrînit și eu cu două sau trei veacuri.

a. e. baconsky

La muzeul arheologic din Pekin a fost expus un exponat nou, de o excepțională valoare istorică. Este vorba de mumia care a fost descoperită (împreună cu alte obiecte) într-un mormînt aparținînd prințului Liu Sheng (dinastia Han) care a trăit la sfîrșitul celui de-al doilea secol înaintea erei noastre. Mumia conservată în excelente condiții este în întregime acoperită cu pătrățele din jad legate între ele cu fire de aur. Alături de mumie sînt expuse și alte obiecte prețioase găsite cu acest prilej.

ÎNTÎMPLĂRI ADEVĂRATE

„S.W.11" S-A PRĂBUȘIT ÎN MARE

• Amănunte despre catastrofa aviatică din vecinătatea Atenei • Cei ce au supraviețuit s-au salvat, toți, înotînd pînă la țărm • O mamă a pierit cînd a vrut să-și salveze copilul

„Închisesem ochii și cred că ațipisem. Deodată, am simțit o zdruncinătură violentă și cînd mi-am revenit am simțit apa intrînd în avion. Mi-am deschis imediat centura și am încercat să ajung la ușa de salvare. Pluteam. Apa se ridica tot mai mult. Un pasager grec m-a împins și mi-a spus să ies. I-am cerut să iasă el întîi. Îmi era frică, voiam să mă țin după el. Am inspirat puternic și am ieșit din avion, aruncîndu-mă în apă..."

Dramatica relatare de mai sus îi aparține tinerei Sherry Arthur-Lines, din Easthbourne, Anglia, aflată între cei 19 supraviețuitori ai catastrofei aviatice de lîngă Atena, din seara de 21 octombrie. Sherry se afla în avionul „S.W.-11" de construcție japoneză, utilizat de Compania greacă „Olympic Airways" a lui Aristotel Onasis, despre a cărui prăbușire ziarele au relatat la timpul potrivit. Aparatul venea de la Corfu și se pregătea să aterizeze pe aeroportul capitalei grecești. La bord, 49 de pasageri, între care și cîțiva turiști străini, și patru membri ai echipajului.

La puțin timp după decolarea din Corfu, pasagerilor li s-a cerut să nu-și desfacă centurile de siguranță. Timpul era extrem de nefavorabil: ploaie torențială, vînt extrem de puternic. Cînd aparatul s-a apropiat de Atena, turnul de control a anunțat că aeroportul este extrem de aglomerat și a cerut pilotului să amîne cu zece minute aterizarea.

După cîteva minute, fără a fi fost avizați că se întîmplă ceva, pasagerii au simțit că avionul pierde altitudinea și că se prăbușește în apă. În aceeași clipă s-au stins toate luminile. Au urmat clipe de groază. Pasagerii au început să țipe, să încerce să-și desfacă centurile. Două stewardese care stăteau pe ultimul rînd de fotolii, au avut prezența de spirit să se precipite spre una din ușile de salvare. „Dar, chiar înainte de a putea ieși — a povestit una din ele, Irene Sikiarid — apa a năvălit în avion. Cîteva secunde mai tîrziu, înotam în cabină. Mă țineam de mîna unei colege..." „În panica ce s-a creat, a continuat ea, nu puteai să știi cine mai trăiește și cine e mort, cine e copil și cine e adult. Nu puteai decît să împingi spre ieșire pe cine întîlneai în cale. Înainte de a ieși a trebuit să mă cufund pentru a găsi ușa..."

Avionul s-a scufundat în cîteva minute. Dintre pasagerii și membrii echipajului care au reușit să iasă din aparat și să ajungă la suprafață s-au salvat doar cei ce știau să înoate. Ei s-au îndreptat, înot, spre plaja Vovla, aflată foarte aproape, ghidîndu-se după luminile țărmului.

„După ce am ieșit din avion, și-a continuat povestirea Sherry Arthur-Lines, a trebuit să înot vreo 20 de yarzi, ca să ies din zona kerosenei. Cînd m-am întors, am văzut avionul scufundîndu-se. Mi-am spus: «Întoarce-te în pat și trezește-te, e un vis rău». Și, deodată, mi-am dat seama că sînt cu adevărat în apă, m-am concentrat și mi-am spus că trebuie să continui să înot. Am ajuns lîngă niște stînci și de trei ori a trebuit să mă păzesc, să nu mă lovesc. Am reușit în cele din urmă să mă salvez".

De la țărm — unde catastrofa a fost imediat semnalată autorităților — echipele de intervenție au venit cu promptitudine. Două elicoptere și mai multe bărci cu motor s-au apropiat de locul dezastrului, luminîndu-l cu puternice reflectoare. Dar în afara celor ce au reușit să ajungă ei înșiși la țărm, nu au mai fost găsiți alți supraviețuitori.

Declarațiile făcute de cei ce s-au salvat au făcut cunoscute diferite aspecte dramatice din timpul catastrofei. Între altele, tragicul sfîrșit al unei femei care, după ce a izbutit să ia-să la suprafață, și-a dat seama că i-a rămas băiatul în avion. A venit greu în interior, și-a găsit fiul, dar nu a mai putut ieși cu el...

Bilanțul catastrofei: 33 de pasageri și copilotul. Cauza nu a putut fi încă precizată. Unii experți și-au exprimat părerea că un fulger ar fi putut provoca prăbușirea avionului. Dar concluziile definitive nu vor putea fi precizate decît după readucerea la suprafață a epavei lui „S.W-11".

Sherry Arthur-Lines, pe patul de spital, după ce a ajuns înot la țărm (stînga). În imaginea din dreapta se văd două roți de avion găsite la țărm după catastrofă.

TRAMVAIUL DE PE... TROTUAR

Un vagon se îndreaptă cu viteză spre o străveche gară din capitala Belgiei. Pasagerii și trecătorii intră în panică, dar pînă la urmă accidentul se soldează cu pagube minime și fără victime.

Într-o zi de toamnă, în capitala Belgiei. Erau orele 11,30 dimineața, cînd un tramvai al liniei 98, care urca din Bruxelles spre Ixelles a avut o ciudată... aventură. La ora aceea, tramvaiul nu era prea aglomerat : cîteva gospodine și cîțiva pensionari. Pasagerii priveau prin fereastra tramvaiului viața străzii. Tocmai se aflau în fața gării, frecvent denumită „Gara Luxemburg". Chiar în acea clipă, vagonul a derăiat și, ieșind de pe linie a pornit cu o viteză nebunească. Părea purtat spre o țintă pe care trebuia neapărat să o atingă: zidurile gării. Lăsase pe pavaj și pe trotuar urmele roților sale și lesturi de nisip. Totuși acestea din urmă nu s-au dovedit eficiente.

Ce se întîmplase ? O defectare — ivită într-un moment cu totul neașteptat — a frînelor, a împiedicat pe vatman să reducă viteza, pentru a amorsa manevra.

Străvechile ziduri ale Gării Luxemburg s-au dovedit cu acest prilej, extrem de... solide. Daunele materiale au fost minime. Nici un geam al tramvaiului nu s-a spart. Zidul gării a suferit imperceptibil, din cauza șocului. Dintre călători, cinci persoane s-au ales cu ușoare zgîrieturi. Au fost totuși transportate la spital în vederea unui eventual traumatism psihic. Se putea foarte bine să ai doar o mică zgîrietură, dar emoția accidentului să se fi repercutat asupra sistemului nervos.

★

Este pentru prima dată cînd străvechea clădire „se întîlnește" în asemenea ciudate împrejurări, cu un... tramvai. Finalul întîmplării s-a soldat fără stricăciuni, dar călătorii vor păstra vreme îndelungată emoția prin care au trecut precum și imaginea „năstrușnică" a vagonului mergînd singur pe trotuar spre întîlnirea cu zidurile gării.

(S a întîmplat în octombrie 1972 la Bruxelles)

SPIRALE

POETE (I)

de Eugen BARBU

Am pe masă trei volume de versuri recent apărute, opere ale unor poete de vîrste și de formații deosebite, între care mi se pare că una debutează. Este vorba mai pe scurt de Ana Blandiana, Smaranda Jelescu și Mihaela Minulescu. Faptul că discut despre toate trei odată naște de la început suspiciune : se poate să-mi fi plăcut parțial vreuna dintre ele, cum este de asemenea posibil ca eu să fi găsit ceva comun în cele trei apariții, dar, precizez, că ele nu au nimic comun în afara unei maniere ce ține de condiția lor, adică o exacerbare vădită a atenției, o scriere mai pe sînge, o delicatețe gravă mai acută decît la confrații lor, fără ca prin asta să fac mereu repetata distincție dintre poetul bărbat și poetul femeie, care-mi repugnă.

Dintre cele trei scriitoare cea mai cunoscută mi se pare a fi Ana Blandiana, despre care la ora asta se scriu studii și are un *boxoffice* la critică destul de ridicat, ceea ce nu înseamnă că e și cea mai talentată, pentru că cea mai talentată dintre ele, și asta trebuie raportat numai la volumele lor recente ce vor fi menționate, mi se pare tocmai debutanta, Mihaela Minulescu. Smaranda Jelescu s-a ilustrat și ea în rate publicistice destul de obscure pînă acum și nu aș zice că a sa „Coloană dorică" este cel mai rău lucru pe care l-am citit. Dimpotrivă, se poate vorbi despre o acuratețe ușor de depistat, despre o domnie a *divinei melancolii* ce însoțește pe poetul bun în opera lui. Din păcate, ea nu se constituie încă sub forma unei identități lirice precise, rămînînd încă în faza tatonărilor și a mimărilor spectaculoase.

Dar mai bine să fim sistematici și să căutăm pe rînd la fiecare acele lucruri bune care ne interesează sau defectele mici sau mari ce împiedică încă drumul poeziei lor.

Cum spuneam, Ana Blandiana este cea mai cunoscută dintre cele trei poete. La drept vorbind reputația sa este aproape misterioasă dacă ne gîndim că practică o poezie statică, deghizat sentimentală, rece, fără combustie, cu o parcimonie în cuvînt dat prin flacără rar întîlnită. Sensibilitatea interioară este manieristă și închipuie mari volute nesusținute de formă, care mi se pare săracă, puțină, și ceea ce e și mai rău : banală. Undeva, Ana Blandiana nu poate fi învinovățită de cît de faptul că este onestă, că nu aruncă ostentativ spre noi acele *grămezi de gunoaie erudite*, cum spunea cineva pentru a ne face praf, cum se obișnuiește mai încoace, mai ales la debutanți, gata să ne demonstreze lecturi infernale sau studii academice de cea mai înaltă clasă. Nu, Ana Blandiana o ia terestru și sortează *stările* cu acea minuție specific feminină a precauției casnice în relațiile generale. Un statistician abil ar putea să reconstituie mamutul ei liric după o coastă poetică dintr-un vers. Dar arheologia nu intră în preocupările noastre și suferim chiar că nu am apucat să deslușim în versurile poetei încă acea răsuflare proaspătă iscată de emoție, în stare să aburească un geam. Nu vreau să fiu răutăcios, dar mi-este la îndemînă imaginea unor conserve lirice din care tocmai sucul lipsește. Iată această poezie perfect compusă, *o poezie de cap*, as zice amintind un termen actoricesc : „*Nu ni s-a dat / Numai / Un singur soare / Care se-ntunecă / Înspre toamnă treptat / Ci ducem, covîrșiți de greutatea lor / Doi sori pe care / Nu-i putem vedea deodată / Unul ne strigă să intrăm / Celălalt ne face semn să ne ridicăm / Să plecăm / Unul își urcă fanatic / Spaima de a nu fi oprit / Celălalt coboară ușor / Invincibil, către sfîrșit / Unul veghează creșterea / Celălalt scăderea / Unul luminează ca focul / Celălalt ca mierea / Și soarele acesta de pe urmă / Ne-arată drumul / și ni-l face blînd / În noapte, ca-n țărînă scurmă / Cuib dulce morții legănînd*", unde ultimul vers mi se pare cel mai frumos, dar, vai, l-am mai citit în mici variante, aiurea. Încolo tot pare rotund, perfect, în afară de senzația de poezie de laborator, administrată cu lingurița, care devine tiranică pe măsură ce străbați volumul ultim al Anei Blandiana : „Octombrie, noiembrie, decembrie".

Dar să mai dăm cîteva citate pentru ca să nu fim bănuiți de antipatie nejustificată. Iată poemul „Umbrei mele îi e frică" (poeta scrie *i-e frică*, impropriu, dar asta e o chestiune care o privește) : „*Umbrei mele i-e frică / De umbrele arborilor / Mai mult decît / Mi-e frică mie de arbori / Arborii nu îndrăznesc / Să m-atace / Dar în spatele meu / Se-aude mereu / O-ncăierare sălbatică / De umbre / Umbrei mele i-e frică / De umbrele păsărilor / mai mult decît / Mi-e frică mie de păsări / Păsările trec pe deasupra mea / Și nu mă ating / Dar umbra mea se chircește / Se rostogolește rănită / De ciocul lunecat al unei umbre (?) / Umbra mea este lipsită de apărare / Ea nu are rădăcini / Ca umbrele arborilor / Și nu știe / Ca umbrele păsărilor să sboare / Ea a fost adusă pe pămînt / Să mă urmeze / Cu întuneric sîngerînd* (vers superb) / *Să se prefacă în noapte în cele din urmă / Și eu să nu știu de cînd / Înaintez fără umbră / Cîntînd*".

Dacă exceptăm finalul, foarte frumos, și vă rog să încercați asta, dacă tăiem barele care despart versurile unele de altele, vom găsi o proză curată, vai, fără nebunia aceea a cuvintelor care scapă de relații logice reciproce și-și fac de cap tocmai pentru a inventa magia poeziei, adică acea eliberare fără seamăn a gîndului în care viața și frumosul sînt reinventate. Destul cu contabilitatea în vers ! Destul cu făcăturile ! Destul cu efectele calculate în computere ! În lirică nu totalitatea verbelor și substantivelor fac poezia ci tocmai siluirea formulei tocite, punerea lor în legături neașteptate.

Iată acum și „Am fost învățată" și ea perfect banală: „*Am fost învățată că oceanul e foarte mare / Dar nu și ce-nseamnă foarte mare / Mi s-a spus că deasupra noastră / Sînt stelele / Dar nu și ce-nseamnă sînt / Atenția cu care ochii orbi ai păsărilor / Ne privesc / O vom înțelege vreodată ? / Vor ști vreodată greierii / De ce-i ascultăm fermecați / Cînd nu înțelegem ce spun ?*", mostră evidentă de poezie firoscoasă, „filozofică", cum le e drag unora să afirme. Un critic reputat vorbea despre *poezia urită*, dar mie mi se pare că aici nu am descoperit așa ceva, e vorba de ceva și mai greu de suportat : de poezia fără sînge, de o compoziție sterilă, de o inducere în eroare prejudecată a cititorului ca în cazul palatelor potemkiniene. Și ca să fie totul limpede iată alt poem (De ce nu m-aș întoarce printre pomi ?), la fel de ațos, dînd senzația de *deja vu* : „*De ce nu m-aș întoarce printre pomi / Printre arborii chirciți de vîntul fierbinte / Printre stolurile de frunze / Care țipă ca păsările / Printre frunzele aproape nebune* / (frumos vers) *Amestecate în hoardele pescărușilor / Și pornite la pradă / De ce nu m-aș întoarce / Pe plaja răscolită de vînt / Printre icre uscate și putrede alge* (disgrațios) / *Unde mă pot rostogoli plîngînd / Frunzelor, păsărilor, peștilor / Predîndu-mă hohotitoare* (frumos) / *Sub soarele aspru / Prin zăpada sărată / Unde mă vezi și mă lași / O, mare / Trupul meu poate să-și nască urmași / Sufletul meu niciodată*".

Vreau să fiu bine înțeles : cu recenzia noastră nu încercăm să scoatem la reformă pe poeta Ana Blandiana pentru că ea nici nu merită așa ceva. Prin ceea ce a scris și va mai scrie nu poate fi ignorată. Îmi pare numai rău că în întregul său ultim volum nu am putut găsi în afara sublinierilor de mai sus decît cîteva versuri bune, cum ar fi „*Era atîta dragoste pe ape / Că nu ne puteam scufunda*", ori „*Ca să îți pot întinde / O gură tremurată spre sărut / Cu buze-nvinețite de cuvinte ?*", ceea ce e foarte puțin la o poetă de prestigiul său...

Nicolae Cernat și unul dintre „ucenicii" săi

Un om din a cărui muncă lemnul începe să cînte

MEȘTERUL CERNAT

de Boris BUZILĂ

Cer cititorului îngăduința ca despre sculptorul popular Nicolae Cernat, a cărui admirabilă expoziție deschisă în Sala Dalles a constituit, zilele trecute, cadrul unei mișcătoare festivități, omagiale, la împlinirea vîrstei de 80 de ani, să pot aduce mărturia unor vechi amintiri personale.

Din ultimii ani ai unei copilării petrecute în satul în care-și dau întîlnire apele mai multor rîuri montane, la hotarul străvechilor ținuturi românești ale Albei, Sibiului și Hunedoarei, mi-l amintesc pe Nicolae Cernat, purtîndu-și cu vrednicie uniforma de pădurar. Cantonul lui era la cîțiva kilometri de sat, pe Valea Dobrei, la confluența acesteia cu unul din pîraiele al căror clipocit îngînă vesnicul fundal sonor al acestor meleaguri. Locul, cu silueta austeră a cantonului la mijloc, în punctul căruia toponimia populară îi păstrează cred, pînă astăzi, denumirea „la Cernat", era un tărîm de mitologie și de îmbelșugare silvestră. La o aruncătură de băț de casa pădurarului se aflau niște gropi scobite cu cazmă în malul stîncos al rîului, dovadă, ziceau unii, că și acolo s-ar fi scormonit în vechime după **comoara regelui Dromihet.** Părăsind firul apei, pe poteci abrupte, într-o zonă în care fagul prindea să facă loc cetinii, dădeai peste unul dintre cele mai întinse și mai bogate zmeurișuri. Staroste peste toate aceste minunății era cel ce se recomanda pe atunci **pădurarul Cernat.**

După un număr de ani am aflat că vechea mea cunoștință de pe Valea Dobrei schimbase îndeletnicirea de păzitor al lemnului cu aceea de rapsod al acestuia, dezmierdîndu-l și măgulindu-l în superbe poeme inizate.

Vestea **m-a uimit întrucîtva,** deoarece, cunoscîndu-i pe cei ce-și cultivau în timpul lor liber dragostea ancestrală pentru creștătura miniaturală pe furca de tors ardeleneească, asemănătoare unor grațioase aripi de fluture, n-aveam știință ca Nicolae Cernat să se fi numărat printre aceștia. Cînd noua și totuși vechea sa vocație începuse să se prefacă în faimă, mi-a mărturisit (în „Magazin" nr 332 din 1964) că pînă la pensionare încercările sale, datînd cele mai multe din anii tinereții timpurii, fuseseră cu totul sporadice, gîndul de a se pune temeinic pe treabă venindu-i din întîmplare: făgăduise un fluier cu crestături băiatului care-i păzea caprele și se ținuse de cuvînt...

Mi-ar fi plăcut, poate, să cred în povestea frumoasă a omului care nu s-a despărțit niciodată de trusa cu scule făcute de mîna lui, aplecat peste lamela translucidă de paltin, încrustînd pe ea fastuoase ornamente folclorice. Dar Nicolae Cernat demitizează cu dezinvoltură această poveste. El și-a descoperit vocația cînd se afla în pragul celui de-al optulea deceniu de existență. Acest lucru nu este mai puțin vrednic de admirație și laudă. Harul său s-a aprins asemeni focului capricios al comorilor, care începe să ardă cînd te aștepți mai puțin.

Dar cazul meșterului de la Șugag nu ilustrează nici un miracol. De la bunii și străbunii săi, de la acel Gheorghe Cutean, bunicul după mamă, care i-a lăsat prisnelul crestat la 1864 și de la alții mai de mult, știuți și neștiuți, sălășluia în el o zestre prodigioasă așteptînd împrejurare propice de a fi scoasă la lumină.

Și această împrejurare prielnică a venit...

În mijlocul furcilor și căucelor, al lingurilor și toiegelor sale, etalate vremelnic în holul Universității populare de la Dalles, Nicolae Cernat nu trăiește o criză de adaptare. Ai zice, chiar că se simte întocmai ca în căsuța lui de la Șugag pe care, lucru rar întîlnit în acele locuri, a împodobit-o cu o poartă sculptată, dorind să-și încerce puterile și în cioplitul artistic al obiectelor mari. La zece dimineața își desface lădița cu scule — dălțițe, sfredeluse, sigilii minuscule — își pune pe nas ochelarii cu rame subțiri, demodate. (Cineva i-a recomandat să folosească lupa : meșterul nostru nu-i simte încă nevoia). După opt ore în care a dat gata un crimpei de filigran, cioplit în materia densă a lemnului, meșterul își adună ustensilele. Un om din a cărui muncă lemnul începe să cînte. Cine n-a văzut lucrurile lui Nicolae Cernat trebuie să le vadă. Dar să-l vadă și pe Nicolae Cernat la lucru.

MICA ENCICLOPEDIE

De la semiografie la stenografie

de L. SĂRĂȚEANU

În cîteva împrejurări am citit sau am auzit o definiție dată stenografiei de către persoane care vorbeau sau scriau cu toată convingerea. Reproduc această definiție : „Procedeu modern de scriere rapidă". Scriere rapidă ? Da, desigur. Dar „procedeu modern" ? Să vedem.

Cuvîntul stenografie vine din elină. „Stenos" *înseamnă* „strîns", *iar* „grafin" *înseamnă* „a scrie". *Deci, cuvîntul înseamnă, corect,* „scriere strînsă". *El a fost utilizat de îndată ce oamenii s-au gîndit să inventeze o serie de semne convenționale și abreviative de natură a le permite să transcrie cuvîntul cu viteza cu care este pronunțat. Ori gîndul descoperirii acestor semne s-a născut încă în antichitatea grecească. Atunci se plăsmuise așa numita „semiografie" (scrierea pe bază de semne), care i-a permis lui Xenofon să consemneze cu cea mai mare fidelitate discuțiile sale cu marele filozof Socrate (470—399 î.e.n.).*

La Roma, procedeul avea să cunoască o mare înflorire. Se ajunsese chiar ca, în școlile bătrînei „urbs", să se predea acest strămoș al stenografiei o dată cu limba și literatura latină. Tulius Tiro, a murit în anul 4 î.e.n., și care a fost secretarul lui Cicero, a lăsat un nou sistem de scriere prescurtată care avea chiar să-i poarte numele : „scriere tironiană". Și dacă — după căderea Romei — Evul Mediu a însemnat și o perioadă de declin în ce privește scrierea prescurtată și rapidă, aceasta nu înseamnă că în lumea călugărilor procedeele abreviative au fost cu desăvîrșire abandonate. Pe de altă parte, este de reținut preocuparea lui Carol cel Mare (Charlemagne) care cerea grămăticilor săi să folosească sisteme de scriere destinate a le permite să ia „note" cît mai corect cu putință. (În paranteză fie spus așa s-a și născut cuvîntul „notar", care desemna, la origine, pe secretarul însărcinat să întocmească minutele de convorbiri ale marilor personalități).

În cel de-al 17-lea veac, stenografia cunoaște, brusc, un nou avînt. Aceasta, datorită, mai ales unor prestigioase contribuții englezești. Într-adevăr, Willis (1602), Mason (1672), iar în secolul al 18-lea Byron (1767), Nash (1783) sînt numai cîțiva dintre creatorii de dîncolo de Canalul Mînecii care făuresc diferite procedee de scriere rapidă. În 1786 vestitul Taylor creează sistemul său care nu era altceva decît perfecționarea și simplificarea sistemelor dăruite anterior de compatrioți ai lui.

Și în Franța se nasc mai multe asemenea sisteme dintre care se cere amintit mai ales cel denumit „tahigrafie" (scriere rapidă), și al cărui autor — Coulon de Thevenot, mort în 1813 — își prezentase „invenția" fără prea mult succes la Academia de Științe. Într-adevăr, sistemul lui nu permitea o scriere prea rapidă, în ciuda numelui. Iată de ce, în anul 1794 Bertin adaptează, pentru limba franceză, sistemul lui Taylor după care contribuția cîtorva stenografi profesioniști (în frunte cu eruditul stenograf parlamentar Breton) avea să aducă o succesiune de îmbunătățiri și simplificări. Să amintesc aici de procedeul lui Duployé (mort în 1912), ca și de sistemul Prevost-Deleaunay, aplicat (cu unele modificări) și azi în numeroase țări.

Iată, prin urmare, un drum bimilenar, parcurs de această știință pe care unii o ignoră, alții o subapreciază, dar de care nimeni nu se poate dispensa. Aceasta, chiar într-o epocă în care, la un moment dat, s-a crezut că năstrușnica invenție a magnetofonului va transforma stenografia într-un lucru inutil sau într-un lux. Dar, ca și în cazul altor invenții mai vechi, s-a constatat că banda imprimată nu poate înlocui textul stenografiat care-și păstrează deplina utilitate în activitatea publică și politică, în cea economică, în justiție, în dezbaterile culturale etc., dovedind, încă odată, cît de luna poate fi drumul pentru căutarea unor procedee din ce în ce mai scurte.

DEMULT, LA UNIVERSITATEA DIN VĂLENII DE MUNTE

de Horia OPRESCU

Mărturisesc că păstrez și astăzi, neclintită, bucuria și umila mîndrie de a fi contribuit — prin natura îndeletnicirilor mele din acea perioadă — la înjghebarea unor programe artistice, simplu și modest aduse la ctitoria culturală durată la Vălenii de Munte, de inegalabilul cărturar, profesorul Nicolae Iorga. Revine firească, astfel, înfățișarea, pe mica dar faimoasa scenă a tîrgului de pe Teleajen, a unor scriitori, artiști, actori de la Teatrul Național, ori soliști ai Operei din București. Răsplata mea era doar zîmbetul ce-l descifram, cînd și cînd, în ochii Profesorului...

Cred că apariția cea mai eclatantă a constituit-o Grigoraș Dinicu, violonist și compozitor faimos în țară, *ambasador* al României, peste hotare. Într-o lămurire, iată o parte din *palmaresul* artistului, la data cînd l-am rugat (și a primit !) să vie la Vălenii.. Permanent „cap de afiș", în producțiuni personale sau în „Simfonice", dirijate, unele, de George Georgescu, Alfred Alessandrescu, Egisio Massini. Participant în atîtea turnee la Paris, Monte-Carlo, Ostende, Londra, New-York... Apreciat la grad inalt de iluștri și numeroși compoziți și executanți contemporani. (Nu citez decît pe Fritz Kreisler care i-a oferit o partitură, *manuscrisă*, a celebrului său „Liebesleid" — „Suferința dragostei", iar Pablo Casals care, pe o fotografie ce i-a înminat, a scris : „*Lui Grigoraș Dinicu, în semn de prețuire pentru arta lui sublimă*". Buni prieteni i-au fost, de asemenea : Jacques Thibaud, Tito Schipa, Yehudi Menuhin și alții și alții. Toți rafinații într-ale muzicii îi prețuiau, elevat, pe acest artist. Și, în primă linie, să nu uităm pe I.L. Caragiale, entuziasmat de cîte ori îl asculta.

★

Programul de la Vălenii a constat din bucăți naționale, majoritatea compoziții proprii. Aclamațiile, la final, nu mai conteneau. Profesorul Iorga a strîns mîna strașnicului interpret.

Cînd Grigoraș a părăsit sala, a dat peste publicul ce nu încăpuse înăuntru. Urale și aclamații delirante. Și o scenă de neuitat. Un grup se apropie de oaspete, înconjurîndu-l cu deferență evlavie. Lăcrimînd aproape, îl privesc în extaz, îi ating straele cu un gest, parcă, de mistică adorație :

— Să ne trăiești, Măria-Ta ! Ești fala noastră. *Voevodul* nostru, pe veci...

Dinicu îi ascultă cu zîmbet și emoție. Ochii îi străluceau, umezi :

— Nu vorbiți așa, băieți. Și eu sînt țigan ! Lăutar am fost, ca voi. Dar am avut norocul să învăț. Asta-i...

Băieții prinseseră curaj :

— Așa o fi. Că noi îi *zicem doar cum am apucat*...

Grigoraș îl întrebă, prietenos, pe cel care vorbise :

— Cum te cheamă ?

— Achim...

— Frumos nume ! Ia fă ceva din scripcă. Omul, tare oacheș și cu fața bucălată, puse vioara sub bărbie, începînd, drept omagiu, acea Hora Staccato...

— Cît se poate de bine ! exclamă, la urmă, maestrul.

— Dar să-l auziți la țambal, pe *Doctoru !* șopti unul.

— Cu plăcere... Dar cine-i *medic* ?

— Nu, stăpîne, se apără ce-l vizat. Mi-au zis „doctorul", așa, ca poreclă. Și prinse a *judeca* țambalul. Țîșneau fermecătoare acorduri, cînd vălurate, stins, cînd repezite, năvalnic.

— Parcă executați la un pian cu coadă, stabili marele lor coleg.

— Hei, să-l ascultați odată pe fiu-meu ! Tot la instrumentul ăsta cîntă. N-are decît 14 ani, dar e *mai ceva* ca mine... Ținea să vină și el, să vă vadă. Dar, pe ochii mei, n-am putut să-i cumpăr ghete. Și descult, mi-era *cam nu știu cum* să-l aduc...

Nu tîrziu, cel venit din București chemă deoparte pe *Achim* și pe *Doctoru*, strecurîndu-le, cît mai pe ferite, un plic destul de groscior :

— Să dați cîte ceva, la fiecare...

★

Seara, un gospodar de frunte din Vălenii né-a invitat pe toți la o cină, începută cu țuică *de 30 de ani*, terminată cu un *Cotnar* nemuritor. Țiu minte, a-l fi întrebat, într-un tîrziu, pe Dinicu :

— Iubite meștere, spune-mi, te rog, cînd cînți, care mînă-i mai importantă : dreapta ori stînga ? Își pironi, un moment, ochii lăcrimoși în tavan și răspunse ferm :

— Amîndouă !

Se făcuse noaptea tîrziu, cînd, la rugămintea celor din jurul mesei, oaspetele apucă din nou măiastra sculă. Îl acompania, la pian, mezina familiei, o codană cu melancolici ochi de păcură și degete de fildeș. În clarobscurul odăii, se iscau fantomatice umbre : Albeniz, Scarlatti, Chopin, Beethoven...

Peste arătatele aduceri-aminte, iată cu iotă adevărate, s-au călătorit aproape patru decenii.

Constantin Anatol într-o scenă din filmul „O zi în plus sau în minus".

UN ACTOR ROMÂN PE PLATOURILE DE FILMARE DIN BUDAPESTA

Microinterviu cu Constantin ANATOL de la Teatrul din Tîrgu-Mureș

— Aflînd că un actor român a fost solicitat de un regizor cunoscut din altă țară pentru un rol principal, îndrăznesc să vă cer amănunte.

— Este vorba de filmul ungar : „O zi în plus sau în minus" al lui Zoltan Fabri (după două nuvele de Bodor Adam, scriitor clujean), operator György Illés (de două ori premiul Kossuth), în care interpretez pe eroul principal — un fost condamnat, criminal de război. Fabri se apropie dintr-un unghi inedit de psihologia unui asemenea um cu un „lapsus de timp" de 25 ani. (Filmul începe în ziua eliberării sale din închisoare). Încercarea de a pătrunde în psihologia „umană" a unui paranoic, un soi de Woyzzeh pe invers, este de fapt o consecventă analiză a regizorului, binecunoscut în lumea cinematografiei mondiale, în fauna și mobilul însuși al fascismului.

— Ca experiență creatoare, ce a însemnat colaborarea cu Fabri ?

— Pentru mine, ca actor-regizor de teatru, această întîlnire a fost un eveniment artistic de neuitat. Nu numai frumusețea partiturii încredințate, dar mai ales stilul lui Fabri (în viață ca și în muncă) m-au fermecat de-a lungul celor șase săptămîni de colaborare ideală. Și trebuie spus că mi-au fost puse în față probleme actoricești cum n-am mai întîlnit : text relativ puțin în mijlocul unui carusel al cotidianului (pe care nu-l asimilez în gîndire) și în care reacțiile (cu nenumărate gros-planuri) constituie frumusețea și dificultățile creației.

— Din cîte știu nu este prima colaborare pe linie interpretativă cu studiourile ungare...

— Colaborarea aceasta nu e prima. În acest film, pe lîngă rolul interpretat de mine, un alt rol principal dar pe alte coordonate psihice îl joacă Ferenc Bencze de la Teatrul maghiar din Cluj, ca și Márton Andrasi, Hejja Ferenc și Fabian Ferenc de la Timișoara.

— Și cum este filmul ?

— Am văzut materialul, căci filmul e terminat, acum mă duc la post-sincron, e palpitant, profund, concis, și... „à la Fabri". Adică de calibru greu.

I. FLORIAN

În „Cabaret", filmul muzical regizat de Bob Fosse, Liza Minelli triumfă, susțin criticii și spectatorii, prin dimensiunile neașteptate pe care le dă personajului său, prin emoție și sensibilitate. Este vorba de o poveste de dragoste ce se petrece în Berlinul anilor '30, poveste prin care străbate pericolul ascensiunii fascismului.

Mamsy Farmer, care a terminat de curînd să filmeze în „Maestrul și Margareta", interpretează rolul principal într-o coproducție italiano-mexicană intitulată „Sens unic".

DUPĂ „ROMA", Federico Fellini s-a oprit asupra unui alt mare oraș, despre care dorește să ne vorbească în următorul său film : PARIS.

PRINTRE ultimele realizări ale studiourilor „Mosfilm" se numără și „Tu și eu", un film de dezbateri asupra unor probleme din contemporaneitate, film ce poartă semnătura regizoarei Larisa Sepitko.

ECOURI

Clepsidra PORUMBUL

de Const. VIȘAN

Ploile rele din această toamnă, dezlănțuirea năprasnică a rîurilor din Cîmpia Dunării, ne-au convins sper, că trebuie să privim cu mai multă atenție apele. După ploi, lanurile fără sfîrșit arătau ca niște tabere de oști așezate de un dușman puternic și perfid. Părea că totul e pierdut Dar ca-n atîtea alte rînduri, și de data aceasta, ajutoarele au sosit la timp. Mai puternice, mai îndărătnice decît atacatorul. Au trecut mai bine de trei săptămîni de-atunci. Apele se retrag greu. În multe locuri continuă încă să lucească dușmănos. Dar pe tarlalele de porumb au început să se audă de vreo cîteva zile cîntece Cîntate de un cor uriaș, în care sînt cuprinse toate vocile țării. Încrîncenarea a trecut. E-adevărat. Piciorul se mai afundă încă în noroi, buricele degetelor sînt umflate, julite, mijlocul înțepenit, capul rîndului pare de multe ori că se-ndepărtează în loc să se apropie, mai sînt ingineri și brigadieri cărora nu le trece prin cap c-ar putea, c-ar trebui să fie și ei culegători, transportul și depozitarea recoltei nu sînt întotdeauna și peste tot prea bine organizate..

Și totuși, cît de frumoasă începe să fie această toamnă. Toamna în care toată țara culege porumb. Olimpiada Porumbului, spunea cineva. Această bătălie a porumbului va lăsa urme în calendar, va deveni un important punct de referință. Nu se va vorbi niciodată de inundațiile din '72 ci de Porumbul din '72. Un porumb pe care-l cunoastem îndeaproape. Pe care l-am scos din noroi la Belciugatele, l-am desfăcut din pănușile putrezite de ploaie ori scorojite de soare la Podul Pitarului. Vă amintiți cum țîșneau iepurii în lanul de la Naipu ? Către asfințit cînd ne pregătim să părăsim pentru cîteva ceasuri porumbul, cîmpul arată ca o uriașă tipsie cu fructe de aur Sau ca un șantier arheologic pe care s-au descoperit incalculabile cantități de aur Ori ca picturile lui Grigore Vasile pe care le admir în fiecare dimineață în drum spre mașinile care ne duc la porumb.

Dar de ce vă spun eu toate astea ? Fiecare dintre dumneavoastră ați cules sau culegeți în continuare porumb. Porumbul lui '72.

SĂPTĂMÎNA LA TELEVIZIUNE

DUMINICĂ 5 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 8,15 Gimnastica pentru toți. 8.30 Cravatele roșii. 10.00 Viața satului. 11.10 Mari muzicieni la București. 12.00 De strajă patriei; 12.30 Emisiune în limba maghiară. 14.00 Fotbal: STEAUA — UNIVERSITATEA CLUJ. 15.45 Petre Ștefănescu — Goangă; 16.00 Desene animate; 16.10 Arcușul în loc de bisturiu; 16.30 Spiritul de sacrificiu; 17.10 Serialul „Pierduți în spațiu"; 18.00 Cîntare patriei; 19.20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal. 20.00 Județul Covasna; 20.20 Filmul „Marele Premiu"; 22.50 Telejurnal. PROGRAMUL II 12.30 Preludiu cu orchestra Gerhard Römer; 12.40 Aventuri în epoca de piatră; 13.05 Soprana Eugenia Moldoveanu; 13.15 Antologie comică. 13.35 Betty Boop; 13.40 Fabule; 13.50 Muzică ușoară; 14.00 Nicușor Constantinescu își amintește...; 14.10 Cîntă Alain Barrière; 14.25 Mozaic de 16 mm; 14.40 Moment folcloric; 20.00 Eroi îndrăgiți de copii; 20.25 Zilele festive barlineze. Concert simfonic; 21.15 Reportaj bucureștean; 21,30 Romanțe și cîntece de petrecere; 21.55 Telex tehnico-științific; 22,10 Mannix.

LUNI 6 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 17,30 Curs de limba franceză; 18.00 Căminul; 18,40 Ecranul; 19.00 Săptămîna în imagini; 19.20 1001 de seri; 19,30 Telejurnal; 20.00 Avanpremieră; 20.05 Stop. risipei de pămînt! 20.45 „Elizabeth R"; 21.30 Concert-spectacol susținut de formațiile artistice de amatori de la Uzinele de vagoane — Arad; 22,30 24 de ore; 22.45 Contraste în lumea capitalului. PROGRAMUL II: 20,00 — 22,30 Seară pentru tineret.

MARȚI 7 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex; 9.05 Teleșcoală; 10.00 Curs de limba engleză; 10.30 Căminul; 11.10 Stop, risipei de pămînt! 11.25 Selectiuni din emisiunea „Seară pentru tineret"; 11.50 Bunicuța; 12,50 Telejurnal; 17,30 Curs de limba rusă; 18.00 Cum vorbim; 18.15 Caleidoscop cultural-artistic; 18.30 Seara televiziunii sovietice. Program oferit de Televiziunea din Moscova cu prilejul celei de a 55-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie; 19.20 1001 de seri. 19.30 Telejurnal ; 20.00 Județul Dîmbovița. 20.20 Seara televiziunii sovietice 22,30 24 de ore. PROGRAMUL II: 20.00 Telecinemateca pentru tineret: „Undeva în Europa"; 21,30 Muzică populară; 21,40 Ghiseul; 22.00 Mari muzee ale lumii ERMITAJ; 22,15 Emisiune de divertisment

MIERCURI 8 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex; 9.05 Bucureștiul necunoscut; 9.25 Prietenii lui Aschiuță; 10.00 Curs de limba franceză ; 10.30 Județul Covasna ; 10.50 Filmul „Undeva în Europa"; 12.20 Selectiuni din concertul-spectacol susținut de formațiile artistice de amatori de la Uzinele de vagoane Arad; 12.50 Telejurnal ; 17.25 Fotbal : Rapid București — Rapid Viena; 19,20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Teleobiectiv. 20.20 Filmul „Agonie și extaz"; 22.20 Orele Parisului. 22,40 24 de ore. PROGRAMUL II: 20 00 O viață pentru o idee: Robert Mayer; 20.25 România în lume; 20,55 Agenda; 21.05 Luminile rampei; 21,45 Cărți și idei; 22,10 „Elizabeth R".

JOI 9 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I : 9.00 Telex ; 9.05 România în lume ; 9.35 O viață pentru o idee: Copernic; 10.00 Curs de limba rusă; 10.30 De la Alfa la Omega; 10.50 Teleobiectiv; 11.10 Filmul „Agonie și extaz" ; 13.10 Telejurnal ; 16.00 Teleșcoală ; 17.30 Emisiune în limba maghiară; 18.30 La volan; 18.50 Cronica literară; 19.00 Satul contemporan; 19.20 1001 de seri ; 19.30 Telejurnal ; 20,00 Județul Dolj; 20,20 Dragoste supremă, România; 21,00 Pagini de umor; 21 25 Fotbal: Real Madrid — F.C. Arges — Pitești; 22,15 Telejurnal; 22.30 Fotbal: Real Madrid — F. C. Arges (reprize a II-a); PROGRAMUL II 17.30 Agenda; 17,40 Pagini de operetă; 18.10 Serialul „Pierduți în spațiu"; 19.00 Concertul laureaților festivalurilor internaționale: 19 30 Program comun I și II; 20.00 Concert simfonic; 22,00 Viața economică a Capitalei.

VINERI 10 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex; 9.05 Teleenciclopedia ; 9.50 Muzică populară ; 10.00 Curs de limba germană; 10.30 Județul Dîmbovița; 10.50 Satul contemporan; 11.10 Pagini de umor; 11.35 Telelaborator 11 55 Dragoste supremă. România I 12.35 Emisiune de educație sanitară; 12.45 Telejurnal; 16.00 Teleșcoală; 17.30 Curs de limba engleză; 18.00 Cunoașteți legile? 18.25 Școala campionilor; 18 50 Sub semnul eficienței 19.20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Reflector; 20,15 Filmul „Cresus"; 21.50 Mai aveți o întrebare ? : Explozia informațională și evoluția mijloacelor de comunicație ; 22.30 24 de ore; 22.45 Din țările socialiste. PROGRAMUL II: 20.00 „Delfinul Flipper"; 20,25 Masina cu aburi e încă tînără ; 20.45 Program de circ; 21.10 Revista economică a T.V.; 21.25 Capodopere ale muzicii universale; 22.15 Stadion.

SIMBATA 11 NOIEMBRIE

PROGRAMUL I: 9.00 Telex; 9.05 Cunoașteți legile? 9.20 A fost odată ca niciodată... 9.50 De vorbă cu gospodinele; 10.05 Mai aveți o întrebare? 10.45 Vetre folclorice: 11.15 Judetul Dolj 11.35 Capodopere ale muzicii universale; 12.25 Panoramic științific; 12.45 Telejurnal; 16.30 Emisiune în limba germană; 18,15 Ritm, tinerete, dans 19.00 Drumuri în istorie; 19.20 1001 de seri; 19.30 Telejurnal; 20.00 Oamen de ce Valea Prahovei; 20.15 Teleenciclopedia; 21 00 Mannix; 21.50 Ritmurile operetei; 22.20 Telejurnal; 22.30 Săptămîna sportivă; 22.45 Reîntîlnire cu mari vedete ale muzicii ușoare PROGRAMUL II: 16.30 Agenda; 16.40 Cîntece populare; 17.10 Visele copilăriei; 17.30 Pagini muzicale de mare popularitate; 18,00 Filmul „Rose și auriu".

GEOLOGIE

MISTERUL NUMIT ANTARCTICA

Incep să se descifreze „însemnările" adunate în mantaua de gheață. E aici istoria continentului alb.

Flăcările, fumul și cenușa au făcut dintr-un continent ...un ghețar. Un „baraj" în calea razelor soarelui. E o ipoteză prin care s-ar explica răcirea Antarcticii, dar e o ipoteză care ne pune pe gînduri... Poluarea. Să citim însă cîteva din filele „cărții" scrise în mantaua de gheață.

Antarctica, fascinantul continent alb, tăcut și neospitalier, este pe cale de a-și dezvălui toate tainele. Specialiștii aparținînd unui mare număr de națiuni lucrează la bazele științifice și meteorologice instalate pe mantaua de gheață. Colaborarea acestor oameni este fructuoasă. Problema centrală a studiilor întreprinse pe gigantul continent înghețat (13 000 000 kmp) este aceea a cunoașterii originii scoarței terestre, cît și a stratului imens de gheață.

Potrivit părerii oamenilor de știință care au trăit și lucrat în Antarctica, mantaua de gheață constituie o adevărată carte, în care se poate citi istoria acestui vast continent ce înconjoară Polul Sud. Pe baza cercetărilor multiple întreprinse s-a putut determina că, într-o perioadă îndelungată, de circa 14 000 de ani, vulcanii de pe cel de-al șaselea continent au proiectat, aproape neîncetat, spre înălțimi, flăcări, fum și cenușă fină. Cantitatea de reziduuri aruncate din coșurile vulcanilor a fost așa de mare, încît a format un „baraj" în calea razelor soarelui. Așa s-ar explica răcirea Antarcticii.

Cînd au început erupțiile vulcanice în aceste locuri? Geologul neo-zeelandez Tony Gow, care a întreprins studii și cercetări în Antarctica, pe parcursul mai multor ani, este de părere că **debutul activității vulcanice a avut loc în urmă cu 30 000 de ani. Acum 14 000 de ani, lava ar fi încetat să mai fie aruncată peste bordura vulcanilor.** Apoi, vulcanii din Antarctica nu au mai avut o activitate susținută și timp de 11 000 de ani temperatura continentului nu s-a mai modificat în afară, bineînțeles, de ușoarele variații ciclice.

Forările executate de către savantul neo-zeelandez în calota glaciară a stațiunii Byrd, situată la aproximativ 1 000 de km de Polul Sud, la o adîncime de peste 2 000 m, i-au permis acestuia să tragă unele concluzii interesante. Au fost obținute probe din toate straturile de gheață. Supuse analizelor, s-a putut determina vîrsta acestor straturi de gheață precum și temperatura existentă în momentul formării lor.

Mantaua de gheață în zona stațiunii Byrd este alcătuită din circa 25 straturi, conținînd fiecare cenuși vulcanice destul de groase, și din alte 2 000 de straturi conținînd cenuși fine. Acestea din urmă au fost proiectate de vulcani pînă în stratosferă, la o altitudine de zeci de kilometri, de unde au căzut, ulterior, pe Pămînt. Ca urmare a acestor cantități mari de cenușă azvîrlite în atmosferă, temperatura în Antarctica a scăzut, în 14 000 de ani, cu trei grade centigrade. O reîncălzire avea să se producă ulterior.

După cum releva Tony Gow, stratul inferior al calotei glaciare datează de aproximativ 100 000 de ani. Enorma presiune a gheții și căldura internă a Terrei au provocat fuziunea straturilor inferioare.

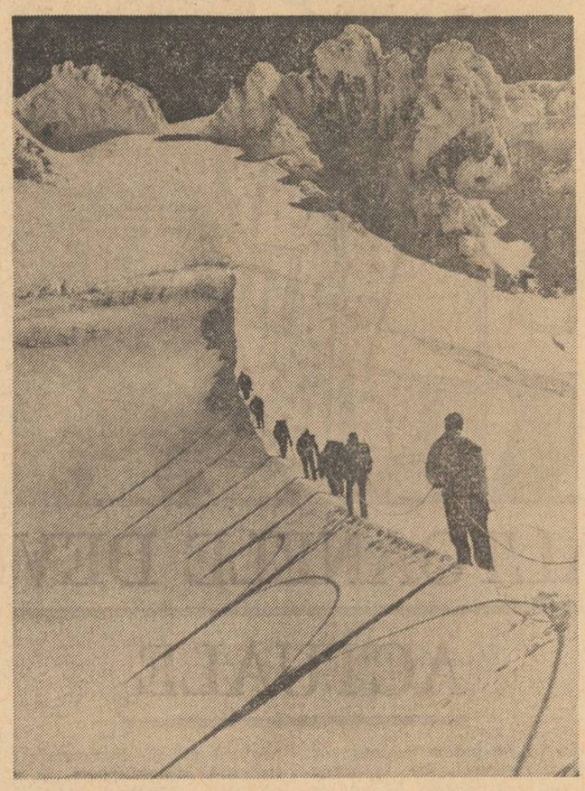

PSIHOLOGIA MUNCII

UMANIZAREA TEHNICII

Care este relația optimă între om și unealtă? Ce diferențe sînt între munca de conducere și cea de execuție? Una dintre ele este — fără îndoială — asumarea riscului rezonabil. Dar celelalte? Iată ce ne răspunde directorul Institutului de Psihologie, dr. ROBERT FLORU.

— N-am să vă întreb — dată fiind evidența — dacă psihologia poate ajuta munca. Vă rog să-mi spuneți cum, pe ce direcții și care sînt cercetările mai importante efectuate de către Institutul dv.?

— Cercetările de psihologia muncii s-au concentrat asupra problemelor ridicate de două mari compartimente ale industriei: electronică și energetică. Au fost elaborate metode, propuneri și recomandări pentru o adaptare optimă între om și munca sa, în două sensuri: adaptarea omului pentru muncă și adaptarea mașinilor și utilajelor la capacitățile umane. S-a realizat studiul psihologic al unor profesiuni, elaborîndu-se profesiograme și metode pentru diagnosticarea aptitudinilor.

— Din ce unghiuri interesează relația om-tehnică?

— Interesează tehnicizarea omului (pregătirea individului pentru stăpînirea tehnicii), umanizarea tehnicii (adaptarea acesteia la posibilitățile omului), și, în fine, umanizarea omului (dezvoltarea multilaterală a personalității, apărarea lui de robotizare etc.).

— Ce urmărește psihologul atunci cînd observă omul la locul de muncă?

— Relația dintre capacitățile lui și unelte. Efortul și procesele psihice necesare pentru adaptare la tehnică. Psihologul este chemat „alături de inginer, să realizeze acorduri între necesitățile tehnice și solicitările psihice.

— Ce efecte au avut studiile dv.?

— Putem vorbi de o creștere a productivității muncii și a calității produselor, de împuținarea numărului accidentelor, de realizarea unor condiții de muncă mai confortabile, de combaterea oboselii premature, de scăderea gradului de solicitare.

— Ce recunoaște beneficiarii?

— Cele spuse mai înainte.

— Dacă într-o uzină treaba n-ar merge prea bine, din motive neclare pentru conducătorii ei, și ați fi chemați dv., psihologii, ce-ați face?

— Am înțelege că este vorba de niște probleme social critice. Pentru elucidarea lor cercetătorul trebuie să trăiască o vreme în întreprindere, să se informeze și să observe.

— Ce se descoperă în asemenea situații?

— Gituiri în producție, fluctuații, schimbarea continuă a unora de la un loc de muncă la altul, condiții de lucru improprii, relații defectuoase între membrii grupului, structuri organizaționale greșite etc.

— Se afirmă că e din ce în ce mai riscant să ne alegem profesia fără ajutorul psihologilor. Că hazardul și selecția naturală trebuie înlocuite cu un discernămînt lucid. În chestiunea orientării profesionale ce fac psihologii?

— În prezent, orientarea a început să conteze mai mult decît selecția. Există grade de compatibilitate mai mare sau mai mică între un om și diverse profesii. Spre binele însului și spre binele societății, ele trebuie descoperite.

— În funcție de ce, își aleg oamenii, în mod obișnuit, profesiile?

— De multe ori, în funcție de cauze extrinseci aptitudinilor și vocației. Presiunea părinților, moda profesiilor, fuga după o diplomă, care atrage după sine o plată mai bună și muncă mai ușoară.

— Deci, veniți dv., psihologii, și spuneți că orientarea, pregătirea profesională și repartizarea în producție nu e bine să se facă doar în funcție de aspirațiile omului.

— Da, fiindcă aspirațiile sînt deseori neconcordante cu posibilitățile.

— În ce-ar consta operațiunea de orientare profesională?

— Se inventariază posibilitățile elevului, stabilindu-se direcția principală și direcțiile învecinate, în care subiectul poate obține cele mai mari satisfacții prin muncă.

— Și dacă tînărul vrea să devină altceva?

— I se poate argumenta că vrînd să ajungă undeva și nefiind în stare să ajungă vreodată, va fi toată viața un chinuit, un decepționat cronic, un stresat. Așa se întîmplă de cîte ori aspirațiile nu se sincronizează cu posibilitățile.

— În materie de orientare profesională, psihologii sînt niște Socratici care vor să ajute omul să se cunoască pe sine.

— Prin raportare la ceilalți, la o serie de repere obiective, pot, într-adevăr, contribui la autocunoașterea individului.

— Dar oamenii și-au ales de mii de ani meseriile fără ajutorul psihologilor.

— Bine, dar cîte a estimat vreodată cîți s-au ratat și cîte energii s-au irosit la scara omenirii și a istoriei? E sigur că un individ este mai potrivit pentru anumite meserii, decît pentru altele, și că psihologii pot ajuta mult la așezarea omului potrivit pe locul potrivit.

— Psihologii noștri acoperă necesitățile de orientare profesională?

— Foarte puțin. Sîntem în întîrziere. Abia de curînd am început să intervenim.

— De ce?

— Numărul psihologilor era redus, pregătirea lor exclusiv teoretică, iar legătura dintre învățămînt, cercetare și producție slabă.

— Aș vrea să văd cum și-l imaginează un psiholog pe adevăratul conducător de întreprindere sau de instituție.

— Sînt multe de spus. Trebuie să manifeste capacități de organizare, de control și îndrumare, de mobilizare a colectivului. Să știe să ierarhizeze problemele, să scape de atracția aspectelor mărunte, să-și trateze oamenii diferențiat după calitatea și cantitatea activității, să fie flexibil, corect și moral.

— Ce înțelegeți prin capacitatea de repartizare a sarcinilor, de pildă.

— Distribuirea lor exactă, proporțională cu fiecare nivel de competență. Și o descentralizare, care să permită inițiativă și rezolvarea sarcinilor încredințate, astfel încît să se evite încărcarea artificială a nivelelor superioare.

— Ce vă spune despre el conducătorul unei întreprinderi care trece prin ateliere, întreabă lucrătorii cum merg treburile, dar nu se oprește măcar să-i asculte?

— Că nu știe să lucreze cu oamenii. Munca aceasta însemnînd, poate, în primul rînd, arta de a-i asculta pe oameni. Nu doar de a-i întreba așa ca să nu moară neîntrebați, ci, pentru ca să afli ce gîndesc, să ții seama de părerile lor. Oamenii trebuie ascultați cu interes și dragoste, chiar atunci cînd nu poți interveni și rezolva, deoarece fiecare avem nevoie de interesul, respectul și dragostea celor ce ne conduc

— Aminteați de corectitudine și moralitate în munca cu oamenii.

— Cel în cauză trebuie să-și reprime simpatiile și antipatiile, să aplice tratament egal tuturor subalternilor, iar recompensele să difere numai din modul cum oamenii își rezolvă sarcinile, iar nu după politețea sau servilismul lor.

— Omul de conducere trebuie să-și asume riscuri, din cînd în cînd?

— Riscul rezonabil, desigur, este inclus în orice funcție de conducere. O inovație, introducerea unui nou proces tehnologic, o schimbare în structura unei întreprinderi, comportă riscuri. Chiar atunci cînd se pleacă de la premise logice. Fiindcă logica poate să nu corespundă situației de fapt, datorită oamenilor sau factorilor aleatori. Riscul rezonabil trebuie asumat, dar de cele mai multe ori nu e. De teama insuccesului, de teamă că va trebui recunoscută nereușita, de teama șifonării prestigiului. Puțini au tăria să încerce.

— Atunci, cel ce nu riscă trece drept un conducător bun, pe motiv că nu este infirmat niciodată.

— Da, dar, în realitate nu e un conducător bun. Nu e nici, pur și simplu, conducător, ci un executant. O diferență între munca de conducere și de execuție este tocmai asumarea riscului rezonabil. Desigur, pentru a reduce la minimum posibilitățile de insucces este necesară o informare cît mai corectă. Riscul crește, deobicei, prin lipsă de informare. Cel informat raportează exact forului superior, se consultă cu cei ce execută și organizează munca, astfel, încît, să obțină maximum de eficacitate la nivelul posibilităților.

Romulus BALABAN

BALENELE „UCIGAȘE" ÎȘI SCHIMBĂ PROFESIUNEA

Ne obișnuisem să se vorbească despre inteligența și capacitățile de scufundători ale delfinilor, folosite, cel puțin deocamdată, cu titlu de experiență, într-o serie de activități. Marina americană a „angajat" de curînd încă două specii de mamifere marine. Orca, de pildă, este extrem de inteligentă dar cu o proastă reputație. Este supranumită și balena ucigașă. Dar mare lucru este... educația. Un globicefal de 540 de kilograme și o orcă de două tone și jumătate au învățat să caute și să aducă la suprafață torpile de exercițiu, de la adîncimi de 500 de metri. Ele sînt echipate pentru aceasta cu cîte un balon de cauciuc pe care trebuie să-l fixeze de obiectul pe care trebuie să-l aducă. Balonul, odată fixat, se umflă și... se ridică. În cursul exercițiilor, au fost recuperate obiecte cîntărind 250 de kilograme de la 300 de metri și 135 kilograme de la 600 de metri adîncime. Cum reperează obiectele? Un mic emițător fixat pe spatele lor emite unde acustice, pe care ele le ascultă, orientîndu-se exact.

Detectivii unei proteine

Este interesant de observat că Premiul Nobel pentru chimie a fost acordat unor biochimiști pentru a fi descifrat secretele unei enzime — ribonucleaza — dar în deosebi pentru metode folosite în cunoașterea acestei proteine și a mecanismelor de acțiune. Și este mai ales important să înțelegem că porțile cunoașterii încep să se deschidă la confluența unor științe. Ar fi suficient să-i prezentăm pe autori. Christian Boehmer Anfinsen (56 ani) este cercetător la Bethesda, la Institutul național pentru artrită și bolile metabolismului. Stanford Moore (59 ani), profesor de biochimie la Institutul Rockefeller, New York, și William Stein (59 ani) profesor de biochimie la Institutul Rockefeller au cercetat proteinele cu metode cromatografice. Sînt cercetări cu importante aplicații practice în domeniul medical.

VITAMINA E UN... ANTIPOLUANT?

În S.U.A. s-au efectuat cercetări din care rezultă că nu este exclus ca vitamina E să inhibe acțiunea nocivă pe care o are asupra plămînului, aerul poluat. Experiențele au fost executate pe șobolani, care au fost împărțiți în trei grupe, astfel încît fiecare grupă a primit la 1 kg de hrană, cantități diferite de vitamină E. Șobolanii au fost supuși efectului ozonului în decursul unor perioade mari de timp. În fiecare din experiențe, cea mai mare mortalitate, cauzată de edem pulmonar acut, s-a constatat la șobolanii care au primit, o dată cu hrana, cantitatea cea mai mică de vitamină E.

Care este educația optimă pentru cei între 16 și 19 ani?

Este o întrebare pe care și-au pus-o participanții din 15 țări ale Consiliului Europei, la simpozionul de cercetare asupra educației care a avut loc între 2 și 6 octombrie la Centrul internațional de studii pedagogice de la Sèvres (printre participanți și țara noastră). S-a arătat aici că dacă acești tineri sînt adulți, din punct de vedere biologic, ei nu sînt însă din punct de vedere social, depinzînd de patru medii, uneori în contradicție: familia, școala, prietenii și lumea muncii. Societatea în care trăiesc este în plină evoluție, condițiile de viață și de formare s-au schimbat. Iată de ce, au convenit participanții, trebuie să se descopere o nouă vocație a școlii. Dintre recomandările făcute, vom menționa: „școala trebuie să ofere o formare maximă unui număr cît mai mare de tineri". Această formație însă trebuie să țină cont de aptitudinile și atitudinile fiecăruia, permițînd formația permanentă apoi, de unde, necesitatea instaurării progresive a unei formații legate de muncă, ca tinerii să poată să se încadreze imediat în sistemul economic al țării respective. Formația teoretică trebuie legată de realitățile vieții, de necesitățile practice. Un motiv în plus, pentru care se simte nevoia să se dezvolte colaborarea între profesori, părinți și cei care lucrează în producție.

DIN SATELIT SE VEDE ÎN INTERIORUL PĂMÎNTULUI?

Cît de adevărat este că de la distanță, lucrurile apar mai clare! De pildă, cu două raze laser emise spre un satelit și apoi reflectate spre stațiuni geodezice ar trebui, gîndește știința, să se permită a se prevedea cutremurele de pămînt. Oricum, într-o oarecare măsură. Așezate la extremitățile unei plăci tectonice, bănuită de instabilitate, razele laser vor permite sesizarea celor mai slabe alunecări, fie ele doar de cîțiva centimetri. Știindu-se direcția plăcilor tectonice și masa lor, geologii ar putea, de la aceste date să prezică mișcările seismice și chiar să împiedice unele încercări. Aceasta, fie provocînd explozii rațional situate, fie prin infiltrații cu apă care ar putea servi ca „lubrifiant". E ceea ce își propune să facă N.A.S.A. și Universitatea Columbia împreună cu National Oceanic and Atmospheric Agency din California. De ce în California? Pentru că instabilitatea limbii de pămînt de-a lungul faliei San Andreas. În California și golful Bodega din San Jacinto sînt sub observația geologilor, din punct de vedere al posibilității de cutremur.

UN CEAS CARE ARATĂ VÎRSTA!

Nu intrați în panică! Nu-l huliți pe inventator. Dr. Jeffrey Bada, de la Institutul oceanografic Scripps din California nu este interesat de vîrsta... contemporanelor. Ideea lui era de a oferi o datare mai precisă a fosilelor animale și vegetale. Se știe că cu „carbon 14" se poate urmări în timp pînă la cincizeci de mii, sau șaptezeci de mii. Cu „potasiu argon 40", metoda este într-adevăr sigură „dincolo" de un milion de ani. Rămînea deci sub semnul îndoielii perioada cea mai pasionantă din viața strămoșilor omului. Dr. Bada a pornit de la un fenomen ciudat dar cunoscut, că unele molecule ale materiei vii au o arhitectură asimetrică: pot exista sub o

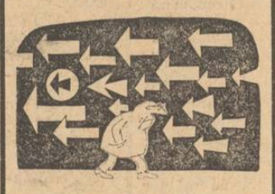

formă „dreaptă" sau „stîngă" (ca mănușile). În fapt, această dualitate nu se manifestă decît în moleculele fabricate în laboratoar. Ființele vii nu produc decît molecule „stînga". Dar, la moartea plantei sau a animalului, aceste molecule se transformă lent, regulat în molecule „de dreapta". Cantitatea acestora într-o fosilă — ușor de măsurat la polarimetru — este proporțională cu timpul. Proba decisivă: ceasul dr. Bada a indicat același timp cu cel dedus de un celebru paleontolog, dr. Leakey, după indicațiile geologice (135 000 de ani, pentru fosila în cauză).

NICI CÎT UN COPIL DE TREI ANI!

Este bineînțeles vorba de inteligență artificială... Cercetătorii de la Universitatea din Edinburgh au ajuns la concluzia că este dificil să dotezi un calculator electronic cu inteligență, chiar la nivelul celei pe care o are un copil de trei ani. Pentru că, dacă ordinatorul este perfect capabil să rezolve o problemă, îi lipsește însă facultatea de a vedea că există o problemă ce trebuie rezolvată. Un cimpanzeu care intră într-o încăpere în care se află un scaun, un băț și o banană atîrnată undeva mai departe de posibilitatea lui de a o lua pur și simplu, va înțelege repede că trebuie să se urce pe scaun și să folosească bățul pentru a lua banana. Calculatorul are încă dificultăți de a face diferența între exteriorul și interiorul încăperii. Inutil să speri că va ajunge pînă la stadiul de a observa prezența bananei. În viitorul apropiat, însă, avem mai mult de cîștigat decît de pierdut în a avea un calculator inteligent.

FIZICĂ

CE FEL DE OAMENI SÎNT SAVANȚII?

„Numai munca intensă, perseverentă într-o direcție nouă poate să conducă la succes", ne spune acad. prof. Alexandr Mihailovici Prohorov, laureat al Premiului Nobel pentru fizică, doctor honoris causa al Universității din București.

Personalitatea lui Alexandr Mihailovici Prohorov, dacă îmi este îngăduită mărturisirea, coincide cu imaginea pe care ne-o construim despre omul de geniu modern. O inteligență scînteietoare, o prezență captivantă, o biografie științifică densă, cu fiecare lucrare pe care o propune un nou mod de a ataca o problemă, o idee care revoluționează știința și tehnica. La 25 de ani primele sale lucrări erau scrise. Este creatorul maserelor, a avut o contribuție esențială în elaborarea laserilor de mare putere în regim continuu, iar savanții îl cunosc ca pe unul dintre părinții electronicii cuantice. În 1964, Premiul Nobel pentru fizică, împreună cu N. G. Basov. Multe biografii **științifice se opresc aici la... „Nobel". Nu însă și a lui. Inscrie în continuare rezultate considerate de mare importanță științifică și practică. Acad. Alexandr Mihailovici Prohorov a acceptat să răspundă întrebărilor noastre.**

— Cînd creați sau descoperiți un fenomen nou, vă gîndiți și la urmările pe care le va avea?

— De obicei, nu.

— Dar atunci cînd v-ați gîndit...

— Aș prefera să nu vorbim despre asta.

— De ce să nu vorbim?

— Din mai multe motive. Aici se pot face multe greșeli. Tu personal ai impresia că ceea ce ai făcut este extrem de important, cu timpul însă îți dai seama că nu era decît ceva obișnuit. Afară de acest motiv, e bine să-ți amintești că problemele științifice nu sînt rezolvate, nu se termină niciodată printr-un eveniment puternic, care nu e decît un moment. Și apoi, că rezultatele se obțin într-un timp îndelungat. Dacă ai o idee nouă și calculele arată că ea poate fi realizată, încă nu înseamnă că poate fi într-adevăr realizată. Dar asta îți dă curaj, te stimulează să lucrezi mai departe. Pentru că, de obicei, cînd apar idei noi, cei din jurul tău spun: „Asta nu se poate realiza". Și cînd, după multe eforturi, obții în sfîrșit rezultatul, cei din jur exclamă: „Și ce mare lucru este! E de o banalitate...". Încît e foarte greu să prezizezi din ce moment poți să te bucuri. Eu aș spune că bucuria începe după aceea, mult mai tîrziu, cînd neplăcerile s-au uitat și cînd rămîn numai rezultatele. Cred că atunci începi să poți aprecia singur ceea ce ai făcut.

— La 30 de ani, pentru a fi creat teoria stabilizării frecvenței, vi s-a decernat valorosul Premiu Mandelstam. În 1959, pentru rezultatele în radiofizica cuantică, ați fost laureat al Premiului Lenin. Lucrările prioritare de rezonanță electronică paramagnetică la cristale de rubin... nu se poate să nu vă fi sugerat...

— Cînd lucram nu m-am gîndit la nici un fel de premiu. Numai și numai la lucru. În general, cine se gîndește la premiu, nu-l va primi niciodată...

— Cum ați reacționat cînd ați auzit că vi s-a decernat Premiul Nobel?

— Nu mă așteptam. Deși, la un moment dat am avut unele bănuieli. Umbla zvonul...

— Dar înainte de recunoașterea unanimă, oficială, această revoluție în știință pe care ați declanșat-o cu generatorii cuantici, cum a fost primită?

— Da, sigur, era ceva revoluționar. Trebuie să spun însă că puțini sînt cei care au crezut. Îmi amintesc că în timpul raportului pe care-l făceam privind teoria maserilor, unul dintre savanții care ascultau exclama tot timpul: „Este o aberație, este o aiureală!". As spune că mulți mari fizicieni nu reușeau să înțeleagă esența și continutul electronicii cuantice. Nu înțelegeau că pot fi creați asemenea generatori. Astăzi aparatul funcționează și în laboratoarele facultății și cu el lucrează studenții. Dar este o evoluție normală în știință. De altfel, chiar înainte de a primi Premiul Nobel am fost invitat la o conferință. Unii savanți, luînd cuvîntul au vorbit despre mine ca despre unul din creatorii electronicii cuantice. Acum sînt recunoscut ca atare.

— De fapt cum s-a născut ideea?

— Ideea generatorilor cuantici a putut să apară la toți cei care au lucrat în radiospectroscopia gazelor.

— Dar nu a apărut la toți.

— Vedeți, în orice activitate de cercetare, trebuie să ai și noroc.

— Ce i-ați spune unui tînăr care intră în cercetare?

— De obicei, se întîmplă ca tînărul să spună întîi: dați-mi o lucrare interesantă și răstorn Universul! Sigur, dacă am putea indica fiecărui tînăr o lucrare interesantă, fiecare ar putea să realizeze lucruri mari. Dar tocmai aici este toată dificultatea. Nu se știe dinainte cît de „interesantă" poate fi, ce rezultate poți obține.

— Care este totuși calea succesului?

— În primul rînd, e nevoie să nu te gîndești că vei face o descoperire celebră. Cînd te gîndești la asta, nu poți să te concentrezi la lucru și într-o singură direcție. Numai munca intensă, perseverentă, într-o direcție nouă poate să conducă la succes.

— Din biografia dv. științifică am observat că ați schimbat domeniul de lucru, mi se pare, de trei ori, abordînd altceva.

— Consider că nu e bine să te ocupi toată viața de aceleași probleme. Trebuie să nu te temi să treci la un domeniu nou al științei.

— S-a vorbit și se vorbește în continuare despre uriașele perspective ale laserelor și maserelor.

— Da, utilizările sînt multiple. Maserele, de pildă, se folosesc pentru comunicații cosmice, pentru studiul radioastronomiei, îndeosebi studiul radiației monocromatice care se emite în spațiul cosmic. Laserele se folosesc acum în U.R.S.S. în industrie, în scopuri tehnologice foarte diferite. În medicină, pentru tratamentul cancerului etc. Astfel de aplicații vor folosi din ce în ce mai mult.

— Ne amintim încă de titlurile mari din revistele de popularizare a științei de acum cîtiva ani. De pildă: „Laserul — raza vieții sau a morții?"

— Problema folosirii militare a laserilor începe cu Arhimede. Alexei Tolstoi, în Hiperboloidul inginerului Garin, descria un fel de aparat cu laseri.

— V a inspirat cumva?

— Evident, nu. Dar abia cînd am realizat generatorul mi-am amintit de carte.

— Mulți autori de romane științifico-fantastice pretind că au dat idei științei.

— Da, desigur, dacă îi întrebi, îți vor spune că ei de mult au propus, de mult au prevăzut cutare sau cutare lucru. Circulă în acest sens o anecdotă. Cineva spune: „Propun să facem un avion cu 5 000 de locuri". „Foarte bine, se răspunde. Să-l facem. Cum te-ai gîndit?". „Asta nu mă interesează. De ai' încolo e treaba voastră. Eu v-am dat ideea". Cam așa se întîmplă și cu ideile scriitorilor de știință-fantastică.

— Cît lucrați?

— O, e greu de spus...

— Aveți vreodată timp liber?

— Se întîmplă. Da, se întîmplă. Și atunci schiez, fac tenis. În ultimii doi ani am făcut canotaj. Dacă mă întrebați ce prefer, vă răspund: să călătoresc. Dar să știți, nu colecționez cutii de chibrituri, nici mărci. Nu-mi plac în mod deosebit cîini' deși sînt prietenii omului... Ce aș putea să vă mai spun...?

— Că vă place să glumiți.

— Da, îmi place.

Catinca MUSCAN

REUMATISMUL

TRATAT LA DOMICILIU

După ce tratamentul antireumatic și-a atins scopul, adică durerile au cedat, inflamațiile s-au retras, bolnavul părăsește spitalul vindecat sau ameliorat însă cu recomandarea de a continua la domiciliu unele indicații pentru o vindecare perfectă și pentru continuarea activității obișnuite.

În etapa în care boala s-a stabilizat, unii reumatici își pot relua activitatea. Alții au nevoie — pînă la reluarea activității — de o **„reeducare funcțională"**, care se face după indicațiile medicilor specialiști sub conducerea unor cadre specializate în gimnastică medicală. Aceasta se desfășoară și în spital, însă în mare parte poate fi făcută acasă.

Procesul de „recuperare funcțională" este o strălucită completare a tratamentului început în spital și prezintă o colaborare permanentă între bolnav și medicul său curant. El cere o participare efectivă a bolnavului și trebuie să fie sistematic. La părăsirea spitalului, bolnavul reumatic capătă un plus de cunoștințe cu privire la evoluția afecțiunii sale, la recidivele bolii și la măsurile ce trebuie să le ia după ce va părăsi spitalul, măsuri ce vor avea menirea să consolideze procesul de vindecare sau ameliorare.

Dintre aceste măsuri, **important este de pildă, repaosul** care trebuie să fie de cele mai multe ori activ și să alterneze cu activități de călire a organismului (exerciții de gimnastică după prescripțiile primite în spital, dușuri alternante (calde—reci), plimbări în aer liber. La aceasta se adaugă **alegerea unui microclimat cu aer uscat și curat, respectarea unei igiene posturale**, adică alegerea unei poziții cît mai convenabile bolnavului, dar care să se opună tendinței pe care o poate avea boala de a deforma unele încheieturi. **Repaosul prelungit în pat, pe fotoliu, nu este niciodată recomandat bolnavilor reumatici, nici în convalescență. În schimb, repaosul pe pat tare constituie una din recomandările cele mai frecvente** făcute multora dintre bolnavii reumatici.

Periajul unor regiuni cu prețul congestiei tegumentelor supuse periajului constituie o metodă de „micromasaj" la îndemîna bolnavului. El se practică cu perii uscate.

Gimnastica este o armă foarte prețioasă și în același timp un mijloc la îndemîna tuturor bolnavilor noștri cu condiția ca exercițiile să fie cît mai folositoare (să nu oboseacă și să nu fie brutale). Pentru a îndeplini toate aceste condiții, exercițiile de gimnastică sînt individualizate de la bolnav la bolnav și de la afecțiune la afecțiune.

Cunoștințele căpătate în spital, în sălile de kineziterapie, completate cu broșurile editate de Ministerul Sănătății, broșuri în care sînt redate pe înțelesul tuturor principalele exerciții de gimnastică care trebuie efectuate la domiciliu de diferiți bolnavi reumatici, va trebui să constituie fundamentul teoretic al unei activități continui și perseverente pe care bolnavul o va desfășura acasă, păstrînd, bineînțeles, în permanență, legătura cu medicul său curant. Este bine să se știe că exercițiile de gimnastică nu trebuie executate în perioadele de acutizare a bolii. În astfel de perioade se recomandă un strict repaos. De asemenea, ele trebuie să fie de scurtă durată ; se pot repeta de cîteva ori pe zi. Înainte de începerea exercițiilor organismul poate fi pregătit printr-o baie generală, prin aplicații de parafină sau prin scurte ședințe de masaj.

Dr. **Ion ROVINESCU**
Centrul de reumatologie — București

ÎNGRIJIȚI-VĂ SĂNĂTATEA

M. N. — Brăila. *Intervențiile chirurgicale pentru a corija forma nasului se fac în cadrul clinicii O.R.L.-spitalul Colțea București.*

GEORGE M. — Tulcea. *Dureri precordiale cu caracter anginos — așa s-ar presupune după descrierea dv. Veți face o electrocardiogramă pe care o va interpreta medicul specialist cardiolog.*

Ing. MARINELA HINTEOAR — Cluj — și mai mulți alți cititori. *În legătură cu transmiterea ereditară a grupei sanguine nu există reguli bine definite. Sînt mai multe variante.*

Ne întrebați dacă factorul Rh se moștenește de la mamă sau de la tată. Ambii părinți îl pot transmite — dar nu este obligatoriu. Într-o familie în care mama este Rh negativă și tatăl Rh pozitiv — nu la toți frații (copiii) se transmite factorul Rh de la tatăl, ca să determine fenomene de incompatibilitate sanguină.

R. I. — comuna Vălișoara, jud. Hunedoara. *Ticurile pe care le prezentați sînt niște condiționări negative de care puteți să vă debarasați printr-un efort de voință. Credem că medicul psihiatru vă poate ajuta, indicîndu-vă cum să aplicați exerciții de autosugestie. Pînă atunci, vă sfătuim să luați Bergonal — o tabletă, seara Ne interesează evoluția.*

ȘTEFANIA CRUCEANU — Tecuci. *Starea de anxietate însoțită de o serie de manifestări de dereglare neuro-vegetativă care vă cuprinde atunci cînd călătoriți cu diferite mijloace de transport (mașină, tren, avion) poate fi înlăturată dacă veți lua înainte de fiecare călătorie medicamentul Bergonal — un drageu, după masă.*

PALTOANELE DEVIN ACTUALE

Se pare că ne putem aștepta la surprize meteorologice iar iarna nu este prea departe. Iată de ce vă prezentăm astăzi alte cîteva modele de paltoane cu o croială modernă.

1. Haină trei sferturi *din stofă foarte groasă purtată la pantalon. De la platcă, linia se lărgește pînă jos. Are mînecа chimono și buzunare aplicate. Tighele duble, aparente, marchează tăieturile.*

2. Mantou elegant, *amplu, cu mînecă raglan și buzunare mari, cu intrări laterale.*

3. *Din stofă cadrilată, ca de pled, un* palton larg, *închis cu nasturi metalici. O serie de 5 nasturi la terminația mînecii și buzunare mari aplicate pe diagonală constituie amănunte originale.*

4. Haină tinerească cu glugă, *confecționată din stofă groasă. Originală, este tăietura plătcii. Buzunarele sînt mari, tighelite. Mînecа poate fi prinsă în manșetă.*

Cîteva cuvinte despre accesorii : pălăriile moderne *sînt mici cu boruri înguste, multe din ele făcute din stofa groasă a hainei. Borul din față poate fi dat peste cap și pălăria lăsată pe spate. De asemenea, borul poate fi tighelit dacă stofa nu este destul de rigidă..*

Se mai poartă berete mari, *din catifea trase pe o ureche ;* căciuli și gulere din blană, berete mici, croșetate, *trase pe frunte.*

Pantofii *pentru stradă sînt montanți, cu talpă groasă, iar sandalele pentru seară au toc foarte înalt și drept.* Gențile *purtate pe umăr au catarame și inele de metal.* Eșarfele *sînt scurte.*

Desene de Doina LEVINȚĂ

Răspundem la întrebările dumneavoastră

Pentru horticultorii amatori

GHEORGHE ROȘCA — comuna Diosig, jud. Bihor. Doriți să cunoașteți cum trebuie procedat pentru a prepara 100 litri de vin „pelin". Mai întîi trebuie să procurați plante de pelin. Recoltarea lor se face în momentul cînd sînt în floare, după care se usucă, păstrîndu-se în loc ferit de mucegaiuri.

În toamnă, cînd mustul fierbe (fermentează) se adaugă floare de pelin uscată, imprimîndu-se astfel vinului amăreală și mirosul caracteristic. Pentru 100 litri de must sînt necesare 200—300 grame tulpini florifere, care, puse într-un săculeț de tifon, se introduc în must.

În vederea îmbunătățirii gustului, se pot adăuga și cîteva felii de gutui coapte.

EUGENIA VASILESCU — București. Ați plantat în primăvară 140 bulbi de tuberoze (chiparoase), dar din plantele apărute, numai 8 au înflorit. Care este cauza? Trebuie să știți că bulbii de tuberoze nu dau plante care să înflorească toate în cursul primului an. O parte vor înflori în anii următori.

În general, cu cît bulbii sînt mai mari, cu atît și posibilitățile de înflorire sînt mai mari. Bulbii care au înflorit o dată își pierd această calitate.

GHIȚA ALEXE — Rm. Sărat. Desfrunzirea piersicilor se datorește unei boli numită bășicarea frunzelor.

Pentru combaterea ei trebuie făcute stropiri în timpul vegetației cu zeamă sulfocalcică în concentrație de 2 la sută sau cu Captan (Ortocid) în concentrație de 0,25 la sută dimineața sau seara.

Cea mai eficace măsură de combatere este însă stropirea cu zeamă bordeleză în concentrație de 3 la sută, toamna, după căderea frunzelor, sau primăvara, înainte de umflarea mugurilor.

I. BANEA — București Verdele de Paris este un insecticid care conține arsenic, dar care nu se mai folosește în protecția plantelor. Se prezintă sub forma unei pulberi de culoare verde La întrebarea dv., asupra metodei folosită pentru dizolvarea substanței respective în apă, vă răspundem că Verdele de Paris nu se dizolvă în apă. Se folosește ca suspensie în apă, neutralizată cu var.

Ing. **Ștefan BĂLĂNESCU**
profesor la Liceul agricol „Ion Ionescu de la Brad" Roman, jud. Neamț.

PROGNOZĂ METEOROLOGICĂ PE LUNA NOIEMBRIE

de Dumitru BACINSCHI
director adjunct științific al Institutului de meteorologie și hidrologie

Luna octombrie din acest an a evoluat, din punct de vedere meteorologic, cel puțin în prima ei decadă, într-un mod neașteptat. Depășind cele mai pesimiste puncte de vedere, ea se va înscrie în coloana calificativului de „excesiv de ploioasă" și la capitolul recorduri absolute din punct de vedere al cantităților de precipitații înregistrate în acest secol în sudul țării. Referindu-mă la estimările noastre pentru această lună, trebuie să recunosc că evoluția vremii ne-a surclasat în primele 10 zile ale lunii demonstrînd că a fi meteorolog previzionist este un lucru teribil de ingrat.

Totuși, dacă aceasta poate fi o consolare, în ultimele două decade ale lunii, vremea a evoluat cuminte conform prognozei noastre, respectînd chiar destul de riguros intervalele caracteristice preconizate. Astfel, după ploile diluviene din perioada 3—11 octombrie, vremea a devenit în general frumoasă, practic fără precipitații. Înseninările persistente au descrețit multe frunți.

Începînd cu data de 19 octombrie un nou front de ploi traversează țara pentru ca pe 25—26 octombrie vremea să devină din nou bună, frumoasă. Dacă ar fi să calific prognoza pe luna octombrie ar trebui să o cotez ca nesatisfăcătoare pentru prima decadă și ca foarte bună pentru rest.

Pentru luna noiembrie 1972, putem să indicăm faptul că vremea ar trebui să evolueze apropiat de fenomenele ce s-au înregistrat în luna noiembrie 1952, lună indicată ca analog.

În general, în luna noiembrie se estimează că numărul zilelor însorite va fi redus, predominînd zilele cu cer noros și chiar complet acoperit

Precipitațiile care vor cădea, vor depăși valorile normale în cea mai mare parte a țării. Ploile și burnițele vor fi mai frecvente și mai abundente în estul și sud-estul țării, în a treia decadă a lunii. Din punct de vedere termic se apreciază că temperaturile medii lunare vor fi mai ridicate cu 1—2°, decît cele normale. Perioadele cele mai reci, cînd vor cădea și precipitații sub formă de lapoviță și ninsoare, ar trebui să se situeze între 10 și 15 și 22 —26 noiembrie.

Cîteva intervale caracteristice :

4—6 NOIEMBRIE : Cer noros. Ploi și burnițe locale, iar seara și dimineața ceață. Temperaturile minime —2° și 6°, iar cele maxime 5° și 15°.

7—10 NOIEMBRIE : Cerul va alterna între înnorări accentuate și înseninări de scurtă durată. Cîteva ploi în sud-estul țării. Temperatura în scădere la sfîrșitul intervalului, valorile maxime nedepășind 10° — 12°. Local, ceață.

11—15 NOIEMBRIE : Vreme în răcire. Precipitații sub formă de ploaie, lapoviță și ninsoare. Temperaturile minime vor oscila între —6° și +4° iar cele maxime între —2° și +8°. În nordul țării, îngheț pe sol.

16—21 NOIEMBRIE : Vreme în general închisă. Cîteva fronturi de ploi vor traversa țara. Temperatura aerului va crește ușor.

22—30 NOIEMBRIE : Vreme umedă, cu ploi frecvente și destul de abundente. În nordul țării și în zonele de deal și munte, lapoviță și ninsoare. Vînt moderat pînă la tare. Temperaturile minime vor fi cuprinse între —2° și +8° iar cele maxime între 5° și 15°. Spre sfîrșitul intervalului, se prevede o ameliorare a vremii.

COMBINAȚII MULTICOLORE

Un pulover bărbătesc al cărui model îmbie la folosirea fanteziei : culori diferite, incrustații diferite (buline, romburi, dreptunghiuri) în combinații cît mai personale. Vă propunem pentru acest pulover, lansat în colecțiile de tricotaje din Anglia, o combinație de roșu, bleumarin, alb, gri sau portocaliu, galben, maron, alb.

BLĂNURILE ACESTEI IERNI

Linia modei a adus cîteva inovații în croiala paltoanelor sau a pălăriilor. Blănurile au primit și ele o infuzie de noutate. Se poartă mult garnituri din vulpe — uneori vopsită în cele mai neașteptate culori : bleu, mov, vernil. Se mai poartă însă pe lîngă blănuri naturale și blănurile sintetice. Acestea din urmă au început să apară și în magazinele noastre. Plăcute, elegante ni s-au părut în special cele albe cu spic negru sau negre cu spic alb, atît pentru paltoane, jachete, veste cît și pentru garnituri (gulere și căciuli) care se potrivesc la paltoane de diverse culori iuni (alb, negru, roșu, verde, mov, albastru). Și nu uitați că vesta de blană rămîne o noutate foarte elegantă în această iarnă.

Caleidoscop

PSIHOLOGIA CUMPĂRĂTOAREI

Un specialist francez în domeniul cosmeticii se arată foarte bun cunoscător al psihologiei feminine. După părerea lui, vîrsta femeii influențează mult alegerea unui produs cosmetic. La 45 de ani, o femeie cumpără, de pildă, un ruj de buze de aceeași culoare pe care o preferă de vreo opt sau zece ani, îl folosește cîteva luni pînă la epuizarea întregului tub. În schimb, o femeie mai tînără cumpără un ruj de culoare mai modernă și îl înlocuiește mai ușor, dacă numai după o lună apare o nuanță nouă. Tinerele preferă culorile mai îndrăznețe, în vreme ce femeile mai puțin tinere aleg culori mai neutre.

Vîrstă, psihologie, produse cosmetice, — iată o legătură aparent mai greu de stabilit. Totuși, constatările nu sînt lipsite de interes.

O POȘETĂ DE ACUM UN SECOL

Poșeta alăturată nu e reprodusă dintr-o revistă de modă din acest an. Ea a apărut cu cel puțin un secol mai înainte într-una dintre primele publicații feminine editate în Italia, cunoscută sub numele de „Tezaurul familiei".

Cum nu ni se pare demodată chiar după atîta amar de vreme, vă dăm cîteva amănunte : geanta în formă de pungă strînsă sus, poate fi confecționată din antilopă sau din catifea, în culoarea preferată (pe atunci era aurie), cu șnururi și ciucuri în aceiași culoare. Broderia este făcută cu mătase tot de aceiași culoare cu geanta sau într-o nuanță contrastantă (acum un secol, broderia avea culoarea aurului vechi). Îi stă bine seara lîngă o rochie simplă, sobră, pe care poate fi folosită drept garnitură broderia de pe poșetă.

Politețea în lumea adolescenților

A ȘTI SĂ TE PREZINȚI

Ești uneori indiscret fără să vrei. Într-un autobuz doi tineri liceeni se întorceau de la școală. Unul îi reproșa celuilalt :

— Hai, să zic, că picai de somn c-ai tocit azi noapte la fizică, dar să caști în oră cu gura pînă la urechi e prea de tot. Puteai și tu să te abții sau s-o faci cu gura închisă.

— Mă, tu ai mania manierelor elegante. Păcat că nu se dau diplome că ai fi în fruntea listei.

Diplome ? N-ar fi chiar rea ideea. Dar poate numai mici concursuri „Cine știe cîștigă" organizate în orele de dirigenție cu tema politețe, n-ar fi rău venite.

Cîți tineri știu bunăoară să se prezinte ? (fără să roșească, să intre în panică, sau să se bîlbîie).

Să presupunem că o fată se duce la o reuniune de tineret. Îi deschide mama prietenei, care a invitat-o și care n-o cunoaște. Cum nu e nimeni s-o prezinte, ea va ieși onorabil din această situație prezentîndu-se singură.

— Permiteți-mi să mă prezint. Mă numesc Ioana Varga.

Ea va putea da un amănunt suplimentar : „Sînt colegă de clasă cu Marieta". Așa se va rupe gheața primului moment. În nici un caz ea nu va spune : „Sînt domnișoara Ioana Varga". Își va rosti clar doar prenumele și numele. O fată nu se prezintă singură unui bărbat.

Un băiat trebuie doar să se încline ușor și să se numească. El, de asemenea, își va spune prenumele și numele de familie. Va evita să inverseze ordinea.

Într-o reuniune de tineri, băieții sînt cei care se prezintă fetelor. Dar ca să evite stînjeneala, ce se produce întotdeauna între cei care nu s-au văzut niciodată, e de datoria gazdei să-și prezinte prietenii care nu se cunosc încă. Cît încă n-au sosit toți oaspeții ea va fi foarte atentă la fiecare clinchet de sonerie și se va grăbi să deschidă.

Cînd se fac prezentările fata e aceea care întinde prima mîna unui tînăr, dar niciodată unor persoane mai vîrstnice ca ea. Dacă stă jos, se va ridica ca să strîngă mîna ce i se întinde și va rămîne pe scaun ca să întindă mîna unui băiat. Un băiat se va ridica ca să salute o fată în orice împrejurare, tinerii trebuie să se ridice ca să salute, în afară de cazul că sînt între ei. Tinerii nu trebuie să aibă inițiativa de a întinde nimănui mîna, excepînd împrejurarea că e vorba de băieți de aceeași vîrstă.

Nu se scutură o mînă întinsă ci se strînge (fără violență). E nepoliticos să întinzi cuiva doar vîrful degetelor și asta moale și distant. Nu se sărută mîna unei fete tinere.

O fată nu e obligată să-și scoată mănușa decît atunci cînd o persoană în vîrstă îi întinde mîna.

Odată prezentările făcute adolescenții nu se vor așeza înainte de a fi rugați s-o facă.

Cele spuse mai sus nu sînt valabile numai pentru ocazii deosebite ci și pentru viața de fiecare zi. Suni la o ușă. Ți se deschide. Nu întrebi : „Costel e acasă ?" Saluți, te prezinți și apoi întrebi. Același lucru la telefon. Cînd ți se răspunde nu spui : „Cu Gabriela, vă rog" ci „bună ziua" sau „bună seara". Sînt cutare și aș dori să vorbesc, dacă se poate, cu Ileana".

DOUĂ MODELE DE ROCHII

Revelionul se apropie. Veți avea nevoie de o rochie elegantă. Cele două modele din fotografie pot fi adoptate și în variantă... scurtă (lungimea fiind fixată deasupra, la mijlocul sau dedesubtul genunchiului).

Prima rochie (stînga) recomandată în special femeilor tinere, poartă numele Diana și este confecționată din voal roșu sau în altă culoare vie. Fusta e amplă, la fel ca eșarfa scurtă ce cade elegant, de pe umărul sting.

Cea de a doua rochie, din voal sau jersey cu fir metalic are o linie dreaptă, cu amploare de la git. Mîneca, terminată într-o manșetă, are și un volan bogat, adăugat de la cot în jos. La git — o eșarfă lungă înnodată în formă de fundă.

- DORIȚI CA AUTOTURISMUL DV. SĂ FIE ÎN SIGURANȚĂ ȘI APĂRAT DE INTEMPERII ?

COMANDAȚI UN GARAJ DEMONTABIL LA COOPERATIVA „TEHNO METALICA"
STR. VÎNĂTORI Nr. 4, SECTOR 6, TELEF. 31.52.92 ȘI 11.40.61
*
SE POATE EXECUTA ȘI CU PLATA ÎN RATE
(5357)

TOAMNA ÎN MAGAZINE

Însemnîndu-vă în agenda dv. adresele magazinelor care desfac articole pentru toamnă faceți o economie importantă de timp.

— Magazinul **„SATURN"** din str. Lipscani nr. 36 și Magazinul **„MERINOS"** din Calea Victoriei nr. 26 desfac stofe din lînă fină și terom.

— Țesături din lînă și mătase găsiți la : Magazinele **„CALEIDOSCOP"** dir bd. Magheru 1—3 ; Calea Victoriei nr. 31 ; **„SOMEȘANA"** — Bd. Gh. Gheorghiu-Dej nr. 7 și **„ARGEȘANA"** din str. Băcani nr. 3.

— Țesături din bumbac și lenjerie fină de pat la : Magazinul **„TRUSOUL"** din str. Lipscani nr. 36 B.

— Galanterie, tricotaje, confecții pentru bărbați și femei, stofe, raglane etc la magazinele : **„FAVORIT"** din Drumul Taberei și **„VULTURUL DE MARE"** dir str. Bărăției nr. 31.

RECOM
(5446 B.

UN ALIMENT HRĂNITOR :

CARTOFUL

În țara noastră cartoful este una din legumele cele mai consumate. După pîine, cartoful e cea mai importantă sursă de glucide din alimentația noastră.

E un aliment prețios, hrănitor, care ne furnizează în medie 86 de calorii la 100 de grame, adică mai mult decît morcovul, de exemplu, care, la 100 g ne aduce 42 de calorii, dar mai puțin decît pîinea : 225 calorii la 100 g.

Pentru întocmirea meniurilor, nu e lipsită de interes o comparație între cifrele corespunzătoare unor rații mijlocii.

— CARTOFI, 200 g. = 172 calorii
— OREZ, 60 g. (boabe crude) = 242 calorii
— PASTE, 60 g. (nefierte) = 225 calorii

Persoanele care doresc să-și supravegheze greutatea se abțin adesea de la cartofi. Dar nu cartofii sînt cei care îngrașă, ci materiile grase care li se adaugă și care mărește sensibil valoarea lor calorică (mai ales uleiul în care sînt prăjiți).

Caracteristică interesantă : cartoful are o apreciabilă cantitate de vitamina C. Ea variază în funcție de vîrsta tuberculului ; vitamina C fiind foarte fragilă se distruge în parte în cursul stocajului ; cu toate acestea cartoful rămîne o bună sursă de vitamină C, iată de ce e de recomandat ca ea să fie conservată și în timpul preparării.

De cîte ori e posibil, e mai bine să curețî cartoful după fierbere sau coacere, coaja constituind un fel de barieră care se opune pierderii vitaminei C în contact cu apa.

Fiertul sub presiune care e rapid, și la adăpost de aer reduce, de asemenea, pierderile de vitamina C în lipsa oalei de fiert sub presiune e recomandabil fiertul în aburi

Sub această formă cartoful se digeră mai bine ; la masă, se adaugă puțin unt proaspăt. Grăsimile încinse din cartofii prăjiți îi fac mult mai puțin digestibili. Pentru stomacurile delicate ei au toate inconvenientele oricăror alte prăjiri, inconveniente care pot fi diminuate evitînd înfierbîntarea materiei grase pînă la punctul cînd fumegă.

Cu toată bogăția sa în vitamina C, cartoful nu poate înlocui legumele verzi căci e foarte sărac în calciu. Adăugarea laptelui pentru prepararea unui piure este în această privință excelentă. De notat de asemenea că legumele verzi, prin volumul și consistența lor, exercită o acțiune salutară asupra bunei funcționări a intestinului, acțiune pe care cartoful nu poate s-o aibă

Cartoful conține și puține proteine, circa 2 la sută, dar ele sînt de calitate

Proteinele sînt repartizate în apropiere de coajă. În sfîrșit cartoful care conține puțin sodiu și mult potasiu este diuretic (100 g = 8 mg de sodiu și 410 mg de potasiu).

Olimpia ȘTEFĂNESCU